שָׁאוּל סַפִּיר

דוד המלך

מספרי
טאראנטא
יצחק בן רש"י לאון

מספרי
טאראנטא
יצחק בן רש"י לאון

מספרי
טאראנטא
יצחק בן רש"י לאון

מספרי יצחק בן רש"י
טאראנטא

דוד המלך

היסטאָרישער ראָמאַן פון דער צייט פון די ערשטע
אידישע מלכים.

פון

שאָול ספיר

מחבר פון „קאַליף פון קאָרדאָווא", „צווישן רוים און ירושלים",
„אברהם'ס אייניקלאך", א. אז. וו.

צווייטער באַנד

KING DAVID

Historical Romance by Saul Saphire

UNITED PUBLISHING CO.
225 Center Street
New York, N. Y.

בוך צוויי

זיבעצעהנטער קאפּיטעל

אוריה'ס פעררּאטה

איינינע טעג האט זיך דוד אויסבעהאלטען אין דער מערה פון ערום. ער האט זיך ערנעהרט פון די פרוכט פון די דערבייאיגע בוימער, אבער קיין וואסער האט ער דארטען ניט געקענט קריגען. צו א טייכעל איז געווען גאנץ ווייט, ער האט מורא געהאט צו געהן אהין, פיליכט וועט מען איהם דערקענען און אנזאגען דעם קעניג. דאס ביסעל וואסער וואס ער האט געהאט מיט זיך האט ער שוין לאנג אויסגעטרונקען. איהם האט זיך אנגעפאנגען דורשטען. און ער האט דעריבער גענומען טראכטען וואוהין ער זאל ווייטער געהן...

נאך בית שמש — האט דוד בעשלאסען — ער וועט געהן אהין, ער האט דאך אלע איינוואוינער פון בית שמש פון די פלשתים גערעטעט, זיי זיינען דאך איהם געווים דאנקבאר און וועלען איהם זיכער ניט פעררּאטהען צו שאול'ן...

דוד האט זיך ווידער געלאזט וואנדערען. אויף'ן וועג האט ער זיך אפּגעשטעלט אין דעם פלאץ פון אבן העזר. דארטען האט ער געפונען נאך א בריעף פון יונתן, וואו ער ווארענט איהם ווידער ער זאל זעהר פארזיכטיג זיין וויל דער קעניג האט פערשפרייט נעצען אומעטום איהם צו פאנגען. וועגען מיכל'ן שרייבט ער, אז זי איז געזונט אבער טרויעריג און בעזארגט וועגען איהם.

טרעהרען האבען זיך בעוויזען אין דוד'ס אויגען, ווען ער האט דורכגעלייענט דיעזען בריעף, ער האט זיך גענומען דערמאהנען די גליקליכע געצעהלטע טעג, וואס ער האט פערבראכט מיט מיכל'ן... געדענקט האט ער דאן, אז זיין גרויסער גליק וועט זיך ציהען לעבענסלאנג, אבער יעצט איז ער פארוואגעלט, ווייט, זעהר ווייט פון מיכל'ן... ער איז ארומגערינגעלט פון שאטען פון טויט... און ווער ווייס ווי לאנג עס וועט אזוי דויערען... דאס לעבען ווערט איהם נמאס, אפשר איז שוין גלייכער פאר איהם ער זאל זיך אליין איבערגעבען אין שאול'ס הענט און זאל ער מאכען א סוף צו זיין פארוואגעלטען וויסטען לעבען. אבער ניין, ער וועט עס ניט טהאן צוליבע מיכל'ן! זי ליעבט איהם אזוי שטארק ווי ער איהר... פון איהרטוועגען וועט ער זיין קאמפף ניט אויפגעבען. ביי גאט איז אלעס מעגליך: אפשר וועט איהם נאך דער בעשעפער ווידער אמאל צונויפברייגען מיט מיכל'ן און בענייען זייער גליק...

דוד האט דארטען געפונען זיינע אלטע קליידער און האט זיך איבערגעטהאן. ער האט ארויסגענומען דעם שווערד פון גלית, וואס ער האט דארטען בעהאלטען, און איז ארויס פון אונטער דעם שטיין.

די זון האט געהאלטען ביים פערגעהן. עס איז גאנץ טונקעל געווארען. דוד איז געבליבען שטעהן אין א פערלעגענהייט; ער האט זיך ניט געקענט בעשליסען צי זאל ער גלייך געהן נאך בית שמש אדער צו ווארטען ביז מארגען גאנץ פריה. דער וועג איז א קורצער, סך הכל א שטונדע מהלך פון דאנען, אבער וואו וועט ער זיך אהינטהאן ביינאכט... באלד איז איהם ארויפגעקומען

אַנדערע ביכער ביי שאול ספיר:

„רמב"ם".
„משה רבנו'ס נאָכפאָלגער".
„צווישען רוים און ירושלים".
„פערציק יאָהר אין מדבר".
„טאָכטער פון מדבר".
„קאָלאָמבום דער איד".
„פרינץ פון מצרים".
„שמשון הגבור".
„רות".
„דבורה".

Copyright 1930
by
Saul Saphire

— אָבער ווי אַזוי קען דער קעניג דיך אַזוי בעהאַנדלען? — האָט אליעם אויסגערופען מיט פערוואונדערונג — דו האָסט דאָך דעם כבוד פון אונזער פאָלק גערעטעט און פיעלע גבורות אין די מלחמות מיט די פלשתים בעוויזען און אחוץ דעם ביזטו דאָך זיין איידעם...

— דער קעניג איז ניט מיט אַלעמען, ער איז זעהר מעלאַנכאָליש און גייסטיג קראַנק — האָט דוד געזאָגט — ער איז אייפערזיכטיג אויף מיר, זינט דאַן, ווען איך האָב גלית'ן געטויטעט... ער האָט פיעלע מענשען ארויסגעשיקט מיך צו זוכען און צו טויטען... דעריבער מוז מיין אַנקומען דאָ, אין דיזער שטאָדט, בלייבען א סוד פאַר אַלעמען. און איך גלויב, אַז אַזאַ גוטער פריינד ווי אוריה דער חתי, דאַרף דערוואייל אויך דערפון ניט וויסען, אַם ווענינגסטענס, ניט גלייך... שפּעטער, ווען דו וועסט זיך איבערצייגען אין זיין טרייהייט צו מיר, וועסטו איהם קענען דערצעהלען וועגען מיר.

אליעם האָט איבערגעלאָזען דוד'ן אין קעלער און אליין איז ער צוריק אריין אין הויז...

— ווער איז דאָס געוועזען, פאָטער? — האָט בת שבע געפרעגט...

אליעם איז געבליבען שטעהן צוטומעלט און ניט געוואוסט וואָס צו ענטפערען.

— עפּעס האָט דאָך דאָ פּאַסירט, אַז דו האָסט אַזוי לאַנג פערזאַמט. — האָט בת שבע'ס מוטער זיך אָפּגערופען.

— גאָרניט וויכטיג — האָט אליעם געענטפערט — אונזער שכן האָט בעמערקט א רויטע קוה און האָט געמיינט, אַז זי איז אונזערע, איז ער געקומען פרעגען. אָבער איך האָב אונזער קוה געפונען אין שטאַהל... עס איז געוועזען א טעות....

ווען אוריה האָט פערלאָזען דאָס הויז, האָט זיך אליעם אָפּגערופען צו זיין פרוי און טאָכטער:

יעצט קען איך זאָגען, אַז מיר האָבען א וויכטיגען גאַסט אונטער אונזער דאַך...

— ווער איז דאָס? ! — האָבען די מוטער און טאָכטער מיט אמאָל אויסגערופען.

— דוד, דער זוהן פון ישי, איז נור וואָס אַנגעקומען!

— דוד! — האָט בת שבע אויסגערופען — דער, וועלכער האָט מיך פון דעם פלשתי גערעטעט?

— יע, ער האָט עס אַנגעקלאַפּט אין טיר... אָבער ווען ער האָט זיך דערוואוסט, אַז א פרעמדער געפינט זיך ביי אונז אין הויז, האָט ער מיך געבעטען איך זאָל איהם דערוואייל ערגעץ וואו בעהאַלטען... ער געפינט זיך יעצט אין קעלער.

בת שבע מיט איהר מוטער האָבען אליעם'ן אַנגעקוקט מיט ערשטוינונג.

— איך פערשטעה ניט, פאָטער, פאַרוואָס דוד דאַרף זיך בעהאַלטען. איז ער ניט דער גרעסטער אידישער העלד פון יעצטיגער צייט? — האָט זיך בת שבע אָפּגערופען.

— דער קעניג שאול זוכט איהם צו טויטען... פיעלע שפּיאָנען האָט ער

אויף'ן זינען דאָס הויז פון אליעם, דעם פאָטער פון בת שבע וועמען ער האָט נים לאַנג צוריק גערעטעט פון דעם פלשתי'ס הענט... יע, ער וועט געהן אין בית שמש און זיך אויסבעהאַלטען אין אליעם'ס הויז... ער וועט זיי אַלעס דערצעהלען און זיי וועלען איהם זיכער ניט פערראַטהען...

דוד האָט אָנגעגורט אויף זיך גלית'עס שווערד און איז אוועקגעגאַנגען נאָך בית שמש.

ווען ער איז געקומען אין שטאָדט, איז שוין געווען גוט פינסטער... ער האָט אויפגעזוכט אליעם'ס הויז און איז צוגעגאַנגען צום טיר. א ווײַלע איז ער געשטאַנען בעוועגלאָז און זיך איינגעהאָרכט. נאָכהער האָט ער א לייכטען קלאַפּ געטהאָן... די טיר האָט זיך געעפענט און אליעם איז ארויסגעקומען.

— ווער ביזטו, און וואָס פערלאַנגסטו? — האָט אליעם איהם געפרעגט אין דער פינסטער.

— איך בין דוד, דער זוהן פון ישי, דערקענסטו דען מיך ניט?

— אָה, דוד! — האָט אליעם אויסגערופען מיט פרייד — געבענשט זאָל זיין דיין קומען צו מיין הויז!

— ש...ש...ש... — האָט דוד צוגעלעגט זיין פינגער צום מויל — איך האָב דיר א סוד צו ענטדעקען... געפינט זיך ווער עס איז אין דיין הויז, אחוץ דיין פרוי און טאָכטער?

— יע, אוריה דער חתי, וועלכער איז פאַררעכענט אַלס בת שבע'ס חתן, געפינט זיך יעצט אין אונזער הויז... אָבער ער איז דאָך יעצט ניט קיין פרעמדער ביי אונז, און איך בין זיכער, אז ער וועט וויסען ווי צו האַלטען דיין סוד פערזיגעלט אין זיין הארצען...

— וועט ער אין דיין הויז פערבלייבען נעכטיגען? — האָט דוד געפרעגט.

— אָה ניין, מיין האר — האָט אליעם געענטפערט — ער וועט באַלד אוועקגעהן, אָבער איך ווייס, אז אוריה וועט זיך זעהר גליקליך שעצען, ווען ער וועט דיך דערזעהן... ער האָט זינט דאַן, ווען דו האָסט בית שמש פערלאָזען מיט דיינע גבורים, פון דיר ניט אויפגעהערט צו ריידען...

— דאָך אָבער וואָלט איך ניט וועלען זיך יעצט מיט איהם בעגעגענען — האָט דוד געזאָגט — האָסטו פיליכט ערגעץ וואו א פּלאַץ, וואו דו וועסט מיך קענען פאַרבאָרגען ביז וואַנען ער וועט פון דיין הויז אוועקגעהן...

— דערווייל קענסטו ארונטערגעהן אין קעלער — האָט אליעם געזאָגט — אָבער זאָג דאָך מיר, מיין האר, וואָס האָט אזוינס פּאַסירט, אז דו מוזט זיך פערבאָרגען?

— פיהר מיך ארונטער אין קעלער — האָט דוד איהם געבעטען — און דאָרטען וועל איך דיר אַלעס דערצעהלען.

אליעם איז מיט איהם ארונטערגעגאַנגען אין קעלער און דוד האָט צו איהם געזאָגט:

— זיי וויסען, אז איך אנטלויף עס פון דעם קעניג. ער האָט שוין געמאַכט עטליכע פערזוכען מיך צו טויטען, און יעצט זוכט ער מיך איבעראַל ארום און אויב איהם וועט געלינגען מיך צו געפינען, דאַן האָב איך מיין לעבען פאַרשפּיעלט...

אין בית שמש אז דוד האט געהייראט מיט מיכל'ן... א שווערער שטיין איז פון זיין הארצען אראפ... יעצט איז זיין וועג צו בת שבע'ס הארץ פריי געווארען... ער האט נישט אויפגעהערט צו קומען צו איהר און ריידען וועגען זיין גרויסע ליעבע צו איהר...

אויף בת שבע'ן האט די נייעס פון דוד'ס חתונה מיט מיכל'ן געווירקט זעהר שלעכט... זי איז זעהר אומעטיג און טרויעריג געווארען... זי האט אזא שעהנעם טרוים פון דעם העלדישען דוד'ן געוועבט... זי האט איהם אימער גע־זעהן אין איהר פאנטאזיע... ווי גליקליך זי וואלט געווען ווען זי זאל קענען איהם נאך אמאל זעהן... זי וואלט די שטויב אונטער זיינע טריט געקושט... פיעלע טעג האט זי אין איהר הארצען געטרויערט וואס דער שעהנער געוועב פון איהרע חלומות איז אזוי שנעל צוריסען געווארען...

אוריה האט פארשטאנען וואס עס טהוט זיך אין בת שבע'ס הארץ... איהר קאלטקייט צו איהם, האט איהם זעהר געערגערט, האט איהם פיעל יסורים פער־שאפט, ער האט אבער געדולדיג געווארט ביז די צייט וועט אריבער, און בת שבע וועט ביסלעכווייז נעהמען פארגעסען אן דוד'ן...

בת שבע האט אוריה'ן ניט ליעב געהאט, הגם זי איז איהם דאנקבאר געווען פאר זיין העלפען דוד'ן צו רעטען איהר פון דעם פלשתי... זי האט נישט געגלי־כען זיין פלאטשיגען נאז און דיקע ליפען... און מעהר פון אלעם איז ער איהר נישט געווען צום הארצען צוליעב זיין חתי'שער אפשטאמונג... כאטש זיין מוטער איז געווען א אידישע און ער אליין איז געבארען געווארען אין ארץ ישראל צווישען אידען . . .

אויב אוריה האט קיין סך מעלות נישט געהאט וואס זאלען צו איהם צו־ציהען די שעהנע בת שבע, האט ער אבער געהאט א פאר אויסערגעוויינליכע אויגען וועלכע האבען געברענט מיט ליידענשאפט און ליעבע... און עפעס האט זי אין זיינע אויגען געזעהן וואס האט ביסלעכווייז איהר הארץ געוואונען, זיינע פייערדיגע בליקען האבען איהר נשמה דורכגעדרונגען... און איינמאל, נאך פיעלע נישט געלונגענע פארזוכען פון אוריה'ן צו געווינען בת שבע'ס האנד, האט זי פלוצלינג איינגעשטימט זיין פרוי צו ווערען.

צי דאס איז געווען צוליעב דעם וואס איהרע חלומות וועגען דוד'ן זיינען צורונען געווארען, נאכדעם ווי דוד האט געהייראט מיכל'ן... אדער צי זי האט טאקע אוריה'ן אנגעפאנגען ליעב צו האבען, וועגען דעם האט אוריה גאר נישט געוואלט טראכטען. ער האט זיך העכסט גליקליך געפיהלט דאס בת שבע וועט געהערען צו איהם... אלע זיינע חברים און בעקאנטע האבען איהם שטארק מקנא געווען דאס ער האט געקראגען די שעהנסטע מיידעל פון בית שמש.

בת שבע איז פאר'קנס'ט געווארען צו אוריה'ן און איהר פאטער האט בע־שטימט די חתונה אין צעהן חדשים שפעטער.

אוריה פלעגט יעדען טאג קומען און פארברייינגען מיט בת שבע'ן, אפזיצען שטונדען לאנג און פלאנעווען צוזאמען זייער צוקונפט...

ווען בת שבע האט יעצט ווידער דערזעהן דוד'ן, האבען אין איהר אויפגע־וואכט איהרע חלומות. די ליעבע צו איהם האט זיך אין איהר אויף דאס ניי צו־פלאקערט... דוד געפינט זיך יעצט אין איהר הויז, בעהאלטענערהייד... אה, ווי גליקליך זי פיהלט זיך... ווען אוריה זאל נאר נישט קומען... זי ווייס אבער אז דאס

ארויסגעשיקט אין יעדער שטאָדט איהם צו פאנגען... איהר מוזט זעהן פאר קיינעם קיין וואָרט ניט ארויסריידען, אז דוד געפינט זיך ביי אונז... יעצט וועל איך ארונטערגעהן איהם ארויפברייננגען אין הויז. און איהר גרייט עפּעס אָן פאר איהם צו עסען.

אליעם איז ארונטערגעגאנגען אין קעלער און גלייך צוריקגעקומען מיט דוד'ן. בת שבע און איהר מוטער האָבען איהם זעהר ווארים און הערצליך עמפּ־פאנגען. דוד האָט זיי אלעם דערצעהלט, וואָס מיט איהם האָט פּאסירט זינט ער האָט זיך צוריקגעקעהרט פון בית שמש. בת שבע האָט געווישט איהרע אויגען, דערהערענדיג זיינע גרויסע ליידען... זי האָט זיך דערמאָהנט ווי העל־דיש ער האָט איהר געראטעוועט פון פלישתי'ס טמא'דיגע הענט און נאכהער ארויס־געטריבען אלע פּלשתים פון שטאָדט... ווי דאנקבאר זי, איהרע עלטערען און אלע איינוואוינער פון בית שמש זיינען דאָך איהם געווען... און יעצט איז ער פערוואָגעלט. ער דארף אנטלויפען פאר זיין לעבען און זיך אויסבעהאלטען פון דעם צאָרן פון דעם קעניג...

בת שבע האָט דוד'ן דערלאנגט עסען און איהם געזאָגט:

— געה, מיין האר, וואש זיך ארום און ביים עפּעס צו, ווייל דו ביזט זיכער הונגעריג.

דוד האָט איהר געפאָלגט, און זי האָט אָנגעוויזען דעם פּלאַץ.

נאָך'ן עסען האָט בת שבע'ס מוטער פאר איהם צורעכט געמאכט א בעט און איהם געהייסען זיך געהן אָפּרוהען.

זעהר מיעד אָון שלעפעריג איז דוד געווען, און ווי נאָר ער האָט זיך אין דער ווייכער בעט ארייגעגעלייגט, האָט ער באלד געשמאק איינגעשלאָפען.

אוריה דער חתי איז יעצט געווען דער גליקליכסטער צווישען אלע גבורים וואָס שאול האָט געהאט. זינט ער האָט בת שבע'ן צום ערשטען מאָל דערזעהען, ווען ער האָט איהר געראטעוועט פון די פּלשתים, איז ער בעצויבערט געוואָרען פון איהר שעהנקייט... איהם האָט שטארק געצויגען צו איהר... ווען די צייט איז געקומען און אלע גבורים האָבען געזאָלט פארלאָזען בית שמש צוזאמען מיט דוד'ן, האָט אוריה זעהר פיעל געליטען... עס איז איהם זעהר שווער געווען צו פארלאָזען די שטאָדט וואו בת שבע געפינט זיך... זייענדיג איינער פון די גבורים אין שאול'ס ארמעע אונטער דוד'ס פיהרערשאפט, וועט ער נישט זיין פריי צו קומען נאָך בית שמש ווען איהם וועט זיך געלוסטען... און אפילו ווען עס זאָל איהם שוין יא געלינגען ווען עס איז צו קומען, קען עס זיין צו שפּעט... דאריבער איז צו זיין שמחה קיין גרעניץ נישט געווען ווען דוד האָט אין בית שמש איבער־געלאָזען פופציג גבורים און איהם נאָך באשטימט אלס זייער הויפּט (שר חמישים).

יעדען טאָג פלעגט אוריה קומען בעזוכען בת שבע'ן אין איהר פאטער'ס הויז. די ערשטע צייטען איז אוריה זעהר טרויעריג געווען, ווייל בת שבע האָט די גאנצע צייט נישט אויפגעהערט צו ריידען פון דוד'ן און פון זיינע העלדענ־טהאָטען... זי האָט איהם איינפאך פארגעטערט... אוריה האָט זיך געפיהלט זעהר געקרענקט דערפון. זיין אייפערזוכט אויף דוד'ן האָט אין איהם געברענט... און ער האָט שוין כמעט געהאט אויפגעגעבען זיין האָפנונג צו געווינען בת שבע'ס ליעבע... צו זיין גליק אָבער איז מיט א קורצע צייט שפּעטער אנגעקומען די נייעס

— **איך האָב צוטרויען אין אוריה'ן, — האָט דוד געזאָגט, — און איך גלויב, אז ער וועט וויסען ווי צו האַלטען מיין סוד פערבאָרגען ביי זיך אין הארצען...** ער איז אַן עהרליכער און בראַווער יונג... יאָ, דו ביזט גערעכט מיין האַר, עס איז גלייכער אז ער זאָל גלייך וויסען וועגען מיין קומען דאָ... איך גלויב, אז ער וועט נאָך קענען עפּעס טהאָן פאַר מיר.

דעם זעלבען אבענד ווען אוריה איז געקומען בעזוכען בת שבע'ן, איז ער איבעראַשט געוואָרען צו געפינען דאָרטען דוד'ן.

דאָס בלוט איז איהם פאַרגליווערט געוואָרען... דוד! ווי קומט ער יעצט דאָ, איז בת שבע'ס הויז? ! זאָל עס זיין אַז ער איז געקומען אוועקרויבען בת שבע'ן פון איהם?...

באַלד אָבער האָט איהם דוד דערצעהלט זיין גאַנצע לאַגע און אוריה האָט זיך בארוהיגט.

— זיי וויסען, מיין פריינד, — האָט דוד פאַרענדיגט, — אַז אויב דו וועסט נישט זעהר פאָרזיכטיג זיין און זיך פאַר וועמען עס איז אַרויסריידען, אַז איך געפין זיך דאָ אין בית שמש, וועט זיך דער קעניג גלייך דערפון דערוויסען, ווייל ער האָט שפּיאָנען איבעראַל... און ער וועט מיך זיכער טויטען.

— דאָס לעבען פון מיין האַר איז מיר זעהר טהייער, — האָט זיך אוריה אָפּגערופען, — און דאַריבער וועט דיין סוד זיין פאַרזיגעלט אין מיין הארצען.

* * *

דורך דער קורצער צייט וואָס דוד האָט זיך געפונען אין אליעם'ס הויז, האָט אוריה באַמערקט א גרויסע ענדערונג אין בת שבע'ן... זי האָט געזוכט אויסצומיידען זיין געזעלשאַפט, און ווען איהם איז געלונגען צו בלייבען אליין מיט איהר, איז זי צו איהם גאַנץ גלייכגילטיג געווען...

— בת שבע! זאָג מיר, איך בעט דיך, פאַרוואָס האָסטו זיך פּלוצלינג אַזוי געענדערט, — האָט אוריה איהר גענומען מאַכען פאָרווירפע — פאַרוואָס באַנעהמסטו זיך צו מיר מיט אַזאַ פרעמדקייט און קאַלטקייט... בין איך דען נישט דיין חתן... האָט דען נישט דיין פאָטער בעשטימט אונזער חתונה אין עטליכע מאָנאַטען אַרום!... און דו, האָסטו דען נישט אַליין איינגעשטימט צו ווערען מיין פרוי? ! . . .

בת שבע האָט איהם גאַרנישט געענטפערט... אין איהר האַרץ איז א שטורעם געווען.. קען זי דען פאַר איהם עפענען דאָס האַרץ... וועט ער איהר דען פאַרשטעהען...

אוריה האָט אויף איהר אַנגעשטעלט זיינע אויגען און זיינע פייערדיגע בליקען האָבען איהר וויט מיט שפּיזען געשטאָכען...

— בת שבע, זאָג מיר, האָסטו דען מיר מעהר נישט ליעב ? !

א שטילקייט האָט געהערשט אין צימער. בת שבע איז געשטאַנען נעבען אוריה'ן א באַוועגלאָזע... איהרע אויגען האָבען געשוואונדעלט, דאָס האַרץ האָט איהר פאַרקוועטשט... און פּלוצים האָט זי זיך פאַנאַנדערגעוויינט.

אוריה האָט איהר פּראָבירט בארוהיגען. ער האָט איהר געבעטען זי זאָל זיך נעהן אָפּרוהען, און זיך געשוואָרען אַז ער וועט איהר מעהר נישט באַלעסטיגען מיט זיינע פראַגען,

איז אונמעגליך; ער קומט יעדן טאג... וואס זאל זי טהאן? זאל זי איהם דערצעהלען וועגען דוד'ן און איהם בעטען האלטען עס בסוד, אדער ניט? ער וועט דאך אבער פריהער אדער שפעטער אויסגעפינען...

זי האט זיך בעראטהען מיט איהרע עלטערען ווי אזוי צו האנדלען...

— געוויס מיין טאכטער, דארף מען איהם דערצעהלען, — האט אליעם זיך אפגערופען, — ער איז דאך דיר שוין נישט קיין פרעמדער, און אז מיר וועלען איהם בעטען קיינעם וועגען דעם נישט צו דערצעהלען, וועט ער עס געוויס טהאן.

— און איך גלויב אז פריהער זאלען מיר זיך בעראטהען מיט דוד'ן, און אויב ער האט געגעבען צוטרויען צו אוריה'ן וועט מען איהם דעם סוד ענטדעקען, טאמער נישט, איז טאקע גלייכער אז אפילו אוריה זאל דערפון נישט וויסען — האט איהר מוטער זיך אפגערופען.

— אבער ווי וועט זיין אז טאמער קומט ער אן פלוצלינג און געפינט דוד'ן אין אונזער הויז? — האט אליעם געזאגט.

— איך וועל שוין זעהן אז ער זאל בלויז קומען צו א בעשטימטע צייט, — האט בת שבע געזאגט, — און דאן וועט דוד זיין אין זיין שלאף־צימער, אבער איך גלויב, אז די מוטער איז גערעכט. מיר וועלען הערען וואס דוד האט צו זאגען וועגען דעם.

ווען דוד האט זיך פון זיין שלאף אויפגעכאפט איז שוין געווען אין מיטען טאג... ער האט נאך די גאנצע צייט פון זיין וואנדערען אזוי געשמאק נישט געשלאפען ווי דא, אין אליעם'ס הויז. די פריהערדיגע נעכט ווען ער האט זיך בעהאלטען אין די הייהלען אדער אין די שפאלטען פון פעלזען־שטיינער, האט ער זיין אויג נישט געקענט צומאכען... אבער דא אין הויז האט ער זיך זיכער גע־פיהלט און זיין שלאף איז געווען גאנץ געשמאק און רוהיג.

ער האט זיך שנעל אנגעטהאן און איז אריין אין צווייטען צימער וואו בת שבע און איהרע עלטערען זיינען געווען.

זיי האבען איהם הערצליך באגריסט און בת שבע האט גלייך געגרייט פאר איהם צום טיש.

דערזעהענדיג די שעהנע בת שבע האט זיך דוד'ס פנים בעצויגען מיט א כמארע... אויף זיינע געדאנקען איז ארויפגעקומען זיין פרוי, די וואונדער־שעהנע מיכל, זי איז יעצט ווייט פון איהם... ווער ווייס ווי זי פיהלט זיך יעצט דארטען, אין גבעה... טרעהרען האבען זיך באוויזען אין דוד'ס אויגען... בת שבע האט די טרעהרען באמערקט און איהר הארץ איז פול געווארען מיט מיטלייד צו דעם אונגליקליכען פארוואגעלטען דוד'ן... זי האט שנעל פארלאזען איהם, און איז אריין צו זיך אין צימער און אפגעווישט איהרע טרעהרען.

נאך דעם ווי דוד האט אפגעגעסען, האט זיך אליעם צו איהם אפגערופען:

— דו ווייסט דאך, מיין הארר, וואס פאר א טהייערער און חשוב'ער גאסט דו ביזט ביי אונז, און דעריבער וואלטען מיר זיך וועלען בעראטהען מיט דיר ווי אזוי צו האנדלען מיט אוריה'ן, דעם חתן פון מיין טאכטער... ער קומט אין מיין הויז יעדען טאג... קען דאך זיין, אז ער וועט אמאל אנקומען אומגעריכ־טערהייד און דיך דא טרעפען, איז דען פיעלייכט נישט גלייכער אז מיר זאלען איהם אנפערטרויען דעם גאנצען סוד?

וויל איך דיר אָנפערטרויען א געהיימע שליחות. וועסטו עס וועלען פאַר מיר טהאָן?

— איך בין דיין קנעכט! — האָט איהם אוריה געענטפערט, — איך בין גרייט צו טהאָן אַלעס וואָס דו וועסט מיר הייסען.

— דיר איז דאָך געוויס בעקאַנט דער פּלאַץ פון "אבן העזר", — האָט דוד צו איהם געזאָגט, — דאָרטען צו לינקס איז פאַראן א גרויסער לאָך, און דאָרטען האָב איך זיך שוין איינינע מאָל פאַרבאָרגען. יונתן האָט מיט מיר אָפּגעמאַכט אז ער וועט פאַר מיר פון צייט צו צייט דאָרטען איבערלאָזען א בריעף, וואו ער וועט מיר לאָזען וויסען וועגען מיכל'ן און וועגען שאול'ס ווייטערע פּלענער וועגען מיר. געה אריבער אהין פּיעלייכט וועסטו דאָרטען געפינען א בריף פאַר מיר פון יונתן... אָבער זיי זעהר פאָרזיכטיג, קיינער זאָל דיר דאָרטען נישט טרעפען... איך האָב מורא יעצט צו געהן אליין אהין, פּיעלייכט וועט מיך אימיצער דערקענען...

— איך געה! — האָט אוריה געזאָגט, — און זיי רוהיג, איך וועל שוין זעהר פאָרזיכטיג זיין.

* * *

פּיעלע טעג האָט שאול געוואַרט אויף א בעריכט פון זיינע געטרייע דיענער וועמען ער האָט צושפּרייט איבער'ן לאַנד צו פאַנגען דוד'ן, אָדער אם וויינינגסטען אויסגעפינען וואו ער בעהאַלט זיך. אָבער ער האָט פון זיי גאָר נישט געהערט... ער איז געוואָרען מעהר נערוועז און אומרוהיג. איהם האָט זיך געגומען דוכטען, אז זיינע בעסטע פריינד קעהרען זיך אָפּ פון איהם, און האַלטען מיט דוד'ן... זיין הארץ האָט איהם נאָך מעהר אָנגעהויבען צו שרעקען... ער האָט זיך גענומען פאָרשטעלען אז זיינע קנעכט האָבען געמאַכט א בונד מיט דוד'ן און זיי זוכען איהם אומצובריינגען... ער האָט גענומען ציטערען פאַר זיין אייגענעם שאָטען, און האָט אַלעמען אָנגעפאַנגען חושד צו זיין אין פערראַטה.

איינמאָל ווען ער איז געזעסען אין זיין גאָרטען אונטער דעם שאָטען פון א בוים, האָט ער צונויפגערופען אַלע זיינע דיענער און בעאַמטע, און האָט זיך צו זיי אָפּגערופען:

— הערט זיך איין, איהר אַלע פון מיין שבט בנימין! ווי עס ווייזט אויס, האָב איך פאַר אייך זעהר ווינציג געטהאָן... פון דוד'ן האָט איהר א סך מעהר צו ערוואַרטען... דוד וועט אייך אַלעמען געבען פעלדער, וויינגערטנער, הייזער און בהמות... דוד וועט אייך געוויס אויך מאַכען פאַר הארען, פאַר בעאַמטע... ער וועט געוויס יעדען פון אייך זוכען צו דערהויבען העכער פון די וועלכע געהערען צו זיין אייגענעם שבט, יהודה!... יאָ, אזוי ווייזט אויס, גלויבט איהר אַלע, ווייל איהר האָט זיך אַלע צוזאַמענגערעדט, אזוי ווי איהר וואָלט איין בונד געמאַכט געגען מיר... קיינעם פון אייך קימערט נישט פאַר מיר, פאַר מיין געזונד־צו־שטאַנד... אפילו מיין אייגענער זוהן איז מעהר איבערגעבען צו דעם זוהן פון ישי'ן ווי צו מיר... איהם קימערט אויך נישט וואָס דוד זוכט מיך צו בעפאַלען און צו רויבען מיין לעבען און מיין קעניגרייך... און ווי איך זעה, גלויבט איהר, אז פאַר אייך וואָלט אויך געווען א סך בעסער ווען דוד וועט מיך טויטען, ווייל קיינער פון אייך וויל מיר נישט אויסזאָגען וואו מיין גרעסטער שונא געפינט זיך...

צווישען שאול'ס דיענער איז אויך געווען דואג, דער אדומי, וועלכער האָט

בת שבע איז אריין אין איהר צימער, און אוריה איז געבליבען אליין מיט
זיינע געדאנקען... זיין אייפערזוכט האט זיך אין איהם צופלאקערט, און אין
זיין הארצען האט געברויזט און געשטורעמט... יא, ער איז זיכער אז דוד איז
שולדיג אין בת שבע׳ס ענדערונג... ער האט גענומען האסען דוד׳ן, און זיין שנאה
צו איהם איז שטארקער געווארען פון טאג צו טאג... אה, ווען ער זאל נאר קענען
מאכען אז דוד זאל פארלאזען בית שמש... אבער ער וועט דאך איהם נישט פער־
ראטהען... איז דען דוד צו איהם נישט געווען גנעדיג? ער האט דאך איהם
איבערגעלאזען אין בית שמש, און דערצו האט ער איהם געמאכט פאר א שר
חמישים... ווען נישט זיין הויכען אמט וואלט ער דאך בת שבע׳ס הארץ קיינמאל
נישט געוואונען... אבער וואס האט ער דערפון יעצט?... ער פארלירט אלעס,
זיין גליק, בת שבע׳ס ליעבע, צוליעב דוד׳ן...

דוד איז אריינגעקומען אין צימער און איבערגעשלאגען זיינע געדאנקען.

אוריה האט א ציטער געטהאן ווען ער האט דערזעהן דוד׳ן. באלד אבער
האט ער זיך געשטאחקט און איהם באגריסט מיט א שמייכעל:

— קען איך דיר מיט עפעס דיענען, מיין האר?

— יא, איך וויל טאקע דו זאלסט מיר א טובה טהאן, — האט זיך דוד
אפגערופען.

— קיין זאך וועט מיר נישט זיין צו שווער צו טהאן פאר מיין האר, —
האט אוריה געענטפערט, — דו האסט מיט מיר אזוי פיעל גוטעס געטהאן...
דו האסט געגרויסט דיין גנאדע צו מיר און מיך געלאזען בלייבען אין בית שמש
און דערצו נאך האסטו מיך געמאכט פאר דעם שר פון די פופציג גבורים... און
בלויז א דאנק דיר האב איך געהאט די מעגליכקייט צו געווינען די ליעבע פון
דער שעהנער בת שבע...

— יא, זי איזווירקליך וואונדער־שעהן, — האט דוד געזאגט מיט א
שמייכעל, — און דו פערדינסט גראטולירט צו ווערען פאר דיין אויסוואהל...

—און די פרינצעסין מיכל, וועלכע מיין האר האט פאר זיין פרוי געקרא־
גען איז דאך אויך וואונדער־שעהן! — האט אוריה געזאגט...

— יא, זי איז די שעהנסטע פון אלע טעכטער אין ארץ ישראל, אבער וואס
האב איך דערפון, אז איך בין ווייט פון איהר... מיין גליק האט נישט לאנג אנ־
געהאלטען... איך בין פארוואגעלט פון מיין היים... נע־ונד בין איך אין דער
פרעמד, געיאגט און געפלאגט ביי דעם קעניג... דער טויט איז מיר אימער פאר
די אויגען... איך וויים אפילו נישט וואס מיכל מאכט... און זי ווייסט נישט
וואס מיט מיר קומט פאר, וואו איך געפין זיך... ווער ווייס צי זי גלויבט נישט
אז איך בין טויט... יא, יא, מיין פריינד, איך בין יעצט אומגליקליך, זעהר אומ־
גלקליך... דו קענסט פאררעכענט ווערען צו זיין גליקליך, אבער נישט איך.

אוריה האט ארונטערגעלאזען זיינע אויגען און האט ביי זיך געטראכט:
איך בין געווען גליקליך ביז וואנען דו ביזט אהער געקומען, און יעצט רויבסטו
פון מיר מיין גליק...

— איין געטרייער און איבערגעגעבענער פריינד איז מיר פארבליבען —
האט דוד פארטגעזעצט, — און דאס איז יונתן, שאול׳ס זוהן... דורך איהם, האף
איך, וועט מיר געלינגען זיך אויסצוהיטען פון דעם קעניג... יעצט, אוריה.

א טויטע שטילקייט האט געהערשט ארום... א פחד איז אויף אלעמען אנגעפאלען... קיינער האט זיך נישט געריהרט פון ארט....

— פאר וואס שטעהט איהר דא! — האט שאול אויסגעשריען, — שיקט גלייך אן ארמעע נאך נב און זאל מען מיר גלייך ברייננגען אלע כהנים פון דארטען. אבנר, אייל זיך און שיק אהין דיינע סאלדאטען, פיעלייכט וועלען אויך מיינע איבריגע שונאים פון דארטען אנטלויפען.

אבנר האט זיך אויפגעשטעלט פון זיין פלאץ און איז שנעל אוועקגעגאנגען צו דעם שר האלף און איהם באפוילען צו ברייננגען אלע כהנים פון דער שטאדט נב.

מיט א שטונדע שפעטער זיינען טויזענד סאלדאטען פון דעם קעניג אנ־געקומען אין נב. דער שר האלף האט עטליכע גבורים אוועקגעשטעלט נעבען די טויערען פון שטאדט און זיי אנגעזאגט קיינעם ניט ארויסצולאזען פון נב.

ווען זיי זיינען אנגערימען אין הויף, וואו דער אהל מועד איז געשטאנען, האבען זיי דארטען געטראפען אחימלך'ן דעם כהן גדול און נאך פינף און אכציג כהנים. דער שר האלף איז צוגעגאנגען צו אחימלך'ן און זיך אפגערופען:

— דו און די איבעריגע כהנים פו נב זיינען אין נאמען פון אונזער קעניג אויפגעפאדערט גלייך צו ערשיינען בעפאר איהם.

— וואס איז געשעהן? ! — האט אחימלך נעפרעגט דערשראקען.

— דאס וועט איהר אלע אויסגעפינען פון קעניג... איך בין בלויז געקו־מען אהער דורכצופיהרען דעם קעניג'ס בעפעהל.

— גיב אונז אביסעל צייט, מיר וועלען זיך איבערטהאן און זיך צוגרייטען צום וועג — האט אחימלך געבעטען דעם שר האלף.

— דעם קעניג'ס פארזאג איז דרינגענד און איך קען קיין רגע ניט פאר־לירען — האט דער הויפט געענטפערט — איהר מוזט גלייך מיט אונז מיטגעהן!

אנגעטהאן אין זייערע "בגדי כהנה" זיינען אלע כהנים פארגעבראכט גע־ווארען פאר שאול'ן, וועלכער האט מיט גרוים אויפרעגונג און אומגעדולד גע־ווארט צו נעהמען ראכע פון זיינע "שונאים".

— זאג מיר נאר, דו זוהן פון אחיטוב! — האט זיך שאול אפגערופען צו אחימלך'ן — וואס פאר א שלעכטעס האב איך דיר און די איבעריגע כהנים געטהאן, אז דו האסט צוזאמען מיט מיין גרעסטען שונא געמאכט א בונד גע־גען מיר...

— מיין האר קעניג! — האט אחימלך צושראקען געזאגט — דא האט געמוזט פארקומען א גרויסער טעות. ווי קום איך און די כהנים אונטריי צו זיין אונזער גנעדיגען קעניג!

— איז דוד, דער זוהן פון ישי, געקומען צו דיר אין נב? — האט שאול מיט כעס א פרעג געטהאן.

— יע, מיין האר, דוד איז געווען ביי מיר. ער איז אריין צו מיר אין אהל מועד — האט אחימלך געענטפערט.

— און דו האסט איהם אפגעגעבען דעם לחם הפנים און גלית'עם שווערד? — האט זיך שאול אויפגעשטעלט פון זיין פלאץ און זיין גאנצער קערפער האט געציטערט פון אויפרעגונג און כעס.

— מיין האר קעניג! — האט אחימלך זיך אפגערופען — ווער איז נאך

זיך געהאט נאָר וואָס צוריקגעקערט פון דער שטאָדט נב. ער איז געווען זעהר ענטטוישט וואָס איהם איז נישט געלונגען צו כאַפּען דוד'ן און ברייגנען פאַר דעם קעניג... ער האָט זיך אויך געשעהמט צו זאָגען אז ער האָט מורא געהאַט צו ווארנען די כהנים פון נב, דאָס דוד אנטלויפט פון קעניג. ער האָט דאריבער בעשלאָסען צו מאכען א בלבול אויף אלע כהנים פון נב.

— מיין האר קעניג, — האָט זיך דואג פארניינגט פאר שאול'ן, — איך קום נאָר וואָס פון דער שטאָדט נב... דאָרטען האָב איך געזעהן דוד'ן.

דו האָסט דאָרטען געזעהן דוד'ן ! ! — איז שאול אויפגעשפּרונגען פון זיין פּלאַץ, — פארוואָס האָסטו מיר דען גלייך נישט מודיע געווען וועגען דעם ? !

— ווען דוד וואָלט נישט געהאט הינטער זיך אלע כהנים פון נב, — וואָלט ער זיך שוין פון מיינע הענד נישט ארויסגעדרעהט... אבער אזוי ווי דער כהן גדול, אחימלך, און די איבריגע כהנים האָבען איהם בעשיצט, בין איך גע־בליבען מאכטלאָז, און ווען איך האָב געוואָלט שיקען אַנזאָגען דעם קעניג וועגען דעם, איז שוין געווען צו שפּעט. אחימלך האָט איהם געגעבען וואפען און דוד איז אנטרונען געוואָרען...

— אה, די בעטריגער, די פעררעטהער ! — האָט שאול אויסגערופען, — דערצעהל מיר, דואג, ווי אזוי האָבען די כהנים דוד'ן געהאָלפען.

— ווען איך בין אָנגעקומען אין נב, — האָט דואג אָנגעפאנגען דערצעה־לען, — האָב איך מיטגעבראכט עטליכע שעפּסען, און איך האָב געזאָגט די כהנים, אז דער האר קעניג האָט מיך געשיקט מקריב צו זיין די שעפּסען אויף דעם מזבח פאר גאָט. דערווייל האָב איך גענומען אויספאַרשען צי דוד געפינט זיך אין נב... איינמאָל ווען איך בין געווען אין "אהל מועד", האָב איך דערהערט דוד'ס שטימע... איך האָב זיך בעהאַלטען הינטער'ן פארהאנג קיינער זאָל מיך נישט באמערקען... איך האָב געזעהן דעם כהן גדול אחימלך און נאָך איינינע כהנים רינגלען ארום דעם זוהן פון ישי'ן... איך האָב איינגעבויגען מיין אויער און זיך גוט צוגעהערט צו זייער געשפּרעך. דוד האָט זיי דערצעהלט אז ער אנט־לויפט פון דעם קעניג און ער וויל זיי זאָלען איהם העלפען זיך אויסבעהאַלטען. אחימלך האָט איהם געזאָגט, אז צו בעהאַלטען זיך איז נב איז זעהר געפעהרליך, ווייל דעם קעניג'ס דיענער קומען דאָ זעהר אָפט צו מקריב זיין קרבנות, און ווען זיי וועלען זיך דערוויסען, וועלען זיי גלייך מודיע זיין דעם קעניג וועגען דעם. דאריבער איז זיין עצה, — האָט ער איהם געזאָגט, — מיטנעהמען מיט זיך גלית הפלשתי'ס שווערד און שפּייז אויפ'ן וועג און זאָל אנטלויפען, און זיך אויסבעהאַלטען אין א זיכערען פּלאַץ... איך האָב געזעהן ווי אחימלך האָט אראָפּגענומען גלית'ס שווערד פון וואנט און דעם לחם הפנים פון שלחן און זיי איבערגעגעבען צו דוד'ן... און ער איז אנטלאָפען... איך האָב זיך גלייך גענומען נאָכיאָגען נאָך איהם, אבער די כהנים האָבען מיך פערהאַלטען און מיר אָנגע־זאָגט, דאָס אויב איך וועל דוד'ן אָנריהרען וועלען זיי מיך טויטען !..

— דעם טויט האָבען זיי אלע פערדיענט ! ! — האָט שאול אויסגעשריען, — זאָל מען אחימלך'ן מיט אלע כהנים פון נב גלייך ברייגנען צו מיר... נקמה וועל איך פון זיי אלעמען נעהמען... די פעררעטהער, מיינע שונאים !... דורך מיין שווערד וועלען אלע געטויטעט ווערען.

ער איז יעצט ווידער גרייט אויסצופאָלגען דעם קעניג׳ס בעפעהל.

שאול האָט צו איהם א וואונק געטהאָן און דואג האָט נאָך מיט מעהר ביטערקייט זיך גענומען צו די הילפלאָזע כהנים און זיי אלעמען געטויטעט...

— אזוי וועל איך טהאָן צו אלע מיינע שונאים! — האָט שאול אויסגעשרופען, ווען די פינף און אכציג כהנים זיינען געלעגען טויטע פאר זיינע אויגען.

— נקמה וועל איך פון זיי נעהמען!

אוריה איז אוועק צו דעם ״אבן העזר״ און נאָכדעם ווי ער האָט א היבשע ווײלע דאָרטען געזוכט, האָט ער געפונען יונתן׳ס בריעף. ער האָט איהם פונאנדערגעוויקעלט און ער האָט דורכגעלייענט פאָלגענדעס:

״מיין טייערסטער פריינד דוד!

״זעהר טרויעריגע נייעס קום איך דיר יעצט דערצעהלען. דואג דער אדומי איז גראָדע געווען אין דער שטאָדט נב, ווען דער כהן גדול האָט דיר איבערגעגעבען גלית׳ס שווערד און שפייז. ער האָט דאריבער געמאַכט א בלבול אויף אלע כהנים, אז זיי זיינען געווען יד אחת מיט דיר. זיי האָבען דיך בעשיצט און געהאָלפען אנטלויפען פון דאָרטען. מיין פאָטער האָט געשיקט רופען אלע כהנים פון נב און אין א רגע, ווען דער בייזער גייסט איז אויף איהם אנגעקומען, האָט ער בעפוילען צו טויטען אלע כהנים פון נב. דואג דער אדומי האָט זיין בעפעהל גלייך אויסגעפיהרט און האָט אליין מיט זיין שווערד אויסגעשלאָכטעט פינף און אכציג כהנים צוזאַמען מיט דעם כהן גדול אחימלך. בלויז אחימלך׳ס זוהן אביתר׳ן איז געלונגען צו אנטלויפען.

״יא, מיין ליעבער דוד, די לאַגע ווערט טרויעריגער און שרעקליכער פון טאָג צו טאָג. ניט נאָר זוכט מיין פאָטער דיך צו בעשטראָפען, אבער אויך די יעניגע, וועלכע גיבען דיר שפייז און שוץ...

״זעה צו זיין זעהר פאָרזיכטיג, ענטדעק צו קיינעם ניט דעם פלאַץ, וואו דו האַלטסט זיך אויף און לאָמיר האָפען צו גאָט, אז מיין פאָטער וועט נאָך געזונד ווערען און זיך ארומזעהן ווי שטאַרק ער זינדיגט געגען דיר און געגען אונזער פאָלק.

דיין ברודער יונתן״.

אוריה האָט צונויפגעוויקעלט דעם בריעף און איז געבליבען שטעהן א ווײלע אויף זיין פלאַץ, פערטיעפט אין געדאַנקען... ווען דער קעניג זאָל זיך דערוויסען אז דוד געפינט זיך אין בת שבע׳ס הויז, און אז זי און איהרע עלטערען בעהאַלטען איהם און גיבען איהם שפייז און שוץ, וועט ער דאָך געוויס אויסראָטען די גאַנצע פאַמיליע און אויך בת שבע׳ן... ניין, דוד טאָר דאָרט מעהר ניט פארבלייבען... צו גרויס איז די סכנה פאר בת שבע׳ן... און אחוץ דעם, אויב דוד וועט עטוואָס לענגער פארבלייבען אין בת שבע׳ס הויז, וועט איהר ליעבע צו איהם אין גאַנצען אפגעקיהלט ווערען. זי האָט זיך שוין פיעל געענדערט... ער ווייס, אז בת שבע וועט גיכער איינשטימען צו זיין דוד׳ס צווייטע ווייב, איידער די איינציגע ווייב צו איהם... יע, ער מוז זעהן פטור צו ווערען פון דוד׳ן... אבער ווי אזוי?... איבערגעבען שאול׳ן, אז דוד געפינט זיך אין בית שמש, וועט דאָך אויסקומען, אז ער פערראַטה דעם, וועלכער האָט איהם פיעלע טובות געטהאָן און אחוץ דעם קען ער נאָך ברייננען שאַדען צו

צווישען אלע דיינע דיענער אזוי חשוב און טייער ביי דיר ווי דוד, דיין איידעם... איך בין געווען העכסט גליקליך צו קענען עפעס טהאָן פאַר דוד'ן!

— האָסטו דען ניט געוואוסט, אז דוד איז מיין גרעסטער שונא, און דאס ער אנטלויפט פון מיר? ! — האט שאול געשטורעמט.

— ניין, מיין האר קעניג, איך האָב פון קיין זאך ניט געוואוסט. איך האָב געמיינט, אז ער איז געקומען אין די שליחות פון קעניג און דעריבער האָב איך איהם געגעבען דעם שווערד פון גלית'ן און דעם לחם הפּנים אלס שפּייז פאַר'ן וועג.

— ער איז א ליגנער! — איז דואג אויפגעשפּרונגען פון זיין פּלאַץ — איך האָב אליין געהערט, ווי ער האט דוד'ן געראטהען וואוהין צו אנטלויפען פון דעם קעניג.

— דו ביזט א פעררעטהער און א ליגנער! — האט שאול אויסגעשריען — דו האָסט פערדיענט דעם טויט, אחימלך! דו און אלע כהנים, איהר האָט אלע בוגד געווען אין אייער קעניג!..

— אַה, מיין האר קעניג, מיר זיינען ריין פון זינד, מיר זיינען אונשולדיג!

— טויטעט זיי מיט אייערע שווערדען! — האט שאול בעפוילען זיינע גבורים — קיינער פון זיי זאָל פון דאנען קיין לעבעדיגער ארויס, ווייל זיי זיינען יד אחת מיט דוד'ן!

די סאָלדאטען זיינען געבליבען שטעהן בעוועגלאָז, האלטענדיג זייערע שווערדען שטייף אין זייערע הענד און האָבען מורא געהאט א ריהר זיך צו טהאָן...

— דואג! — האט זיך שאול אפּגערופען — דו ביזט געווען דער איינציגער, וועלכער האט מיר געטריי געדיענט ביז יעצט, נעהם דיין שווערד און טויט אָט די אלע שונאים, וועלכע שטעהען דא בעפאָר מיר.

— מיר שטארבען אומשולדיגע! — האט אחימלך אויסגערופען און אויפגעהויבען די הענט צום הימעל, און געזונגען א תפלה צו גאָט... די איבעריגע כהנים האָבען איהם נאָכגעטהאָן און האָבען מתפּלל געווען צו גאָט...

— דיין בלוט אויף דיין קאָפּ! — האט דואג אויסגערופען און מיט זיין שווערד האט ער א זעץ געטהאָן אחימלך'ן איבער'ן האלדז...

דער כהן גדול פון נב איז אנידערגעפאלען צום בּאָדען א צובלוטיגטער. ווען אביתר, אחימלך'ס זוהן, האָט דערזעהן, אז דואג האט געטויטעט זיין פאָטער, איז ער אויפגעשפּרונגען פון זיין פּלאַץ און איז צוגעלאָפען צו דואג'ען און איהם אריינגעלאָזען אזא זעץ מיט זיין פויסט אין פּנים, אז דואג איז אויך אומגעפאלען א צובלוטיגטער צום באָדען... עס איז געוואָרען א טומעל... דואג האט געקרעכצט און געשריען פון וועהטאָג... איינינע סאָלדאטען האָבען איהם אויפגעהויבען פון באָדען...

אביתר האָט דורכגעבראָכען די שורות פון דעם חיל, וואס האָבען ארומגערינגעלט אלע כהנים און ער איז אנטלאָפען געוואָרען.

א היבשע ווייל'ע איז דואג געשטאנען מיט א צובלוטיגטען פּנים און צוקאָלעטשעטען נאָז, און זיך געקאָרטשעט און געדרעהט אין דרייען פון יסורים.. נאכהער, ווען ער איז געקומען צו זיך, האט ער זיך אפּגערופען צו שאול'ן, דאס

קען נאך אויסלאזען זיין כעס אויף די יענינע, וועלכע האבען מיט מיר גוטעס געטהאן... ווען די זון וועט אונטערגעהן, וועל איך אייער חויז פארלאזען... איך האב קיין ווערטער מיט וואס אייך אלעמען צו באדאנקען פאר די גנארע און גוטסקטס, וואס איהר האט מיט מיר געטהאן... זאל אייך דער באשעפער דער־פאר בעצאהלען כפל כפלים...

— מיין האר! — האט זיך בת שבע אפגערופען מיט טרעהרען אין די אויגען — דו האסט מיין לעבען און עהרע גערעטעט. דו האסט אויך אונזער גאנצע שטאדט בעפרייט פון דעם פלשתים יאך... און איך האב די גאנצע צייט געטראכט: וועל איך און מיינע עלטערען זיין אימשטאנד דיר מיט עפעס צו באצאהלען פאר אלעס וואס דו האסט פאר אונז געטהאן... און יעצט, אז דו געפינסט זיך אין אזא שלעכטער לאגע, ווען דו ווערסט אזוי שרעקליך פאר־פאלגט און ביזט פארוואגעלט אין דער פרעמד. און גאט האט אונז די מעגליכקייט געגעבען צו לינדערן עטוואס דיינע יסורים, ווילסטו אויך פון אונז דיעזען קליי־נעם פערגעניגען און בעפריעדיגונג פארמיידען? ניין, דוד, איך בעט דיך, פארלאז אונז ניט, שטעה מיט אונז אזוי לאנג ביז וואנען דער באשעפער וועט דיך אין גאנצען באפרייען פון דעם קעניג׳ס אומגערעכטע פארפאלגונג...

— איך דאנק דיר זעהר פאר דיין פריינדליכקייט און גוטהערציגקייט, אבער אונטער איצטיגע אומשטענדען האב איך קיין רעכט ניט איינצושטעלען דיין לעבען און די לעבענס פון דיין משפחה אין געפאהר... איך וועל פון דאנען אוועקגעהן און זיך ווידער אויסבעהאלטען אין דער מדבר, אדער צווישען די פעלזען שטיינער, און דער קעניג וועט קיינעם ניט קענען בעשולדיגען, אז מען האט מיך געשיצט געגען זיינע רדיפות... ניין, בת שבע, דו ביזט שעהן און יונג, א גליקליכע צוקונפט ערוואַרטעט דיך, דו טארסט ניט מסכן זיין דיין לעבען צוליעב מיר...

— איך וואלט בעסער געשטארבען, איידער צו וויסען, אז דו וואגעלסט און וואנדערסט ארום וויעדער אהן שוץ און אהן שפייז, צוליעב דעם וואס מיר האבען זיך געשראקען דיך צו בעשיצען... ניין, דוד, דיין זיכערקייט און וואויל־זיין איז מיר טייערער ווי מיין לעבען, וואס באלאנגט אלץ איינס צו דיר... זאג דאך מיר צו, אז דו וועסט פארבלייבען...

— טהו מיר די געפעליגקייט צוליעב מיין טאכטער און פארבלייב מיט אונז אויף ווייטער — האט אליעם זיך ביי איהם געבעטען — דו ווייסט ניט, וואס דאס וועט מיינען פאר בת שבע׳ן, ווען זי וועט וויסען, אז זי וועט קענען אויסדריקען איהר דאנקבארקייט צו דיר כאטש דערמיט, וואס דו וועסט ניט דארפען פארוואגעלט ווערען אין דער פרעמד און ליידען הונגער און דורשט.

— פון מיין טיעפסטען הארצען דאנק איך דיר, בת שבע, דו איידעלע און טייערסטע צווישען טעכטער... גוט, איך וועל דא פארבלייבען אזוי לאנג ווי מעגליך, און זאל גאט געבען, אז איהר זאלט דערפון גארניט ליידען...

ווען אוריה האט געהערט וואס בת שבע האט געזאגט צו דוד׳ן, איז ער בלאס געווארען... זיינע אויגען האבען איהם גענומען שווינדלען... זיינע קניע האבען זיך געבויגען, און מורא האבענדיג, אז מען זאל אויף איהם עפעס ניט דערקענען, האט ער זיך ענטשולדיגט און איז ארויס פון בת שבע׳ס הויז...

בת שבע׳ן און איהרע עלטערען... אבער ער קען דאך ניט דערלאזען, אז דוד זאל דארטען ווייטער בלייבען... דאס וועט דאן מאכען אן ענדע צו זיין גליק... אפשר זאל ער קומען זאגען דוד׳ן, דאס ער האט זיך דערוואוסט, אז דער קעניג וועט שיקען זיינע מענשען אין בית שמש איהם דארטען צו זוכען. ווען ער וועט דאס דערהערען, וועט ער זיכער פון דארטען אנטלויפען... דער פלאן איז אויך ניט קיין גוטער, האט אוריה ביי זיך בעשלאסען, ווען בת שבע וועט זעהן, אז דער קעניג האט זיינע מענשען ניט געשיקט אין בית שמש, וועט זי פערשטעהן, אז ער האט דוד׳ן גענארט צוליעב זיין אייפערזוכט, אזו דאן קען ער איהר נאך אין גאנצען פארלירען...

— איך וועל מוזען ווארטען נאך איינינגע טעג — האט אוריה איז זיך געטראכט — און נאכהער וועל איך שוין וויסען וואס צו טהאן. — ער איז שנעל צוריק־געגאנגען אין בית שמש און געבראכט דוד׳ן דעם בריעף.

דוד האט איבערגעלייענט דעם בריעף אין דער הויך פאר אלעמען און האט זעהר פיעל טרעהרען פארגאסען אויף דעם גרויסען אומגליק, וואס ער האט פעראורזאכט צו אלע כהנים פון נב.

אלע האבען מיט איהם מיטגעוויינט.

— עס איז זעהר שרעקליך און טרויעריג, אז דער קעניג זאל אזוי טהאן צו א גאנצע שטאדט כהנים, אבער עס איז דאך ניט דיין שולד — האט בת שבע געטרייסט דוד׳ן — זייער בלוט וועט פאלען אויף זיין קאפ...

— אה, ווען איך וואלט וויסען, אז דואג געפינט זיך אין נב, וואלט איך זיך דאך דארטען אויף א רגע ניט אפגעשטעלט... ער האט אויף זיי א בלבול געמאכט דער אדומי... אומשולדיגע בלוט האט ער פארגאסען — האט דוד געקלאגט — ער וועט מיט זיין לעבען דערפאר בעצאהלען.

— ווי גרויס איז דעם קעניג׳ס שנאה צו דיר — האט זיך אוריה אפגערופען — אז ביי איהם איז רעכט געווען אויסצו׳הרג׳ענען א גאנצע שטאדט כהנים צוליעב דעם, וואס זיי האבען דיר עטוואס אונטערשטיצט...

— ווען ער וואלט ניט געווען גייסטיג קראנק, וואלט ער דאך אזא זאך געוויס ניט געטהאן — האט זיך אליעם אפגערופען.

— איך באנעת זעהר א גרויסע אומרעכט געגען אייך, מיינע פריינד — האט דוד געזאגט — איך שטעל אייערע לעבענס אין געפאהר, ווייל זאל זיך דער קעניג דערוויסען, אז איהר האט מיך בעשיצט, געגעבען א דאך איבער מיין קאפ און שפייז, וועט ער זיך געוויס וועלען אפרעכענען מיט אייך דערפאר...

— יע, די סכנה איז זעהר גרויס. — האט אוריה צוגעגעבען.

— איך וועל אייך נאך היינט אין אווענט פארלאזען! — האט דוד אויס־גערופען — איך האב ניט קיין רעכט איינצושטעלען אייערע לעבענס אין סכנה!

— מיין האר — האט זיך אליעם אפגערופען — קיינער, אחוץ אונז ווייס דאך ניט דיין סוד, און דער קעניג וועט קיינמאל אויסגעפינען, וואו דו געפינסט זיך.

— אבער צו גרויס איז די געפאהר... דער קעניג האט פיעלע שפיאנען אין יעדער שטאדט... גרויזאם איז זיין נקמה! יע, איך מוז פון דאנען אוועק־געהן! איך האב קיין רעכט ניט צו זיין אין א אידישע הויז, ווייל דער קעניג

— זאָל דיר דער באשעפער שיקען זיין ברכה פון הימעל — האָט בת שבע׳ס מוטער געזאָגט.

— דוד! דוד! — האָט בת שבע אויסגעבראָכען אין א געוויין — אַח, דוד, פערלאָז מיך ניט!

— איך וועל דיר אַנצייגען א פּארלאָזענעם וועג, וויו קיינער וועט דיך ניט דערזעהן — האָט זיך אוריה אָפּגערופען — און גאָט זאָל דיר צוריקקעהרען דיין פארלאָרענעם גליק... ער זאָל דיך ווידער פאראייניגען מיט דיין מיכל׳ן און איך מעהר קיינמאָל ניט צו שיידען.

— פריערדען צו אייך אַלעמען! — האָט דוד ווידער אויסגערופען, און איז מיט אוריה׳ן ארויס פון הויז.

אוריה האָט איהם דורכגעפיהרט דורך׳ן גאָרטען.

— דו וועסט זיך פארנעהמען לינקס ביז וואנען דו וועסט צוקומען צו א קליינעם וואלד און דו וועסט איבערגעהן דעם וועלדעל, וועסטו זיין ווייט פון שטאָדט.

דוד האָט אוריה׳ן נאָך אמאָל בעדאנקט און איז באלד פערשוואונדען געוואָרען אין וועלדעל.

אוריה האָט זיך אומגעקעהרט נאָך בית שמש. ער האָט צוגערופען צוויי פון זיינע סאָלדאטען, די צוויי ברידער רכב און בענה, און האָט זיך צו זיי אָפּגערופען:

— איך האָב אייך זעהר א וויכטיגע זאך צו פארטרויען, אבער איידער איך געה אייך דערצעהלען, מוזט איהר שווערען קיינעם ניט צו ענטדעקען, אז איך האָב עס אייך געזאָגט. רכב און בענה האָבען איהם צוגעשוואוירען, און אוריה האָט פּאָרטגעזעצט: — אייך איז דאָך בעוואוסט, אז דוד איז געוואָרען דער גרעסטער שונא פון אונזער קעניג.. און שאול זוכט איהם ארום איבער גאַנץ ארץ ישראל... ער האָט ארויסגעגעבען א בעפעהל, אז ווער עס וועט דערזעהן דוד׳ן, זאָל איהם גלייך מודיע זיין... ווען איך בין געווען אויף מארק־פּלאַץ, האָב איך געהערט איניגע מענשען רידען, אז זיי האָבען בעמערקט דוד׳ן אויף איינע פון די גאסען פון בית שמש... און מיר, אלס דעם קעניג׳ס אונטערטהאנען זיינען פארפליכטעט דורכצופיהרען דעם קעניג׳ס באפעהל... דעריבער געהט אוועק צום קעניג און זאָגט איהם, אז מענשען האָבען דוד׳ן געזעהן אין בית שמש. טאָמער פרעגט ער אייך, ווער עס זיינען די מענשען, זאָלט איהר זאָגען, אז איהר געדענקט ניט פון וועמען איהר האָט עס געהערט. זייט זעהר פאָרזיכ־טיג ניט ארייצומישען מיין נאָמען אין דעם, זאָגט איהר מיר צו?!

— יע, מיין האר, מיר זאָגען דיר צו — האָט רכב און בענה געענטפערט.

אוריה האָט זיי ביידען געגעבען צוויי שטיקער זילבער און האָט זיי אוועק־געשיקט אין גבעה.

אויף׳ן צווייטען טאָג האָט שוין שאול מיט זיינע מחנות ארומגערינגעלט די גאנצע שטאָדט ית שמש און האָט באפוילען זיינע סאָלדאטען צו היטען יעדען ארויסגאנג פון שטאָדט. און דער קעניג אליין איז אריין מיט א הונדערט סאָלדאטען אין שטאָדט און גענומען זוכען פון הויז צו הויז. צוויי טעג האָט דער קעניג געזוכט אין די הייזער פון אלע איינוואוינער פון בית שמש. ער

זיין כעס איז נאך שטארקער געווארן... די אייפערזוכט האט אין איהם געפלאקערט... יעצט איז ער זיכער, אז בת שבע האט איהם אויפגעהערט ליעב צו האבען און זי האט איבערגעטראגען איהר ליעבע צו דוד'ן... ער איז ביי איהר טייערער ווי איהר לעבען... דוד האט איהם פערראורזאכט ער זאל פערזוכען דעם טעם פון הימעלשען גליק און יעצט רויבט ער עס אזוי אכזריות'דיג אוועק פון איהם... ניין, ער טאר ניט דערלאזען, דוד זאל צו לאנג פארבלייבען אין בת שבע'ס הויז... ער מוז עפעס טהאן, וואס זאל צווינגען דוד'ן פון דארטען צו אנטלויפען... יע! ער האט א גוטען פלאן, ער וועט קומען שנעל צו לויפען צו אליעם'ס הויז און זיי זאגען, אז ער האט נאר וואס נעקראגען א ידיעה, אז שאול האט געשיקט זיינע שפיאנען נאך בית שמש, און פון זיי האט ער אויסגעפונען, אז דער קעניג וועט קומען מיט אן ארמעע אין שטאדט און וועט זוכען פון הויז צו הויז... דאן וועט דאך דוד אנטלויפען פון בית שמש, און ווי דוד וועט נאר זיין ווייט פון שטאדט, וועט ער דאן שיקען א שליח אנזאגען דעם קעניג, אז ער האט געהערט, אז דוד געפינט זיך אין בית שמש... שאול וועט געוויס גלייך שיקען זיינע סאלדאטען נאך בית שמש... בת שבע וועט דאן זעהן, אז ער'האט קיין ליגען געזאגט און זי וועט איהם נאך דאנקבאר זיין פארוואס ער האט דוד'ן גערעטעט פון שאול'ס הענד.

אוריה האט זיך זעהר גליקליך געפיהלט מיט דעם געדאנק. באלד וועט ער פטור ווערען פון דוד'ן... בית שבע וועט איהם ניט פערדעכטיגען און איהם נאך דאנקבאר זיין... דוד וועט האבען א געלעגענהייט זיך צו ראטעווען... און וועט אויך מעהר ניט וואגען אהער צו קומען... בת שבע וועט איהם ביסלעכווייז ווידער פארגעסען... דערווייל וועט אנקומען די בעשטימטע צייט פאר זייער חתונה, און בת שבע וועט ווערען זיין פרוי.

אויף מארגען איז אוריה אריינגעקומען אין אליעם'ס הויז מיט האסט און קוים אפכאפענדיג זיין אטהעם, האט ער אויסגערופען: דוד, ווי גאט איז דיר ליעב, אנטלויף פון דאנען וואס שנעלער, איך האב נאר וואס אויסגעפונען, אז דער קעניג שיקט אן ארמעע אין בית שמש, און מען וועט זוכען און נישטערען יעדען'ס הויז... אויב דיין לעבען איז ביי דיר טייער, טא אנטלויף פון בית שמש! איך וועל דערווייל פערהאלטען דעם קעניג'ס היל וואס לייננער אין שטאדט, כדי דו זאלסט האבען די מעגליכקייט אוועקצוגעהן גאנץ ווייט פון בית שמש...

בת שבע און איהרע עלטערען זיינען געשטאנען צושראקענע און צוטומעלטע.

— יעצט מוז איך געהן! — האט דוד אויסגערופען — און אנגעגורט גלית'עס שווערד אויף זיך. — זייט אלע געזונט! איך דאנק אייך אלעמען פאר אייער גאסטפריינדליכקייט און גוטסקייט, וואס איהר האט מיר אלע ארויסגעוויזען... א דאנק דיר, אוריה, מיין פריינד, פאר דער ווארנונג, וואס דו האסט מיר געגעבען אין צייט. זאל גאט געבען, אז איך זאל אייך נאך אלעמען סענען באלוינען לויט אייערע פארדינסטען... שלום!

— זאל גאט זיין מיט דיר, דוד! — האט אליעם זיך מיט איהם געזעגענט.

— איך האָב דעם קעניג נישט גענאַרט... איך האָב דערצעהלט אַלעם ווי אַזוי עס האָט פּאַסירט.

— געה יעצט פון מיר! — האָט דער קעניג באַפוילען דואג'ן, און אומגעקעהרט זיין קאָפּ.

דואג האָט פאַרלאָזען דעם פּאַלאַץ און שאול איז פאַרבליבען מיט זיינע מחשבות... און ווען דער "שלעכטער גייסט" האָט איהם אָפּגעלאָזען, האָט איהם זיין געוויסען גענומען שטאַרק פּלאָגען פאַר דער גרויזאַמער שחיטה וואָס ער האָט גורם געווען צו דער גאַנצער שטאָדט נב... און איינמאָל, זיצענדיג אַרום דעם טיש צוזאַמען מיט זיין פאַמיליע און פריינד — האָט ער זיך אָפּגערופען:

— איך ווייס אַז איך האָב זעהר פיעל געזינדיגט געגען גאָט מיט מיין גרויזאַמע טהאָט צו אַלע כהנים, די קינדער פון עלי, און אויב גאָט וועט מיך יעצט שטראָפען וועט עס בלויז זיין פאַר דיזער זינד... ווייל ביז דאַן, האָב איך געגען גאָט קיינמאָל נישט געזינדיגט... איך האָב אימער געטהאָן זיין רצון... און דער נביא שמואל האָט עס אַליין גאַנץ גוט געוואוסט... אָבער ער האָט פּלוצלינג געוואָרפען אַן אומ'חן אויף מיר, גענומען זוכען חטאים פון קליינער בעדייטונג און זיי א סך פאַרגרעסערט, כדי מיר מיט זיי צו בעאומרוהיגען און צו פּייניגען. ער האָט אויף מיר א מרה שחורה אַרויפגעבראַכט... און אין דער צייט פון אויפרעגונג און אינערליכע ערשיטערונג האָב איך אַזוי אומ'ברחמנות'דיג אומגעבראַכט אַזוי פיעל אומשולדיגע נפשות... אַלע קינדער פון עלי, וועלכער איז אַמאָל געווען דער הייליגסטער מאַן אין ארץ ישראל.

— ערלויב דאָך מיר צו זאָגען איניגע ווערטער, — האָט זיך אָפּגערופען פּלטיאל, דער זוהן פון ליש, וועלכער איז געזעסען אויף דוד'ס פּלאַץ, — איך האָב געהערט פון מיין זיידען, אַז די קינדער פון עלי'ן זיינען געווען שלעכטע און זינדיגע צו גאָט, און א געטליכער מאַן איז געקומען צו עלי'ן און איהם געזאָגט, אַז עס וועט קומען א צייט און גאָט וועט בעשטראָפען זיין גאַנצע משפחה. און ווען שמואל דער נביא איז נאָך גאָר יונג געווען, איז די ערשטע נבואה וואָס ער האָט געהערט פון גאָט איז געווען: אַז די משפחה פון עלי וועט פאַרטיליגט ווערען. און מיין האַר קעניג האָט בלויז אויסגעפיהרט דעם רצון פון גאָט...

שאול'ס פּנים האָט גענומען אויפלייכטען: "ביזטו זיכער אַז שמואל'ס ערשטע נבואה איז אויך געווען וועגען דער אויסראָטונג פון עלי'ס משפחה?"

— איך בין אין דעם זיכער, — האָט פּלטיאל געזאָגט, — איך האָב עס פיעלע מאָל געהערט פון מיין זיידען.

— געבענשט זיי צו גאָט, מיין זוהן, — האָט איהם שאול א קוש געטהאָן אין קאָפּ — דיינע ווערטער זיינען יעצט ווי א באַלזאַם צו מיין האַרצען... — איך האָב, הייסט עס, בלויז אויסגעפיהרט די שליחות פון גאָט, און מיין זינד איז גאָר נישט אַזוי גרויס.

יונתן האָט געקוקט אויף זיין פאָטער מיט טריבע אויגען און האָט געשוויי־גען. ער איז געווען צופריעדען איהם צו זעהן פרעהליך און מונטער, און כאָטש זיין הארץ האָט געבלוטיגט וויסענדיג ווי אומגערעכט זיין פאָטער איז געווען מיט דער ערמאָרדונג פון אַלע כהנים, האָט ער דאָך יעצט קיין וואָרט וועגען דעם ניט גערעדט.

איז אויך אריין אין דער הויז פון אליעם. אָבער ער האָט דוד'ן ניט געפונען. ער האָט אויך ארומגעזוכט אין אלע געגענדען פון אויסער'ן שטאָדט, אָבער אומזיסט...

ווען שאול און זיינע מחנות זיינען אוועקגעגאַנגען פון בית שמש, איז אוריה אריינגעקומען צו בת שבע'ן און מיט שטראַהלענדע אויגען זיך אָפּגערופען:

— איך בין דאָך אַזוי גליקליך, דאָס מיר איז געלונגען באַצייטענס וואַרענען אונזער פריינד דוד'ן... געלויבט איז גאָט, וואָס איך האָב זיך דערוואוסט וועגען שאול'ס פּלאַן אין צייט.

— אוריה, ווי א מלאך פון הימעל האָט דיך גאָט געשיקט צו ראַטעווען דוד'ן פון א זיכערען טויט — האָט זיך בת שבע צו איהם אָפּגערופען.

א גליקליכער שמייכעל האָט זיך צוגאָסען איבער אוריה'ס פּנים... ער איז געווען זיכער ביי זיך, אז ער האָט ווידער געוואונען בת שבע'ס האַרץ...

אכטצעהנטער קאַפּיטעל

שאול גיט אָפּ מיכל'ן צו פלטיאל'ן

שאול האָט זיך צוריקגעקעהרט פון בית שמש ענטטוישט און נידערגעשלאָגען. ער האָט דוד'ן נישט געכאַפּט. אומזיסט איז געווען זיין זוכען... זיין פאַרביטערונג איז שטאַרקער געוואָרען. ער, דער קעניג פון אלע שבטים, דער הערשער פון גאַנצען לאַנד, זאָל נישט האָבען ביכולת צו כאַפּען אין זיין איינען לאַנד זיין גרעסטען שונא און איהם בעשטראָפען... עפּעס זעהט ער דעם נביא'ס קללה רוהט אויף איהם: "גאָט האָט דיין מלוכה פון דיר אָפּגעריסען און זי אָפּגעגעבען צו איינעם וועלכער איז בעסער פון דיר"... אז דוד איז בעסער פון איהם זעהט ער דאָך, ער איז געוואָרען מעהר פּאָפּולער און בעליעבט ביים פאָלק ווי ער. "שאול האָט טויזענדע געשלאָגען און דוד — צעהן טויזענדער!"... דאָס פאָלק האָט דוד'ן פאר א גרעסערען העלד געמאַכט... אָבער ער, זייער קעניג, האָט א סך פאַרלאָרען אין די אויגען פון פאָלק, בפרט נאכדעם ווי ער האָט אויסגע'הרג'עט אלע כהנים פון נב... אמת, ער איז געווען צו איילינג, צו היציג, אָבער וואָס האָט ער געזאָלט טהאָן מיט זיינע שונאים... מעגליך אז נישט אלע זיינען געווען שולדיג אין דעם פעררעטה און ער האָט געהאַפּט צו מאכען א גענויערע אויספאָרשונג וועגען דעם.

שאול האָט געשיקט רופען דואג'ן און זיך צו איהם אָפּגערופען:

— זאָג מיר, דואג, ביזטו זיכער אז אלע כהנים פון נב האָבען געמאכט יד אחת מיט דוד'ן געגען מיר... אפשר זיינען פיעלע פון זיי אומשולדיג געווען?

— מיין האר קעניג, — האָט דואג געענטפערט — זיי זיינען אלע געווען פערזאמעלט אין אהל מועד ווען דוד איז דאָרט געווען. איך האָב געהערט ווי אלע האָבען זיך גע'סוד'עט און געשושקעט מיט דוד'ן. געווים זיינען זיי אלע געווען שולדיג, פון קליין ביז גרוים...

— געדענק, דואג, — האָט שאול אויסגערופען, — טאָמער האָסטו מיך גענאַרט, וועט זייער אלעמענס בלוט פאלען אויף דיין קאָפּ...

זאָגט: ״גאָט האָט דיין מלוכה פון דיר אָפּגעריסען און זי אָפּגעגעבען צו איינעם וועלכער איז בעסער פון דיר״!

— יאָ, דער זעלבער נביא וועלכער האָט מיר פּלוצלינג צום העכסטען גליק געבראַכט, האָט מיר יעצט מיט זיין אייפערזיכטיגקייט ארונטערגעשלעפּט צום אַבגרונד. ער האָט פּלוצלינג אויף מיר אַן אום׳חן געוואָרפען און ער האָט מיך אומגליקליך געמאכט. איך בין געווען אַזוי צופריעדען און גליקליך צו פּיטערען די שאָף און צו בעארבייטען מיין פעלד... איך האָב נישט געזוכט קיין כבוד. און האָב נישט געשטרעבט צו קיין הערשאַפט, און דאָ קומט דער נביא און זאַלבט מיר פאַר אַ קעניג, ער לאָזט מיך פארזוכען דעם טעם פון הערשאַפט... מיין גליק ווערט גרענצלאָז און דער ליעבער גאָט האָט מיר געהאָלפען און איך האָב בעזיעגט די עמונים, די פּלשתים און די עמלקים... דאָס גאַנצע פאָלק איז דאָך געווען אַזוי גליקליך און צופריעדען מיט מיר... איך בין ביי זיי פאררעכענט געווען פאַר דעם גרעסטען העלד... און דאַן האָט שמואל דערזעהן אַז אַלע שבטים קוקען אויף מיר און וואַרטען איך זאָל זיי ברייננגען הילף פון זייערע פיינד... ער האָט באמערקט אַז דאָס פאָלק רעכענט זיך מיט איהם שוין נישט ווי פריהער, און זיין השפּעה איז געמינערט געוואָרען, איז ער אויף מיר אייפערזיכטיג געוואָרען און גענומען אונטערגראָבען דעם פונדאמענט פון מיין גליק... און אין דער צייט ווען די פּלשתים האָבען זיך פערזאַמעלט אין מכמש און איך האָב צונויפגעשטעלט אַ גרויסע ארמיי אין גלגל און געוואָלט אָנפאַנגען די מלחמה... אָבער איך האָב געוואַרט אויף שמואל׳ן ער זאָל מקריב זיין דעם קרבן פאַר גאָט... ווען אָבער ער איז צו דער בעשטימטער צייט נישט געקומען און דאָס פאָלק איז אומגעדולדיג געוואָרען און איך בין געצוואונגען געווען אַליין מקריב צו זיין דעם קרבן, איז שוין שמואל אויף מיר אין כעס געוואָרען און אויסגערופען: ״דו האָסט זיך בענאַרישט! דיין קעניגרייך וועט שוין זיין נישט פעסט און נישט קיין אייביגע. גאָט וועט זוכען אַ מאַן וואָס וועט ווערטה זיין״...

— דער נביא האָט עס נישט געמיינט! — האָט יונתן איבערגעשלאָגען זיין פאָטער׳ס רייד, — ער איז געווען אויפגערעגט און אין כעס.

— יאָ, איך אַליין האָב דאַן אויך געמיינט אַז שמואל רעדט עס פון כעס, און האָב קיין שום געוויכט נישט געלעגט אויף זיינע ווערטער... אָבער דעם צווייטען מאָל ווען איך האָב פון איהם געהערט דיזעלבע ווערטער נאָך מיט מעהר שטאַרקייט און ביטערקייט, און געמאַכט האָט ער אַזאַ וועזען צוליעב אַ קליינִיג־קייט... איך האָב ערלויבט מיינע סאָלדאַטען צוצונעהמען די גוטע בהמות פאַר זיך... און כאָטש דער נצחון איבער די עמלקים איז געווען אַ פאָלקאָמענער, אגג זייער קעניג האָב איך גענומען אין געפאַנגענשאַפט. איז אַנשטאַט צו קומען און גראַטולירען מיך פאַר דעם גלענצענדען זיעג וואָס איך האָב אָבגעהאַלטען איבער אונזערע ערגסטע שונאים, איז ער געקומען און האָט מיך בעליידיגט. ער האָט מיך געזידעלט און געזאָגט אויסדריקליך, אַז מיין מלוכה וועט אָפּגע־געבען ווערען צו איינעם וועלכער איז בעסער פון מיר... און יעצט האָט ער געפונען איינעם, און דאָס איז דוד... יאָ, דוד וועט ווערען קעניג איבער גאַנץ ישראל... און איהר מעגט אַלע וויסען, אַז כל זמן דער זוהן פון ישי לעבט, איז מיין מלוכה נישט געזיכערט. אָבער דיר, יונתן קימערט נישט, איך זעה אַז דו ביזט פאַר דוד׳ן שטאָל און אייזען... דו פארשטעהסט נישט, אַז מיט דעם וואָס

— יעצט ווען גאָט זאָל מיר געבען און דוד, מיין גרעסטער שונא, וועט אריינפאַלען צו מיר אין די הענד, דאַן וואָלט זיך מיין גאַנצער גליק צו מיר אומגעקערט... יאָ, כל זמן דער זוהן פון ישי לעבט, איז מיין לעבען צובראָכען... איך וועל קיינמאָל זיך אליין נישט מוחל זיין, פאַרוואָס איך האָב איהם אָפּגע־געבען מיכל'ן, מיין טאָכטער, פאַר אַ פּרוי!... דאַמיט איז זיין פּאָפּולאַריטעט פאַרגרעסערט געוואָרען צוזאַמען מיט זיינע שאַנסען צו ווערען קעניג נאָך מיר. יעצט איז ער דעם קעניג'ס איידעם און איז ביי אַלעמען מעהר געאַכטעט... ווען ער וואָלט מיין איידעם נישט געווען, וואָלט מען זיך אין איהם לאַנג פאַר־געסען...

— מיין האַר קעניג, — האָט זיך שמעי בן גרא אויפגעשטעלט, — איך גלויב, אַז עס איז נאָך יעצט אויך ניט צו שפּעט. דער קעניג האָט דאָך אַ רעכט מבטל צו מאַכען מיכל'ס הייראַט צו דוד'ן, און נאָכדעם קען ער איהר אָפּגעבען צו איינעם פון אונזער שבט און פיעלייכט אויך פון דער קעניגליכער משפחה.

— עס איז דאָס ערשטע מאָל וואָס איך הער פון דיר אַ גלייכע זאַך, שמעי.
— האָט זיך שאול אָפּגערופען, — דו ביזט גערעכט! דוד וועט מעהר מיין איידעם נישט זיין. איך מאַך זיין חתונה צו מיין טאָכטער בטל. איך וועל בעסער אָפּגעבען מיין מיכל'ן צו איינעם וועלכער איז מיר אַ גוטער פריינד.

— פאָטער, וואָס געהסטו טהאָן! — האָט יונתן זיך אָפּגערופען, — האָסטו דען אַ רעכט צוצורייסען די קייטען מיט וואָס די צוויי יונגע ליעבענדע הערצער זיינען געבונדען געוואָרען?!...

— יאָ, מיין זוהן, איך האָב דאָס פולע רעכט, — האָט שאול אויסגערופען, מיין צושטימונג צו מיכל'ס הייראַט מיט דוד'ן איז געווען אַ טעות... ווען איך וואָלט דאַן געוואוסט אַז דוד פּלאַנעווועט אוועקצורויבען די מלוכה פון מיר, וואָלט איך געווים נישט דערלאָזען אַז מיין מיכל זאָל איהם הייראַטען. און דעריבער האָב איך אַ רעכט בטל צו מאַכען די הייראַט...

— אָבער ווייסטו וואָס פאַר אַ שלעכטע ווירקונג דאָס וועט האָבען אויף מיכל? — האָט זיך שוין אחינועם נישט געקענט צוריקהאַלטען, — זי ליעבט דוד'ן מיט איהר גאַנצען לעבען און יעצט ווילסטו איהר גאָר אָפּגעבען צו אַ צווייטען.

— האָט זיך מיכל דען פערטראַכט וואָס פאַר אַ שלעכטע ווירקונג עס וועט האָבען אויף מיר, ווען זי האָט מיר אָפּגענאַרט און אוועקגעשיקט מיין גרעסטען שונא פון מיר?... וויפיעל צער, עגמת נפש און שלאָפלאָזע נעכט האָב איך זינט דאַן געהאַט?! . . .

— אָבער פאָטער, — האָט זיך יונתן אָפּגערופען, — איך בין נאָך אַלץ איבערצייגט אַז דוד איז געווען אומשולדיג און דאָס האָבען נאָר זיינע שונאים אויף איהם אַ בלבול אויסגעטראַכט, דאָס ער האָט זיך באַריהמט פאַר יואב'ן דאָס ער וועט קעניגען אַנשטאָט דיר...

— אַה, יונתן, יונתן, ביז ווי לאַנג וועט דיין קאָפּ זיין פאַרשטאָפּט, ביז ווי לאַנג וועסטו זיין גענאַרט אין דוד'ן... און אַפילו ווען דוד זאָל זיך נישט האָבען באַריהמט אַז ער וועט ווערען קעניג אַנשטאָט מיר, זעהסטו דען נישט אַז ער איז דער בעסערער מאַן וועמען דער נביא שמואל האָט געמיינט ווען ער האָט גע־

צו מיר געווען... איך האָף אַז דו וועסט אויך זיין געטריי און איבערגעבען צו מיכל'ן און צו מיר...

— איך בין גליקליך אַז איך האָב געפונען גנאדע אין דיינע אויגען! — האָט פּלטיאל זיך פאַרנייגט, — ווען מיכל איז נאָך אַ קליין קינד געווען, האָב איך איהר שוין ליעב געהאַט... און זייט דאַן האָב איך נישט אויפגעהערט צו חלום'ן פון איהר... און יעצט, יעצט האָט דער ליעבער גאָט געמאַכט אַז כּיינע הלומות זאָלען פאַרווירקליכט ווערען...

שמעי איז געבליבען זיצען אויף זיין פּלאַץ נידערשלאַגנע און בעטריבט... אין די אויגען האָט איהם געגומען שווינדלען... אַ קאַלטער שוויים האָט בעגאָסען זיין קערפּער... יעצט האָט ער שוין מעהר נישט אויף וואָס צו האָפען... זיין גאַנצער לעבען איז געווען אַ דורכפאַל... אומזיסט האָט ער זיך געפרעהט אויף דוד'ס מפּלה... מיכל וועט שוין אַלץ איינס נישט בעלאַנגען צו איהם... מעהר וועט ער שוין ניט פערבלייבען אין פּאַלאַץ, ער וועט געהן אהיים נאָך בחורים, זיך אָפּגעבען מיט ערד־אַרבייט, פּיטערען די שאָף און זוכען צו פאַרגעסען מיכל'ן און דעם פּאַלאַץ...

— יונתן, געה רוף מיכל'ן! — האָט דער קעניג באַפוילען, — איך וויל זיך מיט איהר דורכריידען.

יונתן האָט זיך אויפגעהויבען פון זיין פּלאַץ... אַ כמארע האָט באַדעקט זיין פּנים... איהם האָט זעהר באַנג געטהאָן פאַר זיין בעסטען פריינד, דוד... ער האָט זיך אָבער געטרייסט, דאָס זיין פאָטער וועט פיעלייכט אַז דוד'ן פאַרגע־סען... נאָכדעם ווי ער וועט מעהר זיין איידעם נישט זיין, וועט ער אפשר אויך אויפהערען איהם צו רודף'ן... ער האָט געוואָרפען אַ בליק אויף פּלטיאל'ן און איז אַרויסגעגאַנגען.

שאול איז אַריין אין זיין צימער און אחינועם האָט איהם נאָכגעפאָלגט...

— איך בעט דיר, שאול, זיי זעהר פאָרזיכטיג מיט מיכל'ן, דו ווייסט דאָך ווי פערביטערט זי איז... זי איז אויך יעצט זעהר שוואַך, און ווען דו וועסט איהר פלוצלינג אָנזאָגען אַז דו האָסט בטל געמאַכט איהר חתונה מיט דוד'ן, קען זי נאָך קראַנק ווערען, — האָט איהם אחינועם געזאָגט.

— איך וועל וויסען ווי אַזוי צו ריידען מיט איהר, — האָט שאול געענט־פערט, — איך וויל בלייבען מיט איהר אַליין.

* * *

זינט דוד איז געצוואונגען געווען צו אַנטלויפען פון זיין היים, האָט מיכל נישט אויפגעהערט צו טרויערען. זי איז געווען שטאַרק בעזאָרגט וועגען זיין געזונד־צושטאַנד, און יעדעס מאָל ווען איהר פאָטער פלעגט זיך אַרויסלאָזען מיט אַן אַרמיי זוכען דוד'ן, האָבען זיך איהרע ליידען פערשטאַרקט... זי האָט מתפּלל געווען צו גאָט ער זאָל אָפּהיטען איהר ליעבען דוד און איהר פאָטער זאָל איהם נישט געפינען... נישט וועניגער יסורים האָט איהר פערשאַפט איהר פאָטער'ס קראַנקהייט, זי האָט געוואוסט אַז זיין גרויסע שנאה צו דוד'ן איז צו איהם געקומען צוליעב זיין מרה שמורה... זי האָט אַלץ געהאָפט אַז ווען זיין געזונד־צושטאַנד וועט זיך פאַרבעסערען וועט ער זיך אַרומזעהן וואָס פאַר אַ גרויסע עולה ער באַגעהט געגען איהר מאַן, און דאַן וועט דוד קענען צוריקקומען און זי וועט ווידער גליקליך זיין. אָבער וואָס ווייטער איז די לאַגע געוואָרען

דו העלפסט מיין גרעסטען שונא, גראָבסטן דיין איינגעם גרוב... איין זאַך וועל איך יעצט טהאָן: איך שווער ביי מיין לעבען, איך וועל מיכל׳ס הייראט צו דוד׳ן בטל מאכען און מיכל׳ן וועל איך אָפּגעבען צו איינעם פון מיינע בעסטע פריינד.

שמעי׳ס פּנים האָט גענומען שטראהלען פון שמחה ווען ער האָט יעצט געהערט דעם קעניג׳ס שבועה... "ווּעמען דען האלט דער קעניג פאר זיין בעסטען פריינד אויב נישט מיר?" — האָט ער זיך געטראַכט.

— איך האָב זיך אלע מאָל געוואונדערט ווי אזוי דער קעניג האָט צוגעשטימט אָפּצוגעבען מיכל׳ן צו איינעם פון א פרעמדען שבט, — האָט זיך שמעי אָפּגערופען, — יעצט וועט זיך שוין דוד נישט האָבען מיט וואס גרויס צו האלטען... און וויבאלד ער איז שוין מעהר נישט דעם קעניג׳ס איידעם, וועט ארונטערגעהן א סך פון זיין חשיבות ביים פאָלק...

שאול האָט זיך א ווײַלע פערטראַכט: אויב ער וויל אז דוד זאָל מעהר נישט זיין איידעם, דאַן מוז ער אָפּגעבען מיכל׳ן צו א צווייטען, ווייל כל זמן מיכל וועט נישט הייראטען מיט אן אנדער מאַן, וועט זי נאָך אלץ פאררעכענט ווערען פאר דוד׳ס פרוי... וועמען אָבער זאָל ער איהר אָפּגעבען?... שמעי בן גרא? ניין! ער איז זעהר נאַריש און אומגעלומפּערט... ער ווייס אויך, אז מיכל האַסט איהם... זי וועט זעהר אומגליקליך זיין מיט איהם! פּלטיאל, דער זוהן פון ליש! יא! ער וועט זיין דער פּאַסענדער מאַן פאר מיכל׳ן אנשטאָט דוד׳ן... מיכל איז געווען זעהר בעפריינדעט מיט זיין שוועסטער... מעגליך אז זי וועט זיין גליקליך מיט איהם און פארגעסען אָן דוד׳ן...

אלע זיינען געזעסען ארום טיש און געשוויגען... קיינער האָט נישט געוואגט אונטערצוברעכען דעם קעניג׳ס געדאַנקען... שמעי בן גרא האָט מיט גרויס אונגעדולד געוואַרט שאול זאָל אויסרופען זיין נאמען אלס זיין צוקינפטיגער איידעם... א גליקליכער שמייכעל האָט זיך באוויזען אויף זיינע ליפּען, ווען ער האָט זיך גענומען פארשטעלען אז ענדליך וועט מיכל געהערען צו איהם... דער קעניג וועט איהם געווים גלייך מאַכען פאר א שר צבא, און דאַן וועט ער געהן בעזוכען זיין שטאָדט בחורים מיט מיכל׳ן... א גרויסע מחנה סאָלדאַטען וועלען זיי באגלייטען און ווי שטאַרק אלע וועלען איהם מקנא זיין... די אלע וועלכע האָבען זיך געפּרעהט מיט זיין דורכפאַל, וועלען יעצט האָבען דרך ארץ פאר איהם, דעם קעניגס איידעם! זיין פאָטער און מוטער וועלען שטאָלצירען מיט איהם און מיכל וועט איהם אזוי ליעב האָבען!...

— יא, אזוי וועט עס בלייבען! — האָט שאול פּלוצים אויסגערופען, — מיכל וועט חתונה האָבען מיט פּלטיאל׳ן, דעם זוהן פון ליש! פּלטיאל, — האָט ער זיך צו איהם אָנגערופען, — דו האָסט געפונען חן אין מיינע אויגען, און דיר וועל איך אָפּגעבען מיכל׳ן...

פּלטיאל איז אזוי צוטומעלט געוואָרען פון דער פּלוצלינגער איבערראַשונג אז ער האָט נישט געוואוסט וואָס צו זאָגען. ער האָט געקוקט אויף דעם קעניג מיט דאַנקבארע אויגען און געשוויגען.

— ביזטו צופרידען, מיין זוהן? — האָט שאול ארויפגעלייגט זיין האַנד אויף פּלטיאל׳ס פּלייצע — איך האָב נאָך נישט פארגעסען די פיעלע טובות וואָס איך האָב געהאַט פון דיין פּאָטער, ווען איך האָב מיינע שאָף געפּיטערט נעבען גלים. זעהר אַן איבערגעבענער און געטרייער פריינד איז דיין פאָטער

ליעבע מיט איהר דוד'ן... ווייט, ווייט פון דעם מענשענס בייזע אויגען, ווייט פון פאלשקייט און רכילות... דארטען, זעהט זי איהר דוד'ן פיטערען די שאף... זי קומט נעהענטער צו איהם: ער שפיעלט אויף זיין הארפע אזעלכע שעהנע הימעלישע מעלאדיען... דאס וואסער פון טייכעל פלעטשעט דורך די שטיינדלעך, און בעגלייטען זיין שפיעלען, די ווארימע זוהן שמייכעלט אזוי ליעבליך צו זיי פון דעם בלויען קלארען הימעל... דער זמיר און די טורטעל טויב צולאזען זיך מיט א זיסען געזאנג... די לעמעלעך און יונגע ציגעלעך בעוועגען זיך אזוי גראציעז און ריטמיש, נאך די טענער פון דוד'ס הארפע... זי זעצט זיך נעבען איהם, שפארט אן איהר קאפ אויף דעם בוזים פון איהר געליעבטען און וועבט איהרע זיסע ליעבע חלומות און איהר איז דאך אזוי גוט... זי איז דאך אזוי גליקליך... דוד! דוד! ווי ליעב איך האב דיר! ער פיהרט זיינע הענט דורך איהרע האר... זי פיהלט זיין הייסען אטעם... ער בעדעקט איהר מיט ברענענדע קושען... זי איז זיינע, און ער איז איהרער! זי גראבט איין איהר קאפ טיפער אין זיין בוזים און א הימעלשער גליק דרינגט דורך איהר קערפער... זי מאכט צו איהרע אויגען און שפינט און וועבט גאלדענע טרוימען... אייביג, אייביג וואלט זי אזוי געלעגען און געטרוימט...

— מיכל! מיכל! — האט יונתן אונטערבראכען איהרע געדאנקען — וואס איז עס מיט דיר? דו ביזט געוועזן אזוי פערטיעפט אין דיינע מחשבות, אז דו האסט מיר גארנישט געזעהן. איך שטעה דאך שוין נעבען דיר א היבשע וויילע!

— וואס איז, יונתן! — איז מיכל אויפגעשפרונגען פון איהר פלאץ — האסטו עפעס געהערט פון דוד'ן?! ווי פיהלט ער זיך? וואו געפינט ער זיך?! אה, זאג דאך מיר, מיין ברודער... וואס איז? פארוואס שווייגסטו? האט דען מיט דוד'ן אן אומגליק פאסירט?! אה, יונתן! זאג דאך מיר!

— איך האב פון דוד'ן גארנישט געהערט, מיכל, און דו ווייסט דאך אז דעם פאטער'ס לעצטער פערזוך איהם צו כאפען איז אויך געווען ניט ערפאלגרייך...

— אבער איך קען זעהן פון דיינע אויגען אז עפעס איז דא נישט גלאט? זאג מיר, וואס ביזטו געקומען אהער אזוי פלוצלונג... עפעס האט דאך געמוזט געשעהן?...

— גארנישט איז געשעהן, מיין שוועסטער, בערוהיג זיך... המ... ער... דער פאטער וויל דיר זעהן... ער האט מיר געשיקט צו דיר איך זאל דיר רופען... ער וויל מיט דיר עטוואסריידען...

—ער וויל מיט מיר ריידען! מסתמא ווידער וועגען דוד'ן.

— איך ווייס נישט — האט יונתן געענטפערט מיט א טרויעריגען פנים — אבער קום דאך שנעלער, ער ווארט אויף דיר אין זיין צימער.

— עפעס שרעקט מיר דאס הארץ? — האט מיכל אויסגערופען — אבער קום לאמיר געהן — ערגער ווי עס איז יעצט קען דאך שוין נישט זיין... ער קען מיר אפילו טויטען אויב ער וויל... קום!

יונתן איז מיט איהר צוגעגאנגען ביז שאול'ס צימער און מיכל איז אליין אריינגעגאנגען איינוויינינג...

שאול איז געזעסען אויף זיין בעטעל, זיין פנים איז געווען בלאס און זיינע

ערגער... זיין פארביטערונג געגען דוד'ן האט זיך נאך בולט'ער ארויסגעוויזען, נאכדעם ווי ער האט אומגעבראכט אלע כהנים פון נב... זי ווייס אז ער האט פאנאנדערגעשיקט פיעלע שפיאנען אויפצוזוכען דוד'ן, און ווי נאר ער הערט אז דוד געפינט זיך ערגעץ וואו קומט ער אהין גלייך מיט אן ארמיי... וויפיעל זי האט איהר פאטער געבעטען ער זאל אויפהערען צו רודפ'ן איהר אומשולדיגען דוד'ן... וויפיעל טרעהרען זי האט פארגאסען, צו זיינע פיס איז זי געפאלען, אבער עס האט גארנישט געהאלפען... ער איז נאך אלץ אויף איהר געוועזען שטארק ברוגז דערפאר! און אפילו ווען איהר ברודער יונתן האט איהם פארזיכערט אז דוד איז אומשולדיג, איז ער אויף איהם זעהר בייז גשווארען. איהר הארץ טהוט איהר זעהר וועה פאר איהר פאטער... זי ווייס אז ער ליידעט זעהר פיעל... זיין גרויזאמקייט קומט ניט ווייל ער איז שלעכט, ער איז דאך אימער צו געוועזען אזוי גוט, אזוי ליעבליך... ער איז ביי אלעמען זעהר געאכטעט און בעליעבט געוועזען פאר זיין גוטהערציגקייט... אה, ווי גליקליך זיינען געוועזען יענע יאהרען, ווען זי איז נאך גאנץ יונג געוועזען... יעדען אבענד פלעגט זי געהן איהר פאטער אנטקעגען ווען ער האט זיך אומגעקעהרט פון פעלד... זי פלעגט צולויפען צו איהם און איהם האלזען און קושען, און ער פלעגט איהר אזוי שטארק צודריקען צו זיך... און ניט איינמאל האט ער איהר שעהנע מתנות געבראכט... יא, ער האט איהר א סך מעהר ליעב געהאט ווי איהר עלטערע שוועסטער מרב... פיעלע מאל האט זי איהם געדארפט בעטען ער זאל מרב'ן אויך עפעס ברייגען... אפילו נאכדעם ווי ער איז קעניג געווארען האט ער איהר אויך ארויסגעוויזען מעהר ליעבשאפט ווי איהר שוועסטער און איהרע ברידער, יעצט אבער, איז איהר פאטער זעהר בייז אויף איהר... וואס פאר א רעכט האט ער צו זיין אויף איהר אין כעס? ! איז נישט דוד איהר מאן?... דארף זי דען איהם נישט זיין געטריי און בעשיצען פון אלע אומגליקען?... האט זי דען געקענט דערלאזען ער זאל איהם טויטען?... און בפרט ווען זי ליעבט איהם מעהר פון אלץ אין דער וועלט... דוד איז דאך אזוי אומשולדיג... ער קלעהרט גארנישט פון הערשאפט... אמת, ער האט אלע אויסזיכטען צו ווערען דער נעקסטער קעניג, ער איז העלדיש, שעהן און קלוג, און דערצו איז ער נאך שטארק בעליעבט ביים גאנצען פאלק... אבער זי אליין וואלט דאך נישט געוואלט דאס איהר דוד זאל קעניג ווערען... איהר איז נמאס געווארען דאס לעבען פון פאלאץ... זי האט פיינט די פערשידענע אינטריגעס פון דעם קעניגליכען הויף... און די גרויזאמקייטען פון הערשער איז איהר דערווידער... זי פעראכטעט די חניפה און שמייכלעריי פון די הויפלייטע... די פערשייטע טענץ און זויפעריי פון די קעניגליכע אמוזירער זיינען צו איהר עקעלהאפטיג... ניין, זי וואלט בשום אופן נישט געוואלט דאס איהר דוד זאל קעניג ווערען... זי וועט זיך א סך גליקליכער פיהלען. ווען זי וואלט קענען מיט איהר דוד'ן וואהנען אין א דארף ארומגערינגעלט פון דער וואונדער שעהנע נאטור. דאס געזאנג פון די פויגעלאך זאל זיי אמוזירען און דאס טאנצען און שפרינגען פון די יונגע שאף זאל זיי אונטערהאלטען... דארטען, וואו קנאה און שנאה איז נישט בעוואוסט, וואו דאס לעבען פליסט אזוי שטיל און רוהיג ווי דאס קלארע וואסער פון דעם טייך... דארטען איז די ליעבע אזוי רייצענד שעהן, אזוי פראכטפול און אנגענעהם ווי די נאטור זעלבסט וואס גאט האט געבענשט... דארטען וואלט זי געוואלט בויען איהר נעסט פון

— קענסטו מיר פיעלייכט זאגען, מיכל, פארוואס האט דוד צוגענומען דעם שווערד פון גלית דעם פלשתי, ווען ער איז אנגעקומען אין נב, צו די כהנים?... יע, ער האט גענומען דעם שווערד כדי ער זאל דערמיט קענען צוציהען פיעלע פון די אידען אויף זיין זייט, כדי ער זאל זיי שטענדיג האבען צו צייגען וואס ער האט אויפגעטהאן פאר ארץ ישראל... נו, דארפסטו נאך האבען א גרע־סערען בעוויז אז דוד מיינט צוצונעהמען פון מיר די מלוכה!

— דוד איז אנטלאפען געווארען פאר זיין לעבען, ער האט מיט זיך נישט געהאט קיין געוועהר זיך צו בעשיצען געגען חיות, און ווען ער איז געקומען אין נב האט ער געבעטען דעם שווערד וואס בעלאנגט צו איהם — האט מיכל געזאגט.

— אומזיסט זוכסטו איהם צו פערטיידיגען, מיכל — האט שאול אויס־גערופען, איך וויס אז שמואל האט איהם געמאכט פאר מיין נאכפאלגער... און מעהר איבערצייגט אין דעם, בין איך געווארען ווען איך בין געוועזען אין רמה, צווישען די בני הנביאים, וואו דוד האט זיך פון מיר בעהאלטען... איך האב עס געפיהלט אין די לופט, און כאטש, זייענדיג דארטען, בין איך מיט־געריסען געווארען פון די בעגייסטערונג פון די איבעריגע נביאים... אבער איך האב דארטען געפיהלט אז שמואל בעשיצט דוד'ן פון מיר.. און ער ערמוטיגט איהם... איך פיהל אז דער נביא האט שוין זיכער דוד'ן געזאלבט פאר קעניג אנשטאדט מיר... ניין! ער מוז געטויטעט ווערען! דוד איז מיין שונא! ער איז א פעררעטער... ביי דער ערשטער געלעגענהייט וועט ער מיר טויטען, אויב איך וועל איהם פריהער נישט פערניכטען!

מיכל האט טרויעריג ארונטערגעבויגען איהר קאפ און זי האט איהם מעהר נישט געענטפערט, זי האט מורא געהאט ווייטער צו ריידען מיט איהר פאטער וועגען דוד'ן. טאמער וועט ער זיך ווידער אויפרעגען... זי האט געוואוסט אז זי וועט איהם נישט קענען איבערצייגען אז ער איז אומגערעכט.

— דו שווייגסט, מיכל, — האט שאול אויסגערופען — דו זעהסט שוין אליין אז איך בין גערעכט: אבער ווי אזוי האסטו די גאנצע צייט געקענט פער־בארגען פון מיר די פלענער פון מיין גרעסטען שונא?! האסטו מיר דען נישט צוגעשווארען, איידער איך האב מיין הסכמה געגעבען צו דיין הייראט מיט דוד'ן, אז אויב דו וועסט אויסגעפינען אז דוד טראגט זיך ארום מיט שלעכטע מחשבות וועגען מיר, וועסטו מיר באלד דערצעהלען, און יעצט זוכסטו איהם צו פאר־טהיידיגען און פערבארגסט פון מיר זיינע פלענער!

— ניין, איך פערבארג גאר נישט פון דיר, ליעבער פאטער! — האט מיכל אויסגערופען — ווען איך וואלט נאר געהאט א קליינעם חשד אויף דוד'ן אז ער זוכט דיר שלעכטס צו טהאן, וואלט איך מיט איהם קיין איין רגע נישט געוועז צוזאמען...

איך ליעב דוד'ן, ווייל איך וויס ווי ריין און אומשולדיג ער איז, איך פערשטעה די גוטסקייט פון זיין הארצען, די איידעלקייט און זויבערקייט פון זיין נשמה... איך וויס אז ער איז נישט פעהיג צו זאגען אנדערש פון וואס ער טראכט... א יהען דו וואלסט איהם נאר געוואלט פערשטעהן! דאן וואלסטו צוגעגעבען אז ער איז דיר דער בעסטער פריינד, אז ער איז געגרייט זיך מקריב צו זיין פאר דיר און פאר אונזער פאלק!

אויגען האבען אויכגעקוקט זעהר טרויעריג און מעלאנכאליש, ער האט נערוויאיש געצופט זיין בארד וואס האט שוין אנגעפאנגען גרוי צו ווערען.

א ווײלע איז מיכל געבליבען שטעהן און בעטראכט איהר פאטער... זי האט בעמערקט זיין בלייך געווארענעם פנים, די ארויסגעשטארטשעטע ביינער פון זיינע איינגעפאלענע באקען, די גרויע האר... זי האט געזעהן דעם יאוש און פערצווייפלונג וואס שפיגעלט זיך אפ אין זיינע מוטהלאזיגע בליקען... א טיעפער צער האט איהר ארומגענומען... איהר הארץ איז אנגעפילט געווארען מיט גרויס מיטלייד צו איהר אומגליקליכען פאטער... אה, ווי זי וואלט איהם געוואלט העלפען, לינדערען זיינע יסורים!... אין דיזער רגע איז ער איהר געווען אזוי ליעב און טייער... זי וואלט אלעס אין דער וועלט געטהאן זי זאל צוריק קענען זעהן זיין פרעהליך מונטערען פנים פון אמאל, זיינע שטראהלענדע ליעבליכע אויגען...

— פאטער, אה ליעבער, טייערער פאטער! — איז מיכל צוגעלאפען, איהם ארומגענומען און געקושט — פערגיב מיר, אויב איך האב דיר גורם געווען אזוי פיעל עגמת נפש, דו ווייסט דאך ווי ליעב איך האב דיר!...

— מיין קינד! — האט שאול מיט טרעהרען אין די אויגען געזאגט — דו האסט דיין פאטער מעהר נישט ליעב... דיין הארץ האסטו אפגעגעבען צו א פרעמדען, צו איינעם וועלכער איז די אורזאך פון מיין נידערלאגע... איהם האסטו ליעב און נישט מיר! זיין לעבען און גליק איז ביי דיר טייערער פון מיר!...

— אה פאטער, פאטער רעד נישט אזוי! — האט מיכל זיך פאנאנדערגעווייערט — דו ביזט מיר ליעב און טייער... אבער אויך ער... פארוואס, א גאט, שטראפסטו מיר אזוי! מיין הארציגער ליעבער פאטער איז א שונא מיין מאן, וועמען איך ליעב אזוי שטארק! פאטער איך בעט דיר, בעזין זיך נאך איינמאל, בעטראכט זיך גוט און דו וועסט זיך ארומזעהן ווי ריין און אומשולדיג דוד איז פון די אלע בעשולדיגונגען מיט וואס דו בעשולדיגסט איהם! ער איז דיר אזוי געטריי און איבערגעגעבען ווי צו מיר... און איך שווער דיר, ביי גאט, אז ער האט קיינע בייזע מחשבות וועגען דיר.. ווען דו וואלסט איהם נאר געגלויבט, ווי גליקליך איך וואלט דאן געווען... מיר וואלטען ביידע אוועק וואהנען אין דארף, און דוד וואלט די שאף געפיטערט...

— דו קענסט נאך ניט דוד'ן, מיין טאכטער! דוד איז פער'שכור'ט פון זיינע נצחונות איבער די פלשתים... דערצו האבען נאך די פרויען איהם געשמייכעלט... יעצט וועט ער מעהר נישט קענען איינזיצען רוהיג, ער וועט שטרעבען צו מאכט צו הערשאפט, צו כבוד, און אפילו דו, מיין טאכטער, וועסט נישט זיין אימשטאנד איהם אפצוהאלטען... יע, ער איז דער מאן, וועמען שמואל, דער נביא, האט אויסגעקליבען צו קעניגען אנשטאט מיר! און איך אליין האב איהם דערצו געהאלפען, ווען איך האב דיר אפגעגעבען צו איהם פאר א פרוי... און איצט העלפסטו איהם זיך פון מיינע הענד ארויסצודרעהען...

— גלויב מיר, פאטער, ווען דוד וואלט געהאט בייזע געדאנקען וועגען דיר, וואלט איך די ערשטע דערפון געוואוסט... איז עס זיין שולד אז גאט האט איהם בעגליקט און ער האט גלית'ן געטויטעט און די פלשתים פון אונזערע גרעניצען פערטריבען?...

— ניין, מיין ליעבע שוועסטער — האָט יונתן גענטפערט — מיט דיין ענטלויפען פון דאנען וועסטו נישט זיך און נישט דוד'ן העלפען... דו בעסער בלייב מיט פלטיאל'ן... ער איז פערשטענדליך און גוטהערציג... גיעב איהם צו פערשטעהען דיין לאגע און זאג איהם אז דיין הייראט צו איהם וועט בלויז זיין אין נאמען... איך וויים אז ער האָט דיר ליעב און וואלט וועלען דיר זעהן גליק־ליך... ער ווייס אויך אז דו ביזט געצוואונגען דורך'ן פאטער דאָס צו טהאָן, און איך בין זיכער אז ער וועט איינשטימען... און איך וועל דערווייל זעהן אויסצו־געפינען וואו דוד איז, און איהם אלעס דערצעהלען... איך וועל איהם ערקלערען אז דיין הארץ געהערט נאך אלץ צו איהם... ער וועט פערשטעהן און מיט געדולד ווארטען אויף דער צייט ווען איהר ביידע וועט ווידער קענען צוריק פעראייניגט ווערען... דעם פאטער'ס בעפעהל וועסטו אבער מוזען אויספאָלגען, ווייל דו ווייסט דאָך אז ער איז קראנק... און דיין ווידערשטעלען זיך וועט איהם בלויז מעהר אויפרעגען...

— געה זאג פלטיאל'ן אז איך וויל זיך מיט איהם זעהן — האָט מיכל געזאגט צו יונתן — איך וועל זיך מיט איהם דורכריידען פאר דער חתונה...

יונתן איז אוועק און אביסעל שפּעטער איז אנגעקומען פלטיאל. מיכל האָט איהם געבעטען זיצען, פלטיאל האָט זיך געזעצט און האָט בעטראכט מיכל'ן... ער האָט געזעהן ווי בלאס זי איז, איהרע אויגען זיינען רויט פון וויינען... אן אומעט און טרויער ליגט אויף איהר פנים...

— מיכל! מיכל! פארוואס ביזטו אזוי אומעטיג?! דו פיהלסט זיך אומגליקליך!... האָט פלטיאל אויסגערופען מיט צערטליכקייט.

— פלטיאל — האָט מיכל געענטפערט, קוים איינהאלטענדיג זיך פון וויינען... מיין פאָטער פערלאנגט אז דו זאָלסט מאָרגען מיט מיר הייראטען... ווייסטו אבער אז איך געהער צו דוד'ן... איך ליעב איהם מעהר ווי מיין אייגען לעבען...

— איך ווייס, מיכל, איך ווייס! — האָט פלטיאל אומעטיג געזאגט — איך ווייס אויך וויפיעל געזונד עס וועט דיר קאָסטען... אבער אזוי איז דעם קעניג'ס וואונש... קען איך זיך דען געגענשטעלען זיין בעפעהל?

— ניין, עס וועט דיר גאָרניט העלפען... מיין פאָטער איז קראנק, ער שטעלט זיך פאר די שרעקליכסטע זאכען וועגען דוד'ן, און האָט ער איינמאָל בעשלאָסען מיך אוועקצונעהמען פון איהם, וועט ער זיין מיינונג ניט ענדערען...

— איך פערשטעה, מיכל, אויב דו ווילסט וועל איך זאָגען דעם קעניג אז איך האָב חרטה... ער וועט דאָך מיר נישט קענען צווינגען.

— מיין פאטער וועט אויף דיר זיין זעהר אויפגעבראכט דערפאר און דאָס קען נאָך דיר זעהר פיעל שאדען... איך וויל נישט אז דו זאָלסט צוליעב מיר דארפען ליידען... און א חוץ דעם קען נאָך מיין פאטער מיר איבערגעבען צו שמעי בן גרא און דאָס וועט נאָך פיעל ערגער זיין...

— אבער מיכל, איך וואָלט דיר געוואלט העלפען... זאָג מיר וואָס איך קען טהאָן פאר דיר?

— פלטיאל, דו ביזט אימער צו געוועזן מיין פריינד, נאָך אין די צייטען ווען איך און דיין שוועסטער זיינען זעהר יונג געוועזן...

— יע, איך האָב דיר שוין ליעב געהאט ווען דו ביזט נאָך א קינד געוועזן.

— את, מיכל, ווי נאאיוו און נאריש דו ביזט איהם צו גלויבען! זיין גלאַ־טער צונג האָט דיר אין גאנצען צוטומעלט, און דו זעהסט נישט די פאַלשקייטען וואס ליגט ביי איהם פארבארגען... ניין, מיכל, דוד קען מעהר דיין מאן נישט זיין... איך האָב זיך זעהר באנארישט ווען איך האָב איהם פאר מיין איידעם גענומען... דאמיט האט ער ביים פאָלק נאך מעהר אויסגענומען... דאס האט פערקירצט זיין וועג צו מיין קרוין... יעצט וועל איך דיר זאגען, מיכל, איך האָב בעשלאָסען בטל צו מאכען דיין חתונה צו דוד'ן... פון היינט אן איז דוד מעהר נישט מיין איידעם... דו מוזט דוד'ן פון דיין הארצען ארויסרייסען... ער איז מעהר נישט דיין מאן!... דיין מאן וועט יעצט זיין פלטיאל דער זוהן פון ליש... ער האט געפונען גנאדע אין מיינע אויגען און איך האָב איהם אויסגע־קליבען פאר מיין איידעם אנשטאט דוד'ן!

— פאטער! האט מיכל אויסגעשריען און איז גלייך געפאלען אין חלשות...

— — — — — — — — — — —

ווען מען האט איהר אפגעמינטערט, האט איהר לאנג גענומען ביז וואנען זי האט זיך דערמאנט וואס מיט איהר איז פארגעקומען. באלד האט זי אויסגע־בראָכען אין א געוויין... א, דוד, מיין ליעבער דוד! — האט זי געיאמערט — אונזער גליק ווערט אויף אייביג אויסגעלאשען... נישט מעהר וועל איך אנקוקען דיין שעהנעם ליעבליכען פנים... נישט מעהר וועל איך הערען דיין זיסע שטימע און די צויבערענדע קלאנגען פון דיין הארפע!

איהר מוטער האט איהר געזוכט צו בערוהיגען.

— מיין טאכטער, עס איז מן הסתם אזוי בעשערט פון הימעל; דוד איז פיעלייכט נישט דיין ריכטיגער זיווג... פלטיאל איז אויך זעהר א וואוילער יונג און דו וועסט נאך פאר איהם גליקליך זיין...

— מיין טאכטער! — איז שאול צו איהר צוגעגאנגען — דוד איז דער גרעסטער שונא פון דיין פאטער, ער וועט מוזען געטויטעט ווערען, ווייל כל זמן ער לעבט, ביז איך און מיין גאנץ הויז געזינט נישט זיכער מיט'ן לעבען... איך האב זיך זעהר בענארישט, וואס איך האב לכתחילה דערלאזען דו זאלסט מיט איהם הייראטען, אבער יעצט, איז ער מעהר נישט דיין מאן, בלויז מיין פיינד, וועמען איך האב פולע רעכט צו טוידטען... שלאג דוד'ן ארויס פון דיין קאפ, ווייל אין דריי טעג ארום וועסטו חתונה האבען מיט פלטיאל'ן דעם זוהן פון ליש.

— — — — — — — — — — —

די גאנצע דריי טעג האט מיכל נישט אויפגעהערט צו וויינען און טרויערען... זי האט צו קיינעם נישט געוואלט ריידען א חוץ צו יונתן, וועלכער האט איהר נעפרואווט טרייסטען און בערוהיגען...

— זאג מיר, מיין ליעבער ברודער, וואס זאל איך טהאן — האט זיך מיכל אפגערופען — מארגען ווער איך געצוואונגען צו הייראטען פלטיאל'ן... מיינע טרעהרען האבען נישט געקענט ווייכער מאכען דעם פאטער'ס הארץ... פיעלייכט זאל איך גאר אנטלויפען פון דאנען... איך וואלט געווען גליקליכער צו עסען ברויט און וואסער, צו וואהנען אין אן איינזאמען געצעלט און ווארטען אויף דוד'ן...

ווען דוד וועט צוריקקערן וועל איך צו איהם קומען ריין און אומשולדיג ווי ער האָט מיר געלאָזן...

— איך פארשטעה דיר, מיכל, דיין גליק איז ביי מיר טייערער פון אַלעם אין דער וועלט... איך וועל טהאָן אַלעס וואָס דו וועסט מיר הייסען...

אויף מאָרגען ווען די חתונה צערעמאָניע האָט זיך אָנגעפאנגען, האָט שאול בעוואונדערט די שטילקייט און געלאסענקייט מיט וואָס מיכל איז געגאנגען צו דער חופּה מיט פלטיאל׳ן... ער האָט נישט ערווארטעט אַז מיכל וועט זיך אַזוי שנעל אונטערגעבען... ער איז געווען זעהר צופריעדען דערפון און האָט זיי ביידען, מיכל און פלטיאל׳ן, געוואונשען גליק...

ניינצענטער קאפּיטעל

דוד און זיין ארמעע

ווען דוד איז ענטלאָפען פון בית שמש האָט ער נישט געקענט בעשליסען וואוהין צו געהן. בעהאלטען זיך אין דעם פּלאַץ פון דעם אבן העזר, האָט ער מורא געהאט, ווייל עס איז צו נאָהענט צו בית שמש, און אז שאול וועט איהם נישט געפינען אין בית שמש, וועט ער מסתמא איהם ארומזוכען אין דעם גאנצען געגענד מיט זיין ארמעע און קען נאָך פיעלייכט צוקומען צום אבן העזר... נייז ער וועט צוריקגעהן נאך עדלם, דארטען וועט ער זיך בעהאלטען אין דעם טיעפען חייהל. ער האָט זיך געלאָזען געהן אהין צו.

דער וועג איז געווען בערגעלדיג און בעוואקסען מיט ווילדע גראזען און קוסטעס. עס איז געווען זעהר א הייסער טאג. די זון האָט געברענט און דוד איז שטארק מיעד געווארען, דער הונגער און דורשט האָט איהם אנגעפאנגען דריקען. — ער האָט אראפּגענומען פון זיך גלית׳עס שווערד און האָט זיך אני־דערגעזעצט אונטער דעם שאָטען פון א בוים זיך אפּצורוהען. ער האָט אויפגע־עפענט דעם לאגעל וואסער און דעם פעקעל שפּייז וואס בת שבע האָט איהם מיטגעגעבען, און האָט דערקוויקט זיין הארץ... די קיכלעך וואָס ער האָט געגעסען זיינען געווען זעהר געשמאַק... בת שבע אליין האָט זיי געבאַקען...

א שמייכעל האָט זיך בעוויזען אויף דוד׳ס פּנים ווען ער האָט א טראכט געטהאָן פון בת שבע׳ן... ווי גאַסט פריינדליך זי איז צו איהם געווען... קיין גרעניץ צו איהר דאנקבארקייט... זי איז דאָך אזוי שעהן און ליעבעסווירדיג... זי האָט געטהאָן אַלעס מעגליך איהם בעקוועם צו מאכען... זי האָט איהם גע־טרייסט און ערמוטהיגט אין זיין פערצווייפלונג... יע, אוריה דער חתי דאַרף זיך העכסט גליקליך שעצען צו קריגען בת שבע׳ן פאר זיין פרוי... זי איז אזוי גוט און קלוג ווי זי איז שעהן און ליעבליך... אבער אוריה איז אויך א וואוילער יונג... ער איז בראוו או איבערגעגעבען צו איהם... ער האָט דאָך איהם נאָר וואָס פון א זיכערען טויט געראטעוועט... ער איז איהם זעהר דאנקבאר דערפאר...

• דוד האָט זיך גאנץ צופריעדען געפיהלט אז דורך איהם האָט אוריה בת שבע׳ן געקראגען... דאס איז א בעלאָהנונג פאר זיין געטריישאפט וואס ער האָט צו איהם ארויסגעוויזען... אוריה איז א סך גליקליכער פאר איהם... קיינער הינ־דערט און צושטערט נישט זיין גליק... ער קען קומען און פערברייננגען מיט בא

דיין פאטער פלעגט דיר זעהר אפט ברייגגען צו אונז אין הויז, און ווען דו פלעגסט זיך שפיעלען מיט מיין שוועסטער מרים, בין איך זעהר גליקליך געווען צו קוקען אויף דיר און טראכטען וועגען דיר... איך געדענק אז איינמאל ביזטו געקומען צו לויפען צו אונז א צושראקענע, און קוים כאפענדיג דעם אטעם, האסטו אונז דערצעהלט אז א פלשתי האט זיך נאך דיר נאכגעיאגט... איך האב דאן געוואלט געהן אויפזוכען דעם פלשתי און זיך מיט איהם אפרעכענען, אבער דו האסט מיר נישט דערלאזען...

— יע, דאס בין איך דאן געווען אויף'ן בארג זיך צוצוהערען צו די וואונדערבארע מעלאדיען פון דוד'ס הארפע... דאן האב איך נאך דוד'ן נישט געקענט, אבער דיין שוועסטער האט מיר איינמאל מיטגענומען אויף'ן בארג איך זאל זיך צו הערען צו די טענער וואס קומען פון טהאל.

— האט מיין שוועסטער שוין דאן געקענט דוד'ן ? — האט פלטיאל געפרעגט מיט פערוואונדערונג.

— ניין, נישט דיין שוועסטער און נישט איך האבען איהם דאן געקענט... מיר האבען זייז פנים קיינמאל נישט געזעהן... אונז האט געצויגען צו געהן אהין, צוליעב דעם שעהנעם שפיעלען וואס מיר פלעגען הערען... פיעלע מאל בין איך אליין אוועק אויף יענעם בארג, זיך געלעגט אויף'ן גראז און זיך צוגעהערט צו דעם פאסטיד'ס שפיעלען... און איין מאל, ווען איך בין געלעגען אויסגעצויגען אויף'ן גראז און זיך צוגעהערט צו די בעצויבערענדע טענער וואס איז געקומען פון טהאל... האב איך בעמערקט ווי א פלשתי דערנעהנטערט זיך... איך האב זיך אויפגעשטעלט און גענומען לויפען... אבער דער פלשתי האט זיך נאך מיר נאכגעיאגט... איך האב גענומען שרייען און לויפען מיט מיינע אלע כוחות ביז וואנען איך בין אנגעקומען אין גלים און אריין צו דיין הויז...

— אה, ביזטו דאס דאן געלאפען פון דעם בארג, און דאס איז געווען דערזעלבער פלשתי וועמען דוד האט גלייך געטויטעט.

— יע, מיין ברודער און שמעי זיינען מיר דאן נעגאנגען זוכען, און יונתן האט זיך דערוואוסט אז דער וואס האט דעם פלשתי געטויטעט איז געווען דער פאסטוך פון טהאל... און אויף דעם צווייטען טאג בין איך מיט איהם געגאנגען צום טהאל וואו דער פאסטוך געפינט זיך, איהם צו בעדאנקען פאר זיין ראטעווען מיר פון דעם פלשתי... דארטען האב איך דעם הארפען שפיעלער צום ערשטען מאל דערזעהן... דאס איז געווען דוד!

— און זינט דאן האסטו דוד'ן ליעב בעקומען ?

— יא, זינט דאן האב איך פון איהם נית אויפגעהערט צו חלום'ען... טאג און נאכט איז דוד פון מיין זינען נישט ארויס... איך האב זעהר פיעל געליטען... ביז וואנען גאט האט אונז צוזאמענגעפיהרט נאכדעם ווי דוד האט גלית'ען געטויטעט... און יעצט... מיין גליק איז אזוי קורץ געווען... יעצט מוז איך זיך מיט איהם אויף אייביג שיידען... מארגען וועט אונזער חתונה זיין!

— מיכל איך בין געגרייט צו טהאן אלעס פאר דיר! זאג מיר ווי אזוי איך קען דיינע שמערצען פערלינדערען.

— פלטיאל, דו ביזט זעהר גוט און גנעדיג... ועסטו איינשטימען מיט מיר צו הייראטען בלויז אין נאמען ?... פערשטעהסטו ביז די צייט וועט קומען און מיין פאטער וועט זיך ארומזעהן אז ער האט געמאכט א גרויסען טעות... און

— דוד דו דערקענסט מיך גאר נישט?! איך בין אביתר, אחימלך דעם כהן גדול׳ס זוהן! פון מיין גאנצע משפחה בין איך דער איין איינציגער לעבען געבליבען... אזוי ווי דו אנטלויף איך יעצט פון שאול׳ן... דו האסט דאך געווים געהערט וואס דער קעניג האט געטהאן צו אלע כהנים פון נב...

— אביתר, דו ביזט עס?! אה, געלויבט איז גאט וואס ער האט דיך צו מיר געשיקט...! יע, איך ווייס פון אלעס... איך בין אין דעם שולדיג... מיט מיין אומפארזיכטיגקייט האב איך גורם געווען דעם טויט פון דיין גאנצער פאמיליע... ריינע אומשולדיגע בלוט איז פערגאסען געווארען... אה, פערפלוכט זאל ווערען דואג דער אדומי! ער האט א בלבול געמאכט אויף דיין פאטער... דער קעניג איז דאך קראנק, און אין א רגע פון אויפרעגונג האט ער בעפוילען אלע כהנים צו טוידטען... נקמה וועל איך נעמען פון דעם אדומי!

— ווען איך וואלט געהאט ביי זיך געוועהר, ווען דואג האט מיין פאטער געטויטעט, וואלט ער באלד מיט זיין לעבען בעצאהלט... מיט מיין פויסט האב איך זיין פנים צובלוטיגט און איהם צום באדען געווארפען... אבער ער איז באלד צו זיך געקומען און די איבעריגע הילפלאזע כהנים געטויטעט...

— דו קענסט זיך פארשטעלען, אביתר, ווי גרויס שאול׳ס שנאה איז צו מיר, אז ביי איהם איז רעכט געווען אויסצוקוילענען א גאנצע שטאדט פון כהנים צוליעב א חשד אז זיי האבען מיר מיט עטוואס געהאלפען... ער האט פערשפרייט נעצען איבער׳ן גאנצען לאנד מיר צו כאפען... און ווען איך האב דיר דא יעצט געטראפען, האב איך געמיינט אז דו ביזט עס איינער פון דעם קעניג׳ס שלוחים...

— ווי שרעקליך איז עס געווען פאר מיר צו זעהן ווי דואג טויטעט מיין פאטער. ער איז געשטארבען ווי א קדוש... די הענט צום הימעל אויפגעהויבען, און א תפלה צו גאט האט געפליסטערט פון זיינע בלייכע ליפען... אה, דער קעניג פערדיענט דעם טויט פאר זיין שרעקליכע גרויזאמקייט!

— דו טארסט אזוי נישט ריידען אביתר, וועגען דעם געזאלבטען פון גאט... עס איז מסתמא אזוי געווען דער רצון פון אונזער פאטער אין הימעל... אבער זאג מיר, אביתר, פון וואנען האסטו געוואוסט אז איך געפין זיך דא?...

— ווען איך האב דורכגעבראכען די שורות פון שאול׳ס וואך און ענטלאפען פון קעניג, האב איך לויפענדיג האסטיג געפיהלט ווי אימיצער רופט מיר ביי מיין נאמען... איך האב זיך זעהר דערשראקען און נאך שנעלער געלאפען... אבער יענער האט נעריטען אויף א פערד און האט מיר באלד דעריאגט...

— און ווער איז דאס געווען? — האט דוד געפרעגט.

— דאס איז געווען יונתן, שאול׳ס זוהן — האט אביתר געענטפערט — ווען איך האב איהם דערזעהן האב איך זיך אפגעשטעלט...

"לויף צו דעם אבן העזר — האט ער מיר געזאגט — דארטען וועסטו מעגליך אויך טרעפען דוד׳ן, און צוזאמען מיט איהם וועסטו בעשליסען וואס ווייטער צו טהאן, זאג אן דוד׳ן אין מיין נאמען אז די געפאהר איז נאך יעצט גרעסער ווי פריהער... ער זאל זעהר פארזיכטיג זיין"...

— האט ער דיר עפעס געזאגט וועגען מיין פרוי, מיכל׳ן? — האט איהם דוד געפרעגט.

— ניין, ער האט זיך שנעל אומגעדרעהט און אוועקגעריטען, און איך בין

שבע׳ן ווען ער וויל... אבער ער איז פעריאגט פון זיין היים, פערטריבען פון זיין ליעבע מיכל... פיעלע וואכען זיינען פערלאפען און ער האט דעם וואונדערשעהנעם פנים פון זיין געליעבטער פרוי נישט געזעהן... איהר זיסע קלינגענדע שטימע נישט געהערט... אן אכזרי׳שע האנט האט זיי אזוי שנעל צושיידט!... וויים נאר גאט וואס מיט איהר האט פאסירט דורך דיעזער אומגליקליכער צייט... ווי שטארק זי מוז געדענקען נאך איהם... ווי איינזאם זיין מיכל פיהלט זיך... זי, די פרינצעסין, די שעהנסטע צווישען טעכטער, דארף יעצט אזוי פיעל ליידען צוליעב איהר ליעבע צו איהם... און בת שבע? — איז זי פלוצלונג ווידער ארויפגעקומען אויף זיינע געדאנקען — זאל עס זיין אז זי האט איהם אויך ליעב?... אה ניין, נארישקייטען! זי איז דאך פערק׳נסט צו אוריה׳ן... באלד וועט זיא מיט איהם הייראטען... אבער וואס זאלען איהרע ווערטער בעדייטען: "איך וואלט בעסער געשטארבען איידער צו וויסען אז דו וואגעלסט ארום אהן שוץ און אהן שפייז"... "דיין זיכערקייט און וואוילזיין איז מיר טייער ווי מיין לעבען וואס בעלאנגט אלץ איינם צו דיר"?... יא, בת שבע איז געווען ווי א ליכטיגער שטראהל אין די פינסטערנים פון זיין גלות... איהר אנוועזענהייט האט איהם געמאכט צו פיהלען אזוי היימיש און בעקוועם... ווי ביטער זי האט געוויינט ווען ער האט זיך מיט איהר געזעגענט...

"דוד! דוד! פערלאז מיר נישט!" וואס זאל עס אלעס בעדייטען? יע, דאס איז בלויז דאנקבארקייט... ער האט איהר געדעטעט פון שאנדע און פיעלייכט אויך פון טויט... דעריבער פיהלט זי צו איהם אזוי! נאך אלעמען ווי קומט בת שבע צו מיכל׳ן! מיכל איז א סך שעהנער פון איהר! אה, ווען ער סען איהר זעהן פאר א ווייל, ווי גליקליך וואלט זיך ער געפיהלט... ווי שטארק זיין הארץ בענקט און נאגט נאך איהר... ווען ער וואלט בלויז געהאט פון איהר א גערום... אפשר איז פאראן פאר איהם א בריעף פון יונתן... ער איז דאך נישט ווייט פון אבן העזר... יע, ער וועט צוגעהן אהין...

דוד האט זיך אויפגעהויבען פון זיין פלאץ, ער האט אנגעגורט דעם שווערד און איז אוועק צו דער אבן העזר... ער האט זיך גוט ארומגעקוקט צו קיינער בעמערקט איהם נישט, און איז אריין אין דער עפענונג פון פעלזען שטיין.

פלוצלונג האט דוד ארויסגעצויגען דעם שווערד פון שייד און אפגעשפרונגען אויף צוריק א דערשראקענער... ער האט דארטען דערזעהן אימיצען ליגענדיג...

— ווער ביזטו?! — האט דוד אויסגערופען, האלטענדיג דעם בלאנקען שווערד געגרייט אין זיין האנט — ווער ביזטו און וואס טוסטו דא?!...

— דוד! דוד! — האט דער מאן אויסגעשריען, אויפהויבענדיג זיך פון זיין פלאץ.

דוד׳ס שרעק איז נאך גרעסער געווארען: האט מען דען אויסגעפונען זיין בעהעלטענים?... דער קעניג האט פיעלייכט איהם אהער געשיקט איהם אפצוחיטען... און ווער וויים צו ליגען דא ערגיץ וואו נישט בעהאלטען מעהרערע דינער פון שאול׳ן... זיין הארץ האט גענומען קלאפען שטארקער.. זאל עס מעגליך זיין אז באלד וועט דא בלוט פערגאסען ווערען...

— ווער ביזטו?! — האט זיך דוד אפגערופען, האלטענדיג דעם שווערד נאך שטייפער אין האנט — ביזטו א פריינד אדער א שונא?...

צוגעשטימט דערצו, און ווען זיינע חלומות זיינען פערווירקליכט געווארען, און דוד האט איהם געמאכט פאר א הויפט פון א קליינע ארמייי, דארף זיך מאכען אז דוד אליין איז געצוואונגען צו אנטלויפען פון גבעה...

יואב'ן האט זיך זעהר נישט געגלוסט זיך צוריקקעהרען אהיים קיין בית לחם... ער האט זיך שוין געהאט אפגעוואוינט פון פאשען די שאף... ער האט נאך אלץ געהאפט אז דער קעניג וועט סוף כל סוף שלום מאכען מיט זיין איידעם און דוד וועט צוריק ווערען דער שר אלף ווי פריהער... ער איז פערבליבען אין גבעה און געווארט...

ער פלעגט מיט יונתן אוועקגעהן צו מיכל'ן און זיך מיט איהר דורכריידען וועגען דוד'ן און אין דעמזעלבען טרייסט וואס ער האט געגעבען מיכל'ן, האט ער אליין געפונען א טרייסט... ווען, אבער יואב האט זיך דערוואוסט אז דער קעניג האט בטל געמאכט דוד'ס חתונה מיט מיכל'ן און איהר אפגעגעבען צו פלטיאל'ן, האט ער שוין מעהר נישט געוואלט פערבלייבען אין גבעה... א וועז ער זאל נאר וויסען וואו דוד געפינט זיך, ער וואלט צו איהם געלאפען און פער־בליבען מיט איהם... דוד בעהאלט זיך פון שאול'ן, קיינער וויים נישט וואו ער געפינט זיך... אפילו יונתן וויים אויך נישט... ער האט געהאפט איהם צו טרעפען אין דעם פלאץ פון אבן העזר... אבער ער איז שוין דארטען עטליכע מאל געווען און קיין שפור פון איהם געפונען... יואב האט זיך אומגעקעהרט אהיים, קיין בית לחם. ער האט דערצעהלט פאר אלעמען אלעס וואס דוד האט דורכגעמאכט... און אז דער קעניג האט אפגעגעבען דוד'ס פרוי צו אן אנדערען.

— מיין ליעבעס קינד! — האט דוד'ס מוטער אויסגעבראכען אין א געוויין — פארוואס קומט דיר אזוי בעשטראפט צו ווערען!... גאט וויים וואו ער איז פערוואגעלט געווארען... ער ליידט געוויס פון הונגער און קעלט... ער איז תמיד אין שרעק פאר דעם צארן פון קעניג...

— דאס איז די גרויסע דאנקבארקייט וואס דער קעניג וויזט אונזער העל־דישען ברודער פאר זיין קעמפפען געגען גלית'ן — האט זיך אליאב אפגערופען — ער האט געגרויסט דעם נאמען פון אונזער פאלק און שאול'ס קרוין גערעטעט. און יעצט צאהלט ער איהם אפ מיט דערנער דערפאר...

— און וואס האבען מיר אלע געהאט פון אונזערע גבורות וואס מיר האבען ארויסגעוויזען אין אלע מלחמות מיט אונזערע שונאים! — האט אבינדב אויס־געררופען — דער קעניג איז מקרב נאר די וועלכע שטאמען פון שבט בנימין... און אפילו, ווען ער האט געמיזט האלטען זיין פערשפרעכען און אפגעבען דעם שלעגער פון גלית'ן זיין טאכטער פאר א פרוי, האט ער זי באלד ביי איהם צוגע־נומען, ווייל דוד שטאמט נישט פון שבט בנימין! ער איז פון דעם שבט יהודה! אין דען שאול נישט דער קעניג איבער אלע שבטים? פארוואס זאל ער איגנא־רירען און פעראכטען די איבעריגע שבטים!

— מיר דארפען אונזער האפנונג אין גאט נישט פערלירען — האט זיך דער גרייז גראהער ישי אפגערופען — ער וועט דוד'ן נישט פערלאזען... ער האט איהם ביז אהער געהאלפען און וועט איהם אויך ווייטער העלפען...

— ווען מיר זאלען נאר וויסען וואו ער געפינט זיך! — האט יואב גע־זאגט — וואלטען מיר איהם פיעלייכט מיט עפּוואס געקאנט בעהילפיג זיין.

— אזוי פיעל אומזיסטע בלוט האט דער קעניג פערגאסען צוליעב זיין

גלייך איועק אהער... דריי טעג ליעג איך שוין דא בעהאלטען פערשמאכטעט פון הונגער און דורשט... איך האב געמיינט אז דו וועסט שוין דא מעהר נשט קו־מען... און יעצט האט דיר גאט צו מיר געבראכט...

— איך האב נאך מיט מיר עטוואס שפייז און וואסער, דערקוויק דיין הארץ און מיר וועלען גלייך דיזען פלאץ פערלאזען — האט דוד געזאגט און איהם דערלאנגט די איבערגעבליבענע קיכלעך און דעם לאגעל וואסער.

אביתר האט געגעסען און געטרונקען; ער האט זיך געפיהלט קרעפטיגער און ער האט זיך אפגערופען:

— וואוהין וועלען מיר יעצט געהן?

— מיר וועלען געהן נאך עדלם. דארטען איז פאראן א פערבארגענע גרויסע היהל... דער קעניג געפינט זיך יעצט אין דער שטאדט בית שמש, דער פלאץ איז נישט ווייט פון יענער שטאדט, און ער קען אונז נאך דא טרעפען...

— [illegible] אביתר זיינען אוועקגעגאנגען נאך עדלם...

— [illegible] פון היהל געפינט זיך אין דעם דערבייאיגען וועלדעל — האט דוד געזאגט — מאך זיך דיינע סמנים כדי דו זאלסט נאכהער קענען [illegible]...

יענע נאכט האבען ביידע דארטען גענעכטיגט. אויף מארגען האט זיך דוד אפגערופען צו אביתר'ן:

— זעהר לאנג וועלען מיר דא נישט קענען פערברייננגען... די צייט פון רע־גען וועט באלד אנקומען און אונז וועט שווער זיין צו קריגען שפייז... דעריבער וואלט איך דיר געראטען, דו זאלסט אריבערגעהן נאך בית לחם, זיך זעהן מיט מיין פאמיליע און זיי אלעמען ברייננגען אהער, און פון דאנען וועלען מיר ציזא־מען אנטלויפען נאך דעם לאנד מואב... דארטען וועלען מיר זיך אלע פיהלען א סך זיכערער ווי דא אין אונזער אייגען לאנד... מיין הארץ שרעקט מיר זעהר. דער קעניג זאל זיין צארן נישט אויסגיסען אויף מיינע עלטערען און ברידער... אז איך זאל אליין אהין געהן, וואלט איך גלייך אריינגעפאלען אין די הענט פון מיינע שונאים, ווייל אלע קענען מיר און יעדער ווייס אז איך אנטלויף פון דעם קעניג. אבער דיר קען קיינער נישט און דער קעניג אליין האט קיין בעפעהל ארויסגעגעבען דיר צו געפינען, וועט פאר דיר זיין זיכערער צו קומען אין בית לחם...

— איך בין גרייט צו טהאן אלעם וואס מיין האר וועט מיר זאגען — האט אביתר זיך אפגערופען — זאל איך גלייך אהין אוועקגעהן?

— יע, וואס גיכער וועט אלץ זיין בעסער... מיינע ברידער זיינען שטארקע און בראווע יונגען און צוזאמען וועט אונז גרינגער זיין זיך קעגענצושטעלען אונ־זערע שונאים.

אביתר האט פערלאזען דעם היהל און איז אוועק אויף דעם וועג וואס פיהרט צו בית לחם.

פון דער צייט ווען דוד איז פון גבעה ענטלאפען איז יואב דער זוהן פון צרויה ארומגעגאנגען אין גבעה אז אומעטיגער און פערזארגטער... ער האט אזוי לאנג געטרויכט צו זיין צוזאמען מיט דוד'ן, זיין אנקעל, צו קעמפפען מיט איהם געגען די שונאים... שווער איז איהם אנגעקומען איידער זיין מוטער האט

ליבערע געמיטהער, ווי מיר פערלאזען זי... און אויב מיר וועלען אויסגעפינען אז דוד וויים נאך נישט וואס שאול האט געטהאן מיט זיין פרוי, איז גלייכער, אז מיר זאלען צו איהם דאפון ניט ריידען...

ישי האט געווארט ביז זיינע איבעריגע זיהן האבען זיך צוריקגעקעהרט פון פעלד. דערוויילע האבען, די פרויען צוגעגרייט גענוג שפייז פאר אלעמען, און פארנאכט צו, ווען די זון האט געהאלטעןביים אונטערגעהן, האט די גאנצע פאמיליע פון ישי פערלאזען בית לחם, מיטנעהמענדיג זייערע שאף און רינדער.

די שכנים האבען פערשטאנען פארוואס ישי און זיין הויזגעזינד פערלאזען בית לחם... זיי האבען איהם גארנישט געפרעגט אבער אין הארצען האבען זיי שטארק בעדויערט זייין אוועקגעהן פון שטאדט...

אייניגע שטונדען האבען זיי געדרייזט ביז וואנען זיי זיינען צוגעקומען צו דער מערה פון עדלם... אביתר איז פריהער אליין אריין און ארויסגערופען דוד'ן.

די לבנה אליין, וועלכע האט בעלויכטען די נאכט, איז געווען אן עדות צו דוד'ס בעגעגניש מיט זיינע עלטערען, ברידער און קרובים, וועמען ער האט שוין אזוי לאנג נישט געזעהן... אומארמונג... געוויינען, האלזען און קושען האט אפ־געהילכט אין דער שטילקייט פון וואלד...

— ווי נאר דער מארגענשטערען וועט אויפגעהן, וועלען מיר אוועקגעהן צו די גרעניצען פון מואב... איך וועל בעטען דעם קעניג ער זאל אייך געבען שוץ אין זיין לאנד...

— וואלט נישט געווען גלייכער — האט זיך יואב אפגערופען — ווען מיר וואלטען צוזאמענגעשטעלט א קליינע ארמעע פון גבורים, זיך צו פערטהיידיגען פון דעם קעניג'ס אטאקעס, און מיר זאלען פערבלייבען טאקע דא, אין דעם הייהל פון עדלם...

— פריהער פון אלץ מוז איך בעזארגען מיין פאטער און מוטער און די איבעריגע פרויען פון אונזער פאמיליע, און אז זייערע לעבענס וועלען זיין גע־זיכערט, וועלען מיר דאן בעשליסען וואס צו טאהן...

אלע האבען אפגעגעסען און אפגעטרונקען. זיך עטוואס אויסגערוהט און ווי נאר דער מארגענשטערן האט זיך בעוויזען, האט זיך דוד אפגערופען.

יעצט לאמיר געהן נאך מואב! איך האב אויסגעפונען א קורצען וועג און אויך א מעהר זיכערען.

דעם גאנצען טאג האבען זיי געוואנדערט נאך דרום צו און פארנאכט זיי־נען זיי אנגעקומען אין מצפה מואב.

דער קעניג פון מואב וועלכער האט אויך געהערט פון דוד'ס גבורות, האט איהם נענעבען א פיינע אויפנאהמע.

— מיין לאנד איז פריי פאר דיר — האט דער קעניג געזאגט צו דוד'ן — דו קענסט זיך בעזעצען וואו דיר געפעלט.

— איך דאנק דיר זעהר, מיין האר קעניג — האט זיך דוד פערנייגט — איך וויל בלויז אז מיין פאטער און מוטער זאלען דא פערבלייבען צוזאמען מיט די איבעריגע פרויען פון מיין פאמיליע, ביז וואנען גאט וועט העלפען, און איך מיט מיינע ברידער און די אנדערע מענער וועלען מיר זיך צוריקקעהרען אין ארץ ישראל.

— איך וועל זיי געבען א הויז נישט ווייט פון מיין פאלאץ און אויך א

נארישע אייפערזוכט אויף דוד'ן — האט שמה אויסגערופען — ביי מיין לעבען שווער איך אז אזא זאך האט נישט געטארט פערשוויגען ווערען... ער האט אויסגעשלאכטעט א גאנצע שטאדט כהנים און דאס פאלק זאל שווייגען?

— בערוהיג זיך מיין זוהן — האט ישי געזאגט צו שמה'ן — פערגעס נישט אז שאול איז א געזאלבטער פון גאט, דער נביא שמואל האט דאך איהם פאר א קעניג געזאלבט... בלויז גאט אליין קען זיין שטראף בעשטימען, און מיר, מענ־שען טארען חלילה גארנישט טהאן געגען זיין געזאלבטען...

— אביתר, אחימלך דעם כהן גדול'ס זוהן ווארט אין דרויסען! — האט עשהאל, יואב'ס אינגערער ברודער, געמאלדען...

אביתר! ער לעבט נאך?! — האט ישי אויסגערופען.

— יע, ער איז דער איינציגער וועלכער האט זיך פון דואג'ס שווערד גערעטעט — האט יואב געענטפערט.

— זאל ער גלייך אריינקומען — האט ישי אויסגערופען.

עשהאל איז ארויסגעגאנגען און באלד צוריקגעקומען מיט אביתר'ן...

— געבענשט זאל זיין דיין קומען צו אונז, מיין קינד — האט ישי איהם בעגריסט — מיר ווייסען וועגען דעם גרויסען אומגליק וואס איז דיר בעפאלען... זאל דיר אונזער פאטער אין הימעל טרייסטען. דו ביזט אנטלאפען פאר דיין לעבען פון דעם קעניג'ס כעס, און אזוי ווי מיין זוהן דוד מוזטו זיין פערוואגעלט און זיך אויסבעהאלטען, שטעה מיט אונז, און זאל גאט געבען אז מיר זאלען האבען די מעגליכקייט דיר צו בעשיצען.

— ניין, מיין האר — האט זיך אביתר אפגערופען — איך בין אהער געשיקט געווארען פון דוד'ן...

— דוד!! האבען אלע מיט אמאל אויסגערופען איבערראשט — וואו גע־פינט ער זיך יעצט און וואס מאכט ער?

אביתר האט זיך ארומגעקוקט ווי ער וואלט געצווייפעלט צו קען ער דא פאר אלעמען ענטדעקען אזא וויכטיגען סוד...

ישי האט באלד פערשטאנען אביתר'ס מחשבות און האט זיך אפגערופען:

— דו קענסט אהן מורא דערצעהלען פאר אונז דיין סוד, ווייל אלע פער־זאמעלטע אין מיין הויז זיינען פון מיין פאמיליע.

— דוד געפינט זיך נישט ווייט פון דאנען, אין דער שטאדט עדלם, דארט־טען איז ער בעהאלטען אין א פארבארגענער הייהל... איך בין דארטען אויך געוועזען בעהאלטען מיט איהם. דוד האט מורא אז דער קעניג זאל זיין כעס נישט אויסלאזען אויף צו אייך, זיין פאמיליע. דעריבער האט ער מיר צו אייך געשיקט איך זאל אייך ברייננען צו איהם, און פון דארטען, האט ער געזאגט, וועלען מיר אלע אנטלויפען אין דעם לאנד מואב, וואו אונזערע לעבענס וועלען א סך זיכערער זיין ווי דא, אין ארץ ישראל...

— דוד איז גערעכט! — האט יואב אויסגערופען — קיינער קען נישט וויסען וואס דעם קעניג קען איינפאלען היינט אדער מארגען... ער קען פלוצ־לונג בעשליסען אויסצוראטען דוד'ס גאנצע פאמיליע. יע, מיר וועלען געהן...

— מיר וועלען אלע געהן! — האט זיך ישי אפגערופען און זאל אונז דער בעשעפער העלפען און מיר זאלען זיך צוריקקעהרען נאך ארץ ישאל מיט פרעה־

— אונזער שטאדט האט א שטארקע פעסטונג — האבען זיי געזאגט — דוד'ן אויב דיר געפעלט קענסטו זיך דא מיט דיינע מענשען בעפעסטיגען.

— גוט מיר'ן פערבלייבען ביי אייך אין שטאדט האט דוד געזאגט.

איינינע וואכען זיינען זיי געבליבען זיצען אין שטאדט. און צוויי הונדערט מענשען פון דער שטאדט קעילה, דערזעהענדיג די העלדישקייט וואס דוד און זיינע מענשען האבען ארויסגעוויזען אין זייער קאמפף מיט די פלשתים, האבען זיך אויך אנגעשלאסען אין דוד'ס ארמעע, וואס איז יעצט פערגרעסערט געווארען ביז זעקס הונדערט...

דערווייל האט אימיצער אנגעזאגט שאול'ן אז דוד געפינט זיך אין דער שטאדט קעילה און האט זיך דארטען בעפעסטיגט מיט זעקס הונדערט מענשען.

— גאט האט מיין שונא איבערגעגעבען אין מיינע הענט — האט שאול אויסגערופען — מיר וועלען בעלאגערען די שטאדט ביז וואנען זיי וועלען זיך אונטערגעבען און איבערגעבען אונזער שונא אין מיינע הענד.

ווען יונתן האט זיך דערוואוסט פון זיין פאטער'ס פלענער איז ער שנעל אוועקגעריטען מיט זיין נושא כלים צו דער שטאדט קעילה... ער אליין האט זיך אויסבעהאלטען אויסערן שטאדט און זיין נושא כלים האט ער געשיקט אנזאגען דוד'ן אז יונתן וויל זיך מיט איהם זעהן.

דוד איז ארויס געקומען, און דערזעהענדיג זיין בעסטען פריינד יונתן, האט ער זיך זעהר דערפרעהט, ער האט איהם געהאלדזט און געקושט.

— וואס מאכט מיכל? — האט איהם דוד גלייך געפרעגט.

— איך וועל דיר אלעס דערצעהלען שפעטער! — האט יונתן אויסגערופען — דו טארסט דערווייל קיין צייט נישט פערלירען! נעהם צוזאמען דיינע מענשען און פערלאז די שטאדט קעילה, ווייל מיין פאטער קומט אן מיט א גרויסע ארמעע... נעבען דעם מדבר פון זיף איז פאראן א קליינער וועלדעל דארטען וועסטו זיכערער זיין און דארטען וועל איך דיר אלעס דערצעהלען.

דוד האט צוזאמענגעקליבען זיינע מענשען און זיי האבען זיך אוועקגעלאזען צו דעם מדבר זיף...

שאול איז אנגעקומען מיט א גרויסע ארמעע און האט ארומגערינגעלט די שטאדט. ווען מען האט איהם אבער דערצעהלט אז דוד האט די שטאדט פערלאזען האט ער זיך אומגעקעהרט אהיים.

די גאנצע צייט, אויפ'ן וועג פון עדלם ביז דעם מדבר זיף, האט יונתן געזוכט אויסצומיידען אריינצוגעהן מיט דוד'ן אין א געשפרעך וועגען פער־זענליכע אנגעלעגענהייטען. ער האט דוד'ן געבעטען דערצעהלען וועגען די מלחמות מיט די פלישתים און וועגען זיין ארמעע. ער האט פארשטאנען פון זיינע רייד אז דוד האט נאך גאר קיין אהנונג ניט וואס עס האט פאסירט מיט מיכל'ן און עס איז איהם זעהר שווער געווען דאס צו דערצעהלען...

ווען זיי זיינען אנגעקומען אין זיף, און דוד'ס מענשען האבען גענומען צו־נויפשטעלען די געצעלטען, האט זיך דוד אפגערופען צו יונתן:

— דו האסט מיר נאך אלץ ניט געזאגט וואס מיכל מאכט און ווי זי פיהלט זיך. איך געה אויס פון בענקעניש נאך איהר... אויב עס וועט אזוי לייגער אנ־האלטען און איך וועל קיין געלעגענהייט ניט האבען איהר צו זעהן, כאטש פון דער ווייטען, וועט מיר דאס לעבען אין גאנצען נמאס ווערען... טאג און נאכט

פלאץ פאר זייערע בהמות — האט דער קעניג געזאגט און דו מעגסט רוהיג זיין אז זיי וועלען קריגען שוץ אין מיין קעניגרייך.

דוד האט דעם קעניג נאך אמאל בעדאנקט און ווען ער האט זיי אלעמען בעזעצט, האט ער זיך אפגערופען צו יואב'ן:

— ווייסטו דען פון נאך העלדען וועלכע וואלטען זיך וועלען אנשליסען צו אונז, אויב דו ווייסט פון א געניגענדען צאהל, דאן וועלען מיר, אלע מענער זיך צוריקקעהרען צו דער מערה פון ערלם, און ארגאניזירען א קליינע זעלבסטשוץ ארמעע...

יואב'ס אויגען האבען גענומען שטראהלען פון שמחה:

— איך ווייס פון זעהר א סך מענשען, וועלכע זיינען פארביטערט, גע'רודפ'ט און געפלאגט ווי מיר זיינען... איך וועל זיי ברייננען צו דיר אין ערלם... אבישי און עשהאל, מיינע ברידער, וועלען מיר אויך העלפען קריגען מענשען און געוועהר.

דוד, זיינע ברידער און צרויה'ס זיהן האבען זיך געזעגענט מיט ישי'ן און די איבעריגע און האבען פערלאזען דאס לאנד פון מואב.

ארום פיער הונדערט מענשען האט יואב צוזאמען געקליבען, מענשען וועלכע זיינען געווען פערביטערט און ענטוישט אין לעבען, מענשען, וועלכע האבען געקומט חובות און נישט געהאט מיט וואס צו בעצאהלען, און נישט וועלענדיג זיין קיין קנעכט צום מלוה, האבען זיי זיך אנגעשלאסען אין דוד'ס ארמעע. דוד איז געווארען זייער פיהרער.

פון ציים צו צייט, פלעגען זיי בעפאלען פערשיעדענע ווילדע שבטים, וועלכע האבען פיעלע מאל געדריקט די אידען... זיי האבען זיי פערניכטעט און צוגענומען זייער געוועהר און שפייז.

איינמאל ווען דוד האט זיך צוריקגעקעהרט פון אזא איבערפאל איבער א פרעמדען שבט, האט ער בעגעגענט עטליכע אידען וועלכע האבען יאמערליך געוויינט...

— וואס האט פאסירט? — האט זיי דוד געפרעגט.

— מיר ענטלויפען עם יעצט פון אונזער שטאדט קעילה, די פלשתים האבען אונז בעפאלען און רויבען פון אונז אלעס וואס מיר פערמאגען.

— קומט לאמיר געהן העלפען די אידען פון קעילה — האט זיך דוד אפגערופען צו יואב'ן און זיינע מענשען.

— מיר זיינען געגרייט — האבען אלע אויסגערופען און אנגעגורט זייערע שווערדען...

— מיר געהן אייך העלפען! — האט דוד געזאגט צו די פעריאמערטע אידען — מיר וועלען מיט גאטעס הילף פערטרייבען דעם שונא פון אייער שטאדט — ווייזט אונז דעם וועג צו אייער שטאדט.

די פערוואגעלטע אידען האבען דוד'ן אנגעוויזען דעם וועג און צוזאמען מיט זיינע מענשען האט דוד בעפאלען די פלשתים וועלכע האבען זיך געפונען אין דער שטאדט קעילה, און זיי אלעמען אויסגעשלאכטעט און ער האט געהאלפען די איינוואהנער פון קעילה.

די עלטסטע פון שטאדט זיינען ארויסגעקומען בעדאנקען דוד'ן פאר דער גרויסער ישועה וואס ער האט זיי געבראכט...

גרויסע ארמעע דיך אויפצוזוכען און בעשטראפען, און יעצט אז דו וועסט נאך אליין אנקומען אין גבעה... עס וועט דאך מוזען פארקומען א פירכטערליכע שלאכט און א סך בלוט וועט פארגאסען ווערען... און עס וועט דיר ברייגנען זעהר ווייניג נוצען... דאס וועט נאך מעהר רייצען מיין פאטער'ס כעס אויף דיר... ער וועט דאן זאגען אז דו ביזט געקומען מיט דיינע מענשען איהם צו טויטען און דאס וועט נאך מעהר בארעכטיגען זיינע רדיפות אויף דיר!

— דו ביזט גערעכט, מיין ליעבער ברודער — אומזיסטע בלוט טאר צווישען מענשען פון איין פאלק נים פארגאסען ווערען... מיר דארפען אנווענדען אונזערע קרעפטען געגען אונזערע שונאים פון דרויסען וואס האבען ווידער גענומען קריגען די אויבערהאנד און דריקען אונזערע ברידער וועלכע זיינען אומגליקליך געצוגען צו וואהנען אויף דעם לאנד וואס גרעניצט זיך מיט די פלשתים... יא, אונזערע שונאים זעהן אז דער קעניג און זיינע ארמייען זיינען פארנומען אין אויפזוכען מיך... דיין פאטער פערנאכלעסיגט צו בעשיצען די איינוואהנער פון די גרענעץ־שטעדט... און ווען די פלשתים זיינען באפאלען די איינוואהנער פון דער שטאדט קעילה, האט זיך דער קעניג נישט געאיילט צו קומען צו זייער הילף... אבער ווען ער האט זיך דערוואוסט אז איך געפין זיך דארט, האט לאנג ניט געדויערט און ער איז געקומען צו לויפען מיט אן ארמעע...

— איך ווייס, מיין גוטער פריינד דוד, אז דו ביזט בארעכטיגט אזוי צו רײדען פון מיין פאטער... דאס איז דאך בלויז ווייל ער איז קראנק, גייסטיג קראנק... דו אבער, דוד, דארפסט פאר איהם קיין מורא ניט האבען, ווייל גאט איז מיט דיר... עס איז שוין יעצט פאר קיינעם קיין סוד נישט אז דו וועסט קעניגען איבער גאנץ ישראל... דו ביזט דער איינציגער וואס האט פערדיענט צו זיין א מלך איבער אלע שבטים... מיין פאטער ווייס עס אויך, און דאס איז די אורזאכע פון זיין קראנקהייט... ער האט פערזוכט דעם טעם פון הערשען און ער וויל זיך ניט אונטערגעבען... אבער איך, מיין פריינד, פיהל זיך זעהר גליקליך מיט דעם געדאנק אז דו וועסט זיין מיין פאטער'ס נאכפאלגער... ווייל איך ווייס אז דיין רעגירען איבער ארץ ישראל וועט זיין א בענטשונג פאר'ן לאנד... אונטער דיין הערשאפט וועט אונזער פאלק זיין דאס מעכטיגע פון אלע פעלקער... איך וועל זיין דיין משנה און אונזער פריינדשאפט וועט דויערען אויף אייביג. און איך קען דיר פארזיכערען, דוד, אז מיכל האט דיך נאך אלץ ליעב און עס וועט לאנג ניט דויערען און איהרביידע וועט ווידער פעראייניגט ווערען און אויסלעבען אייערע יאהרען בשלום און גליקליך.

— איך דאנק דיר, יונתן, פאר דיינע גוטע טרייסט־ווערטער. איך בין גליקליך דאמיט וואס דיין פריינדשאפט איז מיר נאך פארבליבען...

קיין זאך, נור דער טויט, וועט אונז קענען צושיידען — האט יונתן אויסגערופען אנגעהמענדיג דוד'ס האנד.

— דו ביזט מיין איינציגער בעסטער פריינד — האט מיט טרעהרען אין די אויגען געזאגט דוד, — נישט איינמאל האסטו מיך פון זיכערען טויט גערעטעט, זאל נאר דער עווינער געבען איך זאל זיין אימשטאנד דיר אפצוצאהלען פאר דיין גרויסען חסד וואס דו האסט מיט מיר געטהאן.

יונתן האט געקושט דוד'ן און האט אוועקגעריטען צוריק נאך גבעה.
איינינע טעג זיינען פאראיבער און דוד האט זיך עטוואס געהאט בערוהיגט

טראכט איך פון מיין מיכל... איך בעט דיך, יונתן, מיין ברודער, פיעלייכט וועט פאר דיר מעגליך זיין צו בעשטימען א פלאץ וואו איך און מיכל וועלען זיך קענען טרעפען... איך וועל איינשטעלען מיין לעבען און צוקומען ביינאכט צו גבעה און ווארטען הינטער'ן שטאָדט, ביז וואנען דו וועסט צוקומען מיט איהר... פארשפרעכסטו מיר עס צו טהאָן, מיין ליעבער פריינד יונתן?

— דוד... המ... אָבער... עס איז מיר זעהר שווער דיר צו זאגען — האט יונתן קוים ארויסגערעדט — ווי איך זעה האסטו נאך פון גארנישט געהערט...

— וואס?! האָט דען אן אומגליק פאסירט?! איז מיכל קראנק?! איך בעט דיך פארלייקען גארנישט פון מיר! — האָט דוד א צושראָקענער אויסגערופען.

— מיכל איז פארקאָם געזונד — האָט יונתן געענטפערט — אָבער מיין פאטער האט בטל געמאכט די חתונה פון דיר און מיכל...

דוד איז בענאָסען געוואָרען מיט א קאַלטען שווייס.

— ער האט בטל געמאכט אונזער חתונה?!... ניין, קיין מאכט אין דער וועלט וועט נישט זיין בכח אונזער הייליגען ליעבעס בונד צוצורייסען... איך בעט דיך, יונתן, געה צו מיכל'ן און זאג איהר אז זי זאל מיך טרעפען הינטער'ן שטאָדט... איך וועל איהר אוועקנעהמען פון גבעה... איך וועל מיט איהר אוועקגעהן נאך מואב וואו מיין פאטער און מוטער געפינען זיך, און דארטען וועלען מיר פאר קיינעם נישט דארפען מורא האָבען, מיר וועלען העכסט גליקליך זיין צוזאמען... שווער מיר צו, מיין ברודער, ביי אונזער פריינדשאפט, אז דו וועסט מיר טהאָן די געפעליגקייט אין זאגען מיכל'ן וועגען דעם...

— איך האָב אָבער מורא אז דאס וועט זעהר ווינציג העלפען — האט יונתן טרויעריג געענטפערט — ווייל... ווייל דער פאטער האט איהר געצוואונגען חתונה צו האָבען מיט פלטיאל'ן דעם זוהן פון ליש...

— מיין מיכל האט געהייראט מיט א צווייטען!! — האט דוד אויסגערופען. זיינע אויגען האבען גענומען שווינדלען און דער קאָפּ האט זיך איהם גענומען דרעהען...

— שטארק זיך מיין ברודער, — האט איהם יונתן צוגעהאלטען, — איך ווייס אז דאס איז זעהר א גרויסער קלאפּ, אָבער דו טארסט דאך די האפנונג נישט פארלירען.

— און מיכל האט זיך געלאָזט איבעררײדען! האט זי מיך מעהר נישט ליעב?... אה, גאָט! איז עס מעגליך!...

— מיכל איז געווען הילפלאָז! אזוי איז געווען די גזרה פון אונזער פאטער. זי האט גע'חלש'ט ווען זי האט עס דערהערט, מען האט איהר קוים אפּגעמינטערט... איהר וויינען און טענה'ן האָבען איהר גארנישט געהאָלפען... אָבער פלטיאל האט איינגעשטימט צו זיין איהר מאן בלויז אין נאמען...

— איך וועל געהן מיט מיינע זעקס הונדערט מענשען נאך גבעה און מיט געוואלד איהר אוועקנעהמען פון דארטען! — האט דוד אויסגערופען, זיך נישט איינהערענדיג צו יונתן'ס לעצטע ווערטער.

— ניין, טהו עס ניט, מיין ברודער, פארגיס ניט קיין אומזיסטע בלוט! — האט איהם יונתן געבעטען — דו וועסט נאך דאמיט ערגער מאכען... דו ווייסט דאך ווי פארביטערט מיין פאטער איז געגען דיר... ער האלט אימער גרייט א

מיכל'ן... אַ, ווען ער קען נאָר צוקומען צום קעניג, און ווען שאול וואָלט זיך וועלען צו איהם צוהערען, וואָלט ער איהם פאַרזיכערט ווי געטריי ער איז איהם... ער וואָלט זאָגאַר פאַר איהם געשוואָרען אז ער האָט אפילו נישט אין די געדאַנקען די מלוכה... ער וועט זיין צופרידען אז יונתן, זיין בעסטער פריינד וועט קעניגען נאָך שאול'ן, און ער זאָל זיין יונתן'ס משנה למלך... אָבער וואָס איז די פעולה? שאול וועט איהם נישט גלויבען... ער וועט פאַרטזעצען זיינע רדיפות נאָך מיט מעהר ביטערקייט... ער וועט איהם זוכען צו פאַרניכטען... דער קעניג וועט שוין בלייבען זיין אייביגער שונא... ער וועט זיך מוזען בעשיי-צען פון איהם... זאָל נאָר גאָט געבען אז עס זאָל פאַרמיטען ווערען בלוט־פאַר-גיסונג. אַ, ווי ער ווינשט עס זאָל נישט קומען צו קיין צוזאַמענשטויס... ער וועט גיכער אליין שטאַרבען איידער אָנצוריהרען דעם קעניג... זיין לעבען אָהן מיכל'ן איז דאָך אלץ איינס ווערטהלאָז... מיכל איז אָפּגעפּרעמדט געוואָרען פון איהם... שרעקליך זיינען די ליידען פון ליעבע...

— — — — — — — — — — — — — —

איינינע טעג זיינען פאַריבער און דוד האָט זיך עטוואָס בערוהיגט. ער האָט מיט זיינע מענשען זיך בעזעצט אין דעם וועלדעל וואָס איז נישט ווייט פון זיף. יואב און דוד'ס ברידער פלעגען קומען אין שטאָדט איינקויפען עסען-וואַרג און קליידער פאַר אלע מענשען וועלכע זיינען געווען מיט דוד'ן.

ווי נאָר איינינע איינוואָהנער פון דער שטאָדט זיף האָבען זיך דערוואוסט אז דוד געפינט זיך נישט ווייט פון זייער שטאָדט, זיינען זיי באַלד אוועק צו שאול'ן אין גבעה און איהם געזאָגט:

— דוד און זיינע מענשען האַלטען זיך אויף אין דעם וועלדעל נישט ווייט פון זיף... און אויב דער קעניג פערלאַנגט וועלען מיר אנצייגען דעם פּלאַץ וואו דוד געפינט זיך. מיר וועלען איהם איבערגעבען אין די הענד פון דעם קעניג.

— געבענשט זאָל איהר זיין צו גאָט! — האָט זיך שאול צו זיי אָפּגע-רופען, — איך זעה אז איהר זייט מיר געטרייע און איבערגעבענע דיענער. איהר האָט אויף מיר רחמנות געהאַט און מיר איבערגעגעבען וואו מיין שונא גע-פינט זיך... יעצט, בעט איך אייך, איהר זאָלט אוועקגעהן און אויסגעפינען דעם ריכטיגען פּלאַץ וואו דוד געפינט זיך, ווייל מיינע פריהערדיגע ערפאַרהונגען האָבען מיר געוויזען, אז דוד נאַרט מיך אָפּ... ער געפינט זיך אין אַ פּלאַץ אויף אַ קורצע ווייל און ווען איך קום אַהין איז ער שוין נישטאָ... דאַריבער וויל איך אז איהר זאָלט אויסגעפינען אלעס און ווען איהר וועט קומען צו מיר מיט אַ קלאָרע ריכטיגע תשובה, דאַן וועל איך מיט אייך געהן...

— מיר וועלען טהאָן ווי דער קעניג פערלאַנגט — האָבען זיי אויסגערופען און צוריקגעגאַנגען נאָך זיף.

אין צוויי טעג אַרום האָבען זיי זיך צוריקגעקעהרט און איבערגעגעבען שאול'ן אז דוד געפינט זיך אויף זיכער אין דעם וועלדעל אַרום זיף, נישט ווייט פון פעלזען־שטיין, און זיי ווייסען אלע זיינע באַהעלטעניש'ן.

שאול האָט צונויפגענומען זיין אַרמעע און איז מיט זיי אוועקגעגאַנגען אין זיף.

יואב און איינינע פון דוד'ס מענשען זיינען געשטאַנען יעדען טאָג אויף

און האָט זיך מיט זיינע מענשען בעזעצט אין זייערע געצעלטען. יואב און דוד׳ס ברידער פלעגען קומען אין שטאָדט זיך איינקויפען עסענוואַרג. דוד איז געבליבען אליין... אַ ווײַלע איז ער נאָך געווען צוטומעלט פון דעם שרעקליכען קלאַפּ וואָס ער האָט נאָר וואָס געקראָגען. זיין מיכל האָט חתונה געהאַט מיט אַ צווייטען... אָה, גאָט, איז עס מעגליך!... אַ שוידער געהט דורך זיין לייב ווען ער טראַכט דערפון... און זי, מיכל, האָט איינגעשטימט צו ווערען די פרוי פון פלטיאל׳ן... ווער ווייס, אפשר האָט זי איהם שוין מעהר ניט ליעב און זי ליעבט גאָר דעם זוהן פון ליש! ניין, דאָס קען נישט זיין! צו שטאַרק האָט זי איהם געליעבט אז זי זאָל איהם אומבייטען אויף אַ צווייטען... דאָס האָט איהר דער פאָטער געצוואונגען... זי איז געווען אליין הילפלאָז... אָבער וואָס איז דער אונטערשיעד... מיכל בעלאַנגט שוין מעהר נישט צו איהם... זי געהערט צו אַ פרעמדען מאַן... דאָס בלוט האָט אין איהם גענומען זידען... ערשט יעצט האָט ער דערפיהלט אַ שטאַרקען כעס אויף שאול׳ן... ער האָט איהם אָנגעפאַנגען האַסען... אנשטאַט וואָס פריהער האָט ער מיט שאול׳ן מיטלייד געהאַט, ווייל ער איז אומגליקליך קראַנק... אַ שרעקליכע מרה שחורה געוועלטיגט איבער איהם... און אימער האָט ער שאול׳ן מוחל געווען פאַר אַלע רדיפות און צרות וואָס ער טהוט איהם אָן... יעצט אָבער, אז שאול האָט בטל געמאַכט זיין חתונה מיט מיכל׳ן און איהר מיט געוואַלד אָפּגעריסען פון איהם, יעצט קאָכט און זידט זיין צאָרן אויף איהם... יאָ, ער וועט געהן מיט זיין אַרמעע אויף דער שטאָדט גבעה און קעמפּפען פאַר מיכל׳ן מיט זיין לעצטען טראָפּען בלוט... ער טאָר אַזאַ נידערטרעכטיגקייט נישט פאַרשווייגען... ער וועט טהאָן צו שאול׳ן און צו זיינע פריינד ווי שאול האָט געטהאָן צו די כהנים פון נב... נקמה וועט ער נעהמען פאַר מיכל׳ן!

דוד האָט מיט האַסט אַרויסגעצויגען דעם שווערד פון דער שייד און אויפגעהויבען אין דער הויך... אָט וועט ער אַ רוף טהאָן יואב׳ן און די איבריגע מענשען און זיי וועלען אָנפאַנגען זייער מאַרש אויף גבעה... ער איז אַרונטער פון בערגעל און גענומען געהן מיט גרויס אימפּעט צום לאַגער. פּלוצלינג האָט ער זיך אָפּגעשטעלט... ער האָט זיך דערשראָקען פאַר זיינע אייגענע געדאַנקען... וואָס?! ער וועט געהן פאַרגיסען בלוט פון זיינע אייגענע ברידער... ער וועט אויפהויבען אַ האַנד געגען דעם געזאַלבטען פון גאָט!... זיין געוויסען האָט איהם גענומען פּלאָגען פאַר די שרעקליכע מחשבות וואָס ער האָט נאָר וואָס געהאַט... זיין צאָרן אויף דעם קעניג איז עטוואָס איינגעשטילט געוואָרען... יאָ, דער קעניג האָט איהם פיינט, ווייל ער פיהלט אז די מלוכה גליטשט זיך אַוועק פון איהם... דער אמת איז דאָך אז ווען ער איז נאָך גאָר אַ יונג אינגעל געווען, האָט איהם שוין דער נביא שמואל בסוד געזאַלבט פאַר אַ קעניג... און שאול זעהט דאָך אז גאָט איז מיט איהם. ער האָט גלית׳ן אין זיינע הענט איבערגעגעבען און האָט אין איינציגע מלחמות בעזיעגט די פלשתים, די געפעהרליכסטע שונאים פון ארץ ישראל... ער האָט אַ רעכט צו זיין אויף איהם אין כעס... דערצו איז ער נאָך מרה שחורה׳דיג קראַנק... אָבער ווען ער זאָל נאָר קענען דעם קעניג איבערצייגען ווי ווייט ער, דוד, איז פון אַזעלכע געדאַנקען... ער זוכט נישט צו הערשען... אַ סך גליקליכער וועט ער פיהלען ווען ער וואָלט גאָר קיין אויסזיכט נישט געהאַט אויף די מלוכה, אָבער ער וואָלט צוריקגעקראָגען זיין

שוין געווען אין זיינע הענד און ער האט איהם אפגעלאזען... דער "בייזער גייסט" איז אויף איהם ווידער געקומען און ער איז אומעטיג געווארען, און ווען די זקנים פון שטאדט גבעה זיינען איהם געקומען באגריסען צו זיין זיעג געגען די פלשתים האט ער זיך אפילו אויף זיי ניט אומגעקוקט... ער האט געשיקט מענשען געפינען זיך, און ווען זיי האבען איהם געבראכט די תשובה אז דוד איינ־גע פון זיינע טרייע דיענער זיי זאלען אויסגעפינען וואו דוד און זיינע געפינט זיך אין דער מדבר פון עין גדי, האט שאול גענומען דריי טויזנד גבורים און איז אוועקגעגאנגען זוכען דוד'ן צווישען די פעלזען־שטיינער פון עין גדי.

נעבען עין גדי איז פאראן אן אונגעהייער גרויסע מערה, וואס האט צוויי ארויסגאנגען פוןביידע זייטען. דוד מיט זיינע מענשען האבען זיך בעהאלטען אין יענער מערה...

שאול האט א היבשע ווײלע ארומגעזוכט דוד'ן אין יענעם געגענד, ביז וואנען ער איז מיעד געווארען. ער האט זיך אוועקגעזעצט אויף א שטיין וואס איז געווען נעבען דער אריינגאנג פון מערה, און זיין דינער האט גענומען שמירען זיינע פיס מיט אויל...

יואב, וועלכער איז שטילערהייד צוגעגאנגען צו דעם ארויסגאנג פון דער מערה, האט באמערקט ווי דער קעניג זיצט דארטען רוהיג אויפ'ן שטיין.

— מיין האר! — איז יואב צוריקגעלאפען צו דוד'ן אין מערה, — גאט האט איבערגעגעבען דיין שונא אין דיינע הענד... שאול זיצט אויף א שטיין נעבען דער מערה... איך וועל ארויסציהען מיין שווערד און איך וועל איהם מיט איין קלאפ טויטען, און דו וועסט אויגענבליקליך פטור ווערען פון דיין שונא וועלכער זוכט דיך אומצוברייגען פון דער וועלט.

— ניין! — האט דוד א געשריי געטהאן, — זאלסט נישט וואגען אנצו־ריהרען דעם קעניג! מיט דיין לעבען וועסטו בעצאהלען אויב דו וועסט הויבען א האנד געגען דעם געזאלבטען פון גאט... דו בלייב דא שטעהן, איך וועל אליין ארויסגעהן פון היהל...

דוד איז פארזיכטיג ארויס פון היהל. אט זעהט ער שאול'ן זיצענדיג אזוי זיכער אויף דעם שטיין. א ברעג פון זיין לאנגען מאנטעל הייגנט אריבער דעם שטיין... דער דיענער זיצט פון אונטען און איז אין פערנומען אין שמירען דעם קעניג'ס פיס.

דוד איז שטילערהייד, צוגעגאנגען צו דעם שטיין, האט ארויסגעצויגען זיין שווערד און אפגעשניטען דעם ברעג פון קעניג'ס מאנטעל און מיט דער זעלבער פארזיכטיגקייט זיך צוריקגעקעהרט צו דער מערה... ער איז געשטאנען און ארויסגעקוקט פון דער עפענונג און ווען ער האט דערזעהען אז שאול האט זיך אויפגעהויבען פון שטיין און איז אוועקגעגאנגען, נישט באמערקענדיג אז איין פאלע פון זיין מאנטעל איז אפגעשניטען... ווען דער קעניג האט זיך שוין נעהאט דערווייטערט פון דער מערה, און צוגעגאנגען צו זיינע מענשען, דאן איז דוד ארויס פון זיין באהעלטענים און אויסגעשריען:

— מיין האר קעניג!

שאול האט זיך שנעל אומגעקעהרט און ווי נשתומם איז ער געווארען, ווען ער האט דערזעהען דוד'ן פון הינטען...

דער וואַך אויפ'ן שפּיץ פון סלע... ווען זיי האָבען פון ווייטען באַמערקט שאול'ס אַרמעע דערנעהנטערען זיך, האָבען זיי גלייך איבערגעגעבען דוד'ן.

דוד מיט זיינע מענשען האָבען שנעל און פאַרזיכטיג זיך צוריקגעצויגען צום באַרג...

שאול אָבער האָט דערגרייכט דעם באַרג מיט זיין אַרמעע. דוד מיט זיינע מענשען זיינען געווען פון איין זייט באַרג און שאול מיט זיין אַרמעע זיינען אָנגעקומען אויפ'ן צווייטען זייט באַרג...

שאול האָט באַפוילען מען זאָל אַרומרינגלען דעם גאַנצען באַרג און פון דאָרטען נישט אָפּטרעטען ביז וואַנען זיי וועלען פאַנגען דוד'ן.

פּלוצלינג איז אָנגעקומען א שליח און אָנגעזאָגט דעם קעניג אַז די פּלשתים האָבען זיך אַריינגעריסען אין ארץ ישראל און רויבען די תבואה און בהמות פון די אידען.

באַלד נאָכ'ן שליח איז אויך אָנגעקומען יונתן רייטענדיג אויף א פערד און אויסגערופען:

— פאָטער, אין דער צייט וואָס דו און דיינע מחנות זיינען פערנומען אין יאָגען זיך נאָך דוד'ן, באַפאַלען די פּלשתים אידישע שטעדט... מיר טאָרען קיין רגע ניט פאַרלירען און מוזען גלייך געהן אהין מיט אונזער אַרמעע און העלפען אונזערע הילפלאָזע ברידער.

שאול איז געבליבען שטעהן א ווײַלע אין פאַרלעגענהייט:

„אָט האָט ער דוד'ן כמעט אין זיינע הענד... ער קען פון זיינע הענד זיך שוין מעהר נישט אַרויסדרעהען. ווען די אַרומרינגלונג פון באַרג זאָל נאָר אָנ־האַלטען ביז'ן אָבענד, וועט איהם אויף זיכער געלינגען צו נעהמען דוד'ן אין געפאַנגענשאַפט... באַלד אָבער איז איהם אַרויף אויפ'ן געדאַנקען די פּלשתים... די גרעסטע שונאים פון זיין פאָלק... די לעצטע צייטען האָבען זיי געקראָגען מעהר חוצפּה און מוטה. זיי באַפאַלען אידישע שטעדט, באַראַבעווען די איינ־וואָהנער און ער, זייער קעניג, פערנאַכלעסיגט זיי... ניין, ער טאָר דאָס נישט טהאָן. ער וועט צייגען דעם פאָלק אַז ער איז נאָך זייער בעשיצער און העלפער... ער וועט זיי געהן העלפען".

— אַבנר, — האָט שאול אויסגערופען, — ציה צוריק אונזער אַרמעע פון דעם באַרג און מיר וועלען געהן העלפען אונזערע ברידער פון די פּלשתים'ס הענד... איך מוז פאַרלאָזען מיין פּערזענליכען שונא און געהן מלחמה האַלטען מיט דעם שונא פון מיין פאָלק.

אַבנר האָט גלייך געגעבען א באַפעהל און די אַרמעע האָט זיך צוריקגע־צויגען פון באַרג, און נאָכגעפאָלגט שאול'ן און יונתן צו די גרעניצען פון די פּלשתים... שאול האָט גענומען ווידער אַרויסצייגען זעלטענע גבורה און וואָגונג אין דער מלחמה. ער האָט געריטען פאָראויס מיט זיין שווערד אין האַנד און האָט ערמוטיגט זיינע מחנות...

ווען די פּלשתים האָבען דערזעהען דעם קעניג'ס העלדישקייט, האָבען זיי זיך דערשראָקען און צולאָפען... שאול האָט זיי נאָכגעיאָגט טיעף אין פּלשתים לאַנד, טויטענדיג פיעלע פון זיי.

נאָכדעם ווי דער קעניג האָט זיך צוריקגעקעהרט פון דער מלחמה מיט די פּלשתים, האָט ער ווידער גענומען טראַכטען פון דוד'ן... זיין גרויסער שונא איז

— ווילסטו זיך אומקערען צוריק נאָך גבעה? — האָט שאול איהם גע־פרעגט, נאכדעם ווי דוד האָט געשוואָרען צו בלייבען געטריי איהם און זיינע קינדער און קינדס־קינדער.

— ניין, מיין האר קעניג, צו וואס זאָל איך מיט מיינע מענשען פאלען דיר צו לאסט. מיר וועלען זיין וואו מיר זיינען, — האָט דוד געענטפערט.

שאול האָט זיך מיט איהם געזעגנט און האָט זיך צוריקגעקעהרט מיט זיין ארמעע נאָך גבעה און דוד מיט זיינע מענשען האָבען זיך באזעצט אין דער פעסטונג.

צוואנציגסטער קאפיטעל

אביגיל

די שטאָדט רמה איז געווען איינגעהילט אין טרויער. שמואל דער גרייז־גראהער בעליעבטער נביא און פיהרער פון ישראל איז געפעהרליך קראנק... זיינע טעג זיינען געצעהלטע... די טרויעריגע נאכריכט האָט זיך שנעל פאר־שפרייט אויך אין אנדערע שטעדט. און פיעלע האָבען זיך אוועקגעלאזען נאָך רמה צו כאפען א לעצטען בליק אויף דעם נביא, זייער שטאָלץ.

די נייעס האָט דערגרייכט דוד'ן. גד, דער נביא, שמואל'ס תלמיד, האָט געוואוסט וואו דוד און זיינע מענשען געפינען זיך און האָט זיך דאריבער גע־איילט איהם אנצוזאגען די טרויעריגע בשורה.

— שוין דריי טעג ווי דער נביא שמואל ליגט אין בעט געפעהרליך קראנק. די רופאים האָבען אויפגעגעבען האָפנונג, — האָט גד אויסגערופען, נישט ארונטערגעהענדיג פון זיין אייזעל, — אויב דו וועסט זיך איילען, וועסטו איהם נאָך מעגליך געפינען צווישען די לעבעדיגע.

דוד'ס פנים איז בלאס געוואָרען. טרעהרען האָבען זיך באוויזען אין זיינע אויגען... "אָה, גאָט, — האָט ער מתפלל געווען — שיק דעם הייליגען נביא דיין רפואה פון הימעל, שטארק איהם און קרעפטיג איהם, ווייל ער איז דאָך די קרוין פון דיין פאָלק, דער פאטער פון אלע שבטים!"

— מיר מוזען זיך איילען — האָט זיך גד אפגערופען, — ווייל מיין הארץ שרעקט מיך.

— איך געה! — האָט דוד אויסגערופען, — איך וועל בלויז זאגען מיינע מענשען. ער האָט צוגערופען זיינע ברידער און יואב'ן און האָט זיי איבער־געגעבען וועגען די נייעס.

— איהר בלייבט דאָ אין אייערע געצעלטען, — האָט דוד זיי געזאָגט — און איך וועל געהן מיט גד'ן נאָך רמה.

— איז דען נישט געפעהרליך פאר דיר דו זאָלסט זיך אוועקלאזען איז אזא ווייטען וועג איינער אליין, אָהן דיינע מענשען? — האָט איהם זיין עלטערער ברודער אליאב געפרעגט.

— שאול האָט דאָך נאָר וואס געמאכט שלום מיט מיר, אויב עס איז נישט אויף לאנג, אָבער אויף אייניגע טעג נאָך דעם וועט ער דאָך מיר געוויס צורוה לאָזען — האָט דוד געזאָגט מיט א ביטערען שמייכעל, — איך וועל זיך אין גיכען צוריקקעהרען, זאָל נאָר גאָט גיבען אז איך זאָל נישט זיין צו שפּעט. קום גד, לאָמיר געהן.

דוד האָט זיך פּערזענלעך פאַר'ן קעניג און זיך אָפּגערופן:

— מיין האַר קעניג, פאַרוואָס זאָלסטו זיך איינהערען צו מענשען מיט בייזע צינגער וועלכע ווילען דיר איינריידען אַז איך בין דיין שונא און זוך דיר שלעכטס צו טהאָן... אַט זעה, — האָט ער איהם געצייגט די אָפּגעשניטענע פּאָלע — דו ביזט נאָר וואָס געווען אין מיינע הענד... און אייניגע פון מיינע מענשען האָבען דיך געוואָלט טויטען, אָבער איך האָב זיי נישט דערלאָזען... מיט מיין שווערד האָב איך בלויז אָפּגעשניטען אַ פּאָלע פון דיין מאַנטעל, דיר צו צייגען אַז איך האָב קיינע בייזע מחשבות וועגען דיר... מיט דעם זעלבען שווערד האָב איך געקענט טויטען דעם וועלכער יאָגט מיר נאָך און זוכט מיין לעבען צו רויבען... קיינער וואָלט מיך אפילו ניט געקענט באַשולדיגען אין דעם, ווייל דו ביזט דאָך געקומען מיך טויטען... אָבער דיין לעבען איז ביי מיר טהייער און הייליג... איך האָב געגען דיר נישט געזינדיגט... דו האָסט מיך פיינט געקראָגען אָהן קיין שום אורזאַכען... און דו טהוסט מיר אָן אַזוי פיעל שמערצען אומזיסט און אומנישט... דו האָסט מיר פאַרטריבען פון מיין היים, דו האָסט אַוועקגענומען פון מיר מיין פרוי, נאָר צוליעב דעם וואָס מען האָט אַנגערעדט אויף מיר... און איך בין דיר אימער געווען איבערגעגעבען און געטריי... איך בין שטענדיג געווען גרייט אויפצואָפּפערען מיין לעבען פאַר מיין קעניג, און דו קומסט און! בעשולדיגסט מיך אַז איך זוך דיך צו טויטען און קעניגען אַנשטאָט דיר... נישט איינמאָל האָסטו מיין לעבען אין סכנה געשטעלט... צוויי מאָל האָסטו אויף מיר דיין שפּיעז געוואָרפען. אָבער דער גאָט פון גערעכטיגקייט האָט געזעהן מיין אומשולד און האָט מיך ביידע מאָל פון זיכערען טויט געראַטעוועט... און אפילו נאָכדעם איז נישט איינמאָל געווען אַ טריט צווישען מיר און דעם טויט, אָבער דער פאָטער אין הימעל בעשיצט מיך פון אלע דיינע פאַרזוכען מיך צו טויטען... ווען מען געהט דער קעניג פון ישראל יאָגען, אַ טויטען הונט... פאַרוואָס קומט עס מיר דו זאָלסט מיך אַזוי בעהאַנדלען... זאָל גאָט זיין אונזער דיין און משפּט'ן צווישען מיר און צווישען דיר...

שאול איז די גאַנצע צייט געשטאַנען באַוועגלאָז און ווען דוד האָט געענדיגט ריידען, האָט שאול אויסגעבראָכען אין אַ געוויין:

— מיין זוהן, דוד, איך האָב זעהר פיעל געזינדיגט געגען דיר. דו האָסט פאַר מיר אימער געטהאָן גוטעס. און איך האָב דיר בעצאָהלט מיט שלעכטעס. דו ביזט דער צדיק און איך בין דער רשע... היינט האָסטו באַוויזען די גרויסקייט פון דיין האַרץ... גאָט האָט מיר איבערגעגעבען אין דיין האַנד, און דו האָסט מיך נישט געטויטעט... ווען אַ מאַן טרעפט זיין ערגסטען שונא אין לעבען און האָט די מעגליכקייט זיך מיט איהם אָפּצורעכענען, אָבער ער לאָזט איהם געהן בשלום, אַזאַ מאַן באַזיצט אַ נאָבעלע נשמה... גאָט זאָל דיר דערפאַר בעצאָהלען מיט גוטעס, ווי דו האָסט יעצט מיט מיר גוטעס געטהאָן... פאַרגיב דאָך מיר, מיין זוהן... לאָמיר ביידע שליסען אַ בונד. איך ווייס אַז דו וועסט זיין קעניג נאָך מיר, אָבער שווער דאָך מיר אין נאָמען פון גאָט, אַז דו וועסט נישט פאַרטיליגען מיינע קינדער נאָך מיר, און דו וועסט נישט אָפּמעקען מיין נאָמען נאָכדעם ווי איך וועל שוין מעהר נישט זיין...

שאול האָט אויסגעשטרעקט זיין האַנד צו דוד'ן און דוד האָט זי אַנגענומען און געשוואָרען...

— דוד איז געקומען! — איז איינער פון די בני הנביאים אריינגעאנגעז אין שמואל׳ס צימער און געמאלדען שמואל׳ן וועגען דעם.

— שיק איהם אריין וואס שנעלער! איך וויל איהם זעהן איידער איך שטארב.

דוד איז אריינגעקומען און גלייך צוגעגאנגען צו שמואל׳ן. ער איז גע־פאלען אויף די קניע און געקושט זיין האנד.

— שמעה אויף, מיין קינד, — האט שמואל מיט א ציטערנדע און קוים הערבארע שטימע געזאגט.

דוד האט זיך אויפגעשטעלט און טרעהרען האבען א שטראם געטהאן פון זיינע אויגען.

— אונזער נביא, אונזער פאטער און פיהרער! — האט דוד אויסגערופען, — אויף וועמען לאזטו אונז איבער.

— דוד! — האט שמואל געזאגט, און זיין שטימע איז נאך שוואכער געווארען, — דאס גליק און צוקונפט פון ישראל ליגט אין דיינע הענד, שטארק זיך און זיי מוטיג, גאט וועט דיר נישט פארלאזען... דו וועסט זיין קעניג נאך שאול׳ן. זעה צו פיהרען ישראל מיט גערעכטיגקייט און גאט וועט געבען אז די מלוכה וועט איבערגעהן צו דיינע קינדער און קינדס־קינדער ביז אייביג... איך בין גליקליך אז דו ביזט נאך געקומען צו מיר אין צייט... איך קען דיך זעהן איידער איך שטארב... דוד, איך האב דיך מיט יאהרען צוריק פאר א קעניג געזאלבט מיט די היילינגע אויל, און זינט דאן, רוהט אויף דיר גאט׳ס גייסט, דו האסט גלית׳ן געטויטעט און געוואונען פיעלע מלחמות מיט די פלשתים. דאס פאלק האט דיך זעהר ליעב, דאס פאלק פארעהרט דיך... איך ווייס אז שאול וועט נאך נישט אויפהערען דיך צו רודפ׳ן, אבער פארליר נישט דיין האפנונג אין גאט, דער וואס רוהט אין די הימלען וועט דיך בעשיצען פון אומגליקען... געה אין די וועגען פון אונזער תורה און דו וועסט באגליקען דיין גאנצען לעבען.

שמואל האט אויפגעהויבען זיין האנד צו בענשען דוד׳ן, אבער די האנד איז צוריקגעפאלען... דער גרויסער, היילינגער נביא האט זיינע אויגען אויף אייביג צוגעמאכט...

"שמואל איז טויט! דער נביא איז געשטארבען! — האבען שטימען דורכ־געלעבערט די שטילקייט פון הויז — באלד האבען זיך אלע דערפון דערוואוסט. א געוויין, א יללה האט אויסגעבראכען איבעראל... אונזער ליעבער טהייערער נביא איז טויט, אונזער שטאלץ, אונזער קרוין פון אונזער קאפ איז ארונטער־גענומען געווארען — האבען די זקנים געיאמערט".

די אידען פון רמה האבען קריעה געריסען און האבען אהן אויפהער גע־קלאגט און געוויינט אויף דעם גרויסען פערלוסט וואס זיי האבען ערליטען.

מען האט שמואל׳ן מקבר געווען אין דעם קבר וואס ער האט נאך אנגע־גרייט פאר זיך ווען ער האט געלעבט. דוד האט געמאכט א הספד אויף דעם קבר פון נביא. נאך פיעלע הספדים זיינען געמאכט געווארען פון די בני הנביאים און די זקנים.

לאנג, לאנג האט נאך דער טרויער אנגעהאלטען איבער ארץ ישראל. פאר זיבען טעג האט דוד בעזוכט שמואל׳ס קבר. דערנאך האט ער זיך צוריקגעקעהרט צו זיינע מענשען אין עין גדי.

דוד האט מיטגענומען עטוואס שפייז און וואסער און האט זיך אוועקגע־זעצט אויף זיין אייזעל און ביידע זיינען אוועקגעריטען אין דער ריכטונג פון רמה.

שמואל האלט ביים שטארבען... דער נביא גוסס'ט... די שטאדט רמה איז אנגעפילט מיט מענשען... די זקנים פון די ארומיגע שטעדט האבען זיך צוזא־מענגעקליבען. ארום דעם נביא'ס בעט זיינען געשטאנען זיינע צוויי זיהן, יואל און אביה, מיט געבויגענע קעפ, א טיעפער צער און טרויער האט ארויס־געקוקט פון זייערע אויגען.

— פאטער, אה, ליעבער פאטער, זיי אונז מוחל!

— מיינע קינדער! — האט זיך דער נביא אפגערופען מיט א שוואכער שטימע, — איך וויים אז איהר האט געזינדיגט צו גאט... איהר זייט ניט גע־גאנגען'די וועגען פון אייער פאטער... איך האב אייך פאר שופטים געמאכט, געמיינט האב איך אז איהר וועט פארזעצען צו דיענען אונזער פאלק מיט גע־רעכטיגקייט און יושר... און די נבואה פון גאט וועט אויך רוהען אויף אייך, מיינע קינדער... אבער איך האב זיך באלד איבערצייגט אין מיין טעות... ביידע זייט איהר ארונטער פון דרך הישר... איהר האט בלויז אין זינען געהאט צו פארמעהרען אייער געלד, צו פארגרעסערען אייער פארמעגען... איהר האט גע־נומען שוחד און פארצויגען גערעכטיגקייט... איהר האט בעשולדיגט דעם צדיק און גערעכט געמאכט דעם רשע... דאס פאלק האט געוואוסט פון אייערע קרומע וועגען, און די זקנים זיינען צו מיר געקומען און מיר געזאגט: „דו ביזט אלט, און דיינע קינדער געהען נישט אין דיינע וועגען, דאריבער מאך איבער אונז א קעניג"... איך האב געזעהן אז זיי זיינען גערעכט און איך האב געמאכט שאול'ן פאר קעניג איבער זיי... גאט איז אבער מיט שאול'ן נישט צופרידען, און איך האב דאריבער געזאלבט דוד'ן, דעם זוהן פון ישי, און ער וועט קעניגען נאך זיין טויט... איהר מוזט זעהן צו זיין געטריי צו דוד'ן... איך בין אייך מוחל, און אויב איהר וועט תשובה טהאן מיט אייער גאנצען הארצען, וועט אייך אונ־זער פאטער אין הימעל אויך מוחל זיין. זאגט איהר צו אייער פאטער תשובה צו טהאן און פארריכטען אייערע וועגען?

יואל און אביה האבען געוויינט ווען שמואל האט צו זיין גערעדט.

„מיר האבען זיך בענארישט, פאטער! — האט יואל זיך אפגערופען, — מיר זאגען דיר אבער צו אז מיר וועלען פארריכטען אונזערע וועגען".

„בעט נאט פאר אונז, ליעבער פאטער, — האט אביה געוויינט, — זאל ער אונז מוחל זיין. מיר טהוען תשובה מיט'ן גאנצען הארצען".

— קומט צו נעהענטער צו מיר, מיינע זיהן, — האט זיך שמואל אפגע־רופען, — איך וועל אייך געבען מיין לעצטע ברכה.

זיי זיינען צוגעקומען נעהנטער צו שמואל'ס בעט, און זיך ארונטערגע־בויגען. שמואל האט ארויפגעלייגט זיינע ציטערנדע הענד אויף זייערע קעפ און זיי געבענשט: „זאל אונזער פאטער אין הימעל ריינוואשען אייערע זינד... ווייס ווי שנעע זאלען אייערע הערצער ווערען... איהר זאלט פון היינט אן טהאן גערעכטיגקייט און איהר זאלט זוכה זיין צו זעהן די דערהויבונג און גרויסקייט פון אונזער גאנצען פאלק ישראל".

אפגערופען, — האב איך און מיינע ברידער ארומגערייזט דעם גאנצען געגענד און איך האב נישט געפונען קיין בעסערען פלאץ ווי אין כרמל נעבען דער שטאָדט מעון. דאָרטען געפינט זיך א בארג, וואו מען קען זיך גוט בעפעסטיגען.די לאנד ארום יענער געגענד איז פרוכטבאר און די פאשע איז זעהר גוט...

— און ווער זיינען די מענשען פון יענעם געגענד? — האט דוד געפרעגט. — וועלען זיי אונז אויפנעמען אלס פריינד, אדער אלס שונאים... און טאָן ווי די זיפים האבען צו אונז געטאָן.

די מענשען שיינען צו זיין זעהר שטילע און בעשיידענע. גאָט האט זיי געבענשט מיט רייכטום, און אין דער שטאָדט מעון געפינט זיך דער רייכסטער מאן פון גאנץ דרום יהודה, זיין נאָמען איז נבל; ער פערמאָגט דריי טויזענד שעפסען, טויזענד ציגען און קיה, אָקסען, פערד און אייזלען אהן א צאָהל. און איך בין זיכער, אז מיר וועלען ארויסווייזען אונזער פריינדליכקייט צו זיינע מענשען, וועט אונז דער רייכער מאן דערפאר באלוינען אין א צייט פון נויט.

— גוט! — האט זיך דוד אָפגערופען. — מיר וועלען געהן אהין צו דער שטאָדט כרמל.

ווען אלע זיינען געווען גרייט צו דער רייזע, האט יואב אוועקגערופען דוד'ן און איהם עפּעס איינגערוימט אין אויער.

— דו האסט רעכט! — האט דוד געזאגט און גלייך צוגערופען גד און נתן, די צוויי נביאים, און זיך צו זיי אָפגערופען:

— איהר האָט מיר אָנגעטאָן גרויס כבוד מיט דעם, וואס איהר זייט געקומען צו מיר. אָבער יואב, דער הויפּט פון מיינע מענשען, האט מיר נאָר וואס אויפמערקזאם געמאכט וועגען עפּעס, וואס איז מיר ביז יעצט נישט איינגעפאלען.

— וואס איז?! — האָבעןביידע מיט אמאָל אויסגערופען.

— אייך איז דאָך בעוואוסט, ווי דער קעניג האט זיך אָפּגערעכענט מיט אלע כהנים פון נוב, צוליעב דעם, וואס דער כהן גדול אחימלך האט מיר איבערגעגעבען גלית'ס שווערד. ער האט אלעמען אהן רחמנות אויסגעשלאכטעט... יעצט, שטעלט זיך פאר, אז שאול וועט זיך דערוויסען, אז די עלטסטע און חשוב'סטע פון די בני־הנביאים האבען זיך אָנגעשלאָסען אין דעם לאגער פון זיין שונא, וועט ער געווים אויסלאָזען זיין כעס אויף אלע בני־הנביאים און ער קען נאך צו זיי טאָן, ווי ער האט געטאָן צו די כהנים פון נוב... דעריבער גלויב איך, אז עס וואלט געווען א סך זיכערער פאר אייך און די איבעריגע בני־הנביאים, ווען איהר קעהרט זיך אום צוריק קיין רמה... ווייל די פעראנטוואָרטליכקייט וואס איהר און איך נעמען אויף זיך, איז זעהר גרויס... מיר האבען קיין רעכט נישט איינצושטעלען די לעבענס פון די בני־הנביאים אין געפאהר.

— יאָ, מיין האר, — האט זיך גד אָפגערופען. — ווען דער קעניג זאל זיך דערוויסען אז מיר געפינען זיך דאָ מיט דיר, קען ער זיך נאך נוקם זיין אין אלע בני־הנביאים.

— מיר געהן גלייך צוריק! — האט נתן דער נביא געזאָגט. — מיר

צוזאמען מיט דוד'ן זיינען אין עין גדי אויך אנגעקומען די צוויי בעוואוסטע תלמידים פון שמואל'ן, גד און נתן, וועלכע זיינען פעררעכענט געווארען די חשוב'סטע צווישען אלע בני־הנביאים.

לכתחילה, ווען זיי האבען פארגעלעגט פאר דוד'ן, ער זאל זיי מיטנעהמען צו זיך, האט דוד זיי שטארק אפגערעדט:

— פאר וואס זאלט איהר פערלאזען אייערע היימען, וואו איהר זייט רוהיג און זיכער, וואו איהר קענט לערנען דעם פאלק די לעהרע פון אונזער הייליגער תורה, און געהן וואנדערען מיט מיר? — האט ער זיי געזאגט. — איך און מיינע מענשען זיינען אימער אין געפאהר. אפילו ווען עס זאל אונז געלינגען אויסצוהיטען זיך פון שאול'ן, ליידען מיר אפט הונגער און דורשט. מיר וואנדערען פון דארף צו שטאדט און ווער ווייס ווי לאנג מיר וועלען קענען פערבלייבען אין אונזער לאנד.

— מיר וועלען דיך נישט פאלען צו לאסט, — האט נתן דער נביא געזאגט. — איך און גד זיינען נאך שטארק און העלפען צוזאמען מיט דיינע מענשען קעמפפען געגען דיינע שונאים.

— ביים גאנצען פאלק ביזטו געעהרט און געאכטעט, — האט גד דער נביא אויסגערופען — און ווער נאך קען מעהר אפשאצען דיין גרויסקייט און וויכטיגקייט, ווי מיר, די בני־הנביאים. דעריבער בעט איך דיך, מיין הארערלויב דאך אונז אנצושליסען זיך צווישען דיינע דינער.

— אויב דאס איז אייער ווילען, — האט דוד געענטפערט, — בין איך נישט דאגעגען. נאר דאך גלויב איך, אז איהר קענט ברענגען פיעל מעהר נוצען צו דער ישיבה פון רמה און צו די בני־הנביאים, וועלכע זיינען יעצט, נאך שמואל'ס טויט, געבליבען ווי עלענדע יתומים.

ווען דוד איז אנגעקומען מיט די צוויי נביאים אין עין־גדי, האט ער געפאסט און געטרויערט נאך דעם בעליעבטען נביא.

יואב איז געווען זעהר אומצופריעדען, וואס די צוויי נביאים זיינען אנגעקומען אין דוד'ס לאגער. ער איז געווארען עטוואס אייפערזיכטיג, טאמער וועט דוד זיי שענקען מעהר אויפמערקזאמקייט ווי איהם און זיינע ברידער... אבער ער האט דערווייל גאר נישט גערעדט.

נאך אייניגע טעג זיינען זיי געווען אין עין־גדי, און דוד האט צוזאמענגערופען זיינע מענשען און מיט זיי זיך בעראטען וואס ווייטער צו טאן.

— לענגער טארען מיר דא נישט פערבלייבען, — האט דוד זיך אפגערופען. — יעצט, אז שמואל איז געשטארבען, וועט דעם קעניג קיין זאך נישט אפהאלטען זיך אפצורעכענען מיט מיר. און כאטש ער האט מיט מיר געשלאסען פריעדע, האט מיר די ערפאהרונג געלערענט, אז מען קען זיך אויף דעם שטארק נישט פערלאזען... קיינער קען נישט פאראויסזאגען ווען דער "רוח רעה" וועט אויף איהם אנקומען.... און אזוי ווי ער ווייס וואו מיר געפינען זיך, קען ער גאר פלוצלונג אונז בעפאלען און אונז אלעמען פערטיליגען. דעריבער איז בעסער, אז מיר זאלען פון דאנען בעצייטענס אפטרעטען.

— אין דער צייט ווען דו ביזט געווען אין רמה, — האט זיך יואב

בשלום און אין שלוה, ביז גאָט האָט מיר גֶעשטראָפט און מיין ליעבע פרוי פון מיר אוועקגענומען... דאַן איז פאַר מיר פּלוצלונג די זון אויסגעלאָשען געוואָרען... דריי קינדער האָט זי מיר געבאָרען, גאַנץ יונג זיינען זיי נאָך געווען און שוין זיינען זיי געבליבען אָהן א מוטער...

— אבער ווי אזוי קומסטו אהער, אין מעון? — האָט איהם דוד גע־פרעגט. — פאַרוואָס האָסטו פערלאָזען גלעד און געקומען אהער?

— ווען נחש, דער קעניג פון עמון, האָט אונז גענומען דריקען, האָבען א סך פערלאָזען דאָס לאַנד גלעד און אריבערגעגאנגען דעם ירדן צו וואָהנען צוזאַמען מיט די איבעריגע שבטים, און איך האָב אויך געוואָלט טאָן דאָס זעלבע... אין דער שטאָדט יבש־גלעד האָב איך געהאַט אן אָרימען קרוב מיט'ן נאָמען דניאל און זיין טאָכטער אביגיל, האָבען זיי מיר אָפּגערעדט דאָס צו טאָן... שפּעטער אָבער, ווי דיר איז בעוואוסט, האָט נחש בעלאַגערט די גאַנצע שטאָדט יבש־גלעד און געוואָלט יעדען אויסשטעכען זיין רעכטע אויג, ביז וואַנען שאול איז געקומען מיט זיין ארמעע און פערניכטעט די מחנות פון עמון און געבראַכט א גרויסע ישועה פאַר אלע איינוואָהנער פון גלעד. צווישען שאול'ס סאָלדאַטען איז געווען דער רייכער נבל, ער האָט זיך פער־ליעבט אין אביגיל'ן און האָט מיט איהר חתונה געהאַט אין יבש־גלעד און איהר געבראַכט אהער צוזאַמען מיט איהר פאָטער. אין א קורצער צייט ארום איז דניאל צו מיר געקומען און מיר געבעטען איך זאָל מיטפאָהרען מיט איהם נאָך מעון. אזוי ווי אין גלעד האָב איך קיין קרובים נישט געהאַט, און זיך דאָרט עלענד געפיהלט, האָב איך צוגעשטימט. איך האָב פערקויפט מיינע גיטער און זיך בעזעצט אין מעון... אַ, ווען איך זאָל געווען וויסען וואָס פאַר א מענש אָט דער נבל איז, וואָלט איך אהער קיינמאָל נישט געקומען...

— האָט דיר נבל דען שלעכט בעהאַנדעלט? — האָט דוד געפרעגט ברזילי'ן.

— איך בין אָנגעקומען אין מעון מיט א ביסעל געלט און בהמות, האָט ער עס פון מיר גְלייך ארויסגעקראָגען, און דערפאַר האָט ער מיר געמאַכט פאַר דעם אויפזעהער איבער אלע זיינע פּאַסטוכער. — האָט ברזילי געענטפערט מיט א זיפץ. — נישט לאַנג האָט עס גענומען ביז וואַנען איך האָב אויסגע־פונען וואָס פאַר א שלעכטער מענש נבל איז... ער איז אזוי קאַרג, אז ער פערגינט קיינעם נישט א ביסען ברויט... ער בעהאַנדעלט זעהר שלעכט זיינע דיענער און אפילו צו זיין אייגענער פרוי, צו אביגיל'ן, איז ער קאַרג... זי איז דאָך א זעלטענע שעהנהייט, פיעלע רייכע יונגע לייט האָבען איהר געוואָלט, און צום סוף איז די שעהנע גוטע אביגיל אריינגעפאַלען אין די הענט פון אזא שלעכטען מאַן... איהר פאָטער, דניאל, האָט זיך באַלד ארומגעזעהן, אין וועמענס הענט ער האָט איבערגעגעבען זיין טאָכטער און האָט זיך שטאַרק דערפון גענומען צום האַרצען, ביז וואַנען ער איז געשטאָרבען פון עגמת־נפש. מיינע דריי זיהן האָבען נישט געוואָלט פערבלייבען מיט איהם אן איבעריגען טאָג און זיי האָבען זיך אָנגעשלאָסען אין שאול'ס ארמעע, די זעלבע וואָך ווי מיר זיינען אָנגעקומען אין מעון...

— איך האָב געהערט פון איינעם פון די פּאַסטוכער, אז נבל וועט אין גיכען פייערען דאָס שערען פון די וואָל, — האָט דוד געזאָגט, — און ווי

שטעלען ווירקליך די לעבענס פון אונזערע ברידער אין סכנה... שלום, דוד! זאָל אונזער פאָטער פון הימעל דיר שיקען זיין ברכה און זאָל די נבואה פון דעם נביא שמואל אויף דיר מקוים ווערען... זיי וויסען, אז מיר און די איבעריגע בני־הנביאים זיינען אימער גרייט דיר און דיינע מענשען צו דינען... איך זעה בנבואה, אז דו וועסט נאָך קעניגען איבער אלע שבטים. שטארק זיך און פערליער נישט דיין מוטה.

דוד האָט זיי בעדאנקט, זיך מיט זיי געזעגענט, אוועקגעשיקט זיי בשלום אהיים, נאָך רמה, און אליין איז ער אוועק מיט זיינע מענשען נאָך כרמל, נעבען דער שטאָדט מעון. זייערע געצעלטען האבען זיך געצויגען ביז דעם מדבר פארן.

ווען זייער שפייז האָט געהאַלטען ביים אויסגעהן, האָט דוד אויסגעקליבען די שטארקערע צווישען זיינע מענשען און איז מיט זיי ארונטערגעגאנגען טיעפער נאָך דרום, וואו ער פלעגט בעפאלען די ווילדע וואנדערענדע שבטים, וועלכע פלעגען דריקען די אידען. ער פלעגט זיי פערניכטען און צונעמען זייער שפייז... ארום צוויי הונדערט מענשען פלעגט דוד אימער צו איבערלאָזען אכטונג צו געבען אויף די כלים און די געצעלטען...

זינט דוד און זיינע מענשען האבען זיך בעזעצט נעבען מעון, האבען די דאָרטיגע איינוואָהנער זיך געפיהלט א סך רוהיגער און זיכערער. פריהער האָבען זיי א סך געליטען פון איבערפאלען פון רויבער־באנדעס, וועלכע פלעגען בעפאלען ווי די היישעריקען די פעלדער און פערניכטען די תבואה און רויבען די בהמות פון די פאסטוכער... יעצט, אבער, האָט דוד׳ס ארמעע אנגעוואָרפען א שרעק אויף די באנדעס און זיי האָבען גענומען ווייכען פון יענעם געגענד. גליקליכער פון אלעמען האבען זיך געפיהלט די פאסטוכער און די ערד־ארבייטער פון נבל, דעם רייכסטען מאן אין מעון. אזוי פיעל שאָף און רינדער האָט זייער האר פערמאָגט, און זיי האָבען זיך געמוזט בעגענוגענען מיט א בעגרעניצטע שטיק לאנד, ווייל זיי האָבען מורא געהאָט ווייטער צו געהן צוליעב די איבערפאלען פון די רויבער־באנדעס. אבער איצטער האָבען זיי געפיהרט די בהמות צו דער פאשע ביז דעם מדבר... זיי האָבען זיך בעפריינדעט מיט דוד׳ס מענשען און האָבען מיט זיי פערבראכט אין פעלד.

דער הויפט און עלטסטער פון נבל׳ס אלע פאסטוכער איז געווען ברזילי פון גלעד. און מיט איהם איז דוד זעהר בעפריינדעט געוואָרען. שטונדען־לאנג פלעגען זיי זיצען צוזאמען, פערברייננגען און ריידען.

דוד האָט זעהר ליעב געהאָט צו הערען ווי ברזילי דערצעהלט פון זיינע פערגאנגענע יאָהרען...

— איך בין שוין יעצט ארום זעכציג יאָהר אלט, — האָט ברזילי געזאָגט צו דוד׳ן. — איך געפין זיך דאָ אין מעון שוין באלד צעהן יאָהר. דאָך בענקט זיך מיר זעהר שטארק נאָך דעם לעבען פון מיין דאָרף אין גלעד... גליקליכע יאָהרען זיינען יענע געווען... דאָן האָבען נאָך די עמונים נישט געוואָגט אונז צו דריקען... די לאנד אויף יענער זייט ירדן איז א סך פעטער און בעסער. די פאשע איז זעהר גוט... זעלטען איז דאָרט אן אָרימאַן געווען. איך בין דאָרט נישט איבעריג רייך געווען, אבער איך האָב זיך געלעבט

— א באנדע רויבער פון די גשורים זיינען מיר בעפאלען אויפ׳ן וועג און האבען ביי מיר אוועקגערויבט דעם גאנצען וואגען וואל... איך האב זיך קוים מיט מיין לעבען גערעטעט... זיי געפינען זיך נאך אויפ׳ן וועג און לויע־רען אויף די איבעריגע פאסטוכער.

— לאמיר אריבערגעהן צו דוד׳ן און איהם דערצעהלען וועגען דעם; נישט איין מאל האט ער און זיינע מענשען אונז גערעטעט פון די רויבער׳ס הענט...

דער בערויבטער פאסטוך איז מיט נאך איינעם אוועק צו דוד׳ס מחנות און איהם איבערגעגעבען וואס עס האט פאסירט.

דוד און זיינע מענשען האבען אנגעגורט זייערע שווערדען און זיך גע־נומען נאכיאגען נאך דער רויבער־באנדע, ביז זיי האבען זיי דעריאגט און פיעלע פון זיי געטויטעט. די איבעריגע זיינען זיך צולאפען, איבערלאזענדיג די וואל און אלעס וואס זיי האבען גערויבט הינטער זיי. דוד האט געהייסען טרייבען די אייזלען מיט די וואל צו די טויערען פון מעון.

— די וואל געהערט צו אונז! — האבען איינינע פון דוד׳ס מענשען זיך אפגערופען. — מיר האבען זיי צוגענומען פון די רויבער מיט אונזער שווערד... מיר נויטיגען זיך יעצט אין וואל...

— ניין, — האט דוד זיך אפגערופען. — דאס איז גערויבט געווארען פון א אידען, און אז גאט האט אונז געהאלפען און די רויבער איבערגעגע־בען אין אונזערע הענט, מוזען מיר די רויב צוריקקעהרען צו דעם אייגענ־טימער.

דוד האט צוגעפיהרט די וואל צו די טויערען פון שטאדט און זי איבער־גענעבען צו דעם בערויבטען פאסטוך און זיך אומגעקעהרט מיט זיינע מענ־שען צו זייער לאגער.

דריי טעג זיינען פאראיבער און דוד און זיינע מענשען האבען אנגע־פאנגען הונגערען. יואב, אבישי און עשהאל און דוד׳ס ברידער זיינען געקו־מען צו דוד׳ס געצעלט זיך צו בעראטען וואס צו טאן.

— אונזער געלט איז שוין אויסגעגאנגען, — האט אליאב זיך אפגע־רופען, — מיר האבען שוין נישט מיט וואס צו קויפען עסענווארג.

— און די באנדעס פון גשור און עמלק קומען שוין אויך מעהר נישט אין אונזערע גרעניצען, — האב יואב צוגעגעבען. — זיי וויי̈כען אונז אויס... מיר ווערען מוזען טאן עפּוואס צו שטילען אונזער הונגער...

— איך האב נאך אלץ געהאפט און געווארט, — האט זיך אבישי אפ־גערופען, — אז נאכדעם ווען נבל וועט אויסגעפינען וואס מיר האבען גע־טאן פאר איהם, וועט ער אונז געווים מיט עפעס מהנה זיין... און יעצט איז שוין דריי טעג ווי מען עסט און מען טרינקט דארט ביי נבל׳ן און אן אונז האט ער אינגאנצען פערגעסען...

— אויף איהם וואונדערט זיך מיר נישט אזוי שטארק, — האט זיך אבינדב אפגערופען. — ער איז דאך בעוואוסט אלס קארגער מענש און וואלט גלייכער געשטארבען, איידער ער זאל אימיצען געבען... איך קען אבער נישט פערשטעהן, פארוואס זיין פרוי, אביגיל, בעהאנדעלט אונז אזוי... איך האב געהערט, אז זי איז זעהר גוטהערציג...

עס ווייזט אויס, וואַרטען אַלע אויף דיעזען יום־טוב מיט גרויס אומגעדולד.
— בלויז אויף דיעזען יום־טוב נעמט ער אראָפּ זיין ...איט פון האַרצען און מאַכט אַ פיינעם מאַלצייט פאַר אַלע זיינע בעדיענער... — האָט ברזילי געשמייכעלט. — און איך קלייב אויס גראָדע די צייט פון וואָל־שערען, צו בעזוכען מיינע קינדער אין גבעה...
— דיינע זיהן געפינען זיך אין דער הויפּט־שטאָדט גבעה? — האָט דוד געפרעגט.
— פאַר די לעצטע עטליכע יאָהר געפינען זיי זיך אונטער יונתן'ס אויפזיכט... אָבער דו, מיין פריינד, מעגסט זיכער זיין, אַז איך וועל ווייסען ווי צו היטען מיין צונג... איך וועל אַ וואָרט נישט דערמאָנען וועגען דיר, אפילו צו מיינע קינדער, — האָט ברזילי געזאָגט, פערשטעהענדיג צו וואָס דוד ציעלט מיט זיין לעצטער פראַגע, — איך האָב ליעב דעם קעניג שאול, אָבער צו דער זעלבער צייט ווייס איך, ווי אומגערעכט ער איז צו דיר... איך ווייס, אַז ער איז געווען אין דיינע הענט בעת ער אין לעצטענס געגאַנגען דיך זוכען כדי דיך צו טויטען... דו האָסט אַלעמען געוויזען דיין גרויסע נאָבעלע האַרץ, ווען דו האָסט דיין שונא אין לעבען נישט אָנגעריהרט... יאָ, גאָט וועט דיר דערפאַר בעלוינען... לאָמיר אויך האָפען, אַז דער האַר פון דער וועלט וועט אויסהיילען דעם קעניג פון זיין בייזען גייסט, פון זיין מרה־שחורה. און ער וועט דיך אויפהערען רודפ'ן אומזיסט און אומנישט. מיר, די גלעדים, וועלען קיינמאָל נישט פערגעסען די גרויסע ישועה, וואָס שאול האָט געבראַכט צו דער שטאָדט יבש־גלעד... ווען העלדישקייט האָט בעגייסטערט און בעצויבערט אַלע איינוואָהנער פון גלעד... אָבער אַזוי האָט דיין העלדישקייט געגען גלית'ן בעגייסטערט און גליקליך געמאַכט אונזער גאַנצען פאָלק... זיכער פערדיענסט דו נישט צו זיין פערוואָגעלט, געיאָגט און געפּלאָגט אין דער פרעמד... אָבער, מיין זוהן, פערליער נישט די האָפנונג, גאָט וועט דיר פאַר אַלעם בעלוינען.
— איך דאַנק דיר פאַר דיינע טרייסט־ווערטער, — האָט דוד געדריקט ברזילי'ס האַנט, — זיי ערמוטיגען און ערפרישען מיך.

מיט אייניגע טעג שפּעטער האָט זיך אָנגעפאַנגען דאָס שערען פון וואָל אין נבל'ס פעלדער. נבל האָט געמאַכט אַ מאַלצייט פאַר אַלע זיינע קנעכט, און ווען די גאַנצע וואָל איז צונויפגעזאַמעלט געוואָרען, האָט ער ערלויבט יעדען צו עסען און צו טרינקען וויפיעל זיין האַרץ געלוסט.
די פּאַסטוכער און דיענער האָבען שוין מיט גרויס אומגעדולד געוואָרט אויף דער שטונדע, ווען אַלע פּאַסטוכער וועלען קומען מיט זייערע אייזלען אָנגעלאָדען מיט וואָל... זיי זיינען אַלע געווען זשעדנע פאַר אַ גוטען מאַלצייט... נעבען דער שטאָדט מעון האָבען זיך אַלע דיענער געדראָפּט בעגעגענען און מיט פולע וועגען מיט וואָל פלעגען זיי צוזאַמען אַריינפאָהרען אין שטאָדט.
איין וואָגען נאָכ'ן צווייטען איז אָנגעקומען ביי די טויערען פון שטאָדט און געבליבען וואַרטען אויף די איבעריגע... פּלוצלונג איז אַ פּאַסטוך געקומען צולויפען אַ פערסאָפּעטער און אַ צושראָקענער און קוים אָפּכאָפּענדיג זיין אָטעם האָט ער דערציילט:

פאסטוכער, מיר האבען זיי בעשיצט פון רויב־אנפאלען, ווי אויך פון חיות, מיר האבען זיי ניט פערשעהמט און נישט בעליידיגט, און מישט דריי טעג צוריק האבען מיר אפגעראטעוועט דיין גאנצע וואל פון רויבערשע הענט.. דו קענסט אויך פרעגען דיינע יונגען און זיי וועלען דיר זאגען צי אלעס איז אמת וואס מיר האבען דיר דערצעהלט.. און מיר זיינען געקומען צו דיר צו דיין יום־טוב און בעטען ביי דיר אונז צו געבען וואס דיר וועט זיך מאכען ביים האנד, צו דיינע קנעכט און צו דיין זוהן דוד״.

— מיר געפעלט נישט דער צו־וויכער טאן, וואס דו הייסט די יונגען אננעמען צו נבל׳ן... עס וועט אויסקמוען, אז מיר קומען צו איהם בעטלען, — האט יואב געזאגט צו דוד׳ן. — ער דארף איינמאל פאר אלע מאל וויסען, אז מיר פאדערען וואס אונז קומט.

— דיין האסטיגקייט, יואב, וועט דיר צו גארנישט ברענגען — האט איהם דוד געענטפערט. — א ווייכער, צערטליכערווארט איז פיעלע מאל שטארקער ווי דער שארפסטער שווערד. געהט, מיינע יונגען, און רעדט צו נבל׳ן ווי איך האב אייך אנגעזאגט.

די צעהן יונגען פון דוד׳ס מענשען זיינען אוועקגעגאנגען אין שטאדט מעון. ווען זיי האבען זיך דערנעהנטערט צו נבל׳ס וואהנונגען, האט צו זייערע נאז־לעכער דערגרייכט דער ריח פון געבראטענע שעפסען און פון אנדערע מאכלים... דאס האט צורייצט זייער אפעטיט און זיי האבען מיט גרויס אומגעדולד געווארט דאס מען זאל מעלדען זייער קומען צו נבל׳ן.

א היבשע ווייל האט געדויערט ביז וואנען נבל איז צו זיי ארויסגעקומען... ער האט אויף זיי געווארפען א בייזען און שפאטישען בליק און בעטראכטענדיג זיי פון אונטען ביז אויבען, האט ער אויסגערופען מיט צארן:

— וואס פערלאנגט איהר?!

— אונזער האר, דוד, האט אונז צו דיר געשיקט, — האט זיך אפגערופען עשהאל, וועלכער איז געווען איינער פון די צעהן יונגען. ער האט איהם איבערגעגעבען אלעס וואס דוד האט זיי אנגעזאגט.

— אזוי גאר! אייער האר דוד האט אייך געשיקט בעטען ביי מיר ברויט! — האט נבל פערקרימט זיין פנים מי טבעס. — ווער איז ער דאס, אט דער דוד! ווער איז ער דאס, דער זוהן פון ישי! א קנעכט! אן אנטלאפענער קנעכט פון זיין האר! היינטיגע צייטען זיינען פאראן פיעלע אומווירדיגע קנעכט, וועלכע אנטלויפען פון זייערע הארען... ער איז אין דעם קיין יחסן נישט!

— אבער מיר האבען דאך דיינע וואל פון די רויבערס הענט געראטעט!

— ווער פערלאנגט עס פון אייך! מיינע קנעכט קענען אליין בעשטעהן צו קעמפפען געגען רויבער... ווער בעט אייך קומען צו מיינע פעלדער? ווער פערלאנגט פון אייך איהר זאלט העלפען מיינע פאסטוכער. זיי קריגען ביי מיר זייער שפייז און קליידונג פאר זייער ארבייט, וואס זיי מוזען טהאן אליין... פאר וואס זייט איהר אנגעקומען ווי היישעריקען ארום מיינע גרעניצען... דאס דארף מען האבען א חוצפה צו פערלאנגען פון מיר, איך זאל אפגעבען מיין ברויט און וואסער, די פלייש פון מיינע שאף, וועלכע איך האב אנגע־

— אויב זי איז גוטהערציג, ווייס איך נישט, — האט זיך עשהאל אפּ־געדופען, — אבער אז זי איז וואונדער־שעהן, אין דעם בין איך זיכער... ביי א צופאל האב איך איהר פון וויטען בעמערקט... יא, זי איז בעצויבערענד שעהן און יונג...

— וואס קומט אונז ארויס אז זי איז שעהן! — האט שמה געזאגט — ווען זי בעהאנדעלט אונז זעהר מיאוס... וואס מיר האבען געטאן פאר איהר מאן און פאר איהר רייכטום... מיר האבען זייערע שאף געהיט בעסער ווי אונזערע אייגענע... מיר האבען קיין האר אויף זיי נישט געלאזט פאלען... און יעצט, זיי אלע עסען און טרינקען דארטען, זיי פערברענגען און הוליען, און אונז איגנארירען זיי אין גאנצען... מיר הונגערען און דורשטען דא, מיר שמאכטען אין דעם הייסען טדבר...

— איך האב אביגיל'ן נאך קיינמאל נישט געזעהן, — האט זיך דוד אפּגערופען — דאך בין איך זיכער, אז זי איז אין דעם נישט שולדיג... ברזילי האט מיר דערצעהלט ווי שטארק די גוטע אביגיל ליידט פון נבל'ס קארגשאפט... זי ליידעט און שווייגט... וואס קען זי טהאן, ווען ער דערלאזט נישט אז אימיצער זאל עפּעס געניסען פון זיין פארמעגען?

— אבער מיר האבען דאך עס פערדיענט! — האט יואב אויסגערופען מיט ערביטערונג. — די גאנצע צייט וואס מיר האבען זיך געפונען מיט זיינע פאסטוכער אין כרמל, האט קיין איינציגע שאף פון זיי נישט געפעהלט... מיר האבען פערטריבען די רויבער־באנדעס פון דעם גאנצען געגענד... מיר האבען די פאסטוכער און ערד־ארבייטער געהאלפען אין זייער'ע ארבייט... ניין, מיר פערלאנגען פון איהם נישט קיין צדקה; מיר פאדערען וואס עס קומט אונז!

ווען מיר וואלטען מיט דריי טעג צוריק נישט פערטריבען די רויבער־באנדע פון גשורים, וואלטען זיי דאך די גאנצע וואל פון זיינע פאסטוכער אוועקגערויבט, — האט אבישי געזאגט. — יא, ווען נישט מיר, וואלטען זיי דען יעצט געפייערט דעם יום־טוב פון וואל־שערען?!

— עס איז מעגליך, אז מיר זיינען איהם אינגאנצען ארויס פון זינען, — האט זיך דוד אפּגערופען. — אט וועלען מיר אויסקלייבען צעהן יונגען און איהם שיקען א בעגריסונג צו זיין יום־טוב און דרך־אגב איהם דערמאנען וואס מיר האבען פאר איהם אויפגעטאן און איהם זאגען וואס מיר פערלאנגען...

— גוט! — האבען אלע צוגעשטימט. דוד האט אויסגעקליבען צעהן יונגען און זיי אוועקגעשיקט צו נבל'ן.

— אזוי זאלט איהר צו איהם ריידען, — האט זיי דוד אנגעזאגט: „א שלום־גרוס צו דיר פון דוד'ן און זיין ארמעע, שלום צו דיר, שלום צו דיין הויז־געזינד און שלום צו אלעם וואס דו פערמאגסט... מיר האבען געהערט, אז דו פייערסט יעצט דעם יום־טוב פון וואל־שערען... דעריבער זיינען מיר יעצט צו דיר געקומען בעגריסען אין נאמען פון אונזער האר דוד, דער זוהן פון ישי פון בית־לחם, זאל גאט געבען אז דו זאלסט דערלעבען איבער א יאהר און וויטער פייערען דעם יום־טוב... מיר זיינען דיר אויך געקומען דערמאנען, דאס מיר האבען זיך די גאנצע צייט געפונען צוזאמען מיט דיינע

— געפינט זיך דיין הארינטע, אביגיל, אין געצעלט? — האט דער פאסטוך זיך אפגערופען צו איינע פון די דינסטען, וועלכע איז נאר וואס ארויס פון געצעלט.

די דינסט האט איהם אנגעקוקט מיט שפאט און פעראכטונג.

— איז דיר דען ווינציג דער מאלצייט וואס דו האסט געקראגען, אז דו זוכסט ארויסצוקריגען נאך א חלק פון אונזער גוטער הארינטע? — האט זי איהם געזאגט, — אבער דעם מאל וועסטו גארנישט קריגען, ווייל אונזער הארינטע ווייסט אז יעדער פון אייך האט געקראגען דאס זעלבע וואס מיר האבען גע־קראגען... און בלויז אזעלכע פרעסער ווי דו זיינען נישט צופרידען און זוכען ארויסצוקריגען פון אונזער הארינטע נאך א מאלצייט!...

— דיין צונג איז שארפער און שטארקער ווי מיין אפעטיט, — האט דער פאסטוך איהר געענטפערט, — אבער דיזען מאל האסטו מיר אומזיסט חושד געווען, — איך האב אפילו מיין אייגענעם מאלצייט נישט געענדיגט עסען און בין אהער געלאפען צו מיין הארינטע, ווייל די זאך וואס איך האב איהר צו מעלדען איז פון גרוים וויכטיגקייט. נו, זיי דאך אזוי גוט, און זאג אן דיין הארינטע אז איינער פון די פאסטוכער וויל ריידען א פאר ווערטער צו איהר.

— נו, אדרבא, זאג מיר וואס איז דאס אזוינס, למשל, וואס דו האסט איהר צו זאגען, — איז די דינסט עטוואס ווייכער געווארען, — אויב דאס איז א סוד, מעגסטו מיר אויך דערצעהלען. איך קען דיר פארזיכערען אז איך וועל מיט קיינעם דערפון נישט ריידען.

— הער אויף דיינע פוסטע רייד! — איז דער פאסטוך אומגעדולדיג גע־ווארען, — אויב דו וועסט נישט גלייך אריינגעהן און מעלדען דיין הארינטע אז איך וויל מיט איהר ריידען, וועל איך אליין אריינגעהן אהין!

— אט געה איך! אט געה איך! — האט די דינסט געזאגט מיט א שמייכעל און אריין אין געצעלט.

אין א ווײלע ארום איז ארויסגעקומען אביגיל. אויף איהר פנים האט זיך באוויזען א ליעבליכער שמייכעל... — מסתמא ווידער א קלאגע געגען איהר מאן'ס קארגשאפט, — האט זי געטראכט און איז צוגעגאנגען צום פאסטוך און איהם געפרעגט וואס ער ווינשט.

— מיין הארינטע, — האט זיך דער פאסטוך פארנייגט, — איך האב דיר זעהר א וויכטיגע זאך צו דערצעהלען.

אביגיל איז מיט איהם אוועק אן א זייט און דער פאסטוך האט זיך אפ־גערופען:

— דוד האט נאר וואס געשיקט צעהן מענשען צו אונזער האר נבל, איהם צו באגריסען צו דעם יום טוב פון וואל שערען, און איהם געבעטען ער זאל געבען וואס ער קען פאר דוד'ן און זיינע מענשען... אבער מיין האר האט זיי שרעקליך באליידיגט, ער האט געזידעלט זיי און דוד'ן... ער האט זיי גערופען הינט און קנעכט... דוד און זיינע מענשען האבען אונז די גאנצע צייט בלויז גוטעס גע־טהאן; זינט זיי זיינען נעבען אונז, האט מיט אונזערע שאף גארנישט פא־סירט... און מיין הארינטע ווייס דאך געוויס ווי אזוי די גשורים רויבער זיינען אונז באפאלען און ווען נישט דוד און זיינע מענשען וואלטען זיי פון אונז אלעס אוועקגערויבט... און יעצט, האט אונזער האר, נבל, דוד'ס מענשען פון זיך

גרייט פאר מיינע ארבייטער און פאר די שערער פון מיינע שעפסן, און דאס אפגעבען צו מענשען וועמען איך קען נישט און ווייס נישט... געהט און זאגט דעם אומפערשעהמטען קנעכט דוד'ן, אז אויב ער וועט מיך נישט צורוהע לאזען, וועל איך גלייך שיקען מעלדען דעם קעניג, אז דער אנטלאפענער קנעכט דוד געפינט זיך נעבען מיינע גרעניצען... און איהר, אומווירדיגע קנעכט פון א קנעכט, איהר זאלט מעהר נישט וואגען ארויפצושמעלען אייערע פיס אויף מיין באדען! ווי הינט וועל איך אייך פון דאנען פערטרייבען!

די צעהן יונגען זיינען געבליבען שטעהן פערוואונדערט. זיי האבען זיך נישט געקענט פארשטעלען, אז דער מאן, וועמען זיי האבען אזוי פיעל נוצען געבראכט, זאל נישט נאר ענטזאגען זייער גערעכטע ביטע, אבער ער זאל זיי נאך אזוי שרעקליך און העסליך בעליידיגען.

— קומט, לאמיר געהן צוריק צו אונזער האר, — האט עשהאל אויסגערופען.

אלע האבען זיך גלייך אומגעקעהרט און צוריקגעגאנגען צו דוד'ן אין לאגער.

די עטליכע דיענער פון נבל'ן, וועלכע האבען געהערט ווי זייער האר האט בעליידיגט דוד'ס שלוחים, זיינען אויפגעציטערט געווארען פון שרעק.

— מיר זיינען פערלארען! — האט איינער זיך אפגערופען צו די איבעריגע, ווען נבל איז אריין אין הויז — דוד וועט זיך יעצט מיט אונז אלעמען אפרעכענען... אזוי פיעל גוטעס האבען זיי מיט אונז געטאן, און אונזער האר האט זיי בעצאהלט מיט אזעלכע בעליידיגונגען...

— דוד און זיינע מענשען זיינען יעצט פערביטערט און אויב עפעס זאל נישט געטאן ווערען איהם איבערצובעטען, וועלען מיר נאך אלע אונזערע לעבענס פערלירען...

— וואס קענען מיר טאן? ווי אזוי קענען מיר פערריכטען דאס, וואס נבל אונזער האר האט קאליע געמאכט? ווי אזוי וועט מען קענען פערגיטיגען דעם שרעקליכען אומרעכט וואס אונזער האר איז בעגאנגען געגען דוד'ן און זיינע מענשען?

— מען מוז גלייך געהן און דערצעהלען אונזער הארינטע, אביגיל'ן, וואס דא איז פארגעקומען. זי איז די איינציגע, וועלכע וועט אונז אלעמען קענען ראטעווען — האט זיך איינער אפגערופען — זי איז שעהן און קלוג און זי וועט זיכער וויסען ווי אזוי אויסצומיידען אן אומגליק.

— מען דארף אבער זעהר פארזיכטיג זיין, אז נבל זאל נישט בעמערקען אז מען האט זיין פרוי דערצעהלט וועגען אלעם.

— פערלאזט זיך אויף מיר, — האט איינער פון די פאסטובער זיך אפגערופען. — איך וועל שוין רעדען מיט אביגיל'ן און זעהן, אז נבל זאל דערפון נישט וויסען. אבער וואו געפינט זי זיך יעצט?

— אביגיל געפינט זיך אין דעם געצעלט פון די דינסטען, — האט א פאסטוך געזאגט. — איך האב נאר וואס איהר געזעהן אהין אריינקומען.

דער פאסטוך האט זיך ארומגעקוקט צי נבל בעמערקט איהם נישט און איז אוועקגעגאנגען צו אביגיל'ן:

און די דינסטען זאָלען זיך נישט איבערעסען. דו רוה זיך אָפּ, ווייל דו שיינסט מיעד צו זיין.

נבל איז עטוואס געוואָרען בערוישט פון דעם וויין וואס ער האט געטרונקען און איז אָנגעקומען זיך צולעגען אין זיין בעטעל.

אביגיל איז גלייך ארויס פון זיין צימער, און ווען זי איז צוגעקומען צו די יונגען איז שוין אלעס געווען פארטיג... זי האט זיך געזעצט אויף אן אייזעל און געהייסען די יונגען רייטען מיט די אָנגעלאָדענע אייזלען פאראויס צו דוד׳ס לאגער.

* * *

מיט גרויס אונגעדולד האָבען דוד׳ס מענשען געוואַרט אויף דער צוריקקעהרונג פון די צעהן שליחים פון נבל׳ן... זיי האָבען שוין געהאט אויפגעגעסען דעם לעצטען ביסען ברויט... דער הונגער האט זיך פערשטארקט.

— פארוואָס זאמען זיי זיך אזוי לאנג? — האט יואב זיך אָפּגערופען צו דוד׳ס ברידער און צו די איבריגע וועלכע זיינען געזעסען און נישט ארונטערגענומען די אויגען פון דער ריכטונג פון וועלכע די שלוחים האָבען געזאָלט צוריקקומען.

— מיר האָבען זיך פארלאָזען אויף נבל׳ן און דערווייל נישט ארויסגעגאנצען זוכען שפייז פון אנדערע קוואלען, — האט שמה געזאָגט..

— איך גלויב אז באלד וועלען זיי אנקומען אָנגעלאָדען מכל טוב, — האט אביתר געזאָגט, — און דאריבער טאקע נעהמט עס זיי אזוי לאנג...

— איך ווייס נישט, — האט אליאב געזאָגט, — פארוואס גראדע היינט ווען אונזער שפייז האט זיך געענדיגט, ווילט זיך מיר עסען פריהער פאר אלע מאָל... אין פריהערדיגע טעג אין דער צייט האב איך נאך גאר נישט געטראכט פון עסען.

— וואס וועלען מיר אָבער טהאָן, — האט יואב ווידער געזאָגט, — אז אונזערע שלוחים וועלען זיך אומקעהרען מיט ליידיגע הענט...

— דו טראכסט אימער דאס ערגסטע, — האט דוד זיך אָפּגערופען, — אמת, נבל איז בעוואוסט פאר זיין קארגשאפט, אָבער ער ווייס דאך וואס מיר האָבען פאר איהם געטהאָן... ער ווייס אז מיר האָבען איהם אויסגעהיט פון גרויסע פארלוסטען... ער וועט געוויס נישט וואגען זיי צוריקשיקען מיט ליידיגע הענט.

— און ווען אפילו ער זאָל יא געבען מיט זיין קארגע האנט, וועט דען קלעקען פאר אלע מענשען פאר א מאָלצייט — האט אליאב געזאָגט, — מיר האָבען נישט גוט געטהאָן... מיר האָבען אלע געזאָלט אהין געהן, וואלט ער געזעהן וויפיעל ער דארף אונז געבען.

— מיר דאכט זיך, אז זיי קומען אָן! — האט אבישי זיך אויפגעהויבען פון זיין פלאַץ, — יא, זיי קומען!

אלע האָבען זיך שנעל אויפגעשטעלט און אנגעשטרענגט זייערע בליקען אויף יענער ריכטונג.

— מיר דאכט זיך, אז זיי קומען מיט ליידיגע הענט! — האט אביתר זיך אָפּגערופען.

— זיי קומען מיט גאָרנישט!

— ליידיג זיינען זיי אוועק און ליידיג קומען זיי!

פארטריבען מיט חרפה... דוד וועט זיכער נקמה נעהמען פאר אזא באליידיגונג און אויב מיין הארינטע וועט עפעס נישט טהאן צו פארגיטיגען דעם אומרעכט וואס עס איז בעגאנגען געווארען געגען דוד׳ן און זיינע מענשען. זיינען מיר אלע פאר־לארען !...

א שרעק האט אנגענומען אביגיל׳ן. איהר פנים איז בלאס געווארען.

— אזוי איז געווען נבל תשובה צו דוד׳ס שלוחים ! — האט זי אויסגערו־פען מיט אנגסט, — זאג מיר שנעלער ווען האט דאס פאסירט ?

— נאר וואס, מיין הארינטע, — אויב מיין הארינטע פערלאנגט וועל איך זיי לויפען אומקעהרען. איך וועל זיי נאך זיכער דערגרייכען...

— ניין, ניין, נבל טאר דערפון נישט וויסען ! — האט אביגיל געזאגט, — איך וועל בעסער אוועקגעהן אין דוד׳ס לאגער און פרובירען זיי פארגיטיגען און איינשטילען זייער כעס... שנעלער, רוף צונויף עטליכע פון די יונגען און קום צו מיט זיי, איך וועל דא ווארטען. אבער זיי זעהר פארזיכטיג נבל זאל גארנישט באמערקען.

דער פאסטוך איז אוועקגעגאנגען און אין א ווײלע ארום זיינען צוגעקומען צו אביגיל׳ן איינינע יונגען.

— האט איהר אלעם געהערט וואס פאר א תשובה מיין מאן האט געגעבען צו די מענשען פון דוד ?

— מיר האבען געהערט, אונזער הארינטע ! — שטארק ערנידריגט און באליידיגט האט ער זיי !...

— גרייט שנעלער צו די אייזלען, — האט אביגיל זיי באפוילען, — און לאדעט זיי אן מיט צוויי הונדערט לאבען ברויט, צוויי פעסער וויין, פינף צו־רעכט געמאכטע שעפסען, פינף טון געבראטענע קארן, הונדערט קעסטלעך ראזשינקעס און צוויי הונדערט קעסטלעך פייגען.

אין דער צייט ווען די פאסטוכער האבען געטהאן וואס זייער הארינטע האט זיי באפוילען, איז אביגיל אריין צו נבל׳ן אין צימער און מיט א געמאכטען פרעהליכען פנים זיך צו איהם אפגערופען :

— היינט, מיין מאן, איז אונזער גרויסער יום טוב. גאט האט אונז דיזען יאהר א גרויסע שפע געגעבען... זיין ברכה האט גערוהט אין אלעס וואס מיר פארמאגען, לאמיר דאריבער דאנקען דעם באשעפער, לאמיר טרינקען וויין און זיך משמח זיין.

זי האט אנגעגאסען צוויי בעכער וויין און נבל האט געטרונקען.

— יא, מיין פרוי, — האט ער געזאגט אנפילענדיג נאך א בעכער וויין, — אלעס געהערט צו מיר. דער יום טוב קאסט זעהר א סך געלד... מען דארף גוט אכטונג געבען אויף די קנעכט זיי זאלען צופיעל נישט עסען, ווייל זיי, די פרעסערס, וויסען דאך קיין גרענעץ ניט... א סך קימערט זיי פאר זייער האר׳ס אייגענטהום, די אונפערשעהמטע קנעכט... צופיעל געלד קאסט מיר אזא יום טוב... איבער־א־יאהר צום וואל שערען, וועל איך בלויז איין טאג מאכען יום טוב פאר די קנעכט. גענוג פאר זיי... איך וועל דאמיט איינשפארען זעהר פיעל געלד.

— נעהם זיך נישט צום הארצען, מיין מאן, גאט וועט געבען דעם קומענדען יאהר וועסטו נאך רייכער ווערען, איך וועל שוין אכטונג געבען, אז די קנעכט

ספרי[illegible]

יואב האט געריטען ביי דוד׳ס זייט און די פיער הונדערט מענשען האבען זיי נאכגעפאלגט.

— מיר דאכט, אז אייזלען קומען אונז אנטקעגען, — האט דוד געזאגט צו יואב׳ן. ווי עס שיינט, קומען זיי פון עמון.

— יא, אנגעלאדענע אייזלען קומען אן! — האט יואב געענטפערט, — דאס האט שוין נבל זיך ארומגעזעהן אז ער האט זיך בענארישט און ער שיקט יעצט זיינע מענשען מיט די אנגעלאדענע אייזלען אונז איבערצובעטען! אבער איך שווער ביי מיין שווערד, אז דאס וועט איהם נישט העלפען. ער וועט בע־צאהלען מיט זיין לעבען פאר די באליידיגונגען און ערנידריגונגען...

— צו שפעט! — האט דוד געזאגט, — נבל וועט שטארבען. יעצט וועט איהם אפילו זיין גאנצער פארמעגען אלס אויסקויף נישט העלפען.

באלד האבען די איבעריגע מענשען אויך באמערקט די אנגעלאדענע אייזלען און עס האט זיי גענומען פרעהליכער ווערען אויף׳ן הארצען. זיי האבען שוין גענומען פארגעסען אן נבל׳ן און אן זיינע זידלערייען... זיי זיינען געווען בענומען מיט איין געדאנק: דארטען, אט דארטען קומען אן אייזלען מיט עסענווארג פאר זיי... באלד וועלען זיי שטילען זייער הונגער...

— אט לויפט איינער פון נבל׳ס פאסטוכער אין אונזער ריכטונג, דאס שיקט ער איהם אונז אנזאגען אז נבל גיט נאך אונזער פערלאנג — איז עשהאל צוגעקומען צו דוד׳ן.

— מיר וועלען זיי יעצט מעהר ניט הערען! — האט דוד איהם גע־ענטפערט. — מיר געהען גלייך צו נבל׳ן. קיין זאך וועט אונז יעצט נישט אפהאלטען...

— מיין הער! מיין הער! — איז דער פאסטוך צוגעלאפען צו דוד׳ן און זיך פאר איהם פארנייגט, — מיין הארינטע, נבל׳ס פרוי, אביגיל, האט מיך פאראויס צו דיר געשיקט אנצוזאגען אז זי קומט אן און האט זעהר וויכטיגעס מיט דיר צו ריידען.

— און וואו איז זי פריהער געווען! — האט דוד אויסגערופען מיט כעס, — פארוואס האט זי פריהער נישט געזעהן אז איהר מאן נבל זאל מיינע שלוחים ניט אזוי שענדליך און אונמענשליך בעהאנדלען! ניין, יעצט איז שוין צו שפעט! מיר געהען זיך זעהן מיט נבל׳ן אליין!

— איך בעט דיך, מיין הער, מיין הארינטע האט דערפון גארנישט גע־וואוסט... איך האב צופעליג געהערט ווי אזוי מיין הער נבל האט צו דיינע שלוחים גערעדט און איך בין גלייך אוועק און דערציילט מיין הארינטע דערפון... און זי האט גלייך געהייסען אנלאדען די אייזלען און אונז געהייסען רייטען פריהער.

— דאס וועט אבער נבל׳ן גארנישט העלפען! — האט זיך יואב אריינ־געמישט, — ער וועט זיין שטראף בעקומען. מיר וועלען פארטזעצען אונזער צוג נאך מעון, מיין הער, דוד!

— מיר וועלען דאך ווארטען און הערען וואס די פרוי פון נבל׳ן האט צו זאגען... כאטש איהר מיה איז אומזיסט, דאך וועט נישט שאדען איהר אויס־צוהערען.

דוד מיט זיינע מענשען האבען זיך אפגעשטעלט און געווארט אויף אביגיל׳ן.

— וואס זאל עס בעדייטען ?!

— עס בעדייטעט, — האט יואב אויסגערופען און ארויסגעצויגען זיין שווערד, — אז נבל פארשטעהט ניט קיין ווייכע שפראך... ער וועט אבער מוזען פארשטעהען די שפראך פון שווערד!

— זיי נישט צו איבעראיילט און היציג, יואב! — האט דוד צו איהם געזאגט, — אט קומען אן אונזערע שלוחים און מיר וועלען פריהער הערען פון זייער מויל וואס פאר א תשובה נבל האט אונז געשיקט.

—מעגליך אז ער האט אונז אלעמען איינגעלאדען צו בעטייליגען זיך אין זיין מאלצייט! — האט שמה געזאגט.

— אזוי צי אזוי, מיר וועלען שוין באלד זיין זיינע געסט, — האט יואב געזאגט, — און אויפגעהויבען זיין שווערד.

— נו, וואס האט אייך נבל געזאגט? — איז זיי דוד אנטקעגען געקומען. די שלוחים האבען ארונטערגעלאזען די קעפ און געשוויגען...

— וואס האט פאסירט? פארוואס שווייגט איהר? — האט דוד זיי געפרעגט מיט ערשטוינונג.

— מיר האבען זיך בלויז נאריש געמאכט! — האט עשהאל געזאגט, — ער האט אונז באליידיגט און אוועקגעטריבען ווי מען טרייבט אוועק א הונט.

— דערצעהל מיר ווי אזוי האסטו צו איהם גערעדט און וואס האט ער דיר געענטפערט? — האט דוד שטרענג א זאג געטהאן צו עשהאל'ן.

— מיר האבען צו איהם גערעדט אלעס וואס דו האסט אונז אנגעזאגט, קיין ווארט נישט פארפעהלט.

עשהאל האט איהם איבערגעגעבען אלעס וואס ער האט זיי געענטפערט.

—"אומווירדיגע קנעכט פון א קנעכט! ווי הינט וועל איך אייך פון דאנען פארטרייבען".

— אזוי האט ער צו אייך גערעדט, אט דער נבל! — האט דוד געביסען זיינע ליפען פון כעס, — גארטעלט אן אייערע שווערדען!

— א טויט אויף אלעמען! קיין געדעכנים זאל פון איהם ניט בלייבען, — האט יואב אויסגערופען. — מיר וועלען איהם ציינען ווי אזוי אונז צו רופען הינט!

— וואס זיינען אבער שולדיג זיינע קנעכט און דינסטען, — האט אבישי זיך אפגערופען, — בלויז דער שולדיגער דארף בעצאהלען מיט זיין לעבען!

— דער שולדיגער און זיין גאנצע פאמיליע! — האט יואב אויסגערופען.

— יא, מיין האר, דוד, מיר זיינען אלע גרייט!

— פיער הונדערט פון אונז וועלען געהן און פארניכטען איהם און אלעס וואס ער האט! — האט דוד געזאגט, און זיין פנים האט געפלאמט פון כעס. — צוויי הונדערט וועלען בלייבען ביי די כלים.

— ער האט פערדיענט דעם טויט! — האט עשהאל אויסגערופען, — ער האט געזידעלט, געשאלטען און בעליידיגט, דיך, אונזער האר, דוד! אין דער צייט ווען דו האסט מיט איהם געטהאן נור גוטעס!

יואב האט באשטימט די צוויי הונדערט וועלכע זאלען בלייבען איבער די כלים, און דוד האט זיך געזעצט אויף זיין פערד און האט אויסגערופען:

— לאמיר געהן צו נבל'ן, און ביז אין דער פריה וועט פון זיין הויז קיין לעבעדיגער הונט בלייבען!...

וואס דו האסט אונז געבראכט. דו קענסט געהן בשלום אהיים, און מיר וועלען זיך בעמיהען פארגעסען אלעס וואס נבל האט צו אונז געטהאן.

—איך דאנק דיר, מיין האר, — האט זיך אביגיל יורער פארנייגט, — איך וועל דיין חסד קיינמאל נישט פארגעסען. שלום!

דוד׳ס מענשען האבען אויסגעלאדעט די אייזלען און אביגיל מיט איהרע יונגען האבען אוועקגעריטען צוריק נאך מעון.

ווען אביגיל איז אנגעקומען אהיים, האט נאך נבל, וועלכער האט זיך גוט אנגע׳שכור׳ט, געשמאק געשלאפען.

ווען ער איז אויפגעשטאנען אין דער פריה און איז ארויסגעגאנגען בעזוכען די קיה און די איבריגע פלעצער וואו די שפייז ווערט געהאלטען, צו זעהן אויב זיינע קנעכט האבען צופיעל נישט געגעסען, איז ער אויפגעציטערט געווארען ווען ער האט באמערקט אז עס איז שוין באלד קיין שפייז נישטא.

— וואו איז אהינגעקומען דאס גאנצע שפייז! — האט ער געשטורעמט אויף די עטליכע יונגען וועלכע זיינען געשטאנען דערביי, — איך וועל אייער פלייש מיט דערנער שטעכען אויב איהר וועט מיר נישט דערצעהלען.

די יונגען האבען געשוויגען.

נבל׳ס כעס איז נאך גרעסער געווארען. ער האט געכאפט א שטעקען און גענומען שלאגען איינעם פון די יונגען.

— דעם טויט וועל איך דיר מאכען אויב דו וועסט מיר גלייך נישט דער־צעהלען ווי אזוי די איבער צוויי הונדערט לעבלאך ברויט זיינען פערשוואונדען געווארען.

— שלאג מיך נישט, מיין האר, איך בין ניט שולדיג, — האט זיך דער יונג גענומען ביי איהם בעטען, — הער מיך אויף צו שלאגען און איך וועל דיר דערצעהלען אלעס וואס איך וויים.

— רייד! דערצעהל! — האט נבל אויסגעשריען, פארמעסטענדיג זיך מיט׳ן שטעקען איבער דעם יונג׳ס קאפ.

— מיין האר׳ס... ע... הם... מיין האר׳ס פרוי האט גענומען צוויי הונדערט לעבלאך ברויט, — האט ער געשטאמעלט — און פינף שעפסען, צוויי פעסער וויין, פינף טון געבראטענע קארן און נאך זאכען, און עס אוועקגעפיהרט צו דוד׳ן און צו זיינע מענשען.

— וואס?! — האט נבל אויסגעשריגען און איז אויפגעשפרונגען ווי א שלאנג וואלט איהם א ביס געטאן,—אביגיל האט גענומען מיין ברויט, געלד, מיין בלוט און אוועקגעגעבען צו פרעמדע מענשען... צוויי הונדערט לאבען ברויט! פינף שעפסען! א, דערצעהלסטו מיר דעם אמת, דו אומווירדיגער יונג...

— יא, מיין האר, איך דערצעהל דיר דעם ריינעם אמת... זי האט אודאי מיטגענומען הונדערט קעסטלעך ראזשינקעס און צוויי הונדערט קעסטלעך פייגען און עס אלץ אנגעלאדען אויף די אייזלען.

— מיין פארמעגען, מיין בלוט! — האט נבל נישט אויפגעהערט צו שרייען און לארמען, — וואו איז זי, די נידערטרעכטיגע פרוי מיינע...

— אונזער הארינטע געפינט זיך אין איהר געצעלט, — האט איינער פון די יונגען זיך אפגערופען.

פריהער זיינען אנגעקומען די אנגעלאדענע אייזלען, און דערנאך איז צוגעקומען אביגיל. זי איז ארונטער פון איהר אייזעל און זיך פארנייגט פאר דוד'ן.

דוד, וועלכער האט איהר צום ערשטען מאל געזעהן, איז בעצויבערט געווארען פון איהר חן און שעהנקייט... אט די שעהנע פרוי בעלאנגט צו אזא שלעכטען מאן ווי נבל, — האט ער געטראכט. יא, ברזילי האט נישט מגזם געוועזען ווען ער האט איהם דערצעהלט אז אביגיל איז א זעלטענע שעהנהייט... דאך האט ער בעשלאסען צוריידען מיט איהר הארבע ווערטער.

— וואס איז דיין פערלאנג, פרוי פון נבל'ן, — האט ער צו איהר זיך אפגערופען, — אויב דו ביזט געקומען פארטיידיגען דיין מאן, וועט עס דיר, צום בעדויערען, ניט געלינגען, ווייל מיר האבען זיין שטראף בעשטימט, און מיר געהן יעצט אהין דאס אויסצופיהרען.

— איך בעט דיך, מיין האר, לאז דיין דינסט ריידען עטליכע ווערטער, ווייל נאך אלעמען בין איך מעהר שולדיג אין דעם ווי מיין מאן נבל. איך האב עס געדארפט פאראויסזעהן... ווייל איך קען דאך גוט מיין מאן, ער איז פון דער נאטור זעהר קארג און האט נאך קיינמאל קיין פרעמדען פון זיין ברויט געגעבען. יא, נבל הייסט ער, און ווי זיין נאמען אזוי איז ער, ער באנעהט זיך ווי א נבל צו זיינע ברידער פון זעלבען פאלק... איך ווייס אז דיינע ערגסטע שונאים וואלטען דיר ערגער נישט בעהאנדעלט ווי ער האט בעהאנדעלט דיינע יונגען... דאך וואלט איך דיר בעטען, זיך אפצוהאלטען פון פארגיסען בלוט... מיין האר האט געקעמפפט מיט גלית'ן, אונזער גרעסטען און מעכטיגסטען שונא, און איהם בעזיעגט, דו האסט דיין לעבען איינגעשטעלט און מלחמה געהאלטען מיט די פלשתים, אלע מלחמות פון גאט האסטו געקעמפפט און דו האסט זיך מיט דיין גבורה קיינמאל נישט בענוצט אימיצען שלעכטס צו טהאן... און זאל דאריבער יעצט צו דיינע הענט קיין שטרויכלונג נישט קומען, און דו זאלסט נאכהער האבען געוויסענסביסע אז דו האסט פארגאסען בלוט פון איינעם פון דיין פאלק און דיין אייגענעם שבט. דאריבער ענטזאג מיר נישט און נעהם אן מיין בעשיידענע מתנה פאר דיינע מענשען... איך ווייס פון די אלע אומגערעכטע רדיפות וואס דער קעניג מאכט אויף דיר. אבער גאט ווייס דיין ריינע הארץ ווי אומשולדיג דו ביזט, און ער היט דיך אויס פון אל־דאס בייז... עס איז ביי מיר אויך קיין צווייפעל נישט אז מיין האר וועט ווערען קעניג איבער גאנץ ישראל. דאס וואס אלע האפען און ווילען... יעצט זאג איך דיר, מיין האר, ווען יענע צייט וועט קומען, וועסטו זיך פיהלען גליקליך וואס דו האסט דיין כעס בייגעקומען און דיינע הענט אויסגעמיטען צו פארגיסען בלוט... דאן האף איך, וועסטו זיך דערמאהנען אז דיין דינסט האט עס דיר אזוי געראטהען...

א שמייכעל האט זיך באוויזען אויף דוד'ס פנים. און ער האט אויסגערופען:

— געבענשט איז אונזער גאט, דער גאט פון ישראל, וואס ער האט דיך צו מיר געשיקט אין צייט, און געבענשט זאלסטו זיין, און דיין שכל זאל געבענשט ווערען וואס דו האסט מיר מיט דיינע קלוגע איבערצייגענדע ווערטער פארמיטען צו פארגיסען בלוט... ווייל, ווי גאט לעבט, ווען דו וואלסטו יעצט נישט געקומען, וואלט פון נבל'ן קיין שריד ופליט נישט געבליבען ביז'ן פריה־מארגען, יעצט דאנק איך דיר אין נאמען פון מיינע מענשען פאר דיין מתנה

אביגיל האָט זיך פאַנאַנדערגעוויינט ווען זי האָט דאָס דערהערט.

— אַה, מיין מאַן... — האָט זי געיאָמערט, — זאָל דיר גאָט מוחל זיין ווי איך בין דיר מוחל...

נבל איז געבראַכט געוואָרן צו דער קבורה... און אביגיל האָט נאָך פיעל געוויינט און געטרויערט נאָך איהר מאַן.

* * *

ווען דוד האָט דערהערט אַז נבל איז געשטאָרבען, האָט ער זיך אָפּגערופען צו זיינע מענשען: געלויבט און געבענשט איז גאָט, וואָס ער האָט זיך אנגענומען מיין קריוודע און ער האָט אליין בעצאָהלט מיין שונא, וועלכער האָט מיך אַזוי ערנידריגט... איך דאַנק דיר, גאָט, וואָס דו האָסט אויסגעמיטען מיינע הענד פון צו פאַרגיסען בלוט... און די שלעכטעס פון נבל'ן איז געפאַלען אויף זיין קאָפּ.

— יעצט בין איך אויך צופרידען, — האָט זיך יואב אָפּגערופען צו דוד'ן, — אַז מיר האָבען זיך דאָן בעהערשט און נישט געגאַנגען טויטען נבל'ן... מיין דורשט נאָך נקמה איז יעצט געשטילט געוואָרען... גאָט טהוט נאָר גערעכטיגקייט.

— מיר דאַרפען אַלע דאַנקבאַר זיין צו די וואונדער־שעהנע פרוי, אביגיל, — האָט דוד געזאָגט, — זי האָט מיט איהרע קלוגע איבערצייגענדע ווערטער מעגליך געמאַכט אַז מיר זאָלען זיך באַהערשען... יאָ, זי איז אַ נאָבעלע פרוי... איך וועל איהר געהן מנחם אבל זיין, ווילסטו מיטגעהן מיט מיר יואב?

— געוויס, מיין האַר! — האָט יואב געענטפערט — איך וועל מיט דיר געהן אהין און אויך מיין דאַנק אויסדריקען צו אביגיל'ן.

— יעצט איז שוין צו שפּעט, — האָט דוד געזאָגט, — מאָרגען אין דער פריה וועלען מיר אהין געהן.

יענע נאַכט האָט דוד נישט געשלאָפען... ער האָט געטראַכט פון אביגיל'ן. ווי צויבערנד שעהן זי איז... ווי קלוג און לאַגיש זי רעדט... וואָס פאַר אַ גוטע נאָבעלע נשמה זי בעזיצט... יעצט איז זי פריי, איהר מאַן איז געשטאָרבען... אַ, ווי זי האָט נעבעך געמוזט ליידען פון איהר שלעכטען קאַרגען מאַן. זי, די מילדע, ווייכהאַרציגע שעהנע פרוי האָט געדאַרפט זיין צוגעבונדען צו אַזאַ גרויזאַמען רשע ווי נבל איז געווען... יאָ, ברזילי האָט אויך שטאַרק בעדויערט פאַרוואָס אביגיל איז אריינגעפאַלען אין אַזוי חענט פון נבל'ס... דוד האָט געפיהלט אַז ער פאַנגט אָן אביגיל'ן צו ליעבען... זי איז צו איהם געקומען ווי אַ ליכטיגער זונען־שטראַהל אין זיין פינסטערען וואַנדערען... באַלד איז איהם אָבער געקומען אויפ'ן געדאַנקען זיין מיכל... זיין געליעבטע און זיין פרוי... ווי אַזוי קען ער גאָר יעצט טראַכטען וועגען אימיצען אַנדערש ווען זיין ליעבענדע מיכל איז איהם נאָך פון זיין געדאַנקען נישט אַרויס... ניין, ער וועט אין דער פריה נישט געהן צו אביגיל'ן... מיכל, מיכל! מיין שעהנע ליעבענסווירדיגע מיכל... באַלד אָבער האָט ער צוריק געטראַכט: מיכל איז דאָך שוין מעהר נישט מיינע... זי איז געוואָרען די פרוי פון פלטיאל, דעם זוהן פון ליש... אמת, איהר פאָטער האָט איהר דערצו געצוואונגען... אָבער דאָס ענדערט דאָך נישט די לאַגע, זי געהערט מעהר נישט צו מיר... ווער ווייס צו זי ליעבט מיך נאָך!... ווען זי וואָלט מיך נאָך שטאַרק געליעבט וואָלט זי גיכער אַנטלאָפען געוואָרען פון איהר פאָטער'ס פּאַלאַץ, דען צו הייראַטען מיט אַן אַנדערען... יאָ, איך מוז מיכל'ן פון

נבל איז מיט גרויס אימפעט און כעס געלאפען צו זיין פרוי'ס געצעלט. אביגיל איז איהם אנטקעגען געקומען.

— וואס איז געשעהן ? ! — האט זי דערשראקען געפרעגט, ווען זי האט באמערקט זיין צופלאמטען און אויפגערעגטען פנים.

— דו אומווירדיגע פרוי ! ווי אזוי האסטו געוואגט אפצונעבען א שטיק פון מיין פארמעגען צו ווילד פרעמדע מענשען...

— בערוהיג זיך דאך, נבל, — האט אביגיל זיך אפגערופען צו איהם מיט געלאסענהייט. — דוד און זיינע מענשען האבען פערדיענט אז דו זאלסט זיי געבען די קליינע מתנה.

— די קליינע מתנה ! — האט נבל געדריקט זיין פויסט און געקריצט מיט די צייהנער — צוויי הונדערט לאבען ברויט ! אה, דו נידערטרעכטיגע פרוי, ווי אזוי האסטו עס געקענט צו מיר טהאן... איך האב דיר פון ארימקייט ארויסגענומען און דיר פאר די הארינטע פון מיין האב און גוטס געמאכט, און יעצט געהסטו, דו אומפארשעהמטע פרוי, און אהן מיין וויסען גיסטו אזוי פיעל אוועק צו דעם אנטלאפענעם קנעכט דוד'ן... איך וועל דיך צום טויט שלאגען, — האט נבל אויפגעהויבען זיינע הענט און געלאפען צו אביגיל'ן... באלד אבער האט ער ארויסגעלאזען א ווילד־משונה'דיגען געשריי און איז אומגעפאלען צו דער ערד.

א דערשראקענע און טויט בלאסע איז אביגיל צוגעלאפען צו איהר מאן און א הט געגוכען מינטערען. אויף איהרע געשרייען זיינען צונויפגעלאפען איהרע דינסטען...

— שנעלער ! רופט דעם רופא אהער, מיין מאן איז נאר וואס קראנק געווארען, — האט אביגיל געזאגט וויינענדיג.

עטליכע קנעכט האבען איהר געהאלפען אויפהויבען נבל'ן און איהם אריינגעלייגט אין זיין בעט.

דער רופא איז אנגעקומען און האט בעטראכט דעם חולה און זיך אפגערופען צו אביגיל'ן : "זיין הארץ איז אנגעגריפען, ער האט פון גרויס אויפרעגונג בעקומען א הארץ־שלאג... ער מוז האבען רוהע. ער טאר זיך מעהר נישט אויפרעגען"...

די גאנצע צייט האט אביגיל נישט אפגעטראטען פון נבל'ס בעט. זי האט איהם געגעבען פערשידענע רפואות און געזעהן איהם צו בערוהיגען ווי ווייט מעגליך.

נבל איז די גאנצע צייט געלעגען אין גרויס היץ... און דאס איינציגע וואס מען האט געקענט הערען פון זיין מויל, זיינען געווען די ווערטער : "צוויי הונדערט לאבען ברויט !" "פינף שעפסען !"...

אויף דעם צעהנטען טאג פון זיין קראנקהייט האט נבל פלוצלינג אויפגעהויבען זיין קאפ פון בעט, און דערזעהענדיג אביגיל'ן האט ער א געשריי געטהאן : "פינף טון געבראטענע קארן !" און איז גלייך אנידערגעפאלען.

אביגיל האט איהם פרובירט מינטערען, אבער אומזיסט. זי האט גלייך געשיקט רופען דעם רופא, און ווען ער איז געקומען און בעטראכט נבל'ן, האט ער אויסגערופען :

— נבל איז טויט ! ער האט געקראגען א צווייטע הארץ־שלאג און א שטארקערע און ער איז דערפון געשטארבען.

דערצו צוגערעדט, און ווי שטארק חרטה ער האט אויף דעם נאכהער געהאט, ווען ער האט געזעהן ווי נבל בעהאנדעלט איהר און אלע זיינע מענשען... פון גרויס עגמת נפש איז איהר פאטער פריהצייטיג פון דער וועלט געגאנגען.

דוד האט זיך צוגעהערט מיט גרויס אינטערעס צו אביגיל'ס ווערטער: ער האט איהר דערצעהלט וואס ער האט דורכגעמאכט די גאנצע צייט, זינט ער האט גלות דעם פלשתי געמויטעט. די רדיפות פון שאול'ן. ווי אזוי ער האט ביי איהם אוועקגענומען זיין פרוי מיכל און איהר אפגעגעבען א צווייטען... וויפיעל מאל ער איז ניצול געווארען פון טויט... "יע, דער קעניג האט נאך יעצט אפילו נישט אויפגעגעבען זיינע פערפאלגונגען... מיר מוזען וואנדערען פון פלאץ צו פלאץ... מיין פאטער, מוטער און מיינע שוועסטער געפינען זיך אין מואב. זיי האבען פערלאזען זייער רייכען פערמעגען אין בית לחם און אליין אויסגעוואנדערט אין א פרעמדע לאנד... דאך איז מיין האפענונג שטארק אין גאט... איך האב מיין בטחון אין דעם בעשעפער נישט פערלארען...

ווען עס האט גענומען טונקעל ווערען, האט זיך דוד געזעגנט מיט אביגיל'ן און איז צוריקגעגאנגען מיט יואב'ן אין זיין לאגער.

— זי איז א וואונדערבארע פרוי — האט דוד זיך אפגערופען צו יואב'ן אויף'ן וועג — זי איז זעהר קלוג און געזעצט און איז דערצו א זעלטענע שעהנהייט, עס איז שווער צו אורטהיילען אויב איהר קלוגשאפט וועגט אריבער איהר שעהנקייט, אדער פערקעהרט...

— ווי איך האב אויסגעפונען פון איהרע קנעכט און דיענסטען, איז זיי אויך זעהר גוט הערציג און איידעל — האט יואב געזאגט — און אזא פרוי האט עס געדארפט וואהנען איבער צעהן יאהר מיט אזא מאן ווי נבל און אזוי פיעל ליידען פון איהם...

דוד האט נישט אויפגעהערט צו טראכטען פון אביגיל'ן ווי שעהן און הערליך איהר שטימע האט געקלונגען אין זיינע אויערען... ער איז געווען געריהרט פון איהרע טרעהרען... זי די נאבעלע, צארטע נשמה האט אזוי פיעל געליטען... ער האט אזוי פיעל מיטלייד מיט אביגיל'ן ביסלעכווייז איז זיין מיטלייד צו איהר פערוואנדעלט געווארען אין א גרויסע פלאם פייערדיגע ליעבע... און ווען די טעג פון טרויער זיינען אריבער, איז ער ווידער איהר געקומען בעזוכען... יעצט האט ער שוין דארטען געטראפען דעם אלטען ברזילי'ן, אביגיל'ס קרוב.

דוד האט זיך שטארק דערפרעהט מיט איהם ער האט איהם הערציליך בעגריסט און זיך אפגערופען:

— דו ביזט נישט לאנג פון גבעה געקומען?

— שוין באלד צוויי וואכען.

— און וואס מאכען דיינע זיהן?

— זיי זיינען נאך אלע אין דער ארמעע אונטער יונתן'ס אויפזיכט. מיין עלטערען זוהן, כמהם, איז געווארען א שר מאה (הויפט איבער הונדערט) און די איבעריגע זיינען אויך צופריעדען.

— האסטו זיך געזעהן מיט יונתן? — האט דוד געפרעגט — און וואס מאכט ער און ווי זעהט ער אויס:

מיין קאָפּ אַרויסשלאָגעז, זי איז צו מיר געווען ווי א שעהנער טרוים וואָס איז פאַרשוואונדען געוואָרען... אביגיל איז יעצט פריי, זי איז א שעהנע צאַרטע בלום... יא, איך געה צו איהר!

גאַנץ פריה איז ער צוגעגאַנגען צו יואב׳ן און געזאָגט:

— לאָמיר געהן נאָך מעון מנחם אבל זיין אביגיל׳ן.

דוד און יואב האָבען זיך געזעצט אויף זייערע אייזלען און אוועקגעריטען נאָך מעון.

א דינסט האָט געמאָלדען אביגיל׳ן אז דוד איז אָנגעקומען. און אביגיל האָט געזאָגט דער דינסט זי זאָל איהם הייסען אריינקומען.

דוד איז אריינגעקומען און זיך פאַרנייגט.

— דו מוזט מיר ענטשולדיגען מיין האַר, וואָס איך בין צו דיר נישט ארוים אנטקעגען, — האָט אביגיל געזאָגט. — איך זיץ שבעה נאָך מיין מאַן, און עס איז נישט רעכט ארויסצוגעהן פון הויז אין די טעג פון שבעה... איך דאַנק דיר זעהר וואָס דו האָסט זיך נישט פאַרגעסען אָן דיין דינסט און ביזט געקומען מיך טרייסטען אין דער צייט פון מיין טרויער.

— א גרעסערען דאַנק קומט דיר, נאָבעלסטע צווישען טעכטער, די גנאָדע וואָס דו האָסט געטהאָן צו מיר און צו מיינע מענשען וועט קיינמאָל נישט אויס־געמעקט ווערען פון מיין זכרון... מיר האָבען זיך געלאָזט באַהערשען פון אונזער כעס און דורשט פאַר נקמה... קיין זאַך אין דער וועלט, האָט זיך מיר דאַן גע־דוכט, וועט קענען אָפּהאַלטען מיר און מיינע מענשען פון שפיכת דמים, ביז וואַנען דו ביזט געקומען און מיינע אויגען געעפענט... ווי גליקליך איך בין, אז דער באַשעפער האָט דיר צו דער צייט געשיקט... און דיר אזוי פיעל חכמה געגעבען אז דו האָסט געהאַט בכח מיר און מיינע מענשען אָבצוהאַלטען פון צו באַגעהן אזא שריט פון וואָס איך וואָלט נאָכהער חרטה געהאַט מיין גאַנצען לעבען... אויך א הערצליכען דאַנק דיר, פאַר דיין ווערטהפולער מתנה וואָס דו האָסט אונז געבראַכט, דו האָסט דעם הונגער און דורשט פון מיינע מענשען געשטילט, זאָל דיר דאַריבער גאָט טרייסטען אין דער צייט פון דיין טרויער... ער זאָל דיר זיין נחמה און ברכה פון הימעל שיקען... דו זאָלסט דיינע שמערצען און ליידען פאַרגעסען, און גליק זאָל פון יעצט אָן בעציערען דיין לעבען.

טרעהרען האָבען זיך באַוויזען אין אביגיל׳ס אויגען, ווען זי האָט פון דוד׳ן די טרייסט־ווערטער געהערט.

— דיין דיענסט האָט נישט פערדיענט דיין גרויסע גנאָדע וואָס דו האָסט מיט מיר געטהאָן — האָט אביגיל געווישט איהרע טרעהרען — דיינע צערטליכע ווערטער זיינען ווי א באַלזאַם צו מיין אנגעוועהטאָגט האַרץ. איך בין יעצט גע־בליבען עלענד... מיין מוטער איז געשטאָרבען ווען איך בין נאָך א קליין קינד געווען און מיין פאָטער איז געשטאָרבען אין א יאָהר אַרום נאָכדעם ווי ער האָט מיר פערהייראַט צו נבל׳ן... און יעצט איז מיין מאַן געשטאָרבען און איך בין געבליבען א הילפלאָזע פרוי... און דאַריבער זיינען מיר דיינע טרייסט ווערטער זעהר טייער.

לאַנג האָט נאָך דוד מיט איהר גערעדט. אביגיל האָט איהם דערצעהלט פון איהר לעבען אין יבש גלעד, ווי אזוי נבל איז געקומען און זי גענומען נעהמען, איהר האַרץ איז דאַביי נישט געווען. איהר אָרעמער פאָטער אָבער האָט איהר

— זײ געבענטשט פון גאָט, דוד, — האָט זיך ברזילי אָפּגערופן — דײן חסד וואָס דו געהסט טהאָן מיט אביגיל'ן איז זעהר גרויס. ווילסטו, וועל איך מיט איהר רעדען דערפון... זי איז יעצט אוועק אין פעלד מיט איהרע דיענסטען און אין אבענד וועט זי זיך צוריקקעהרען...

— איך וועל זיך זעהר גליקליך שעצען ווען זי זאָל דיר איהר צושטימונג געבען... איך וועל מאָרגען דאָ ווידער זײן... שלום!

— געה בשלום דוד, זאָל גליק קומען אין דײן וועג פון יעצט אָן.

דוד איז אוועק אין זײן לאַגער, און האָט מיט גרויס אומגעדולד געוואַרט אויף מאָרגענדיגען טאָג צו הערען אביגיל'ס תשובה.

ברזילי האָט בעגעגענט אביגיל'ן יענעם אבענד און האָט איהר בעגריסט מיט א ליעבליבען שמייכעל.

— ווייסטו ווער איז דאָ היינט געווען, מײן טאָכטער? — האָט ער צו איהר געזאָגט.

אביגיל האָט איהם אנגעקוקט מיט ערשטוינונג...

— דוד איז נאָר וואָס געווען דיר צו בעזוכען — האָט ברזילי זיך אָפּגערו־פען — ער האָט דיר געהאַט עפּעס וויכטיגעס צו זאָגען אבער ער האָט זיך אויף דיר נישט געקענט ערוואַרטען און איז צוריקגעגאַנגען.:

— דוד! — האָט אביגיל אויסגערופען — דוד האָט מיר אזא כבוד אנגע־טהאָן און איז געקומען מיר בעזוכען... איך האָב עס זיכער נישט פּערדיענט...

— דו האָסט עס זיכער פערדיענט, מײן טאָכטער — האָט ברזילי געזאָגט — דוד האָט אָפענע אויגען און ער קען זעהן דײן ריינע צערטליכע נשמה... דו ביזט יעצט געבליבען עלענד, אהן קרובים און פריינד... איך בין שוין אַלט און האָב צו פערברייננגען מײנע לעצטע יאָהרען אין מײן געבורטס־שטאָדט... יע, מײן ליעבליכע טאָכטער, דוד וועט דאָ מאָרגען ווידער זײן, ער וועט קומען הערען דײן תשובה!...

— מײן תשובה? — האָט אביגיל איהם אנגעקוקט מיט פערוואונדערונג — דוד האָט מיר פערטרויט אז ער האָט דיר ליעב בעקומען און אויב דו וועסט אײנוויליגען וועט ער מיט דיר הייראַטען.

אביגיל'ס פּנים איז בעדעקט געוואָרען מיט א רויטקייט... א ווײלע איז זי געשטאַנען אומבעוועגליך...

— דוד האָט אײנגעוויליגט מיר פאַר זײן פרוי צו נעהמען — האָט אביגיל אויסגערופען, נאָכדעם ווי זי איז צו זיך געקומען — א גאָט, גרויס איז דײן חסד וואָס דו טהוסט מיט מיר... איז עס דען נישט קיין חלום, דוד דער גרעסטער העלד פון גאַנץ ישראל זאָל אײנוויליגען... אה, עפּעס גלויבט זיך מיר נישט!... זאָג מיר ברזילי וואָס האָט ער דיר געזאָגט, פיעלייכט האָט ער בלויז שפּאַס געמאַכט!

אה נײן טאָכטער מײנע, ער איז געווען זעהר ערנסט דו ביזט איהם אײנ־געבאַקען אין הארצען, האָט ער געזאָגט, ער האָט דיר זעהר ליעב... און אויב דו וועסט נאָר צושטימען...

— ער איז א סך פערעלטערט געווארען... מען קען זעהן פון זיין פנים אז ער ליידט זעהר פיעל...

— און פון מיכל'ן האסטו געהערט?

— נו, זי געפינט זיך דאך אין פלטיאל'ס הויז... יע, זי איז זיין פרוי...

א לייכטער ציטער איז דורכגעלאפען דוד'ס קערפער... זיין פנים האט אויסגעדריקט א טיפען צער און ליידען... ער האט זיך אבער בעהערשט און ווייטער געפרעגט:

— וועלען דיינע זיהן לאנג פערבלייבען אין דער ארמעע?

— עס איז מיר יעצט שווער צו ענטפערען אויף דיזער פראגע — האט ברזילי געזאגט — נבל איז טויט, און אביגיל האט מיר געמאכט פאר'ן אויפזעהר איבער איהר פערמעגען... זי האט מיר אויך אומגעקעהרט אלעס וואס נבל האט ביי מיר צוגענומען, און איך בין אליין רייך געווארען. וואלט איך זעהר געוואלט אז מיינע זיהן זאלען זיין מיט מיר... איך וויים אבער נישט אויב זיי וועלען קענען אדער וועלען פערלאזען די ארמעע... זיי האבען זיך שוין צוגעוואהנט דערצו. און א חוץ דעם האבען זיי אימער געשטרעבט און געחלום'ט צו זיין אין דער ארמעע. און ווי לאנג זיי זיינען אונטער יונת'ן אויפזיכט, בין איך צופריעדען... איך וויים אז קיין שלעכטס וועלען זיי זיכער נישט טהאן... דאך וועל איך אין גיכען ווידער אוועקפאהרען נאך גבעה... זיי ווייסען נאך גאר נישט וואס דא האט פאסירט... מעגליך אז ווען זיי וועלען זיך פון אלעם דערוויסען, וועלען זיי איינשטימען צו פאהרען מיט מיר אהיים.

— דענקסטו צו פערבלייבען אין מעון?—האט איהם דוד ווידער געפרעגט.

— דערווייל כל זמן אביגיל איז אליין, וועל איך מוזען פערוואלטען אויך איהרע גיטער — האט ברזילי געענטפערט — זי האט דאך קיינע קרובים א חוץ מיר, איך האף אז דער פאטער אין הימעל וועט איהר יעצט צושיקען דעם ריכטיגען זיווג... ווייל זי האט זיך שוין גענוג אנגעליטען אין איהר יונגען לעבען... ווען זי זאל זיין בעזארגט, דאן רעכען איך זיך ווידערצוקעהרען נאך רגלים, און גלעד... דארטען וועל איך פערענדיגען מיינע יאהרען אין רוהיגקייט און אין שלום.

— האט זי דיר דערצעהלט ווי אזוי נבל האט בעהאנדעלט מיינע מענשען, און ווי אזוי זי האט אונז פערמיטען צו פערגיסען בלוט?...

— יע, דאס האבען מיר שוין די פאסטוכער דערצעהלט... געלויבט איז גאט וואס אביגיל'ן איז געלונגען צו שטילען דיין כעס און דעם כעס פון דיינע מענשען... ער האט דאך אליין איינס בעצאהלט דעם רשע לויט זיין רשעות...

— איך וועל קיינמאל נישט פערגעסען אביגיל'ס פריינדליכקייט... איך וועל אימער בעוואונדערען איהר מוטה, איהר גוטסקייט און לאגישען שכל...

געדוכט האט זיך מיר דאן אז קיין זאך אין דער וועלט וועט שטילען מיין דורשט נאך נקמה... אונזער בעשלוס אבצואווישען נבל'ן פון אונטער די הימלען איז געווען ענטשידען, און דאן איז געקומען די נאבעלע שעהנע אביגיל און מיט איהרע ווייכע און קלוגע ווערטער אונז אלעמען בערוהיגט... איך בין איהר מעהר ווי דאנקבאר דערפאר... זינט דאן איז זי מיר איינגעבאקען אין מיין הארצען... איך האב איהר ליעב בעקומען, און ווען זי וואלט נאר איינגעשטימט וואלט איך איהר פאר מיין פרוי גענומען...

אביגיל האט איבערגעגעבן די שאף און רינדער צו דוד׳ס מענשען, זי האט פערקויפט איהר נחלה און ארויסגעצאהלט ברזילי׳ן, וועלכער איז יעצט רייך געווארען. ער האט זיך אומגעקעהרט צו זיין שטאדט אין רגלים, אביגיל האט בעפרייט אלע איהרע קנעכט און דיענסטען, זיי מתנות געגעבען און איז גע־נאנגען וואנדערען צוזאמען מיט דוד׳ן.

זעהר צופריעדען זיינען געווען דוד׳ס מענשען מיט זייער האר׳ס חתונה, אחוץ וואס אביגיל האט זיך ביי זיי אלעמען באליעבט געמאכט, איז יעדער פון זיי געווען דער בעזיצער פון פינף שעפסען, אייניגע קיה און אקסען. פיעלע פון זיי האבען געהאט פרויען און קינדער און זיי האבען יעצט געקענט טראכטען צו ברייננען זייערע פרויען צו זיך.

איין-און-צוואנציגסטער קאפיטעל

שאול און די מכשפה

דוד האט זיך דערוואוסט אז שאול קלייבט זיך ווידער איהם צו באפאלען מיט אן ארמעע. ער האט דעריבער בעשלאסען צוריקצוגעהן נאך דעם מדבר זיף און בעפעסטיגען זיך אין די דארטיגע פעסטונגען.

די געצעלטען פון די פרויען און די קינדער זיינען געווען ווייט הינטערן לאגער, מען זאל זיי קענען בעשיצען איידער דער שונא וועט זיי דערגרייכען.

מען האט אנגעזאגט שאול׳ן אז דוד האט חתונה געהאט מיט דער רייכער אביגיל, און זיין כעס און קנאה האבען זיך ווידער געמומען אנצינדען אין איהם... ער יעצט אז דוד איז אזוי רייך, וועט איהם נאך גרינגער אנקומען די מלוכה... ער מוז איין מאל פאר אלע מאל מאכען א סוף פון דוד׳ן. ער האט דעריבער אויס־געקליבען דריי טויזענד פון זיינע העלדען און איז מיט זיי אוועק אין מדבר מעון, וואו ער האט גערעכענט אנצופאנגען אן אפענעם שלאכט מיט דוד׳ן און זיינע מענשען.

ווען שאול איז אנגעקומען האט ער שוין דוד׳ן און זיין חיל דארטען נישט געטראפען... פון די ארומיגע איינוואהנער האט ער זיך דערוואוסט אז דוד האט דעם פלאץ פערלאזען מיט עטליכע טעג פריהער. שאול האט זיי אנגעבעטען איהם צו לאזען וויסען אזוי גלייך ווי דוד וועט זיך צוריקקעהרען, און איז צוריקגעגאנ־גען מיט זיינע העלדען נאך גבעה. ווי נאר ער איז אנגעקומען אין שטאדט, זיינען איהם אייניגע מענשען פון דער שטאדט זיף ענטקעגען געגאנגען און איהם אנ־געזאגט אז דוד פערבארגט זיך ווידער אין די פעסטונגען נעבען דער שטאדט זיף.

שאול האט זיך אפילו ניט אפגערוהט און איז גלייך אוועק מיט זיינע גבורים נאך זיף.

די נאכט איז אנגעקומען און שאול, און די העלדען זיינען געווען שטארק אויסגעמאטערט און זיי האבען בעשלאסען איבערצונעכטיגען אין דעם טהאל.

דוד האט זיך דערוואוסט אז שאול קומט אן און ער האט ארויסגעשיקט אייניגע מרגלים אויסצוגעפינען אויב שאול איז טאקע אנגעקומען און וואו ער געפינט זיך מיט זיין ארמעע. די מרגלים האבען אנגעוויזען דעם פלאץ וואו שאול געפינט זיך.

— צו איך וועל צושטימען! — האט אביגיל אויסגערופען מיט פרייד — איך וועל זיך שעצען די גליקליכסטע אין דער וועלט דוד׳ס פרוי צו ווערען!...

— עס איז אזוי בעשערט פון גאט, דעם פאטער פון יתומים און אלמנות— האט ברזילי געזאגט — געלויבט איז גאט וואס ער האט דיר נישט פערלאזען, און וועט פערזיסען דיין לעבען, וואס עס איז געווען זאט ביז יעצט מיט ביטערנים און ליידען...

* * *

דוד האט נישט אויפגעהערט טראכטען פון אביגיל׳ן... זי האט איהם בע־צויבערט מיט איהר שעהנקייט און זיין הארץ געזוואונגען מיט איהר חכמה... זיין אומגעדולד האט געוואקסען... וועט זי איינשטימען זיין פרוי צו ווערען אדער נישט... מעגליך אז זי וועט זיך נישט וועלען פערבינדען מיט איהם, וועלכער איז א פארטריבענער, וועלכער האט ניט קיין מקום מנוחה אין זיין אייגען לאנד... זי קען נאך דענקען אז דאס וויל ער איהר פאר זיין פרוי צוליעב דעם וואס זי איז פערבליבען די איינציגע יורש׳טע פון איהר רייכען מאן נבל׳ן... ווען זי זאל נאר וויסען אז זי איז די איינציגע פון וועמען ער טראכט... וואלט זי איהם פיעלייכט אויך געעקנט ליעב האבען...

ווען ער איז אויפגעשטאנען אין דער פריה, האט ער ביי זיך נישט געקענט בעשליסען צו ער זאל געהן נאך מעון צו הערען אביגיל׳ס תשובה... אויב זי זאל נישט איינוויליגען דאן וועט עס פאר איהם זיין א גרויסע בעליידיגונג, איז שוין גלייכער ער זאל איז גאנצען אהין נישט געהן... ער וועט שיקען זיינע דינער איהר אנפרעגען און לויט איהר ענטפער צו זיי וועט ער אויך וויסען ווי אזוי צו האנדלען.

דוד האט גלייך אוועקגעשיקט אייניגע פון זיינע דינער נאך מעון, און זיי געהייסען דערגעהן וואס איז אביגיל׳ס תשובה צו דעם וואס ער האט גערעדט מיט ברזילי דעם גלעדי.

אביגיל האט אויפגענומען דוד׳ס דיענער מיט גרויס שמחה.

— זאגט אן אייער האר דוד — האט זי זיי געזאגט — אז זיין דיענסט איז גרייט צו וואשען די פיס פון זיינע קנעכט.

מיט גרויס צופריעדענהייט האבען די שלוחים געבראכט די פרעהליכע בשורה צו דוד׳ן... אלע אין לאגער האבען זיך זעהר גליקליך געפיהלט דאס דוד וועט הייראטען די גוטהערציגע נאבעלע פרוי אביגיל.

דוד האט קיין רגע זיך נישט פערזוימט און האט אנגעזאטעלט די אייזלען און צוזאמען מיט יואב׳ן, זיינע ברידער און זיינע איבעריגע גוטע פריינד אוועק־געריטען נאך מעון.

אביגיל האט זיך דערוואוסט אז דוד קומט אן, איז זי איהם אנטקעגען גע־ריטען מיט פינף פון איהרע דיענסטען...

— אביגיל! — האט דוד אויסגערופען — פרייד וועט יעצט רוהען אין מיין געצעלט, דו האסט איינגעוויליגט מיין פרוי צו ווערען.

— איך בין דיין דיענסט! — האט אביגיל געענטפערט — גאט האט צו־געזעהן מיינע ליידען און פון יעצט אן וועט מיין גליק שיינען...

דוד האט איהר געבראכט אין זיין לאגער און האט געפראוועט א חתונה מיט גרויס פראכט און פאמפ.

אבנר איז אויפגעשפרונגען פון זיין פלאץ און מיט כעס אויסגערופען:
— ווער ביזטו, עס, וועלכער וואגט צו ריידען אזוי הויך און שטערען דעם קעניג פון זיין שלאף, דו פערדיענסט דעם טויט פאר אזא געמיינהייט!...
— און דו, — האט איהם דוד געענטפערט — דו ביזט דאך אזא חשוב'ער מענש אין ישראל, דו ביזט דעם קעניג'ס שר צבא... טו פאר וואס היטסטו נישט אפ דעם קעניג ווי עס בעדארף צו זיין... אט האט אימיצער נאך א האר געקענט טויטען דעם קעניג... וואו ביזטו געווען און דעם קעניג'ס לייב־וועכטער. פער־זונקען אין טיעפען שלאף און איבערגעלאזען אייער האר און איהם נישט געהיט פון די גרויסע סכנה וואס האט געלויערט אויף איהם!
— אבער ווער ביזטו? ! — האט אבנר א געשריי געטהאן צו איהם.
— וואס איז דיר דער אונטערשיעד ווער איך בין — האט דוד איהם גע־ענטפערט — אבער עס איז זעהר נישט פיין פון דיר און פון דיינע מענשען אזוי אפצוהיטען, דעם געזאלבטען פון גאט... וואו איז דעם קעניג'ס שפיז, און וואו איז זיין קריגעל וואסער וועלכע זיינען געווען צוקאפענס פון דעם קעניג...
אבנר האט גענומען זוכען דעם קעניג'ס שפיז און דעם קריגעל וואסער און צו זיין גרויס באוואונדערונג האט ער זיי נישט געפונען...
דערווייל האט זיך דער קעניג אויפגעכאפט פון גרויסען טומעל און ער האט דערקענט דוד'ס שטימע. ער האט אויך געהערט וואס דוד האט געזאגט.
ער האט ארומגעקוקט ארום זיך און געזעהן אז זיין שפיז איז טאקע נישטא און דער קריגעל וואסער איז אויך פארשאוואונדען, און ער האט פערשטאנען אז דוד האט איהם נאך אמאל געהאט אין האנט און איהם נישט אנגעריהרט...
— איז דאס דיין שטימע, מיין זוהן דוד? — האט שאול אויסגערופען.
— דאס בין איך מיין האר, קעניג, — האט דוד געענטפערט — פארוואס, א, קעניג, האסטו מיך ווידער אנגעפאנגען רודף צו זיין, וואס האב איך געטהאן, און וואס פאר א שלעכטעס האסטו אין מיר געפונען... און יעצט העך זיך צו, מיין קעניג צו די רייד פון דיין קנעכט. אויב גאט האט דיר אריינגעגעבען א געדאנק מיר שלעכטס צו טהאן, וועל איך מתפלל זיין און איהם בעטען ער זאל איינשטילען דיין כעס געגען מיר, ווייל איך פיהל זיך אז איך האב געגען דיר נישט געזינדיגט... אבער אויב שלעכטע מענשען האבען אויף מיר אנגערעדט, און זיי, וועלכע האבען זיך מתקנא געווען אין מיר, זעהענדיג אז איך האב געפונען גנאדע אין דיינע אויגען, האבען געזוכט מיר יעצט צו פערמיאוס'ן פאר דעם קעניג, דאן זאלען זיי פערשאלטען זיין פון גאט, ווייל דורך זיי בין איך פער־טריבען געווארען פון מיין לאנד און איך בין געצוואונגען צו זוכען שוץ צווישען פעלקער וועלכע דינען פרעמדע געטער. און יעצט זאל מיין בלוט נישט אומזיסט פערגאסען ווערען... צוליעב וואס איז דער קעניג ארויס מיר נאכיאגען, אזוי ווי דער יעגער יאגט נאך די פויגעל אין דער מדבר.
— איך האב ווידער געזינדיגט געגען דיר!—האט שאול אויסגערופען — און יעצט פערגיעב מיר מיין זינד און קעהר זיך אום צו מיר, און דו וועסט ווי־דער וואהנען אין מיינע פאלאצען ווי פריהער... איך וועל דיר מעהר קיין שלעכ־טעס נישט טהאן... איך בין יעצט איבערצייגט אז מיין לעבען איז ביי דיר טייער... איך האב זיך ווידער בענארישט, און איך האב געמאכט א גרויסען טעות האלטענדיג דיר פאר מיין שונא...

דוד האט מיט זיך גענומען אבישי, יואב'ס ברודער און נאך איינינע מענשען און איז מיט זיי ארויף אויף א הויכען בארג, פון וואנען ער האט געקענט בעאבאכטען פון דער שיין פון דער לבנה וואס עס טוט זיך אין שאול'ס לאגער. ער האט בעמערקט ווי שאול ליגט אין מיטען און שלאפט. ארום איהם אין א צירקער זיצען זיינע גבורים. אבנר בן נר איז געזעסען נעבען שאול'ן און האט נעדרעמעלט... די נאכט איז געווען זעהר א שטילע און רוהיגע, קיין ווינטעל האט נישט געבלאזען, אפילו די שאקאלען האבען זיך נישט געלאזט הערען וויא זיי וואלטען בעצויבערט געווארען פון דער פראכטפולער לבנה וועלכע האט געשוועבט אין די לויטערע הימלען...

דוד האט בעמערקט ווי א זיסער שלאף האט אלעמען אנגענומען און אפילו שאול'ס לייב־וועכטער האבען גענומען איינדרעמלען פון גרויס מידקייט...

— ווער וויל מיט מיר ארונטערגעהן אונטען אין טהאל — האט זיך דוד אפגערופען.

—איך וועל געהן מיט דיר! — האט אבישי דער זוהן פון צרויה געענטפערט.

ביידע האבען שטילערהייט אראפגענידערט פון בארג און מיט גרויס פארזיכטיגקייט זיך דערנעהנטערט צו שאול'ס לאגער...

דער שלאף האט אלעמען בעהערשט. פון שאול'ס כראפען האט מען געקענט פערשטעהן אז ער שלאפט גאנץ געשמאק אבער אבנר און די איבעריגע ארום איהם, זיינען אויך נישט געבליבען הינטערשטעליג...

צוקאפענס, נעבען שאול'ן איז געשטאנען זיין קריגעל וואסער און אין דער ערד איז געווען אריינגעשטעקט זיין שפיעז...

— גאט האט איבערגעגעבען דיין שונא אין דיין האנט — האט אבישי געזאגט שטילערהייט צו דוד'ן — אט וועל איך מיט זיין אייגען שפיעז איהם דורכשטעכען ביז דער ערד... איין זעץ, און איך וועל נישט דארפען וויעדערהאלען...

— ניין! — האט דוד צוריקגעהאלטען אבישי'ן — טויט איהם נישט! — קיינער קען אויפהויבען א האנט געגען דעם געזאלבטען פון גאט און אוועקגעהן אומבעשטראפט...

— אבער מיין הער! — האט אבישי איהם אריינגערוימט אין אויער — שאול זוכט דאך דיר צו טויטען אומשולדיגערהייט, און ווען ער וואלט דיר געפונען שלאפענדיג וואלט ער דיר דען געשאנעוועט? ! איינמאל פאר אלע מאל איך וועל איהם טויטען און מאכען א סוף צו אונזער וואנדערען און וואגלען...

— איך שווער ביי גאט! — האט דוד זיך אפגערופען אין דער שטיל — אז דו וועסט איהם נישט טויטען... אויב ער האט געזינדיגט וועט קומען זיין צייט און גאט וועט איהם שטראפען, צו ער וועט שטארבען דורך א נאטירליכען טויט אדער דורך מלחמה, אבער מיר טארען חלילה איהם נישט אנריהרען... לאמיר נעהמען זיין שפיעז פון דער ערד און זיין קריגעל וואסער און לאמיר געהן.

דוד האט ארויסגעצויגען שאול'ס שפיעז פון דער ערד, אוועקגענומען זיין קריגעל וואסער און איז מיט אבישי'ן צוריקגעגאנגען צום בארג.

ווען עס האט אנגעהויבען טאגען, האט זיך דוד אוועקגעשטעלט אויף'ן שפיץ בארג און אויסגערופען מיט א הויכע שטימע:

— אבנר, אבנר! דו וועסט דאך מיר ענטפערען.

מיט מיין לעבן, וועל איך נישט לאזן אנריהרן דעם געזאלבטן פון גאט — עס איז שוין צייט אז איהר זאלט דערפון וויסן און אויפהערן צו ריידן וועגן דעם.

יואב און אבישי האבן פערשעהמטערהייט ארונטערגעבויגן זייערע קעפּ, און געשוויגן.

— איך גלויב, האט זיך דוד אפּגערופן — אז די בעסטע זאך פאר אונז וואלט זיין, ווען מיר ענטלויפן נאך דעם פּלשתים לאנד... ווען שאול וועט אויסגעפינען אז מיר געפינען זיך ביי די פּלשתים, וועט ער זיך מיאש זיין מיר צוגעפינען און וועט אין גאנצן אויפגעבן זיינע רדיפות געגן אונז...

— וועלען דען די פּלשתים אונז ארייכלאזן צו זיך אין לאנד... — האט יואב געזאגט — זיי האבן זיכער נאך נישט פערגעסן וואס דו האסט געטאהן צו זייער העלד גלית, און די פיעלע מפּלות וואס דו האסט פעראורזאכט צו זייערע ארמעען... זיי וועלען זיך יעצט וועלען אפּרעכענען מיט דיר און אפילו ווען זיי זאלען אונז ערלויבן אריינצוקומען אין זייערע גרעניצען, וועלען מיר דען דארטען זיין זיכערער ווי דאָ?... זיי קענען דאך אונז בעפאלען און אפּווישען אונזער געדעכנים אין איין טאג...

— ווענען דעם דארפען מיר זיך נישט זארגען! — האט דוד געענטפערט, מיר וועלען זאגען דעם פּלשתי׳שען קעניג אז מיר זיינען שאול׳ס שונאים און ער וועט אונז מקרב זיין מיט גרויס צופריעדענהייט... ער וועט דיינקען אז מיר וועלען איהם אמאל העלפען קעמפּפען געגען שאול׳ן. איך וועל שיקען צוויי שלוחים צו אכיש׳ן דעם קעניג פון גרע און הערען וואס ער וועט אונז ענטפערען. דערוויל וועלען מיר זיך צוגרייטען אוועקצוגעהן נאך פּלשתים.

שיק מיר, דוד, — איך וועל געהן צום קעניג פון די פּלשתים — האט זיך יואב אפּגערופען, — ניין, דו דארפסט מיר העלפען צוגרייטען אונזער ארמעע און דו קענסט יעצט נישט אוועק — האט דוד געזאגט — איך וועל שיקען דיין ברודער עשהאל׳ן און מיין ברודער אצם... זיי וועלען געהן צו אכיש׳ן און דורכפיהרען מיין שליחות.

דוד האט צוגערופען אצמ׳ן און עשהאל׳ן און האט זיי איבערגעגעבען א בריעף צו אכיש דעם קעניג פון פּלשתים.

— ווען איהר וועט זיך צוריקקעהרען וועלען מיר שוין דא נישט זיין — האט זיי דוד געזאגט — מיר וועלען אויף אייך ווארטען אין דער שטאדט זיף, וואו מיר וועלען איינקויפען אונזערע שפּייז און קליידער... די עטליכע טעג וועלען מיר זיך זיכער קענען בעוועגען אהן מורא, ווייל אזוי שנעל וועט שאול נישט בעגייען זיינע רדיפות אויף אונז...

— מיין האר, — האט זיך אבישי אפּגערופען — די זיפים האבען אונז זעהר שלעכט בעהאנדעלט, צוויי מאל האבען זיי גע׳מסור׳ט אויף אונז צו שאול׳ן, פארוואס זאלען מיר יעצט געהן און אויסגעבען אונזער געלט אין יענער שטאדט. לאמיר בעסער איינקויפען אונזערע נויטווענדיגקייטען אין יזרעאל וואס איז נישט ווייט פון דאנען. די דארטיגע איינוואהנער האבען אונז זעהר פיין אויפגענומען ווען מיר זיינען דורכגעגאנגען די שטאדט.

— ווי אזוי קען איך צו דיר געהן? — האט דוד איהם געענטפערט — האסטו דען מיר נישט פערשפראכען דעם לעצטען מאל, ווען איך האב אפגע־שניטען א ברעג פון דיין מאנטעל, אז דו וועסט מיט מיר מעהר קיין שלעכטעס טהאן, און יעצט ביזטו ווידער געקומען צו רויבען מיין לעבען פון מיר... אט האט דיר גאט היינט ווידער איבערגעגעבען אין מיינע הענט... דו און אלע דיינע מענ־שען זיינען געווען פארזונקען אין א טיעפען שלאף ווען איך בין געשטאנען זעהר נאהענט פון דיר, און דיין שפיעז איז געווען אין מיין האנט, און ווען איך וואלט געהאט אין זינען דיר צו טויטען, ווער וואלט מיר יעצט געקענט אפהאלטען פון דורכצופיהרען מיין פערלאנג. און כאטש וויסענדיג אז דו געפינסט זיך דא בלויז צוליעב דעם צוועק מיר צו טויטען, און איך וואלט געהאט פולען רעכט צו טויטען דיר אין זעלבסט פערטהיידיגונג, האב איך דאך דאס פארט נישט גע־טהאן, ווייל טייער און הייליג איז ביי מיר דער געזאלבטער פון גאט איך זאל הויבען א האנט געגען איהם... יעצט זאל דער קעניג שיקען איינעם פון די יונגען און איך וועל איהם צוריקקעהרען דיין שפיעז און קריגעל וואסער, און זאל גאט געבען אז דו זאלסט זיך ארומזעהן ווי אומשולדיג איך בין און מיר אויפהערען צו פערפאלגען אזוי פיעל...

— געבענשט זיי צו גאט, מיין זוהן דוד, איך ווייס אז דו וועסט בעגליקען אין אלע דיינע וועגען — האט שאול געזאגט.

אבנר האט געשיקט איינעם פון די יונגען צו דוד'ן און דוד האט איהם אפ־געגעבען שאול'ס שפיעז און קריגעל וואסער. שאול האט זיך צוריקגעצויגען מיט זיין ארמעע אין גבעה און דוד, אבישי און די איבעריגע האבען זיך צוריקגע־קעהרט אין לאגער.

נאכדעם ווי שאול איז אוועקגעגאנגען, האט דוד צוזאמענגערופען זיינע ברידער און יואב'ן מיט זיינע ברידער און האט זיך מיט זיי בעראטהען וואס ווייטער צו טהאן.

— איהר האט זיך דאך שוין איבערגעצייגט, אז מען קען זיך אויף שאול'ס ווערטער נישט פערלאזען — האט דוד צו זיי געזאגט יעצט איז ער גוט און פול מיט חרטה און אין א פאר טעג ארום וועט ער פערגעסען אן אלע זיינע הבטחות און וועט ווידער זוכען מיר צו טוידטען.

— דאס האב איך דאך גלייך געזאגט — האט זיך אבישי אפגערופען — היינט פארטאג איז ער געווען אין אונזערע הענט און מיט איין קלאפ האבען מיר געקענט פטור ווערען פון אלע זיינע רדיפות און פערפאלגונגען, אבער דו האסט מיר דערצו נישט דערלאזען... און יעצט וועלען מיר ווידער נעמען וואנ־דערען מיט אונזערע פרויען און קינדער...

— און וואס איז געווען פריהער ווען איך האב די געלעגענהייט געהאט איהם צו טוידטען — האט זיך יואב אפגערופען — און דוד האט זיך בענוגענט מיט בלויז אפשניידען א ברעג פון זיין מאנטעל...

— פארוואס זאלט איהר ריידען ווערטער וועלכע האבען נישט קיין טעם— האט זיך דוד אפגערופען — אפילו ווען איך זאל וויסען אז איך וועל בעצאהלען

צוריקקערענדיק פון זיין נאכיאגן דוד'ן און מיכל פלעגט איהם אנטקעגנקומען מיט צושראקענע אויגען א קוק טהאן אויף איהם, ווי זי וואלט וועלען אויספארשען פון זיין פנים, אויב ער האט דוד'ן געשעדיגט, פלעגט ער איהר באלד זאגען: "מיכל, ווי איך זעה איז גאט מיט איהם אין אלע זיינע וועגען... ער בעשיצט איהם פון שלעכטס... איך וועל איהם שוין מעהר נישט רודף זיין"...

מיכל אבער האט פארשטאנען, אז איהר פאטער איז נישט ערנסט מיט זיין פארשפרעכען... זי האט געוואוסט אז ווען דער "בייזער גייסט" וועט אויף איהם אנקומען, וועט ער ווידער ארויסגעהן אויפ'ן יאגד נאך דוד'ן. ער וועט איהם ווידער זוכען צו פערניכטען... דאך איז איהר האפנונג געווען שטארק אז גאט וועט איהר דוד'ן אויסהיטען... זי האט נאך פון איהם נישט אויפגעהערט צו טראכטען, זינט יענע נאכט ווען זי האט איהם ארונטערגעלאזען דורכ'ן פענסטער, און ער איז אנטלאפען געווארען פון שאול'ן...

פלטיאל האט די גאנצע צייט געהאלטען זיין פארשפרעכען צו איהר און איז איהר מאן געווען בלויז אין נאמען... איהר גאנצע זארג איז געווען, אויב דוד וויים אז זי איז איהם פארבליבען געטריי...

זעהר שטארק האט זיך מיכל גענומען צום הארצען, ווען זי האט געהערט אז דוד האט געהייראט מיט אביגיל'ן... זי איז געווען זיכער אז אביגיל וועט ביי איהם פארנעהמען איהר פלאץ און דאס האט איהר זעהר געקרענקט... זי האט קיינמאל נישט ערווארטעט אז דוד זאל קיין אנדערע פרויען ניט נעהמען צו איהר, אבער זי האט געהאפט אז זי וועט זיין אלע מאל זיין ליעבסטע פרוי... יעצט אבער, ווען ער דענקט אז זי איז פערהייראט צו א צווייטען, האט איהר אויפגעהערט ליעב צו האבען און אביגיל וועט פארנעמען ווערען פאר זיין ערשטע פרוי...

שאול אבער איז געווען זעהר צופרידען, וואס דוד האט געהייראט מיט א צווייטער... ער האט געהאפט אז יעצט וועט מיכל איהם ארויסשלאגען פון איהרע געדאנקען און ווען עס זאל איהם געלינגען צו טויטען דוד'ן וועט איהר טרויער נישט זיין אזוי גרויס...

יעצט, אז דוד איז אוועק צו די פלשתים, האט זיך שאול גענומען עטוואס בערוהיגען... ער האט געהאפט אז דאס פאלק וועט דוד'ן קיינמאל נישט מוחל זיין פאר זיין באפריינדען זיך מיט די פלשתים, די אייביגע שונאים פון ישראל... דאס קען אפשוואכען דוד'ס אויסזיכטען צו ווערען קעניג איבער אלע שבטים...

שאול האט יעצט געזוכט צוריקצוגעווינען דעם צוטרויען פון גאנצען פאלק און פון די בני הנביאים... ער האט דאריבער גענומען זעהן דאס די אידען זאלען טהאן גערעכטיגקייט פאר גאט... און ווען ער האט זיך דערוואוסט אז צווישען די אידען געפינען זיך א סך מכשפים און מכשפות, וועלכע פארפיהרען דאס פאלק מיט זייערע פאלשקייטען דורך פארשידענע כשוף־מאכעריי, האט ער ארויסגעגעבען א באפעהל אויסצוראטען אלע כשוף־מאכער פון ארץ ישראל... ער אליין פלעגט מיט זיין חיל געהן פון שטאדט צו שטאדט און אויספארשען וואו עס געפינט זיך אימיצער וואס בענוצט זיך מיט כשוף און איהם טויטען.

פיעלע מכשפות זיינען אנטלאפען פון ארץ ישראל, אנדערע האבען זיך אויסבעהאלטען פון קעניג און פלעגען פראקטיצירען כשוף־מאכעריי בלויז פאר אזעלכע מענשען וועמען זיי האבען געקענט געטרויען.

— דו ביזט גערעכט אבישי, מיר וועלען זיך טאקע אפשטעלען אין יזרעאל די עטליכע טעג ביז וואנען עשהאל און אצם וועלען זיך צוריקקעהרען פון פלשתים..

— אין יזרעאל וועלען מיר אויף אייך ווארטען — האט ער זיך געווענדעט צו זיין ברודער און עשהאל'ן, וועלכע זיינען שוין געזעסען אויף זייערע עזלען.

אין יזרעאל האט זיך דוד בעקאנט מיט דער יונגער שעהנער מיידעל אחינעם, וועלכע האט איהם זעהר פריינדליך מקרב געווען... זי איז דוד'ן שטארק געפעלען געווארען און ער האט איהר אויך גענומען פאר זיין פרוי...

אין עטליכע טעג ארום האבען זיך די שלוחים אומגעקעהרט פון דעם לאנד פלשתים און איבערגעגעבען דוד'ן אז אכיש דער קעניג פון גת, האט זיי זעהר פיין אויפגענומען און ער איז געווען זעהר צופריעדען צו הערען אז דוד איז שאול'ס שונא. און ער לאדעט זיי אלעמען איין צו זיין לאנד.

— מיר געהן אלע גלייך נאך פלשתים — האט דוד אויסגערופען. אלע זיינען שוין געווען געגרייט צום וועג, עס האט לאנג נישט גענומען און דוד מיט זיין ארמעע פון זעקס הונדערט מענשען מיט זייערע פרויען און קינדער זיינען אנגעקומען אין גת.

אכיש האט איינגעלאדען דוד'ן צו זיך אין פאלאץ און צו איהם געזאגט:

— דו קענסט וואהנען מיט דיינע מענשען אין מיין הויפטשטאדט, גת. קיין בייזעס וועט קיינעם פון אייך נישט געשעהן, ווייל מיין שונא איז דיין שונא און דעריבער ביזטו מיין פריינד.

— איך דאנק דיר, מיין האר קעניג, — האט דוד צו איהם געזאגט — אבער צו וואס זאל איך מיט מיינע מענשען פאלען דיר צו לאסט אין דיין הויפט־שטאדט, אויב דו ווילסט מיט מיר טהאן דיין גנאדע, גיעב מיר א פלאץ אין איינער פון דיינע קלענערע שטעדט.

— גוט — האט אכיש געזאגט — איך וועל דיר אפגעבען די שטאדט צקלג.

דוד האט דעם קעניג בעדאנקט און ער האט זיך בעזעצט מיט זיינע מענשען מיט זייערע פאמיילעס אין דער שטאדט צקלג.

ווען שאול האט זיך דערוואוסט אז דוד מיט זיין ארמיי האבען זיך בע־זעצט אין פלשתים לאנד, האט ער שוין אויפגעגעבען די האפנונג איהם ווען עס איז צו כאפען און ער האט אויפגעהערט איהם צו זוכען.

די מרה שחורה האט זיך פארגרעסערט אין איהם צו יעדער צייט ווען ער האט זיך דערמאנט וואס ער האט געטאן צו די כהנים פון נב, האט זיין געוויסען איהם שטארק געפלאגט. טרעהרען האבען איהם געשטיקט אין האלז, און נישט איינמאל פלעגט ער זיך פאנאנדערוויינען אויפ'ן קול אזוי לאנג ביז ער פלעגט מאכטלאז אנידערפאלען. זעהר וויינינג האבען די טרייסט־ווערטער פון זיי פרוי און קינדער געהאלפען. די איינציגע וועלכע האט איהם געקענט בארוהיגען איז גע־ווען זיין אינגערע טאכטער מיכל, ווען ער האט נאך אלץ שטארק ליעב געהאט...

שאול האט געוואוסט אז ער האט צובראכען דאס לעבען פון זיין געליעבטע טאכטער. ער ווייס אז זי האט איהר גליק מקריב געווען צוליעב זיינע קאפריזען און דאס האט איהם נאך געמאכט ער זאל איהר מעהר ליעב האבען. ער האט אין איהר אנוועזענהייט קיינמאל נישט גערעדט פון דוד'ן... ווען ער פלעגט זיך

דואג האט אנגעפאנגען צו שטאמלען... ער האט געזעהן אז ער איז יעצט ארייגעפאלען און ער האט נישט קיין אויסוועג...

— רייד קלארע דבורים! — האט שאול זיך א בייזער געטהאן.

— א, שענק מיר מיין לעבען, גנעדיגער קעניג! — האט זיך דואג גענומען בעטען, — איך וועל יעצט דעם ריינעם אמת דערצעהלען.

—דערצעהל און מאך דאס שנעלער, — איז שאול נאך מעהר אין כעס געווארען.

—יא, עס איז אמת, דוד האט אחימלך'ן גענארט, ער האט איהם געזאגט אז ער איז געקומען אין נב מיט א וויכטיגער שליחות פון קעניג, און אז ער איילט זיך זעהר. אחימלך האט איהם געגלויבט און געטהאן אלעס וואס ער האט פערלאנגט.

— און ביי דיר איז רעכט געווען צו פארגיסען ריינע אומשולדיגע בלוט פון א גאנצע שטאדט כהנים! — האט יונתן איהם מיט אויפרעגונג געזאגט.

— נעהם אראפ דיין שווערד, דו פארפלוכטער אדומי, און גיב עס איבער מיין זוהן.

מיט ציטערנדע הענד האט דואג ארונטערגענומען זיין שווערד און עס איבערגעגעבען יונתן.

— דאס איז די זעלבע שווערד מיט וועלכער דער אומרייגער אדומי האט אויסגעשלאכטעט אלע כהנים, נעהם מיין זוהן, און טהו צו איהם אזוי ווי ער האט געטהאן צו זיי... זייער בלוט אויף זיין קאפ.

— איך וויל נישט איינרייכטען מיינע הענד מיט די אומריינע בלוט פון דעם אדומי — האט יונתן געענטפערט.

שאול האט א וואונק געטהאן צו איינעם פון זיינע לייב־וועכטער, און יענער האט ביי יונתן דעם שווערד גענומען.

דואג איז געפאלען אויף זיינע קניע און גענומען בעטען און וויינען, אז דער קעניג זאל איהם שענקען דאס לעבען, אבער שאול האט אויסגערופען: "אזוי ווי דו האסט קיין רחמנות ניט געהאט אויף די כהנים פון נב, אזוי האט יעצט אויף דיר קיינער קיין רחמנות... דו מוזט שטארבען"...

דער לייב־וועכטער האט געהאלטען דעם שווערד גרייט און געווארט אויף שאול'ס באפעהל. און ווי נאר דער קעניג האט א מאך געטהאן מיט דער האנד, האט דער לייב־וועכטער מיט איין קלאפ ארונטערגעהאקט דואג דעם אדומי'ס קאפ.

אזוי איז געטויטעט געווארען דער רשע דואג, וועלכער האט אזוי פיעל שלעכטעס געטהאן דורך דער גאנצער צייט וואס ער איז געווען אין קעניג'ס הויף.

יעצט אז שאול איז געווען זיכער אז די כהנים זיינען דורך איהם אומגעקומען אומשולדיגערהייט, האט זיין געוויסען איהם נאך מעהר גענומען פלאגען... ביינאכט האט ער שרעקליכע חלומות געזעהן... אין זיינע אויערען האבען תמיד געקלונגען די געשרייען און געבעטען פון די אומגליקליכע כהנים... זיין מרה שחורה האט זיך פארגרעסערט און ער האט זיך קיין ארט נישט געפונען פון וועהטאג און צער. דער איינציגער וועלכער האט זיינע נערווען געקאנט בעּ רוהיגען איז געווען דוד מיט זיין שפיעלען, האט ער אבער איהם פון זיך אזוי פאריאגט, אז ווען אפילו ער זאל איהם שווערען אז ער וועט איהם קיין שלעכטעס נישט טהאן, וועט ער דען וועלען צוריקגעהן צו איהם?...

אָבער אפילו נאכדעם ווען ער האָט שוין אויסגעראָטעט די מכשפים פון לאַנד, האָט זיין גייסט נאָך אַלץ נישט געוואוסט פון קיין מנוחה... ער האָט געפיהלט אז די כהנים האָבען איהם פיינט, די נביאים האָבען איהם פארלאזען. שטענדיג איז פאר זיינע אויגען געשטאַנען דער געשטאַלט פון אחימלך'ן, דעם כהן גדול פון נב, ווי ער האָט זיך ביי איהם געבעטען ער זאָל איהם נישט טויטען... יא, דואג דער אדומי איז אין דעם אין גאַנצען שולדיג... ער האָט אויף די כהנים געמאַכט א בלבול, און צוליעב איהם זיינען אַלע אומגעקומען...

און איינמאָל ווען ער האָט אזוי געטראַכט פון דעם ווי אזוי ער האָט אומ'ברחמנות'דיג אויסגעקוילעט א גאַנצע שטאָדט כהנים, האָט ער צו זיך צוגערופען זיין זוהן יונתן און געזאָגט:

— זאָג מיר, מיין זוהן, ווער, גלויבסטו איז שולדיג אין דעם טויט פון אחימלך און די איבריגע כהנים, איך צי דואג?

— געוויס איז דואג שולדיג אין דעם, — האָט יונתן געענטפערט — ווען דו וואָלסט געוואוסט אז דואג מאַכט א בלבול אויף די כהנים, און אחימלך האָט נישט געוואוסט אז דוד אנטלויפט פון דיר, וואָלסטו דען זיי געהייסען טויטען? און איך ווייס, אז דוד האָט געשוואָרען אז אחימלך איז געווען אומ־שולדיג, און אויך אביתר, אחימלך'ס זוהן האָט א שבועה געגעבען אז זיין פאָטער האָט דערפון נישט געוואוסט.

— ניין! איך וואָלט זיי קיינמאָל נישט געטויטעט ווען נישט דואג! — האָט שאול אויסגערופען, — זייער בלוט זאָל פאַלען אויף דואג'ס קאָפּ! ער מוז שטאַרבען, ווייל ער האָט פארגאָסען אומשולדיגעם בלוט! שיק איהם רופען, איך וועל זיך מיט איהם גלייך אָפּרעכענען, פאר אַלע שלעכטעס וואָס ער האָט געבראַכט אויף מיר און אויף אַלע כהנים פון נב.

יונתן האָט געשיקט איינינע קנעכט, און זיי האָבען געבראַכט דאוג'ן פאר דעם קעניג.

— דו אומווירדיגער אדומי! — האָט שאול אויסגערופען מיט כעס — דו האָסט א שרעקליכען בלבול געמאַכט אויף אומשולדיגע מענשען, און ווי־סענדיג אז זיי זיינען געווען ריין פון זינד, האָסטו זיי מיט דיין אייגענער האַנד ערמאָרדעט.

— מיין האר קעניג! — האָט דואג אויסגערופען א צושראָקענער, — איך האָב קיין ליגען נישט געזאָגט! איך האָב געזאָגט אַלעס וואָס איך האָב געהערט, איך קען שווערען ביי דעם ע... גאָט פון... אדום!

— דיין שבועה איז אזוי פאַלש ווי דיין גאָט! — האָט שאול א געשריי געטהאָן, — מיט דיין פארלייקענען וועסטו זיך יעצט נאָך ערגער מאַכען... זאָג מיר דעם אמת, פאר וואָס האָסטו אויף זיי אזא בלבול אויסגעטראַכט?

— איך האָב עס געטהאָן אוים ליעבשאַפט צו מיין קעניג, — האָט דואג געענטפערט. — איך האָב געזעהן אז ער האָט דוד'ן, דעם קעניג'ס שונא, געגעבען שפּייז און דעם שווערד פון גלית'ן, האָט עס מיר שטאַרק פארדראָסען און דאריי־בער האָב איך געזאָגט אז אחימלך האָט געוואוסט אז דוד אנטלויפט פון קעניג.

— יעצט אָבער ביזטו זיך מודה אז אחימלך און די איבריגע כהנים זיינען געווען אומשולדיג?! — האָט שאול איהם שטרענג א פרעג געטהאָן.

זיי זיינען צוגעקומען צו א קליינע, האלב איינגעפאלענע הייזעל וואס איז געלעגען פארוואָרפען, און איינער פון די יונגען איז ארונטער פון זיין אייזעל און איז אריין אין הייזעל און ער האט געזאָגט צו דער מכשפה:

— א רייכער מאן וויל זיך דורכריידען מיט דעם גייסט פון א טויטען, ער וועט דיר גוט בעלוינען.

— קען מען זיך אויף איהם פערלאָזען דאָס ער וועט מיר נישט איבערגעבען אין די הענד פון קעניג? — האט די מכשפה איהם געפרעגט.

— אין דעם בין איך זיכער, — האט ער איהר געענטפערט, — קום ארויס, ער ווארט אויף דיר אין דרויסען.

די מכשפה האט איינגעהילט איהר פנים און ארויס פון איהר הייזעל.

— ביזטו עס די כשוף־מאכערין? — האט איהר שאול געפרעגט.

זי האט געוואָרפען איהרע פארשעהנדע בליקען אויף שאול'ן, און כאָטש זי האט אין דער פינסטערניש פון דער נאכט נישט געקענט זעהן ריכטיג זיין פנים, האט ער דאך אין איהר ערוועקט א חשד, און זי האט דאריבער גלייך נישט געוואלט ענטפערען אויף זיין פראגע.

— איך וואלט וועלען דו זאלסט מיט דיין כשוף ארויסברייגגען א גייסט פון א טויטען, וועלכען איך וועל דיר זאגען, און איך וועל דיר זעהר גוט באלוינען דערפאר.

— מיין האר, — האט זיך די מכשפה אפגערופען, — דו ווייסט דאך גאנץ גוט וואס דער קעניג שאול האט געטהאן צו אלע מכשפים און מכשפות. ער האט זיי אלעמען פארטיליגט און יעצט ווען דער קעניג זאל וויסען, אז עס איז פארבליבען איין מכשפה, וועט ער דען מיר נישט באלד טויטען... ניין, איך קען פאר דיר גארנישט טהאן, איך האב מורא פאר דעם קעניג'ס צארען.

— אין דעם נאמען פון אונזער גאט, שווער איך דיר, — האט שאול אויס־גערופען, — אז קיין שלעכטס וועט דיר נישט געשעהן אויב דו וועסט מיר דיזע געפעליגקייט טהאן...

— נו, גוט, וועמעס גייסט זאל איך דיר ארויסברייגגען? — האט זי איהם געפרעגט.

— איך וויל דו זאלסט ארויסברייגגען דעם גייסט פון נביא שמואל, — האט שאול געזאָגט, — דארפען מיר דען געהן צו זיין קבר, אדער דו קענסט עס טהאָן פון וועלכען עס איז פלאץ?

— דער גייסט פון א וויכטיגען פערזאָן קען מען ארויסברייגגען צו יעדער צייט און פון יעדען פלאץ, — האט די מכשפה געענטפערט, — דעם נביא שמואל'ס גייסט שוועבט ארום אבעראל, און איך וועל קיינע שוועריגקייטען נים האבען ארויסצוברייגגען אויף דיזען פלאץ.

די מכשפה האט ארויסגעטראָגען ווייהרויך און עטליכע ביינער פון מענ־שען... זי האט געמאכט א פייער און אנגעצונדען די ווייהרויך...

פלוצלינג האט זי א שפרונג געטהאן אויף צוריק און א געשריי געטהאן מיט שרעק: אה, דו ביזט דאך דער קעניג אליין, פארוואס האסטו מיך אפגע־נארט...

פון דעם ליכט פון דעם פייער וואס זי האט אנגעצונדען האט זי איהם

אזוי האָט זיך שאול אין דער לעצטער צייט געפיהלט צובראָכען און ער־שיטערט, מוטהלאָז און שוואך, און ווען די פלשתים האבען איינגעזאמעלט זייערע מחנות און געלאגערט אין שונם, וואס געפינט זיך אין עמק יזרעאל, האָט זיין הארץ איהם געציטערט... ער האט געפיהלט אז ער איז שוין מעהר נישט דער גרויסער העלד וועלכער פלעגט אַנוואַרפען א שרעק אין דעם לאגער פון זיינע שונאים. עפּעס האָט איהם דאס הארץ געזאגט, אז די מלחמה וועט מאכען אן ענדע צו זיין לעבען און קעניגרייך... אה, ווען ער זאל קענען אנפרעגען ביי דעם נביא!... איז אבער שמואל שוין לאנג טויט. די כהנים וועלען איהם נישט זאגען דעם אמת צוליעב די שנאה וואס זיי טראגען אויף איהם פאר דעם טויט פון זייערע ברידער אין נב. די בני הנביאים האבען איהם געזאגט, אז גאָט ענטפערט זיי נישט מיט נבואה וועגען דעם... דערווייל ברייגגען די פלשתים אלץ מעהר מחנות און ער ווייס נישט וואס צו טהאָן.

שאול האָט אויך פערזאמעלט גרויסע מחנות, און יונתן האט מיט זיי געלאגערט אין די בערג פון גלבע... די מלחמה וועט זיך באלד אנפאנגען... איהם האט זיך זעהר נישט געוואלט יעצט געהן אויף מלחמה, אבער דאס פאלק מוז קריגען מוטה צו קעמפפען מיט די פלשתים, און אויב זיי וועלען זעהן אז זייער קעניג געהט נישט מיט, וועלען זיי פארלירען זייער קאמפף־גייסט... יא, ער מוז אליין פיהרען די מלחמה ווי פריהער! אה, ווען ער זאל נור האבען מיט וועמען זיך צו בעראטהען...

פלוצלינג איז איהם איינגעפאלען א געדאנק זיך צו ווענדען צו א כשוף־מאכערין, זי זאל דורך כשוף ארויסברייגגען שמואל׳ס גייסט, און דאן וועט ער מיט איהם ריידען... ער האט זיך געגומען נאכפרעגען ביי זיינע קנעכט אויב אימיצער ווייס פון א פארבליבענע כשוף־מאכערין.

— עס איז פאראן נאך א מכשפה אין עין דור, צו דרום זייט פון בארג תבור — האט איינער פון זיינע יונגען געענטפערט, — אבער ווען זי זאל וויסען אז דער קעניג קומט איהר עפּעס פרעגען, וועט זי אין גאנצען אפּלייקענען אז זי איז א כשוף מאכערין, ווייל זי ווייס דאך וואס דער קעניג האט געטהאָן צו אלע מכשפות...

— און דו גלויבסט אז מיט כשוף וואלט די מכשפה געקענט ארויסברייגגען שמואל׳ס גייסט פון קבר? — האט איהם שאול געפרעגט.

— געווים, מיט כשוף קענען זיי אלעס טהאָן, די מכשפות — האט דער יונג געענטפערט, — איידער דער קעניג האט ארויסגעגעבען זיין גזרה געגען כשוף, האט פאר מיר א מכשפה ארויסגעבראכט דעם גייסט פון מיין פאטער, און ער האט מיר געזאגט אלעס וואס איך האב איהם געפרעגט.

— איך מוז ריידען מיט דעם נביא שמואל — האט דער קעניג מיט פער־צווייפלונג געזאגט — פיהר מיך צו יענער מכשפה און זאל זי ארויסברייגגען דעם נביא׳ס גייסט פון קבר.

— זאל זיך מיין האר קעניג איבערטהאָן אין איינפאכע קליידער, וועט די כשוף־מאכערין איהם נישט דערקענען, און דאן וועט זי מעגליך טהאָן זיין פערלאנג.

שאול האט זיך איבערגעטהאָן און זיך פארשטעלט אלס איינפאכער מאן און ער האט מיטגענומען צוויי יונגען און זיי האבען אוועקגעריטען נאך עין דור, אין מיטען דער נאכט.

— עס איז מיר זעהר שלעכט, אח, נביא! די פלשתים האלטען מיט מיר מלחמה, גאט האט זיך פון מיר אפגעקעהרט, די כהנים און די נביאים ווילען מיר נישט ענטפערען, און איך בין דאריבער געווען געצוואונגען דיך פון דיין קבר ארויסצוברייינגען דו זאלסט מיך ראטהען וואס צו טהאן...

די מכשפה האט ווייטער גענומען ריידען מיט שמואל'ס שטימע:

„פארוואס פרעגסט מיך אזא זאך? ווייסטו דען נישט אז גאט האט זיך פון דיר אפגעקעהרט, און ער בעשיצט דיינע שונאים... גאט וועט טהאן ווי ער האט שוין פון לאנג דורך מיר געזאגט; ער האט אפגעריסען דיין קעניגרייך פון דיר און אפגעגעבען דיין פריינד, דוד'ן, ווייל דו האסט זיך נישט צוגעהערט אין די שטימע פון גאט און נישט געטהאן צו עמלק ווי דו ביזט פארזאגט געווארען... און א חוץ דעם האסטו א סך אומזיסטע בלוט פארגאסען. דאריבער וועסטו די מלחמה מיט די פלשתים פארלירען, און אין גיכען וועסטו מיט דיין זוהן קומען צו מיר".

ווען שאול האט דערהערט דיזע ווערטער איז ער געפאלען אין חלשות.

די מכשפה האט צוגערופען שאול'ס יונגען און מען האט איהם אפגעמינטערט...

שאול איז געווען אזוי שוואך אז ער האט זיך קוים געהאלטען אויף זיינע פיס, דערצו האט ער נאך דעם גאנצען טאג און די גאנצע נאכט נישט פארזוכט קיין עסען.

די מכשפה האט זיך יעצט דערשראקען טאמער וועט שאול שטארבען אויף דעם פלאץ, וועט מען איהר בעשולדיגען אין זיין טויט, האט זי דאריבער איהם גענומען בעטען ער זאל אריין אין הויז און עפעס צובייסען.

— ניין, איך וויל גארנישט עסען, — האט שאול געענטפערט מיט א שוואכער שטימע, — עס איז שוין פאר מיר אלץ איינס... מיינע שטונדען זיינע געצעהלטע, לאמיר צוריקרייטען נאך גבעה...

— איך בעט דיך, מיין האר קעניג, — האט די מכשפה געזאגט, — איך האב איינגעשטעלט מיין לעבען אין סכנה און זיך צוגעהערט צו דיר און דיך געפאלגט וואס דו האסט מיר געהייסען... יעצט הער זיך אויך צו צו די שטימע פון דיין דינסט, און בייס עפעס צו ביי מיר, דו זאלסט כח האבען אויפ'ן וועג.

— איך קען גארנישט עסען יעצט, — האט שאול א מאך געטהאן מיט דער האנד.

— די יונגען האבען איהם אויך גענומען שטארק בעטען און ער האט צוגעשטימט.

די מכשפה האט צוגעגרייט צום טיש, און שאול מיט די יונגען האבען געגעסען, און זיינען אוועקגעגאנגען איידער עס איז טאג געווארען...

צוויי-און-צוואנציגסטער קאפיטעל

שאול'ס טויט

דוד און זיינע מענשען האבען זיך איינגעארדענט אין צקלג מיט זייערע פרויען און קינדער. זעהר אפט פלעגט דוד מיט זיין חייל פארלאזען די שטאדט און בעפאלען די גשורים, די גזרים און די עמלקים, וועלכע זיינען געווען די

דערקענט און דער גאנצער קערפער פון דער מכשפה האט זיך גענומען טרייסלען פון שרעק און כעס.

— איך בעט דיך, האב נישט מורא, — האט איהר שאול בארוהיגט, — איך האב דיר געשוואוירען אז קיין שלעכטעס וועט דיר נישט געשעהן... איך בין אין זעהר א שלעכטע לאגע און איך מוז זיך בעראטהען מיט דעם נביא.

דער כעס פון דער מכשפה האט זיך נאך נישט איינגעשטילט אפילו נאך די ווייכע רייד פון דעם קעניג... זי האט זיך דערמאהנט וואס ער האט געטהאן צו אלע איהרע פריינד און קרובים. זי האט גאנץ גוט געוואוסט דעם צושטאנד פון זיין גייסט, און זיין פארהעלטנים צו דעם פארשטארבענעם נביא שמואל. און זי האט בעשלאסען זיך מיט איהם אפצורעכענען.

— קיינער פון דיינע קנעכט דארף דאביי נישט זיין ווען שמואל׳ס גייסט וועט ערשיינען, — האט זי צו איהם שטילערהייד געזאגט.

שאול האט זיינע יונגען געהייסען אוועקגעהן פון דעם פלאץ, און א צו־שראקענער און מיט ערשיטערנדע נערוועז איז ער געבליבען שטעהן מיט דער מכשפה אין דער פינסטערניס.

א גרויסער געדיכטער רויך האט געזעצט פון די ווייהרויך... אויף א פוסטען קופערנעם קעסעל האט זי געקלאפט מיט די ביינער פון טויטע וואס האט אפגעהילכט אין דער טויטער שטילקייט פון דער נאכט מיט גרוים פורכט און שוידער... דערנאך האט די מכשפה גענומען ברומען און ווארט׳שען פערשידענע נעמען פון שדים און רוחות. דער רויך פון די ווייהרויך איז גרעסער געווארען...

— ער קומט! — האט די מכשפה פלוצלינג אויסגערופען, — נעהם נישט ארונטער דיינע אויגען פון רויך, ווייל זיין גייסט וועט ערשיינען דורך־דעם רויך.

שאול, א טויט־בלאסער, א צוטומעלטער און צושראקענער, האט גענומען אנשטרענגען זיינע אויגען אויף דעם רויך.

— איז עס שמואל? — האט שאול איהר א פרעג געטהאן, — זאג דאך מיר, ווי זעהט ער אויס?

— ער זעהט אויס אלט מיט א לאנגע גרויע בארד און איז איינגעהילט אין א ווייסען מאנטעל.

— יא, עס איז שמואל! — האט שאול אויסגערופען, און איז אומגעפאלען.

די מכשפה האט איהם געהאלפען זיך צוריקשטעלען און צו איהם געזאגט:

— שטארק זיך, מיין קעניג, זיין גייסט האט זיך באוויזען און דו קענסט מיט איהם ריידען יעצט וואס דו ווילסט.

שאול האט זיך געבוקט צו דער ערד. זיינע אויגען האבען איהם גענומען שווינדלען און איהם האט זיך טאקע גענומען דוכטען אז שמואל׳ס גייסט האט זיך באוויזען... אין זיין קראנקהאפטע פארשטעלונגס קראפט האט ער איהם דערזעהן ארויסגעהענדיג דורך דעם רויך פון דער ערד.

די מכשפה האט פון שאול׳ן איהרע אויגען נישט ארונטערגענומען, און ווען זי האט געזעהן אז ער איז אין גאנצען באהערשט פון דער שרעקליכער ערשיינונג, האט זי, נאכמאכענדיג די שטימע פון שמואל׳ן, וועמען זי האט פיעלע מאל געהערט ריידען, גענומען ריידען די פאלגענדע ווערטער:

״פארוואס האסטו געשטערט מיין רוה אין מיין קבר?״

שאול האט זיך אין גאנצען ווי אין קאנוואלסיען געווארפען:

דעז נישט דער זעלבער דוד וועלכער האט געטויטעט אונזער גרויסען ריעז, גלית... און האבען דען נישט די פרויען פון ישראל געזונגען טאנצענדיג: "שאול האט געטויטעט טויזענדע און דוד — צעהן־טויזענדע!" ניין, מיר קענען איהם נישט אנטרויען ער זאל צוזאמען מיט אונז געהן אין מלחמה... מיט וואס וועט ער זיך ווידער בעליעבט מאכען צו זיין האר, אויב נישט מיט אונזערע קעפ?!... ער וועט אונז בלויז שטערען.

אכיש האט צוגערופען דוד'ן און צו איהם געזאגט:

— ווי דיין גאט לעבט, אז איך בין מיט דיר זעהר צופריעדען און האב אין דיר מיין פולען צוטרויען, איך וואלט זעהר געוואלט אז דו זאלסט מיר העלפען אין דיזער מלחמה, אבער מיינע שרים זיינען נישט איינשטימיג מיט מיר, דאריבער וועסטו מיר ענטשולדיגען וואס איך קען נישט אננעהמען דיין דינסט אין מיין ארמיי, געה זיך דיר בשלום, איך וויל זיך אין דער יעצטיגער צייט ניט איינרייסען מיט מיינע שרים.

— אבער, מיין האר קעניג, — האט זיך דוד אפגערופען, פארדעקענדיג זיין צופרידענהייט מיט א מינע פון ענטטוישונג, — וואס האב איך געטהאן? און זינט איך בין צו דיר געקומען האסטו דען אויסגעפונען אז מיינע כוונות זיינען שלעכטע, פארוואס זאל איך נישט קריגען די געלעגענהייטש צו באַ־קעמפפען די פיינד פון מיין האר קעניג?!

— ביי מיר ביזטו אזוי גוט ווי א מלאך פון הימעל, — האט איהם אכיש נעענטפערט, — און עס טהוט מיר זעהר לייד וואס דו וועסט ניט קענען מיט־געהן מיט אונז אין מלחמה, אבער וואס זאל איך טהאן, אז מיינע שרים ווילען נישט... איך דאנק דיר זעהר פאר דיין גוטען ווילען... עס וועט קומען א צייט און מיינע שרים וועלען זיך ארומזעהן אז זיי האבען געמאכט א טעות... מארגען, גאנץ פריה וועסטו אויפשטעהן און פארלאזען דאס שלאכטפעלד צוזאמען מיט דיינע מענשען.

ווען דוד און זיינע מענשען האבען פארלאזען דעם לאגער, האבען זיך די פלשתים א רוק געטהאן נעהענטער צו די בערג פון גלבע, וואו שאול און זיינע מחנות האבען געלאגערט.

דוד איז געווען זעהר גליקליך וואס ער האט זיך ארויסגעפלאנטערט פון אזא אונאנגענעהמע לאגע.

— געלויבט איז גאט, וואס ער האט אזא געדאנק אריינגעגעבען די שרים פון די פלשתים און דאמיט ארויסגענומען מיך פון אזא שווערע לאגע.

— און איך בין זעהר אומרוהיג געווען, ווען איך האב דערהערט אז דו האסט אנגעבאטען אכיש'ן דיין הילף אין דער מלחמה... — האט יואב געזאגט, — וואס וואלטען מיר טאקע געטהאן אויב די גענעראלען וואלטען נישט פראטעסטירט. דאן וואלט דאך אויסגעקומען אז מיר וואלטען דארפען געהן זיך שלאגען מיט אונזערע אייגענע ברידער און העלפען דאמיט אונזער אלגעמיינעם שונא.

— איך האב גאנץ גוט געוואוסט, אז די שרים זיינען אויף מיר זעהר אייפערזיכטיג און זיי פערהאלטען זיך די גאנצע צייט מיט גרויס פערדאכט צו מיר, דאריבער האב איך געוואגט און געבעטען אכיש'ן ער זאל מיר מאכען פאר דעם אנפיהרער פון זיינע ארמייען, וויסענדיג גאנץ גוט אז דאס וועט זעהר נים שמעקען די שרים און דאס וועט מאכען אז זיי זאלען זיין דאנעגען דאס

פריינד פון די פלשתים. ער פלעגט אלעמען אויסשלאכטען מיט זיין שווערד און צונעהמען זייערע שאף און רינדער, זייערע אייזלען און קעמלען און אלעס וואס זיי האבען געהאט.

ווען אכיש, דער קעניג פון די פלשתים, האט דוד'ן געפרעגט, וואו און וועמען ער איז בעפאלען, האט ער געענטפערט: "איך האב בעפאלען מיינע און דיינע שונאים. איך האב בעפאלען די דרום שטעדט פון יהודה, די דרום ירחמאלים און די קנים, וועלכע זייגען די בעלי ברית פון ישראל".

— יעצט זעה איך, אז דו האסט אפגעבראכען אין גאנצען מיט ישראל, — האט אכיש געזאגט מיט א שמייכעל, — דו וועסט שוין, ווי עס ווייזט אויס, קיינמאל נישט קענען זיין קעניג איבער דיין לאנד, און דאריבער וועסטו קענען זיין מיט מיר. דו וועסט מיר העלפען אין די מלחמה געגען שאול'ן.

דוד איז געבליבען אין פארלעגענהייט... וואס וועט ער טהאן אויב דער קעניג וועט פארט פארלאנגען ער זאל מיט איהם געהן אין מלחמה געגען זיינע אייגענע ברידער... זאל ער זיך ענטזאגען, וועט ער דאך פארשטעהען אז ער איז נאך אלץ געטריי זיין פאלק ישראל, וועט ער איהם דען נישט פארטרייבען פון זיין לאנד?

דוד האט געוואוסט אז די גענעראלען פון די פלשתים קוקען אויף איהם מיט שלעכטע אויגען, און ווען זיי זאלען זיך דערוויסען אז זייער קעניג האט איהם געמאכט פאר א גענעראל, וועלען זיי געוויס זיין דאנגעגען. דאריבער האט ער זיך אפגערופען צו אכיש'ן:

— איך און מיין חייל וועלען דיר דיענען מיט אלע אונזערע מעגליכקייטען, מיין האר קעניג, נאך מעהר, אזוי ווי איך ווייס זעהר גוט אלע וועגען און פאר־בארגענע פעסטונגען פון ארץ ישראל, וואלט דען נישט געווען פאסיג ווען דו מאכסט מיך פאר דעם פיהרער פון דיינע ארמייען און איך וועל דיינע מחנות פיהרען צום נצחון.

— גוט, — האט אכיש איהם געענטפערט, — איך וועל דיך גרעסער מאכען פאר אלע מיינע שרים, ווייל איך האב אין דיר פולען צוטרוי.

* * *

די פלשתים האבען איינגעזאמעלט זייערע מחנות אין דער שטאדט אפק. דוד און זיין ארמיי זיינען נאכגעגאנגען פון הינטען.

ווען די גענעראלען פון די פלשתים האבען דערזעהן דוד'ן מיט זיין חייל געהט זיי נאך, זיינען זיי זעהר אין כעס געווארען און האבען זיך אפגערופען צום קעניג:

— ווער זיינען דאס אט די עברים און וואס טהוען זיי צווישען אונזערע מחנות?

— ווייסט איהר דען נישט, אז דאס איז דוד, וועמען דער קעניג שאול זוכט צו טויטען. ער איז געווארען זיין שונא אזוי גוט ווי מיר זיינען שאול'ס שונאים, און ער וועט אונז יעצט העלפען אין אונזער מלחמה מיט ישראל... די גאנצע צייט וואס ער איז מיט מיר האב איך אויסגעפונען אז ער איז מיר איבערגעגעבען און געטריי.

— ניין! — האבען די שרים פון די פלשתים זיך אפגערופען מיט אן איינגעהאלטענעם כעס, — ער וועט מיט אונז אין מלחמה נישט געהן! איז דאס

די געשרייען פון די פרויען און קינדער האט דערגרייכט אזש ביז'ן הימעל. איניגע פרויען האבען זיך פרובירט געגענשטעלען די עמלקים, אבער זיי זיינען מערדערליך געשלאגען געווארען... זיי האבען זיי אלע גענומען אין געפאנגענשאפט און ארויסגעהענדיג פון צקלג, האבען זיי די שטאדט אונטערגעצונדען. דאס פייער האט זיך בליץ שנעל פארשפרייט און האט ארומגענומען די גאנצע שטאדט.

ווען דוד און זיינע מענשען זיינען אנגעקומען נעבען צקלג האבען זיי שוין באמערקט אז עפעס האט אין שטאדט פאסירט. די לופט איז געווען אנגעפילט מיט רויך און שוועבעל. א טויטע שטילקייט האט דארט געהערשט. שנעל זיינען זיי אריינגעקומען אין שטאדט, און ווי גרויס זעהר שרעק איז געווען, ווען זיי האבען געזעהן אז די גאנצע שטאדט צקלג איז פארברענט.

צושראקענע און צואווילדעוועטע האט יעדער גענומען זוכען זיין פרוי, זיינע קינדער. באלד האבען זיך אלע איבערצייגט, אז קיין לעבעדיגער נפש איז נישט פארבליבען אין שטאדט. דאן האבען אלע אויסגעבראכען אין א געוויין און אין א יאמער.

— אן אומגליק האט פאסירט, א שונא האט זיך אין שטאדט אריינגעבראכען און אונזערע שוצלאזע פרויען און קינדער בעפאלען. אונזער שטאדט האט ער חרוב געמאכט, אונזער האב און גוטס אוועקגערויבט, און אונזערע פרויען און קינדער געפאנגען גענומען... גאט ווייס וואס מיט זיי האט פאסירט... זיינען זיי נישט געפאלען פון דער שווערד פון דעם שונא ? !

דוד'ס צער איז אויך געווען זעהר גרויס. זיינע צוויי פרויען אביגיל און אחינעם זיינען געפאנגען געווארען. און א חוץ דעם האט ער זיך געפיהלט פעראנטווארטליך פאר דיזען גרויסען אומגליק.

זיינע מענשען זיינען וואס ווייטער אלץ ביטערער געווארען, און זיי האבען זיך גענומען בונטעווען און ארויסגעווארפען די גאנצע שולד אויף דוד'ן.

— דו האסט אונז אלעמען אוועקגעפיהרט צו די פלשתים און איבערגעלאזען אונזערע פרויען און קינדער אהן שוץ און אהן הילף אין פאל פון אן אומגליק.

— דו האסט געוואלט איבערצייגען די פלשתים ווי שטארק איבערגעבען מיר זיינען זיי, האסטו דעריבער אונז אלעמען אהין אוועקגעפיהרט און געלאזען די שטאדט אפען צום שונא, — האט נאך איינער גע'טענה'ט.

— דאס האט אונז גאט אונז אלעמען בעשטראפט פארוואס מיר האבען געוואלט געהן העלפען דעם שונא אין זייער מלחמה געגען אונזערע ברידער.

— גאט, וועלכער ווייס די געדאנקען פון יעדען מענשען, ווייס דאך אויך אז מיין כוונה איז נישט געווען חלילה צו געהן קעמפפען געגען אונזערע ברידער. איך האב געהאנדעלט אזוי אז איך בין געווען איבערצייגט, אז אכיש'ס גענעראלען וועלען זיין געגען אונזער בעטייליגען זיך צוזאמען מיט זיי אויפ'ן שלאכטפעלד. און אין דערזעלבער צייט וואלט דער קעניג נישט געהאט דעם מינדסטען חשד אז מיר זיינען איהם נישט געטריי...

— אבער וואס וועט עס אונז אלעמען העלפען, — האבען זיך איניגע צושריען, — דו ביזט דער מערדער פון אונזערע פרויען און קינדער !

— יא, דו ביזט שולדיג אין אונזער גרויסען אומגליק ! — האבען נאך

איך זאָל זיך אין גאַנצען בעטייליגען אין דער מלחמה. יעצט לאָמיר אַלע מתפּלל זיין צו אונזער גאָט און בעטען איהם ער זאָל שיקען דעם נצחון אויף דער זייט פון ישראל.

— זעהר ווייניג האָפנונג איז פאַראַן, אז שאול זאָל די יעצטיגע מלחמה געווינען, — האָט יואב ווייטער געזאָגט, — ער האָט פאַרלאָרען זיין מוטה און קראַפט, דאָס פאָלק האָט שוין אויך מעהר קיין צוטרויען צו איהם... די פלשתים אָבער זיינען לעצטענס געוואָרען זעהר שטאַרק און מעכטיג... איך האָב זעהר מורא אז די מלחמה וועט ברייננגען אומגליק אויף אונזער לאַנד... ווען די פלשתים זאָלען יעצט ארויס די זיעגער, וועלען זיי ווידער נעהמען דריקען אונזערע ברידער און די אידישע צרות וועלען זיך אָנפאַנגען פון דאָס ניי...

— ווען איך זאָל וויסען אז שאול וואָלט מיר צו־רוה געלאָזען און וואָלט אָנגענומען מיין אָנבאָט, וואָלט איך מיט מיין חייל צוריקגעגאַנגען אין אונזער לאַנד און איהם געהאָלפען אין דער מלחמה... אָבער ווי עס ווייזט אויס, בין איך ביי איהם פאַררעכענט אלס א גרעסערער שונא דען די פלשתים. האָט ער דען נישט פערנאַכלעסיגט פיעלע מלחמות און איז מיט זיינע ארמייען נעגאַנגען זוכען מיך צו טויטען?... איך בין איהם אַלעם מוחל מיט׳ן גאַנצען האַרצען פאַר זיין אומרעכט וואָס ער האָט מיט מיר געטהאָן, זאָל איהם נאָר גאָט מוחל זיין און געבען אז ער זאָל ארויס פון דער מלחמה בשלום און מיט א גלענצענדען זיעג איבער די פלשתים.

דוד און זיין ארמיי האָבען זיך פאַרנומען אין דער ריכטונג פון צקלג.

* * *

אין דער צייט ווען די אידען און די פלשתים זיינען געווען אין עמק יזרעאל, גרייט אָנצופאַנגען די מלחמה, האָבען די פאַרבליבענע שבטים פון עמלק, זיך בענוצט מיט דער געלעגענהייט און גענומען מאַכען איבערפאַלען איבער די נאָהענסטע שטעדט... זיי פלעגען ראַבירען דאָס גאַנצע האָב און גוטס, אויס׳הרג׳ענען די מענער, די קינדער, און די פרויען פלעגען זיי נעהמען אין געפאַנגענשאַפט, ווּעמען זיי פלעגען נאָכהער פאַרקויפען פאַר קנעכט און דינסטען, די שעהנערע פרויען פלעגען זיי איבערלאָזען פאַר זייערע פיהרער.

די עמלקים האָבען זיך דערוואוסט אז דוד מיט זיינע מענשען זיינען אוועק צוזאַמען מיט די פלשתים אויף מלחמה, און אין צקלג האָבען זיי איבערגעלאָזען זייערע פרויען און קינדער, האָבען זיי זיך אָפּגערופען איינער צום צווייטען:

— יעצט איז געקומען אונזער צייט זיך נוקם צו זיין אָן דוד׳ן פאַר זיינע איבערפאַלען וואָס ער האָט געמאַכט אויף אונז. לאָמיר גלייך געהן אין צקלג און צונעהמען זייער פאַרמעגען און פאַרניכטען זייערע פרויען און קינדער. זאָל אונזער נקמה אָן זיי זיין א פאָלקאָמענע.

— ניין, — האָט זיך אָפּגערופען זייער פיהרער, — איך האָב געהערט אז זייערע פרויען זענען זעהר שעהנע... דאַריבער וועלען מיר די פרויען צונעהמען פאַר זיך און זייערע קינדער וועלען מיר פאַרקויפען פאַר קנעכט און דינסטען. און דאָס וועט זיין א גרעסערע נקמה אָן זיי.

גאַנץ פריה האָבען זיך די עמלקים אריינגעבראַכען אין צקלג און גענומען ראַבירען אַלע הייזער. זיי האָבען צוגענומען די גאַנצע שאָף און רינדער און אַלעם וואָס זיי האָבען דאָרט געפונען.

— וואָס איז מיט דיר? — האָט איהם דוד געפרעגט מיט צערטליכקייט, — דערצעהל דאָך מיר וואָס מיט דיר האָט פּאַסירט.

— איך האָב נישט געגעסען און נישט געטרונקען שוין דריי טעג און דריי נעכט... איך וואָלט זיכער געשטאָרבען ווען נישט איהר גוטע מענשען, וועלכע האָבען אויף מיר רחמנות געהאַט.

— אבער ווער ביזטו, און פון וואַנען קומסטו? — האָט איהם דוד ווידער געפרעגט.

— איך בין א מצרי, און איך האָב געוואוינט מיט מיין פאַמיליע אין א דאָרף פון דרום לאַנד. ביז וואַנען די עמלקים זיינען אונז בעפאַלען און מיך גענו־מען געפאַנגען... איינער פון די עמלקים בעאַמטע האָט מיך צוגענומען פאַר א קנעכט, און מיר געמאַכט פאַר זיין נושא כלים און מיך מיטגענומען יעדען מאָל ווען זיי האָבען געמאַכט איבערפאַלען איבער די שטעדט פון גרעניץ. און ווען זיי האָבען זיך דעם לעצטען מאָל צוריקגעקעהרט פון אזא איבערפאַל, בין איך קראַנק געוואָרען. און אז מיין האר האָט געזעהן דאָס ער קען פון מיר מעהר קיין נוצען נישט האָבען, האָט ער מיך איבערגעלאָזען אין פעלד אויס־צוגעהן פון הונגער און דורשט.

— זאָג דאָך מיר, — האָט זיך דוד אַנגערופען, — וועלכע איז געווען די לעצטע שטאָדט וואָס איהר זייט בעפאַלען?

— די לעצטע שטאָדט איז געווען צקלג... דאָרטען האָבען די עמלקים באַ־געגענט קיין ווידערשטאַנד... ווי עס ווייזט אויס, האָבען די מענער פאַרלאָזען די שטאָדט, און דאָרט איבערגעלאָזען די פרויען מיט קליינע קינדער... די עמלקים האָבען צוראַבירט אלעס וואָס זיי האָבען געפונען און די פרויען האָבען זיי גענומען אין געפאַנגענשאַפט... די שטאָדט צקלג האָבען זיי אונטער־געצונדען... אה, הלואי וואָלט מיר מיין האר איבערגעלאָזען דאָרטען, וואָלט איך פאַרברענט געוואָרען צוזאַמען מיט די הייזער, און פאַרשפּאָרט צו ליידען אזוי פיעל יסורים, וואַרטענדיג אויפ'ן טויט.

— וועסטו מיר אנצייגען וואוהין די עמלקים זיינען געגאַנגען? — האָט איהם דוד געפרעגט, — און פיעלייכט ווייסטו אויך וואו זיי געפינען זיך, טאָ זיי־זשע א גוטער מענש און פיהר אונז אהין צו יענעם פלאַץ.

— אבער אז איך וועל דיר אנצייגען דעם פלאַץ, וועט דאָך מיין פריהער־דיגער האר מיך דערזעהען און ער וועט מיך געוויס טויטען.

— האָב קיין מורא נישט, קיין שום שלעכטס וועט דיר נישט געשעהן.

— שווער דאָך מיר ביי דיין גאָט, — האָט דער מצרי זיך אפּגערופען, — אז דו וועסט מיר נישט טויטען און אז דו וועסט מיר נישט איבערגעבען אין די הענד פון מיין האר וועלכער האָט מיך איבערגעלאָזען צו שטאַרבען אין פעלד.

דוד האָט געשוואָרען, און זיי האָבען אוועקגעזעצט דעם מצרי אויף אן אייזעל וועלכער האָט געריטען א פריהער און זיי אנגעצייגט דעם וועג.

— אָט דאָרטען געפינען זיי זיך, אין יענעם טהאָל זיינען די אלע עמלקים וועלכע האָבען חרוב געמאַכט די שטאָדט צקלג... — האָט דער מצרי אנגע־צייגט מיט זיין האַנד...

— — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — —

איינציגע צוגעגעבן, — דו האסט געזאלט איבערלאזן א הונדערט אדער צוויי הונדערט מענשען צו היטען אונזערע פרויען און קינדער!

דער טומעל און געשריי האט זיך נאך פארגרעסערט, און דער כעס און אויפרעגונג פון דוד'ס מענשען איז פון יעדער רגע שטארקער געווארען. פיעלע האבען דוד'ן געוואלט פארווארפען מיט שטיינער, ווייל זייערע הערצער זיינען געווען שטארק פארביטערט אויף איהם.

דוד האט זיך אבער געשטארקט און זיך אפגערופען:

— מיינע ברידער, מיט אונזער זויינען און שרייען וועלען מיר גארנישט אויפטהאן, מיר מוזען זיך ארויסלאזען אויף די וועגען און זיך נאכיאגען נאך דעם שונא, פיעלייכט וועט נאט געבען אז מיר וועלען איהם אניאגען און רעטען עטוואס פון זיינע הענד... קומט לאמיר אלע געהן!...

יואב האט א קאמאנדעווע געטהאן און די זעקס הונדערט מענשען האבען גענומען נאכפאלגען איהם און דוד'ן, און אין א זעהר קורצע ווייל זיינען זיי שוין געווען נעבען דעם טייכעל בשור... דער אימפעט האט זיי אלעמען געטראגען... זיי זיינען געלאפען שנעל און ווען זיי האבען זיך אפגעשטעלט אפרוהען אויף א ווייל ביי דעם טייכעל, האבען פיעלע פון דוד'ס מענשען געזאגט, אז זיי פיהלען זיך אזוי מיעד און שוואך דאס זיי וועלען נישט קענען פארטזעצען דעם געיעג...

— מיר זיינען אלע אויסגעמאטערט פון וועג, — האבען זיך איינינע אפגערופען, — דריי טעג זיינען מיר געווען אין וועג, זינט מיר האבען פערלאזען דעם לאגער פון די פלשתים ביז וואנען מיר זיינען אנגעקומען אין צקלג, און דארטען האבען מיר זיך גארנישט אפגערוהט... און יעצט קענען מיר ווייטער נישט געהן, ווייל אויב מיר זאלען ווייטער לויפען וועלען מיר פאלען ווי פליגען פון מיעדקייט.

— ווער עס פיהלט זיך צו שוואך און צו מיעד מיט אונז ווייטער צו געהן, — האט דוד אויסגערופען, — זאל בלייבען דא און זיך אפרוהען, און די איבריגע וועלען ווייטער געהן.

צוויי הונדערט מענשען זיינען ארויס פון די רייהען און האבען געזאגט אז זיי מוזען זיך אפרוהען.

— גוט, — האט דוד זיי געזאגט, — איהר ווארט דא ביי דעם טייכעל בשור און רוהט זיך אויס, אויף דעם וועג צוריק וועלען מיר אייך דא טרעפען, און זאל גאט נאר געבען אז מיר זאלען זיך נישט אומקעהרען מיט ליידיגען...

דוד מיט די איבערגעבליבענע פיער הונדערט מענשען זיינען אריבער דאס טייכעל און זיך ארומגעקוקט אויף אלע זייטען. זיי האבען גענומען זוכען די שפורען פון דעם שונא, פלוצלינג האבען זיי פון ווייטען באמערקט א פערחלש'טען מענשען וועלכער איז געלעגען אין פעלד. מען האט איהם געבראכט צו דוד'ן וועלכער האט איהם געהייסען געבען וואסער און מען האט איהם קוים דערמינטערט.

— ער איז פאר'חלש'ט פון הונגער, — האט דוד געזאגט, און האט איהם גענעבען א שטיקעל ברויט, עטליכע פייגען און ראזשינקעס... און דער פארחלש'טער איז עטוואס געקומען צו זיך.

ראריבער וועט איהר געהן טאנצען צוזאמען מיט די איבריגע פרויען! ער האט זיי ביידען אנגענומען פאר זייערע קעפ הארץ, און א הויב געטהאן פון זייערע פלעצער.

פלוצים איז אין לאגען פון די עמלקים א טומעל געווארען.

— דער שונא קומט אן! — האט אימיצער אויסגעשריען, און באלד איז דער גאנצער לאגער אריינגעווארפען געווארען אין א שרעקליכען פאניק. מען האט אלץ איבערגעלאזען און זיך גענומען צולויפען אין אלע זייטען... אבער דוד און זיין ארמיי פון פיער הונדערט העלדען האבען זיי באפאלען, און איידער זיי האבען באוויזען זיך אויפצוהויבען פון דער ערד און זיך צו כאפען צו זייער געוועהר, האבען שוין די שווערדען און שפיזען פון דוד'ן און פון זיינע מענשען אפגעטהאן זייערס, און קיינער איז פון די עמלקים נישט אנטרונען געווארען...

א גאנצען טאג האט געדויערט די הריגה און די געפאנגענע פרויען און קינדער האבען מיט גליקליכע שטראהלענדע אויגען זיך צוגעקוקט און געזעהן די נקמה אן זייערע פערהאסטע שונאים...

פארנאכט, ווען דער לעצטער עמלק איז שוין געלעגען א טויטער, האבען זיך פלוצים אויפ'ן בארג באוויזען די פיער הונדערט יונגע עמלקים, וועלכע האבען זיך נאר־וואס צוריקגעקעהרט פון אן איבערפאל און מיט זיך געבראכט א סך רויב וואס זיי האבען אנגערויבט פון אנדערע שבטים. ווען זיי האבען ארונטערגעקוקט אין טהאל אין דערזעהען דוד'ן און זיינע מענשען, האבען זיי גלייך פארשטאנען וואס דארט איז פארגעקומען.

דוד האט זיי גלייך באמערקט און האט א קאמאנדעווע געטהאן: "אט קומען אן די איבריגע עמלקים, קומט ברידער און מיר וועלען צו זיי טהאן ווי מיר האבען געטהאן צו זייערע פריינד".

ווען די פיער הונדערט עמלקים וועלכע האבען געריטען אויף די אנגע־לאדענע קעמלען האבען דאס דערהערט, האבען זיי זיך שטארק דערשראקען, זיי האבען שנעל אראפגעווארפען דאס גאנצע רויב פון די קעמלען און גע־נומען פליהען...

דוד מיט זיין מחנה זיינען שנעל ארויף אויפ'ן בארג, און דערזעהענדיג אז די איבריגע עמלקים זיינען זיך צולאפען, איבערלאזענדיג דעם גאנצען אנגערויבטען שלל הינטער זיך, האט ער זיי אויפגעהערט נאכצויאגען.

— עס איז שוין שפעט און מיר מוזען זיך אומקעהרען צו אונזערע פרויען און קינדער, — האט ער געזאגט, — לאמיר צוזאמענגעהמען דעם שלל און ארונטערגעהן אין טהאל.

גרויס און אומבעשרייבליך איז געווען די שמחה פון אלעמען ווען יעדער האט געפונען זיין פרוי און קינדער אומבעריהרט... טרעהרען פון פרייד האט זיך באוויזען אין יעדענס אויגען ווען ער האט געהאלזט און געקושט זיין פרוי און קינדער... דער גליקליכסטער פון אלעמען איז געווען דוד. גאט איז מיט איהם און ער האט איהם געהאלפען געגען אלע זיינע שונאים. אביגיל און אחינעם האבען איהם דערצעהלט אלעס וואס איז פארגעקומען דורך די דריי טעג פון זייער געפאנגענשאפט.

אין די צונויפגעשטעלטע געצעלטען פון די עמלקים האבען זיי איבער־גענעכטיגט די נאכט. איינינגע זיינען געוועזן שומרים און האבען געוואכט איבער די מיעדע שלאפענדע מענשען פון דוד'ס מחנה.

דריי טעג זיינען פאראיבער זינט די עמלקים האבען פארברענט צקלג... זיי האבען זיך נאך נישט באנוגענט מיט צקלג און איינגעטיילט זייערע ארמיי אין עטליכע גרופעס, וועלכע האבען זיך אוועקגעלאזען צו אטאקירען פיעלע אנדערע שטעדט, אין דער צייט ווען איין גרופע האט געהיט די געפאנגענע און די רויב וואס זיי האבען אנגעראבירט פון פארשידענע שטעדט. אויפ'ן דריטען טאג זיינען אלע גרופעס צוזאמענגעקומען אין דעם גרויסען טהאל וואס געפינט זיך נישט ווייט פון דער שטאדט עזה מיט דעם גרויסען שלל, און האבען גענומען פייערען זייערע פיעלע זיגען מיט גרויס פאראד און שמחה. עטליכע טויזענד עמלקים זיינען זיי געווען, און כאטש איין גרופע פון פיער הונדערט יונגען האט זיך נאך נישט צוריקגעקעהרט, האבען זיי שוין מעהר ניט געוואלט ווארטען און אנגעפאנגען זייער שמחה אהן זיי. ווען זיי האבען זיך אנגעגעסען און אנגעטרונקען, האבען זיי זיך גענומען צו די געפאנגענע פרויען פון צקלג, און זיי געצוואונגען צו טאנצען פאר זיי ווילדע טענץ... די וועלכע האבען ניט געוואלט פאלגען אדער זיינען געווען צו שוואך צו טאנצען און שפרינגען פאר דעם שכור'ען המון, זיינען געשלאגען געווארען פון די עמלקים מיט בייטשען און מיט שטעקענס.

די געשרייען און געוויינען פון די פרויען זיינען פארשלונגען געווארען פון די טומעלדיגע פרעהליכע געזאנגען פון די עמלקים וואס האט אפגעהילכט דעם גאנצען געגענד.

אביגיל און אחינעם, דוד'ס פרויען, האבען נישט געטאנצט. זיי האט דער הויפט נישט אפגעלאזען פון זיך. און אין דער צייט ווען דער הויפט איז געווען פערנומען אין דער אכילה און אין זויפעריי, האט זיך אביגיל דורכ־געשמועסט מיט אחינעם:

— מיר זיינען דאך שוין פארלארענע, — האט אביגיל טרויעריג גע־זאגט, — ווי נאר די זון וועט אונטערגעהן וועלען אונז די טמא'דיגע עמלקים פאראומרייניגען, וועלען מיר דען קענען אריבערגעטראגען די שאנדע. דער טויט וועט שוין פאר אונז זיין בעסער, דאריבער לאמיר ביידע באפאלען דעם הויפט און לאמיר איהם טויטען איידער ער וועט זיך אויסניכטערען. און דערנאך מאכען א סוף צו אונזערע לעבענס.

— ווי גליקליך איך האב זיך געפיהלט מיט דריי טעג צוריק — האט אחינעם געזאגט, און די טרעהרען האבען איהר געשטיקט — געוואורט האב איך און געהאפט, אז דוד, אונזער ליעבער מאן, וועט זיך באלד צוריקקעהרען, און פון זיין ליעבליכען מויל וועלען מיר הערען ערפרעהענדע נייעס, און צום סוף זיינען אונז די עמלקים באפאלען און אונזער גליק אויף אייביג גערויבט... יא, דער טויט איז שוין פאר מיר מעהר געוואונשען, איידער אזא לעבען פון א שקלאפין פאר אן אומווירדיגען עמלק.

— פארוואס עסט איהר נישט און טרינקט נישט! — האט דער שכור'ער הויפט צו זיי א געשריי געטהאן און זיי צוגעטראגען צוויי קרינגלעך וויין.

אביגיל און אחינעם האבען זיך פון זייערע פלעצער נישט געריהרט און איהם אפילו נישט בעשאנקען מיט זייער בליק.

— טרינקט! — האט ער א געשריי געטהאן, און א שליידער געטהאן די קרינגלעך מיט דעם וויין אויף זיי, — איהר ווילט מיך נישט פאלגען?

גליקליך מיט דעם ווען דו האסט אזוי הארציג און געטריי געליעבט... איך זעה אלץ יעצט אזוי קלאר, אזוי דייטליך. איך האב דוד'ן פיעל שלעכטעס געטהאן, און ער האט עס זיכער נישט פארדיענט. און צוויי מאל בין איך אין זיינע הענד געווען און ער האט מיר געקענט שלעכטעס טהאן, און כאטש ער האט געוואוסט אז איך בין געקומען איהם טויטען, האט ער דאך מיר קיין שלעכטעס נישט געטהאן... יא, איך האב א סך געגען גאט געזינדיגט פארגיסענדיג די אומשולדיגע בלוט פון די כהנים פון נב, זאל מיר גאט מוחל זיין... איך האב נישט געוואוסט וואס איך טהו. דער בייזער גייסט האט איבער מיר געוועלטיגט... גאט האט מיך פאר קעניג געזאלבט... ער האט מיר געגעבען די מאכט צו טהאן גוטעס פאר מיין פאלק און לאנד און איך האב עס נישט אין גאנצען אויסגענוצט פאר דיזען צוועק... און יעצט, ווערט איהר, מיינע קינדער, דארפען ליידען פאר די זינד פון אייער פאטער... איך בעט אייך נאך אמאל זייט מיר מוחל...

א שטראם טרעהרען האבען ארויסגעפלאסען פון שאול'ס אויגען...

— פאטער, — האט איהם מיכל ארומגענומען, — זיי דאך נישט אזוי פארצווייפעלט, פארליר נישט די האפנונג אין גאט, דו וועסט נאך ווידער צוריקקומען צו אונז מיט דיינע זיעגרייכע ארמייען. דו וועסט צו די פלשתים, אתזערע שונאים, טהאן ווי דו האסט צו זיי געטהאן אין די פריהערדיגע מלחמות... פארליר נישט דיין מוטה און געה מיט גאטעס הילף, אויב דו האסט דוקא בעשלאסען צו געהן.

— אה, ניין, מיין טאכטער, — האט שאול געוויינט, — דער נביא האט מיר שוין מעהר קיין האפנונג ניט געגעבען... "דו וועסט די מלחמה מיט די פלשתים פארלירען"... אין גיכען וועסטו און דיינע זיהן קומען צו מיר.

שאול האט נאך אמאל געקושט און געהאלזט זיין פרוי און די קינדער. זיינע דיענער האבען איהם ארויפגעהאלפען אויף דעם פערד און אין בעגלייטונג פון זיין גדוד פון העלדען איז ער אפגעפאהרען.

ווען שאול איז אנגעקומען אויפ'ן שלאכטפעלד, האט זיך שוין די מלחמה געהאט אנגעפאנגען. אויף די בערג פון גלבע האבען די אידישע העלדען געקעמפפט געגען די פלשתים מיט ביטערונג און פערצווייפלונג. יונתן, אבינדב, ארער ווי מען האט איהם גערופען ישוי, און מלכישוע, די זיהן פון שאול'ן האבען צוזאמען געקעמפפט מיט העלדישקייט.

פיעלע טויטע זיינען געפאלען פון ביידע זייטען. די אידען האבען געגומען ביסלעכווייז פארלירען זייער מוטה. די פלשתים האבען אבער געקעמפפט מיט פארביטערונג און אנגעווארפען אן אימה אויף די אידישע מחנות.

— וואו איז אונזער קעניג?! — האבען זיך געהערט פארצווייפעלטע שטימען פון די סאלדאטען, — ווען וועט ער קומען?!...

אלע האבען געהאפט אז ווען דער קעניג שאול וועט קומען אויפ'ן שלאכטפעלד, וועלען די אידישע מחנות קעמפפען מיט מעהר מוטה און קוראזש.

— דער קעניג קומט אן! אונזער קעניג איז געקומען! — האבען פיעלע גענומען שאלען — פאר אונזער קעניג און אונזער לאנד!

לאנג האבען די געשרייען און שאלען ניט אנגעהאלטען. די סאלדאטען האבען בלויז געדארפט א קוק טהאן אויף דעם פאראומעטיגען טרויעריגען פנים

אויף מאָרגען פריה האָט דוד און זיין חייל צונויפגענומען דעם גאַנצען שלל, די שאָף און די רינדער וואָס האָט געהערט פריהער צו זיי, מיט די איבריגע שלל פון די עמלקים און האָבען זיך אומגעקעהרט צו די צוויי הונדערט מענשען וועלכע זיינען געווען צו מיעד און צו שוואַך מיטצוגעהן.

די באַגעגעניש איז געווען זעהר ריהרענד. יעדער איז געלאָפען צו זיין פרוי און קינדער. מען האָט געוויינט פון פרייד, און אויך אביסעל פון פאַרדרוס וואָס זיי זיינען געבליבען הינטערשטעליג...

ווען עס איז געקומען זיך צוצוטיילען מיט דעם שלל, האָבען זיך געפונען עטליכע שלעכטע פאַרביסענע מענשען וועלכע האָבען זיך אָפּגערופען צו דוד'ן:

די צוויי הונדערט וועלכע זיינען מיט אונז נישט מיטגעגאַנגען דאַרפען בלויז צוריק קריגען זייערע פרויען און קינדער און זייערע געראויבטע זאַכען וואָס מיר האָבען צוריקגענומען פון די עמלקים, אָבער גאָרנישט דאַרפען זיי קריגען פון דעם שלל וואָס מיר האָבען אוועקגענומען פון די עמלקים א חוץ אונזערע אייגענע...

— אָה, ניין, מיינע ברידער, — האָט זיך דוד אָפּגערופען, — מיר דאַרפען דאַנקען גאָט און זיין צופרידען וואָס ער האָט אונזערע שונאים איבערגעגעבען אין אונזערע הענד... ער האָט מיט אונז אזוי פיעל גוטעס געטהאָן, און דאָ ווילט איהר יעצט טהאָן שלעכטעס אייערע פריינד... ניין, א גלייכען חלק פאַר יעדען, סאַי פאַר די וועלכע האָבען זיך בעטייליגט אין מלחמה, און סאַי פאַר די וועלכע האָבען זיך צוליעב א געוויסע אורזאַכע נישט געקענט בעטייליגען אין מלחמה און זיינען געבליבען זיצען ביי די כלים. זיי קומט אויך א גלייכען חלק.

זיי זיינען אַלע צוריקגעגאַנגען אין צקלג און צונויפגעשטעלט זייערע געצעלטען. דערנאָך האָבען זיך אַלע גלייך אויף גלייך צוטיילט מיט דעם שלל.

* * *

אויף מאָרגען נאָכדעם ווי שאול איז אוועק פון דער מכשפה, האָט ער שוין אויסגעקוקט ווי א צובראָכענער שאַרבען. ער האָט זיך אָבער געשטאַרקט און אָנגעגורט זיין שווערד און געהייסען צוגרייטען זיין פערד, און האָט זיך געקליבען אוועקצוגעהן אוים'ן שלאַכטפעלד אויף די בערג פון גלבע, וואו די אידישע אַרמייען אונטער די פיהרונג פון אבנר און יונתן זיינען געשטאַנען געגען די פלשתים.

אחינעם, שאול'ס פרוי, און זיינע צוויי טעכטער, מרב און מיכל, האָבען איהם פּרובירט איינרעדען ער זאָל דיזען מאָל נישט געהן אויף דער מלחמה. ער איז דאָך אזוי קראַנק און ערשיטערט, אָבער שאול האָט זיך נישט געלאָזט איבעררעדען.

— מיינע טעג זיינען געצעהלטע און איך וויל בעסער שטאַרבען ווי א העלד, פאַרטיידיגענדיג מיין פאָלק, — האָט שאול געזאָגט, און אַרומגענומען זיין פרוי און קינדער און זיך מיט זיי צוקושט.

— מיכל, מיין ליעבע טאָכטער, איך האָב א סך געגען דיר געזינדיגט, זיי דאָך מיר מוחל, איך ווייס אז ווען דוד וועט ווערען קעניג, וועט ער דיך צוריקנעהמען צו איהם, געה דאָך צו איהם און זאָל דיר גאָט געבען אז דו זאָלסט זיין

דערשטעך מיר, אז נישט וועלן קומען די פלשתים, די ערלים, און זיי וועלן מיך דערשטעכן און דערצו וועלן זיי פון מיר אפשפאטן און אפלאכן.

— מיין קעניג, דיין וואונד איז נישט קיין געפערליכע. אט וועל איך צורופן איינינע פון דיינע דינער און זיי וועלן דיך אוועקפירן אין שטאדט און די רפואים וועלן דיין וואונד פארבאנדאזשירן.

— דער נביא רופט מיך... איך מוז גיין צו איהם... ער ווארט אויף מיר... איך קום!... — האט שאול אויסגערופן פון היץ.

— אה, גאט, זיי מיר מוחל! — האבן זיינע ליפן געשעפצעט, און אין ארויפגעפאלן אויף דעם שפיץ פון זיין שווערד און איז אויגנבליקליך געפאלן טויט.

— דער קעניג איז טויט! — האט דער נושא כלים אויסגעשריען, — מיר זיינען פארלארן! די פלשתים קומען אן אויף אונז. גאט העלף אונז! דער נושא כלים האט ארויסגעצויגן זיין שווערד און- נאכפאלגענדיג שאול'ס ביישפיל, איז ער אויך ארויפגעפאלן אויף זיין שווערד און זיך געטויטעט.

די אידישע מחנות האבן דערזעהן אז זייער קעניג איז טויט, האבן זיי אין גאנצן זייער מוטה פארלארן און גענומען אנטלויפן.

יונתן און זיינע ברידער האבן נאך פארטגעזעצט זייער קאמפף, אבער זיינע ארמייען זיינען וואס ווייטער געווארן שיטערער, און די פלשתים האבן צוגעקראגן פארשטארקונג. זיי האבן קאנצענטרירט זייערע מחנות אויף יונתן, וועלכער האט געקעמפפט ווי א לייב, ביז וואנען ער איז געפאלן א טויטער פון די פיילן פון די פלשתים. אבינדב און מלכישוע, יונתן'ס ברידער האבן פרובירט אנטלויפן אבער די פלשתים האבן זיי דערגרייכט און זיי אויך געטויטעט.

ווען אבנר, דער שר צבא פון אלע ארמייען, האט דערזעהן אז שאול און יונתן זיינען טויט און אז די סאלדאטען צולויפן זיך אין שרעק, איז ער אויך אנטלאפען צוזאמען מיט די איבריגע מחנות.

די פלשתים האבן נאכגעיאגט די אידישע ארמייען און פארנומען פיעלע שטעדט.

צווישען די טויטע און פערוואונדעטע איז אויך געווען אן עמלקי, וועלכער האט געדיענט אין שאול'ס גדוד, און כאטש ער איז נישט געווען טויט און אפילו נישט פערוואונדעט, איז ער דאך געלעגן שטיל און באוועגלאז... ער האט געהערט ווי שאול בעט זיך ביי זיין נושא כלים איהם צו טויטען, ער האט אויך געזעהן ווי שאול איז געפאלן טויט אויף זיין שווערד, און נאכהער האט דיזעלבע זאך געטהאן דעם קעניג'ס נושא כלים. ער איז יעצט דער איינציגער לעבעדיגער אויפ'ן שלאכטפעלד... שאול'ס גאלדענע קרוין האט א בליאסק געטהאן פאר זיינע אויגען, גאלדענע רינגען איינגעפאסט אין קאסטבארע שטיינער האט ער באמערקט אויף שאול'ס האנד.

דער עמלקי האט זיך אויפגעשטעלט פון זיין פלאץ, זיך ארומגעקוקט צי קיינער פון די פלשתים באמערקען איהם נישט און איז פארזיכטיג צוגעגאנגען צום קעניג, אויפגעהויבען זיין טויטען קערפער און איהם אנגעשפארט אן א בוים.

— העלדישער קעניג פון ישראל! — האט זיך דער עמלקי פאנאנדערגעלאכט, — מיט יאהרען צוריק האסטו מיינע ברידער די עמלקים בעזיעגט, יעז

פון זייער קעניג, זיי האבען נאר באמערקט דעם שרעקליכען יאוש וואס קוקט ארויס פון זיינע מעלאנכאלישע אויגען, זיי האבען געזעהן זיינע איינגעפאלענע באקען און זיין איינגעבויגענעם קאפ, און דאס ביסעל מוטה וואס זיי האבען געהאט, איז פון זיי גלייך פארשוואונדען. זיי זיינען געבליבען שטעהן אויפ'ן שלאכטפעלד אהן קאמפף־לוסט, האפנונגסלאז...

פלוצלינג אבער האט זיך שאול אויפגעשטעלט, אויסגעגלייכט זיין קאפ. אין זיינע אויגען האט זיך א פייער אנגעצונדען.

— אונזערע שונאים, די פלשתים זיינען אויף אונז געקומען מלחמה צו האלטען, — האט דער קעניג אויסגערופען, אויפהויבענדיג זיין שפיעז — לאמיר קעמפפען פאר אונזער גאט און אונזער הייליג לאנד! איך פיהל אז מיינע קרעפ־טען זיינען צו מיר ווידער געקומען ווי אין די פריהערדיגע יאהרען... לאמיר קעמפפען ביז'ן לעצטען טראפפען בלוט!

שאול האט שנעל גענומען טרייבען זיין פערד אין דער ריכטונג וואו די פלשתים זיינען געשטאנען. זיינע סאלדאטען האבען איהם נאכגעפאלגט און גענומען אטאקירען די מחנות פון די פלשתים מיט זייער גאנצען כח... טויזענדע פון די פלשתים זיינען געפאלען פון דעם אידישען אנגריף... עס האט אויס־געוויזען אז שאול'ס מחנות האבען ווידער בעקומען די אויבערהאנד... די פלשתים האבען זיך שטארק דערשראקען און האבען שוין געוואלט אנטלויפען...

שאול האט זיך אבער שנעל ווידער פארלוירען... דער "גייסט" פון שמואל דעם נביא, וואס איהם האט זיך געדוכט אז ער האט געזעהן, דורך דעם כשוף פון דער מכשפה, האט איהם פארפאלגט... די ווערטער: "ווייסטו נישט אז גאט האט זיך פון דיר אפגעקעהרט"... "אין גיכען וועסטו מיט דיינע קינדער קומען צו מיר"... האבען געקלונגען אין זיינע אויערען. זיין פנים איז בלאס געווארען, א קאלטער שוויים איז אריבער זיין קערפער... דער שפיעז איז פון זיין האנד ארויסגעפאלען... די פלשתים האבען עס באמערקט און זיי האבען זיך גענומען צילעווען מיט זייערע פיילען און בויגען אויף דעם קעניג פון ישראל.

א פייל פון די פלשתים האט געטראפפען אין ציעל און שאול איז פערוואונדעט געווארען... דער קאמפף איז געפיהרט געווארען מיט דער גרעסטער פערצווייפ־לונג. קיינער האט נישט געזעהן אז שאול איז פערוואונדעט געווארען... מען האט אפילו נישט באמערקט ווי ער איז ארונטערגעפאלען פון זיין פערד...

די פלשתים אבער, וועלכע האבען די גאנצע צייט נאכגעפאלגט שאול'ס באוועגונגען, האבען עס גלייך באמערקט, און זייער אנגריף האט זיך נאך מעהר פערשטארקט.

דער איינציגער וועלכער האט באמערקט שאול'ס שרעקליכען צושטאנד איז געווען זיין נושא כלים. ער איז גלייך צוגעלאפען צום קעניג און פרובירט פער־האלטען די בלוט מיט א טיכעל.

— מיין ענדע קומט! — האט שאול אויסגערופען מיט א שוואכע שטימע — דעם נביא'ס ווערטער ווערען מקוים... איך געה צו איהם...

— אה, מיין קעניג! — האט דער נושא כלים אויסגערופען, — שטארק זיך, מיר וועלען די פלשתים בעזיגען! טרינק דאך אביסעל וואסער און דו וועסט פיהלען בעסער.

— את, מאך אן ענדע צו מיינע יסורים! ציה ארויס דיין שווערד און

איז געווארען א יאמער און א געוויין... שטארקער פון אלעמען האט געקלאגט די שטאדט יבש גלעד, פון יענער זייט ירדן, וואס איז געווען ניט ווייט פון בית שאן.

אלע האבען נאך געדענקט די גרויסע הילף וואס ער האט זיי געבראכט, ווען נחש, דער קעניג פון עמון איז זיי בעפאלען און געוואלט ביי יעדען פון זיי אויסשטעכען די רעכטע אויג... ליעב און טהייער איז ביי זיי געווען שאול המלך און וואס פאר א טיעפער צער און ענמת נפש האט זיי אלעמען ארומגענומען, ווען זיי האבען זיך דערוואוסט אז די פלשתים האבען אזוי מבזה געווען דעם קערפער פון שאול און איהם צוגעשלאגען מיט נעגעל צום וואנט...

זיי האבען גלייך גערופען א טרויער־פערזאמלונג אין שטאדט, וואו זיי האבען מספיד געווען זייער ליעבען קעניג.

— ווער וועט וועלען איינשטעלען זיין לעבען און אוועקגעהן נאך בית שאן און אראפנעהמען שאול'ס קערפער ?! — האבען די זקנים אויסגערופען, — כדי דאמיט ארונטערצונעהמען די גרויסע חרפה וואס די פלשתים טהוען צו אונזער קעניג.

פיעלע העלדען פון יבש גלעד האבען גלייך געענטפערט צו דעם רוף, און ביינאכט זיינען זיי אוועקגעגאנגען נאך בית שאן און ארונטערגענומען שאול'ס קערפער און די קערפערס פון זיינע זיהן פון וואנט... ווען זיי האבען די קערפערס געבראכט אין יבש גלעד, האבען אלע בעשלאסען צו פארברענען די קערפערס כדי נישט צו געבען נאך א געלעגענהייט די פלשתים זיי זאלען ווידער אמאל חוזק מאכען פון זייער קעניג...

זיי האבען געמאכט א גרויסארטיגע לויה און פארברענט די קערפערס, און די אש מיט די איבערגעבליבענע ביינער האבען זיי מקבר געווען אין יבש... אלע איינוואהנער האבען געפאסט און געטרויערט זיבען טעג נאכדעם.

* * *

דער עמלקי וועלכער האט אראפגענומען פון שאול'ן די קרוין און די רינגען איז שנעל געלאפען נאך דרום וואו ער האט געהאפט צו קומען צו איינעם פון זיינע שבטים...

"די קרוין און די רינגען פון אידישען קעניג זיינען ווערטה זעהר פיעל געלד", — האט ער זיך געטראכט, — און ער וועט עס פארקויפען צו דעם הויפט פון די עמלקים, און ער וועט פון איהם דערפאר קריגען געלד און כבוד.

אויפ'ן וועג אבער האט ער זיך דערוואוסט, אז דוד האט נאר וואס צושלאגען די אלע עמלקים, און א גרויסע מורא איז אויף איהם אנגעפאלען... דוד זאל זיך דערוויסען אז ביי איהם געפינט זיך דעם קעניג'ס קרוין, וועט ער דען שווייגען ?!

באלד איז איהם אבער איינגעפאלען א גליקליכער געדאנק: ער וועט ברייננגען די קרוין צו דוד'ן אלס מתנה, דערצו וועט ער איהם נאך דערצעהלען ווי אזוי ער האט געהאלפען טויטען שאול'ן... ער איז געווען זיכער אז דוד וועט איהם זעהר ווארעם אויפנעהמען... איז דען שאול נישט געווען זיין גרעסטער שונא ?!... ער וועט איהם זעהר גוט באלוינען דערפאר און וועט איהם נאך זיכער מאכען פאר א בעאמטען.

מיט די געדאנקען איז דער עמלקי אוועקגעגאנגען צו דוד'ן אין צקלג, כדי צו צייגען דוד'ן אז ער קלאגט און טרויערט אויך אויף דעם גרויסען אומגליק וואס האט געטראפען אלע אידען, האט דער עמלקי צוריסען זיינע קליידער און גע־

האסט זיי פארטיליגט, און יעצט ביזטו אין מיינע הענד... איך זעה אַז דיר נקמה, דו שוועבלינג... יעצט וועל איך זיך מיט דיר אָפּרעכענען. ער האָט ארויס־געצויגען דעם שווערד פון שאול׳ס קערפּער, און האָט איהם מיט דעם זעלבען שווערד גענומען שטעכען ביז וואַנען שאול׳ס קערפּער איז ווידער אנידערגע־פאַלען. דאַן האָט זיך דער עמלקי איינגעבויגען און האָט אראָפּגענומען שאול׳ס קרוין און זיינע רינגען און גענומען לויפען.

* * *

אויף מאָרגען האָבען זיך די פלשתים צוריקגעקעהרט אויפ׳ן שלאַכטפעלד און גענומען אראָפּציהען די געוועהר און די זאַכען פון די דער׳הרג׳עטע. שאול׳ס קערפּער האָבען זיי דערקענט אַן זיינע קליידער און אַן זיין הויך. זייער שמחה איז געווען זעהר גרויס.

— געלויבט איז דגון אונזער גאָט, דאָס ער האָט אונז איבערגעגעבען דעם קעניג פון ישראל אין אונזערע הענד! — האָט איינער פון די פלשתים גענעראַלען געזאָגט; — לאָמיר אויפזוכען זיין קרוין און זיי ברייגען א מתנה צו אונזער קעניג.

— מיר האָבען די קרוין געזוכט איבער דעם גאַנצען פּלאַץ, — האָבען אייניגע אָפיצירען געזאָגט, — אָבער מיר האָבען זי ניט געקענט געפינען... מעגליך אַז אימיצער האָט זי צוגענומען פאַר זיך.

— ווער האָט עס געקענט נעהמען? — האָט דער גענעראַל געפרעגט.

— מעגליך אַז איינער פון אונזעריגע, — האָט איין אָפיציער געענטפערט.

— ווייל לויט די פיעלע שטעך פון שווערד וואָס געפינט זיך אויף שאול׳ס קער־פּער, קען מען זעהן אַז דאָס האָט נישט קיין איינענער געטהאָן, נור א פרעמדער וועלכער איז געוועזן זיין שונא.

— אויב אַזוי מוזטו אויספאָרשען ווער עס האָט די קרוין פאַר זיך צוגע־נומען, און זאָל ער בעקומען זיין שטראָף פאַר זיין נישט איבערגעבען די קרוין אין אונזערע הענד.

— וואָס זאָלען מיר טהאָן מיט שאול׳ס קערפּער? — האָבען די אָפיצירען געפרעגט דעם גענעראַל.

— לאָמיר פריהער ארונטערשניידען זיין קאָפּ און טהאָן צו איהם ווי זיי האָבען געטהאָן צו אונזער העלד, גלית... נאָכהער וועלען מיר גלייך שיקען אַנ־זאָגען אין אַלע שטעדט פון די פלשתים אַז אונזער שונא, דער אידישער קעניג, איז טויט, און זאָל אונזער גאַנץ לאַנד פרעהען זיך מיט אונזער זיעג...

די פלשתים האָבען ארונטערגעשניטען שאול׳ס קאָפּ און אַוועקגעשיקט אין דעם הויז פון זייער גאָט דגון, און זיין קערפּער און די קערפּערס פון יונתן און זיינע צוויי ברידער האָבען זיי געבראַכט אין דער דערבייאיגער שטאָדט בית שאן. דאָרטען, ביי דעם טויער פון שטאָדט האָבען זיי שאול׳ס קערפּער און די קערפּערס פון זיינע זיהן, צוגעשלאָגען מיט נעגעל צום וואַנט, כדי אנצוטהאָן דאָמיט א שאנדע צו גאַנץ ישראל...

א גרויסער טרויער האָט ארומגענומען אַלע אידען פון גאַנץ ארץ ישראל, וועלכע האָבען זיך דערוואוסט פון דעם גרויסען אומגליק וואָס האָט זיי געטראָ־פען. אין אַלע שטעדט און שטעדטלעך וואו די טרויעריגע נייעס האָט דערגרייכט.

— איך בין דער זוהן פון א גר פון עמלק.

— און דו האסט עס געטויטעט דעם אידישען קעניג?

— יא, איך האב עס געטהאן און געבראכט זיין קרוין א מתנה צו מיין האר, צו געפינען גנאדע אין דיינע אויגען.

— ווי האסטו געוואגט אויפצוהויבען א האנד געגען דעם געזאלבטען פון גאט? — האט דוד אויסגערופען מיט כעס, — דו וועסט מיט דיין לעבען בע־צאהלען פאר דיין שרעקליכע טהאט!

— מיין האר, איך האב איהם נישט געטויטעט... איך האב געזאגט א ליגען... איך האב געמיינט אז... איך האב שאול׳ס קערפער דורכגעשטאכען נאכ־דעם ווי ער איז שוין געוועזן טויט!

— דו ביזט אליין שולדיג אין דיין טויט! — האט דוד אויסגערופען, — ווייל דו האסט אויף זיך אליין עדות געזאגט אז דו האסט דעם געזאלבטען פון גאט געטויטעט...

דוד האט געהייסען איינעם פון די יונגען צו טויטען דעם עמלקי.

דער עמלקי האט דערזעהן אז דוד מיינט ערנסט, האט ער געכאפט די קרוין און גענומען לויפען.

עטליכע יונגען פון דוד׳ן האבען איהם נאכגעיאגט און געכאפט, און איהם אויף אן ארט געטויטעט.

לאנג האט דוד געטרויערט נאך שאול׳ן און יונתן. ער האט פארפאסט די פאלגענדע קינה איבער זייער טראגישען טויט.

די רוהם, די שעהנקייט פון ישראל
איז געפאלען טויט אויף דעם פעלד,
דער קעמפפער און בעשיצער פון ישראל
איז געפאלען אין קאמפף ווי א העלד.

דערצעהלט נישט אין דער שטאדט גת
די שוידערליכע נייעס פון טאג!
זאלען די פלשתים טעכטער
זיך נישט פרעהען אויף אונזער בראך, פלאג!...

פערשאלטען זייט, איהר בערג פון גלבע,
זאל צו אייך ניט קומען טוי און רעגען!
דארט איז דער שוץ פון העלדען געפאלען
און זאלט איהר נישט וויסען פון גאט׳ס זעגען.

פון די בלוט פון די שטארקע שונאים
נישט געזעטיגט האט יונתן׳ס בויגען,
און שאול׳ס שווערד האט נאך קיינמאל
מיט ליידיגען זיך צוריקגעצויגען...

מספרי [illegible]

שאַטען שטייט אויף זיין קאָפּ... ער איז צוגעקומען צו דוד'ן און זיך פאַר איהם פאַרנייגט.

— פון וואַנען קומסטו און פאַר וואָס טרויערסטו? — האָט איהם דוד גלייך געפרעגט. — זאָג דאָך מיר פאַר וואָס טראָגסטו דעם סימן פון טרויער אויף זיך.

— איך קום דאָס יעצט פון שלאַכטפעלד! — האָט דער עמלקי געענט־פערט, — די שטראָף פון גאָט האָט זיך אויסגעגאָסען אויף דעם פאָלק ישראל... די פלשתים האָבען א גרויסען זיעג איבער זיי געהאַט... די ישראלים זיינען אנט־לאָפען, איבערלאָזענדיג פיעלע טויזענדע אויפ'ן שלאַכטפעלד... דער קעניג שאול איז טויט און זיין זוהן יונתן איז אויך טויט...

דוד איז בלאָס געוואָרען... זיינע אויגען האָבען אויסגעדריקט צער און טרויער. און א ווייל איז ער געבליבען שטעהן ווי בעטויבט.

— פון וואַנען ווייסטו אז שאול און יונתן זיינען טויט?! — האָט דוד אויסגערופען מיט אויפרעגונג.

דער עמלקי האָט זיך אויסגעגלייכט און פון אונטער זיין בגד ארויסגענומען שאול'ס קרוין און זיינע רינגען, נאָכהער האָט ער זיך אָפּגערופען:

— איך האָב געדיענט אין שאול'ס גדוד און איך בין געווען מיט די איבריגע סאָלדאַטען אויף דעם בארג גלבע... פּלוצים האָבען אונז די פלשתים דערגרייכט און האָבען גענומען שיסען אויף דעם קעניג, ביז ער איז געפאַלען א פערוואונ־דעטער... און אַלע ארום איהם זיינען געפאַלען טויטע... דער קעניג האָט אויפ־געהויבען זיין קאָפּ, און ווען ער האָט מיך דערזעהן, האָט ער מיך צוגערופען:

— נעהם מיין שווערד און טויטע מיך! — האָט ער זיך צו מיר אָפּגע־רופען, — וייל איך בין פערוואונדעט און איך לייד זעהר פיעל יסורים...

איך האָב איהם געפאָלגט, ארויסגעצויגען דעם שווערד פון דעם שייד און דערשטאָכען דעם קעניג... ווען איך האָב דערזעהן אז ער איז טויט, האָב איך אראָפּגענומען זיין קרוין און די רינגען, און איך האָב עס געבראַכט צו דיר, מיין האר...

ווען דוד האָט עס דערהערט און דערזעהען שאול'ס קרוין אין דעם עמלקי'ס האנד, האָט ער פאַרשטאַנען אז שאול און יונתן זיינען טויט... ער האָט גלייך צו־ריסען זיינע קליידער... און זיך געזעצט אויף דער ערד. אַלע מענשען וועלכע זיינען געווען נעבען איהם האָבען געטהאָן דאָסזעלבע. זיי האָבען געקלאָגט, געיאָמערט און געפאַסט דעם גאַנצען טאָג.

דער עמלקי איז געווען זעהר צופרידען דאָס ער איז געווען דער ערשטער צו ברענגען דוד'ן די נייעס. ער האָט געוואַרט אויף דער גרויסער באַלוינונג וואָס דוד וועט איהם געבען פאַר דער קרוין.

ווען דוד איז אויפגעשטאַנען פון דער ערד האָט ער צוגערופען צו זיך דעם עמלקי און צו איהם געזאָגט:

— ביזטו עס טאַקע געווען דער וועלכער האָט געמאַכט אן ענד צו שאול'ס לעבען?

— יאָ, מיין האר, — האָט ער געענטפערט מיט שטאָלץ — איך האָב עטליכע מאָל דורכגעשטאָכען זיין קערפּער מיט זיין אייגענעם שווערד.

— ווער ביזטו? — האָט איהם דוד געפרעגט.

די אידען זיינען לאנגזאם צו זיך געקומען פון דער גרויסער מפלה וואס זיי האבען געקראגען פון די פלשתים אין דער לעצטער מלחמה.

אבנר האט אויסגעפונען אז יעצט וועט זיין די גינסטיגע צייט צו מאכען שאול׳ס זוהן פאר קעניג איבער אלע שבטים. ער האט גלייך אוועקגעשיקט שלוחים איבער אלע שטעדט פון ישראל און זיי אנגעזאגט פאלגענדעס:

„איהר, די בירגער פון גאנץ ארץ ישראל, ווייסט דאך זעהר גוט ווי געטריי דער קעניג פון שאול האט געדיענט זיין פאלק און פאטערלאנד דורך דער גאנצער צייט פון זיין קעניגען ביז דער לעצטער צייט ווען ער האט מלחמה געהאלטען. אייערע מלחמות געוואונען און פארטריבען אונזערע שונאים פון אונזער לאנד, און כאטש שאול איז געווען זעהר קראנק די לעצטע צייט, האט ער דאך אנגע־גורט זיינע לעצטע קרעפטען און איז געגאנגען מלחמה האלטען מיט די פלשתים. עס איז געווען דער רצון פון גאט אז מיר זאלען די מלחמה פארלירען, אבער אונזער קעניג און זיינע זיהן זיינען געשטארבען ווי העלדען אויף דעם שלאכט־פעלד. פאר דעם כבוד פון אונזער פאלק און לאנד. דאריבער איז נישט מעהר ווי רעכט אז די מלוכה זאל איבערגעהן בירושה צו שאול׳ס זוהן, איש בושת. מיין פערלאנג איז, אז יעדע שטאדט זאל שיקען פארשטעהער נאך גבעה און מיר וועלען קרוינען איש בושת׳ן פאר קעניג איבער גאנץ ארץ ישראל.

אין איינינגע וואכען זיינען אלע פארשטעהער פון די שטעדט פון ארץ ישראל זיך צונויפגעקליבען אין גבעה. אבער פון דעם שבט יהודה איז קיינער נישט געקומען.

איידער אבנר איז געקומען אויף דעם פערזאמלונגס־פלאץ איז צווישען המון אויסגעבראכען א טומעל... פיעלע האבען זיך גאנץ אפען ארויסגעזאגט געגען קרוינען שאול׳ס זוהן פאר קעניג.

— שאול׳ס מלוכה איז געווען א דורכפאל, — האבען איינינגע גע׳טענה׳ט, — אנשטאט צו באפעסטיגען אונזערע שטעדט און פארשטארקען אונזערע אר־מייען געגען אונזערע שונאים, די פלשתים, האט גאר שאול פארפאלגט יעדען איינעם פון אונזערע ברידער וועמען ער האט חושד געווען אז זיי זיינען נוטה צו דוד׳ן... און צוליעב דעם האבען מיר ערליטען א גרויסע מפלה מיט די פלשתים.

— אונזער קעניג האט גאר געדארפט יעצט זיין דוד, דער זוהן פון ישי, וועלכער האט באוויזען אזעלכע גבורות געגען אונזערע פיינד... ער האט געטויטעט גלית׳ן, דעם פלשתי, און דאמיט גרויס געמאכט דעם נאמען פון אונזער פאלק...

— ווער איז אט דער דוד? — האבען די פארשטעהער פון שבט בנימין אויסגערופען, — ער האט רואינירט דעם געזונדס־צושטאנד פון אונזער קעניג. און בלויז ער האט פאראורזאכט אונזער לעצטע מפלה... ניין, מיר ווילען פון דוד׳ן נישט וויסען! שאול׳ס יורש זאל ירשנ׳ען דעם טראהן פון זיין פאטער.

— קיינער האט פון איש בושת׳ן ניט געהערט. ער האט זיך מיט קיין העלדישקייט אויסגעצייכענט. ניין, ער האט געוויס נישט פארדיענט צו ווערען קעניג איבער ישראל! — האבען אנדערע געשריען.

שאול און יונתן — ווי צוויי געליעבטע
האָט זיי נישט אָפּגעטיילט אויך דער טויט ;
פלינקער פון אָדלער, שטאַרקער פון לייבען,
זיינען זיי געווען אין ישראל׳ס נויט.

קלאָגט אויף שאול׳ס טויט, טעכטער פון ישראל !
וויינט, טרויערט און געפינט ניט קיין נחמה...
זיידענע, וואָלענע קליידער און ציערונג,
פלעגט ער אייך ברענגען פון יעדער מלחמה . . .

אַה, ווי אַזוי ביזטו געפאַלען, יונתן,
אויף די בערג אין שלאַכט ? !
ווי אַ העלד האָסטו געקעמפּפט
און פאַרלאָרען דיין מאַכט ! . . .

גרויס איז מיין שמערץ, מיין ברודער יונתן!
דו ביזט מיר געווען זעהר ליעב און טהייער.
מעכטיגער ווי פרויען ליעבע האָב איך דיך געליעבט,
און יעצט ביזטו טויט, פאַרברענט פון פייער ! . . .

נאכדעם ווי די טרויער־טעג פון שאול׳ן און יונתן זיינען פאַראיבער, האָט דוד צוזאַמענגערופען זיינע מענשען און האָט זיך צו זיי אָפּגערופען :

— יעצט דאַרפען מיר מעהר נישט פערבלייבען אין פּלשתים לאַנד... איך וועל אוועקגעהן אין דעם לאַנד מואב און אומקעהרען מיינע עלטערען און די גאַנצע פאַמיליע, און פון דאָרט צוריק נאָך בית לחם... און איהר מיינע פריינד, איהר זייט מיר געווען געטריי און איבערגעבען די גאַנצע צייט פון מיין וואַנדע־רונג, יעצט איז יעדער פון אייך פריי צו געהן צו זיין היים און צו לעבען זיך רוהיג מיט זיין פרוי און קינדער.

— אַה, ניין, דוד ! — האָבען די מענשען געזאָגט, — מיר וועלען דיך נישט פאַרלאָזען ביז וואַנען גאָט וועט מקיים זיין דאָס וואָס ער האָט דיר צו־געזאָגט דורך זיין נביא שמואל׳ן. וואוהין דו וועסט געהן וועלען מיר אויך געהן, און וואָס דו וועסט טהאָן וועלען מיר אויך טהאָן.

— איך בין זעהר גליקליך אייך צו האָבען מיט מיר, — האָט דוד אויס־גערופען, — אויב אייך וועט ניט זיין צו שווער, וועל איך זיין צופרידען צו זיין מיט אייך ווי פריהער.

דוד און זיינע מענשען זיינען אוועק אין דעם לאַנד מואב, וואו דער קעניג האָט זיי אַלעמען זעהר פיין אויפגענומען.

דוד האָט דעם קעניג הארצליך בעדאַנקט פאַר די אַלע טובות וואָס ער האָט געטהאָן מיט איהם און מיט זיין גאַנצער משפחה. ער האָט זיך מיט איהם געזעגענט און האָט זיינע עלטערען צוריק באַזעצט אין בית לחם.

איניגע מאָנאַטען זיינען פאַראיבער און דוד האָט זיך באַזעצט מיט זיינע מענשען אין חברון. דורך דער צייט האָט אבנר, שאול׳ס שר צבא צונויפגע־שטעלט זיינע צופאַלענע אַרמייען און ביסלעכווייז האָט ער פאַריאַגט די פּלשתים וועלכע האָבען זיך גענומען באַזעצען אין פיעלע שטעדט פון ארץ ישראל.

דריי-און-צוואנציגסטער קאפיטעל

דוד ווערט קעניג

אין דער צייט ווען אבנר האט געקרוינט איש בושת'ן פאר קעניג איבער גאנץ ישראל, זיינען געקומען די זקנים פון שבט יהודה צו דוד'ן אין חברון און צו איהם געזאגט:

— דו ביזט פון לאנג געווען אונזער שטאלץ. ווען דו ביזט נאך גאר יונג געווען האסטו ארויסגעוויזען דיין העלדישקייט ראטעווענדיג אלע איינוואהנער פון בית לחם פון די פלשתים... שפעטער ווען דו ביזט עלטער געווארען האסטו געקעמפפט געגען דעם ריעז גלית'ן, און דאמיט געראטעוועט אלע אידען... דו האסט פיעלע מלחמות געהאט און אימערצו האסטו געזיעגט... ווייל גאט איז מיט דיר, ער בעשיצט דיך פון אלע דיינע שונאים... מיר האבען נאר וואס אויסגעפונען פון דיין פאטער ישי, אז דער נביא שמואל האט דיך פאר קעניג געזאלבט, נאך איידער דו האסט געטויטעט גלית'ן... מיר ווייסען אז דער קעניג שאול האט געגען דיר פיעלע אומרעכטען בעגאנגען, כאטש דו ביזט איהם די גאנצע צייט געווען זיין פריינד. יעצט איז שאול טויט, און דו ביזט דער איינציגער מאן וועלכער וועט קענען פיהרען אונזער פאלק אין דיזער שלעכטער צייט וואס איז אויף אונז אנגעקומען. און כאטש אבנר האט געזאלבט פאר א קעניג דעם שוואכען זוהן פון שאול, איש בושת, איבער די אנדערע שבטים, איז אונזער שבט יהודה געבליבען געטריי זייער בעליעבטען העלד דוד'ן... און יעצט זיינען מיר געקומען אין נאמען פון אונזער שבט דיך צו קרוינען פאר קעניג איבער יהודה.

איידער דוד האט צייט געהאט צו ענטפערען האט אויסגעבראכען א היליגער געשריי און שאלען פון דוד'ס מענשען און פון די איינוואהנער פון חברון וועלכע האבען זיך געהאט פערזאמעלט ארום דוד'ן.

— לאנג לעבען זאל אונזער קעניג דוד!

— געבענשט פון גאט זאל זיין דוד המלך, אונזער העלד און בעשיצער!!

איינער פון די זקנים איז דאן ארויף אויף דער בימה וואו דוד איז געשטאנען און האט מיט א קריגעלע בוימאייל געזאלבט דוד'ן פאר קעניג איבער דעם שבט יהודה. באלד האט א צווייטער איהם אנגעטהאן די קרוין.

לאנג האט דאס פאלק געשאלט און געשטורעמט פון פרייד. יעדער האט זיך געפיהלט גליקליך מיט דער קרוינונג פון דוד'ן אלס קעניג איבער דעם גרעסטען שבט.

צווישען די פערזאמעלטע וועלכע האבען בייגעוואהנט די פייערליכע צערעמאניע האט זיך אויך געפונען בת שבע מיט איהר מאן אוריה דער חתי.

בת שבע'ס פרייד איז געווען געמישט מיט צער... זי האט איהם אנגע-

ווען אבנר איז ארויף אויפ׳ן בימה, האט זיך דער עולם איינגעשטילט.

— מיינע ברידער! — האט אבנר אויסגערופען, — גאט האט שאול׳ן געזאלבט פאר קעניג איבער גאנץ ישראל... און נישט איינמאל האט שאול ארויסגעוויזען גרויסע העלדישקייטען אין די מלחמות מיט די ארומיגע שונאים... פיעלע פון אייך געדענקען נאך ווי אזוי שאול האט געראטעוועט די איינוואהנער פון יבש גלעד פון א שענדליכען טויט, און דאמיט ארונטערגענומען א גרויסע חרפה פון אונזער פאלק... ווער געדענקט עס ניט ווי העלדיש שאול האט גע־געקעמפט געגען די עמלקים און זיי פארניכטעט... אויך איז אלעמען פון אונז בעקאנט ווי יונתן האט העלדיש געקעמפפט צוזאמען מיט זיין פאטער געגען די פלשתים... אין דער לעצטער מלחמה מיט די פלשתים האבען מיר פארלארען אונזער קעניג מיט זיין יורש יונתן... מיט גאטעס הילף איז מיר געלונגען ארויסצוטרייבען די פלשתים פון אונזערע שטעדט וועלכע זיי האבען לעצ־טענס פארנומען... יעצט מוזען מיר האבען א קעניג וועלכער זאל ווייטער פיהרען אונזערע מלחמות. דאריבער לעג איך פאר צו קרוינען שאול׳ס זוהן איש בושת פאר א קעניג אנשטאט זיין פאטער. איך בין איבערצייגט אז ער איז ווערטה צו טראגען די קרוין פון שאול׳ן.

— לאנג לעבען זאל אונזער קעניג איש בושת! — האט דער המון געשטורעמט. די שטימען פון די עטליכע געגנער האבען זיך פארלארען צווישען די געשרייען פון שאול׳ס פריינד. דאן האט אבנר געקרוינט איש בושת פאר דעם קעניג פון ישראל.

אַן אין בית שמש... ווען נישט דו וואָלט דאָך איהם שאול זיכער געכאַפּט, ווייל ער האָט קיין איין הויז נישט דורכגעלאָזט וואו ער האָט דוד נישט געזוכט.

— אבנר האָט מיר שוין פון לאַנג פערשפּראָכען מיך צו דערהויבען צו אַ העכערען ראַנג, — האָט זיך אוריה אָפּגערופען צו בת שבע׳ן, — און מיר שטעהט פאַר מעהר צו געווינען מיט אבנר׳ן איידער מיט דוד׳ן... פאַרגעס ניט, אַז דוד איז דערווייל בלויז קעניג איבער איין שבט...

— דיין פּלאַץ איז מיט דוד׳ן און נישט מיט אבנר׳ן, — האָט בת שבע אויסגערופען מיט אַן איינגעהאַלטענעם כעס, — און אויב דו שעהמסט זיך וועל איך מיט איהם ריידען וועגען דיר... ער וועט מיר זיכער נישט ענטזאָגען.

— אויב דאָס איז דיין פערלאַנג, בת שבע, וועל איך ריידען מיט דוד׳ן... אָבער איך זעה נישט איין פאַרוואָס איך זאָל אומבייטען אַ בעסערע געלעגענהייט אויף אַן ערגערע... אבנר האָט מיט מיר פיעל גוטעס געטהאָן און אַלע שבטים זיינען יעצט אונטער זיין הערשאַפט... קען זיך דען דוד פאַרמעסטען מיט אבנר׳ן ?

— און מיר האָט זיך געדאַכט אַז דו ביזט דוד׳ס פריינד ! — האָט בת שבע איהם פאָרגעוואָרפען, — אָבער פון דיינע יעצטיגע רייד בין איך איבערצייגט, אַז דו זוכסט גאָר צו שליסען פריינדשאַפט מיט דוד׳ס שונאים... איז דען דוד נישט פעראַנטוואָרטליך פאַר פיעלע גוטע זאַכען וואָס דו האָסט אין דיין לעבען עררייכט ?... און אַ חוץ דעם, זעהסטו דען נישט אַז סוף כל סוף וועט דוד ווערען דער איינציגער הערשער איבער גאַנץ ישראל ?... ניין, אוריה, דו האָסט יעצט אין מיינע אויגען אַ סך פאַרלאָרען...

אוריה איז געבליבען שטעהן אין אַ פאַרלעגענהייט. יאָ, בת שבע איז גערעכט. נור אַ דאַנק דוד׳ן האָט ער בת שבע׳ן געקראָגען פאַר אַ פרוי... ווען זי זאָל וויסען אַז ער האָט דוד׳ן פעררעטהען וואָלט זי דאָך אויף איהם נישט געוואָלט אַ קוק טהאָן... ווען זי וויים אַז ער אליין האָט געשיקט די צוויי ברידער רכב און בענה אַנצוזאָגען שאול׳ן אַז דוד געפינט זיך אין בית שמש... זי וואָלט איהם זיכער פאַרלאָזען !... זי, די שעהנע בת שבע וואָלט מיט איהם קיין טאָג נישט געוואָהנט... אַ שוידער געהט דורך זיין לייב... ניין, זי טאָר דערפון קיינמאָל נישט וויסען... אָבער ווען ער זאָל יעצט ענטזאָגען אבנר׳ן און אוועקגעהן צו דוד׳ן, וועט דאָך מעגליך זיין אַז די צוויי ברידער, רכב און בענה, וועלכע געפינען זיך אין אבנר׳ס אַרמיי, וועלען אַרויסגעבען זיין סוד... און דאַן איז ער דאָך אַ פאַרלאָרענער... בת שבע וועט פון איהם אוועקגעהן, און דוד וועט אויך אויס־לאָזען זיין כעס צו איהם... ניין, איידער ער בעשליסט זיך צו ווענדען צו דוד׳ן, וועט ער זיך פריהער מוזען זעהן מיט די צוויי ברידער...

— פאַרוואָס ענטפערסטו מיר נישט, אוריה ? — האָט בת שבע איהם געפרעגט מיט פערוואונדערונג, — פאַר וואָס האָסטו זיך פּלוצים אַזוי פער־טראַכט ?...

ערשט דאַן האָט זיך אוריה ווי פון שלאָף אויפגעכאַפּט און האָט געזאָגט :

— יאָ, מיין ליעבע בת שבע, איך זעה מיין טעות, דו ביזט גערעכט... איך וועל זיך ווענדען צו דוד׳ן... נאָר נישט אַזוי גיך. איך וועל וואַרטען אַ טאָג אָדער צוויי... עס פּאַסט דאָך נישט צו ריידען מיט איהם דעם זעלבען טאָג.

— נאָר עס... אָבער קען דאָך זיין צו שפּעט, — האָט בת שבע געזאָגט —

פאנגען ליעב צו האבען. זינט זי האט איהם צום ערשטען מאל דערזעהן ווען ער האט איהר געררעטעט פון דעם פלשתי... ווען דוד האט זיך אויסבעהאלטען אין איהר הויז פאר א קורצער ווײלע, איז איהר ליעבע צו איהם שטארקער געווארען, און כאטש זי איז שוין דאמאלס געווען כמעט ווי פער'קנס'ט צו אוריה'ן, האט זיך דאך נישט אויפגעהערט צו טראכטען פון דוד'ן... און ווען אוריה וואלט נישט ארויסגעצייגט זיין געטריישאפט און איבערגעבענהייט צו דוד'ן, וואלט זי זיכער אפגעבראכען מיט איהם... אוריה האט געוואונען איהר הארץ בלויז מיט דעם וואס ער האט געררעטעט דוד'ן פון שאול'ס הענט, וויסענדיג אז זי, בת שבע, ליעבט איהם... אוריה האט באוויזען אז ער בעזיצט א ריינע נאבעלע נשמה... מיט זיין ווארנונג צו דוד'ן וואס ער האט געגעבען אין צייט, איז אוריה זעהר הויך געשטיגען אין איהרע אויגען... זי וועט קיינמאל נישט פארגעסען ווי בלאס און צושראקען אוריה איז געווען ווען ער איז יענעם פריהמארגען אריינגעלאפען צו איהר אין הויז און אויסגערופען:

"דוד, ווי גאט איז דיר ליעב, אנטלויף פון דאנען וואס שנעלער, איך האב נאר וואס אויסגעפונען אז דער קעניג שיקט אן ארמיי אין בית שמש... איך וועל דערווייל פערהאלטען דעם קעניג'ס חיל וואס לייגער אין שטאדט".

דוד האט באלד פארלאזען איהר הויז און אויף מארגען איז טאקע שאול מיט זיינע מחנות אנגעקומען אין בית שמש. באלד נאכדעם האט זי איינגעשטימט צו ווערען אוריה'ס פרוי.

יעצט איז בת שבע געשטאנען און נישט ארונטערגענומען איהרע אויגען פון דוד'ן און פון זיינע ביידע פרויען, אביגיל און אחינעם... אה, ווי שטארק זי האט זיי מקנא געווען... וואלט זי נישט געמאכט אזא איבעראיילטען שריט, וואלט דאך דאן מעגליך געווען... אבער זי פארטרייבט פון זיך די געדאנקען. ניין, זי טאר נישט זינדיגען מיט אזעלכע מחשבות... אוריה איז איהר מאן און זי מוז איהם געטריי בלייבען אפילו אין איהרע געדאנקען... אמת, זי האט איהם נישט ליעב... זי האט איהם קיינמאל נישט ליעב געהאט און וועט איהם נישט ליעבען... דוד איז דער איינציגער וועלכער האט אין איהר ארויסגערופען די געפיהלען פון ליעבע... און אט שטעהט דער זעלבער דוד מיט א קרוין אויפ'ן קאפ. ער איז דער קעניג פון יהודה!... ווען ער זאל איהר נור באמערקען...

— אוריה, — האט זיך בת שבע צו איהם אפגערופען, — איך גלויב אז דוד וועט אין גיכען אויך קעניגען איבער אלע שבטים!...

— איך וועל זיין זעהר צופריעדען אויב דאס זאל אזוי געשעהן, — האט אוריה איהר געענטפערט, — אבער איך האב מורא אז נישט אזוי גרינג וועט איהם אנקומען צו געווינען די מלוכה איבער אלע שבטים... ווען זיין געגנער וואלט בלויז געווען איש בושת, וואלט ער גאר קיין שוועריגקייטען געהאט, אבער פארגעס נישט אז אבנר פיהרט די גאנצע מלוכה און נישט איש בושת... אבנר צייגט זיך ארויס צו זיין א צו שטארקער מאן, און כל זמן ער לעבט, צווייפעל איך אויב דוד וועט קענען געווינען אויף זיין צד די איבריגע שבטים...

— פון דעסטוועגען וואלט נישט געשאדעט ווען דו פרובירסט ריידען מיט דוד'ן ער זאל דיר מאכען פאר א הויפט איבער איינעם פון זיינע גדודים — האט בת שבע צו איהם געזאגט, — דוד האט דאך געוויס נישט פארגעסען די טובה וואס דו האסט איהם געטהאן, ווען דו האסט איהם אנגעזאגט אז שאול קומט

— האט בת שבע מיט א נידריגער שטימע געזאגט, — זאָל דער קעניג בע־שטימען מיין מאן פאר א שר אלף (הויפּט איבער טויזענד). איך בין זיכער, אז אוריה וועט דעם קעניג געטריי דינען.

— דיין פערלאנג וועט גלייך ערפילט ווערען, — האט דוד געזאגט, — אוריה וועט זיין דער שר איבער טויזענד גבורים!

— איך האב געפונען גנאדע אין די אויגען פון מיין האר, — האט זיך אוריה אפּגערופען פארנייגענדיג זיך נאך אמאָל פאר׳ן קעניג.

— מיין הארצליכען דאנק דיר, מיין האר קעניג, — האט בת שבע זיך אפּגערופען און טרעהרען האבען זיך באוויזען אין איהרע אויגען.

— יעצט געהט אין פריידען, — האט זיך דוד צו זיי אפּגערופען, — די טיהרען פון מיינע פּאלאצען זיינען אימער אפען פאר אייך ביידען.

בת שבע און אוריה האבען דוד׳ן נאך אמאָל בעדאנקט און זיינען אוועק־געגאנגען.

יואב וועלכער איז געשטאנען דערביי און האט זיך צוגעהערט צו זייער געשפּרעך, איז ניט געווען שטארק צופרידען מיט דעם וואס דוד בעשטימט אוריה׳ן פאר א שר אלף... ער האט געהאפט צו מאכען זיינע ברידער, אבישי׳ן און עשהאל׳ן פאר הויפּטען.

— איך קען נישט פארשטעהן, — האט זיך יואב אפּגערופען צו דוד׳ן, — פארוואס דער קעניג האט אוריה׳ן אזוי דערהויבען... איך צווייפעל אויב ער האט עס פארדיענט.

— אויב ביי דיר איז א צווייפעל צי ער האט דאס פערדיענט, בין איך אבער אין דעם זיכער, ווייל ווען איך האב זיך בעהאלטען אין בית שמש, האט ער אויסגעפונען אז שאול קומט אהין מיט אן ארמיי און ער האט מיר געלאזט וויסען פון דעם בעצייטענס ראטעוועגדיג מיר פון א זיכערען טויט.

— אבער וואס האט ער געהאט צו טהאן מיט אבנר׳ן? — האט יואב געזאגט, — ווי איך האב ערפאהרען, האט אוריה באזוכט אבנר׳ן אין גבעה, נאך איידער ער האט אריבערגעפיהרט די מלוכה אין מחנים...

— ער האט דאן געהאט א רעכט צו בעזוכען אבנר׳ן, ווייל נאך אלעמען איז ער דאך געווען א שר חמשים אין שאול׳ס ארמיי. יעצט אבער בין איך זיכער אז ער וועט מיר געטריי דינען.

יואב האט געשוויגען. אבער אין הארצען האט ער געטראגען א שנאה אויף אוריה׳ן, און ער האט בעשלאסען איהם נאכצוהיטען.

בת שבע האט זיך זעהר גליקליך געפיהלט וואס איהר האט זיך איינגע־געבען דאס איהר מאן זאָל בעשטימט ווערען פאר א הויפּט איבער טויזענד... זי איז געווען זיכער אז יעצט וועט זי וואהנען אין דער הויפּטשטאדט וואו דער קעניג געפינט זיך און פיעלייכט וועט זיך איהר הויז געפינען נישט ווייט פון דוד׳ס פּאלאץ, אזוי וועט זי האבען א געלעגענהייט צו זעהן זיין פּנים יעדען טאג . . .

אוריה אבער איז געבליבען אין גרויס פארלעגענהייט. יעצט אלס בעאמטער פון דוד׳ן וועט איהם זיין שווער זיך צו טרעפען מיט אבנר׳ן וועלכער וועט איהם זיכער האלטען פאר א שונא. און וואס וועט ער טהאן ווען בכב און בענה וועלען אויף איהם אין כעס ווערען וואס ער האט פארלאזען די ארמיי וואו זיי געפינען

עס וועלען זיך געפינען פיעלע וועלכע וועלען ווינשען אז דוד זאל זיי ריער-טיבען צו א הויכען ראנג. דאריבער איז מיין עצה אז דו זאלסט גלייך גיהן צו איהם און איך וועל מיט דיר מיטגעהן.

אוריה האט איינגעזעהן אז בת שבע וועט נישט נאכלאזען. ער וועט איהר מוזען פאלגען.

— גוט, איך גיה! — האט ער אויסגערופען, — לאמיר ביידע געהן.

בת שבע און אוריה האבען זיך דערנעהנטערט צו דוד'ן, און מיט גרויס אונגעדולד געווארט ער זאל פארטיג ווערען מיט די מענשען וועלכע האבען איהם ארומגערינגעלט.

פלוצים האט דוד באמערקט בת שבע'ן, און ער האט איהר צוגערופען צו זיך.

— בת שבע, — האט זיך דוד אפגערופען, — דו ביזט מיר אויך געקומען באגריסען?!... איך דאנק דיר זעהר. איך האף איך וועל דיר נאך ווען-עס-איז קענען אפדיענען פאר דיין חסד וואס דו האסט מיט מיר געטהאן ווען איך האב זיך אויסבעהאלטען אין דיין הויז פאר שאול'ן...

— מיין האר, קעניג! — האט זיך בת שבע פארנויגט, — האסטו דען ניט מיט דיין גרוים גנאדע מיין לעבען געראטעוועט! דיין דינסט איז נישט ווערטה די שטויב וואס איז אונטער מיין האר'ס פים... אבער איך בין דא געקומען מיט מיין מאן, אוריה...

— האסטו טאקע געהייראט מיט אוריה'ן?! — האט דוד אויסגערופען.

— יא, מיין האר, איך האב מיט איהם געהייראט דאן ווען ער האט ארויסגעוויזען זיין פריינדשאפט צו מיין האר און איהם אין צייט געווארענט ער זאל אנטלויפען פון בית שמש... אויף מארגען איז טאקע שאול געקומען מיט א גרויסער ארמיי און געזוכט אין יעדען הויז, און ווען דער קעניג איז געקומען אין מיין פאטער'ס הויז און דארטען אויך געזוכט, האב איך אין מיין הארצען גאט געדאנקט וואס דו האסט זיך מעהר ביי אונז נישט געפונען... און אלס דאנקבארקייט צו אוריה'ן, האב איך איינגעשטימט צו ווערען זיין פרוי.

— אויב אזוי, זאל אוריה צו מיר צוקומען, איך וויל איהם פערזענליך דאנקען פאר זיין חסד וואס ער האט מיט מיר געטהאן.

בת שבע האט צוגערופען אוריה'ן און ער האט זיך אויך פארנייגט פאר דוד'ן.

—איך האב נישט פארגעסען דיין טובה וואס דו האסט מיט מיר געטהאן, — האט דוד זיך אפגערופען, — דו האסט מיר פארהיט פון אן אומגליק און יעצט האף איך אז איך וועל דיר קענען אפצאהלען דערפאר.

— איך האב שוין מיין באלוינונג באקומען, — האט אוריה דער חתי געשמייכעלט, — בת שבע האט מיר פאר דיזער טהאט באלוינט. זי איז גע-ווארען מיין פרוי...

— כאטש דו האסט געקראגען די גרעסטע בעלוינונג פאר דיין נאבעלער טהאט, — האט איהם דוד געענטפערט מיט א שמייכעל, — איז אבער די בעלוינונג נישט געקומען פון מיר. דאריבער מיין פריינד, זאג מיר דיין וואונש און איך וועל איהם ערפילען...

אוריה האט ארונטערגעבויגען זיין קאפ און האט געשוויגען.

— אויב מיין האר וועט קיין פאראיבעל נישט האבען אויף זיין דינסט, וועל איך בעטען א געפעליגקייט פון דעם קעניג פאר דעם מאן פון דיין דינסט,

— איך מיין גאנץ איינפאך, — האט איהם בענה געענטפערט, — דער קעניג האט דיר דערהויבען ווייל ער גלויבט אז דו האסט איהם גערעטעט פון שאול'ס האנד. ווען אבער ער זאל וויסען דעם אמת, וואלטו ביי איהם אין די אויגען נישט אזוי הויך געשטיגען.

— אבער איהר וועט איהם דאך נישט געהן דערצעהלען וועגען דעם! — האט אוריה א צושראקענער אויסגערופען.

— פאר וואס נישט? אויב מיר וועלען זיך צוליעב דעם צו עפעס דער־שלאגען וועלען מיר געוויס עס טהאן! דו אליין ווילסט ניט אדער קענסט פאר אונז גארנישט טהאן, און דו פערלאנגסט נאך פון אונז אז מיר זאלען צוליעב דיר ליידען און שווייגען...

— אבער מיינע פריינד, איהר וועט דאך מיר נישט פערראטהען.

— און דו האסט געמעגט פערראטהען דיין פריינד דוד'ן, וועלכער האט דיר אזוי געטריים?

— איך האב עס געטהאן בלויז אויס אייפערזוכט... ווייל דוד האט זיך געפונגען אין די הויז פון בת שבע, וועמען איך האב געליעבט מעהר פון אלעם אין דער וועלט... איך האב מורא געהאט אז אויב דוד וועט עטוואס לייגגער פארבלייבען אין איהר הויז, דאס ער זאל זיך אין איהר אליין ניט פארליעבען... דאריבער בין איך געווען געצוואונגען דורך אייך אנצוזאגען שאול'ן, כדי דוד זאל פון בת שבע'ס הויז וואס שנעלער אנטלויפען.

— נו, אז דו האסט איהם פערראטהען צוליעב א פרוי, איז וואס? דער פערראטה ווערט דאך דאמיט נישט קלענער... אז דו האסט געמעגט, מעגען מיר אויך.

— איך האף אז מיר וועלען פארבלייבען גוטע פריינד אונזער גאנצען לעבען, — האט אוריה געזאגט, — איך וועל זעהן טהאן אלעס וואס איך קען. איך וועל אייך זעהר שטארק ריהמען פאר דוד'ן, און ווען די צייט וועט קומען וועט אייך דוד רופען צו זיך... אבער איהר מוזט האבען געדולד... עס וואלט זיין זעהר גוט פאר אייך ווען איהר קענט עפעס טהאן א זאך וואס זאל דוד'ן געפעלען... דאן וועט ער אייך אהן צווייפעל שנעל דערהויבען.

— וואס פאר א זאך קען געפינען חן אין דוד'ס אויגען? — האט רכב געפרעגט.

— יעצט איז נאך צו פריה צו ריידען פון דעם, — האט אוריה געענט־פערט, — אבער איך פארשפרעך אייך צו בעמיהען מאר איך פאר'ן קעניג און איך פערזאכער אייך, אז עס וועט לאנג נישט געדויערען און איך וועל אייך קריגען פון דוד'ן דאס וואס איהר פערלאנגט... איך האף אז איהר וועט אויך וויסען ווי צו האלטען מיין סוד...

— ווער ווייס ווי לאנג עס וועט נאך דויערען ביז דוד וועט אונז אנגעה־מען פאר אפיצירען אין זיין ארמיי, — האט בענה געזאגט. — דערוויילע זיינען מיר ביידע אין נויט. דו ביזט יעצט רייך, דיר איז גוט, דו האסט געהייראט די פרוי וועמען דו האסט געליעבט, קיין געלד פעהלט דיר נישט און כבוד אודאי נישט, אבער מיר זיינען ארים, אבנר קען נישט בעהויפטען צו צאהלען זיינע אפיצירען, און מיר וועלען נאך מוזען לאנג ווארטען ביז מיר וועלען זיך דורך דיר דערשלאגען צו עפעס... דערווייל וועלען מיר דארפען ליידען...

זיך, און זיי וועלען ארויסגעבען זיין סוד צו דוד'ן? ער מוז זיך אומבעדינגט מיט זיי זעהן, — האט ער בעשלאסען.

מיט א פאר טעג שפעטער איז אוריה אנגעקומען אין בארות. דארטען האט ער געטראפען די צוויי ברידער בענה און רכב.

— איך בין געווען געצוואונגען אנצונעהמען פון דוד'ן א הויכען אמט אין זיין ארמיי, — האט ער זיך צו זיי אפגערופען.

— ווער האט עס דיר געצוואונגען? — האט איהם רכב געפרעגט.

— דאס האב איך געטהאן צוליעב מיין פרוי, — האט אוריה געענטפערט, — אבער דאך פארדריסט מיר נישט וואס איך האב זיך צו איהר צוגעהערט ווייל כאטש דוד'ס ארמיי איז קלענער פון אבנר'ס, איז זי דאך מעכטיגער און זיכערער... א חוץ דעם לעבט דוד דערווייל בשלום מיט די פלשתים.

— מיר וואלטען אויך וועלען אריבערגעהן צו דוד'ס ארמיי, — האט בענה געזאגט, — אונז איז שוין דערעסען געווארען צו זיין אונטער אבנר'ס הערשאפט. דער נייער קעניג, איש בושת, איז אזא שוועכלינג אז מיר האבען גאר קיין מוטה נישט איהם צו דיענען.

— נו, גוט, — האט זיך אוריה אפגערופען, — קומט און שליסט זיך אן אין דוד'ס ארמיי... איך וועל וועגען אייך זאגען א גוט ווארט און דוד וועט ניט האבען דאגעגען.

— דו מיינסט אז מיר זאלען זיך אנשליסען אלס איינפאכע סאלדאטען?

— האט רכב צו איהם געזאגט.

— יא, דערווייל אלס איינפאכע סאלדאטען און דערנאך וועט איהר דער־הויבען ווערען צו א העכערען ראנג, — האט אוריה געענטפערט.

— אבער אונטער אבנר'ס הערשאפט זיינען מיר דאך שוין אפיצירען, — האט בענה געזאגט, — קענסטו פיעלייכט פועל'ן ביי דוד'ן אונז צו מאכען פאר אפיצירען דערווייל.

— דאס קען איך אייך ניט פארשפרעכען. צו דערגרייכען א העכערען אמט ביי דוד'ן דארף מען עס פריהער פערדיענען.

— און דו האסט עס טאקע ביי איהם פערדיענט? — האט בענה איהם געפרעגט. — מיר דוכט זיך אז ווען דוד זאל אויסגעפינען אז דו האסט אונז געשיקט אנזאגען שאול'ן דאס ער געפינט זיך אין בית שמש, וואלסטו אזא הויכען אמט ביי איהם יעצט נישט געקראגען.

— דאריבער טאקע בין איך געקומען אייך זעהן, — האט זיך אוריה אפגערופען, — איך ווייס אז איהר האט מיר צוגעשווארען דאן קיינעם דערפון צו דערצעהלען און איך בין זיכער אז איהר ביידע וועט אייער שבועה נישט ברעכען...

— דאן ווען מיר האבען דיר געגעבען א שבועה איז די לאגע געווען א גאנץ אנדערע. דאן איז שאול געווען קעניג און דוד א פארפאלגטער שונא פון קעניג. יעצט אבער איז דוד קעניג, און אז דו האסט מיט פאלשקייט דערגרייכט דאס וואס דו ביזט יעצט, קענען מיר דאך פיעלייכט עס דערגרייכען דורך אן אמת . . .

— איך פארשטעה נישט וואס דו מיינסט? — איז אוריה אומרוהיג געווארען.

עס וועט זיך ווידער מאכען א צרה וועט דער העלדישער דוד שנעל קומען זיי צו הילף.

די איינוואוהנער פון יביש האבען דאריבער פאררופען א גרויסע פערזאמ־לונג און זיי האבען בעטראכט די פראגע וועמען צו אנערקענען אלס זייער הערשער.

— ווען מיר זאלען יעצט פארלאזען איש בושת'ן און אוועקגעהן צו דוד'ן, וועלען מיר זיין כפוי טובה, מיר וועלען זיין אונדאנקבאר צו אונזער פער־שטארבענעם קעניג וועמען מיר אלע האבען אזוי פיעל געליעבט און געאכטעט. — האבען די אנהענגער פון איש בושת'ן גע'טענה'ט. — ווען ניט שאול וואו וואלטען מיר אלע יעצט געווען.

— ווען יונתן וואלט געלעבט וואלט ביי קיינעם קיין צווייפעל נישט געווען אז ער זאל זיין אונזער קעניג, אבער איש בושת האט די מלוכה נישט פער־דיענט. ער האט זיך נאך קיינמאל נישט בעטייליגט אין א מלחמה.! ער איז שוואך קערפערליך און גייסטליך... אבער ווייס גאנץ גוט אז איש בושת איז נישט ראוי פאר דער מלוכה, אבער ווער ווייס וואס פאר א כוונות ער האט... ניין, מיר וועלען טהאן א גרויס אומרעכט צו אונז און אונזערע קינדער אויב מיר וועלען אנגעהמען איש בושת'ס הערשאפט, — האבען דוד'ס אנהענגער זיך אפגערופען.

— אבער דוד איז דאך געווען שאול'ס שונא, טו ווי אזוי וועלען מיר יעצט קענען אריבערגעהן צו דעם געוועזענעם שונא פון אונזער בעליעבטען קעניג.

— עס איז א גרויסער ספק צי דוד איז טאקע געווען זיין שונא... שאול איז געווען קראנק און איהם האט זיך עס געדוכט... פיעלע מאל האט שאול אליין צוגעגעבען זיין טעות... און ווער פון אונז ווייס נישט אז דוד האט געהאט שאול'ן אין זיין האנד צוויי מאל און האט איהם נישט געטויטעט כאטש ער האט געוואוסט אז שאול איז איהם געקומען טויטען.

פלוצלינג האט מען אנגעזאגט די פערזאמלונג אז דוד'ס שלוחים זיינען נאר וואס אנגעקומען אין שטאדט...

— לאמיר הערען וואס זיי האבען אונז צו זאגען, — האבען אייניגע אויסגערופען.

— ברייגנט דוד'ס שלוחים אהער צו אונזער פערזאמלונג, — האבען די זקנים געזאגט.

מען האט די שלוחים געבראכט און יעדער האט אנגעשטרענגט אויג און אויער צו הערען וואס דוד פערלאנגט פון זיי.

— אונזער קעניג דוד שיקט אייך זיין הארציליכען דאנק פאר אייער גוטס־קייט און חסד וואס איהר האט געטהאן מיט אייער האר שאול און זיינע זיהן, — האט דער עלטסטער פון די שלוחים געזאגט, — איהר האט אייערע לעבענס אין סכנה געשטעלט און אריינגעגאנגען אין דעם לאגער פון די פלשתים און ארונ־טערגענומען די קערפערס פון דעם קעניג און פון זיינע זיהן און איהר האט זיי מקבר געווען מיט גרויס פאראד ווי עס פאסט א קעניג און א העלד. דאריבער זאלט איהר זיין געבענשט פון גאט. זאל גאט מיט אייך טהאן גוטעס און זאל זיין חסד זיך פון אייך נישט אפטהאן אויף עוויג. איך וועל אייער טובה אויך קיינמאל נישט פארגעסען... איך האף צו גאט אז איך וועל נאך האבען א געלע־גענהייט אייך אלעמען צו באלוינען פאר אייער גוטסקייט און נאבעלקייט.

— איך וועל אייך יעדען מאָנאַט צושיקען אַ געוויסע סומע געלד, — האָט אוריה זיי אָנגעבאָטען, — ביז וואַנען מיר וועט געלינגען צו ערפילען אייער פערלאַנג.

— וויפיעל אָן ערך וועסטו אונז שיקען יעדען מאָנאַט? — איז רכב נייגעריג געווען צו וויסען.

— פופציג שקלים.

— פאַר מיר מיט מיין ברודער?

— יאָ, פאַר ביידען צוזאַמען.

— דאָס איז אַ קליינע סומע פאַר אונז ביידען, — האָט זיך רכב געדונגען, — דו דאַרפסט אונז שיקען פופציג שקלים פאַר יעדען פון אונז.

— וועט איהר מיר אָבער נאָך אַמאָל שווערען אַז מיין סוד וועט בלייבען פאַרזיגעלט אין אייערע הערצער און קיינעם דערפון נישט דערצעהלען אייער גאַנצען לעבען.

— ניין, מיר וועלען מעהר ניט שווערען, — האָט בענה אויסגערופען, — כל זמן דו וועסט אונז צאָהלען יעדען·מאָנאַט, און כל זמן מיר וועלען האָבען אַ האָפנונג צו ווערען הויפטען אין דוד'ס אַרמיי, וועלען מיר נישט דערצעהלען... זיי אָבער וויסען, אַז ווי נאָר דו הערסט אונז אויף צו צאָהלען, אָדער ווי נאָר מיר וועלען·זיך אַרומזעהן אַז מיר האָבען מעהר קיין אויסזיכטען דערהויבען צו ווערען אין דוד'ס אַרמיי, דאַן וועט זיכער דוד וויסען פון אונזער סוד.

אוריה האָט אַרויסגענומען הונדערט שקלים און זיי דערלאַנגט צו די צוויי ברידער.

— יעדען מאָנאַט וועט איהר פון מיר קריגען אַזאַ סומע, — האָט ער זיי געזאָגט, — זייט נור בראַוו און אויפריכטיג און אייער בעלוינונג וועט נאָך גרעסער זיין. ער האָט זיך מיט זיי געזעגענט און איז אַוועק צוריק קיין חברון.

* * *

זיבען טעג האָבען די איינוואָהנער פון שבט יהודה געפייערט די קרוינונג פון דוד'ן. מענער, פרויען און קינדער האָבען פאַרלאָזען זייערע שטעדט און געפּאָהרען נאָך חברון אַנטייל צו נעהמען אין דער גרויסער שמחה.

פיעלע מענשען פון אַנדערע שבטים האָבען שטאַרק מקנא געווען דעם שבט יהודה וואָס דער העלדישער דוד איז זייער קעניג. אַלע האָבען געוואוסט, אַז איש בושת וועט לאַנג ניט הערשען איבער ישראל, אַבנר וועט ביסלעכווייז אַוועקנעהמען די מלוכה פאַר זיך... יעדער האָט אָבער מורא געהאַט צו ריידען אָפען וועגען דעם...

די איינוואָהנער פון יביש גלעד האָבען נאָך אַלץ נישט געקענט בעשליסען אונטער וועמענס הערשאַפט זיי זאָלען זיך אונטערוואַרפען, צי אונטער איש בושת'ן אָדער אונטער דוד'ן. זיי האָבען נאָך נישט פאַרגעסען אַז שאול האָט זיי געהאָלפען בעת נחש דער קעניג פון עמון האָט זיי בעלאַגערט און געוואָלט אויסשטעכען די רעכטע אויג פון יעדען פון זיי... איינינע האָבען בעשלאָסען צו בלייבען געטריי שאול'ס זוהן... כאָטש זיי ווייסען גאַנץ גוט אַז איש בושת איז ווייט פון צו זיין אַ העלד, און אַז די מלוכה פיהרט גאָר אַבנר...

אַנדערע אָבער זיינען געווען געניינט צו דוד'ן... זיי האָבען געוואוסט אַז

אבנר האָט זיך דערנעהנטערט צום ברעג. ער האָט בעטראַכט יואב׳ס ארמיי און נאכהער זיך אָפּגערופען:

— יואב, זאָלען אונזערע יונגען אונז ציינען אביסעל שפּאס. ביזטו איינ־שטימיג מיט מיר?

— אין וואָס זאָל באַשטעהן דער שפּאס? — האָט איהם יואב געפרעגט.

— איך וועל אויסקלייבען צוועלף יונגע העלדען פון מיינע מחנות, — האָט אבנר געזאָגט, — און דו קלייב אויס צוועלף יונגע העלדען פון דיינע מחנות, און זאָלען זיי זיך צוזאַמענקומען אויף דעם אָפענעם פּלאַץ און זיך ראנגלען צווי־שען זיך.

— דו מיינסט, אז זיי זאָלען זיך ראנגלען אָהן וואָפען? — האָט יואב איהם ווידער געפרעגט.

— ניין, איך מיין אז זיי זאָלען זיך ראנגלען מיט בלויזע שווערדען! — האָט אבנר געענטפערט, — וואָס? ! דו האָסט מורא אז זיי וועלען זיך צובלוטיגען? דו בעריהמסט זיך דאָך שטענדיג מיט דיינע גבורים, אדרבא, זאָלען זיי אונז ציינען וואָס זיי קענען!

— איך און מיינע מענשען שרעקען זיך נישט אָפּ פאר א קאַמפּף, — האָט יואב געענטפערט, — אויב דו ווילסט דוקא אז זייער ראנגלען זאָל פּאַרקומען מיט וואָפען, האָב איך נישט דאגעגען. די שווערדען פון מיינע גבורים זיינען אויך גאַנץ שארף.

— צו שארפע שווערדען ברויכט מען אויך געזונטע און פלינקע הענט! — האָט אבנר געשמייכעלט.

זיין שמייכעל האָט יואב׳ן שטארק אויפגערייצט... ער האָט זעהר געוואָלט פארמיידען בלוט־פארגיסונג, בפרט ווען ער האָט דוד׳ן עס פארשפּראָכען... אבער ער זעהט דאָך אז אבנר זוכט ארויסצורופען א קאַמפּף. די שולד וועט פאַלען אויף זיין קאָפּ.

— א געזונטע פלינקע האנד מיט א שארפען שווערד! גוט, מיר וועלען זיך באלד איבערציינען אין דעם! — האָט יואב אויסגערופען, — מיינע צוועלף גבורים זיינען געגרייט.

— זיי וועלען זיך באגעגענען אויף דעם פעלד געגענאיבער אונזערע מחנות, — האָט אבנר איהם אנגעצייגט דעם פּלאַץ.

יואב האָט אויסגעקליבען צוועלף געזונטע יונגען פון זיין ארמיי. ער האָט זיי מיטגעגעבען שארפע שווערדען און צו זיי געזאָגט:

— פאר אונזער קעניג דוד! ציינט אונזערע שונאים אז איהר זייט ווערטה אנגערופען צו ווערען דוד׳ס גבורים! קעמפּפט ווי לייבען פאר דעם כבוד פון אונזער קעניג און שבט!

— מיר שווערען ביי אונזער קעניג דוד, אז מיר וועלען נישט אוועקלייגען אונזערע וואָפען ביז אונזערע שונאים וועלען פיהלען די מאַכט פון אונזער שווערד, — האָבען די צוועלף גבורים אויפגעהויבען זייערע הענד. און אוועקגעמארשירט אויף דעם פעלד וואָס איז געלעגען צו מערב זייט פון גבעון.

אבנר האָט אויסגעקליבען צוועלף פון זיינע בעריהמטע העלדען און האָט זיי אויך אנגעזאָגט דאָס זעלבע און זיי אוועקגעשיקט אויף דעם פעלד.

יואב׳ס צוועלף גבורים זיינען געשטאַנען געגען אבנר׳ס צוועלף גבורים...

א שטילקייט האָט געהערשט אויף דער פערזאַמלונג. דיזע שליחות וואָס דוד האָט געשיקט האָט אויף אַלעמען געמאַכט אַן אומגעהייער גוטען איינדרוק... און אפילו די הערצער פון דוד׳ס געגנער האָט ער דאַמיט געוואונען.

— זאָל לעבען אונזער קעניג דוד! — האָט אימיצער א געשריי געטהאָן.

— לאַנג לעבען זאָל אונזער קעניג דוד! — איז די לופט אַנגעפילט געוואָרען מיט אויסרופען און געשרייען.

דוד וועט זיין אויף אונזער קעניג!

קיינער איז שוין מעהר נישט געווען דאַגעגען. און די שלוחים זיינען צופרידענע און גליקליכע צוריקגעגאַנגען נאָך חברון אַנזאָגען די פרעהליכע בשורה זייער קעניג, דאָס די איינוואָהנער פון יביש האָבען איינשטימיג אַנגענומען זיין הערשאַפט.

ווען אבנר האָט זיך דערוואוסט אַז דוד האָט אַריינגעקראָגען די שטאָדט יביש גלעד אין זיין מלוכה, האָט עס איהם שטאַרק פאַרדראָסען. ער איז געווען אַזוי זיכער מיט די איינוואָהנער פון יביש אַז זיי וועלען זיך אַנשליסען אונטער זיין הערשאַפט דאָס ער האָט אפילו נישט געפונען פאַר נויטיג זיך צוצואיילען און קומען ריידען מיט זיי.

— ער וועט מוזען אַנלערנען דוד׳ן! — האָט אבנר ביי זיך בעשלאָסען, און ער האָט צוזאַמענגערופען א גרויסע אַרמיי און אַריבערגעגאַנגען פון מחנים נאָך גבעון. דאָרטען האָט ער מיט זיין אַרמיי געלאַגערט ביי דער סאַזשעלקע.

יואב האָט זיך באַלד דערוואוסט אַז אבנר געפינט זיך אין גבעון מיט אַן אַרמיי און ער האָט עס גלייך איבערגעגעבען דוד׳ן.

— איך בין זיכער אַז אבנר זוכט אַנצופאַנגען א מלחמה מיט אונז, — האָט יואב זיך הפּנערופען צו דוד׳ן — מיר מוזען זיין גרייט.

— עס איז דאָך אונמעגליך אַז ער זאָל גאָר דערפון דענקען אין דער יעצטיגער צייט, — האָט דוד געזאָגט, — ער ווייס אַז ער קען מעהר פאַרלירען ווי געווינען אין א מלחמה.

— אָבער אַז מיר וועלען נישט זיין געגרייט, דאַן וועט ער דאָך גאָר קיין שוועריגקייטען נישט האָבען... מיט דעם קעניג׳ס ערלויבניש וועל איך צונויפזאַמלען אונזערע מחנות און געהן אבנר׳ן אַנטקעגען.

— איך גיב דיר מיין ערלויבניש, — האָט דוד זיך אָפּגערופען, — אָבער זיי זעהר פאָרזיכטיג און זעה ווי ווייט מעגליך אויסצומיידען א בלוט־פאַרגיסונג... נישט דורך בלוט פון אונזערע ברידער וויל איך מיין מלוכה בעפעסטיגען, איך וויל לעבען בשלום מיט אַלע איבריגע שבטים...

— איך וועל קיין מלחמה מיט אבנר׳ן נישט אַנפאַנגען. אָבער אויב ער איז געקומען מיט זיין אַרמיי אונז אַנצושרעקען, וועל איך איהם איבערצייגען אַז ער מאַכט א טעות.

יואב האָט צונויפגעזאַמעלט זיינע גבורים און האָט זיך אָפּגעשטעלט נעבען גבעון אויף דער צווייטער זייט סאַזשעלקע...

א היבשע ווייל האָבען ביידע מחנות געלאַגערט אַרום דער סאַזשעלקע נעבען גבעון; אבנר מיט זיין אַרמיי אויף איין זייט, און יואב און זיין אַרמיי אויף דער צווייטער זייט.

דעם פארגאָסענעם בלוט און האָבען זיך מיט זייער גאַנצען כח אריינגעוואָרפען אין קאַמפף... נאָך א שלאַכט פון עטליכע שטונדען זיינען אבנר׳ס ארמייען געווען געצוואונגען צוריקצוטרעטען...

יואב האָט מיט זיינע סאָלדאַטען גענומען נאָכיאָגען אבנר׳ס חיל, טויטענדיג פיעלע פון זיי. נעבען יואב׳ן זיינען געווען זיינע צוויי ברידער, אבישי און עשהאל.

— דו זעהסט ווי אבנר אנטלויפט, דער פייגלינג! — האָט זיך עשהאל אָנגערופען צו יואב׳ן.

— זאָל די בלוט פון די הרוגים פאַלען אויף זיין קאָפּ! — האָט אבישי געזאָגט, — ווייל ער איז אין גאַנצען שולדיג אין דעם יעצטיגען ברודער־קאַמפף.

— איך וועל אבנר׳ן אָניאָגען, — האָט עשהאל זיך אָפּגערופען מיט כעס, — און איהם דערשטעכען מיט מיין שווערד.

— ניין, מיין ברודער, יעצט איז נאָך נישט געקומען די צייט, — האָט זיך יואב אָנגערופען, — מיר וועלען איהם בלויז אָנלערנען ווי אָנצופאַנגען זיך מיט אונז.

עשהאל אָבער איז געווען אזוי אויפגערעגט אז ער האָט יואב׳ס לעצטע ווערטער נישט געהערט. ער האָט זיך גענומען נאָכיאָגען נאָך אבנר׳ן, און זייענדיג זעהר פלינק, האָט ער איהם גלייך דערגרייכט.

אבנר האָט אומגעדרעהט זיין קאָפּ און האָט דערזעהן עשהאל׳ן יאָגענדיג זיך נאָך איהם מיט א בלויזער שווערד.

— ביזטו עס, עשהאל, יואב׳ס ברודער? — האָט זיך אבנר צו איהם אָפּגערופען.

— יא, דאָס בין איך! — האָט עשהאל געענטפערט, — און ווי מיין ברודער יואב [illegible] וועל נקמה נעהמען פון דיר פאַר דעם בלוטיגען שפּאַס וואָס דו האָסט פעראורזאַכט.

— קעהר זיך בעסער אום! — האָט אבנר צו איהם אויסגעשריען, — פאַר וואָס זאָל איך דיך טויטען!

— איך וועל זיך נישט אומקעהרען פון דאַנען ביז וואַנען מיין שווערד וועט זיך נישט אָנזעטיגען מיט דיין בלוט, — האָט עשהאל פאַרטגעזעצט איהם נאָכצויאָגען.

— אויב דו שעהמסט זיך אומצוקעהרען מיט ליידיגען, טו געה און נעהם איינעם פון מיינע יונגען און נעהם צו זיינע קליידער, וועסטו זיך קענען בעריהמען אז דו האָסט געזיעגט איבער דיין שונא!

— ניין, איך וועל פון דיר נישט אָפּטרעטען ביז וואַנען איך וועל צו דיר טהאָן ווי דו האָסט פערדיענט...

— טרעט בעסער אָפּ פון מיר, — האָט אבנר צו איהם אויסגעשריען, — פאַרוואָס זאָל איך דיר טויטען... איך וויל דאָס נישט טהאָן צוליעב דיין ברודער יואב.

עשהאל איז שוין געווען גאַר נאָהענט צו איהם. ער האָט אויפגעהויבען זיין שווערד און זיך פערמאָסטען איהם צו טויטען... אָבער אבנר האָט שנעל א׳חויב געטהאָן זיין שפּיז און א שטאָך געטהאָן עשהאל׳ן אין ריפּ... עשהאל האָט זיך א וואַקעל געטהאָן און איז באַלד אנידערגעפאַלען אין א טייך בלוט, און איז געשטאָרבען.

זייערע שווערדען זיינען געווען געצויגען און זיי האָבען נור געוואַרט אויף דעם סיגנאַל אָנצופאַנגען דעם שפּאַס...

אבנר האָט געגעבען דעם סיגנאַל, און דער קאַמפּף צווישעןביידע זייטען האָט זיך אָנגעפאַנגען.

די שפּאַנונג פון אבנר׳ס און יואב׳ס מחנות איז געווען זעהר אַן אָנגע־שטרענגטע... די הערצער האָבען פּעסט געקלאַפּט... די אויגען האָבען ארויסגע־סמאַרטשעט... ווער וועט זיגען?

א קלאַפּעריי און קלינגעריי פון בלאַנקענדע שווערדען... א געפּעכט אויף לעבען און טויט... ווילדע געשרייען פון פאַרצווייפלונג און ביטערקייט... בלוט... בלוט... און בלוט... די קרעפטען זיינען גלייכע... קיינער לאָזט נישט אָפּ... קיינער גיט זיך נישט אונטער... יעדערער ווערט ערמוטיגט פון דעם שאַלען פון זיינע אנהענגער.

— פאַר אבנר׳ן און איש בושת׳ן!

— פאַר דוד׳ן און יואב׳ן!

— קעמפּפט ווי העלדען פאַר דעם זוהן פון אייער בעליעבטען קעניג, שאול!

איינער פון דוד׳ס גבורים איז אומגעפאַלען א טויטער מיט דעם געגנערס שווערד אין הארצען אריינגעשטאָכען. עס הערט זיך א געשריי פון טריאומף פון אבנר׳ס צד... באַלד אָבער פאַלט אויך דער געגנער א טויטער... שאַלען די אַלע פון יואב׳ס צד... דער קאַמפּף ווערט נאָך מעהר פאַרביטערט... עס קלינגען די שווערדען... פלינק באַוועגען זיך די הענד פון די ראַנגלער... זייערע פּנים׳ער ווערען שטייף אָנגעצויגען... זייערע אויגען צושראָקען... דער שפּרינגט פאָרווערטס און א צווייטער ריקווערטס... עס הערט זיך קרעכצען און געשרייען פון וועהטאָג... א שטאָך פון א שווערד... איינער קאַרטשעט זיך אין דרייען און פאַלט אנידער א באַגאָסענער מיט בלוט... באַלד פאַלט אויך דער שטעכער פון דעם שווערד פון געשטאָכענעם... דער טייך בלוט ווערט גרעסער... ליגען אויסגעלעגט די הרוגים, און די וועלכע קעמפּפען נאָך טרעטען איבער זיי מיט זייערע פיס... באַלד אָבער פאַלען זיי אויך אנידער און ווערען צונויפגעמישט מיט די איבריגע געשטאָכענע... די לעצטע צוויי זיינען פאַרבליבען... יעדער האָט זיך איינגעשצעמעט מיט איין האַנד אין זיין געגנער׳ס האָר און מיט דער צווייטער האַנד האָט ער פאַרזוכט צו שטעכען... לעצטע צוויי געשרייען... איין קרעכץ, א צווייטער קרעכץ, און די לעצטע צוויי קעמפּפער זיינען אויף אנידערגעפאַלען טויטע... יעדערער האָט גע־זיעגט און בעזיעגט געוואָרען... קיינער איז נישט לעבען געבליבען.

א ווייַלע האָט אין ביידע לאַגערען געהערשט א שטילקייט וואָס איז פון יעדער רגע געוואָרען מעהר אָנגעצויגען. פּלוצלינג האָט איינער פון יואב׳ס ארמיי אויסגעשריען צו אבנר׳ן:

— דו רוצח! דו מערדער! דו האָסט אומשולדיגע מענשען געטויטעט... נקמה לאָמיר נעהמען פאַר אונזערע גע׳הרג׳עטע ברידער.

אבנר האָט געגעבען א סיגנאַל און זיינע סאָלדאַטען האָבען זיך גענומען צו די געוועהר.

יואב האָט געזעהן אז א מלחמה מיט אבנר׳ן איז אונפערמיידליך, האָט ער גלייך א קאָמאַנדעווע געטהאָן און די מלחמה האָט זיך גלייך אָנגעפאַנגען.

יואב׳ס סאָלדאַטען זיינען געווען זעהר אויפגערעגט און פאַרביטערט פאַר

יואב האט דוד'ן דערצעהלט אלעס וואס איז פארגעקומען, און דוד האט זיך אפגערופען:

— איך בעדויער זעהר דעם טויט פון דיין ברודער און די אנדערע גבורים פון אונזערע מחנות. דער איינציגער טרייסט מיינער איז, אז דו האסט די מלחמה נישט אנגעפאנגען, נאר דאס האט אבנר זי ארויסגערופען... זאל גאט בעצאהלען צו דעם שולדיגען לויט זיין שולד.

פיער-און-צוואנציגסטער קאפיטעל

דוד קריגט צוריק מיכל'ן

איינינגע יאהר זיינען פאראיבער און צווישען דוד'ן און אבנר'ס ארמייען פלעגען אפט פארקומען קלענערע אדער גרעסערע צוזאמענשטויסונגען. פיעלע שטעדט וועלכע זיינען געווען אונטער איש בושת'ן, האבען אנערקענט דוד'ן אלס זייער הערשער... דוד'ס מלוכה האט זיך פון יאהר צו יאהר מעהר באפעסטיגט... איש בושת'ס מלוכה איז אבער אלץ שוואכער געווארען. אבנר האט געטהאן אלעס אין זיין מעגליכקייט צו באפעסטיגען איש בושת'עס טראהן, אבער דאס פאלק האט נישט ארויסגעוויזען קיין איבריגע גרויס ליעבשאפט צו דעם שוואכען קעניג.

דערווייל האט זיך אבנר פארליעבט אין רצפה, די טאכטער פון איה, וועלכע איז געווען שאול'ס קעבס ווייב... רצפה האט ליעב געהאט שאול'ן און זי האט לאנג געטרויערט אויף זיין טויט... זי האט זיך געפונען אין קעניגליכען פאלאץ. אחינעם איז אין קורצען נאך שאול'ס טויט געשטארבען, איז רצפה געבליבען מיט איהרע צוויי קינדער פון שאול'ן, ארמוני און מפבשת.

אבנר האט גענומען ארייננקומען צו רצפה'ן און איהר פארגעשלאגען זי זאל מיט איהם הייראטען. צום אנפאנג האט רצפה דערפון נישט געוואלט הערען, אבער ווען אבנר האט איהר נישט אפגעלאזט און ער האט איהר שטילערהייט פארשפראכען אז איהר עלטערער זוהן ארמני וועט ווערען קעניג נאך איש בושת'ן, האט זי צוגעשטימט, און אבנר האט מיט איהר חתונה געהאט.

ווען דער קעניג איש בושת האט זיך דערפון דערוואוסט, האט ער געברענט פון כעס... ער האט געשיקט רופען אבנר'ן צו זיך...

ווען אבנר איז אריין אין זיין פאלאץ אין איש בושת אויפגעשפרונגען פון זיין פלאץ און זיך צו איהם אפגערופען:

— ווי אזוי האסטו געוואגט חתונה צו האבען מיט דער קעבס-ווייב פון מיין פאטער? ! איך פארשטעה דיינע כוונות, דו האסט רצפה'ן גענומען פאר דיין פרוי כדי דו זאלסט נאכהער אויך קענען ווערען קעניג איבער ישראל...

אבנר'ס פנים איז געווארען פארוואלקענט, זיין כעס האט אין איהם גע־ברענט און ער האט ארויסגערופען מיט גרויס אויפרעגונג:

— וואס בין איך, א הונד, אז דו רעדסט צו מיר אזוי? ! די גאנצע צייט האב איך געזעהן צו באפעסטיגען דיין מלוכה, אפילו נאך היינט האב איך גע־טהאן גנאדע מיט די גאנצע הויז פון שאול'ן... איך האב מלחמה געהאלטען מיט דוד'ס ארמייען, כדי דיין מלוכה זאל נישט אריינפאלען אין דוד'ס הענט...

דערווייל האָבען פיעלע מענשען דערזעהן ווי עשהאל ליגט א טויטער אויף דער ערד... האט מען גלייך אָנגעזאָגט יואב'ן אז אבנר האט געטויטעט עשהאל'ן... יואב און זיין ברודער אבישי האבען זיך גענומען נאכיאגען נאך אבנר'ן און די מלחמה האט זיך פערשטארקט.

די צושפרייטע ארמייען פון שבט בנימין האבען זיך גענומען צוריק פער־איינינען מיט אבנר'ס איבריגע מחנות... זיי זיינען געבליבען שטעהן אויף איינעם פון די בערג.

יואב און זיינע גבורים האבען גענומען ארויפקלעטערען דעם בארג.

— זאל שוין נעהמען אן ענדע צו אונזער ברודער קאמפף און זאלען מיר שוין מעהר קיין אומזיסטע בלוט נישט פארגיסען! — האט אבנר ארונטערגע־שריען צו יואב'ן פון בארג, — דו ווייסט דאך גאנץ גוט אז די איבריגע שבטים פון ישראל וועלען נישט דערלאזען אז דיין שבט יהודה זאל זיעגען... זיי וועלען זיך דאך אלע פעראייניגען געגען דיר און די ענדע וועט זיין א ביטערע. איז דען נישט בעסער אויפצוהערען די מלחמה? !... זאג דאך דיינע מענשען זיי זאלען זיך צוריקקעהרען און נישט קעמפפען מיט זייערע אייגענע ברידער...

— וועמעס שולד איז דאס, אויב נישט דיינע! — האט זיך יואב אפגערו־פען, — ווי גאט לעבט, ווען דיר וואלט זיך נישט פארוואלט אנפאנגען דעם בלו־טיגען שפאס היינט גאנץ פריה, וואלט דאך גארנישט געווען.

— איך בין זיך מודה אז איך האב זיך בענארישט! — האט איהם אבנר געענטפערט, — אבער איצט לאמיר מאכען א סוף.

יואב האט גענומען דעם שופר און האט געבלאזען... אלע זיינע סאלדאטען האבען זיך ארום איהם פערזאמעלט, און ער האט זיי אנגעזאגט אז זיי זאלען אויפהערען צו קעמפפען געגען אבנר'ן...

ווען אבנר האט דערזעהן אז יואב'ס מחנות קעהרען זיך צוריק, האט ער פרייער אפגעאטעמט... ער האט איבערגעצעהלט די איבערגעבליבע סאלדאטען און אויסגעפונען אז פון זיין ארמיי פעהלען דריי הונדערט און זעכציג מענשען, וועל־כע זיינען געפאלען אין שלאכט.

פון יואב'ס ארמיי האט געפעהלט בלויז ניינצעהן מענשען און עשהאל זיין ברודער.

יואב און זיינע מענשען זיינען צוגעקומען צום פלאץ וואו עשהאל איז גע־לעגען א טויטער.

— מיין ברודער! — האט יואב אויסגערופען מיט טרעהרען אין די אויגען.

— דו ביזט איינער פון אבנר'ס קרבנות... וואס פאר א טרויער עס וועט זיין פאר אונזער מוטער ווען זי וועט אויסגעפינען פון דעם שרעקליכען און שענדליכען טויט פון איהר אינגסטען זוהן... דו ביזט געווען אזוי בראוו און פלינק, און דו האסט זיך פאר קיינעם ניט געשראָקען... יעצט ליגסטו א טויטער, געשטאכען פון אבנר'ס האנד. איך שווער דיר, מיין ברודער, אז איך וועל נקמה נעהמען פאר דיין פארגאסען בלוט...

זיי האבען עשהאל'ן אויפגעהויבען און איהם געטראגען ביז זיין געבורטס־שטאדט בית לחם. דארטען האבען זיי איהם מקבר געווען נעבען דעם קבר פון זיין פאטער, און יואב האט פארטגעזעצט זייער מארש די גאנצע נאכט און ווען עס איז טאג געווארען זיינען זיי אנגעקומען אין חברון.

— דוד, דער קעניג פון יהודה, וויל דיך צוריקנעהמען פאר זיין פרוי, ווילסטו איינשטימען צו ווערען צוריק זיין פרוי?

— דוד! — האט מיכל אויסגערופען, — דוד וויל מיך צוריקנעהמען... ער ליעבט מיך נאך... מיין ליעבער דוד, געוויס וועל איך געהן צו איהם.

— אבער... שוועסטער... — האט זיך איש בושת אפגערופען מיט א ציטערענדע שטימע — דו ווייסט דאך אז דוד איז מיין שונא... ווען דו געהסט יעצט צוריק צו איהם, וועט איהם גרינגער אנקומען איבערצונעהמען מיין מלוכה... ער וועט דאך דאן ווידער זיין דעם קעניג שאול'ס איידעם, און ווער וועט איהם דאן זיך געגענשטעלען צו ירש'נען די מלוכה וואס איז מיר געבליבען בירושה פון מיין פאטער? !... בפרט נאך אז מיין שר צבא, אבנר, איז אויך געגען מיר...

— מיין ברודער, — האט איהם מיכל געענטפערט, — איך האב דוד'ן ליעב בעקומען פון דעם ערשטען מאל ווען איך האב איהם דערזעהן. זיין ליעבע צו מיר איז אויך געווען זעהר שטארק... ער האט זיין לעבען אין סכנה געשטעלט און געבראכט צוויי הונדערט פלשתים קעפ צו אונזער פאטער אלס א נדן פאר מיר... דאמיט האט ער נישט נאר געוואונען מיין הארץ אויף אייביג, נאר ער האט געקראגען דאס פולע רעכט איבער מיר... און ווען אונזער פאטער איז צוליעב זיין מרה־שחורה און קראנקהייט געווארען דוד'ן א שונא און איהם געוואלט טויטען, האב איך איהם אלס זיין פרוי פון טויט גערעטעט... דאן האט דער פאטער מיר געצוואונגען צו הייראטען מיט פלטיאל'ן... איך האב געוואוסט ווי געפעהרליך קראנק דער פאטער איז געווען, האב איך דאריבער זיך נישט נגעגנגעשטעלט זיין ווילען... אבער פלטיאל האט מיר פארשפראכען אז ער הייראט מיך בלויז אין נאמען ביז וואנען די צייט וועט קומען און איך אליין וועל איהם זאגען אז איך געהער מעהר נישט צו דוד'ן, נור צו איהם... יאהרען זיינען אוועק און איך בין די גאנצע צייט געבליבען געטריי צו מיין דוד'ן... פלטיאל האט זיין ווארט נישט געבראכען און איך בין אזוי ריין און אומשולדיג אזוי ווי אין דער רגע ווען איך האב דוד'ן ארויסבעגלייט דורכ'ן פענסטער... איך האב די גאנצע צייט געווארט און געהאפט אז דוד וועט זיך אן מיר דערמאהנען און מיך צוריקנעהמען.. און יעצט אז די גליקליכע שעה איז געקומען, פערלאנגסטו, מיין ברודער, איך זאל מיין גליק פון זיך פארטרייבען... האב איך דען נישט גענוג געליטען דורך דער גאנצער צייט וואס איך האב דוד'ס פנים נישט אנגעקוקט... מיינע אויגען זיינען רויט פון וויינען און דער קוואל פון מיינע טרעהרען איז אויסגעטריקענט געווארען... יעצט אבער בין איך ווידער גליקליך... דוד האט מיך נאך ליעב... איך געה צו איהם... איך בין פריי! פלטיאל איז קיינמאל מיין מאן נישט געווען... דוד איז מיין געליעבטער מאן... איך וויל דא מעחר נישט בלייבען, איך געה גלייך צו איהם.

דארויף האט אבנר זיך אנגערופען:

— זאל דיך גאט בענשען, מיכל, פאר דיין גרויסע הייליגע ליעבע וואס דו ברייגנסט צו דוד'ן... איך פארשטעה דיר זעהר גוט און איך פיהל דיר מיט... יעצט ווייס איך וואס אמת'ע ריינע ליעבע מיינט... דו האסט זיכער פערדיענט דעם העלדישען דוד, דעם קעניג פון יהודה, פאר דיין מאן... און ער האט אויך פארדיענט צו בעזיצען אזא נאבעלע און טהייערע פרוי ווי דו ביזט, מיכל.

— מיין שוועסטער, — האט זיך איש בושת ווידער צו איהר אפגערופען, —

קומסטו יעצט און רעדסט צו מיר אזוינע ווערטער. דאריבער שווער איך ביי גאָט, אז נישט ווי דו ביזט מיר חושד דאָס איך וויל פון דיר די מלוכה אוועקנעהמען פאַר זיך, ניין, דיין מלוכה וועט געהן צו א בעסערען מאַן, צו איינעם וועלכער איז ביים פאָלק מעהר בעליעבט ווי איך און דו... איך אליין וועל העלפען אריבערצופיהרען דיין קעניגרייך צו דוד'ן... ער וועט קעניגען איבער גאַנץ ישראל פון דן ביז באר שבע!...

ווען איש בושת האָט דערהערט אזעלכע ווערטער פון זיין שר צבא, אבנר'ן, האָט ער זיך שטאַרק דערשראָקען און האָט איהם א וואָרט נישט געענטפערט.

און גלייך ווי אבנר האָט פאַרלאָזט איש בוש'ן, האָט ער געשיקט עטליכע שלוחים צו דוד'ן מיט די פאָלגענדע ווערטער:

— איך, אבנר, דער זוהן פון נר, האָב אלע מאָל זעהר פיעל געהאַלטען פון דיר, מיין האַר, דוד. געוויינליך מיין פליכט איז געווען מיט שאול'ן און זיין הויזגעזינד, אָבער יעצט בין איך שוין מעהר נישט פאַרבונדען מיט זיין משפחה. איש בושת מיינט יעצט גאָרנישט צו מיר... איך האָב בעשלאָסען אומצוקעהרען צו דיר אלע שבטים, ווייל איש בושת קען מעהר ניט קעניגען איבער זיי... דאריבער בעט איך דיך דו זאָלסט מיר ערלויבען זיך מיט דיר צו זעהן און איך וועל דיר אלעס קלאָהר מאַכען... און נאָכהער שליסען א בונד מיט דיר.

די שלוחים זיינען געקומען צו דוד'ן און איהם איבערגעגעבען די ווערטער פון אבנר'ן...

— גוט, — האָט דוד זיי געענטפערט, — זאָגט אייער האַר אבנר'ן אז איך וועל זיין זעהר צופרידען צו שליסען א בונד פון פריינדשאַפט און פרידען מיט איהם, אָבער איין זאַך פערלאַנג איך פון איהם, ער זאָל נישט זעהן מיין פנים ביז וואַנען ער וועט מיר נישט צוריקקעהרען מיין ערשטע פרוי מיכל'ן, די טאָכטער פון שאול'ן...

ווען אבנר האָט עס דערהערט איז ער גלייך אוועק צו איש בושת'ן און צו איהם געזאָגט:

— דוד פאַרלאַנגט אז דו זאָלסט איהם צוריקקעהרען דיין שוועסטער מיכל, וועמען דיין פאָטער האָט געגעבען פאַר א פרוי צו דוד'ן פאַר די צוויי הונדערט קעפּ פון די פלשתים, און וועמען שאול האָט אפּגעגעבען צו פלטיאל'ן, דעם זוהן פון ליש... דו אלס קעניג האָסט א רעכט מבטל צו מאַכען איהר הייראַט מיט פלטיאל'ן און איהר צוריקשיקען צו איהר פריהערדיגען מאַן דוד.

— דאָס וועל איך נישט טהאָן! — האָט איש בושת זיך אנגערופען, — דו פערלאַנגסט נאָך אז איך זאָל מיט מיינע אייגענע הענד העלפען מיין שונא... און נאָך מעהר, איך בין זיכער אז מיכל מיין שוועסטער, וועט אליין אויך נישט וועלען זיך צוריקקעהרען צו דוד'ן... זי ווייס אז ער איז מיין שונא און זי וועט נישט וועלען ווערען די פרוי פון איהר ברודער'ס שונא.

— מיר וועלען הערען וואָס זי האָט צו זאָגען וועגען דעם, — האָט אבנר געזאָגט, — שיק איהר רופען.

איש בושת וועלכער האָט נאָך יעצט מעהר מורא געקראָגען פאַר אבנר'ן האָט איהם געפאָלגט און געשיקט רופען מיכל'ן.

ווען זי איז געקומען, האָט זיך אבנר צו איהר אפּגערופען:

בין די גאנצע צייט אומגליקליך געווען... ווייל מיין ליעבע צו דוד'ן איז געווארען שטארקער און גרעסער מיט יעדען טאג... קיין איין רגע, זינט ער האט זיך מיט מיר פעראבשידעט האב איך איהם פון מיינע געדאנקען ניט ארויסגעלאזען... איך האב אימער געהאפט אז עס וועט קומען א צייט און דוד וועט האבען די מעגליכקייט מיך צוריקצורופען צו זיך... דיזע האפנונג האט מיר געגעבען גענוג כח און מוטה אלעס אריבערצוטראגען. יעצט ווערט מיין האפנונג פארווירקליכט. דוד האט נאך מיר געשיקט. איך געה צו איהם... דו וועסט דאך מיר מוחל זיין, פלטיאל... איך וועל דיין חסד קיינמאל נישט פארגעסען... איך האב זיך איבערצייגט אז דו בעזיצסט א זויבערע נאבעלע נשמה און זאל דיר גאט בעצאהלען פאר דיין גוטסקייט וואס דו האסט מיט מיר געטהאן.

פלטיאל האט פון מיכל'ן זיינע אויגען נישט אראפגענומען. ער האט געפיהלט אז א שטיק לעבען ווערט יעצט פון איהם אוועקגעריסען... מיכל, די שעהנע מיכל, נעהט יעצט פון איהם אויף אייביג אוועק... אה, ווי שטארק זיין ליעבע איז צו איהר... ווי גרויס איז יעצט זיין טרויער און אומגליק... אמת, זי איז קיינמאל צו איהם קיין פרוי ניט געווען, אבער ער האט דאך געהאפט אז די צייט וועט קומען און זי וועט געהערען אין גאנצען צו איהם... ער האט געווארט און געהאפט אויף יענער צייט און... יעצט געהט זי אוועק פון איהם אויף אייביג. דוד, דער קעניג פון יהודה, פערלאנגט אזוי... יא, דוד, האט מעהר רעכט אויף מיכל'ן ווי ער... זי איז א קעניג'ס טאכטער און א קעניג דארף זיין איהר מאן, און בפרט אז דוד איז פריהער געווען איהר מאן... דאס איז אלץ ריכטיג, אבער עס איז א קליינע נחמה פאר איהם... פאר איהם איז זי אויף אייביג פארלארען.

— פלטיאל, האסטו מיר דען גארנישט וואס צו זאגען?! — האט איהם מיכל א פרעג געטהאן, און אין איהר הארצען איז געווען אזוי פיעל מיטלייד און סימפאטיע צו איהם, — זאג דאך מיר אז דו ביזט מיר מוחל!

— איך בין דיר מוחל, ליעבע מיכל, — האט פלטיאל איהר געענטפערט, און זיינע טרעהרען האבען איהם געשטיקט אין האלז, — איך ווינש דיר גליק פון די טיעפעניש'ען פון מיין הארצען... זאל גאט געבען אז דו זאלסט אויסלעבען דיינע יאהרען מיט דיין געליעבטען מאן, דוד, אין גליק און אין פרייד...

— איך דאנק דיר, פלטיאל, — איך האף אז דו וועסט נאך אויך גליקליך זיין, — האט מיכל געזאגט, — און איהם געגעבען איהר האנד.

פלטיאל האט אנגענומען מיכל'ס האנד און זי צוגעטראגען צו זיינע ליפען.

— ערלויב דאך מיר דיך צו בעגלייטען ביז דער שטאדט בחורים, — האט ער איהר געזאגט, — און דאן וועל איך זיך צוריקקעהרען אהיים...

מיכל האט געשוויגען און פלטיאל איז נאכגעגאנגען מיכל'ן און אבנר'ן... ער איז געגאנגען דעם גאנצען וועג און געוויינט.

ווען זיי זיינען צוגעקומען צו דער שטאדט בחורים האבען זיי באגעגענט שמעי בן גרא. ער האט גלייך פארשטאנען אז אבנר פיהרט אוועק מיכל'ן צו דוד'ן און ער האט זיך שטארק געפרעהט אויף פלטיאל'ס נידערלאגע.

— אויב איך האב איהר נישט געקענט קריגען, — האט זיך שמעי געטראכט, — זאל פלטיאל איהר אויך נישט האבען. ווי צופרידען ער איז צו זעהן אזא נקמה אן פלטיאל'ן.

ווייסטו נישט אז מיט דיין שריט וואס דו געהסט יעצט טהאז, ברייננסטו איז געפאהר מיין לעבען... דוד וועט דאך מיר געוויס טויטען, און דו, מיין שוועסטער, וועסט זיין פעראנטווארטליך פאר מיין טויט.

— דו מאכסט א טעות, מיין ברודער, דוד איז נישט דער מענש וועלכער וועט עפעס שלעכטעס טהאן צו מיין פאטער'ס פאמיליע... איך פארזיכער דיר, אז נישט נאר וועט דוד דיר קיין שלעכטעס טהאן, נאר ער וועט דיך נאך בעשיצען פון די וועלכע וועלען דיר זוכען שלעכטס צו טהאן... ניין, דוד וועט אפילו די מלוכה פון דיר נישט אוועקרויבען, סיידען דאס פאלק וועט עס פערלאנגען.

— קום, מיכל, לאמיר געהן צו דוד'ן, — האט אבנר איהר גערופען, — ער ערוואַרטעט דיך נאך היינט.

— אה, ווי וועל איך קענען אנזאגען די שלעכטע בשורה צו פלטיאל'ן, — האט מיכל אויסגערופען, — ער האט דאך מיך זעהר ליעב און פאר די אלע יאהרען האט ער זיין ווארט געהאלטען, ווייל זיין ליעבע צו מיר איז געווען הייליג... וואס פאר א גרויסער קלאפ עס וועט פאר איהם זיין...

— ניין, מיכל, — האט איש בושת אויסגערופען, — איך וועל דיין הייראט צו פלטיאל'ן נישט מבטל מאכען... נישט גענוג וואס אבנר זוכט איבערצוגעבען מיין מלוכה צו דוד'ן, פערלאנגט ער נאך אז איך זאל אליין מיט מיינע אייגענע הענד איהם העלפען דערצו.

— דיין הילף איז יעצט נישט נויטיג. מיכל איז גאר קיינמאל נישט געווען פערהייראט צו פלטיאל'ן, דאריבער דארף זי צו קיינעם נישט אנקומען מבטל צו מאכען איהר הייראט — האט אבנר געזאגט.

— אין מיינע אויגען וועט מיכל אלע מאל בלייבען די פערהייראטע פרוי פון פלטיאל'ן, — האט איש בושת געענטפערט, — און בשום אופן וועל איך איהר מיין הסכמה ניט געבען צו הייראטען דוד'ן.

— מיט דיין הסכמה אדער אהן דיין הסכמה, — האט מיכל איהם געזאגט, — איך בעלאנג צו דוד'ן און צו איהם וועל איך גלייך געהן... ליעבע איז שטארקער פון פאמיליען־געבונדענקייט... זיי געזונט, מיין ברודער, און זאל דיר גאט בעשיצען פון אל־דאס־בייז...

מיכל און אבנר האבען פארלאזען איש בושת'ס פאלאץ און זיינען אוועק צו פלטיאל'ס הויז.

ווען פלטיאל האט דערזעהן מיכל'ן אנקומענדיג מיט אבנר'ן, האט איהם גלייך א שטארקער קלאפ געטהאן אין הארצען. ער האט פארשטאנען אז עפעס איז דא געשעהן וואס וועט איהם קיין פרייד און פארגעניגען נישט פארשאפען.

ער איז זיי אנטקעגען געגאנגען. זיין פנים איז געווען זעהר בלאס און פון זיינע אויגען האט ארויסגעקוקט יאוש און טרויער. ער האט זיינע בליקען אויף מיכל'ן געווארפען וואס האט געמיינט צו פרעגען די בעדייטונג פון איהר קומען מיט אבנר'ן.

— פלטיאל, ס'איז מיר זעהר שווער דיר דאס צו זאגען, — האט מיכ[illegible] אויסגערופען און איהרע אויגען זיינען אנגעפילט געווארען מיט טרעהרען, [illegible] דו האסט מיר די גאנצע צייט זעהר פיין און עהרליך בעהאנדעלט... דו האסט [illegible] מיר געגעבען דיין ווארט און עס קיינמאל נישט געביטען... איך ווייס אז [illegible] האסט דערפון געליטען, דו האסט געליטען און דאך געווען גליקליך. איך אבע[illegible]

און איז מיט א געבראָכענעם האַרץ און טרויעריגען געמיטה צוריקגעגאַנגען נאָך זיין שטאָדט גלים.

שמעי האָט איהם נאָך לאַנג נאָכגעקוקט און ווען פלטיאל האָט זיך דערווייטערט האָט ער אויסגעבראָכען אין א הילכיגען געלעכטער.

* * *

דוד האָט ערוואַרטעט מיכל'ן... א גליקליכע פרייד האָט איהם אַרומגענומען... מיכל, די שעהנע פרינצעסין, דער חלום פון זיינע חלומות, די וועמען ער האָט אַזוי שטאַרק געליעבט, וועט ווידער געהערען צו איהם... ער קען זיך קוים דערוואַרטען די רגע ווען זיין ליעבענדע מיכל וועט אַנקומען... ער האָט נאָך נישט אויפגעהערט צו בייַנקען נאָך איהר זינט ער האָט איהר פאַרלאָזען... זייט דאַן איז קיין איין טאָג נישט פאַראיבער וואָס ער זאָל פון איהר ניט טראַכטען... איהר שעהנער פנים האָט תמיד געשוועבט בעפאָר זיינע אויגען... און באַטש דער קעניג שאול האָט איהר אָפּגעגעבען צו א צווייטען, האָט ער דאָך שטענדיג געהאָפט אז די צייט וועט קומען און ער וועט צוריקקריגען זיין ערשטע פרוי... יעצט, אויב אבנר מיינט עס ערנסט, און ער האָט טאַקע בדעה איהם איבערצוגעבען די מלוכה פון אַלע שבטים, און אויב ער האָט די מאַכט דאָס צו טהאָן, וועט ער איהם זיכער ברייַנגען מיכל'ן... געוועהנליך, וועט אבנר דערפאַר פערלאַנגען ער זאָל ביי איהם ווערען דער הויפּט־קאָמאַנדיר פון די אַרמייען... נו, אויב ער וועט קענען דורכפיהרען אזא זאַך האָט ער דאָך עס פערדיענט... אָבער וואָס וועט יואב דערצו זאָגען? — האָט זיך דוד פּלוצלינג דערמאָהנט... יאָ, יואב וועט דאָס געוויס נישט וועלען ליידען... ער וועט דאַריבער מוזען זעהן אז ביידע זאָלען צופרידען זיין... יואב וועט פערבלייבען דער אויבער־קאָמאַנדיר איבער די אַרמייען פון יהודה, און אבנר — איבער די איבריגע שבטים... דערווייל מוז אָבער יואב דערפון גאַרנישט וויסען, — האָט דוד בעשלאָסען, — יואב איז זעהר א היציגער און ער איז זעהר אויפגעבראַכט אויף אבנר'ן צוליעב דעם טויט פון זיין ברודער עשהאל, און ווען ער זאָל איהם דאָ באַגעגענען וועט קיין גוטעס פון דעם נישט אַרויסקומען... ער מוז יואב'ן אוועקשיקען פון חברון...

דוד האָט גלייך געשיקט רופען יואב'ן און צו איהם געזאָגט:

— מען האָט מיר איבערגעגעבען אז דער שבט גשור האָט ווידער געמאַכט אייניגע איבערפאַלען אויף אונזערע דערפער וועלכע ליגען האַרט ביים גרענעץ. דאַריבער נעהם אַן אַרמיי און געה האַלט מלחמה מיט זיי און פאַרטרייב זיי פון אונזער גרעניצען...

יואב וועלכער האָט פון שטענדיג אָן ליעב געהאַט מלחמה, איז געווען זעהר צופריעדען צו טהאָן דעם קעניג'ס שליחות.

— איך וועל טהאָן ווי מיין האַר קעניג האָט מיר געזאָגט, — האָט ער זיך אָפּגערופען און זיך פאַרנייגט.

יואב האָט צונויפגעזאַמעלט זיין אַרמיי און איז אוועק נאָך דרום זייט מלחמה צו האַלטען מיט די גשורים.

— יעצט, — האָט דוד זיך געטראַכט — אז יואב איז אוועק וועט אַלעס געהן כשורה; אבנר וועט צופרידען זיין, און יואב וועט אויך גאַרנישט האָבען דאַגעגען. ער וועט שוין זעהן דערצו אז ביידע קאָמאַנדירען איבער די אַרמייען זאָלען אויסקומען זיך לעבען בשלום.

— יעצט קעהר זיך אום צוריק! — האט אבנר געזאגט צו פלטיאל׳ן, וועל־כער האט נישט אויפגעהערט צו פארגיסען טרעהרען דעם גאנצען וועג.

פלטיאל האט געגעבען דעם לעצטען בליק אויף מיכל׳ן און ער האט זיך צוריקגעקעהרט אהיים.

שמעי בן גרא איז נאכגעלאפען פלטיאל׳ן און האט זיך צו איהם אפגערופען:

— איך זעה אז עפעס האט מיט דיר פאסירט וואס האט דיר זעהר טרויעריג געמאכט, זאג מיר מיין פריינד, וואוהין האסטו דיין פרוי אוועקגעשיקט?... זאל דאס מעגליך זיין אז אבנר זאל וועלען פון דיר אוועקנעהמען די שעהנע מיכל?

— מיכל קעהרט זיך אום צו דוד׳ן! — האט פלטיאל געענטפערט.

— צו דוד׳ן! — האט שמעי אויסגערופען מיט א געמאכטע איבערראשונג, — דער קעניג שאול האט דאך מבטל געמאכט איהר חתונה מיט דוד׳ן און האט זי דיר אפגעגעבען...

— דוד פאדערט מיכל׳ן יעצט פון מיר, און אבנר פיהרט עס איהר אפ צו איהם.

— דוד האט קיין רעכט נישט פון דיר אוועקצונעהמען דיין פרוי, — האט שמעי אויסגערופען, — דו ביזט א נאר וואס דו האסט זיך אזוי גרינג אונטער־געגעבען... דעם איינציגען תירוץ וואס איך קען האבען דערצו איז, אז דו האסט מיכל׳ן מעהר נישט ליעב...

— איך טהו דאס וויil איך ליעב איהר זעהר פיעל, — האט פלטיאל געזאגט און אומגעדרעהט זיין קאפ, שמעי זאל נישט באמערקען די טרעהרען אין זיינע אויגען.

— ווען דו וואלסט איהר שטארק געליעבט, וואלסטו אזוי נישט געהאנ־דעלט... דוד איז מאכטלאז געגען אונזער קעניג איש בושת, און ווען דו וואלסט געגאנגען און געבעטען אז דער קעניג זאל דיך בעשיצען געגען דוד׳ן, וואלט ער עס זיכער געטהאן... איש בושת וואלט אפילו געשיקט אונזערע מחנות צו קעמפפען מיט דוד׳ן צוליעב דעם... און דו האסט זיך אזוי גרינג אונטערגעגעבען אוים מורא פאר דוד׳ן... שעהמען מעגסטו זיך!...

— דו פארשטעהסט אבער נישט, שמעי, — האט פלטיאל א זיפץ געטהאן, — מיכל האט נאך נישט אויפגעהערט ליעב צו האבען דוד׳ן און זי אליין האט עס פון מיר פערלאנגט... און א חוץ דעם איז זי דאך געקומען מיט אבנר׳ן... ווייזט עס דאך אוים אז דאס איז אויך אזוי דעם קעניג׳ס וואונש.

— דו האסט דאך מסתמא געהערט אז אבנר האט זיך צוזאמענגעטראפען מיט דעם קעניג, און עס איז מעגליך אז דאס טהוט ער איהם להכעיס, ווייל מיר גלויבט זיך נישט, אז איש בושת זאל האבען דערצו צוגעשטימט.

— דער קעניג אליין האט מיכל׳ן געשיקט רופען, און נאכהער האט זי מיר געזאגט, אז זי געהט צוריק צו דוד׳ן.

— ווען מיכל וואלט געווען מיין פרוי, וואלט זי שוין איצט צו דוד׳ן נישט געגאנגען, — האט שמעי געזאגט מיט א שמייכעל, — דאמיט וואס שאול האט דיך אויסגעקליבען אנשטאט מיר, האט ער געמאכט א גרויסען טעות... יעצט געהט מיכל צו איהם און אביסעל שפעטער וועט די גאנצע מלוכה פון ישראל איבערגעהן צו איהם...

פלטיאל האט איהם מעהר נישט געענטפערט. ער האט זיך אומגעקעהרט

ווען מיכל האט באמערקט דוד'ן אנקומענדיג איהר אנטקעגען, האט זי זיך פלוצלינג אפגעשטעלט.

— וואס איז, מיכל, ביזטו מיעד? — האט איהר אבנר א פרעג געטהאן.

— דוד! — האט מיכל אויסגערופען.

— מיכל, מיין ליעבע מיכל! — האט איהר דוד ארומגענומען.

אבנר האט זיך א נייג געטהאן פאר דוד'ן און זיך גלייך עטוואס אפגערוקט.

— מיין ליעבער טהייערער דוד! — האט מיכל געוויינט אין זיינע ארעמס, — דו האסט מיך נאך ליעב?... דו האסט מיך נישט פארגעסען?...

— ניין, מיין טהייערע מיכל, — האט איהר דוד געקושט, — זינט דו ביזט געצוואונגענערהייט, פון מיר אוועק, איז מיין ליעבע צו דיר נאך שטארקער געווארען... טאג און נאכט האב איך פון דיר נישט אויפגעהערט צו טראכטען... איך האב מתפלל געווען צו גאט ער זאל דיר געבען מוטה און האפנונג און די ליעבע אין דיין הארצען צו מיר זאל נישט אויסגעלאשען ווערען... אה, מיכל! — האט איהר דוד אנגענומען פאר איהרע הענט און איהר בעטראכט, — דו האסט זיך דאך נישט געענדערט אויף א האר זינט איך האב דיך דעם לעצטען מאל געזעהן, ווען דו האסט מיך ארונטערגעלאזען פון פענסטער און מיך גע־רעטעט פון דיין פאטער'ס הענט.

— איך וויים נישט אויב מיין פנים האט זיך נישט געענדערט, — האט מיכל געשמייכעלט — די עטליכע יאהר זינט דו ביזט פון מיר אוועק איז גלות האב איך זעהר פיעל אריבערגעטראגען און דאס האט געוויס געמוזט לאזען סמנים אויף מיין פנים — אבער איין זאך קען איך דיר פארזיכערען, אז מיין הארץ און מיין טרייהייט צו דיר האט זיך נישט געענדערט פון דער רגע ווען איך האב דיך ארונטערגעלאזען דורכ'ן פענסטער.

דוד האט טיעף אריינגעקוקט אין איהרע אויגען... א גליקליכע פרייד האט זיך צוגאסען איבער זיין פנים... ער האט איהר ווידער ארומגענומען און איהר צו זיך שטארקער געדריקט.

— מיין צארטער ריינער מלאך, — האט איהר דוד געקושט, — יעצט איז מיין גליק פארפולט... דו ביזט מיט מיר און מעהר פערלאנג איך נישט...

— און דו, מיין פריינד, — האט זיך דוד פלוצלינג אומגעקעהרט צו אבנר'ן — דו האסט מיין פערלאנג ערפילט. מיט וואס וועל איך דיר קענען דאנקבאר זיין פאר דעם גרויסען גליק וואס דו האסט מיר אזוי אומגעריכטערהייט גע־בראכט?...

— מיין לוין, מיין הארר קעניג, וועט זיין ווען דו וועסט הערשען מיט גערעכטיגקייט איבער אלע שבטים, און דו וועסט באפרייען אונזער פאלק פון דעם יאך פון אונזערע שונאים, — האט אבנר געזאגט.

— איבער אלע שבטים! — האט דוד ווידערהאלט אבנר'ס ווערטער, — קענסטו מיר פיעלייכט ערקלעהרען די פלוצלינגע ענדערונג וואס איז אין דיר פארגעקומען?

— צוליעב מיין טריישאפט צו שאול'ן האב איך געוואלט אז די מלוכה זאל בלייבען ביי זיין יורש, — האט אבנר איהם געענטפערט, — איך האב דאריבער געטהאן אלעס אין מיין מעגליכקייט צוזאמענצורופען אלע שבטים און צו קרוינען איש בושת'ן, שאול'ס זוהן, פאר קעניג... איך בין געווען ער־פאלגרייך און מיינע פלענער דורכגעפיהרט... איש בושת איז געווארען קעניג

די ערוואַרטונג זיך צו זעהן מיט מיכל'ן האָט דוד'ן אזוי בערוישט, אז ער האָט אפילו גאָרנישט געטראַכט וועגען דער מעגליכקייט אז ער וועט באַלד ווערען קעניג איבער אַלע שבטים. דאָס האָט איהם יעצט גאָרנישט אינטע־רעסירט... מיכל וועט באַלד אָנקומען... א לייכטער ציטער געהט דורך זיין קערפּער... באַלד וועט ער אָנקוקען דעם שעהנעם געזיכט פון זיין געליעבטער מיכל... ער איז זעהר אונגעדולדיג געוואָרען. יעדע ווײַלע איז ער ארויס פון זיין פּאַלאַץ און געקוקט אין דער ריכטונג פון וואַנען ער האָט ערוואַרטעט אבנר זאָל אָנקומען מיט מיכל'ן. ער האָט זיך דערמאָנט אין יענע גליקליכע יאָהרען ווען ער האָט מיכל'ן צום ערשטען מאָל דערזעהן אין טהאָל, בעת זי איז געקומען מיט איהר ברודער יונתן איהם צו בעדאַנקען וואָס ער האָט איהר פון דעם פּלשתי געראַטעוועט. דאַן איז זי נאָך קיין פּרינצעסין נישט געוועזען... זי איז געוועזען די טאָכטער פון א פּאַסטוך און גלייך האָט ער זיך אין איהר פער־ליעבט. און ווען איהר פאָטער איז אזוי פּלוצלינג קעניג געוואָרען, האָט ער מעהר נישט געקענט האָפען אז זי זאָל איהם אויך ליעב האָבען... יאָ, ער זעהט ווי גאָט האָט איהם באַגליקט אין אַלע זיינע וועגען... דאַרף זיך מאַכען אז שאול פאַלט אריין אין א מרה שחורה און ער קומט צו שפּיעלען פאַר איהם... דאָרטען טרעפט ער זיך ווידער אַמאָל מיט מיכל'ן... נאָכהער זיין גרויסען זיעג איבער גלית דעם פּלשתי... דעם קעניג'ס פאַרשפּרעכען אָפּצוגעבען איהם זיין טאָכטער... דוד האָט צו זיך א שמייכעל געטהאָן ווען ער דערמאָהנט זיך אז שיער וואָלט צו איהם אריינגעפאַלען שאול'ס עלטערע טאָכטער, מרב. דאָס האָט ער געהאַט צו פערדאַנקען זיין בעסטען פריינד, יונתן, און די שטאַרקע ליעבע וואָס מיכל האָט צו איהם געהאַט... ווער ווייס צי זי האָט נאָך יעצט איהם אויך אזוי ליעב ווי פריהער... ער נעהמט דאָך איהר יעצט אוועק פון איהר מאַן... פאַרלאָזט זי דען איהר מאַן מיט איהר אייגענעם גוטען ווילען אָדער אבנר וועט איהר דערצו דאַרפען צווינגען?...

טראַכטענדיג אזוי האָט דוד פּלוצלינג דערזעהן אביתר לויפט זעהר שנעל צו דעם פּאַלאַץ.

— וואָס פאַר א וויכטיגע נייעס האָסטו פאַר מיר? — האָט איהם דוד געפרעגט, ווען אביתר האָט זיך פאַר איהם פאַרנויגט.

— אבנר קומט אָן מיט מיכל'ן! — האָט אביתר אויסגערופען, — זיי דערנעהנטערען זיך שוין צו חברון...

— מיט מיכל'ן!... זי איז דאָך געקומען!... — האָט דוד'ס פּנים גע־שטראַהלט, — פון וועלכען זייט קומען זיי אָן?

— פון די מזרח בערג, איך האָב זיי פון וויטען דערזעהן ארונטערקומענדיג פון די בערג.

— איך וועל זיי אנטקעגען געהן! — האָט דוד אויסגערופען, און איז גלייך ארויס פון פּאַלאַץ.

פון וויטען האָט ער זיי באַמערקט. דאָרט קומט אָן מיכל... איהר שעהנע שלאַנקע פיגור באַוועגט זיך אזוי ריטמיש און גראַציעז... זיין האַרץ האָט גענומען שטאַרקער קלאַפּען... אין זיין גאַנצען קערפּער האָט זיך א געזאַנג צו־זונגען: מיכל... מיכל!... זיינע טריט זיינען געוואָרען קרעפטיגער און האַסטי־גער, זיינע אויגען האָבען געלויכטען פון גליק.

אבנר איז אוועק פון דוד'ן א צופרידענער... דוד וועט איהם מאכען אויבער־קאמאנדיר איבער די ארמייען פון די שבטים... יא, ער וועט דערביי גארנישט פארלירען און דאס גאנצע פאלק וועט דורך דער פעראייניגונג אונטער איין ממשלה א סך געווינען... דוד איז א בעוואוסטער העלדישער קעמפפער, און די ארומיגע פעלקער ציטערען פאר איהם... ער האט גלייך אוועקגעשיקט שלוחים איבער גאנץ ארץ ישראל מיט דיזער שליחות.

"עס איז דאך בעוואוסט אז פון לאנג זיינען אייערע הערצער געניינגט צו דוד'ן... ער איז געווען אייער בעליעבטעסטער העלד נאך אין די צייטען פון שאול'ן... אונזער הייליגער נביא שמואל האט דורך גאט'ס פארזאג איהם גע־זאלבט פאר קעניג... און ווי א נביא האט זיך אויסגעדריקט, אז גאט האט געזאגט: "דורך מיין קנעכט דוד'ן וועל איך העלפען מיין פאלק ישראל פון די פלשתים און פון אלע זייערע פיינד", און יעצט מוזען מיר אלע צוגעבען אז מיר האבען געמאכט א גרויסען טעות ווען מיר האבען אויסגעקליבען איש בושת'ן פאר א קעניג איבער אונז... אבער עס איז נאך נישט צו שפעט... שיקט אייערע פארשטעהער צו מיר און מיר וועלען זיך בעראטהען וואס צו טהאן".

אבנר איז געווען זעהר געאכטעט ביי אלע שבטים. ער איז געווען פאר־רעכענט פאר א גבור, און דער גורל פון אלע שבטים איז געלעגען אין זיינע הענד. דאריבער האט נישט לאנג געדויערט און אלע פארשטעהער פון די שבטים זיינען זיך צונויפגעקומען צו בעראטהען מיט אבנר'ן.

אבנר האט פאר אלעמען קלאר געמאכט די לאגע און זיי געגעבען צו פארשטעהען וואס פאר א גליק עס וועט זיין פאר'ן גאנצען פאלק אויב אלע וועלען זיך פעראייניגען אונטער דוד'ס הערשאפט.

אלע פארשטעהער האבען איינגעשטימט מיט אבנר'ן א חוץ די פון שבט בנימין.

— ניין! — האבען זיי גע'טענה'ט, — מיר וועלען נישט דערלאזען אז דער קעניג וועלכער שטאמט פון אונזער שבט, זאל אומגעבראכט ווערען אויף א צווייטען... די מלוכה געהערט נאר צו איינעם פון אונזער שבט וועלכער שטאמט פון שאול'ס משפחה!...

— אויב אזוי, — האט אבנר זיך אפגערופען צו די פארשטעהער פון שבט בנימין, — וועט אייער שבט בלייבען אפגעזונדערט פון אלע איבריגע שבטים... איהר קענט זיך האלטען מיט אייער קעניג, איש בושת, און איבער די איבריגע שבטים וועט קעניגען דוד.

— אונז קימערט נישט אויב מיר וועלען בלייבען אפגעזונדערט פון די איבריגע שבטים, — האבען זיי זיך איינגעשפארט, — מיר וועלען נישט דער־לאזען אריבערצופיהרען די מלוכה פון אונזער שבט צו א צווייטען.

— איהר האט געוויס נישט פארגעסען די גרויסע שטראף וואס דער שבט בנימין האט בעקומען מיט יאהרען צוריק, — האט אבנר זיך אפגערופען, — ווען אייערע אור־עלטערען האבען זיך איינגעשפארט און נישט געוואלט נאכגעבען די גערעכטע פאדערונג פון די שבטים ארויסצוגעבען די שלעכטע מענשען וועל־כע האבען אזוי גרויזאם און ברוטאליש פערפייניגט צום טויט די פלגש איז גבעה... וויפיעל האט דען געפעהלט אז אונזער שבט בנימין זאל אין גאנצען אפגעמעקט ווערען פון דער ערד... איך אליין שטאם אויך פון זעלבען שבט

איבער אלע שבטים א חוץ יהודה. נאר אין גיכען אבער האב איך איינגעזעהן מיין טעות... חוץ דעם וואס איש בושת איז שוואך און מוטהלאז איז ער נאך א גרויסער פיינלינג... פון די אלע מלחמות וואס איך האב געפיהרט פאר איהם, האט ער זיך נאך קיינמאל נישט באוויזען אויפ'ן שלאכטפעלד צו ערמוטיגען די קעמפפענדע סאלדאטען... איך בין איבערצייגט אז ווען ער זאל הערשען נאך א קורצע צייט, וועט ער אין גאנצען רואינירען אונזער לאנד... איך האב דאריבער בעשלאסען זיך דורכצורייידען מיט די עלטסטע פון אלע שבטים און זיי ראטהען אויסצוקלייבען דיך פאר א קעניג איבער'ן גאנצען פאלק... איך בין איבערצייגט אז דו וועסט קיין נעגנער נישט האבען... ווייל דיין נאמען איז בעוואוסט פון איין עק לאנד ביז דעם צווייטען... אלע האבען דיך שטארק ליעב פאר דיין עהרליכקייט, העלדישקייט און גרויסקייט...

— וויים דען איש בושת פון דיין פלאן? — האט איהם דוד געפרעגט.

— יא, איך האב איהם אלעם געזאגט און ער האט אליין געזעהן אז איך האב רעכט, דאריבער האט ער געשוויגען און מיר גארנישט געענטפערט. און נאך אלעמען וויים ער דאך אליין אויך אז שמואל האט דיך געזאלבט פאר קעניג נאך שאול'ן... איש בושת וועט זיין צופרידען אז מען זאל איהם נאר צו־רוה לאזען.

— גוט, איך וועל מיט דיר מאכען א בונד, — האט דוד זיך אפגערופען צו אבנר'ן, — אפילו ווען דיר זאל זיך נישט איינגעבען דאס אלע שבטים זאלען איבערגעהן אויף מיין זייט, האסטו שוין פארדיענט מיין פולען צוטרויען דאמיט וואס דו האסט מיר געבראכט מיכל'ן צוריק.

מיכל האט א שמייכעל געטהאן. זי האט געווארפען א ליעבליכען בליק אויף דוד'ן און האט ארונטערגעלאזען די אויגען.

דוד איז מיט מיכל'ן און אבנר'ן אריין אין פאלאץ. דארטען האבען זיי נאך לאנג פארבראכט. דוד האט געשלאסען א בונד מיט אבנר'ן און איהם צו־געזאגט צו מאכען פאר דעם קאמאנדיר פון די ארמייען פון די איבריגע שבטים.

— יואב וועט בלייבען קאמאנדיר איבער די ארמייען פון יהודה, — האט דוד צו איהם געזאגט, — איך פארהאף אז איהר ביידע וועלען ווערען פריינד און לעבען צווישען זיך בשלום.

— איך וויים אז יואב איז אויף מיר אין כעס צוליעב דעם טויט פון זיין ברודער, — האט אבנר געזאגט, — אבער איך גלויב אז ער וויים אז עשהאל האט זיך נאך מיר נאכגעיאגט מיט א בלויזען שווערד און איך האב איהם עטליכע מאל געווארנט ער זאל צוריקטרעטען, אבער ער האט נישט געוואלט. ער האט נור געזוכט מיך צו טויטען... און איך האב איהם געמוזט דערשטעכען אין זעלבסט־פערטיידיגונג.

— עשהאל איז אלע מאל געווען זעהר א לייכטזיניגער און א היציגער, — האט דוד געזאגט, — אלע ווייסען אז דו ביזט אין זיין טויט נישט שולדיג. דאריבער גלויב איך אז יואב טראגט אויף דיר קיין שנאה נישט פאר דעם טויט פון זיין ברודער.

— יעצט וועל איך געהן, — האט אבנר געזאגט, — מיט עטליכע טעג שפעטער וועל איך זיך צוריקקעהרען מיט איינינגע פארשטעהער פון די שבטים און דאן וועלען מיר בעשליסען וואס ווייטער צו טהאן.

קענסטו דען נישט אבנר'ן, דעם זוהן פון נר? !... ער איז דאך געקומען מיט זיינע זיסע ווערטער און גוטע פארשפרעכונגען כדי אויסצוגעפינען אלע סודות פון דיין קעניגרייך... ער וויל אויסגעפינען וואס דו האסט אין זינען צו טהאן, נאכהער וועט ער קומען מיט זיין ארמיי און מיט דיר מלחמה האלטען...

— דו אורטיילסט איהם צו שנעל, יואב, — האט דוד געזאגט מיט א שמייכעל, — נאטירליך אז אין די פריהערדיגע יאהרען האט ער געזוכט צו בעפעסטיגען שאול'ס קעניגרייך, דאן האט ער אויך געזוכט אנצופאנגען א מלחמה מיט אונז... יעצט אבער האט ער זיך אין גאנצען געענדערט... און ווען ער איז צו מיר געקומען צו שליסען א בונד, האט ער מיר געבראכט מיכל'ן... איך צווייפעל נישט אין זיין עהרליכקייט און אין זיין ערנסטקייט...' און נאך אלעמען ווערסטו דאך אויך צוגעבען אז אבנר איז א העלד און האט זיך נישט איינמאל אויסגעצייכענט אלס קאמאנדיר פון שאול'ס מחנות...

דוד'ס לעצטע ווערטער האבען יואב'ן נאך מעהר אויפגערעגט און אויפגערייצט... אבנר איז ביי דוד'ן א העלד... ער איז יעצט מעהר ווי זיכער, אז אבנר וועט פון קעניג בעשטימט ווערען פאר'ן קאמאנדיר אנשטאט איהם... זיין כעס האט אין איהם געברענט.. ער האט זיך ענטשולדיגט פאר דוד'ן און שנעל פארלאזען דעם פאלאץ...

— אבישי, — האט זיך יואב אפגערופען צו זיין ברודער, וועלכער איז געשטאנען און געווארט אויף איהם נעבען פאלאץ, — נעהם שנעל מיין פערד און יאג אן אבנר'ן און זאג איהם אז איך וויל מיט איהם ריידען וועגען זעהר א וויכטיגען ענין... לויף אזוי שנעל ווי מעגליך, ווייל ער האט זיך שוין דערווייטערט פון שטאדט, און זעה דאס ער זאל זיך אומקעהרען... די זאך איז שוין צו ווייט אזועק... עס קען ווייטער אזוי נישט געהן...

— וואס זאל איך טהאן אויב ער וועט נישט וועלען זיך צוריקקעהרען? — האט אבישי געפרעגט.

— זאג איהם אז דוד האט איהם געשיקט רופען, און איך וועל איהם איבערנעהמען... דו פיהר איהם פארביי דעם ברונעם סירה... דארטען וועל איך אויף איהםווארטען.

אבישי האט זיך שנעל ארויפגעכאפט אויף יואב'ס פערד און אוועקגעריטען אין דער ריכטונג וואו אבנר איז געגאנגען. אין א קורצער ווייל ארום האט ער איהם דערגרייכט.

— אבנר! אבנר! — האט אבישי איהם נאכגעשריען.

אבנר האט זיך אפגעשטעלט און אבישי איז שנעל צו איהם צוגעריטען.

— דער קעניג האט נאך זעהר וויכטיגעס דיר צו זאגען, — האט אבישי זיך אפגערופען, — און ער האט מיר און יואב'ן געשיקט דיר אומצוקעהרען אזוי שנעל ווי מעגליך... יואב איז געווען זעהר מיעד פון דער מלחמה, האט ער זיך דאריבער אפגעשטעלט... ער וועט אונז באגעגענען נעבען דעם ברונעם סירה און מיר וועלען צוזאמען געהן צום קעניג.

אבנר האט גארנישט חושד געווען. ער האט אנגעזאגט די מענשען וועלכע האבען איהם באגלייט, זיי זאלען בלייבען אויף דעם פלאץ און ווארטען ביז ער וועט זיך צוריקקעהרען.

אוים'ן וועג האט זיך אבנר אנגערופען צו אבישי'ן:

און איך בין איבערצייגט אז עס וועט זיין א סך בעסער פאר אונזער שבט זיך נישט אפצוזונדערען פון די איבריגע שבטים.

דיזע ווערטער פון אבנר'ן האבען געמאכט א שטארקען רושם אויף די פאר־שטעהער פון שבט בנימין און זיי האבען איינגעשטימט צו טהאן ווי די איבריגע שבטים...

גלייך נאכדעם איז אבנר מיט צוואנציג פון זיינע פריינד אוועק צו דוד'ן און איהם איבערגעגעבען די פרעהליכע נייעס אז אלע שבטים שטימען איין איהם אויסצוערוועהלען אויף פאר זייער קעניג.

— יעצט דארפען מיר באשטימען א צייט, — האט אבנר געזאגט, — אום צו פערזאמלען גאנץ ישראל און דאן וועט מען פייערען דיין קרוינונג.

דוד האט געמאכט א מאלצייט פאר אבנר'ן און זיינע מענשען און מען האט געגעסען און געטרונקען און פערבראכט ביז פריהמארגען.

אבנר האט נאך אמאל בעניים דעם בונד מיט דוד'ן, זיך מיט איהם גע־זעגענט און דוד האט איהם אוועקגעשיקט מיט גרוים פאראד און כבוד.

ווי נאר אבנר איז ארוים פון שטאדט חברון, אזוי איז דארט אנגעקומען יואב מיט זיין זיעגרייכער ארמיי. ער האט מיטגעפיהרט זעהר א גרויסען שלל פון די גשורים וואס ער האט צוגענומען. אנטקעגען איז איהם אנגעקומען אוריה דער חתי און האט זיך צו איהם אפגערופען:

— האסטו דען נישט באגעגענט אויפ'ן וועג אבנר'ן? ער האט נאר וואס פארלאזט דוד'ס פאלאץ, וואו דער קעניג האט לכבוד איהם געמאכט א מאלצייט און איהם אוועקגעשיקט מיט גרוים פאראד.

— וואס האט אבנר געטהאן ביי דוד'ן? — האט איהם יואב געפרעגט פערוואונדערט.

— מען זאגט אז אבנר וויל איבערגעבען דוד'ן די מלוכה פון איש בושת'ן, בתנאי דאס ער זאל איהם מאכען פאר דעם הויפט שר צבא.

יואב'ס פנים האט זיך געביטען קאלירען. ער האט געקריצט מיט די צייהן פון צארן... — יא, אבנר וויל זיך בעזארגען בעצייטענס, — האט זיך יואב אפגערופען צו אביש'ן, — ער ווייס גאנץ גוט אז פריהער אדער שפעטער וועט דוד'ס מלוכה זיין באפעסטיגט איבער גאנץ ישראל, ווייל ער דאס פערכאפען עס זאל הייסען אז נור דורך איהם האט דוד אריינגעקראגען די איבריגע שבטים, און דערפאר וועט ער געוועהנליך קריגען זיין באלוינונג... דער הויפט שר צבא ווילט זיך איהם ווערען, דעם מערדער פון אונזער ברודער.

יואב איז גלייך אוועק צו דוד'ן, און האט אפגעגעבען א באריכט פון זיין זיעגרייכען איבערפאל אויף די גשורים... ער האט איהם געצייגט די פיעלע שלל וואס ער האט געבראכט פון דער מלחמה.

— איך האב געהערט אז אבנר איז ביי דיר געווען, מיין האר, — האט יואב זיך פלוצלינג אפגערופען, — וואס האט ער פערלאנגט?

— ער וויל איבערגעבען איש בושת'ס מלוכה צו מיר, — האט איהם דוד געענטפערט, — ער האט שוין דערצו אויך געקראגען די הסכמה פון די פאר־שטעהער פון אלע שבטים... איך האב מיט איהם געשלאסען א בונד און איך האף אז איהרביידע וועט אויך ווערען גוטע פריינד...

— וואס האסטו געטהאן, מיין האר קעניג!? — האט יואב אויסגערופען, —

איז זיי אנטקעגנגעגאנגען און מיט אן געצוואונגענעם שמייכעל אויף זיין פנים האט ער באגריסט אבנר׳ן.

— שלום, מיין פריינד! — האט יואב איהם געגעבען די האנד, — איך בין זעהר צופרידען וואס מיין ברודער האט דיך אנגעיאגט, ווייל דער קעניג האט זעהר א וויכטיגע זאך דיר צו זאגען. און איידער דו רעדסט מיט דעם קעניג, האב איך דיר צו פארטרויען א סוד. קום צו מיט מיר צו יענעם טויער וואו קיינער וועט אונז נישט שטערען...

אבנר איז געווען זעהר גערירט פון יואב׳ס פריינדליכקייט. ער איז ארונ־טער פון זיין פערד און זיך אפגערופען:

— איך בין זעהר גליקליך, יואב, וואס מיר וועלען פון יעצט אן ווערען גוטע פריינד... איך האף אז אונזער פריינדשאפט וועט זיין אזוי ווי די פריינד־שאפט פון דוד און יונתן...

— מיין ברודער וועט זיין דוד, און דו, מיין האר — יונתן!... — האט אבישי צוגעגעבען מיט א שמייכעל.

יואב און אבנר האבען הארציג געלאכט פון אבישי׳ס באמערקונג.

— דו בלייב דא שטעהן מיט די פערד, מיין ברודער, — האט זיך יואב אנגערופען צו אבישי׳ן, — אבנר און איך וועלען דא באלד צוריקקומען...

יואב איז מיט אבנר׳ן צוגעגאנגען צום טויער, און זיי האבען א ווייל־ע גערעדט.

— דער קעניג האט מיר איבערגעגעבען... — האט זיך יואב אפגערופען, און אריינגערוקט זיין האנד אין מאנטעל... ער האט אויגענבליקליך שנעל ארויס־געצויגען פון דארט זיין שווערד און גלייך אריינגעשטאכען אבנר׳ן אין הארצען אריין.

— יואב! — האט אבנר אויסגעשריען, און באלד אנידערגעפאלען א טויטער אין א טייך בלוט.

— ווי דו האסט געטהאן צו מיין ברודער, אזוי האב איך געטהאן צו דיר! — האט יואב געזאגט און ארויסגעצויגען די שווערד פון אבנר׳ס צובלוטיגטען קערפער.

— — — — — — — — — — — — — —

באלד האט זיך דוד דערוואוסט פון דעם שרעקליכען מארד וואס יואב איז בעגאנגען. ער האט צוריסען זיינע קליידער פון גרויס צער און עגמת נפש. און מיט גרויס ביטערונג האט דוד פערדאמט יואב׳ס שוידערליכע טהאט און מיט א ציטערנדע שטימע האט ער דעם המון וועלכער האט זיך פערזאמעלט ארום דעם פאלאץ אויסגערופען:

— פארפלוכט זאלסטו ווערען, יואב!... זאל דאס בלוט פון אבנר׳ן פאלען אויף דיין קאפ... זאל שלעכטעס און אומגליק זיך נישט אפטהאן פון דיין הויז... דו האסט געטויטעט מיט דיין שווערד דעם בראווען און עהרליכען אבנר׳ן, זאל דאריבער דאס שווערד נישט אויפהערען צו פארניכטען די הויז פון יואב... אה, גאט, דו ביזט מיין עדות אז איך בין אומשולדיג אין דעם בלוט פון אבנר בן נר... ער האט מיין הארץ געוואונען מיט זיין נאבעלקייט און העלדישקייט... נישט לאנג אבער איז מיר באשערט געווען צו האבען אזא געטרייען און גוטען

— וואָס קען דאָס זיין וואָס דער קעניג האָט אַזוי שנעל מיד געשיקט צוריקרופען, ווייסטו פיעלייכט די אורזאַכע?

— איך ווייס נישט, — האָט אבישי געענטפערט, — אָבער איך גלויב, אַז מיין ברודער ווייס... מעגליך אַז עס האָט עפּעס צו טהאָן מיט דער מלחמה פון וואַנען יואב זיך נאָר וואָס צוריקגעקעהרט.

— איך האָף, — האָט זיך אבנר ווידער אָפּגערופען, — אַז דו און יואב טראָגען אויף מיר נישט קיין שנאה צוליעב דעם טויט פון אייער ברודער עשהאל... ער איז געווען נאָך אַזוי יונג און זעהר נאַריש... איך האָב זיך ביי איהם געבעטען ער זאָל אויפהערען מיר נאָכיאָגען, איך האָב איהם געוואָרנט און אַפילו אָנגעבאָטען ער זאָל צונעהמען די געוועהר און קליידער פון איינעם פון מיינע יונגען, כדי ער זאָל זיך נישט דאַרפען צוריקקעהרען מיט ליידיגע... אָבער ער האָט נישט געוואָלט אָפּטרעטען... און איך האָב איהם געמוזט טויטען אין זעלבסטפערטיידיגונג.

— מיר האָבען שוין לאַנג וועגען דעם פאַרגעסען! — האָט אבישי גע־זאָגט, — אין אַ מלחמה איז זעהר שווער זיך אויסצוהיטען נישט צו פאַרגיסען קיין בלוט.

— נו, יעצט אַז אַלע שבטים וועלען זיין פעראייניגט אונטער דוד'ן, וועט שוין מעהר נישט פּאַרקומען צוזאַמענשטויסען און בלוט־פאַרגיסונגען צווישען אייגענע ברידער, — האָט אבנר מיט אַ שמייכעל געזאָגט, — האָסטו דאָך מסתמא געהערט אַז איך האָב איבערגעגעבען דוד'ן די מלוכה פון איש בושת'ן ?!

— יאָ, מיר האָבען עס ערשט היינט געהערט, און עס איז זיכער געווען זעהר אַן אַנגענעהמע איבערראַשונג פאַר מיר און מיין ברודער... ווייל דוד איז דאָך נאָך אַלעמען דער פּאַסענדסטער קעניג איבער גאַנץ ישראל...

— מיט פעראייניגטע קרעפטען וועלען מיר זעהר גרינג קענען בייקומען אונזערע שונאים, — האָט אבנר צוגעגעבען.

— אָט זיינען מיר שוין נישט ווייט פון דעם ברונעם פון סירה, — האָט אבישי אויסגערופען, ווען זייערע פערד האָבען אַראָפּגאַלאָפּירט פון דעם לעצטען בערגעל אין חברון...

* * *

יואב איז אַרומגעגאַנגען ביים ברונעם אין אויפגערעגטער. זיין פּנים האָט געפלאַמט פון צאָרן... הייסט עס, אַז אבנר וויל איהם אַרונטעררייסען פון זיין גדול... פריהער וועט ער ווערען הויפּט־קאָמאַנדיר איבער זיינע אייגענע אַרמייען וועלכע ער וועט ברייגנען צו דוד'ן און שפּעטער וועלען זיך אַלע אַרמייען פעראייניגען און אבנר וועט ווערען זייער שר צבא. ער וועט מאַכען אַ גוטען אויסטויש! אַנשטאָט צו הערשען בלויז איבער איש בושת'ס אַרמייען, וועט ער יעצט אויך הערשען איבער די אַרמייען פון דוד'ן... ניין, דאָס וועט קיינמאָל נישט געשעהן!

ער האָט אָנגעריהרט דעם שווערדעל וואָס ער האָט געהאַלטען פאַרבאָרגען אונטער זיין מאַנטעל... שטאַרבען וועט היינט אבנר! דער שווערד וועט באַלד אויסלייזען די בלוט פון מיין ברודער עשהאל וואָס אבנר האָט פאַרגאָסען, און מאַכען אַן ענדע צו אַלע זיינע פּלענער.

יואב האָט פון ווייטען דערזעהן זיין ברודער אָנקומען מיט אבנר'ן. ער

געשטאנען נעבען קעניג. ווען ער וואלט נאר געוואלט, האט ער געקענט אבהאלטען דעם קעניג פון זיין גרויזאמען טויט... שאול פלעגט זיך צוהערען צו אבנר'ן... אבער אנשטאט אפצוהאלטען דעם קעניג, האט גאר אבנר איהם ערמוטיגט מיט דעם וואס ער אליין האט גענומען זידלען מיין פאטער אין שאול'ס אויגען און איהם גערופען פאררעטער... דאס האט דעם קעניג'ס כעס נאך מעהר אויפגערייצט און ער האט דאן באפוילען אויסצושלאכטען אלע כהנים... און יעצט, מיין קעניג, בין איך געקומען דיך בעטען דו זאלסט אפטהאן דיין כעס פון דיין קנעכט יואב, און איהם מוחל זיין... ווייל אזוי איז געווען דער וואונש פון גאט, אז אבנר זאל שטארבען פאר דעם בלוט וואס ער האט פארגאסען...

— איידער די דרייסיג טעג זיינען פאראיבער, קען יואב מיין פנים נישט זעהן, — האט דוד געזאגט, — נאכדעם וועל איך זעהן...

— איך דאנק דיר, מיין האר קעניג, — האט אביתר זיך אפגערופען און איז גלייך אוועק צו יואב'ן איהם אנזאגען אז אין עטליכע טעג ארום. ווען די שלשים וועט זיך ענדיגען, וועט ער זיך קענען זעהן מיט דוד'ן.

פינף און צוואנציגסטער קאפיטעל

די פלשתים האלטען מלחמה מיט דוד'ן

אוריה דער חתי האט רעגעלמעסיג געצאהלט די צוויי ברידער רכב און בענה הונדערט שקלים א מאנאט, פאר האלטען דעם סוד וואס זיי האבען געוואוסט וועגען איהם. פון צייט צו צייט האט ער זיך מיט זיי אליין געזעהן און האט זיי פערזיכערט אז ער וועט זעהן קריגען פאר זיי הויכע עמטער אין דוד'ס ארמיי.

— איהר האט דאך געוויס געהערט, — האט זיך אוריה צו זיי אפגערופען, — אז דוד וועט אין גיכען ווערען קעניג איבער אלע שבטים. איהר מעגט רוהיג זיין אז איך וועל אן אייך נישט פארגעסען און ביי דער ערשטער געלעגענהייט וועל איך מיט דעם קעניג ריידען וועגען אייך.

— דערווייל זיינען שוין עטליכע יאהר אוועקגעגאנגען זינט דו האסט אונז פארשפראכען עפעס צו טהאן, און דערווייל ווארטען מיר... ביז ווי לאנג דיינקסטו וועלען מיר ווארטען? — האט איהם רכב געפרעגט.

— לאנג וועט שוין יעצט נישט נעהמען, — האט אוריה זיי געענטפערט, — ווי איך פארשטעה וועט אבנר ווערען דער הויפט שר צבא אויך איבער דוד'ס ארמייען און דאן וועט איהר זיין געזיכערט מיט א הויכען אמט.

— אויב דו לייגסט האפנונג אויף אבנר'ן — האט בענה זיך אפגערופען, — וועסטו זיכער זיין ענטטוישט, ווייל נישט איינמאל האט אבנר אונז געזאגט דאס ער וועט אוועקנעהמען אונזערע עמטער ביי אונז.

— וואס איז די אורזאכע וואס אבנר וויל אייך ארונטערזעצען, — האט אוריה זיי געפרעגט, — איהר האט דאך מיר געזאגט אז אין אבנר'ס ארמיי זייט איהר אפיצירען, מסתמא האט איהר דאך פערדיענט.

— דאס איז צוליעב מיין ברודער, — האט רכב געענטפערט, — בענה איז זעהר פויל און צוליעב איהם מוז איך אויך ליידען.

פריינד ווי אבנר... ער איז געפאלען א קרבן פון יואב׳ס נארישע קנאה... מיט דיינע גרויזאמע הענט, אָ, יואב, האָסטו צושטערט דעם רייכפארביגען לעבען פון דעם בעליעבטען שר צבא... רייסט אייערע קליידער, מיינע פריינד, רייסט קריעה און טהוט אָן זעק און קלאָגט אויף דעם גרויסען אומגליק וואָס האָט אונז אלעמען געטראָפען... באוויינט דעם פריהצייטיגען טויט פון דעם העלד פון ישראל...

אלע איינוואָהנער פון חברון און ארום זיינען געקומען צו דער לויה פון אבנר׳ן... דוד איז געגאנגען הינטער דער מטה און ביטער געוויינט דעם גאנצען וועג... דאָס גאנצע פאָלק האָט מיט איהם מיטגעוויינט...

ביי דעם קבר פון אבנר׳ן האָט איהם דוד נאָך אמאָל מספיד געווען און דאָס גאנצע פאָלק האָט ווידער געוויינט צוזאמען מיט איהם.

ווען מען האָט געבראכט דוד׳ן צו עסען האָט ער נישט גענומען.

— קיינער פון אונז זאָל קיין עסען נישט פארזוכען ביז וואנען די זונע וועט אונטערגעהן! — האָט דוד באפוילען.

* * *

פיעלע פון די איינוואָהנער פון יהודה זיינען געווען אזוי אויפגעבראכט אויף יואב׳ן אז זיי זיינען געקומען צו דוד׳ן און געפאָדערט דאָס ער זאָל איהם טויטען דערפאר.

— מיינע פריינד! — האָט זיי דוד געענטפערט, — איך בין נאָר וואָס געזאלבט געוואָרען פאר קעניג און איך וויל נישט פארגיסען נאָך בלוט... דיזע מענשען, די זיהן פון צרויה זיינען זעהר הארטנעקיג און יואב׳ס טויט וועט נאָך ברייננגען צו מעהר בלוט־פארגיסונג... זאָל איהם גאָט בעשטראָפען און איהם בעצאָהלען ווי ער האָט פערדיענט.

די אידען האָבען איינגעזעהן אז דוד האָט רעכט. צו טויטען יעצט יואב׳ן וואָלט די לאגע נאָך ערגער געוואָרען... און א חוץ דעם האָט דאָך יואב א גערעכטע טענה. אבנר האָט זיין ברודער געטויטעט און ער איז דער גואל הדם... נאָך אלעמען איז יואב געווען פאררעכענט פאר א גרויסען העלד. ער האָט אין פיעלע מלחמות געזיעגט... דאָס פאָלק נויטיגט זיך אין העלדען... ניין, יואב דאַרף יעצט ניט שטאַרבען פאר זיין פארברעכען.

אייניגע וואָכען זיינען פאַראיבער און דוד האָט צו יואב׳ן ניט גערעדט. אביתר דער כהן וועלכער האָט געטראָגען א גרויסע שנאה אויף די גאנצע פא־מיליע פון שאול׳ן צוליעב דעם וואָס ער האָט גע׳הרג׳עט זיין פאטער צוזאמען מיט אלע כהנים, האָט געזוכט צו מאכען שלום צווישען דוד׳ן און יואב׳ן. ער איז אוועק צום קעניג און זיך אָפּגערופען:

— מיין הער, קעניג, וועט מיר ענטשולדיגען אויב איך וועל בעטען ער זאָל מוחל זיין יואב׳ן פאר זיין זינד... אויב אבנר איז נישט אומגערעכט ווען ער האָט געטויטעט עשהאל׳ן, האָט ער דאָך געהאַט א חלק אין דעם טויט פון אלע כהנים פון נב...

— ווי אזוי? — האָט דוד איהם געפרעגט מיט ערשטוינונג.

— איך געדענק, — האָט אביתר געענטפערט, — ווען שאול האָט מיך און מיין פאטער גערופען צוזאמען מיט די איבריגע כהנים, איז דאן אבנר

איבער גאַנץ ישראל, און ווען יואב וואָלט איהם נישט געטויטעט, וואָלט ער דאָך יעצט געווען דער הויפּט קאָמאַנדיר איבער אַלע אַרמייען.

— יעצט אָבער, אַז אבנר איז טויט, וועלען דען די איבריגע שבטים איינשטימען אַז דוד זאָל זייער קעניג ווערען? — האָט רכב איהם געפרעגט.

— געוויינליך וועט יעצט זיין עטוואָס שוועריגקייטען, — האָט אוריה געזאָגט, — כל זמן איש בושת לעבט וועט ער נאָך האָבען פיעלע אַנהענגער וועלכע וועלען אונטערשטיצען די הויז פון שאול'ן... זאָל אָבער איש בושת אַפּגעראַמט ווערען פון וועג. אַזוי ווערט דער וועג פאַר דוד'ן אין גאַנצען ריין... אַט דעם פעראַנטוואָרטליכען פּערזאָן פון אַזא טהאַט וואָלט דוד זעהר פיין בעלוינט.

— דו מיינסט, אַז ווען אימיצער זאָל אוועקשיקען איש בושת'ן צו זיין פאָטער און צו זיינע ברידער... וואָלט איהם דוד בעלוינט? — האָט בענה איהם געפרעגט.

— אָהן צווייפעל אַז דוד וואָלט אַזא פּערזאָן דערהויבען צו דעם העכסטען אַמט, — האָט אוריה געזאָגט, — אָבער דאָך וויל איך איהר זאָלט מיר נישט מיספאַרשטעהען... איך ראַטה קיינעם נישט צו טהאָן אַזא זאַך, ווייל איך וויל נישט זיין פּערמישט אין דעם... אָבער ווען אימיצער וואָלט וויסען ווי צו האַנדלען אין דיזער לאַגע וואָלט ער דערגרייכט דאָס העכסטע גליק...

— בענה! — האָט רכב אָנגענומען זיין ברודער'ס האַנד, — דו האָסט געהערט וואָס אוריה האָט געזאָגט, מיר קענען דערגרייכען דאָס העכסטע גליק... פאַרשטעהסטו, זינט אבנר איז טויט, איז איש בושת געבליבען אָהן אַ אַרמיי... און פריהער אָדער שפּעטער וועלען מיר אין גאַנצען אַרונטער פון אונזער גדולה... יעצט האָבען מיר אַ זעלטענע געלעגענהייט צו העלפען דוד'ן און אויך אונז זעלבסט... הא, וואָס זאָגסטו אוריה, ווען מיר ברייגען, צוםביישפּיעל, איש בושת'ס קאָפּ צו דוד'ן?...

— דאַן וואָלט דוד'ס טראָהן געווען געזיכערט... ער וואָלט געהערשט איבער גאַנץ ישראל און אייך וואָלט ער געוויס געמאַכט פאַר די העכסטע בעאַמטע אין זיין מלוכה, — האָט אוריה געזאָגט, — אָבער פאַרגעסט נישט אַז איך זאָג אייך גאָרנישט... טהוט ווי איהר פאַרשטעהט... איך וועל מעהר גאָרנישט ריידען דערפון... נאָר אַז עס וועט האַלטען דערביי וועל איך זאָגען דעם קעניג עטליכע גוטע ווערטער וועגען אייך... יעצט אייל איך זיך... איך מוז געהן... ווער ווייס, עס קען מעגליך זיין אַז גאָר אין גיכען זאָל איך זיין אונטערוואַרפען צו אייך...

אוריה האָט איבערגעלאָזען די צוויי ברידער אין מיטען פון זייער פּלאַנעווען און אליין האָט ער זיך צוריקגעקעהרט אין חברון, צו זיין פרוי בת שבע'ן.

לאַנג האָבען זיך נאָך רכב און בענה גע'סוד'עט צווישען זיך... דער געדאַנק וואָס אוריה האָט אין זיי אַריינגעגעבען האָט זיי ווי פאַר'שכור'ט...

— לאָמיר באַלד פּערטיג ווערען מיט איהם! — האָט בענה זיך אָפּגערופען צו זיין ברודער, — קיין גרויסער פּערלוסט וועט פאַר'ן פאָלק נישט זיין ווען מיר זאָלען מאַכען איש בושת'ן מיט אַ קאָפּ קירצער...

— מיין עצה איז, אַז מיר זאָלען וואַרטען ביז מאָרגען, — האָט רכב גע־

— נישט נאָר צוליעב מיר, נאָר טאַקע צוליעב דיר, — האָט בענה זיך אָפּגערופען, — אבנר איז אויף אונז אין כעס צוליעב דעם וואָס מיין ברודער האָט זיך זעהר שלעכט אויפגעפיהרט מיט א פרוי פון מחנים...

— און דו ביזט געווען א צדיק? — האָט רכב איבערגעקרימט זיין ברודער.

— מיר האָט מען דאָך אָבער נישט געכאַפּט ביים האַנד, — האָט בענה געשמייכעלט, — אָט האָט אוריה פּאַרראַטען זיין גוטען פריינד דוד'ן... אבער ווייבאַלד אז ער האָט איהם נישט געכאַפּט פאר'ן האַנד, האָט ער איהם נאָך גאָר געמאַכט פאר א שר אלף...

אוריה'ס צאָרן האָט אין איהם געברענט, ווען ער האָט געהערט ווי זיי מאַכען חוזק פון איהם. אָבער ער האָט זיין כעס איינגעהאַלטען. ער האָט געוואוסט אז זיי האָבען איהם יעצט אין די הענד, זיי האַלטען א בייטש איבער איהם... ער האָט דאריבער פאַרביסען מיט די ליפּען און געשוויגען.

גלייך ווי אבנר איז געטויטעט געוואָרען האָט אוריה בעשלאָסען ווידער אמאָל זיך צו זעהן מיט די צוויי ברידער. ער האָט מורא געהאַט טאָמער וועלען זיי איצט ארויסקומען מיט זיין סוד. ער איז דאריבער גלייך צו זיי אוועק און זיך אָפּגערופען:

— אבנר איז טויט. דער טראָהן פון איש בושת'ן וואַקעלט זיך... פריהער אָדער שפּעטער וועלען אַלע שבטים אריבערגעהן צו דוד'ן... יעצט איז אייער געלעגענהייט צו טהאָן א זאַך וואָס זאָל געפינען חן אין דוד'ס אויגען, און דאַן וועט שוין זיין זעהר גרינג פאר אייך צו קריגען הויכע מיליטערישע עמטער אין דוד'ס אַרמייען.

— וואָס פאר א זאַך, צום ביישפּיעל, קענען מיר טהאָן כדי אויסצונעהמען ביי דוד'ן? — האָט רכב איהם געפרעגט.

— עס זיינען פאַראַן פיעלע זאַכען וואָס קענען געפעלען דעם קעניג, — האָט אוריה געענטפערט.

— מיר וועלען דאָך דעם קעניג נישט קענען אָפּנארען, — האָט בענה א זאָג געטהאָן, — מיר וועלען דאָך דאַרפען טהאָן עפּעס ממשות'דיגעס. נו, וואָס א שטייגער קענען מיר טהאָן?...

אוריה האָט פאַרשטאַנען דעם שטאָך, אָבער ער האָט זיך נישט וויסענדיג געמאַכט... ער האָט בלויז געטראַכט ווי אזוי ער וועט קענען אין גאַנצען פּטור ווערען פון זיי... באַלד איז איהם איינגעפאַלען א געדאַנק: ווען ער זאָל אויף זיי קענען ווירקען צו טויטען איש בושת'ן, דעם שוצלאָזען קעניג, וואָלט געווען א טהאַט וואָס וואָלט געפעלען דוד'ן... דאַן וואָלט ער פון זיי וואָס שנעלער פּטור געוואָרען... דוד וואָלט זיי זיכער בעשטראָפט מיט דעם טויט דערפאַר און אזוי וואָלט ער פּטור געוואָרען פון די צוויי ברידער וועלכע פאַרביטערען זיין לעבען סטראַשענדיג איהם יעדען טאָג אז זיי וועלען ארויסגעבען זיין סוד... געוויינליך, ער דאַרף טהאָן אזוי, אז עס זאָל ניט אויסקומען אז ער האָט דאָס זיי געראַטהען צו טהאָן... ווייל ווען דוד זאָל זיך דערוויסען אז ער האָט זיי געהייסען דאָס טהאָן, דאַן איז ער פאַרפאַלענער...

— אבנר האָט געטהאָן זעהר א גוטע זאַך פאר דעם קעניג, — האָט אוריה זיך צו זיי אָפּגערופען, — ער האָט פאַרקירצט דעם וועג צו דוד'ס הערשאַפט

קאפ און עס ברייננען א מתנה דוד'ן... איך בין זיכער אז קיינער איז נאך דארטען נישטא.

רכב און בענה האבען זיך צוריקגעקעהרט און אריין נאך אמאל אין פאלאץ... זיי האבען זיך גוט ארומגעקוקט און ווען זיי זיינען געווען זיכער, אז קיינער געפינט זיך נישט אין קעניג'ס צימער, זיינען זיי אהין ווידער אריינגעקומען. רכב האט ארויסגעצויגען דעם שווערד פון קעניג'ס קערפער און האט אראפגעשניטען זיין קאפ, און דורך דער זעלבער טיהר זיינען זיי ארויס און אוועקגעגאנגען נאך חברון. די גאנצע נאכט זיינען די צוויי ברידער געגאנגען מיט איש בושת'ס קאפ אין זייערע הענד... גליקליכע און צופרידענע זיינען זיי אריבערגעגאנגען דעם ירדן און געמארשירט מיט פעסטע טריט. זיי האבען זיך פארגעשטעלט א שעהנעם חלום פון גרויסקייט און ערהויבענקייט... ווי פריינדליך דוד וועט זיי אויפנעהמען — האבען זיי געטראכט, — ער וועט זיי הערצליך בעדאנקען און זיי גלייך בעלוינען פאר זייער העלדישקייט.

— מיר וועט קומען א גרעסערע באלוינונג, — האט בענה געזאגט צו זיין ברודער, — ווייל איך בין געווען דער ערשטער איהם צו טויטען...

— אבער איך האב דאך זיין קאפ ארונטערגעשניטען כדי דוד זאל זיין זיכער אז איש בושת לעבט מעהר נישט... דאריבער קומט מיר די גרעסערע באלוינונג...

— מעגליך אז דער קעניג וועט אונז ביידען גלייך געבען די זעלבע עמטער, — האט בענה געזאגט, — און מיר קריגען זיך גאר אומזיסט...

פארטאג זיינען זיי אנגעקומען אין חברון. מיט זעלבסט צופרידענהייט און מיט שטאלץ האבען זיי איש בושת'ס קאפ געטראגען איבער די גאסען פון חברון ביז זיי זיינען אנגעקומען צו דוד'ס פאלאץ... פיעלע מענשען וועלכע האבען באמערקט וואס די ברידער האבען געטראגען אין זייערע הענד, האבען מיט גרויס נייגעריגקייט זיי נאכגעפאלגט ביז'ן פאלאץ. א גרויסער עולם האט זיך דארטען פערזאמעלט... רכב און בענה האבען געבעטען דעם שומר ער זאל מעלדען דעם קעניג וועגען זייער אנקומען.

דוד איז ארויסגעגאנגען און זיי געפרעגט וואס זיי פערלאנגען.

— מיר האבען דעם קעניג געבראכט א מתנה פון מחנים!...

דוד האט זיי אנגעקוקט מיט ערשטוינונג און די צוויי ברידער האבען געצייגט דוד'ן דעם קאפ פון איש בושת'ן, האבען זיי זיך אפגערופען:

— מיר האבען געטויטעט דעם גרעסטען שונא פון אונזער האר קעניג.

דוד איז עטוואס אפגעשפרונגען אויף צוריק מיט שוידער.

— וועמען האט איהר געטויטעט ? — האט ער זיי שנעל א פרעג געטהאן.

— מיר האבען איש בושת'ן, דעם קעניג פון ישראל... יעצט וועט אונזער האר דוד מעהר נישט האבען קיין שטערונג צו ווערען קעניג איבער גאנץ ישראל... ווייל ער איז געווען דער לעצטער זוהן פון שאול'ן.

— ווער האט אייך עס געהייסען טהאן אזא זאך ! — האט דוד אויסגערופען.

— מיר האבען עס אליין געטהאן אויף אונזער אייגענעם רעכענונג, — האט בענה מיט שטאלץ געענטפערט.

זאָגט, — דערווייל וועלען מיר אויסגעפינען די געהיימע אריינגאַנגען צו זיין פּאַלאַץ און אויב נויטיג, אונטערקויפען זיינע לייבוועכטער.
— אויב מיר וועלען עס אָפּלייגען ביז מאָרגען, קען זיך דערווייל געפינען אימיצער אנדערש וועלכער וועט עס טהאָן... ווייל איש בושת איז יעצט שוצלאָז און ווי איך האָב געהערט, זיינען אפילו זיינע לייבוועכטער פון איהם אוועק... זיין געלד איז אויסגעגאַנגען, און ווען ער דאַרף אימיצען בעצאַהלען, צאַהלט ער מיט די ווייץ וואָס געפינט זיך אין זיין הויז. דאריבער איז מיין עצה, אז מיר ביידע זאָלען כלומרשט אריינגעהן אויפמאַהנען אונזער חוב וואָס דער קעניג איז אונז שולדיג און ביי דער ערשטער געלעגענהייט וועלען מיר איהם דער־שטעכען...

ווען איש בושת, שאול'ס זוהן, האָט זיך דערוואוסט פון אבנר'ס טראַגישען טויט, האָט ער זיך נאָך מעהר דערשראָקען... ער האָט פון לאַנג שוין איינגעזעהן אז ער פּאַסט זיך נישט פאַר קיין קעניג, ער איז נישט קיין העלד און נישט איבעריגנס בעליעבט ביים פאָלק... ער וואָלט שוין לאַנג אויפגעגעבען די מלוכה, ווען ער זאָל זיין זיכער, אז איהם פּערזענליך וועט מען נישט אנריהרען... און כאָטש אבנר איז אויף איהם לעצטענס געווען שטאַרק אין כעס, וואָלט ער דאָך איהם בעשיצט. יעצט אז אבנר איז טויט, ווער וועט איהם בעשיצען... דוד וועט ווערען קעניג איבער גאַנץ ישראל... ער האָט דאריבער די גאַנצע צייט ניט פאַר־לאָזען זיין פּאַלאַץ... מיט אבנר'ס טויט איז פון זיין ארמיי גאָרנישט געוואָרען... די וועלכע זיינען איהם טריי געבליבען פאָדערען פון איהם געצאַהלט און די אוצרות זיינען ליידיג...

איש בושת האָט געהייסען אויסצוצאַהלען די חובות מיט די ווייץ פון זיינע שפּייכלער... דער קעניג פלעגט ארויסגעבען יעדען מאַהנער א צעטעל וויפיעל ווייץ ער זאָל קריגען, און דאמיט פלעגט יענער אריינגעהן אין שפּייכלער און קריגען זיין חלק ווייץ...

עס איז געווען מיטאָג־צייט און איש בושת איז זיך געלעגען אין זיין בעטעל און געכאַפּט א דרעמעל.

רכב און בענה זיינען צוגעקומען צום פּאַלאַץ און פערלאַנגט מען זאָל זיי געבען ווייץ פאַר דעם חוב וואָס דער קעניג קומט זיי.

מען האָט זיי געהייסען אריינגעהן צום קעניג און קריגען פון איהם א צעטעל וויפיעל ווייץ זיי דאַרפען קריגען. די צוויי ברידער זיינען אריין צו איש בושת'ן אין צימער און געטראָפען דעם קעניג שלאָפענדיג... זיי האָבען זיך שטילערהייד דערנעהנטערט צו זיין בעטעל און בענה האָט שנעל ארויסגעצויגען זיין שווערד און אריינגעשטאָכען דעם שלאָפענדען קעניג אין האַרצען, און זיי זיינען שנעל ארויסגעלאָפען פון הויז דורך א הינטער טהיר.

ווען זיי זיינען אָפּגעלאָפען א שטיקעל, האָט זיך רכב אָפּגערופען צו זיין ברודער:

— פון גרויס איילעניש האָבען מיר גאָרנישט מיטגענומען קיינע בעווייזע אז דאָס האָבען מיר איהם געטויטעט און נישט קיין אנדערער.

— נו, לאָמיר זיך אומקעהרען צוריק אין פּאַלאַץ און ארונטערשניידען זיין

ווי זיי האָבען זיך מודה געווען פאַר׳ן קעניג און געזאָגט: "מיר האָבען עס אליין געטהאָן אויף אונזער אייגענעם חשבון".

— יאָ, — האָט יואב זיך צו זיי אָפּגערופען, — איהר פאַלשע רשעים, איהר ווילט אריינשלעפּען אַן אומשולדיגען מענשען. איך האָב אליין געהערט ווי איהר האָט זיך מודה געווען...

— אָבער ביי אונזער גאָט אין הימעל שווערען מיר, אַז אוריה האָט פערראַטהען דוד׳ן בעת ער האָט זיך אויסבעהאַלטען פון שאול׳ן... אוריה האָט אונז ביידען געשיקט אַנצוזאָגען דעם קעניג אַז דוד בעהאַלט זיך אין בית שמש. מיר זיינען געגאַנגען צום קעניג און איהם דאָס איבערגעגעבען, און גלייך נאָכדעם איז שאול געקומען נאָך בית שמש מיט אַן ארמיי.

אוריה איז בלאַס געוואָרען. ער האָט פּרובירט שרייען אַז עס איז אַ ליגען, דאָס האָבען זיי אויף איהם אויסגעטראַכט אַ בלבול. יואב אָבער האָט גלייך פאַרשטאַנען אַז אין דעם איז אוריה שולדיג...

— דאָס האָט גאָרנישט צו טהאָן מיט אייך, — האָט יואב אויסגערופען, — דעם קעניג׳ס באַפעהל אייך צו טויטען פאַר דעם מאָרד פון איש בושת׳ן, מוז אויסגעפיהרט ווערען.

ער האָט באַפוילען איינעם פון די גבורים, און יענער האָט בענה׳ן און רכב׳ן געטויטעט, און זייערע קערפּערס אויפגעהאַנגען איבער די סאַזשעלקע אין חברון.

נאָך דעם האָט זיך יואב אָפּגערופען צו אוריה׳ן:

— איך וויים, מיין פריינד, אַז בענה און רכב זיינען געווען גערעכט וואָס זיי האָבען דיך בעשולדיגט אין פערראַטהען דוד׳ן צום קעניג שאול... אָבער איך פאַרזיכער דיר אַז אויב דו וועסט זיין בראַוו און ווערטה, וועל איך דעם סוד צו קיינעם נישט ענטדעקען. דאָך וואָלט איך וועלען וויסען פון דיר דעם ריינעם אמת וואָס דיך האָט געטריבען צו אַזאַ טהאַט... ווי איך האָב געזעהן איז דוד אַלע מאָל געווען דיין פריינד, און דו האָסט איהם אויך געדיענט מיט טריי־הייט. ווי אַזוי־זשע קומט עס אַז דו זאָלסט שיקען די צוויי ברידער רכב און בענה זיי זאָלען אָנזאָגען שאול׳ן אַז דוד געפינט זיך אין בית שמש.

— עס איז אַ ליגען! עס איז אַ ליגען! איך האָב קיינמאָל נישט געטהאָן אַזאַ זאַך! — האָט אוריה אויסגעשריען, — איך האָב דוד׳ן נישט בעטראָגען.

— מיט דיין פאַרלייקענען וועסטו זיכער זיך טהאָן מעהר שלעכטס ווי גוטעס, — האָט יואב איהם געזאָגט, — ווען דו וועסט מיר דערצעהלען דעם גאַנצען אמת, האָב איך דיר דאָך צוגעזאָגט אַז עס וועט בלייבען ביי מיר אַ סוד... אויב דו וועסט זיך נאָר אויפפיהרען ווי עס דאַרף צו זיין... וועסטו מיר דען נישט ענטפערען אויף מיין פראַגע, אוריה?

— איך וועל דיר דערצעהלען דעם גאַנצען אמת, — האָט אוריה אויסגערופען, — אָבער זאָג מיר צו אויף דיין עהרען־וואָרט אַז דו וועסט מיין סוד פאַר דוד׳ן קיינמאָל נישט דערצעהלען.

— איך פאַרשפּרעך עס דיר, — האָט יואב געזאָגט, — איך וועל מיט דוד׳ן וועגען דעם גאָרנישט ריידען, אויב דו וועסט נאָר זיין אַ בן חיל און פאָלגען וואָס מען הייסט דיר:

— מיר האָבּן אונזער לעבּן אין סכנה געשטעלט אום צו געפינען חן אין די אויגען פון אונזער האַר דוד, — האָט רכב צוגעגעבּן.

— איהר אומווירדיגע רשעים! — האָט דוד אויסגערופען מיט כעס, — איהר האָט פאַרגאָסען דאָס בּלוט פון אַן אומשולדיגען מענשען! איהר האָט געטויטעט דעם זוהן פון דעם געזאַלבּטען פון גאָט אין דער צייט פון זיין שלאָף, ווען ער איז געווען הילפלאָז און שוצלאָז!... איך שווער בּיי גאָט, אַז ווען דער עמלקי איז צו מיר געקומען און דערצעהלט אַז ער האָט געהאָלפען טויטען שאול׳ן, דענקענדיג אַז ער זאָגט מיר אַן אַ בשורה טובה, האָב איך אָבּער בּאַפוילען איהם צו טויטען פאַר אויפהויבּען אַ האַנד געגען דעם געזאַלבּטען פון גאָט... און איצט די פאַרגאָסענע בּלוט פון איש בּושת׳ן וועט פאַלען אויף אייערע קעפּ... ווייל איהר זייט פּלוצלינג בּאַפאַלען אַ מענשען וועלכער האָט מיט אייך בּלויז גוטעס געטהאָן און איהם אַזוי אומ׳רחמנות׳דיג ערמאָרדעט... איהר בּיידע האָט פאַר־דיענט דעם טויט פאַר דיזען שוידערליכען פאַרבּרעכען.

רכב און בּענה זיינען געפאַלען אויף זייערע קניע און זיך גענומען בּעטען בּיי דוד׳ן אַז ער זאָל זיי ניט טויטען.

דוד האָט אָבּער זיך צו זיין נישט געוואָלט צוהערען. ער האָט אַ וואונק געטהאָן צו יואב׳ן און צו די עטליכע גבורים און יענע האָבּען די צוויי בּרידער אויפגעהויבּען פון דער ערד.

— טהוט צו זיי ווי זיי האָבּען געטהאָן צו איש בּושת׳ן! — האָט דוד בּאַפוילען.

מען האָט זיי גענומען אַרויספיהרען פון פּאַלאַץ. זייערע געבּעטען און געשרייען זיינען געפאַלען אויף טויבּע אויערען...

אין אַ ווינקעל פון פּאַלאַץ איז געשטאַנען אוריה דער חתי און האָט אַלעס געזעהען און געהערט... און ווען מען האָט די צוויי בּרידער פון פּאַלאַץ אַרויס־געפיהרט, האָט ער גרינגער אָפּגעאָטעמט... אַ פרייד האָט זיך צוגאָסען איבּער זיין קערפּער. בּאַלד וועט ער פּטור פון די צוויי בּרידער, וועלכע ווייסען זיין סוד... זיין איינפאַל איז איהם געלונגען... פריהער, מיט יאָהרען צוריק האָט ער אָפּגענאַרט דוד׳ן און צוליעב דעם געקראָגען די שעהנע בּת שבע׳ן פאַר זיין פרוי, און יעצט... האָט ער אַריינגענאַרט די בּרידער צו טויטען איש בּושת׳ן און דאַמיט ווערט ער פּטור פון די איינציגע צוויי מענשען וועלכע ווייסען פון זיין סוד... ער האָט בּעשלאָסען נאָכצוגעהן און אליין צו זעהן ווי מען פיהרט אוים אויף זיי דעם טויט־אורטייל.

רכב און בּענה האָבּען דעם גאַנצען וועג געשטורעמט און געליאַרעמט:

— אוריה דער חתי, ער איז אין דעם שולדיג, — האָט רכב אויסגעשריען — ער האָט אונז אָנגערעדט צו טויטען דעם קעניג פון ישראל!...

— יאָ, ער האָט אונז פאַרראַטהען, ווי ער האָט פערראַטהען דוד׳ן, — האָט בּענה געיאָמערט...

בּיי אוריה׳ן האָט דאָס האַרץ אַ ריס געטהאָן. ער האָט זיך דערנעהנטערט צו יואב׳ן וועלכער האָט געפיהרט די צוויי בּרידער.

— איך האָבּ געהערט ווי די מערדער זוכען צו פאַרבּינדען מיין נאָמען מיט דעם שוידערליכען מאָרד, — האָט זיך אוריה אָפּגערופען, — אַ חוץ דעם וואָס זיי זיינען מערדער, זיינען זיי גרויסע ליגנער... האָסטו דען נישט געהערט

דאַרף ער דוד'ן וועגן דעם גאַרנישט דערצעהלען... עס וועט קומען א צייט, ווען ער וועט זיך דאַמיט באַנוצען... ביי א געלעגענהייט וועט דוד וויסען ווער איז זיין בעסטער פריינד...

— אבישי, — האָט יואב צו זיך צוגערופען זיין ברודער — איך האָב יעצט אויסגעפונען עפּעס וועגען אוריה דעם חתי, און איך בין זיכער, אז דיר וועט עס שטאַרק הנאה טאָהן...

— וואָס, א שטייגער? — האָט איהם אבישי אָנגעקוקט.

— אוריה האָט זיך נאָר וואָס פאַר מיר מודה געווען, אז דאָס וואָס דוד האַלט, אז ער האָט זיין לעבען געראַטעוועט אין בית שמש, איז גאָר געווען א פאַררעט פון זיין זייט.

— ווי אַזוי?...

יואב האָט אבישי'ן אַלעס דערצעהלט און האָט צוגעגעבען: דערוויייל האַלט עס בסוד, מיין ברודער. מיר וועלען זעהן, ווי ער וועט זיך אויפפיהרען און ווען די צייט וועט קומען, וועלען מיר איהם אַרויסשטעלען ווי ער איז...

איינינגע יאָהר זיינען פאַריבער נאָך איש בושת'ס טויט און די איבעריגע שבטים האָבען ביי זיך נישט געקענט באַשטימען צו מאַכען דוד'ן פאַר זייער קעניג. כאָטש עס איז געווען זעהר קלאָהר פאַר אַלעמען, אז דוד האָט געהאַט קיין האַנט, נישט אין דעם טויט פון אבנר'ן און נישט אין דעם טויט פון איש־בושת'ן. דאָך זיינען געווען פיעלע, וועלכע האָבען איהם חושד געווען, אז ער איז נישט ריין פון שולד... נישט איינמאָל האָבען זיך די זקנים פון אַלע שבטים פאַרזאַמעלט און זיך באַראַטען וועגען אָננעהמען דוד'ן אויך אַלס זייער קעניג. אָבער זיי האָבען זיך נישט געקענט איינינגען וועגען דעם.

— דוד איז שולדיג אין אבנר'ס טויט! — האָבען איינינגע געשריען — מיר ווילען איהם נישט האָבען פאַר א קעניג, ווייל ער האָט פאַרגאָסען אומשולדיגעס בלוט.

— ער איז אויך שולדיג אין דעם טויט פון איש־בושת'ן — האָבען אַנדערע געגנער אויסגערופען.

— האָט דען דוד נישט באַשטראָפט די מערדער פון איש־בושת'ן מיט'ן טויט — האָבען זיינע אָנהענגער גע'טענה'ט — ווען דוד וואָלט געהאַט א האַנט וואָלט ער דאָך נישט געטויטעט די וועלכע האָבען געטאָהן זיין וואונש...

— ווי אַזוי קענט איהר גאָר אַזוי ריידען וועגען דוד'ן? — ווייסט איהר דען נישט, אז דוד האָט געשלאָסען א בונד מיט אבנר'ן, וועלכער האָט איהם צוריקגעבראַכט מיכל'ן און וועלכער האָט איהם געזאָלט ברענגען אַלע שבטים אונטער זיין הערשאַפט... איהר ווייסט דאָך אַליין, אז אבנר איז צו אונז געקומען און געזאָגט, אז דוד איז מעהר פּאַסענד צו זיין אונזער קעניג ווי איש־בושת. וואָס פאַר אן אורזאַכע זאָל דוד האָבען דאָס ער זאָל ווינשען אבנר'ס טויט?... פאַרקעהרט, מיט אבנר'ס טויט האָט ער דאָך מעהר פאַרלאָרען ווי געוואונען.

— אָבער פאַר וואָס האָט ער יואב'ן נישט באַשטראָפט פאַר אבנר'ס טויט, ווי ער האָט געטאָהן צו די ברידער רכב און בענה פאַר דעם טויט פון איש־בושת'ן?

— איך האָב געליעבט בת שבע'ן, מיין יעצטיגע פרוי, — האָט אוריה אָנגעפאַנגען צו דערצעהלען, — איך האָב איהר געליעבט ביז משוגעת... זי האָט מיר פערשפּראָכען צו ווערען מיין פרוי... מיר האָבען זיך גערעכענט פאַר חתן־כלה... דאַן איז אָנגעקומען דוד אין בית שמש און זיך אויסבעהאַלטען פון שאול'ן אין בת שבע'ס הויז. איך האָב שוין פון לאַנג געוואוסט אז בת שבע טרוימט פון דוד'ן, וועלכער האָט איהר נאָך מיט יאָהרען צוריק געראַטעוועט פון די פלשתים. אָבער ווען זי האָט זיך דערוואוסט, אז ער איז געוואָרען שאול'ס איידעם, האָט זי אויפגעגעבען איהרע חלומות וועגען איהם און צוגעשטימט צו מיין פאָרשלאַג מיך צו הייראַטען. ווען אָבער דוד איז פּלוצים אָנגעקומען און זיך בעהאַלטען אין איהר הויז, האָב איך גלייך באַמערקט א גרויסע ענדערונג אין בת שבע'ן צו מיר... איך האָב באַלד איינגעזעהן אז אויב דוד וועט לייגער פאַרבלייבען אין בת שבע'ס הויז, וועל איך פאַרלירען מיין שעהנע כלה... איך בין געווען זעהר שטאַרק באַזאָרגט וועגען דעם... ביז מיר איז אָנגעקומען א געדאַנק אָפּצונאַרען דוד'ן און איהם אָנזאָגען אז שאול האָט זיך דערוואוסט פון זיין באַהעלטענים און ער קומט מיט אַן אַרמיי אויף בית שמש... דערווייל האָט דוד פאַרלאָזען בת שבע'ס הויז און אַנטלאָפען פון בית שמש. און כדי צו צייגען בת שבע'ן אז איך האָב דוד'ן נישט גענאַרט, האָב איך נאָכ־דעם, ווי דוד איז שוין געווען ווייט פון בית שמש, געשיקט די צוויי ברידער רכב און בענה אָנצוזאָגען שאול'ן אז דוד געפינט זיך אין בית שמש... שאול איז טאַקע געקומען און דוד'ן נישט געפונען, און בת שבע זעהענדיג וואָס פאַר אַן איבערגעבענער פריינד איך בין צו דוד'ן, אז איך האָב איהם געוואָרנט אין צייט, האָט מיט מיר נאָכהער געהייראַט... יעצט זעהסטו, מיין פריינד, אז איך האָב חלילה נישט געמיינט קיין שלעכטעס פאַר דוד'ן... איך בין בלויז געווען אייפער־זיכטיג אויף בת שבע'ן און דאָס איז געווען דער איינציגער מיטעל ווי אזוי איך האָב איהר געקענט קריגען.

— אה, יעצט פאַרשטעה איך שוין אַלעס, — האָט יואב צוגעגעבען מיט א שמייכעל, — דו ביזט זעהר קלוג אוריה... אָבער זיי רוהיג, קיין שלעכטעס וועט דיר נישט געשעהן.

אוריה האָט בעדאַנקט יואב'ן און צו איהם געזאָגט:

— איך בין דיין קנעכט. אַלעס וואָס דו וועסט מיר הייסען, וועל איך טהאָן.

יואב איז געווען שטאַרק צופרידען וואָס ער האָט אַרויסגעקראָגען אַזאַ וויכטיגען סוד פון אוריה'ן. יעצט וועט ער שוין נישט דאַרפען מורא האָבען טאָמער וועט אוריה שטייגען ביי דוד'ן. ער וועט שוין איצטער וויסען זיין פּלאַץ און וועט זיך נישט שטופּען וואו מען דאַרף נישט... יואב האָט דאַביי א שמייכעל געטאָהן צו זיך אַליין; ער געדענקט נאָך, ווען ער האָט געפרעגט דוד'ן פאַרוואָס עס קומט אוריה'ן ער זאָל באַשטימט ווערען פאַר אַזאַ הויכען אמט, האָט איהם דאַן דוד געענטפערט: „אויב ביי דיר איז א צווייפעל, צי ער האָט דאָס פאַרדינט, בין איך אָבער אין דעם זיכער, ווייל ווען איך האָב זיך באַהאַלטען אין בית שמש, האָט ער אויסגעפונען אז שאול קומט אַהין מיט אַן אַרמעע און ער האָט מיר געלאָזט וויסען פון דעם באַצייטענס, ראַטעווענדיג מיר פון א זיכערען טויט...” ווען דוד זאָל וויסען דעם גאַנצען אמת, וואָלט ער אוריה'ן אַזוי הויך נישט דערהויבען — האָט יואב געטראַכט... דערווייל

דוד האָט זיי אַלעמען צוזאַמענגערופען און האָט געזאָגט:

— די וויכטיגסטע שטאָדט פון גאַנץ ארץ־ישראל איז די שטאָדט ירושלים. זי געפינט זיך אין רעכטען צענטער פון אונזער לאַנד. צום באַדויערען אָבער איז ירושלים פאַרבליבען אין די הענט פון די יבוסים. און וויפיעל פאַרזוכען עס זיינען געמאַכט געוואָרען איינצונעהמען ד שטאָדט, האָט זיך אויסגעלאָזען מיט גאָרנישט... ווייל ירושלים פאַרמאָגט א נאַטירליכע שטאַרקע פעסטונג און אונזער פאָלק האָט שוין כמעט אויפגעגעבען די האָפענונג איהר ווען־עס־איז איינצונעהמען. און עס האָט זיך זאָגאַר צווישען פאָלק פאַרשפרייט א שפּריכ־וואָרט: אַז ווען די פעסטונג פון ירושלים זאָלען פאַרטיידיגען בלויז הינקעדיגע און בלינדע, וועט זי אויך קיין אַרמעע אין דער וועלט נישט קענען איינצונעה־מען... איך גלויב, אַז איהר אַלע ווייסט ווי נויטווענדיג און וויכטיג איז פאַר אונז צו באַזיצען די שטאָדט ירושלים. אָהן דיעזער שטאָדט זיינען מיר ווירקליך צוטהיילט אין צווייען. דער שבט יהודה איז אָפּגעטיילט פון בנימין און פון די איבעריגע שבטים... און דעריבער איז אונמעגליך צו האָבען א פאָלקאָמענע פאַראייניגונג פון אַלע שבטים... ירושלים געהערט צו אונז, ווייל זי איז דאָך דער מיטעלפּונקט פון אונזער לאַנד, וואָס גאָט האָט׳ אונז אָפּגע־געבען דורך זיין קנעכט יהושע... מיר דאַרפען די יבוסים אינגאַנצען פאַר־ניכטען... איך וויל מאַכען ירושלים פאַר מיין הויפּטשטאָדט... יעצט, מיינע גבורים, לאָמיר אָנגורטען אונזערע אַלע כוחות און לאָמיר באַלאַגערען ירושלים ביז וואַנען זי וועט אַריינפאַלען אין אונזערע הענט.

א גרויסע אַרמעע און פיעלע גבורים אונטער דוד׳ס פיהרערשאַפט זיינען אָנגעקומען לעבען ירושלים און האָבען איהר באַלאַגערט. איינציגע מאָנאַטען האָט דוד מיט זיין חיל אַרומגערינגעלט די שטאָדט, אָבער אָהן ערפאָלג... די פעסטונג "ציון" איז געווען אַרומגערינגעלט פון דריי זייטען מיט איינציגע טהאָלען, און עס איז גאָר געווען אונמעגליך צו איהר צוצוקומען. און ווען איינציגע גבורים האָבען געפּרובירט איינשטעלען זייער לעבען און גענומען קלעטערען אויפ׳ן פעסטונג, זיינען זיי אָבער באַלד געצוואונגען געווען צוריקצוטרעטען, צוליעב די שווערע שטייגער און קלעצער וואָס זיינען אויף זיי געוואָרפען גע־וואָרען פון פעסטונג...

— איך זעה, אַז איך האָב דאָ פיעלע גרויסע העלדען פון אַלע שבטים — האָט דוד זיך אָפּגערופען צו די גבורים, וועלכע האָבען זיך פאַרזאַמעלט צו באַראַטען זיי ווייטער אָנצוגעהן מיט דער באַלאַגערונג — איך וועל דאַרפען האָבען אַן אויבער־קאָמאַנדיר איבער אַלע אַרמעען. ביז יעצט איז מיין הויפּט־קאָמאַנדיר פון יהודה׳ס אַרמעען געווען יואָב, דער זוהן פון צרויה. יעצט וויל איך אייך אַלעמען געבען א גלייכע געלעגענהייט, ווער פון אייך וועט אַרויסווייזען א גרויסע העלדישקייט און איינענעהמען די שטאָדט ירושלים און אַרויסטרייבען דעם יבוסי פון דאָרט, יענער וועט ווערען דער הויפּט איבער אַלע מיינע אַרמעען.

אַלע האָבען אָנגעקוקט דעם קעניג מיט ערשטוינונג: זעהט ער דען נישט אַז עס איז אונמעגליך אָהין צוצוקומען — האָבען זיי געטראַכט — עס מיינט דאָך א זיכערען טויט...

— אויף דער פעסטונג אויבען איז פאַראַן א רעהר — האָט דוד אָנגע־

— ווייל יואב רעכענט זיך דאך פאר א גואל הדם. אבנר האט גע־טויטעט זיין ברודער עשהאל און אלס א גואל הדם, קומט איהם קיין שטראף נישט לויט אונזער תורה אפילו ווען דער רוצח איז געווען געצוואונגען דאס צו טאהן, סיידען ער אנטלויפט אין די איינע פון די ערי מקלט... יא, יואב האט טאקע נישט געהאט קיין רעכט צו טויטען אבנר'ן, ווייל אבער האט זיין ברודער דער'הרג'עט אין זעלבסטפארטיידיגונג, אבער ווען ער האט עס שוין געטאהן, האט איהם דוד דערפאר נישט געקענט באשטראפען...

דיזער באווייז האט בארוהיגט די געמיטהער פון די פארזאמעלטע און ענדליך האבען אלע באשלאסען צו שיקען פארשטעהער פון אלע שבטים צו דוד'ן דעם קעניג פון יהודה, און איהם אנבאטען צו פאראייניגען אלע שבטים אונטער זיין מלוכה.

די פארשטעהער פון די שבטים זיינען געקומען צו דוד'ן אין חברון און צו איהם געזאגט:

— מיר זיינען דאך דיין אייגען פלייש און בלוט, ישראל איז דאך געווען אונזער אלעמענס פאטער. פארוואס זאלען מיר זיין צוטיילט אין צוויי באזונדערע לאגערען... ווען שאול איז געווען קעניג איבער אונז, ביזטו אויך אלע מאל געווען דער אנפיהרער פון אלע מלחמות. דו האסט באזיעגט גלית'ן דעם פלשתי, און נישט איינמאל האסטו אונזערע שונאים פארטריבען פון אונזערע גרעניצען. מיר זעהען אלע, אז גאט האט דיר אויסדערוועהלט דו זאלסט זיין דער הערשער איבער ישראל... יעצט זיינען מיר געקומען צו שליסען א בונד מיט דיר, און דו זאלסט קעניגען איבער אונז אזוי ווי דו טוסט קעניגען איבער דעם שבט יהודה.

דוד האט מיט זיי געשלאסען א בונד אין חברון.

— איך וועל טאהן מיינע פליכטען צו אייך און צום גאנצען פאלק ישראל — האט דוד צו זיי געזאגט — אלע וועלען זיין גלייך אין מיינע אויגען. זאל מיר גאר אונזער פאטער אין הימעל געבען כח און חכמה איך זאל קענען רעגירען איבער אייך מיט גערעכטיגקייט.

— אונזער גאט האט דיר מיט די אלע מעלות באשאנקען — האבען איהם די זקנים געזאגט — און מיר זיינען אלע גליקליך, דאס גאט האט אונז אריינ־געגעבען א געדאנק זיך צו פאראייניגען און ווידער צו ווערען איין פאלק מיט איין קעניג...

זיי האבען איהם געזאלבט פאר קעניג, און דאס גאנצע פאלק האט גע־נומען שאלען און אויסרופען מיט פרייד:

"לאנג לעבען זאל דוד, דער קעניג פון גאנץ ישראל!"

נאך עטליכע טעג פון גרויס פייערונג און פארברענגען אין חברון, איז זיך דאס פאלק צוגאנגען יעדער אין זיין היים.

* *
*

דוד איז אלט געווען זיעבען און דרייסיג יאהר ווען ער איז געווארען קעניג איבער אלע שבטים. ער האט גענומען ארגאניזירען אן ארמעע פון אלע שבטים. פיעלע גבורים פון גאנץ ארץ־ישראל זיינען צו איהם געקומען אין חברון, און זיי האבען געוויזען זייער גבורה פאר דעם קעניג.

דוד האט יואב'ן געקושט פאר גרוים שמחה.

— דו האסט היינט געוואונען דעם גרעסטען זיעג — האט איהם דוד געזאגט — פון יעצט אן וועסטו ווערען דער הויפט שר־צבא איבער אלע ארמעען. יעצט וועט דאס גאנצע פאלק זעהן, אז דו האסט פארדינט דיזען הויכען אמט און די, וועלכע האבען אויף דיר געהאט א כעס פון פריהער, וועלען פון יעצט אן ווערען דיינע גוטע פריינד... איך האב אלע גבורים געגעבען א גלייכע געלעגענהייט און דו ביזט געווען דער ערשטער, וועלכער האט איינגעשטעלט זיין לעבען אין אמת'ער סכנה און דו האסט דערגרייכט דעם ציעל... ירושלים איז יעצט אונזערע... דיזע שטאדט וועל איך מאכען פאר מיין הויפטשטאדט, און יעצט וועט פאר מיר מעגליך זיין צו באפעסטיגען אונזער מלוכה. די איינציגע שטרויכלונג איז יעצט אראפגענומען... ארץ ישראל וועט יעצט פארבְרייטערט און פארגרעסערט ווערען... געלויבט איז גאט, וואס ער האט אונז צוגעשיקט זיין ישועה.

בלייז שנעל איז די נייעס פארשפרייט געווארען, אז יואב האט מעגליך געמאכט, דאס דוד זאל גרינג איינגאהמען די שטאדט ירושלים... דאס גאנצע פאלק האט יובילירט. זיי זיינען געווען גליקליך און צופרידען און זיי האבען געדאנקט גאט פאר דעם חסד וואס ער האט מיט זיי געטאהן און זיי ארייננגעגעבען א געדאנק אויסצוקלייבען דוד'ן פאר זייער קעניג... זיי האבען געוואוסט, אז מיט דודן' אלס זייער קעניג וועלען זיי שנעל ארונטערווארפען דעם יאך פון זייערע שונאים.

ווען די פלשתים האבען זיך דערוואוסט אז דוד איז געווארען קעניג איבער אלע שבטים, האבען זיי זיך שטארק דערשראקען.

אכיש, דער קעניג פון די פלשתים האט צוזאמענגערופען אלע זיינע שרים און יועצים און האט זיך מיט זיי בעראטען וואס צו טאהן...

— מיר האבען דאך דיר גלייך געזאגט, אז מיר זאלען נישט האבען קיין צוטרוי צו דוד'ן — האט זיך איין גענעראל אפגערופען צום קעניג... — און דו האסט נאך געוואלט ער זאל מיט אונז מיטגעהן אין מלחמה געגען זיינע אייגענע ברידער...

— האבען מיר דען נישט גע'טענה'ט, אז ער איז דאס דוד, וועלכער האט געטויטעט אונזער גרויסער העלד גלית... ער איז געווען ביי אונז אין די הענט, מיר האבען איהם זעהר גרינג געקענט פארניכטען. אבער אונזער האר קעניג האט אונז נישט געלאזען זיך צוריהרען צו איהם. יעצט ווערט ער מעכטיגער פון טאג צו טאג...

— ווי אזוי האב איך געזאלט וויסען — האט זיך אכיש גענומען פארענטפערען פאר זיינע שרים — דאן האט אויסגעקוקט, אז דוד איז א שונא פון זיין קעניג און פאלק... האט איהם דען נישט שאול גע'רודפ'ט? וואלט דען שאול נישט געווען העכסט צופרידען און גליקליך, ווען מיר וואלטען דוד'ן, זיין גרעסטען שונא, דאן געטויטעט...

— מיר האבען געזאלט וויסען, אז דוד איז שטארק באליבט ביי זיין פאלק און ביי דער ערשטער געלעגענהייט וועלען זיי איהם פאר קעניג מאכען...

— מיין האר קעניג — האט זיך איינער פון אכיש'ס יועצים אפגערופען —

צייגט מיט זיין פינגער — פון יענעם רעהר, וואס ציהט זיך פון די וואסער פון שלח ווערט די גאנצע שטאדט באזארגט מיט וואסער. ווען אימיצען פון אייך וועט געלינגען צוצוקומען צו דעם רעהר און איהם פארניכטען, דאן ווערט די גאנצע וואסער־ליטונג אפגעשניטען פון ירושלים און די יבוסים וועלען זיין געצוואונגען זיך אונטערצוגעבען... ווער פון אייך וויל זיך אונטערנעהמען צו צוברעכען דעם וואסער רעהר, יענער וועט זיין מיין הויפט־קאמאנדיר דורך דער גאנצער צייט פון מיין רעגירען.

א שטילקייט האט געהערשט אין גאנצען לאגער. א ווייַלע האט זיך קיינער פון זיין פלאץ נישט גערוהרט. פלוצלונג האט זיך יואב אפגערופען:

— איך געה, מיין האר קעניג!

יואב האט ארויסגעצויגען זיין שווערד פון דער שייד, ער האט מיט־גענומען זיין שילד און האט גלייך פארלאזען דעם לאגער און זיך דערנעהנטערט צום פעסטונג. מיט דער שנעלקייט פון א ווינד האט ער גענומען קלעטערן אויפ'ן פעסטונג... גלייך האבען אויף איהם אנגעהויבען האגלען קלעצער מיט שטיינער, אבער יואב האט זיי קונציג פלינק אויסגעמידען... א גרויסער שטיין האט זיך גענומען קייקלען אין זיין ריכטונג, און עס האט זיך אונטען אלעמען געדוכט, אז אט־אט ווערט יואב צושמעטערט און קיין גערעכנים וועט פון איהם נישט בלייבען... יואב האט זיך אבער אויגענבליקליך א קעהר געטאהן און דער שטיין איז איהם פארבייגעפלויגען... באלד האט זיך גענומען שיטען א האגעל פון פיילען. יואב האט אבער יעדען פייל צוריקגעשליידערט מיט זיין שילד, קלעטערענדיג דערווייל אלץ העכער און העכער, ביז ער איז צוגעקומען צום וואסער רעהר... מיט אן אונגעהויער גרויסער קראפט האט ער א זעץ געטאן מיט זיין שווערד איבער'ן רעהר... דאס שווערד האט זיך צו־בראכען און דער רעהר איז איבערגעהאקט געווארען. א גרויסער שטראם וואסער האט אנגעהויבען פליסען פון רעהר... יואב איז שנעל ארונטערגעגאנגען פון בארג... דאס וואסער האט גענומען פלייצען וואס שטארקער.

א גרויסע פרייד און שאלען פון הורא האט אויסגעבראכען אין דוד'ס לאגער... פיעלע יבוסים זיינען ארויס פון זייער באהעלטעניש אין פעסטונג און האבען זיך א לאז געטאהן צו פארריכטען דעם וואסער רעהר, אבער דוד'ס גבורים האבען אויף זיי גענומען האגלען מיט פיילען... דאס וואסער האט שטארק געזעצט און פאר די יבוסים איז געווען אונמעגליך צוצוקומען נאהענט צום רעהר...

די גאנצע שטאדט ירושלים איז געווארען אפגעשניטען פון וואכער... די יבוסים האבען גענומען דורשטען און ווען זיי האבען שוין מעהר נישט געקענט אויסהאלטען פון דארשט, זיינען זיי ארויסגעקומען אין אן אפענעם קאמף מיט דוד'ן... אין א קורצע ווייַלע זיינען זיי אלע געטויטעט געווארען דורך די שווערדען פון דוד'ס גבורים.

דוד און זיינע מחנות זיינען גלייך אריין אין ירושלים און זיי האבען פארניכטעט די אלע, וועלכע זיינען איבערגעבליבען אין שטאדט.

מיט גרויס פאראד האט דוד'ס גאנצע חיל אריינגעמארשירט אין ירושלים... צו זייער שמחה איז קיין גרענעץ נישט געווען... זיי האבען געזונגען און גע־שאלט, זיי האבען געשריען הורא פאר דוד'ן און פאר יואב'ן.

אביש האט א שמייכעל געטאהן:

—ווען דו ברענגסט מיר בלויז די קאפ פון זיין גענעראל, יואב, וואלט איך אויך ציפרידען געווען, און וואלט דיר געמאכט פאר דעם הויפט איבער מיינע שרים... יעצט וועל איך דיר געבען אן ארמעע און צוזאמען מיר די איבעריגע מחנות ווערסטו געהן קעמפען געגען דוד׳ן.

די פלשתים האבען פארזאמעלט אלע זייערע מחנות און געגאנגען מלחמה האלטען מיט דוד׳ן. אויפ׳ן גאנצען וועג ביז דעם עמק רפאים, וואס איז נים ווייט פון ירושלים, האבען זיי נישט באגעגענט קיין ווידערשטאנד. א קליינע ארמעע פון די פלשתים האט אויך פארנומען בית־לחם, דוד׳ס געבורטשאדט.

דוד האט זיך אזוי שנעל נישט געריכט אויף א מלחמה מיט די פלשתים, דעריבער האט ער זיך דערווייל באפעסטיגט אין ירושלים, און האט דארט געמאכט פיבערהאפטע פארבארייטונגען פאר דער מלחמה.

איי ניגע טעג האבען די פלשתים געלאגערט אין עמק רפאים. זיי האבען געזוכט אפצושניידען ירושלים פון אלע איבעריגע שטעדט אין ארץ־ישראל...

דוד איז פלוצלונג ארויס פון דער פעסטונג מיט זיינע מחנות און גבורים און האט גענומען אטאקירען די פלשתים... נישט ערווארטענדיג אזא שנעלען אפענעם ארויסטריט מצד דוד׳ן, האבען די פלשתים גענומען צוריקלויפען אין גרויס אומארדנונג. דוד האט זיי נאכגעיאגט און טויזענדע פלשתים זיינען געפאלען ביי זיין שווערד.

די פלשתים זיינען צוריקגעטראטען צו בית־לחם און דארטען האבען זיי געקראגען פארשטארקונג. לחמי, גלית׳עס ברודער, איז אויך אנגעקומען מיט זיין ארמעע צו זייער הילף.

דוד און זיין ארמעע האבען יעצט געלאגערט נישט ווייט פון בית לחם... די צוויי פיינדליכע לאגערען זיינען געווען געגרייט ווידער צו באנייען די מלחמה... דערווייל האט יעדער געווארט אז דער צווייטער זאל אנפאנגען.

עס איז געווען זעהר א הייסער טאג. די זון האט געברענט. דוד איז געווען שטארק דארשטיג, דאס וואסער וואס ער האט געהאט ביי זיך איז ווארעם געווארען. ער איז געשטאנען צווישן זיינע גבורים. זיינע ליפען זיינען געווען פארטריקענט...

— אה, ווען איך זאל יעצט קענען האבען א קאלטען טרונק וואסער פון דעם ברונעם פון בית לחם — האט זיך דוד אפגערופען צו זייגע גבורים, וועלכע האבען איהם ארומגערינגעלט — איך פיהל נאך יעצט דעם טעם פון דעם קאלטען וואסער... ווען איך האב אין מיין יוגענד געפיטערט מיין פאטער׳ס שאף, פלעג איך, ווען איך בין דארשטיג געווארען, קוים דערווארטען איך זאל קענען צוקומען צום ברונעם פון בית לחם און זיך גוט אנטרינקען פון דעם געשמאקען קאלטען וואסער... א, איך וואלט יעצט אפגעגעבען אלעס פאר א קאלטען טרונק פון אט יענעם ברונעם פון בית לחם...

דריי גבורים, וועלכע זיינען געווען אונטער אבישי׳ן, יואב׳ס ברודער, האבען גענומען זייערע קריג און זיך שטילערהייט ארויסגערוקט פון זייער לאגער... מיט בלויזע שווערדען אין זייערע הענט האבען זיי גענומען דורכברעכען א וועג צו דעם ברונעם פון בית לחם... מיט זייערע שווערדען האבען

גלית האָט איבערגעלאָזען א ברודער, זיין נאָמען איז לחמי, און ווי מען האָט מיר איבערגעגעבען איז ער אויך א ריעז און איז אזוי שטארק און מעכטיג ווי זיין פארשטאָרבענער ברודער, — מיין עצה איז, אז דער קעניג זאָל איהם מאכען פאר א הויפּט איבער אן ארמעע, און איך בין זיכער, אז ער וועט אנוואַרפען א מורא אויף די אידישע מחנות...

— שיקט איהם רופען! — האָט אָכיש באפוילען — איך וויל איהם זעהן.

מען האָט לחמי'ן געשיקט רופען און ער איז געקומען פאר דעם קעניג און זיך פאר איהם פארנויגט.

— ביזטו דאָס דער ברודער פון גלית'ן? — האָט איהם אָכיש געפרעגט.

— יא, מיין האר קעניג! מיין ברודער איז געווען גלית, דער באוואוסטער העלד און ריעז, וועלכער האָט פארלאָרען זיין לעבען דורך א צופאל: א שטיין האָט דער יונגער אינגעל דוד געוואָרפען, וואָס איז אריינגעזונקען אין זיין שטערען.

— פיהלסטו זיך אזוי מעכטיג ווי דיין ברודער? — האָט איהם אָכיש ווידער געפרעגט.

— איך פיהל, אז ווען איך זאָל האָבען א געלעגענהייט וואָלט איך זיך נוקם געווען פאר דעם טויט פון מיין ברודער... איך וויל מיט מייז שפּיעז דוד'ס הארץ דורכלעכערען...

— ווייסטו דען נישט, אז דוד איז יעצט קעניג איבער גאַנץ ישראל?

— אויב אזוי וועט ער דאָך נישט געהן קעמפּפען מיט מיר — האָט לחמי אויסגערופען מיט ערלייכטערונג — זאָל ער מיר שיקען אימיצען צו קעמפּפען מיט מיר, איך וועל איהם צורייבען ווי שטויב...

דערווייל זיינען אָנגעקומען שלוחים און איבערגעגעבען אָכיש'ן די נייעס, אז ירושלים, די פעסטונג שטאָדט פון די יבוסים, איז געפאלען אין דוד'ס הענט.

א שרעק איז אָנגעפאלען אויף אָכיש'ן און זיינע גענעראלען און יועצים.

— מיר מוזען גלייך ארויסגעהן מלחמה האלטען מיט דוד'ן — האָט זיך דער עלטסטער פון די יועצים אָפּגערופען — איידער זיין מלוכה ווערט באפעסטיגט מוזען מיר מאכען אן ענדע צו איהם.

— הונדערטע מלכים און פעלקער האָבען געמאכט פארשידענע פּרווכען איינצונעהמען די פעסטונג פון ציון און זיי איז נישט געלונגען. צעהן מאָל האָבען די פּלשתים־קעניגע בעפאָר מיר געשטורעמט די שטאָדט ירושלים און אומזיסט... און דאָ קומט דוד און האָט די שטאָדט איינגענומען... צייגט דען דאָס נישט, אז דוד באזיצט אן אויסערגעוועהנליכע קראפט! — האָט דער קעניג אויסגערופען.

— דעריבער זאָג איך טאקע, אז מיר טאָרען נישט דערלאָזען ער זאָל באפעסטיגען זיין מלוכה... מיר מוזען צונויפזאמלען אונזערע ארמעען און ארויסגעהן מלחמה האלטען געגען דוד'ן.

— איך וועל דיר ברענגען דוד'ס קאָפּ — האָט זיך לחמי אָפּגערופען — זאָל מיר מיין גאָט דגון אזוי העלפען — איך וועל שוין יעצט וויסען ווי צו היטען זיך פון שטיינער... מיין קופערנע הוט וועט אינגאנצען פארדעקען מייז שטערען...

— דו האסט פארגעסען די מפלה פון דיין "העלדישען" ברודער, — האט יואב צו איהם ארונטערגעשריען, און דו ביזט געקומען אונז ווייזען דיין העלדישקייט.ווארט נאך א ווײלע און מיר וועלען דיך אוועקשיקען צו דיין ברודער...

— יא, יא! — האט לחמי געקריצט מיט די צייהן — איך וועל אייך אלעמען באלד ווייזען וואס איך קען טהאן צו אייך און צו אייער קעניג, דעם הארפען־שפּיעלער... נקמה וועל איך נעהמען פאר מיין ברודער גלית!

— באלד וועט דיין קעניג אביש דארפען זוכען איינעם, וועלכער זאל נקמה נעהמען פאר דיין בלוט! — האט יואב הילכיג געלאכט — האסטו פיליכט נאך א ברודער?

— איהר פארפלוכטע ישראלים! — האט לחמי'ס שטימע געדונערט — פארוואס שיקט איהר נישט ארונטער אימיצען, וועלכער זאל פּרובירען זיך פארמעסטען כוחות מיט מיר?... מיין שווערד דארשט נאך זיין בלוט... מיט מיינע הענט וועל איך זיין קאפּ פון זיין צושטאכענעם קערפּער ארונטער־רייסען...

— ווער וויל געהן קעמפּפען מיט דעם כלב פון די פלשתים? — האט דוד אויסגערופען.

באלד האבען זיך א שאט געטהאן אלע גבורים... יעדער האט זיך אנגעבאטען ארונטערצוגעהן צו קעמפּפען מיט לחמי'ן...

— דו, אלחנן, דער זוהן פון יעיר, דו וועסט געהן! — האט דוד אויסגעקליבען איינעם פון די גבורים — איך ווייס, אז דו ביזט זעהר פלינק מיט'ן שווערד...

— איך בין גליקליך צו קעמפּפען פאר מיין קעניג און מיין לאנד — האט זיך אלחנן אפּגערופען — איך בין גרייט, מיין האר.

— ווארט, איך וועל דיר געבען גלית'עס שווערד... עס וועט זיין זעהר א פיינע זאך, ווען דו וועסט טויטען לחמי'ן מיט דעם שווערד פון זיין אייגענעם ברודער...

אלע גבורים האבען הארציג געלאכט...

— דו ווילסט אפשר אנטהאן א פּאנצער? — האט איהם דוד נעפרעגט.

— ניין, מיין האר! — האט אלחנן געענטפערט — א פּאנצער וועט בלויז שטערען מיין געשיקטקייט און פלינקייט.

— דו ביזט גערעכט, אלחנן. בשעת איך בין געגאנגען קעמפּפען מיט גלית'ן, האט שאול אויך מיר געוואלט אנטהאן מיט א פּאנצער. איך האב זיך נישט געפיהלט באקוועם אין דעם און גאט האט אבערגעגעבען דעם פלשתי אין מיינע הענד אהן א פּאנצער. דאריבער געה און זאל דער גאט פון אונזערע אבות, אברהם, יצחק און יעקב זיין מיט דיר און דו זאלסט טאהן צו לחמי'ן, ווי איך האב געטהאן צו זיין ברודער, גלית'ן...

אלחנן האט גענומען דעם שווערד פון גלית דעם פלשתי אין זיין האנט און איז ארונטער צו לחמי'ן.

לחמי איז איהם אנטקעגען געגאנגען...

— דו האסט געוואגט, הא, דו פארפלוכטער קנעכט, צו קעמפּפען מיט מיר, דעם ברודער פון גלית'ן! — האט ער זיך אפּגערופען צו אלחנן'ען —

זיי אוועקגע׳הרג׳עט די עטליכע פלשתים, וועלכע זיינען זיי געשטאנען אין וועג. זיי זיינען שנעל צוגעקומען צום ברונעם. די דריי גבורים האבען אנ־געשעפט וואסער פון דעם ברונעם פון בית לחם און איידער די פלשתים האבען זיך ארומגעזעהן וואס עס קומט פאר, זיינען זיי שוין געווען אין דוד׳ס לאגער.

גלייך האט מען דוד׳ן אנגעזאגט, וואס די גבורים האבען פאר איהם געטאהן.

דוד איז זיי גלייך אנטקעגען געגאנגען.

„א, מיינע בראווע, געטרייע גבורים — איז דוד געריהרט געווארען ביז טרעהרען — איך האב עס בלויז געשפאסט... איך האב געוואוסט, אז עס איז אן אונמעגליכע זאך דאס צו טאהן... מיר האט זיך געגלוסט א טרונק, אבער איך האב עס גארנישט ערווארטעט, אז אימיצער פון אייך וועט מיר נעהמען אזוי ערנסט און וועט זיין לעבען אין גרעסטער סכנה איינשטעלען און ערפילען מיין נארישען וואונש... איהר זייט העלדען און בראוו. מיט אזעלכע גבורים, ווי איהר, בין איך זיכער, אז מיר וועלען די מלחמה נישט פארלירען״..

די גבורים האבען זיך פאר איהם פארנויגט און אהם דערלאנגט די קאלטע וואסער פון דעם ברונעם פון בית לחם.

דוד האט באטראכט די קריג וואסער... זיינע ליפען זיינען געווען צו־טריקענט און זיין גומען איז געווען צוברענט פון דארשט... ער האט אויפ־געהויבען א קרוג וואסער צו זיין מויל... אבער פלוצלונג האט ער אויס גערופען:

— זאל איך טרינקען דאס בלוט פון דיזע גאבעלע מענשען ? ! זיי האבען מיר דאס וואסער געבראכט, איינשטעלענדיג זייער לעבען אין גרויס סכנה... ניין, איך וועל עס נישט טרינקען... צו הייליג איז דאס וואסער פאר מיר, אז איך זאל עס טרינקען... אזעלכע וואסער איז נור גוט אלס א קרבן צו גאט... נור ער קען באלוינען אזעלכע בראווע העלדען, ווי איהר זייט...

דוד האט דאס וואסער נישט געטרונקען. ער האט דאס וואסער אויסגעגאסען פאר גאט...

אלע גבורים וועלכע האבען עס צוגעזעהן, זיינען אנגעפילט געווארען נאך מיט מעהר ליבשאפט און איבערגעבענהייט צו זייער קעניג, דוד.

צוויי טעג זיינעןביידע מחנות געשטאנען איינער קעגען דער צווייטער און די שלאכט האט זיך נאך ניט אנגעפאנגען.

אויפ׳ן דריטען טאג איז ארויסגעקומען לחמי, גלית׳עס ברודער, און האט זיך גענומען דערנעהנטערען צו דוד׳ס מחנות.

— איך בין לחמי, דער ברודער פון גלית דעם פלשתי ! — האט ער אויס גערופען מיט א הויכע מגושמ׳דיגע שטימע — אייער קעניג האט מיין ברודער געטויטעט מיט א שטיין... מיין קופערנער הוט פארדעקט מיין שטערען און איך בין באשיצט געגען שטיינער... קלייבט אויס א מאן וועלכער זאל וואגען צו קעמפפען מיט מיר מיט׳ן שווערד... און אויב ער וועט מיר דערשטעכען וועלען מיר זיין די באזיגטע און אויב איך וועל איהם דערשטעכען, דאן וועט איהר ווערען אונזערע קנעכט...

א הילכיגער געלעכטער האט אויסגעבראכען צווישען דוד׳ס גבורים...

זעקס און צוואנציגסטער קאפּיטעל

דוד ברענגט דעם ארון אין ירושלים

ווען דער קעניג פון מואב האט דערהערט, אז דוד האט איינגענומען די שטארקסטע פעסטונג־שטאָדט ירושלים פון די יבוסים, און אז ער האט אויך בעזיעגט די פלשתים אין דער לעצטער מלחמה מיט זיי, איז איהם איינגעפאלען דאס הארץ. ער האט צוזאמענגערופען אלע זיינע שרים און האט זיך צו זיי אפּגערופען:

— דוד, וועלכער איז נאך מיט עטליכע יאהר פריהער געוועזן אן אנטלאָפענער וואנדערער, איז יעצט געווארען דער קעניג איבער ארץ ישראל. און דורך זיין קורצער הערשאפט, האט ער שוין בעוויזען איינצונעהמען די פעסטונג ירושלים, וואס ביז אהער האט נאך קיין פאלק נישט באוויזען עס צו טהאן. גלייך נאכדעם האט ער בעזיעגט די מעכטיגע פלשתים און נישט נאר האט ער ביי זיי צוגענומען די שטעדט, וועלכע האבען בעלאנגט צו די ישראלים, נאר אויך די פלשתי'שע הויפּט־שטאָדט גת און די שטעטלעך ארום איהר... יא, מיינע שרים, דוד ווערט שטארקער און מעכטיגער פון טאג צו טאג... און אייב מיר וועלען יעצט גארנישט טהאן, וועט זיך דוד שפּעטער אויך נעהמען צו אונז. דאריבער גלויב איך, אז מיר מוזען זיין געגרייט צו א מלחמה מיט דוד'ן... איך וועל אוועקשיקען א פאָדערונג צו דוד'ן ער זאל מיר אפּגעבען די שטאָדט יריחו, וואס, לויט מען האט מיר איבערגעגעבען, האט מיין אור־עלטער זיידע עגלון איינגענומען די שטאָדט פון די ישראלים און געהערשט אין איהר אכצעהן יאהר. די שטאָדט יריחו איז זעהר וויכטיג פאר אונז, ווייל פון דארטען וועלען מיר זיך קענען פערשפּרייטען, און מיר וועלען זיין געזיכערט פון א שונא'ס אן איבערפאל.

— אונזער האר קעניג איז גערעכט — האט זיך דער הויפּט פון די שרים אפּגערופען — יעצט, ווען דוד איז מיעד פון דער גרויסער מלחמה מיט די פלשתים, וועט ער זיכער נאָכגעבען אונזער פאָדערונג... ער וועט נישט וואגען ארויסצוגעהן אויף מלחמה מיט אונז.

דער קעניג פון מואב האט אוועקגעשיקט צוויי שלוחים צו דוד'ן און זיי אנגעזאָגט איבערצוגעבען צו דעם קעניג פון ישראל א בריעף מיט פאלגענדע ווערטער:

„איך, דער קעניג פון מואב, פערלאנג, אז דו זאלסט מיר אפּגעבען די שטאָדט יריחו, ווייל מיין אור־עלטער זיידע, עגלון, האט דיזע שטאָדט צוגענומען פון ישראל דורך מלחמה... און בלויז דורך פאלשקייט און בעטרוג פון אהוד בן גרא, דער שופט פון ישראל אין יענער צייט, איז יריחו צוריקגעקומען אין ישראל'ס הענט... אהוד איז געקומען אנפערטרויען א סוד עגלון, דעם קעניג פון מואב, און ווען דער קעניג האט אלעמען ארויסגעשיקט פון זיין צימער, האט איהם אהוד דערשטאָכען מיט זיין שווערד, און ווען עגלון, דער קעניג פון מואב, איז געוועזן טויט, איז שוין דאן זעהר גרינג געוועזן פאר די ישראלים צוריקצונעהמען די שטאָדט יריחו. ווי דו זעהסט האבען מיר א שטארקע און גערעכטע תביעה אויף יריחו, דאריבער וויל איך, אז דו זאלסט מיר איבערגעבען די שטאָדט מיט פריעדען"...

ווארט, דו וועסט באלד אפילו קיין צייט נישט האבען חרטה צו האבען אויף דיין געאיילטען שריט.

— לעג אפ דיינע רייד אויף שפעטער און לאמיר זיך נעהמען צו דער ארבייט — האט אלחנן איהם געזאגט — דו דערקענסט דעם שווערד אין מיין האנט? דאס איז דאך דיין "העלדישען" ברודער'ס שווערד, און באלד, האף איך צו גאט, וועט אויך דאס שווערד פון גלית'עס ברודער זיין אין מיין האנט.

לחמי האט אויפגעהויבען זיין שווערד און זיך געווארפען אויף אלחנן. אלחנן האט איהם אבער פלינק צוריקגעשליידערט. דאס געפעכט האט זיך צופלאקערט... לחמי האט געברומט און געשאלטען דוד'ן און אלע אידען. אבער עס איז איהם נישט געלונגען... אלחנן האט זיין יעדען פארזוך צוריק־געשליידערט... לחמי האט זיך געגעבען ווידער א שטארקעןווארף אויף אלחנן, אבער אלחנן האט מיט אן אונגעהייער שטארקען קלאפ מיט זיין שווערד ארונ־טערגעשליידערט לחמי'ס שווערד צום באדען...

לחמי איז געבליבען שטעהן א צוטומעלטער... ער האט זיך געטרייסעלט פון שרעק... זיין וואפען איז ארויסגעפאלען פון זיין האנט... יעצט איז ער א פארלארענער...

— ציטער נישט ווי א בלאט, דו שרעקענדיגער האז! — האט אלחנן צו איהם געלאכט — איך וועל זיך נישט בענוצען מיט דיין פארלעגענהייט און דיר דערשטעכען! ניין, דוד'ס גבורים זיינען עהרליך אין זייער קאמפף. בויג איין דיין פעטען גוף און הויב אויף דיין שווערד און לאמיר בענייען אונזער קאמפף.

לחמי האט איהם אנגעקוקט מיט ערשטוינונג... ער האט נישט געוואוסט וואס צו טהאן.

— דו ווילסט איך זאל זיך איינבויגען און דאן וועסטו מיר דערשטעכען...

— איך בין נישט קיין פלשתי! — האט אלחנן געזאגט — אויב דו גלויבסט מיר נישט וועל איך אפטרעטען אויף עטליכע טריט צוריק.

אלחנן האט אפגעטראטען אויף צוריק און לחמי האט אויפגעהויבען זיין שווערד. ביידע האבען באנייעט זייער געפעכט... זיי האבען זיך אזוי לאנג געפאכטען מיט די שווערדען, ביז לחמי איז זעהר מיעד געווארען. דאן האט אלחנן אריינגעשטאכען זיין שווערד אין להמי'ס האלז. לחמי, דער פלישתי, איז געפאלען א טויטער... אלחנן האט גלייך ארונטערגעשניטען זיין קאפ.

א געשריי פון פרייד און שאלען האט אויסגעבראכען אין דוד'ס מחנות... דוד מיט זיינע ארמעען האבען זיך באלד א לאז געטהאן צו די פלשתים, וועלכע האבען גענומען לויפען אין גרויס שרעק און אומארדנונג.

דוד האט אפגעהאלטען א גלענצענדען זיעג איבער די פלשתים. אכיש, דער קעניג פון די פלשתים, האט זיך קוים מיט'ן לעבען געראטעוועט... מיט זיין איבערגעבליבענעם חיל איז ער אנטלאפען צוריק אין זיין לאנד.

אזוי האט דוד ענדליך צוקלאפט די פלשתים און באפרייט זיין גאנצען פאלק פון דעם יאך פון זיין גרעסטען שונא.

— א מלחמה מיט דוד'ן וועט מיינען א מפלה פאר אונזער פאלק, — האט נחש זיי ערקלעהרט — דוד'ס ארמעען זיינען נאך שטארקער פון שאולס, און אויב די מעכטיגע פלשתים האבען געהאט אזא נידערלאגע אויפ'ן שלאכט־פעלד, קענען מיר זיך געוויס נישט פארמעסטען מיט דוד'ן אפילו מיט דער הילף פון מואב. ניין, כל זמן איך לעב וועל איך נישט דערלאזען צו א מלחמה מיט דוד'ן!

ווען דער קעניג פון מואב האט געזעהן אז עמון וויל איהם נישט העלפען, האט ער צונויפגעזאמעלט אלע זיינע מחנות און אליין ארויס מלחמה האל־טען מיט דוד'ן. ער איז אריבער מיט זיין חיל דעם ירדן און גענומען מארשירען אויף יריחו.

דוד איז איהם גלייך געקומען אנטקעגען מיט א גרויסער ארמעע, און די מלחמה האט זיך אנגעפאנגען.

די מואבים האבען געכאפט א גרויסע מפלה אין דער ערשטער שלאכט און זיי האבען גענומען צוריקטרעטען. דוד'ס און יואב'ס מחנות האבען זיי נאכ־געיאגט איבער דעם ירדן צו מזרח זייט און צעהן טויזענט מואבים זיינען גע־פאלען אין שלאכט און פיעלע טויזענדע האט דוד גענומען געפאנגען. צווי־שען דעם שלל, וואס זיי האבען צוגענומען פון מואב, האבען זיי געפונען לאנגע שטריק. דוד האט גענומען אויספארשען פארוואס די מואבים האבען מיטגענר־מען אזוי פיעל שטריק אין דער מלחמה, האט מען איהם געזאגט. אז ווען די מואבים נעהמען א סך געפאנגענע פון שונא, לעגען זיי די געפאנגענע אויס אויף דער ערד און מעסטען זיי מיט די שטריק. צוויי דריטעל פון די אויס־געמאסטענע טויטען זיי און איין דריטעל נעהמען זיי צו פאר שקלאפען.

— אזוי ווי זיי האבען געדענקט צו טהאן צו אונז, אזוי וועלען מיר טהאן צו זיי, — האט דוד געזאגט, — מיר וועלען מעסטען זייערע געפאנגענע מיט זייערע אייגענע שטריק. יואב האט אזוי געטהאן. מען האט אויסגעלעגט אלע געפאנגענע פון מואב אויף דער ערד און געמאסטען. צוויי דריטעל האט מען געטויטעט און די איבריגע געמאכט פאר שקלאפען.

דערנאך איז דוד מיט זיינע ארמעען אריינגעדרונגען טיעפער אין דעם לאנד מואב און ער האט ארויפגעלעגט אויף דעם קעניג גרויסע צינזען, וואס ער האט יעהרליך געצאהלט.

גלייך נאך דער מלחמה מיט מואב'ן האבען זיך גענומען באווייזען מלחמה־וואלקענס פון צפון־זייט פון ארץ ישראל. הדרעזר, דער קעניג פון צובה, וועל־כע געפינט זיך אין דעם לאנד ארם, איז געקומען מיט א גרויסער מחנה און גענומען באפאלען די שטעדט, וועלכע גרעניצען זיך מיט איהם...

דוד האט מלחמה געהאלטען אויך מיט הדרעזר און איהם בעזיעגט. דאן איז געקומען ארם דמשק צו העלפען הדרעזר'ן, דעם קעניג פון צובה. דוד האט זיי אויך בעזיעגט און איינגענומען זייער לאנד. דוד האט איבערגעלאזט עט־ליכע פון זיינע גענעראלען אין זייערע שטעדט און ער האט זיי געמאכט צו צאהלען צינזען.

פון די אלע מלחמות האט זיך דוד אומגעקעהרט מיט זעהר פיעל שלל פון גאלד און זילבער און קאסטבארע שטיינער. ער האט עס אלץ געבראכט אין

ווען די שלוחים זיינען אנגעקומען אין ירושלים און איבערגעגעבן די ווערטער פון קעניג פון מואב צו דוד'ן, איז דוד געווען אויסער זיך פון אויפ־רעגונג... ער האט גלייך צוזאמענגערופן זיינע שרים און יועצים און האט פאר זיי פארגעלייענט דעם בריעף.

— אזא חוצפה איז נאך נישט געהערט געווארען ! — האט יואב אויסגע־רופען מיט כעס, — ער גיט אליין צו, אז די שטאדט יריחו האט עגלון צוגענומען פון אונז, און יעצט, אז עס איז שוין פאראיבער כמעט צעהן דורות זינט דער שופט, אהוד, האט צוריקגענומען יריחו פון עגלון דעם קעניג פון מואב, איז ער זיך מישב און פערלאנגט, אז מיר זאלען איהם יעצט צוריקגעבען יריחו... — דאס שווערד דארף זיין אונזער תשובה צו דעם קעניג פון מואב !

— ניין, — האט דוד געזאגט — דער קעניג פון מואב האט מיט מיר געטאן גוטעס, ווען ער איז געווען גאסטפריינדליך צו מיינע עלטערען, וועלכע זיינען געווען געצוואונגען צו פארברייגגען אין זיין לאנד. איך וויל מיט איהם רעדען מיט א ווייכען טאן און ווען דאס וועט נישט העלפען, דאן וועלען מיר זיך נעה־מען צום שווערד...

דוד האט געענטפערט דעם קעניג פון מואב און איהם אויפגעוויזען ווי לעכערליך זיין תביעה אויף יריחו איז.

"יריחו איז די ערשטע שטאדט וואס יהושע האט איינגענומען, — האט איהם דוד געשריבען אין בריעף — און עגלון איז בעפאלען די אידען אין אזא צייט, ווען זיי זיינען געווען אפגעשוואכט און די שבטים זיינען נישט געווען פעראייניגט, און האט אפגענומען די שטאדט. און אז אונזער גאט האט אונז געהאלפען און אונז די מעגליכקייט געגעבען און מיר האבען עס צוריקגענו־מען, האסטו מעהר קיין רעכט נישט זי פון אונז צו פאדערען. איך וויל לעבען בשלום מיט מואב, ווייל דו ביזט געווען זעהר גנעדיג צו מיינע עלטערען, און דאריבער בין איך געגרייט צו שליסען מיט דיר א בונד פון שלום, אבער וועגען יריחו דארפסטו פארגעסען..."

דער קעניג פון מואב האט דוד'ן מעהר נישט געענטפערט. ער האט גלייך געשיקט זיינע שלוחים צו זיין שכן נחש, דעם קעניג פון עמה, און געבעטען ער זאל איהם העלפען מלחמה האלטען מיט דוד'ן דעם קעניג פון ישראל.

— געדענקסטו — האט דער קעניג פון מואב געשריבען צו נחש'ן — וואס שאול האט צו דיר געטהאן, בעת דו האסט בעלאגערט די שטאדט יביש פון גלעד... יעצט איז געקומען דיין צייט זיך נוקם צו זיין אן גאנץ ישראל און אן די שטאדט יביש פון גלעד... קום העלף מיר אין מיין מלחמה מיט ישראל און דו וועסט צוריקקריגען אלע שטעדט, וואס די ישראלים האבען פון דיר צו־גענומען... יעצט איז די ריכטיגע צייט אנצופאנגען די מלחמה, ווייל דוד און זיינע מחנות זיינען אויסגעמוטשעט פון דער גרויסער מלחמה מיט די פלשתים. און צוזאמען וועלען מיר זיכער האבען א גרויסען זיעג איבער איהם.

נחש, דער קעניג פון עמון, האט זיך אבער ענטזאגט צו העלפען דעם קע־ניג פון מואב אין זיין מלחמה. כאטש זיין זוהן, חנון, מיט פיעלע שרים, האבען יא געוואלט אז די עמונים זאלען יעצט קומען העלפען די מואבים און דערמיט זיך אפרעכענען מיט די ישראלים. נחש אבער האט זיך איינגעשפארט און האט נישט דערלאזען צו א מלחמה.

ארף זיך געפינען אונזער הייליגטום, כדי צו געבען א מעגליכקייט אלע אידען, וועלכע קומען אהין, צו מתפלל זיין צו אונזער בעשעפער. אבער איין זאך פער־לאנג איך, מיין הער קעניג, אז דו זאלסט בעשטימען מיינע צוויי אינגערע זיהן, עזא און אחיו, אלס בעדיענטע פאר דעם ארון, ווייל זיי ווייסען ווי זיך צו באגעהן מיט איהם...

— איך וועל זעהר צופרידען זיין צו ערפילען דיין וואונש — האט זיך דוד אפגערופען — ווי איך האב געהערט שטאמסטו פון די כהנים און די עבודה פוןביידע זיהן וועט זיין זעהר ווינשענסווערטה פאר גאט.

מען האט איינגעשפאנט א נייעם וואגען צו צוויי אקסען. מען האט דעם ארון אויפגעהויבען פאר די שטאנגען און איהם פארזיכטיג אוועקגעשטעלט אויף דעם וואגען. דוד האט גענומען שפיעלען אויף זיין הארפע און די אלע, וועלכע זייענען מיט איהם מיטגעגאנגען, האבען געשפיעלט אויף פערשיעדענע כלי־זמר. דאס פאלק האט געשפיעלט, געזונגען און געיובעלט. דער מארש נאך ירושלים האט זיך אנגעפאנגען.

פלוצלינג האבען זיך די אקסען א הויב געטהאן און דער ארון האט זיך א גליטש געטהאן פון וואגען. עזא, אבינדב׳ס זוהן, וועלכער איז געשטאנען דערביי, האט געמיינט, אז דער ארון וועט ארונטערפאלען, ער האט זיך שטארק דערשראקען און ער האט שנעל אויסגעשטרעקט זיין האנד אונטערצוהאלטען. די אקסען אבער האבען שנעל א ציה געטהאן דעם וואגען און עזא איז אומגע־פאלען מיט זיין קאפ אויף דעם הארטען שטיין וואס איז געווען אין וועג, איז געבליבען ליגען א טויטער...

באלד האט זיך די גאנצע שמחה פערוואנדעלט אין א טרויער... א גרויס געוויין האט אויסגעבראכען צווישען אלע אידען.

— גאט האט אונז געשטראפט — האבען אייניגע אויסגערופען — ווייל מיר האבען געוואגט איהם צו שטערען פון זיין רוה...

אלע האבען אין דעם געזעהן דאס גאט איז אומצופריעדען וואס מען וויל אוועקפיהרען דעם ארון קיין ירושלים. דוד אליין האט זיך זעהר שטארק גע־נומען צום הארצען צוליעב דעם אומגליק, וואס האט פאסירט מיט אבינדב׳ס זוהן.

— ווי וועל איך קענען יעצט ברייננגען דעם ארון אין ירושלים, אז עס זאל מעהר קיין אומגליק נישט פאסירען ? ! — האט דוד אויסגערופען.

אלע זיינען געבליבען שטיל... קיינער האט נישט געוואוסט, וואס צו ענטפערען דוד׳ן. א היבשע ווייל זיינען זיי געבליבען שטעהן אויף זייערע פלעצער און זיך נישט גערוהרט פון ארט...

— מיר זיינען נאך נישט ווערטה אז דער ארון זאל שטעהן ביי אונז אין ירושלים... מיר האבען פיעל בלוט פארגאסען...

— זאל מען דעם ארון אוועקפיהרען צו מיר אין הויז — האט זיך אפגע־רופען איינער פון די מארשירענדע מיט׳ן נאמען עובד אדם.

— פון וועלכער שטאדט קומסטו ? — האט איהם דוד געפרעגט.

— איך קום פון גת רמון, די שטאדט פון לויים — האט עובד אדם גע־ענטפערט, — און איך שטאם פון די לויים...

מען האט דעם ארון אוועקגעפיהרט צו דעם הויז פון עובד אדם. פיעלע

ירושלים און זיי מקדיש געווען פאר גאט. ער האט גערעכענט דערמיט צו בויען א בית המקדש אין ירושלים.

תעי, דער קעניג פון חמת, וואס איז נישט ווייט פון דמשק און צובה, האט דערהערט, אז דוד האט בעזיעגט הדרעזר׳ן, איז ער געווען מלא שמחה פון דעם, ווייל הדרעזר איז געווען זיין גרעסטער שונא, און פלעגט מיט איהם שטענדיג מלחמה האלטען.

תעי האט געשיקט זיין זוהן יורם צו באגריסען דוד׳ן פאר דעם גרויסען נצחון, וואס ער האט אפגעהאלטען איבער הדרעזר, און צו מאכען מיט איהם א בונד פון שלום. דער קעניג פון המת האט מיטגעשיקט מיט זיין זוהן פיעל גאלד, זילבער און קופער. דוד האט דאס אויך אפגעלעגט פאר׳ן בית המקדש, וואס ער האט געהאט אין זינען צו בויען.

איינינגע יאהר זיינען פאראיבער און דוד האט זיך אפגערוהט פון די אלע מלהמות מיט די ארומיגע פעלקער. ער האט אויפגעבויט א פראכטפאלען פא־לאץ אין ירושלים. און ווען דער פאלאץ איז פארטיג געווארען האט ער צוזאמענ־גערופען אלע זיינע שרים און יועצים און צו זיי געזאגט:

— ירושלים דארף ווערען דער צענטער, וואו אלע אידען וועלען זיך צו־נויפקומען צו גאטעס־דיענסט. דאריבער איז מיין פלאן אריבערצופיהרען דעם ארון הקודש קיין ירושלים. דער ארון איז ביי אונז אלעמען זעהר הייליג, און זינט די פלשתים האבען אומגעקעהרט דעם ארון, וועלכער געפינט זיך אין קרית־יערים ביז היינט, אפגעטיילט פון משכן, וועלכער געפינט זיך אין נב, איז עס שוין צייט, אז דער הייליגער ארון פון גאט זאל שטייען אין דער הויפט־שטאט ירושלים. לאמיר אלע געהן נאך קרית יערים און אומקעהרען פון דארטען דעם ארון.

מיט גרויס פאראד האט דוד און זיינע מענשען אוועקגעמארשירט נאך קרית יערים, און זיינען צוגעקומען צו דעם הויז פון אבינדב, וואו דער ארון איז געשטאנען און איהם געבעטען ער זאל ערלויבען אריבערצופיהרען דעם ארון הקדש אין ירושלים.

— מיין הער, קעניג — האט זיך אבינדב פארנויגט — ווען איך בין נאך גאר יונג געווען, האט מען דעם ארון אין מיין הויז געבראכט פון בית שמש. אלע מיינע שכנים האבען מיר געווארענט איך זאל דעם ארון אין מיין הויז נישט אריינגעהמען, ווייל ווי נאר דער ארון איז אנגעקומען אין בית שמש, איז דארט אויסגעבראכען א מגפה... איך האב אבער מיין בטחון אין גאט נישט פארלא־רען. איך האב דעם ארון אין מיין הויז אריינגענומען. און גאט האט מיר גע־בענשט, ער האט מיר געגעבען דריי געראטענע זיהן. איך האב מיינע זיהן גע־לערנט ווי זיך צו בעגעהן מיט גאט׳ס הייליגטום. מיין עלטערער זוהן, אלעזר, האט אכטונג געגעבען אויף דעם ארון אז קיינער זאל זיך צו איהם נישט צו־ריהרען. און ווען מיינע צוויי אינגערע זיהן, עזא און אחיו זיינען אונטערגע־וואקסען, האב איך זיי געלערנט ווי זיך צו באגעהן מיט דעם ארון פון גאט...
מיר אלע זיינען גליקליך געווען, וואס אונזער הויז איז אויסגעקליבען געווא־רען אויפצוהאלטען דעם ארון... איך וויס, אז אין דער הויפט־שטאדט ירושלים

ווען דוד פלעגט שפיעלען וואונדער־שעהנע מעלאדיעס אויף זיין הארפע, זי פלעגט אנשפארען איהר קאפּ אויף זיין שולטער און וועבען אזעלכע זיסע, גליקליכע חלומות... געדענקט האט זי דאן, אז איהר גליק וועט דויערען לעבענסלאנג... זי זעהט אבער יעצט, אז לעבענסלענגליכעס גליק איז זעהר א זעלטענע זאך... איהרע ליידען און צער וועגען אריבער דאס ביסעלע גליק, וואס זי האט ווען עס איז געהאט... יא, דוד, דער קעניג, איז נישט דער זעלבער צו איהר, ווי דוד דער פאסטוך, ווי דוד דער הארפען־שפיעלער!... זי איז נישט די איינצי־גע אין זיין לעבען... ער האט גענומען נאך פיעלע פרויען צו איהר... זיין ליעבע צו איהר איז אפגעשוואכט געווארען... זי, אבער, האט איהם נאך זעהר שטארק ליעב געהאט און זי האט איהם אין איהר הארצען געאכטעט און גע־עהרט... מיט זיין יעצטיגער, אויפפיהרונג אבער, איז דער לעצטער שנירעל, וואס האט פארבונדען איהר הארץ מיט דוד'ס, אין גאנצען צוריסען געווארען... ער האט אין איהרע אויגען פארלוירען זיין גרויסקייט און גלאנץ... עפעס א מין שווידערליכע קאלטקייט איז דורכגעלאפען איהר לייב... זי האט זיך אויפגע־הויבען פון איהר פלאץ און ווידער צוגעגאנגען צום פענסטער... דער יובעל, טומעל און שאלען פון פאלק האט זיך דערטראגען צו איהרע אויערען. זי זעהט ווי דוד אליין טיילט מתנות צום פאלק. ער גיסט אן וויין פאר די אלע, וועלכע שטעהען נעבען איהם און ער טריקנט צוזאמען מיט זיי. נאכהער געהט ער ווי־דער ארויס אין טאנצט... זי האט מעהר נישט געקענט איינשטעהן און אן אויפגערעגטע איז זי אוועק פון פענסטער...

ווען דוד איז אריינגעקומען אין פאלאץ, איז איהם מיכל אנטקעגען גע־קומען און מיט א סארקאסטישען שמייכעל אויף איהרע ליפען, האט זי זיך צו איהם אפגערופען:

— ווי הויך געשטיגען האסטו היינט, קעניג פון ישראל! דו האסט זיך אזוי אויפגעפיהרט ווי איינער, וואס קומט פון די נידעריגסטע שיכטען פון פאלק... זעהר פיין האסטו געטאנצט און געשפרונגען פאר די אויגען פון אלע דינסטען און קנעכט... איך קען דיר פארזיכערען, אז מיין פאטער, וואלט אזא זאך נישט געטהאן... ער וואלט די ווירדע פון דער קרוין נישט אזוי פארבילינגט און ערנידריגט, ווי דו האסט יעצט געטהאן... עס האט מיר פשוט געעקעלט צוצוזעהן ווי דו האסט זיך אויפגעפיהרט אויף דער גאס צונויפמישענדיג זיך מיט דעם גאנצען המון... וואס פאר א כבוד און אכטונג קענסטו ערווארטען פון פאלק, ווען דו האסט זיך אזוי צולאזען מיט דיין שמחה, און בעת מעשה פאר־געסען, אז דו ביזט דער קעניג פון ישראל?!...

— איך האב זיך משמח געווען פאר גאט! — האט דוד איהר געענט־פערט, — פאר גאט, וועלכער האט מיר געגעבען פארצוג צו דיין פאטער און מיך אויסדערוועהלט צו ווערען קעניג איבער זיי... אבער איך וועל זיך נישט האלטען גרויס מיט מיין קעניגרייך... איך וועל זיך ארונטערלאזען צום פאלק און זיין גלייך מיט זיי... און טאקע אט די דיענסטען און קנעכט, וואס דו האסט מיר געזאגט, אז זיי וועלען מיך גרינג שעצען, וועל איך דורך מיין עניוות פון זיי נאך מעהר געעהרט ווערען... איך בין געקומען פון פשוט'ן פאלק צו דער קרוין און מיט זיי וועל איך אימער־צו זיין און צוזאמען מיט זיי פאר־ברייננגען... און פארגעס נישט, אז מיט דערווייטערען זיך פונ'ם פאלק און מיט

מענשען זיינען אהין געקומען מתפלל צו זיין און אנצוקוקען דעם ארון. עובד אדם איז דערפון זעהר רייך און בעריהמט געווארען. מען האט אנגעזאגט דוד'ן וועגען דעם און ער האט ווידער בעשלאסען צו בריינגען דעם ארון אין ירושלים.

— דעם ערשטען מאל זיינען מיר בעגאנגען א גרויסען פעהלער, — האט דוד געזאגט צו זיינע שרים — אונזער תורה האט אונז פארזאגט, אז אלע הייליגע כלים מוזען געטראגען ווערען ביי די שטאנגען און מיר האבען דעם ארון געפיהרט אויף א וואגען, דערפאר האט אונז גאט געשטראפט...

דוד מיט זיינע מענשען זיינען אוועק צו עובד אדם און די לויים האבען געטראגען דעם ארון ביי די שטאנגען... זייער שמחה איז יעצט נאך שטארקער געווארען. צו יעדער קורצע שטרעקע, וואס זיי האבען געמאכט, האבען זיי געשלאכטעט אקסען און פעטע בהמות. די לויים און די כהנים האבען געזונגען און געשפיעלט. אלע אידען האבען מיטגעהאלפען...

מעהר פון אלעמען האט זיך דוד משמח געווען. ער האט געהאלטען א הארפע אין זיינע הענט און געשפיעלט. ער האט געטאנצט און געשפרונגען פון גרויס שמחה און גליק... ווען זיי זיינען אנגעקומען אין ירושלים האט דוד נאך שטארקער זיך צוטאנצט און צויונגען. דאס פאלק איז געווען זעהר צופריעדען צו זעהן ווי דער קעניג מישט זיך צונויף מיט דעם פשוט'ן המון, און זיי האבען איהם דערפאר מעהר ליעב בעקומען.

מיכל, דוד'ס פרוי, איז געווען אין איהר פאלאץ. און ווען זי האט דערהערט דאס שפיעלען און זינגען אויף דער גאס, האט זי ארויסגעקוקט דורכ'ן פענסטער און זי האט דערזעהן ווי דוד שפרינגט און טאנצט צוזאמען מיט דעם המון, האט זי איהם דערפאר זעהר פעראכטעט אין הארץ... זי האט זיך נישט געקענט פארשטעלען, ווי אזוי א קעניג זאל זיך אזוי ערנידעריגען פאר דעם פשוט'ן המון און טאנצען און שפרינגען פאר אלעמען אין די אויגען.

די שטאלצע מיכל, וועלכע האט דוד'ן געליעבט מעהר פון אלעם אין דער וועלט, האט זיך יעצט געפיהלט שטארק בעליידיגט ווען זי האט באמערקט ווי דוד האט זיך אזוי צוהוליעט צונויפמישענדיג זיך מיט דעם המון... דאס האט אהר זעהר פיעל געערגערט... זי האט דוד'ן געקענט מוחל זיין, וואס ער האט גענומען נאך פרויען צו איהר... זי האט איהם אפילו פארגעבען, ווען ער האט גענומען מעכה'ן, די טאכטער פון דעם קעניג פון גשור, צו זיך פאר א פרוי... זי האט איהם דאן פארענטפערט אין איהר הארצען, אז דאס האט ער דאן געטהאן, כדי דער קעניג פון גשור זאל זיך נישט פארבינדען מיט איש בושת'ן און צוזאמען געהן מלחמה האלטען מיט איהם... אבער דאס, וואס ער מאכט זיך אזוי נאריש און לעבערליך אין די אויגען פון פאלק, דאס האט זי איהם נישט געקענט מוחל זיין... און איהר צארן האט אין איהר געברענט אויף איהם.

אלע פרויען פון דוד זיינען איהם אנטקעגען געקומען מיט טענץ און געזאנג און האבען זיך גענומען בעטייליגען אין דער גרויסער שמחה, מיכל אבער איז געבליבען זיצען אין איהר צימער, פארטיעפט אין טרויעריגע מחשבות... ווי שטארק געענדערט האט זיך דוד! זי דערמאהנט זיך אין יענע יאהרען, ווען זי איז געווען די איינציגע אין דוד'ס הארצען... גליקליכע טעג זיינען געווען יענע,

זיבען-און-צוואנציגסטער קאפיטעל

די באליידיגונג פון דוד'ס שליחים

א **היבשע** צייט איז אוועק זינט דעם איבעררייד צווישן מיכל'ן און **דוד'ן**, אבער דער איינדרוק, וואס דוד'ס אויפפיהרונג האט געמאכט, בשעת ער האט געבראכט דעם ארון אין ירושלים, איז נישט אזוי גיך אפגעמעקט געווארען פון איהרע געדאנקען. דוד האט שוין לאנג פארגעסען מיכל'ס באליידיגונג און ער איז צו איהר ווידער צערטליך געווארען... ער האט צו איהר ארויס־געוויזען מעהר ליבע ווי צו אלע אנדערע ווייבער... איז מיכל'ס הערצען אבער האט זיך דאס ליבע־פייערעל צו דוד'ן אפגעקיהלט... זי איז געווארען בלאס־סער און טרויעריגער פון טאג צו טאג... זי האט זיך אפגעזונדערט פון די איבעריגע פרויען, און איהרע געדאנקען האבען תמיד געוואנדערט צו איהר פארגאנגענהייט אין דער צייט, ווען איהר פאטער און מוטער האבען געלעבט. זי האט געטראכט וועגען איהר געטרייען, ליבען ברודער יונתן, וועמען זי פלעגט אלע איהרע סודות אנפארטרויען, פאר וועמען זי האט געקאנט אויס־גיסען איהר הארץ, ווען עפעס האט איהר געדריקט... יע, אלע זיינען אויסגע־שטארבען, און איהר איינציגער לעצטער ברודער, איש בושת, איז אויך גע־טויטעט געווארען...

פלוצלונג האט זי זיך דערמאנט, אז איהר ברודער יונתן האט איבערגע־לאזען א פינף־יאהריגען זוהן, ווען ער איז געפאלען אין שלאכט מיט די פלשתים אויף די בערג פון גלבע. זיין נאמען, געדענקט זי, איז געווען מפיבושת. און ווען זיין ערציהערין האט זיך דערוואוסט, אז די פלשתים דערנעהנטערען זיך, האט זי מפיבושת'ן ארויסגענומען פון זיין בעטעל, און כראגענדיג איהם אויף איהרע הענט, האט זי גענומען אנטלויפען פון שטאדט... אבער לויפענדיג אזוי האסטיג, איז מפיבושת ארונטערגעפאלען פון איהרע הענט און האט אויסגעלענקט ביידע פיס... ער איז פארבליבען א בעל־מום. און זינט דאן האט איהם מיכל נישט געזעהן און אויך פון איהם נישט געהערט... ווער וויים, האט זי איצט געוואונדערט, וואו ער געפינט זיך און צי ער איז נאך איצט צווישען די לעבעדיגע!

מיכל האט אוועקגעשיקט צוויי פון איהרע דינער נאך גבעה, זיי זאלען אויסגעפינען, צי יונתן'ס זוהן לעבט נאך און וואו ער געפינט זיך.

מיט צוויי וואכען שפעטער האבען די דינער געבראכט א באריכט צו מיכל'ן, אז מפיבושת לעבט נאך און אז ער געפינט זיך אין הויז פון מכיר פון דער שטאדט לו־דבר, וואס איז נישט ווייט פון מחנים.

— ווער האט אייך געגעבען דיזע אויסקינפטע? — האט מיכל געפרעגט איהרע דינער.

— ווען מיר זיינען געווען אין גבעה — האט איינער פון די דינער זיך אפגערופען — האבען מיר דארטען געטראפען ציבא, דיין פאטער'ס קנעכט, וועלכער פארוואלטעט נאך אויך איצט די גוט פון שאול'ן. ווען מיר האבען איהם דערצעהלט צוליב וועלכען צוועק דו האסט אונז אהער געשיקט, האט ער אונז געזאגט, אז מפיבושת געפינט זיך אין מכיר'ס הויז פון דער שטאדט

פוסטען שטאַלץ, קען מען זיך נישט ערוועדבען ליעבשאַפט און געטריישאַפט פון פאָלק. א קעניג האָט גאָט געזאַלבט צוליעב'ן פאָלק, און ער דאַרף דינען דעם פאָלק אַזוי ווי דאָס פאָלק דאַרף איהם דינען... .

מיכל האָט געשוויגען, זי האָט איהם נישט געהאַט וואָס צו ענטפערען, אָבער איהר צאָרן האָט נאָך אין איהר געברענט זעהר א לאַנגע צייט, וואָס האָט געפיהרט צו א דערווייטערונג און פערפרעמדקייט צווישען זיי ביידען.

* * *

זינט דער ארון פון גאָט איז געבראַכט געוואָרען קיין ירושלים האָט זיך דוד'ס מלוכה נאָך מעהר בעפעסטיגט... פון אַלע עקען לאַנד איז דאָס פאָלק געקומען מתפלל צו זיין אין ירושלים פאַר דעם ארון הקודש... יעדער האָט געבראַכט מתנות פאַר'ן קעניג און זיינע שרים. ביסלעכווייז איז ירושלים גע־וואָרען דער צענטער פון גאַנץ ארץ־ישראל.

דוד האָט יעצט גענומען טראַכטען פון בויען א בית המקדש אין ירושלים. ער האָט געשיקט רופען נתן דעם נביא און איהם דערצעהלט וועגען זיין פּלאַן.

— איך וואוין יעצט אין א פּראַכטפולען פּאַלאַץ געבויט פון צעדער־בוימער און דער ארון פון גאָט רוהט אין א געצעלט פון יריעות — האָט דוד איהם גע־זאָגט — און דעריבער וואָלט איך וועלען דו זאָלסט מיר געבען אַן עצה צי איך זאָל יעצט אָנפאַנגען בויען א בית המקדש פאַר גאָט?

— גיב מיר צייט ביז איבער נאַכט — האָט נתן דער נביא געזאָגט — און איך וועל די זאַך גוט בעטראַכטען און מאָרגען אין דער פריה וועל איך דיר געבען מיין תשובה.

אויף מאָרגען גאַנץ פריה איז נתן געקומען צו דוד'ן און צו איהם געזאָגט:

— דיין מחשבה צו בויען א הויז, וואו גאָט וועט קענען מאַכען רוהען זיין שכינה, איז זעהר געפעלען אין די אויגען פון גאָט און גאָט בעוויליגט דיין גוטע מהשבה אַזוי ווי דו וואָלסט עס געטהאָן, און ווייל דו ווילסט בויען א הויז פאַר גאָט, וועט דער, וואָס רוהט אין די הימלען, דיר בויען א הויז, וואָס וועט זיך רופען: "מלכות בית דוד" און דיין הויז וועט עקזיסטירען אויף עוויג, כל זמן דיינע קינדער נאָך דיר וועלען געהן אין די וועגען פון גאָט... און וועגען דעם בית המקדש, וואָס דו דענקסט צו בויען, איז נאָך יעצט די צייט נישט געקומען... ווייל די פיעלע מלחמות, וואָס זיינען פאָרגעקומען דורך דיין צייט, און די פיעלע בלוט, וואָס איז אין דיזע מלחמות פערגאָסען געוואָ־רען, מאַכט דיר נישט פּאַסיג צו בויען דעם בית המקדש, ווייל אונזער הייליגע תורה זאָגט אונז אָן "כי חרבך הנפת... ותחללה", מיט דיין שווערד, וואָס דו האָסט אויפגעהויבען קענסטו נישט בויען א מקדש פאַר גאָט... דיין זוהן נאָך דיר, וועט בויען א הויז פאַר גאָט... ווייל אין זיין צייט, האָף איך, וועט זיין שלום מיט אַלע פעלקער און קיין בלוט וועט נישט פערגאָסען ווערען, ווי עס איז פערגאָסען געוואָרען דורך דיין רעגירען...

דוד איז צוגעגאַנגען צום ארון און האָט מתפלל געווען צו גאָט א תפלה דאַנקענדיג איהם פאַר זיין גוטע הבטחה, וואָס ער האָט איהם פערשפּראָכען צו בעפעסטיגען זיין מלכות אויף עוויג...

ווי איינער פון מיינע קינדער. דו זאָלסט תמיד עסען ביי מיין טיש, און וואָס דו וועסט פאַרלאַנגען, וועט באַלד ערפילט ווערען.

מפיבושת איז ביז טרערען גערירט געוואָרען פון דוד'ס צערטליכקייט און גוטסקייט... ער האָט זיך ווידער פאַרנייגט פאַר איהם און מיט א שוואַכער, ציטערענדער שטימע געזאָגט:

— איך בין נישט ווערט, מיין האר קעניג, אז דו זאָלסט טאָן אזוי פיל חסד מיט מיר, דיין קנעכט... איך בין א בעל־מום און איך האָב גאָר קיין האָפענונג נישט, אז איך וועל האָבען די מעגליכקייט ווען עס איז דיר אָפּצוּ־דינען פאַר דיין גוטסקייט צו מיר....

— עס טוט מיר זעהר באַנג, וואָס איך האָב פריהער נישט אויסגעפונען וועגען דיר. די גאַנצע צייט ביסטו געוועזען פאַרוואָגעלט אין דער פרעמד, אָהן פריינד און אָהן שוץ, און איך האָב דערפון נישט געוואוסט... יעצט אָבער בין איך דאַנקבאַר דעם בורא, פאַרוואָס עס איז נאָך נישט צו שפּעט פאַר מיר צו טאָן עפּעס פאַר דעם זוהן פון מיין טייערסטען חבר...

— און דו — האָט זיך דוד אָפּגערופען צו ציבא'ן — דו ביסט געוועזען דער פאַרוואַלטער פון שאול'ס גיטער... פון יעצט אָן וועט שאול'ס גאַנצע אייגענטום איבערגעהן צו מפיבושת'ן. דו און דיינע קינדער זאָלען בעאַר־בייטען זיינע פעלדער און גערטנער און אכטונג געבען אויף אַלעס, וואָס ער פאַרמאָגט. זאָג מיר, וויפיל קינדער האָסטו?

— איך האָב פופצעהן קינדער. זיי זיינען אַלע געזונט און שטאַרק און וועלען זיך גוט אויסטויגען צו דער ארבייט. איך האָב אויך צוואַנציג קנעכט און איך בין זיכער, אז יעדער פון זיי וועט טאָן זיין פליכט, — האָט ציבא געזאָגט.

— גוט! — האָט דוד זיך אָפּגערופען. — יעדען יאָהר וועסטו דאַרפען אָפּגעבען א חשבון, וויפיל געלד מפיבושת'עס אייגענטום האָט אריינגעבראַכט. א טייל פון דעם וועט געהן פאַר דעם אויפהאַלט פון דיין הויזגעזונט און די איבעריגע—אין דעם אוצר פון מפיבושת'ן...

מפיבושת איז פון דאַן אָן פאַרבליבען אין דוד'ס פּאַלאַץ.

אין יענעם יאָהר איז געשטאָרבען נחש, דער קעניג פון עמון, און זיין זוהן חנון איז געוואָרען קעניג איבער די עמונים.

ווען דוד האָט דערהערט, אז נחש איז געשטאָרבען, האָט ער זיך אָפּגערופען צו יואָב'ן, זיין שר צבא:

— דער קעניג נחש איז געוועזען זעהר פריינדליך צו מיר, און ווען דער קעניג פון מואָב האָט איהם געבעטען, ער זאָל געהן מלחמה האַלטען מיט מיר, האָט ער זיך ענטזאָגט איהם צו העלפען... דעם חסד, וואָס ער האָט דאַן מיט מיר געטאָן, וועל איך אַלע מאָל אָפּשאַצען. און יעצט, אז ער איז געשטאָרבען, וועל איך שיקען מיין סימפּאַטיע און טרייסט צו חנון דורך מיינע קנעכט.

— יע, — האָט יואָב געזאָגט, — מיט זיין נייטראַליטעט אין אונזער לעצטער מלחמה מיט מואָב'ן האָט נחש, דער קעניג פון עמון, געוויס פאַרדינט פון אונז, אז מיר זאָלען אויסדריקען צו חנון אונזער טיעפען צער פאַר דעם טויט פון זיין פאָטער.

לו־דבר... ווען מיר האבען איהם געפרעגט, ווי אזוי ער קומט דארטען, האט ער אונז געזאגט, אז דאמאלס ווען ער האט געהערט, אז מען האט געטויטעט איש בושת'ן, האט ער מורא געהאט, טאמער וועט מען אויך זוכען אומצוברענגען מפיבושת'ן, יונתן'ס זוהן, און אזוי ווי מכיר איז נאך אן אלטער פריינד פון דער משפחה פון שאול, האט ער איהם באהאלטען אין זיין הויז.

מיכל איז גלייך אוועקגעגאנגען צו דוד'ן און זיך צו איהם אפגערופען:

— איך געדענק נאך גאנץ גוט, וואס פאר א געטרייע און איבערגעגעבענע פריינד דו און יונתן זיינען געוועזען איינער צום צווייטען... איך וויים, אז איהר ביידע האט געשלאסען א בונד פון ליבשאפט און געטרייהייט, וואס זאל בלייבען פאר קינדס־קינדער... איצט האב איך זיך דערוואוסט, אז פון יונתן איז געבליבען א זוהן מיט'ן נאמען מפיבושת. ער איז א בעל־מום און געפינט זיך אין לו־דבר אין הויז פון מכיר'ן... ער ליגט דארטען באהאלטען אויס מורא פאר זיין לעבען. איז עס נישט צו פיל פון מיין זייט צו בעטען דיך, אז דו זאלסט יונתן'ס זוהן אריבערברענגען אהער, אין ירושלים און געבען איהם פולען שוץ?...

— געבענשט זיי צו גאט, ליבע מיכל, — האט איהר דוד א קוש געטאן, — וואס דו האסט מיך אויפמערקזאם געמאכט וועגען דעם... איך האב גאר נישט געוואוסט, אז עס איז נאך געבליבען א זוהן פון יונתן, וועלכער איז צו מיר געוועזען טייערער און ליבער ווי א ברודער... איך וועל זיין זעהר גליקליך, אז איך וועל עפעס קענען טאן פאר דעם זוהן פון מיין געטרייען פריינד, וועלכער איז געפאלען אין שלאכט ווי א העלד, קעמפענדיג פאר דעם כבוד פון אונזער פאלק... יע, מיכל, מיט דיין יעצטיגער בקשה ביסטו אין מיינע אויגען א כך געשטיגען... איך וועל זי מיט צופרידענהייט באלד ערפילען.

דוד האט געשיקט שליחים צו ציבא'ן, ער זאל קומען צוזאמען מיט מפיבושת'ן צו איהם אין ירושלים.

ווען ציבא און מפיבושת זיינען געבראכט געווארען בעפאר דוד'ן, האבען זיי זיך פארנייגט פאר'ן קעניג.

— ביסטו דאס מפיבושת, יונתן'ס זוהן? — האט איהם דוד געפרעגט.

— יע, מיין האר קעניג, איך בין עס. — האט מפיבושת געענטפערט.

— קום נעהנטער צו מיר, מיין זוהן, — האט דוד צו איהם געזאגט.

מפיבושת איז צוגעקומען נעהנטער צו דוד'ן, און דער קעניג האט איהם ארומגענומען און געהאלזט און געקושט...

— יעצט זעה איך אין דיר א גרויסע עהנליכקייט צו דיין פאטער, — האט דוד געזאגט מיט טרעהרען אין זיינע אויגען. — א, וואס פאר א ליבער און געטרייער פריינד דיין פאטער איז צו מיר געוועזען!... נישט איינמאל האט ער מיך פון א זיכערען טויט געראטעוועט, איינשטעלענדיג דערביי זיין אייגען לעבען אין סכנה... שווער, זעהר שווער צו געפינען נאך אזא פריינד ווי יונתן... ווי ליב ער איז מיר געווען... איך וואלט דאך מיין לעבען אפגעגעבען פאר איהם... און יעצט בין איך גליקליך עפעס צו קענען טאן פאר זיין איינציגען זוהן... דעם גאנצען אייגענטום וואס האט געהערט צו שאול'ן, וועט אפגעגעבען ווערען צו דיר; און דו אליין וועסט ביי מיר פארעבענט ווערען

— שטארבעז וועלען דוד׳ס קנעכט פאר אונזערע אויגען! — האבען אנדערע אויסגערופען.

— דער טויט איז א צו קליינע שטראף פאר זיי! — האט זיך חנון אפגערופען. — מיר דארפען זיי אנטאן א גרויסע שאנדע... מיר וועלען זיי פריהער גוט אנבראבען די ביינער, נאכהער וועלען מיר פון יעדען פון זיי אפּגאלען א האלבע באָרד און ארונטערשניידען די אונטערשטע העלפט פון זייערע קליידער. און אזוי וועלען מיר זיי אוועקשיקען צוריק צו זייער לאנד מיט בושה און חרפה...

מיט גרויס אומגעדולד האט דער קעניג חנון מיט זיינע שרים ערוואַרטעט דוד׳ס שליחים.

ווען זיי זיינען אריינגעקומען אין פאלאץ, איז חנון געזעסען אויף זיין טראָן, ארומגערינגעלט פון זיינע לייבוועכטער. אונטען זיינען געזעסען אלע זיינע שרים און יועצים.

דוד׳ס שליחים האבען זיך פארנייגט פאר דעם קעניג מיט זייערע פּנים׳ער ביז דער ערד, און דער עלטסטער פון זיי האט זיך באלד אויפגעהויבען און געזאגט:

— פרידען צו אונזער האר קעניג, חנון, דער זוהן פון נחש, פרידען צו זיין קרוין, פרידען צו זיין פאלק און פרידען צו זיין לאנד! אונזער קעניג דוד האט דערהאלטען די טרויעריגע בשורה וועגען דעם טויט פון דעם קעניג׳ס פאטער, נחש, און האט אונז געשיקט צו דעם קעניג אויסצודריקען זיין טיפען צער און טרויער איבער דעם טויט פון נחש׳ן. און אין דער זעלבער צייט שיקט ער זיין טרייסטונג צו דעם קעניג און צו זיין פאלק...

ער האט נאך נישט געענדיגט ריידען, און דער קעניג האט א וואונק געטאן צו זיינע לייבוועכטער, און זיי האבען זיך א לאז געטאן צו דוד׳ס שליחים...

— יעדער פון זיי זאל קריגען צו הונדערט שמיץ! — האט דער קעניג אויסגערופען.

באלד האט אויסגעבראכען א הילכיגער געלעכטער איבער׳ן פאלאץ.

די לייבוועכטער האבען גענומען ארונטעררייסען די קליידער פון דוד׳ס שליחים, וועלכע זיינען געשטאנען אזוי צעטומעלט און צעשראקען, אז זיי האבען בעת מעשה נישט געקענט פארשטעהן, וואס דא קומט פאר מיט זיי... זייער בעטען און וויינען האט זיי נישט געהאלפען...

— הונדערט שמיץ אויף די נאקעטע לייבער מוז יעדער פון זיי קריגען!
—האט דער קעניג נאך העכער אויסגעשריען. — זאל יעדער פון זיי וויסען, ווי צו קומען און אויסשפיאנירען אונזער לאנד...

— מיר שווערען ביי דעם גאט פון ישראל און ביי אונזער קעניג דוד, אז מיר זיינען נישט קיין שפיאנען! — האבען די שליחים געשריען פון יסורים...

— שמייסט זיי נאך שטארקער! — האט דער קעניג באפוילען. — שמייסט זיי אזוי לאנג, ביז וואנען זיי וועלען אויפהערען צו שרייען!

און די לייבוועכטער האבען אויסגעפאלגט דעם קעניג׳ס באפעהל מיט צופרידענהייט...

דוד האָט אוועקגעשיקט נאָך עמון דריי שלוחים און זיי פאַרזאָגט איבער־צוגעבען דעם קעניג פון עמון זיין טיפסטע סימפּאַטיע פאַר דעם גרויסען פאַר־לוסט, וואָס דאָס פאָלק פון עמון האָט געליטען אין דעם טויט פון זיין פאָטער...

ווען די שלוחים זיינען אָנגעקומען אין רבה, די הויפּט־שטאָדט פון עמון, האָט מען גלייך געמאָלדען דעם קעניג דערפון.

חנון האָט צוזאַמענגערופען זיינע יועצים און זיך מיט זיי באַראַטען ווי אויפצונעהמען דוד'ס קנעכט.

— ווי מען גיט מיר איבער, זיינען די שליחים פון דוד'ן אָנגעקומען אהער צו טרייסטען מיך אין נאָמען פון זייער קעניג.

— דאָס וויל ער דיר צייגען זיין דאַנקבאַרקייט צו דיין פאָטער נחש'ן, וואָס ער האָט ניט געוואָלט געהן מואב'ן צו הילף, — האָט זיך איין יועץ אָפּ־גערופען. — דעריבער איז מיין עצה, אַז מיר זאָלען געבען זיינע קנעכט אַ זעהר פיינע אויפנאַהמע און דערמיט וועלען מיר פאַרשטאַרקען די פריינד־שאַפט צווישען ביידע לענדער, און אין פאַל פון אַ מלחמה מיט איינעם פון אונזערע שונאים, וועט דוד אונז קומען צו הילף...

— ישראל איז אונזער איינציגער שונא! — האָט אַ צווייטער אויס־גערופען — און איך וויל דאָ פאַר אייך עפענטליך ערקלערען, אַז דער פאַר־שטאָרבענער קעניג נחש האָט זעהר נישט ריכטיג געהאַנדעלט, ווען ער האָט זיך ענטזאָגט צו קומען אונזער שכן מואב'ן צו הילף... איך בין זיכער, אַז מיט אונזערע פאַראייניגטע כחות וואָלט דוד קיינמאָל מואב'ן נישט באַזיגט... פאַרקערט, צוזאַמען וואָלטען מיר אָפּגעהאַלטען אַ גרויסען נצחון איבער דוד'ן און זיין אַרמעע. און דאַן וואָלטען מיר צוריקגעקראָגען אונזערע אַלע שטעדט, וואָס מיר האָבען פאַרלאָרען אין דער מלחמה מיט שאול'ן...

— איך בין אָבער גלייך געווען מיט דער מיינונג, אַז מיר זאָלען קומען מואב'ן צו הילף, אָבער מיין פאָטער האָט זיך צו מיר נישט צוגעהערט, — האָט חנון זיך אָפּגערופען. — מיר וואָלטען געקראָגען אַ סך הילף פון צפון. הדרעזר, דער קעניג פון צובא און ארם, וואָלט זיך מיט אונז פאַראייניגט און מיר וואָלטען פון גאַנץ ישראל נישט איבערגעלאָזען קיין שריד ופליט... יעצט אָבער, אַז מואב איז געגאַנגען קעמפען אַליין, האָט איהם דוד גרינג באַזיגט... נאָכהער האָט ער זיך גענומען צו הדרעזר'ן און צו ארם און האָט זיי אויך באַזיגט... און עס וועט נישט נעהמען זעהר לאַנג, און דוד וועט זוכען אָנצו־פאַנגען אַ מלחמה אויך מיט אונז...

— און איך בין זיכער, — האָט זיך איינער פון די שרים אָפּגערופען, — אַז דאָס, וואָס דוד האָט געשיקט אהער זיינע קנעכט אויסצודריקען זיין מיט־געפיהל צו אונזער קעניג, איז דאָס נישט, ווייל ער האָט אַזוי שטאַרק מכבד געווען דיין פאָטער; עס איז פשוט אַן אויסרייד. אין דער אמת'ן וויל ער, אַז זיי זאָלען אויספאָרשען אונזער לאַנד, זיי זאָלען אויסגעפינען אַלע אונזערע געהיימע וועגען, כדי ער זאָל נאָכהער קומען אויף אונז מיט אַן אַרמעע און אונז פאַרניכטען.

— גערעכט! — האָט דער קעניג אויסגערופען. — דוד האָט זיי געשיקט אויסצושפּיאָנירען אונזער לאַנד...

— אַ טויט צו דוד'ס שפּיאָנען — האָבען איינינע שרים אויסגערופען.

זענד פוסגעהער. טויזענד סאָלדאַטען האָט ער געדונגען פון דעם קעניג פון מעכה און צוועלף טויזענד מאַן האָט ער געדונגען פון דער שטאָדט טוב, וועלכע געפינט זיך ביי דעם גרענעץ פון גלעד.

דוד האָט צונויפגערופען אַלע גבורים און די בראווע סאָלדאַטען און האָט זיי געשיקט מיט יואָב׳ן צו די גרעניצען פון עמון.

ווען יואָב מיט זיין חיל האָבען זיך דערנעהנטערט צו רבה, די הויפּט־שטאָדט פון עמון, האָט יואָב דערזעהן פון ווייטען אַנקומענדיג די מחנות פון ארם צובא און פון איש טוב. ער האָט גלייך צוזאַמענגערופען זיינע גענעראַלען און צו זיי געזאָגט:

— ווי איך זעה, וועלען מיר האָבען אַ מלחמה פון פאַרענט און פון הינטען. איך וועל דאריבער מוזען צוטיילען אונזערע מחנות אין צוויי לאַ־גערען. איך וועל מיט איין אַרמעע געהן קעמפען געגען ארם, און די צווייטע אַרמעע וועט זיין אונטער דער פיהרערשאַפט פון מיין ברודער אבישי.

— אויב דו וועסט זעהן, אַז ארם וועט קריגען די אויבערהאַנט איבער מיינע אַרמעען, זאָלסטו מיר צושיקען פאַרשטאַרקונג פון דיין חיל. און ווען איך וועל זעהן, אַז די עמונים זיעגען, דאַן וועל איך קומען דיר צו הילף. לאָמיר זיך שטאַרקען און זיין בראַוו פאַר אונזער גאָט, פאַר אונזער פאָלק און פאַר אונזער לאַנד... לאָמיר צייגען אונזערע שונאים, אַז פאַר באַליידיגען אַ אידען וועלען זיי טייער באַצאָלען... לאָמיר קעמפען פאַר׳ן כבוד פון אונזער קעניג!

אוריה דער חיתי, וועלכער איז געווען איינער פון די גענעראַלען, איז שטאַרק אין כעס געוואָרען אויף יואָב׳ן, פאַרוואָס ער האָט איהם נישט געמאַכט פאַר דעם פיהרער פון אַלע אַרמעען געגען עמון.

— יואָב ווייס גאַנץ גוט, אַז איך בין מעהר פעהיג פון זיין ברודער אָנ־צופיהרען אַ מלחמה... ער האָט זיך זיכער איבערצייגט אין דעם אין די פריי־ערדיגע מלחמות... יואָב אַליין האָט איהם זעהר שטאַרק געלויבט פאַר זיין העלדישקייט... ער האָט איהם שוין איינמאָל פאַרשפּראָכען צו מאַכען איהם פאַר דעם הויפּט־אָנפיהרער פון עטליכע מחנות. און צום סוף, אין אַזאַ שווערער מלחמה, מאַכט ער גאָר זיין ברודער פאַר דעם הויפּט־אָנפיהרער. אוריה האָט יואָב׳ן דערפון גאָר נישט געזאָגט. ער האָט פאַר איהם שטאַרק מורא געהאַט... יואָב ווייס זיין סוד, און ווען ער זאָל איהם מיט עפּעס דער־צערענען, וועט ער געוויס דוד׳ן דערצעהלען פון אַלעס... איך וועל אָבער איבערצייגעןביידען, אי דוד׳ן, אי יואָב׳ן, ווער עס איז אַ בעסערער גענעראַל: איך אָדער אבישי.

אוריה האָט זיך מיט זיין חיל אַ רוק געטאָן פאַראויס, און איידער אבישי האָט זיך אַרומגעזעהן, האָט ער שוין גענומען אַטאַקירען די עמונים...

יואָב האָט גענומען שטורעמען די פאַראייניגטע מחנות פון ארם, פון טוב און פון מעכה. ער האָט געריטען אויף אַ פערד און מיט זיין שפּיז אין האַנט האָט ער געשטאָכען אויף רעכטס און לינקס. זיינע גבורים האָבען איהם נאָכגעפאָלגט און מיט שאַלען און געשרייען פון נצחון האָבען זיי זיך געוואָרפען אויף זייערע שונאים...

די געדונגענע אַרמעען האָבען זיך שטאַרק דערשראָקען, ווען זיי האָבען

דריי טעג זיינען די שלוחים געווען אין יסורים. אויפֿ'ן פֿערטען טאָג האָט חנון געהייסען אַפּגאָלען יעדען פֿון זיי א האלבע באָרד און אונטערשניידען דעם אונטערשטען טייל פֿון זייערע קליידער, און זיי מיט גרויס חרפּה ארויסגעטריבען פֿון זיין לאַנד.

די שלוחים האָבען זיך קוים דערשלעפּט ביז'ן ירדן, וואו זיי האָבען געטראָפֿען אייניגע אידען, און זיי האָבען זיי אַוועקגעשיקט צו דוד'ן איהם דערצעהלען, ווי אזוי דער קעניג פֿון עמון האָט זיי באהאנדעלט...

ווען דוד האָט עס דערהערט, איז ער אויפֿגערעגט געוואָרען, און זיין כעס האָט אין איהם געברענט. ער האָט גלייך געשיקט קליידער צו זיינע שליחים און זיי אָנגעזאָגט זיי זאָלען בלייבען זיצען אין ירחו, ביז וואנען זייערע בערד וועלען אָנוואקסען... ווייל עס וועט זיין אונמעגליך פֿאר זיי צו קומען אין ירושלים מיט געגאָלטע בערד... ער האָט זיי אויך געהייסען טרייסטען און זיי פֿארזיכערט, אז ער וועט זיך אָפּרעכענען מיט די עמונים פֿאר די שמערצען און די שאנדע, וואָס זיי האָבען פֿארשאפֿט צו זיינע שליחים...

נאָכדעם ווי חנון, דער קעניג פֿון עמון, האָט אזוי שרעקליך געפּייניגט און באליידיגט דוד'ס שליחים, האָט ער באַלד פֿארשטאנען, אז דוד וועט זיך מיט איהם אָפּרעכענען דערפֿאר... יעצט האָט איהם שוין שטארק פֿארדראָסען פֿארוואָס ער האָט די שליחים אינגאנצען נישט געטויטעט... ווען פֿון זיי וואָלט קיין געדעכעניס נישט געבליבען. דאַן וואָלט־דוד גאָר נישט אויסגעפֿונען, וואָס מיט זיי האָט פּאסירט... ער וואָלט קיינמאָל נישט פֿארדעכטיג, אז דאָס האָבען די עמונים געטויטעט זיינע שליחים פֿון שלום.

חנון האָט ווידער צוזאמענגערופֿען זיינע שרים און זיך מיט זיי געהאלטען אָן עצה, וואָס ווייטער צו טאָן.

— דוד וועט געווים אָנקומען מיט א גרויסער ארמעע זיך אָפּצורעכענען מיט אונז, — האָט דער קעניג זיך אָפּגערופֿען. — מיר דארפֿען זיין געגרייט.

— מיר קענען נישט ערווארטען, אז אונזערע שכנים פֿון צפֿון זאָלען אונז קומען צו הילף, — האָט אן עלטערער מיניסטער געזאָגט, — מיר האָבען זיי נישט געהאָלפֿען אין זייער מלחמה מיט דוד'ן. אָבער ווען מיר זאָלען קענען ארייננקריגען גענוג געלד אין קעניגליכען אוצר, דאַן וואָלטען מיר געקענט אָפּדינגען אן ארמעע פֿון ארם און פֿון אנדערע מלוכות, און זיי וואָלטען אונז געהאָלפֿען מלחמה האלטען מיט דוד'ן.

חנון האָט אונטערגעשריבען א באַפֿעהל, אז יעדער איינער זאָל ברענגען וויפֿיל גאָלד און זילבער ער פֿארמאָגט אין אוצר פֿון דער מלוכה.

"אויב איהר וועט נישט וועלען אָפּגעבען אייער געלד צו פֿארטיידיגען אונזער פֿאָטערלאנד, דאַן וועט קומען דוד און עס אַלץ־איינס ביי אייך צונעהמען און דערצו וועט ער אייך צונעהמען פֿאר קנעכט און אייערע פֿרויען און קינדער וועט ער טויטען מיט'ן שווערד."

אלע עמונים האָבען גלייך גענומען אויסליידיגען די גאָלד פֿון זייערע הייזער, און די פֿרויען האָבען אויסגעטהאָן זייער ציערונג און דאָס אַוועקגעטראָגען צום קעניג...

חנון האָט גלייך אָפּגעדונגען: פֿון ארם צובא אן ארמעע פֿון צוואנציג טויי־

צוועק... איך האָב זיך נאָר וואָס דערוואוסט, אַז די פעלקער פון צפון ריידען זיך צוזאַמען און זוכען אונז ווידער צו באַפאַלען... מיר דאַרפען זיין געגרייט... מיר מוזען איינמאָל פאַר אַלע מאָל מאַכען אַ סוף צו אונזערע שונאים פון צפון. מיר וועלען טאָן צו זיי, ווי מיר האָבען געטאָן צו אונזערע שונאים פון מערב, די פלשתים.

ווען דער קעניג פון ארם צובא האָט געזעהן די גרויסע מפלה, וואָס זיינע מחנות האָבען געליטען פון יואב'ן, האָט ער געשיקט שליחים צו הדרעזר'ן און צו די איבעריגע קעניגען פון ארם און צו זיי געזאָגט: "מיר מוזען זיך איינ־מאָל פאַר אַלע מאָל פאַראייניגען און קעמפען געגען דוד'ן און יואב'ן. ווייל אויב מיר וועלען שטעהן באַזונדער, וועט דוד אונז פאַרניכטען איינציגווייז... די מלוכה, וועלכע וועט זיך ענטזאָגען צו פאַראייניגען זיך מיט אונז און קומען העלפען קעמפען געגען דעם קעניג פון ישראל, וועט באַטראַכט ווערען פאַר אונזער שונא; און ווען מיר וועלען זיך צוריקציהען זיגרייך פון דער מלחמה, וועלען מיר נקמה נעהמען פון די אַלע, וועלכע זיינען געשטאַנען פון דער ווייטען..."

אַלע מלוכות פון ארם האָבען זיך פאַרזאַמעלט און זיינען גרייט געווען אָנצופאַנגען די מלחמה מיט דוד'ן, אַ חוץ תעי, דער קעניג פון חמת.

— איך האָב געשלאָסען אַ בונד מיט דוד'ן און איך וועל נישט געהן קעמפען געגען איהם... און אַ חוץ דעם, איז הדרעזר מיין גרעסטער שונא, און איך וועל זיכער איהם נישט געהן העלפען געגען דוד'ן.

— דערפאַר — האָט דער קעניג פון ארם געענטפערט תעי'ן — ווען מיר וועלען זיך צוריקקעהרען מיט נצחון פון דער מלחמה, וועלען מיר דיין קרוין און דיין לאַנד אָפּגעבען צו הדרעזר'ן און דו וועסט זיך געפינען אונטער זיין טיש און קלייבען די ברעקלעך, וואָס הדרעזר וועט דיר אַרונטערוואַרפען.

דוד האָט צוזאַמענגעשטעלט איינע פון די גרעסטע אַרמעען און האָט אָוועקגעמאַרשירט נאָך צפון אַנטקעגען די מחנות פון אַלע מלוכות פון ארם.

דער קעניג פון ארם צובא האָט געשיקט אָנזאָגען חנון, דעם קעניג פון עמון, וועגען דער באַנייטער מלחמה, וואָס ער געהט פיהרען קעגען ישראל. אָבער חנון האָט שוין מורא געהאַט צו פאַרלאָזען די פעסטונג און ער האָט איהם געענטפערט: "די מחנות, וואָס איך האָב געקראָגען פון ארם, האָבען זיך אַרויסגעוויזען צו זיין זעהר שוואַך און מוטלאָז... ווי פיינגלינגע זיינען זיי צעלאָפען פון יואב'ס ערשטען אָנגריף... און דיזער ביישפּיל פון שוואַכ־קייט, וואָס דיינע אַרמעען האָבען אַרויסגעוויזען, האָט געמאַכט זעהר אַ שווע־רען איינדרוק אויף מיינע מחנות, וועלכע האָבען זיך אויך שטאַרק דערשראָקען און צעלאָפען, איבערלאָזענדיג זייערע שטעדט און דערפער פאַר דעם שונא... יואב האָט פאַרוויסטעט אונזערע אַלע שטעדט, און מיינע סאָלדאַטען זיינען יעצט פאַרנומען אין ווידער־אויפבויען די חרוב'ע שטעדט... איך קען דיר נישט שיקען מיינע חילות, אָבער איך וועל דיר אַרויסהעלפען מיט געלד און שפּייז.

די מלחמה האָט זיך אָנגעפאַנגען... דוד אַליין האָט געפיהרט זיינע אַרמעען אין קאַמף. ער איז אַריבער דעם ירדן און איז אָנגעקומען אַנטקעגען די מחנות פון ארם.

דער קאַמף איז געווען אַ פאַרביטערטער. ביידע צדדים האָבען געקעמפט

געזעהן מיט וואָס פאַר א גבורה יואָב און זיינע גבורים זיינען אויף זיי אנגע־פאַלען, און האָבען גענומען לויפען אויף צוריק אין גרויס טומעל און אומ־אָרדענונג...

יואָב האָט זיי נאָכגעיאָגט און האָט זיי שטאַרק צעשלאָגען און די איבעריגע זיינען צעלאָפען אין זייערע לענדער...

ווען יואָב איז פאַרטיג געוואָרען מיט אַרם, איז ער געגאַנגען העלפען זיין ברודער אבישי'ן. אָבער ווען די עמונים האָבען זיך דערוואוסט פון דער מפּלה פון אַרם, זיינען זיי צעלאָפען פון זייערע שטעדט און האָבען זיך באַפעסטיגט אין זייער הויפּט־שטאָדט רבה... יואָב און אבישי האָבען פאַרוויסטעט די אַלע קלענערע שטעדטלעך פון עמון און צוגענומען אַלעס, וואָס זיי האָבען דאָרטען געפונען. זיי זיינען צוגעקומען צו דער הויפּט־שטאָדט און גענומען איהר באַלאַגערען...

איינינע וואָכען האָבען זיי געלאַגערט אַרום דער שטאָדט. די פעסטונג פון רבה איז געווען זעהר מעכטיג, און יואָב האָט זיך אַרומגעזעהן, אז עס וועט זעהר לאַנג נעהמען, איידער ער וועט האָבען די מעגליכקייט איינצונעהמען די פעסטונג. דעריבער האָט ער זיך אָפּגערופען צו זיין ברודער און די איבעריגע גענעראַלען:

— מיר האָבען צעשלאָגען די עמונים און אַלע זייערע מיטהעלפער... מיר זיינען יעצט ביי די טויערען פון עמון'ס הויפּט־שטאָדט. עס וועט אונז נעהמען א לאַנגע צייט, איידער מיר וועלען איינגעהמען די פעסטונג... מיר טאָרען אָבער ביי דער יעצטיגער לאַגע נישט פאַרשווענדען אונזערע גאַנצע כחות אויף דיזער פעסטונג... מיר דאַרפען זיך ריכטען, אז אַרם וועט אזוי שנעל זיך נישט אונטערגעבען... זיי וועלען זוכען די הילף פון אַנדערע מלוכות און וועלען נאָכאַמאָל קומען מלחמה האַלטען מיט אונז. דעריבער האָב איך באַשלאָסען, אז מיר זאָלען זיך דערווייל צוריקציהען פון דער פעסטונג און צוריקגעהן נאָך ירושלים... אונזער חיל איז שוין אויסגעמאַטערט, און אונזער שפּייז וועט אויך לאַנג נישט אָנהאַלטען. יע, מיר וועלען זיך יעצט צוריקציהען. אָבער מיר זיינען נאָך נישט פאַרטיג מיט די עמונים; דעם קומענדען פריהלינג וועלען מיר קומען און נישט אָפּטרעטען פון פעסטונג, ביז וואַנען מיר וועלען איינגעהמען די הויפּט־שטאָדט פון עמון און באַשטראָפען דעם קעניג מיט זיין פאָלק פאַר זיין גרויזאַמער באַהאַנדלונג פון די שליחים פון דוד, וועלכע זיינען געשיקט געוואָרען מיט א שליחות פון שלום...

אויף מאָרגען גאַנץ פריה האָט זיך יואָב צוריקגעצויגען פון דער פעסטונג און איז אַוועק מיט זיין גאַנצען חיל צוריק נאָך ירושלים.

דוד האָט איהם באַגריסט צו זיין גלענצענדען זיעג, וואָס ער האָט אָפּגע־האַלטען איבער די פאַראייניגטע אַרמיען און האָט יואָב'ן געלויבט פאַר זיין קלוגען פאַרשטאַנד און לאַגישען שכל...

— דאָס, וואָס דו האָסט צוריקגעטראָטען פון דער פעסטונג, איז ביי מיר נאָך מעהר אָנגעלעגט, ווי דו וואָלסט זיי אינגאַנצען באַזיעגען, ווייל דאָס איז געווען א זעהר קלוגער און אויסגערעכענטער שריט... אַנשטאָט צו פאַרברענגען א לאַנגע צייט מיט א מיעדער אַרמיע אַרום א שטאַרקער פעסטונג, האָסטו זי אהער געבראַכט, וואו מיר וועלען די אַרמיע קענען אויסנוצען פאַר א בעסערען

זיך פיהלען ווען זי וועט דערהערען ווי אזוי דוד האט איהם דערהויבען צו אזא הויכען ראנג... ער איז געפאלען אויף זיינע קניע און זיך פארנייגט פאר'ן קעניג:

— ווער בין איך? א נישטיגער קנעכט וועלכער איז נישט ווערטה די שטויב אונטער דיינע טריט, וואס מיין האר קעניג זאל מיר אזא כבוד אנטהאן און מיר מאכען פאר די צווייטע האנד פון מיין האר יואב'ן... איך דאנק דיר, מיין האר קעניג, פון מיין טיעפסטען הארצען.

מיט שנעלע טריט איז אוריה געגאנגען אהיים אנזאגען זיין פרוי, בת שבע'ן, וועגען דעם גרויסען כבוד וואס דער קעניג האט איהם נאר וואס אנגעטהאן... א פרייד האט זיך צוגאסען איבער אלע זיינע גליעדער... יעצט איז ער זיכער אז בת שבע וועט איהם נאך מעהר ליעב האבען... זי וועט דאך זעהן וואס פאר א מיינונג דער-קעניג האט וועגען איהם. ער איז כמעט אזא חשוב ביי דוד'ן ווי יואב... עס איז געווען א גרויסער גליק פאר איהם וואס דוד האט זיך בעטיי-ליגט אין דער לעצטער מלחמה. דער קעניג האט געהאט א געלעגענהייט צו זעהן דעם אונטערשיעד פון איהם ביז אבישי'ן... יואב וואלט זיכער נישט באמערקט זיינע פעהיגקייטען אויפ'ן שלאכטפעלד, און אפילו ווען ער וואלט יא געזעהן, וואלט ער פאר דעם קעניג געלויבט זיין ברודער מעהר ווי איהם... יעצט אבער וועט יואב זיין געצוואונגען איהם צו אנערקענען אלס אבישי'ס אויבערהאר...

דא האט זיך פלוצלינג אוריה'ס הארץ א צאפעל געטהאן. ער האט א טראכט געטהאן פון דעם וואס יואב וויים זיין סוד... און עס קען דאך זיין אז יעצט וועט ער געפינען פאר נויטיג צו דערצעהלען דוד'ן וועגען דעם... א שוידער איז דורכגעגאנגען זיין קערפער ווען ער האט גענומען טראכטען דערפון. אמת, יואב האט איהם פערשפראכען זיין סוד פאר קיינעם נישט צו דערצעהלען. אבער יעצט וועט זיין אייפערזיכטיגקייט זיין א גענוגענדע אורזאכע פאר איהם נישט צו האלטען זיין ווארט... ער זאל נאר וועלען קען ער איהם זיין גאנצען גליק צושטערען. יעצט האט אוריה'ן שטארק פארדראסען וואס ער האט זיך מודה געווען... ער האט געדארפט דאן באשטעהן אז דאס וואס בענה און רכב האבען איהם בעשולדיגט איז א ליגען... אבער דער כיטרער יואב האט עס פון איהם ארויסגעקראגען ווען ער האט איהם געמאכט צו גלויבען אז ער וויים אויף זיכער דאס ער איז בעגאנגען די עוולה געגען דוד'ן... "מיט דיין פארלייקענען וועסטו זיכער זיך טהאן מעהר שלעכטס ווי גוטעס, ווען דו וועסט מיר דערצעהלען דעם גאנצען אמת, וועט עס בלייבען ביי מיר א סוד אויב דו וועסט זיך נאר אויפפיהרען ווי עס דארף צו זיין". מיט אזעלכע ווערטער האט עס יואב פון איהם דאן ארויסגעקראגען דעם גאנצען אמת... ווער וויים, עס קען נאך זיין אז דאס וואס ער האלט יעצט פאר זיין גליק, קען עס נאך אין א גרויסען אומגליק פערוואנדעלט ווערען... ער האט בעמערקט ווי שטארק אומצופרידען יואב איז געווען ווען דער קעניג האט איהם געלויבט אין זיין אנוועזענהייט... ער וועט זיך מוזען זעהן מיט יואב'ן און פארזיכערען איהם אז ער איז איהם געטריי און איבערגעבען ווי פריהער...

אוריה איז אריינגעקומען צו זיך אין הויז א מונטערער און א פרעהליכער. ער איז גלייך צוגעקומען צו בת שבע'ן און איהר גענומען קושען און האלזען.

— מיין טהייערע בת שבע! — האט ער אויסגערופען מיט פרייד, — איך האב דיר זעהר פרעהליכע נייעס צו דערצעהלען. דער קעניג האט מיר חיינט

מיט פארצווייפלונג. די פאראייניגטע מחנות פון אלע מלוכות פון ארם האט געפיהרט דער באוואוסטער שטארקער גענעראל פון ארם צובא, שובק... אבער נאך א שווערען קאמף, וואס האט געדויערט צעהן טעג, האט דוד געזיעגט. זיבען טויזענד רייטער פון רייטוועגען און פערציג טויזענד פוסגעהער האט דוד געטויטעט אין יענער מלחמה. און אויך דעם קאמאנדיר שובק האט ער גע־טויטעט... די איבערגעבליבענע זיינען זיך צעלאפען אין ווילדען שרעק.

ווען אלע מלוכות האבען דערזעהן, אז זיי האבען יעצט נאכאמאל געקרא־גען א מפלה, האבען זיי געבעטען דוד'ן, אז ער זאל מיט זיי שלום מאכען. דוד האט מיט זיי שלום געמאכט, און זיי האבען דוד'ן געדינט און איהם געצאלט צינזען. זיי האבען שוין פארזאגט א צעהנטען מעהר נישט צו העלפען די עמונים און די איבעריגע מלוכות אין זייערע מלחמות מיט דוד'ן.

אין די מלחמה מיט ארם וואס דוד האט פערזענליך אנגעפיהרט, האט ער באמערקט ווי שטארק אוריה דער חתי האט זיך אויסגעצייכענט אין עטליכע שלאכטען. ער האט אין איהם באמערקט גרויסע פעהיגקייטען אלס אנפיהרער פון אן ארמיי. און דאריבער ווען דוד האט זיך צוריקגעקעהרט נאך ירושלים האט ער גלייך געשיקט רופען אוריה'ן און אין יואב'ס אנוועזענהייט האט ער זיך צו איהם אפגערופען:

— אין דעם טאג ווען איך בין געקרוינט געווארען קעניג איבער דעם שבט יהודה, האט דאן בת שבע, דיין פרוי, פון מיר געבעטען איך זאל דיך בעשטימען פאר א שר אלף אלס א באלוינונג וואס דו האסט מיר געגעבען א ווארנונג אין דער ריכטיגער צייט, ווען איך האב זיך אויסבעהאלטען פון שאול'ן אין בת שבע'ס הויז... איך האב דעם פערלאנג פון בת שבע'ן גלייך ערפילט און דיך גע־מאכט פאר א שר אלף, באטש איך בין נישט געווען זיכער אין דיינע פעהיגקיי־טען אויפ'ן שלאכטפעלד... יעצט אבער האב איך געהאט א געלעגענהייט צו זעהן ווי בראוו און העלדיש דו האסט געקעמפפט געגען דעם שונא... איך האב בעאבאכטעט אז דו ביזט נישט נאר א גוטער קעמפפער, נאר דו ווייסט אויך ווי זיך אומצוגעהן מיט אן ארמיי... מיט דיינע טויזענד סאלדאטען האסטו געקעמפפט געגען א מהנה פון צעהן טויזענד שונאים און דו האסט זיי בע־זיעגט... איך וויל דיר דאריבער אויסדריקען מיין טיעפסטען דאנק פאר דיין העלדישקייט, און איך וועל דיר דערהויבען צו א העכערען ראנג... פון יעצט אן וועסטו ווערען די צווייטע האנד פון יואב'ן, מיין הויפט קאמאנדיר איבער אלע ארמייען, דיין געטרייהייט וואס דו האסט צו מיר ארויסגעוויזען אין דער צייט פון מיין וואגלען, און דיין גרויסע גבורה וואס דו האסט ארויסגעצייגט אין דער לעצטער מלחמה, מאכט דיר פאסיג פאר דעם הויכען אמט וואס איך באט דיר אן. און איך האף אז מיין הויפט־גענעראל יואב וועט צוגעבען אז איך האב רעכט... און דו האסט עס פארדיענט.

א ביטערער שמייכעל האט זיך באוויזען אויף יואב'ס ליפען. אבער ער האט געשוויגען.

אוריה איז געשטאנען ווי בערוישט פון גליק. ענדליך וועלען אלע זיינע שטרעבונגען און האפנונגען פארווירקליכט ווערען. ווי גליקליך בת שבע וועט

חברון. אמנון, דער זוהן פון אחינעם איז געוועזן זיין בכור. דער צווייטער זוהן איז געוועזן כלאב, אדער ווי דוד האט איהם גערופען, דניאל; איהם האט אביגיל געבארען צו דוד'ן; זיין דריטער זוהן איז געוועזן אבשלום, דער זוהן פון מעכה, וועלכע איז געוועזן די טאכטער פון תלמי, דעם קעניג פון גשור. מעכה האט אויך געבארען א טאכטער צו דוד'ן און איהר נאמען איז געוועזן תמר. דער פיערטער איז געוועזן אדניה, דער זוהן פון חגית; דער פינפטער, שפטייה, דער זוהן פון אביטל און יתרעם, דער זוהן פון עגלה איז געוועזן דוד'ס זעקסטער זוהן.

נתן דער נביא פלעגט קומען יעדען טאג אין פאלאץ וואו ער פלעגט פערזאמלען אלע זיהן פון דוד'ן און מיט זיי לערנען די תורה און די געזעצע פון פאלק.

דוד האט זעהר ליעב געהאט אלע זיינע קינדער, איבערהויפט זיין ערשטגעבארענעם אמנון. ער האט געבעטען נתן דעם נביא, ער זאל זיך מיט אמנון'ס ערציהונג אפגעבען מעהר ווי מיט די איבריגע.

— אמנון איז מיין בכור, — האט דוד געזאגט צום נביא, — און נאך מיין טויט וועט ער ירש'נען מיין קרוין, דאריבער מוז ער זיין מעהר ווי די איבריגע געגרייט צו דיענען זיין פאלק און לאנד.

נתן האט געשוויגען. ער האט נישט געוואלט ענטוישען דעם קעניג. אבער אין זיין הארצען האט ער געוואוסט אז אמנון האט נישט קיין גוטע מיינונג. ער האט געזעהן אין איהם פיעלע חסרונות וועלכע האבען זיך אזוי בולט ארויסגעוויזען דורך זיין פארקעהר מיט זיינע איבריגע ברידער און חברים. אמנון איז געוועזן גייציג און עגאאיסטיש, ער איז געוועזן זעהר איינגהערציג און א שוואכלינג, דערצו האט איהם זיין מוטער אחינעם שטארק צולאזען... זי האט איהם ביי יעדער געלעגענהייט געלאזט וויסען אז ער וועט ווערען קעניג, און ער האט זיך זעהר שטארק דערמיט איבערגענומען... ווען ער פלעגט אין כעס ווערען אויף איינעם פון זיינע ברידער, פלעגט ער צו איהם זאגען: "ווארט ביז וואנען איך וועל ווערען קעניג, דאן וועל איך אפטיילען דיין קאפ פון דיינע פלייצעס".

נתן דער נביא האט עס אלעס באמערקט און האט דאריבער אמנון נישט איבריג ליעב געהאט.

— פארוואס זאגסטו מיר גארנישט וועגען אמנון, מיין בכור?! — האט דוד פארגעווארפען דעם נביא, — ווען איך דערמאהן אמנון צו דיר שווייגסטו... ווייסטו דען נישט אז ער וועט זיין קעניג נאך מיר?...

— די מלוכה ליגט אין די הענד פון גאט! — האט איהם נתן געענטפערט, — און דערהוייל איז שווער פאראויסצוזאגען ווער פון דיינע זיהן וועט דיין טראהן ירש'ענען נאך דיך.... ווייל דער קעניג נאך דיר וועט דארפען שטעהן נישט נידריגער פון דיר, כיין האר, און דערוייל געפינט זיך נאך נישט צווישען דיינע זיהן איינער וועלכער זאל זיך קענען פארגלייכער צו דיר אין חכמה, איז גבורה און אין יראת שמים... נאך מעהר, דער יורש פון דיין קרוין וועט דארפען שטעהן אויף א העכערער מדרגה ווי זיין פאטער, ווייל ער וועט בויען דעם בית המקדש פאר גאט...

— אבער אמנון איז נאך יונג, ער האלט זיך נאך יעצט אין ענטוויקלען, און עס קען דאך זיין ווען ער וועט עלטערען ווערען, וועט ער ארויסווייזען אט די אלע מעלות וואס דו האסט יעצט דערמאהנט.

דערהויבען צו א העכערען ראנג. פון היינט אן בין איך די צווייטע האנד פון יואב'ן. אין דער צייט פון מלחמה וועל איך קאמאנדירען גרויסע ארמייען אזוי ווי יואב...

— דו זעהסט, מיין מאן, — האט זיך בת שבע אפגערופען מיט שטראה־לענדע אויגען, — אז דוד האט קיינמאל נישט פארגעסען די גרויסע טובה וואס דו האסט איהם געטאן, בעת ער האט זיך אויסבעהאלטען אין אונזער הויז, און ביי יעדער געלעגענהייט ווייזט ער ארויס ווי שטארק ער שאצט אפ דיין עהרליכקייט און געטרייקייט צו איהם... און איך מוז דיר מודה זיין, אוריה, דאס ביז יענער צייט ווען דו האסט ארויסגעצייגט דיין ריכטיגען כאראקטער, האב איך בע־שלאסען דיר אויפצוגעבען. מיר האט זיך געדוכט אז מירביידע זיינען נישט קיין גלייכע פאר... נאר ווען איך האב דערזעהן דיין נאבעלע הארץ, וואס טראץ דעם וואס דיר האט זיך געדוכט אז איך האב דוד'ן ליעב בעקומען און דאס ער איז דיין שטארקער געגנער אין ליעבע, האסטו דאך איהם גערעטעט פון טויט... מיט דיזער ווירדיגער טהאט האסטו ווידער מיין הארץ געוואונען, און דער קעניג איז דיר אויף אייביג דאנקבאר...

— אבער מיין ליעבע בת שבע, — האט אוריה אויסגערופען, — דער קעניג האט מיך יעצט ערהויבען נישט צוליעב יענער געשיכטע אין בית שמש, נאר צוליעב דעם וואס ער האט אליין צוגעזעהען ווי איך האב זיך אויסגעצייכענט אויף דעם שלאכטפעלד. ער האט באמערקט מיט וואס פאר א גבורה איך האב מיט מיינע טויזענד סאלדאטען געקעמפפט געגען צעהן טויזענד פון דעם שונא...

— אבער אין מיינע אויגען ביזטו דערהויבען געווארען זינט דאן ווען דו האסט ארויסגעוויזען די צערטליכקייט פון דיין נשמה.... זינט דאן ביזטו מיין מאן געווארען . . . בת שבע האט מעהר ניט געקענט ריידען, טרעהרען האבען איהר גענומען שטיקען. זי האט געפונען אן אויסרייד פאר אוריה'ן און איז ארויס פון צימער.

אכט-און-צוואנציגסטער קאפיטעל

בת שבע'ס ענטוישונג אין אוריה'ן

אויף איינעם פון די בערג אין ירושלים איז געשטאנען דוד'ס פראכטפאלער פאלאץ, געבויט פון די צעדער בוימער וואס חירם, דער קעניג פון צר האט צו איהם געשיקט, צוזאמען מיט פיעלע ארכיטעקטען און בויער. איינינגע יאהר האט געדויערט דאס אויסבויען פון פאלאץ. דוד האט געהאט זיינע אייגענע פלענער פאר'ן פאלאץ און האט די גאנצע צייט אכטונג געגעבען אז די ארבייט זאל געטהאן ווערען לויט זיין געשמאק. ארום פאלאץ האט ער געבויט בעזונדערע געביידען פאר זיינע פרויען. רעכטס, צום ארייננגאנג פון פאלאץ איז געשטאנען די געביידע פון מיכל'ן; דאביי איז געווען אביגיל'ס און אחינעם'ס געביידעס. לינקס זיינען געשטאנען די געביידעס פון מעכל, פון חגית, פון אביטל און פון עגלה, דוד'ס אנדערע פרויען. יעדע פון דוד'ס פרויען האט זיך געוואהנט בע־זונדער, אין איהר געביידע, מיט איהרע קינדער.

זיבען קינדער זיינען צו דוד'ן געבארען געווארען ווען ער איז נאך געווען אין

רונג און בעצויבערונג, ער נעהמט זיין הארפע אין האנד און זינגט א לויב־געזאנג צו גאט, בעגלייטענדיג דאס ליעד מיט זיינע פינגער אויף דער הארפע:

בענטש מיין זעעלע, דעם אלמעכטיגען!
דעם הערליכען גאט, דעם גערעכטיגען!
ער הילט זיך איין מיט ליכט ווי א קלייד,
דעם הימעל ווי א פארהאנג צושפרייט!

די לבנה, די זון, קומען אין צייט;
דורך זיי ווערט דיין שעהנע וועלט באנייט...
אה, גאט! ווי גרוים זיינען דיינע וואונדער,
מיט חכמה מאכסטו יעדען באזונדער!

די הימלען דערצעהלען דיין כבוד און רוהם,
דיין גרויסע גרעניצלאזע מאכט אומעטום!
איין טאג רעדט צום אנדערען; נאכט צו נאכט,
לאזט וויסען דיין גרויסקייט און דיין פראכט...

אלעס ארום איז געווען שטיל, און דוד׳ס קלינגענדע און אנגענעהמע שטימע אין בעגלייטונג פון זיסע מעלאדיען פון זיין הארפע, האט זיך צוטראגען אין דער לופטען און צוגעגעבען פיעל רייץ און כשוף צו דער אנקומענדער נאכט...

דער דאך פון דוד׳ס פאלאץ איז געווען גאנץ הויך, ווייט פון מענשען׳ס אויג און אויער, און אין דיזער איינזאמקייט האט דוד געפונען א דערהויבונג צו זיין נשמה און א דערלייכטערונג צו זיין גוף... דארטען אויבען האט ער זיך מתיחד געווען מיט דער שכינה, און איהם האט זיך געדוכט אז די היילינגע ווער־טער וואס גאט האט ארויסגערעדט אויף דעם בארג סיני האבען זייער ווידערקלאנג אין זיינע אויערען... גליקליכע מאמענטען אין זיין לעבען זיינען געווען יענע אבענדען, ווען אונגעשטערט פון מענשען פלעגט ער אויסגיסען זיין הארץ פאר גאט און אויסשפיעלען די שעהנע הערליכע מעלאדיען אויף זיין הארפע...

דוד האט זיך גארנישט פארגעשטעלט אז אין זיין אפגעזונדערטקייט ווערט ער ענג נאכגעפאלגט פון א פאר וואונדערשעהנע אויגען, און זיין שטימע מיט די קלאנגען פון זיין הארפע פאלען אויף א פאר נייגעריגע אויערען...

אומבאמערקטערהייד פלעגט בת שבע ארויפגעהן יעדען אבענד אויף דעם דאך פון איהר הויז וואס איז געשטאנען נישט ווייט פון דוד׳ס פאלאץ... און כאטש איהר דאך איז געווען א סך נידריגער פון דעם דאך וואו דער קעניג איז געווען, האט זי דאך געקענט הערען זיין שטימע און די טענער פון זיין הארפע.

אין א ווינקעל פון איהר דאך איז בת שבע געזעסען. איהרע אויגען ווי צוגעקלעפט צו דער ריכטונג וואו דוד׳ס פיגור האט זיך באוועגט... איהרע אויערען אנגעשטעלט צו די טענער פון זיין געזאנג און שפיעלען... צוגעשמידט צו איהר פלאץ איז בת שבע געזעסען און געשפונען און געוועבט וואונדער־שעהנע חלומות... יעדער קלאנג האט געוויברירט אין איהר הארצען... אין די ריטמישע באוועגונגען פון דעם קעניג האט זי געזעהן די אבשפיגלונג פון זיין פאעטישער

— אט דאס האב איך דיר מאקע געזאגט, — האט זיך דער נביא אפגע־רופען, — אז עס איז שווער פאראויסצוזאגען וועלכער פון דיינע זיהן עס וועט קעניגען נאך דיר... דערווייל ווייזט אמנון נישט ארוים דאס ער בעזיצט זאגאר העלפט פון דיינע פעהיגקייטען, וואס זאל איהם מאכען ראוי צו זיין דיין נאכ־פאלגער...

— און וואס איז דיין מיינונג וועגען מיין דריטען זוהן, אבשלום? — האט איהם דוד ווידער געפרעגט.

— זיין נאמען איז זעהר צוגעפאסט פאר דיין יורש, — האט נתן געענט־פערט מיט א שמייכעל, — ווייל שלום וועט הערשען אין די צייטען פון דיין יורש... דאך צווייפעל איך אויב גאט האט איהם אויסערוועהלט צו קעניגען נאך דיר... ווייל זיין הארץ איז נישט גאנץ מיט גאט, און זיין חכמה און פאר־שטאנד איז נישט גרוים גענוג צו מאכען איהם פאר קעניג איבער ישראל.... און דיינע איבריגע זיהן זיינען נאך צו יונג אז מען זאל שוין קענען אורטהיילען זייערע כאראקטערע און מידות...

— דאך האף איך, — האט דוד אויסגערופען, — אז ווען די צייט וועט קומען און אמנון וועט דארפען פארנעהמען מיין פלאץ, וועט ער זיין פאסיג צו ווערען דער קעניג איבער ישראל....

— וואונדערבאר זיינען די וועגען פון גאט, און ווער קען יעצט פאראויס־זאגען זאכען וואס וועלען געשעהן מיט יאהרען שפעטער, — האט דער נביא געזאגט.

דוד האט פארשטאנען אז נתן דער נביא פארבארגט עפעס פון איהם, אבער ער האט איהם יעצט נישט געוואלט בעטען דרינגענד ער זאל איהם זאגען וועגען זיינע זיהן.

דוד איז געווען א גוטער און ליעבענדער פאטער צו זיינע קינדער. ער פלעגט מיט זיי פארברייננגען זעהר פיעל צייט... ער פלעגט זיי אלעמען פאר־זאמלען אין זיין צימער, און זיי דערצעהלען די געשיכטע פון זיין יוגענד און פאר זיי זינגען זיינע מזמורים וואס ער האט פערפאסט... ער האט זיי געלערנט פערשידענע תפלות וואס ער פלעגט מתפלל זיין צום אלמעכטיגען.

אין אווענט האט דוד ליעב געהאט צו פארברייננגען אליין אויף דעם דאך פון זיין פאלאץ מיט זיין הארפע.

א קיהלער צפון ווינט האט אויף איהם געבלאזען און האט איהם דערקוויקט און דערפרישט... פון זיין דאך האט ער ליעב געהאט צו בעאבאכטען די פראכט־פאלע זונען־אונטערגאנג. דער פייערדיגער רויטער באל וואס האט געהערשט איבער דעם מערב ים, ווארפט די לעצטע גאלדענע שטראהלען אויף דעם קריסטאל בלויען הימעל... זיין פאעטישע נשמה ווערט דערהויבען פון בעגייסטע־

פארבריינגט דארט איינער אליין... זי האט געהערט זיין וואונדער־שעהנע שטימע און די זיסע טענער פון זיין הארפע... זי איז פון דעם אלעס בעצויבערט געוואָרען. אין איהר מוח זיינען אָפּגעפרישט געוואָרען די ליעבליכע זכרונות פון איהר מיידעלשאפט... איהרע געדאנקען זיינען אָנגעפילט געוואָרען מיט יענע גליקליכע מאָמענטען ווען דוד האט זיך אין איהר הויז געפונען און מיט איהר שטונדען לאנג פארבראכט אין ריידען... און זיצענדיג אזוי אין ווינקעל פון איהר דאך וואו דוד'ס שטימע האט זיך דערטראָגען צו איהרע אויערען, האט זיך איהר געדוכט אז דוד רעדט עס צו איהר... ער גיסט אויס זיין פּאָעטישע צערט־ליכע נשמה פאר איהר... איהר בענקענדע הארץ איז פול געוואָרען מיט פרייד און גליק... זי האט ענדליך געפונען א תיקון צו איהר פארוואגעלטע נשמה... אויף די פליגלען פון איהר פאנטאזיע איז זי אין די הויכע הימלען געפלויגען און דארט האט זי דוד'ס תפלות צום כסא הכבוד דערלאנגט, און געבעטען דעם בורא ער זאל דוד'ס תפלות אָננעהמען און ארונטערשיקען זיין הימעלשען גליק צו איהם וועמען זי האט אזוי ליעב...

— מיין הארינטע! אה, זאל מיין הארינטע מיר ענטשולדיגען וואס איך האב איהר געשטערט, — האט בת שבע פלוצים דערהערט א שטימע... זי האט זיך ווי פון א זיסען שלאף ערוואכט און דערזעהן איהר קאמער־מיידעל שטעהענ־דיג נעבען איהר.

— וואס איז געשעהן? ! — האט בת שבע אויסגערופען מיט פערוואונ־דערונג.

— יואב, דער זוהן פון צרויה און דעם קעניג'ס הויפּט־קאמאנדיר, געפינט זיך יעצט אין די הויז פון מיין הארינטע, — האט די דינסט געזאגט, — ער האט עפּעס וויכטיגעס מיט מיין הארינטע צו ריידען... אבער ווען איך וואלט געוואוסט אז מיין הארינטע האט איינגעדרעמעלט, וואלט איך זיכער איהר נישט געשטערט... איך וואלט געבעטען יואב'ן ער זאל אביסעל אונטערוואַרטען.

— איך האב נישט געדרעמעלט, — האט בת שבע געזאגט, — דאס בין איך נעווען פערזונקען אין מיינע געדאנקען... געה זאג יואב'ן אז איך קום באלד ארונטער.

די דינסט האט זיך ווידער פארנייגט און איז ארונטער פון דאך...

שווער איז געווען בת שבע'ן זיך אפּצורייסען פון איהר פלאץ... באלד האט זי אבער א טראכט געטהאן: "וואס זאל עס בעדייטען וואס יואב איז צו איהר פלוצים געקומען?" זי האט גלייך צורעכט געמאכט איהרע האר און איז ארונ־טער צו יואב'ן.

— געבענשט זאל זיין דיין קומען אין מיין הויז! — האט בת שבע אויס־גערופען, און איהם אנגעוויזען א פלאץ זיך צו זעצען.

יואב האט זיך געזעצט און בת שבע האט איהם אנגעקוקט מיט פערוואונ־דערונג... ווי זי וואלט וועלען זוכען די בעדייטונג פון זיין בעזוך אין זיינע אויגען.

— איך האב מיט דיר עפּעס וויכטיגעס צו ריידען, בת שבע, און איך וואלט וועלען דאס טהאן אונטער פיער אויגען.

בת שבע האט גלייך ארויסגעשיקט איהרע דינסטען פון צימער און יואב האט זיך צו איהר אפּגערופען:

— ווי איך זעה ביזטו שטארק איבערראשט פון מיין יעצטיגען באזוך...

נשמה... און אט זעהט זי דוד'ן אין זיין יוגענד, ווען זי איז נאך אויך געווען אזוי יונג און צארט... וויפיעל בענקעניש און אומרוהיגקייט דוד'ס אויגען האבען ביי איהר ארויסגערופען... צוויי מאל איז ער צו איהר געקומען... ווי א מלאך פון הימעל האט איהם גאט צו איהר געשיקט. דעם ערשטען מאל צו ראטעווען איהר גוף פון די אומריינע הענד פון די פלשתים, און דעם צווייטען מאל צו ברייגנען א היילונג צו איהר לעכצענדע און בענקענדע נשמה... ערשט דאן האט זי דערפיהלט דעם הייליגען פונק פון ליעבע וואס האט זיך צוגליהט אין איהר הארצען און האט זיך פערוואנדעלט אין א העלישען פלאם פייער, אז אפילו די קאלטע ליעבע צו אוריה'ן האט נישט געקענט אפקיהלען דעם פייער פון איהר הארצען... זי האט אוריה'ן קיינמאל נישט ליעב געהאט... זי האט בלויז געפיהלט א דאנקבארקייט צו איהם זינט ער האט דוד'ן געהאלפען איהר ראטעווען... פון דאן אן איז ער צו איהר צוגעשטאנען און איהר פארפאלגט מיט זיין ליעבע ערקלעהרונג... זי ווייס נישט וואס מיט איהר איז געווארען, ווי אזוי זי האט גאר געקענט צושטימען צו זיין פארשלאג... זי וואלט דאך בעסער געווען א דינסט צו דוד'ן איידער די פרוי פון אוריה'ן... זי האט אוריה'ן נישט פיינט, אבער ליעב האט זי איהם אויך נישט... זי האט מיט איהם געהייראט בלויז צוליעב דער פיינקייט פון זיין כאראקטער, וואס ער האט ארויסגעצייגט ווען ער האט דוד'ן געראטעוועט פון א זיכערען טויט... יא, דאמיט האט ער איהר איבערצייגט אז ער בעזיצט א נאבעלע נשמה, און כאטש זי האט בולט ארויסגעוויזען איהר ליעבע פאר דוד'ן, און ער האט געהאט גענוג אורזאכען צו פאררעכענען דוד'ן אלס זיין געפעהרליכסטען שונא און קאנקורענט אין ליעבע, האט ער דאך איהם פארהיט ער זאל נישט ארייגפאלען אין שאול'ס הענד... זי פיהלט אבער אז זי האט געמאכט אן איבעראיילטען שריט ווען זי האט גלייך נאכדעם איינגעשטימט מיט איהם צו הייראטען... דאס האט געמאכט אן ענדע צו אלע איהרע האפנונגען און אלע איהרע גליקליכע חלומות זיינען צורונען געווארען... זי האט גערענקט אז מיט דער צייט וועט זי קענען דוד'ן פון איהרע געדאנקען ארויסשלאגען, אבער יעצט זעהט זי ווי גענארט זי איז געווען אין זיך... זי פיהלט זיך אומגליקליך די גאנצע צייט... אמת, אוריה האט איהר שטארק ליעב, ער גיט איהר נאך אלע איהרע פערלאנגען און ער האט טאקע זעהר הויך געשטיגען אין די אויגען פון דעם קעניג, ער האט איהם געמאכט פאר הויפט־גענעראל, די צווייטע האנד פון יואב'ן, אבער דאס אלעס האט איהרע פיהלונגען צו איהם נישט געענדערט...

אוריה האט איהר געבויט א פראכטפאלע הויז, נישט ווייט פון דעם קעניג'ס פאלאץ, ער האט איהר בעהאנגען מיט טהייערע ציערונג, קאסטבארע שטיינער און האט איהר ארומגערינגעלט מיט קנעכט און דינסטען... אבער איהר הארץ האט ער טראץ דעם נישט געקענט געווינען... זי איז איהם געטריי ווי א בעשיידענע פרוי דארף זיין איהר מאן... זי טהוט אלעס צו מאכען איהם באקוועם און גליקליך, אבער דאס טהוט זי אויף דעם חשבון פון איהר אייגענעם גליק...

לעצטענס האט בת שבע געפונען א באלזאם צו איהר פערוויטאגטען הארצען, א טרייסט צו איהר טרויעריגען געמיטה... זי האט צופעליג באמערקט ווי דער קעניג קומט ארויף אויף דעם דאך פון זיין פאלאץ יעדען אבענד און

— דו דארפסט מיר שוין קענען און וויסען אז יואב טרייבט קיין שפאס נישט פון שעהנע פרויען.

— פון שעהנע פרויען פיעלייכט נישט, אבער פון פרויען מיט מיין אויס־זעהן מעגליך אז יא, — האט בת שבע א שמייכעל געטהאן.

— דו ביזט צו בעשיידען, בת שבע, — האט יואב אויסגערופען, — איך מוז זיך פאר דיר מודה זיין, בת שבע, דאס עד היום קען איך נישט בעגרייפען ווי אזוי אוריה האט געקענט קריגען אזא וואונדערשעהנע פרוי פאר זיין ווייב... יעדער וועלכער האט דיך ווען עס איז געזעהן, גיט צו אז דו פאסט זיך צו זיין די פרוי פון דעם קעניג... און נאך מעהר בין איך איבערראשט געווארען ווען איך האב זיך דערוואוסט אז גלייכצייטיג ווען דוד האט זיך געפונען אין דיין הויז, האסטו איינגעשטימט צו הייראטען מיט אוריה׳ן... איז דען אוריה אין יענער צייט געשטאנען העכער פון דוד׳ן אין דיינע אויגען?...

טרעהרען האבען זיך באוויזען אין בת שבע׳ס אויגען ווען זי האט געהערט יואב׳ס לעצטע ווערטער... א טיעפע וואונד פון איהר הארצען האט ער יעצט אנגעריהרט, און א טרויער האט באדעקט איהר שעהנעם מונטערען פנים.

יואב האט באמערקט וואס פאר א גרויסע ווירקונג זיינע ווערטער האבען אויף איהר געמאכט.

— נאך אלעמען זיינען די וועגען פון ליעבע זאנדערבאר און מאדנע, — האט ער זיך אפגערופען נאך א קליינער פויזע. — מעגליך אז דו האסט אין אוריה׳ן געזעהן אזעלכעס וואס קיין אנדער אויג קען עס נישט באמערקען... און אין דיינע אויגען איז ער אויסגעקומען א סך העכער אפילו פון דעם העלדישען שעהנעם דוד... דאך וואלט איך דיר וואגען צו פרעגען, בת שבע, פארלייקען נישט פון מיר, איך בעט דיך, איז דאס מעגליך אז דו האסט דוד׳ן קיינמאל נישט געליעבט?... איז עס מעגליך אז דוד וועלכער האט דיין לעבען געראטעוועט, זאל נישט האבען געוואונען דיין הארץ... דוד, וועלכער איז געווען דער טרוים פון אלע פרויען אין ארץ ישראל... דוד, וועלכער איז בעריהמט געווארען מיט זיין גרויסע העלדישקייט זינט ער האט גלית׳ן דעם פלשתי, געטויטעט... דוד, וועמען אלע שעהנע יונגע פרויען האבען פארגעטערט און צו איהם ליעדער פון פאר־עהרונג געזונגען, זאל עס מעגליך זיין אז דו באטש געפינענדיג זיך איז דיין הויז, האסטו איהם אויסגעביטען אויף אוריה׳ן... זאג דאך מיר, איך בעט דיר, וואס פאר א קראפט בעזיצט אוריה, אדער וואס פאר א נאבעלע זאך האט ער גע־טהאן אז דו האסט איהם פארגעצויגען צו דוד׳ן?!...

בת שבע האט שוין מעהר נישט געקענט איינהאלטען איהרע טרעהרען, זי האט זיך ענטשולדיגט אויף א ווײלע פאר יואב׳ן און איז אריין אין א צווייטען צימער וואו זי האט זיך גוט אויסגעוויינט.

ווען זי איז צוריקגעקומען האט זיך יואב ענטשולדיגט פאר איהר:

— איך זעה אז איך האב אנגעריהרט זעהר א צארטע סטרונע אין דיין נשמה, דו וועסט מיר פארגעבען פאר מיין זוכען אריינצודרינגען אין די פאר־בארגענע קאמערען פון דיין נשמה... איך האב געמיינט אז דיר וועט נישט זיין שווער צו ענטפערען אויף מיין פראגע.

— איך וואלט דיר פארענטפערען דיין פראגע, — האט בת שבע געזאגט

— יא, — האט בת שבע צוגעגעבן, — עס איז זאנדערבאר אז מיין האר יואב זאל מיר פלוצלינג אפשטאטען א בעזוך.

— איך האב זיך שוין לאנג געקליבען דיך צו בעזוכען, — האט יואב געענטפערט, — אבער די פיעלע מלחמות וואס זיינען פארגעקומען אין דער לעצטער צייט האבען פאר מיר אונמעגליך געמאכט עס צו טהאן.

— דאס איז זעהר א גרויסער כבוד וואס דו טהוסט צו מיר, — האט בת שבע געזאגט מיט א שמייכעל.

— איך בין געקומען דיך באגריסען צו דעם גרויסען ערפאלג וואס דיין מאן אוריה האט געהאט, אז דער קעניג האט איהם דערהויבען צו אזא הויכען אמט...

— די גוטהערציגקייט פון אונזער קעניג איז גרעניצלאז, זיין גאנצען לע־בען וועט ער נישט פארגעסען א טובה וואס א גוטער פריינד האט מיט איהם געטהאן.

יואב האט אויף איהר אנגעשטעלט א פאר פארשענדרע אויגען, ווי ער וואלט וועלען פארשטעהן מיט וואס זי ציעלט מיט איהרע ווערטער.

— אה, איך פארשטעה! — האט ער זיך אפגערופען, — דו מיינסט אודאי אז צוליעב דער טובה וואס דו האסט געטהאן צו דוד'ן ווען דו האסט איהם פארבארגען אין דיין הויז ווען ער איז אנטלאפען פון שאול'ן... בעצאהלט ער יעצט דיין מאן, ערהויבענדיג איהם צו דעם העכסטען מיליטערישען ראנג.

— אה, ניין, איך צווייפעל צי דער קעניג געדענקט מיך נאך... דאס בע־לוינט ער אוריה'ן אויף זיין אייגענעם חשבון... אז מיר האט שוין דער קעניג געווים לאנג פארגעסען.

— פארגעסען ? ! אה, ניין ! ווער קען דען פארגעסען אזא שעהנע געטליכע בלום ווי דו ביזט ! — האט יואב אויסגערופען, — נישט איינמאל האט דער קעניג דיין נאמען פאר מיר דערמאהנט מיט גרוים בעגייסטערונג און מיט א שטארקע פארעהרונג רעדט דער קעניג פון דיר ווען ער דערמאהנט זיך אן יענע יאהרען ווען ער האט זיך אויסבעהאלטען אין דיין הויז.

— דער קעניג דערמאהנט מיך נאך איצט אויך ! — האט בת שבע אויס־גערופען א גליקליכע.

— ערשט לעצטע וואך האט ער צו מיר געזאגט אז אוריה דער חתי דארף זיך שעצען פאר דעם גליקליכסטען מאן אין גאנץ ארץ ישראל, ווייל ער בעזיצט אזא טהייערען אוצר ווי דו ביזט...

בת שבע'ס פנים איז באנאסען געווארען מיט א רויטקייט... זי האט פאר־שעהמטערהייט ארונטערגעלאזען איהרע אויגען.

— פיעלע מאל ווען דער קעניג רעדט וועגען דיר, וועגען דיינע קערפער־ליכע און גייסטיגע שעהנקייטען, פאר'גנב'עט זיך ביי מיר א שטיקעל חשד אז ערגעץ אין א ווינקעל פון דעם קעניג'ס הארצען ליגט פארבארגען א שטיקעל אייפערזוכט אויף אוריה'ן... — האט יואב פארטגעזעצט מיט א שמייכעל.

— דו זוכסט שפאס צו מאכען מיט מיר, — האט בת שבע איהם געענט־פערט מיט א שמייכעל, — ווער בין איך אז דער קעניג זאל אזוי טראכטען פון מירי ? ! . . .

— מעג איך וויסען די אורזאכע פון מיין האר׳ס גרויסען גלעקטער ? — האט זי איהם געפרעגט.

— דו מוזט מיר ענטשולדיגען בת שבע — האט זיך יואב אפגערופען איך האב נישט געקענט איינהאלטען מיין געלעכטער אין זיך... איך וויים אז יעצט וועל איך זיין געצוואונגען דיר אלעם צו דערצעהלען, כאטש איך בין זיכער אז דאס וועט דיר געוויס פיעל שמערצען פערשאפען...

— איך פערשטעה נישט צו וואס דו ציעלסט מיט דיינע ווערטער, מיין הארר ? — האט בת שבע א צושראקענע איהם געפרעגט — האט דען עפעס פאסירט מיט מיין מאן ?...

— יעצט האט מיט דיין מאן גארנישט פאסירט — האט יואב איהר קאלט־בליטיג געענטפערט — יעצט איז ער זיכער פערנומען מיט דער ארמעע איבער וועלכער דער קעניג האט איהם געמאכט אלס הויפט־קאמאנדיר... אבער עפעס האט מיט איהם פאסירט נאך אין דער צייט ווען דוד האט זיך אויסבעהאלטען אין דיין הויז...

— אבער ווענען וואס האנדעלט זיך דא, יואב — איז בת שבע אומגעדול־דיג געווארען — איך בעט דיר מיין האר, דערצעהל מיר גלייך אלעס וואס דו ווייסט !

— אוריה דער חתי האט געוואונען דיין הארץ, ווי איך פערשטעה, דורך דעם וואס ער האט דיר געמאכט צו גלויבען אז ער האט געראטעוועט דוד׳ן פון שאול׳ס הענט — האט יואב איהר געזאגט, נישט ארונטערנעהמענדיג פון איהר זיינע אויגען.

— יע, דאס איז געווען די איינציגע אורזאכע, פארוואס איך האב צוגע־שטימט מיט איהם צו הייראטען...

— אויב אזוי האט דיר אוריה אפגענארט ! — האט יואב אויסגערופען.

— אפגענארט !... איך פערשטעה דיר נישט אוריה — האט בת שבע זיך אפגערופען — איך האב דאך אליין געזעהן ווען ער איז אנגעלאפען, און קוים אפכאפענדיג זיין אטהעם האט ער דוד׳ן געווארענט ווענען שאול׳ס אנקומען... און אויף מארגען האט דאך טאקע אזוי פאסירט... דער קעניג איז דאך אנגעקומען אין בית שמש און געזוכט דוד׳ן...

— נישט נאר האט אוריה דיר אפגענארט, ער האט אויך פערראטען דוד׳ן ! ! — האט יואב אויסגערופען מיט כעס.

— אבער מיין האר, ווי איז עס מעגליך ! פיעלייכט מאכסטו א טעות, אדער פיעלייכט האט זיינער א שונא אויף איהם שלעכטסעס אנגערעדט — האט בת שבע געזאגט מיט א ציטערענדע שטימע...

— ער האט זיך פאר מיר אין דעם אליין מודה געווען ! ער האט מיר אלעס דערצעהלט !

— מודה געווען אין וואס ? ! — האט בת שבע אויסגעשטארטשעט איהרע אויגען.

— ער האט זיך מודה געווען אז ער האט פערראטען דוד׳ן און דיר אפגע־נארט, ווייל ער האט מורא געהאט אז דו ליעבסט דוד׳ן !...

— איך בעט דיר מיין האר, דערצעהל מיר אלעס וואס דו ווייסט... דער־

מיט א ליכטערן געמיטה, — אבער איך האף אז דו וועסט מיר פארשטעהען. איך האב מיט אוריה'ן געהייראט צוליעב מיין שטארקע ליעבע צו דוד'ן...

יואב האט איהר אנגעקוקט מיט ערשטוינונג. ער האט א קוועטש געטהאן מיט זיינע פלייצעס און געזאגט:

— דיינע ווערטער זיינען ווי א רעטעניש צו מיר. איך בין זיך מודה אז איך פארשטעה נישט וואס דו מיינסט דאמיט...

זינט אוריה האט געהאלפען דוד'ן מיר צו רעטען פון די פלשתים, האט ער פון מיר נישט אפגעטראטען. ער האט מיר פארפאלגט מיט זיינע ליעבעס־ער־קלעהרונגען, אבער איך האב פון דעם נישט געוואלט הערען, ווייל מיין הארץ איז געווען אנגעפילט מיט ליעבע און פארעהרונג צו דוד'ן... דאן האב איך זיך דערוואוסט אז דוד איז געווארען שאול'ס איידעם. ער האט געהייראטעט די שעהנע פרינצעסין מיכל. איך האב שוין אין גאנצען מיין האפנונג פארלארען ווען עס איז צו זעהן זיך מיט דוד'ן... אוריה האט מיר אבער נאכגעפאלגט אויף יעדען טריט און שריט... ביז וואנען איך האב איהם פערשפראכען צו ווערען זיין כלה... אבער דא איז פלוצלינג דוד אנגעקומען אין בית שמש. ער האט אונז דערצעהלט אז ער איז אנטלויפט פון שאול'ן און אונז געבעטען מיר זאלען איהם בעהאלטען אין אונזער הויז... מיין גליק האט זיך צו מיר אומגעקעהרט... איך האב יעצט געהאט די געלעגענהייט צו פארברייינגען מיט דוד'ן שטונדען לאנג... איך האב איהם זעהר שטארק געליעבט... אוריה פלעגט אויך אפט אריינ־קומען אין אונזער הויז און האט אהן צווייפעל באמערקט די גרויסע ענדערונג אין מיר... ער האט געזעהן אז מיין ליעבע געהט איבער צו דוד'ן... איך ווייס, אז ער האט געדארפט פיינט האבען דוד'ן פאר דעם... אבער ווען אן אומגלייק האט זיך אנגערוקט אויף דוד'ן, איז ער געווען דער ערשטער איהם צו ווארענען, דאמיט האט ער ארויסגעצייגט די גרויסקייט פון זיין נשמה און די נאבעלקייט פון זיין כאראקטער... זיין געטרייהייט און איבערגעבענהייט צו דוד'ן האט פאר איהם געוואונען מיין הארץ...

— אבער וואס האט פאסירט דאס אוריה זאל דוד'ן האבען געווארענט אין צייט? — האט יואב געפרעגט.

— אוריה האט זיך דערוואוסט אז שאול קומט אן מיט אן ארמיי אין בית שמש צו טויטען דוד'ן און אוריה איז שנעל, פייל אויסען בויגען געקומען צו־לויפען אין מיין הויז און קוים אבכאפענדיג דעם אטהעם האט ער איהם געווארענט וועגען דעם און איהם געהאלפען גלייך אנטלויפען פון בית שמש... אויף מארגען איז טאקע שאול אנגעקומען אין בית שמש און האט געזוכט פון הויז צו הויז... ער איז אויך געווען אין אונזער הויז. עס איז נישט געווען איין פארבארגענער פלאץ וואו שאול האט נישט געזוכט... אבער דוד איז שוין ביי יענער צייט געווען ווייט, זעהר ווייט פון בית שמש... יעצט זאג מיר, מיין הער, ווער פון די מענער וואלט געווען אזוי עהרליך, געטריי און איבערגעבען צו איינעם וואס האט גע־קענט פארערבענט ווערען צו זיין דער ערגסטער שונא...

א ווילע איז יואב געשטאנען און בעטראכט בת שבע'ן. פלוצלינג האט ער אויסגעבראכען אין א הילכיגען געלעכטער.

בת שבע האט זיך בעת מעשה דערשראקען. זי האט ניט געקענט פארשטעהן פאר וואס ער האט זיך פלוצלינג אזוי פאנאנדערגעלאכט.

איך האָב נאָך אויף זיי אנגעשריען און געזאָגט: ווי וואָגט איהר, רשעים צו בע־שולדיגען אן אומשולדיגען מענשען אין אזא זאך!

״אבער ביי אונזער גאָט אין הימעל שווערען מיר — האָבען רכב און בענה אויסגערופען — ״אז אוריה האָט פעררעטען דוד׳ן בעת ער האָט זיך אויסבעהאַל־טען פון שאול׳ן... ״אוריה האָט אונז ביידען געשיקט אנצוזאָגען דעם קעניג אז דוד בעהאַלט זיך אין בית שמש, מיר זיינען געגאַנגען צום קעניג און איהם דאָס איבערגעגעבען און גלייך נאָכדעם איז שאול געקומען נאָך בית שמש מיט אן ארמעע״!

איך האָב גלייך בעמערקט ווי אוריה׳ס פּנים איז רויט געוואָרען... ער איז געוואָרען אזוי צוטומעלט און צו שראַקען, אז איך האָב איהם גענומען חושד זיין אז עס איז אמת...

— נו, און ער האָט זיך אין דעם מודה געווען? ! — האָט בת שבע אויס־גערופען.

— פריהער האָט ער פּרובירט עס אפּצולייקענען, אבער ווען איך האָב איהם גענומען אויף׳ן פערהער, האָט ער אין אַלעם מודה געווען...

— וואָס האָט ער דיר געזאָגט?

— איך וועל פאַר דיר איבערדערצעהלען יעדען וואָרט וואָס ער האָט צו מיר געזאָגט ווען ער האָט זיך פאַר מיר מודה געווען — האָט יואב געזאָגט — איך האָב עס אויפגעשריבען ביי זיך... יואב האָט ארויסגענומען א שטיקעל פּאַר־מעט, עס פאַנאַנדערגעוויקעלט און האָט אנגעפאַנגען צו לעזען:

״איך האָב געליעבט בת שבע׳ן, מיין יעצטיגע פרוי איך האָב איהר געליעבט ביז משוגעת... ״זי האָט מיר פערשפּראָכען צו ווערען מיין פרוי... מיר האָבען זיך גערעכענט פאַר חתן כלה... דאַן איז אנגעקומען דוד אין בית שמש און זיך אויסבעהאַלטען פון שאול׳ן אין בת שבע׳ס הויז. איך האָב שוין לאַנג געוואוסט אז בת שבע טרוימט פון דוד׳ן, וועלכער האָט איהר נאָך מיט יאהרען צוריק גע־ראַטעוועט פון די פּלשתים, אבער ווען זי האָט זיך דערוואוסט אז ער איז געוואָ־רען שאול׳ס איידעם, האָט זי אויפגעגעבען איהרע חלומות וועגען איהם און צו־געשטימט צו מיין פאָרשלאַג מיך צו הייראַטהען. ווען אבער דוד איז פּלוצים אנ־געקומען און זיך בעהאַלטען אין איהר הויז, האָב איך גלייך בעמערקט א גרויסע ענדערונג אין בת שבע׳ן צו מיר... איך האָב באַלד איינגעזעהן, אז אויב דוד וועט לייגנער פערבלייבען אין בת שבע׳ס הויז, וועל איך פערלירען מיין שעהנע כלה... איך בין געווען זעהר שטאַרק בעזאָרגט וועגען דעם... ביז מיר איז אנגעקומען א געראַנק אפּצונאַרען דוד׳ן און איהם אָנזאָגען אז שאול האָט זיך דערוואוסט פון זיין בעהעלטעניש און ער קומט אָן מיט אָן ארמעע אין בית שמש... דערוויי־ל האָט דוד פערלאָזען בת שבע׳ס הויז און אנטלאָפען פון בית שמש, און כדי צו צייגען בת שבע׳ן אז איך האָב דוד׳ן נישט גענאַרט, האָב איך נאָכדעם, ווי דוד איז שוין געווען ווייט פון בית שמש, געשיקט די צוויי ברידער רכב און בענה אנצוזאָגען שאול׳ן אז דוד געפינט זיך אין בית שמש... שאול איז טאַקע געקומען און דוד׳ן נישט געפונען, אין בת שבע, זעהענדיג וואָס פאַר אן איבער־געבענער פריינד איך בין צו דוד׳ן, אז איך האָב איהם געוואָרנט אין צייט, האָט מיט מיר נאָכהער געהייראַט... יעצט זעהסטו, מיין פריינד, אז איך האָב חלילה נישט געמיינט קיין שלעכטעס פאַר דוד׳ן... איך בין בלויז געווען

צעהל מיר אלע איינצעלהייטען, ווייל מיר איז נאך אלץ שווער צו פערשטעהן וועגען וואס עס האנדעלט זיך דא...

— האסטו געדענקט די ברידער בענה און רכב ?—האט יואב איהר געפרעגט.

— די וועלכע האבען ערמארדעט איש בושת'ן און דוד האט זיי דערפאר בעשטראפט מיט'ן טויט ? — האט בת שבע געפרעגט.

— יע, — האט יואב געענטפערט — די וועלכע האבען אזוי גרויזאם ער־מארדעט איש בושת'ן. האסטו זיי דען וועז עס איז געזעהן ?

— איך האב זיי בלויז איינמאל געזעהן, ווען מיר האבען נאך געוואהנט אין חברון. זיי זיינען געקומען צו מיר און זיך נאכגעפרעגט אויף אוריה'ן. ווען אוריה איז געקומען איז ער מיט זיי ארויסגעגאנגען און פערבראכט א היבשע ווייל'ע... ווען ער האט זיך צוריקגעקעהרט, האב איך איהם געפרעגט, וואס די צוויי ברידער האבען פון איהם פערלאנגט. האט ער מיר דאן געזאגט אז רכב און בענה זיינ׳ען אפיצירען פון איש בושת'ס ארמעע און ווען איהם איז אויסגע־קומען אמאל צו זיין אין גבעה, האט איהם אויסגעפעלט עטוואס געלד האבען זיי איהם געליהען הונדערט שקלים, און יעצט זיינען זיי עס צו איהם געקומען אויפמאהנען...

— יעצט האף איך אז דו וועסט בעסער פערשטעהן אלעם וואס איך וועל דיר דערצעהלען — האט יואב אויסגערופען.

מיט א בלאסען פנים און א קלאפענדע הארץ האט זיך בת שבע עטוואס דערנעהענטערט צו יואב'ן און מיט גרויס נייגירינקייט נאכגעפאלגט זיינע ליפען...

— ווען איך האב די ביידע ברידער רכב און בענה'ן געפיהרט צו דער תליה פאר זייער גרויזאמען מארד פון שאול'ס זוהן, האבען די צום טויט פער'משפט'ע געשריען : "אוריה דער חתי איז אין דעם שולדיג !" "ער האט אונז אנגערעדט צו טוידטען דעם קעניג פון ישראל !

— וואס ? ! — האט בת שבע אויפגעציטערט, מיין מאן האט געהאט א האנד אין דעם מארד ! אה, ניין עס איז אוממעגליך ! זיי האבען געווים געזוכט אויף איהם א בלבול צו מאכען !...

— האב געדולד בת שבע ! — האט איהר יואב אונטערבראכען — דער׳זוייל בעשולדיג איך איהם דאך נישט אין דיזען פערברעכען... ווען דו וועסט אלץ אויסהערען, וועסטו פיעלייכט וועגען דעם קעניג אליין אורטהיילען... — יא, אוריה האט זיך געראדע דאן געפונען נ־שט ווייט פון די צוויי פערברעכער און ער האט געהערט ווי זיי ווארפען די שולד אויף איהם... ער איז גלייך צוגעלא־פען און געלייקענט : "איך האב געהערט ווי די מערדער זוכען צו פארבינ־דען מיין נאמען מיט דעם שוידערליכען מארד" — האט ער אויסגעשריען — א חוץ דעם וואס זיי זיינען מערדער, זיינען זיי גרויסע ליגנער ! "האסטו דען ניט געהערט ווי זיי האבען זיך בעריהמט פאר'ן קעניג אז זיי אליין האבען עס געטהאן" !

— די מערדער האבען געווים געזאגט ליגען — האט בת שבע געזאגט — זיי האבען געזוכט ארויפצוווארפען זייער שולד אויף א צווייטען... אזוי האב איך אויך בעת מעשה געטראכט... איך האב אבער אויך געהערט ווי די ברידע, שרייען אוים : "א, אוריה, האט אונז פערראטען ווי ער האט פערראטען דוד'ן !"

וויסענדיג אז דוד וועט זיכער ניט פארשווייגען די מערדער פון דעם אומשולדיגען איש בושת'ן, האט ער זיי דעריבער אנגערעדט צו בעגעהן דעם פערברעכען, פערזיכערענדיג זיי אז דוד וועט זיי דערפאר שטארק בעלוינען... דאמיט האט ער געהאפט וועט זיין סוד פאר קיינעם נישט ענטדעקט ווערען....

— דו ביזט גערעכט, יואב! — האט בת שבע אויסגערופען מיט א ציטערענדע שטימע — יעצט זעה איך שוין פארוואס אוריה האט נישט געוואלט פערהאנדלען מיט רכב און בענה וועגען דעם "חוב" וואס ער האט זיי געקומט, אין הויז, אין מיין אנוועזענהייט... ער איז מיט זיי ארויס פון הויז און זיך נע'סוד'עט... אה, גאט! און איך האב די גאנצע צייט געלעבט מיט אזא געמיינעם מאן! מיט אזא בעטריגער, מיט איינעם וועלכער האט אויף זיין געוויסען די בלוט פון אן אומשולדיגען מענשען. אה, עס איז שוידערליך און שרעקליך!...

— דו וועסט מיר מוזען נאך אמאל ענטשולדיגען, בת שבע — האט יואב געזאגט — פארוואס איך בין געווען דער וועלכער האט דיר גורם געווען אזוי פיעל עגמת נפש — אבער איך האב בלויז געטהאן מיין פליכט... איך האב נישט געקענט פארטראגען צו וויסען אז דו ווערסט די גאנצע צייט גענארט... דאך וואלט איך דיר יעצט געבעטען זעהר פארזיכטיג צו זיין... קום גלייך נישט ארויס מיט דעם וואס דו האסט זיך נאר וואס דערוואוסט, ווייל עס קען נאך דיר ברייגגען א סך שאדען... דערצעהל, דערוויל אוריה'ן גארנישט וועגען דעם: ער דארף אפילו נישט וויסען אז איך בין דא געווען...

— אה, יואב זעהר א שווערע זאך פערלאנגסטו פון מיר צו טהאן! ווי אזוי וועל איך פון יעצט אן קענען קוקען אוריה'ן גלייך אין די אויגען און מאכען אז איך וויים גארנישט פון דעם גרויסען פערברעכען וואס ער איז בעגאנגען צו מיר, צו דוד'ן און צו איש בושת'ן! ווי אזוי וועל איך קענען לעבען מיט איהם צוזאמען, ווען איך וויים אז ער איז נישט דאס וואס איך האב געמיינט, און ער האט מיר געקראגען דורך פאלשקייט און בעטרוג...

— צוליעב דיין אייגענער טובה, מוזט דו זעהן צו בעהאלטען דיינע געפיהלען דערווייל, און זיך גארנישט וויסענדיג מאכען, ביז וואנען די צייט וועט קומען און דו וועסט זיך פין איהם אין גאנצען קענען בעפרייען... איך קען אוריה'ן גאנץ גוט, און איך וויים אז אויב דו וועסט זיך יעצט נישט בעהערשען, וועסטו דיין לעבען שטעלען אין געפאהר... טו ווי איך זאג דיר און ווען דו וועסט זיך נויטיגען אין מיין הילף וועל איך שטענדיג זיין גרייט דיר צו דיענען... שטארק זיך און בעהערש זיך! פאלג אויס מיין עצה און דו וועסט נאכהער קיין חרטה נישט האבען... זאגסטו מיר צו טהאן ווי איך האב דיר געראטען...

— יע, — האט בת שבע טרויעריג א שאקעל געטהאן מיט'ן קאפ — איך וועל טהאן ווי דו הייסט מיר, זאל נאר גאט מיר געבען כח אלעס אריבערצוטראגען...

— דו דארפסט זיין צופריעדען אז דו האסט אויסגעפונען וועגען אוריה'ן אין צייט — האט יואב געזאגט פערלאזענדיג איהר הויז.

ווען יואב איז אוועקגעגאנגען, האט בת שבע ערשט דערפיהלט איהר גרויסען טרויער און בראך... איהרע בעסטע יונגע יאהרען האט זי אפגעגעבען דעם אומווירדיגען אוריה'ן... וועלכער האט איהר אזוי שרעקליך גענארט... וואס וועט זי יעצט טהאן? ווי אזוי וועט זי גאר קענען אויף איהם קוקען!... אין א פאר

איפערזיכטיג אויף בת שבע'ן און דאס איז געווען דער איינציגער מיטעל ווי אזוי איך האב איהר געקענט קריגען...

בת שבע איז די גאנצע צייט געשטאנען ווי פערגליווערט זי האט זיך צו־געהערט צו יעדען ווארט וואס יואב האט פון זיין פארמעט געלייענט... און ווען ער האט געענדיגט, איז זי בעגאסען געווארען מיט א קאלטען שוויים... איהר פנים איז געווארען טויט בלאס... איהרע אויגען האבען גענומען שווינדלען און ווען יואב וואלט איהר ניט געהאלפען זיך אוועקזעצען וואלט זי זיכער אומגעפאלען...

— אה, האט בת שבע געזיפצט — ער האט מיר די גאנצע צייט גענארט... איך האב געמיינט אז ער בעזיצט אזא נאבעלען כאראקטער... און צום סוף אזא בעטרוג!.... ער האט אויך דוד'ן פעררואטען און איך האב איהם געגלויבט...

— בערוהיג דיך, בת שבע, האט איהר יואב געזאגט — עס טוט מיר זעהר לייד דיר אזוי פיעל שמערצען צו פערשאפען — אבער איך האב געפיהלט אז דו מוזט וויסען דעם אמת... זעהסטו, דעם קעניג האב איך דערפון גאר נישט דער־צעהלט... אזוי האב איך איהם פערשפראכען דאן ווען ער האט זיך פאר מיר מודה געווען...

— יעצט קען איך שוין אויך גלויבען, אז ער האט טאקע געהאט א האנט אין דעם מארד פון איש בושת'ן!... אה, מיין גאט! מיין מאן אוריה איז א ליג־נער, א בעטריגער און א מערדער! ווען איך הער דאס יעצט נישט פון דיין מויל, וואלט איך דאס אויף איהם קיינמאל נישט געקענט גלויבען!

— איך האב באלד פערשטאנען אז אוריה איז שולדיג אויך אין דעם מארד פון איש בושת'ן — האט יואב געזאגט — איך האב שוין געזעהן אז די ברידער רכב און בענה האבען קיין ליגען נישט געזאגט.

— איך קען אבער נישט פערשטעהן — האט זיך בת שבע אפגערופען מיט ווייטאג — פארוואס אוריה זאל טהוען אזא זאך... וואס פאר אן אורזאכע האט ער געהאט צו העלפען ערמארדען דעם קעניג איש בושת'ן... ער האט דאך גאנץ גוט געוואוסט אז נישט נאר וועט דוד זיין אומצופריערען מיט אזא טהאט, נור ער וועט נאך דעם מערדער שווער בעשטראפען, ווי ער האט געטהאן צו דעם עמלק, וועלכער האט זיך פאר דוד'ן בעריהמט אז ער האט בלויז פערשנעלערט שאול'ס טויט!...

— אט דאס איז טאקע די אורזאכע פארוואס אוריה האט אנגערעדט רכב און בענה צו בעגעהן דעם שוידערליכען מארד... ווייל ער האט געוואוסט אז דוד וועט די מערדער בעשטראפען מיט'ן טויט!

בת שבע האט איהם אנגעקוקט מיט ערשטוינונג.

— יעצט, ווען דו האסט געהערט ווי אזוי אוריה האט פערראטהען דוד'ן דורך די צוויי ברידער בענה און רכב, איז שוין נישט שווער צו פארשטעהען פארוואס ער האט דיזעלבע ברידער אנגערעדט צו דעם מארד... פארשטעהסטו, זיי זיינען געווען די איינציגע וועלכע האבען געוואוסט זיין סוד... און דאס וואס זיי זיינען געקומען ביי איהם אויפמאהנען דעם "חוב" ווי אוריה האט דיר גע־זאגט, איז דאס געווען געלט פאר'ן שווייגען... אוריה האט זיך ארומגעזעהן אז כל זמן די צוויי ברידער לעבען וועלען זיי איהם אימער צו האבען אין האנט, און דעריבער האט ער געזוכט א וועג ווי אזוי פטור צו ווערען פון זיי... און

שבע'ן... ער וועט שוין זעהן אז בת שבע אליין זאל איהם וועגען אלעם דערצעהלען... ער וועט בלויז בעשטעטיגען איהרע רייד...

ער איז געקומען צו זיך אין דער היים און דארטען האט ער געטראפען זיין ברודער אבישי'ן וועלכער איז געווען זעהר פעראומערט.

— איך געה דאס יעצט פון בת שבע'ס הויז — האט זיך יואב צו איהם אפגערופען — איך האב איהר אלעס דערצעהלט וועגען אוריה'ן...

— וואס פאר א איינדרוק האט עס אויף איהר געמאכט? — האט אבישי געפרעגט.

— עס האט אויף איהר שטארק געווירקט... זי האט אוריה'ן קיינמאל נישט ליעב געהאט. איהר גאנצע צוגעבונדענקייט צו איהם איז געווען בלויז, ווייל איהר האט זיך געדוכט אז ער איז אן אנשטענדיגער מאן מיט א פיינעם כאראקטער... זי האט מיר דערצעהלט, דאס זי האט מיט איהם געהייראט בלויז דערפאר וואס ער האט דוד'ן געראטעוועט פון שאול'ן... יעצט קענסטו זיך פארשטעלען ווי זי האט געפיהלט ווען זי האט זיך דערוואוסט דעם גאנצען אמת...

— דערווייל אבער איז אוריה דערהויבען געווארען צו אזא הויכען ראנג — האט אבישי געזאגט — און אן מיר האט דער קעניג איינגאנצען פערגעסען...

— זארג נישט, מיין ברודער, איך קען דיר פערזיכערען אז עס וועט נישט נעמען לאנג און אוריה וועט ארונטערגעזעצט ווערען פון זיין גדולה... איך וועל שוין זעהן אז דו זאלסט פערנעהמען זיין פלאץ... דו קענסט זיך אויף מיר פערלאזען. דו ווייסט דאך וואס יואב טוט מיט זיינע שונאים...

נײַן און צוואנציגסטער קאפיטעל

בת שבע און דוד

די ערשטע עטליכע טעג, נאכדעם ווי זי האט זיך דערוואוסט אויף וואס אוריה, איהר מאן, איז געווען פעהיג צו טהאן, האט זיך בת שבע געפיהלט זעהר דערשלאגען און בעטריבט...

ווען אוריה האט זיך אומגעקעהרט פון לאגער, האט ער מיטגעבראכט פאר בת שבע'ן טייערע ציערונג. ער האט איהר געפונען ליגענדיג אין בעט...

— וואס איז מיט דיר, בת שבע, מיין ליעבע, טייערע — האט ער איהר געוואלט קושען.

בת שבע האט איהם לייכט אפגעשטופט פון זיך און מיט א שוואכע שטימע געזאגט:

— איך פיהל נישט גוט און איך וואלט וועלען בלייבען יעצט אליין.

— דו ביזט נישט געזונט, בת שבע? — האט אוריה אויסגערופען מיט זארג, — זאל איך ברייננגען א רופא?

— ניין, עס איז נישט נויטיג, — האט זי געענטפערט, — עס וועט איבערגעהן... איך וועל זיך אויסרוהען אייניגע טעג...

— זעה, וואס איך האב דיר געבראכט, בת שבע! — האט אוריה איהר געצייגט די ציערונג.

טעג ארום וועט ער זיך אומקעהרען פון לאגער... ער וועט צו איהר צוגעהן, איהר ארומנעהמען און קושען... ער וועט איהר דערצעהלען פון זיין גרויסקייט, פון זיין העלדישקייט און בראוקייט... ער וועט.... א שוידער געהט דורך איהר לייב... גאָט, ווי אזוי וועט זי זיך קענען בעהערשען און איהם נישט זאָגען אלעס וואס זי ווייס פון איהם... יואב האָט איהר געווארענט... זי וועט זיך מוזען בעהערשען! אבער זי וועט דאָך דארפען זיין מיט איהם צוזאמען אונטער איין דאך! זי האָט זיך קוים דערשלעפּט צו איהר צימער און האָט זיך א ווארף געטהאָן אויף איהר בעט און זיך פאנאנדערגעוויינט... ווען זי האָט זיך גוט אויסגעוויינט איז איהר נעקומען אויף דעם געדאנקען אלעס וואס יואב האָט מיט איהר גערעדט... לויט זיינע ווערטער קומט אויס אז דוד טראכט אויך זעהר פיעל פון איהר... ער האָט איהר דערצעהלט אז דער קעניג האָט נישט איינמאל איהר נאמען דערמאהנט מיט גרויס בעגייסטערונג! יואב דענקט אז דוד האָט איהר אויך ליעב... יע, יואב וועט דאָך איהר נישט נארען... ווען דוד זאל וויסען דעם אמת וועגען אוריה'ס "געטריישאפט" און "איבערגעבענהייט" צו איהם! אַ, ווי גענארט זי איז געווען אין איהם... זי האָט איהם קיינמאל נישט געליעבט, אבער זי האָט געהאט פולען צוטרויען אין איהם... זי האָט פערגעטערט זיין מענשליכקייט און נאבעלען כאַראקטער... אבער יעצט האָט זי אויסגעפונען אז דאס האָט ער נאָר געטראָגען א מאסקע, וואס האָט פערשטעלט זיין ריכטיגען פּרצוף... איהר כעס אויף איהם איז געוואקסען, און זי האָט גענומען איבערטראכטען וואס יואב האָט איהר נאָר וואס דערצעהלט... ווי וועט זי קענען זיין יעצט פערבונדען מיט א מאן וועלכער האָט אזא שרעקליכען מארד אויף זיין געוויסען... רכב און בענה זיינען דאך דערפאר בעשטראפט געווארען מיט טויט שטראף פון קעניג... ווען דוד זאל וויסען אז אוריה האָט די ברידער איינגערעדט צו בעגעהן אזא מארד, ער וואלט זיכער צו איהם געטהאָן אזוי ווי צו רכב און בענה'ן... א שוידער געהט דורך איהר לייב... ניין, זי וואלט דאך נישט וועלען אז דער קעניג זאל אזוי בעשטראפען איהר מאן! זי האָט דאך מיט איהם אזוי פיעל יאהרען געלעבט... דאנקען גאָט, אז זי האָט נישט קיין קינדער פון איהם...

אזעלכע מחשבות האָבען בת שבע'ן בעאומרוהיגט א היבשע ווייל ביז וואנען זי איז איינגעשלאָפען...

יואב איז געווען גאנץ צופריעדען, וואס ער האָט איינמאל פאר אלע מאל ארונטערגעריסען די מאסקע פון דעם פאלשען אוריה'ן וועלכער איז לעצטענס געווארען אזוי חשוב און בעליעבט ביי דעם קעניג... אויף בת שבע'ן האָבען זיינע ווערטער געהאט די געווינשטע ווירקונג... איהר ענטוישונג אין אוריה'ן האָט זיך קלאָהר און דייטליך ארויסגעוויזען... יעצט וועט אוריה וויסען זיין פלאץ, ער וועט שוין מעהר נישט שטרעבען צו פערנעהמען זיין אמט... דער קעניג וועט אין גיכען דערפון אויך זיך דערוויסען, דאן וועט ער אבישי'ן בעשטימען אויף זיין פלאץ... און מעגליך אז אוריה'ן וועט ער שיקען צו די ברידער רכב און בענה... מען דארף נאָר האָבען געדולד... ער וועט ווארטען אויף א געלעגענהייט... עס וועט זיין א סך בעסער ווען דוד דערוויסט זיך פון אוריה'ס פערראט דורך בת

— המ... — האט אוריה געשטאמעלט — ווען איך האב זיך מיט צוויי טעג צוריק אומגעקעהרט אהיים, האב איך געפונען מיין בת שבע'ן אין בעט, זי איז געווען שטארק אויפגערעגט און זי האט מיר נאר געבעטען איך זאל איהר לאזען אליין... זי איז אויך געווען אומעטיג און זעהר צורייצט, און ווען איך האב איהר געפרעגט וואס מיט איהר איז, האט זי מיר געענטפערט אז זי פיהלט נישט מיט אלעמען... זיינען דאס דען נישט קיין סמנים?
— נו, און דו האסט וועגען דעם מיט איהר נישט פרובירט ריידען? — האט יואב איהם געפרעגט.
— איך האב צו איהר גערעדט וועגען דעם, אבער ווי עס ווייזט אויס, האט זי זיך געשעהמט מיר צו ענטפערען... זי האט אומגעקעהרט איהר קאפ צום וואנט און מיר גארנישט געענטפערט.
— דאס איז עס מיין ברודער, — האט איהם יואב א קלאפ געטהאן איבער'ן פלייצע, — דאס זיינען די ריכטיגע סמנים!...
— אה, דאס וועט פארפולען מיין גליק, — האט אוריה זיך אויפגעהויבען מיט שטאלץ. — עס וועט שוין באלד ווערען פופצעהן יאהר זינט איך האב חתונה געהאט מיט בת שבע'ן און זי האט מיר קיין קינדער נישט געבארען... איך וועל דיר זאגען דעם אמת, יואב אז נישט איינמאל האב איך געטראכט צו נעהמען נאך א פרוי צו איהר, א פלגש, פארשטעהסטו מיר איך מוז דאך האבען קינדער, איך האב זיך אפגעהאלטען דערפון, ווייל איך האב געוואוסט אז בת שבע וועט עס נישט וועלען לײדען... איך האב איהר פערשפראכען אז אויב זי וועט מיט מיר חתונה האבען, וועל איך צו איהר מעהר קיין פרויען נישט נעהמען... אבער ווען אזוי פיעל יאהרען זיינען פאראיבער און זי האט קיין קינדער נישט געהאט, האב איך זיך געטראכט, אז איך וועל זיך מיט איהר דורכריידען און זי וועט מיר ערלויבען... אבער יעצט, געלויבט איז גאט, וועל איך קענען האלטען מיין פערשפרעכען צו איהר... איז דען א וואונדער וואס איך פיהל זיך אזוי גליקליך?!
זייער געשפרעך איז אונטערבראכען געווארען ווען א שליח פון דוד'ן איז אנגעקומען און געלאזט וויסען יואב'ן און אוריה'ן אז דער קעניג וויל זיי זעהן.
יואב און אוריה זיינען גלייך אוועק צום פאלאץ.
דוד איז זיי אנטגעגענגעקומען און צו זיי געזאגט:
— היינט ווערט א יאהר זינט איהר זייט אפגעטראטען פון רבה, די הויפט־שטאדט פון עמון... עס איז דאן געווען זעהר א קלוגער שריט פון יואב'ן, ווייל די מחנות זיינען געווען מיעד פון די מלחמות מיט ארם און מיט די איבעריגע מלכים וועלכע זיינען געקומען ארויסהעלפען עמון. אבער חנון, דער קעניג פון עמון האט נאך נישט געקראגען זיין שטראף פאר די גרויסע יסורים און בעליי־דיגונגען וואס ער האט געטהאן צו מיינע שלוחים, ווען איך האב זיי צו איהם געשיקט מיט א שליחות פון שלום... איך האב דאן געשווארען צו נעהמען ראבע פון איהם, און יעצט וויל איך איהר זאלט צונויפזאמלען אייערע ארמייען און אוועקגעהן נאך עמון און בעלאגערען די שטאדט און נישט אפטרעטען פון דארטען ביז וואנען איהר וועט איהר איינגעהמען.
דו, יואב, וועסט זיין דער אויבערקאמאנדיר פון ביידע ארמייען, פון דיינע און אוריה'ס. אבער איך האף, אז דו וועסט געבען אוריה'ן אין דער צייט פון

בת שבע האט א בליק געטהאָן אויף די ציערונג, אָבער איהר קאַלטער אויסדרוק פון פּנים האָט זיך נישט געענדערט.

אוריה האָט איהר אָנגעקוקט מיט ערשטוינונג און זארג... וואס קען עס בעדייטען ?...

באַלד איז איהם ארויפגעקומען א פרעהליכער און אנגענעהמער געדאנק. זי ערוואַרט צו ווערען א מוטער! ער האָט געהערט אז פרויען וועלכע ערוואַרטען צו האָבען זייער ערשטע קינד פיהרען זיך זעהר מאָדנע. זיי ווערען שנעל אויפ־גערעגט און אויפגערייצט, זיי קענען נישט פארטראָגען געזעלשאַפט.

— בת שבע, מיין טהייערע — האָט ער אויסגערופען מיט א שטראַהלענדען פּנים — זאָל דאָס זיין אז דו ביזט... איז עס מעגליך אז גאָט האָט מיינע תפלות צוגעהערט און דו וועסט מיר אין גיכען מיט א זוהן באַשענקען !...

בת-שבע האָט אומגעדרעהט איהר קאָפּ צום וואַנט און איהם גאַרנישט גע־ענטפערט.

— זי שעהמט זיך — האָט אוריה בעשלאָסען, — דאָס איז אויך איינע פון די גוטע סמנים... יאָ, יעצט איז ער זיכער אז בת שבע וועט איהם נאָך געבוירען א קינד... א גליקליכע פרייד האָט זיך צוגאָסען דורך זיין קערפּער... ער וועט נאָך האָבען קינדער... אַזוי פיעל יאָהרען זיינען אַוועק... ער האָט שוין כמעט אויפגעגעבען זיין האָפנונג. און יעצט...

אוריה האָט זיך איבערגעבויגען איבער בת שבע'ן און האָט איהר געוואָלט א קוש טהאָן אויף איהר קאָפּ. ער האָט דאָס אָבער נישט געטהאָן.

— ניין, ער וועט איהר יעצט נישט שטערען. זאָל זי זיך גוט אויסרוהען.

צוויי טעג איז אוריה פארבליבען אין הויז, און בת שבע איז די גאַנצע צייט פון איהר בעט נישט ארויס. ווען ער פלעגט אריינקומען אין איהר צימער, פלעגט זי זיך מאַכען שלאָפענדיג אָדער איהם זאָגען אז זי איז נאָך אַלץ נישט מיט אַלעמען... און אוריה איז, וואָס ווייטער אַלץ מעהר געוועזען איבערצייגט אז אין גיכען וועט ער ווערען א פאָטער... ווען דאָס זאָל געשעהן, — האָט ער זיך גע־טראַכט, — וועט זיך קיינער צו איהם נישט קענען גלייכען. בת שבע'ס ליעבע צו איהם וועט נאָך דורכדעם שטאַרקער ווערען. ער וועט האָבען כבוד און רייכטום, די שעהנסטע פרוי אין ארץ ישראל און דערצו נאָך וועט ער האָבען א זוהן אָדער א טאָכטער. אוריה איז געוועזען בערוישט פון גליק... און ווען ער האָט זיך צוריק־געקעהרט אין לאַגער, איז ער צוגעגאַנגען צו יואב'ן און איהם פערטרויט זיין סוד:

— יואב, מיין האר, — האָט אוריה זיך אָפּגערופען, — איך בין אַזוי גליקליך, איך פיהל דאָס איך מוז זיך מיט אימיצען טהיילען מיין פרייד.

— אין וואָס באַשטעהט דיין פּלוצלינגער גליק? — האָט יואב איהם גע־פרעגט און קוים איינגעהאַלטען זיין שמייכעל.

— זאָג מיר, יואב, — האָט אוריה זיך ווידער אָפּגערופען — דו ווייסט דאָך בעסער דו האָסט דאָך שוין געהאַט ערפאַהרונג. ווען א פרוי דאַרף ווערען צום ערשטען מאָל א מוטער, איז זי אויפגערעגט און צורייצט און פּיהלט נישט מיט אַלעמען ?...

— יאָ — האָט יואב געשמייכעלט, — אָט דאָס זיינען טאַקע אַלע גוטע סמנים פאַר א פרוי וואָס וועט האָבען א קינד צום ערשטען מאָל. אָבער זאָג מיר, פאַרוואָס ווילסטו עס וויסען גראַדע יעצט?...

ארמעע, האבען די אלע איינוואהנער וועלכע וואהנען אין די קלענערע שטעדט או דערפער, פערלאזען זייערע היימען און אנגעקומען אין די הויפטשטאדט, רבה. זיי האבן אנטלויפענדיג פערברענט זייערע הייזער און איבערגעלאזען הינ־טער זיך וויסטעניש...

חנון, דער קעניג פון עמון האט צוזאמענגערופען זיינע שרים און יועצים און זיך מיט זיי געהאלטען אין עצה וואס צו טהאן.

— די בעסטע זאך — האט זיך אזעלטערער מיניסטער אפגערופען — וואלט געווען ווען דער קעניג וואלט געשיקט שלוחים צו דוד'ן און זיך ענטשולדיגט פאר איהם פאר דער בעליידיגונג און בזיון וואס מיר האבען לעצטען יאהר אנגעטהאן צו זיינע שלוחים...

— יע, — האט א צווייטער מיניסטער געזאגט — נאכאלעמען האבען מיר זעהר נישט ריכטיג געהאנדעלט געגען דוד'ן וועלכער האט געזוכט צו לעבען מיט אונז בשלום... ער האט נישט געהאט קיינע בייזע כונות, ווען ער האט געשיקט זיינע קנעכט צו טרייסטען אונזער האר קעניג פאר דעם טויט פון זיין פאטער נחש.

— דוד וועט יעצט נישט וועלען שלום מאכען מיט אונז — האט זיך א יונגער מיניסטער אפגערופען — ער וועט דערפון דרינגען אז מיר זיינען שוואך און מיר האבען מורא פאר איהם, און דאס וועט איהם נאך מעהר ערמוטהיגען מלחמה צו האלטען מיט אונז...

— ווען אונזער קעניג זאל צוזאמען מיט זיין ענטשולדיגונג אויך שיקען דוד'ן א גרויסארטיגע מתנה, בין איך זיכער, אז דוד וועט זיי אויפנעהמען אלס פריינד און מיט אונז שליסען שלום...

— וואס פאר א מתנה, לויט דיין מיינונג, וואלט געווען פאסיג פאר דוד'ן ? — האט דער קעניג איהם געפרעגט.

— מיין האר קעניג — האט דער ערשטער מיניסטער געזאגט... מיר טארען אין זיך יעצט נישט זיין גענארט... דוד איז א מעכטיגער קעניג, ער האט בע־זיעגט די פלשתים, ער האט איינגענומען די פעסטונג שטאדט ירושלים, וואס איז פיעל שטארקער ווי אונזער הויפטשטאדט, און מיט א יאהר צוריק האט ער אונזערע ארמעען בעזיעגט און פערטיליגט די מחנות פון ארם... דעריבער גלויב איך אז ווען דער קעניג זאל איהם שיקען אזא מתנה וואס זאל דוד'ן איבערצייגען אז מיר מיינען ערנסט, אז מיר זיינען נאכגעביג און אפילו עטוואס אונטערטעניג, דאן וועלען מיר ראטעווען אונזער פאטערלאנד...

— אבער דו האסט מיר נאך אלץ נישט געזאגט וואס פאר א מתנה איך זאל שיקען דוד'ן ? — איז חנון אונגעדולדיג געווארען...

— די איינציגע זאך וואס וועט דוד'ן איבערצייגען אין דיין ערנסטקייט, מיין האר קעניג, איז ווען דו וועסט איהם שיקען דיין קרוין אלס מתנה...

א ווייל'ע האט א טויטליכע שטילקייט געהערשט אין פאלאץ ווי דער אלטער מיניסטער האט עס ארויסגערעדט... דער קעניג איז בלאס געווארען פלוצלונג, האט זיך א יונגער מיניסטער אויפגעהויבען און א געשריי געטהאן :

— פעררעטער !

באלד האט דער גאנצער פאלאץ גענומען שטורמען מיט געשרייען און זיך־

שלאכט די פולע רעכט איבער זיין ארמיי, דאס ער זאל קענען ארויסציינען זיינע פעהיגקייטען אלס קאמאנדיר פון אן ארמיי.

— איך וועל טהאן ווי דיין פארזאג, מיין האר קעניג, — האט זיך יואב פארניינט.

אוריה האט דעם קעניג בעדאנקט פאר דעם פולען צוטרויען וואס ער האט אין איהם.

דעם זעלבען טאג האבען ביידע, יואב און אוריה, פערזאמעלט זייערע ארמייען אין ירושלים און זיי זיינען געווען גרייט אוועקצומארשירען נאך עמון.

— מיין האר, — האט זיך אוריה אפגערופען צו יואב'ן, — איך וויל דו זאלסט מיר טהאן א געפעליגקייט און ווארטען אויף מיר א קליינע וויילע, ביז איך וועל זיך צוריקקעהרען... איך וועל בלויז צולויפען צו מיין הויז און זיך געזעגנען מיט מיין פרוי, ווייל ווי איך גלויב, וועלען מיר זיך פערזאמען אין עמון עטליכע מאנאטען...

— אויב דו וועסט עס מאכען זעהר שנעל, וועל איך אויף דיר ווארטען, — האט איהם יואב געענטפערט, — מיר וועלען מוזען פארלאזען ירושלים וואס פריהער, כדי מיר זאלען אנקומען אין יריחו איידער עס ווערט גוט פינסטער.

אוריה איז געלאפען פייל אויסען בויגען צו זיין הויז. ער האט געטראפען בת שבע'ן אין גארטען.

— מיין ליעבע בת שבע, — האט אוריה אויסגערופען, — דער קעניג האט מיר און יואב'ן נאר וואס באפוילען צו נעהמען אונזערע ארמייען און געהן מלחמה האלטען מיט עמון און בעלאגערען די הויפט־שטאדט רבה... דארטען וועלען מיר זיך געווים פערזאמען א לאנגע צייט... אלעס איז שוין גרייט צו מארשירען און איך האב געבעטען ערלויבניש ביי יואב'ן ער זאל מיר אפלאזען אויף א קליינע וויילע, איך זאל זיך קענען געזעגענען מיט דיר. זאג דאך מיר, בת שבע, ווי פיהלסטו זיך יעצט? — האט אוריה איהר ארומגענומען.

— איך פיהל זיך א סך בעסער, — האט בת שבע געענטפערט און געזוכט וואס שנעלער לויז צו ווערען פון זיינע הענד...

— זיי געזונד, מיין ליעבע, איך האף אז ווען איך וועל זיך צוריקקעהרען פון מלחמה, וועסטו שוין אלעס האבען אריבערגעקומען.

בת שבע האט אויף איהם געגעבען א מאדנעם בליק. זי האט זיך ענדליך פערכאפט און געזאגט: — געה געזונד, אוריה, זאל גאט געבען אז אונזערע ארמייען זאלען ווידער בעזיעגען דעם שונא.

אוריה האט איהר נאך אמאל א קוש געטהאן, און אין גרויס איילעניש פארלאזען זיין הויז...

נאך זייער לעצטער מפלה וואס די עמונים האבען געהאט פון די אידען, זיינען זיי דאך ביי זיך נישט געווען געפאלען: זיי האבען געזעהן ווי דוד'ס קאמאנדיר האט געמוזט צוריקטרעטען פון זייער הויפטשטאדט, רבה, נאך פיעלע טעג פון בעלאגערונג, און זיי האבען עס אנגענומען פאר א סימן אז דוד'ס ארמעע איז נישט אזוי שטארק... דאך האבען זיי געוואוסט אז זיי קענען זייערע כוחות נישט פערמעסטען אין אן אפענע מלחמה אויף'ן שלאכטפעלד, דעריבער האבען זיי זיך גענומען וואס שטארקער צו בעפעסטיגען זייער הויפטשטאדט...

ווען די עמונים האבען זיך דערוואוסט אז יואב קומט אן ווידער מיט אן

אזוי זיינען אוועק עטליכע חדשים פון בעלאגערונג און יואב האט דערווייל נישט געמאכט קיינע פערזוכען צו שטורמען די פעסטונג. ער האט געגלויבט אז די עמונים וועלען לאנג נישט קענען אויסהאלטען די בעלאגערונג, זיי וועלען נעהמען פיהלען א מאנגעל אין ברויט און וואסער און זיי וועלען געצוואונגען זיין זיך אונטערצוגעבען.

בת שבע האט זיך נאך לאנג געפיהלט נידערשלאגען און איינזאם... אוריה כאטש ער איז געוועזען אויף מלחמה מיט די עמונים, איז איהר דאך יעדען מאל דורכגעאנגען א שוידער ווען זי האט זיך אין איהם דערמאהנט... וואס מעהר זי האט פון איהם געטראכט אלץ מעהר האט זי איהם אנגעפאנגען צו פערהאסען... ניין, זי וועט שוין מעהר מיט איהם נישט קענען וואהנען צוזאמען... זי וועט איהם איינמאל פאר אלע מאל מוזען דערצעהלען אז זי וויים פון אלעס... עס איז מעגליך אז יואב וועט דוד'ן דערצעהלען דאס וואס ער האט איהר דערצעהלט... ווי עס זאל נישט זיין ווייטער אזוי אנגעהן וועט עס נישט קענען... ווען יז זאל יעצט פריי זיין... יואב האט איהר געזאגט אז דוד דערמאהנט איהר נאך יעצט אויך... "נישט איינמאל האט דער קעניג דיין נאמען פאר מיר דערמאהנט מיט גרויס בעגייסטערונג, און מיט א שטארקע פערעהרונג רעדט דער קעניג פון דיר ווען ער דערמאהנט זיך אן יענע יאהרען ווען ער האט זיך אויסבעהאלטען אין דיין הויז" אזוי האט יואב איהר געזאגט וועגען דוד'ן... זאל עס מעגליך זיין אז דוד האט איהר אויך ליעב... ער האט איהר אבער עס קיינמאל נישט ארויסגעוויזען... עס איז מעגליך דאס ער האט זיך צוריקגעהאלטען צוליעב אוריה'ן, ער האט נישט געוואלט מאכען איהר צו פיהלען שלעכט, ווייל ער האט איהם די גאנצע צייט געהאלטען פאר זיין בעסטען פריינד. יעצט אבער ווען ער זאל זיך דערוויסען דעם אמת וועגען אוריה'ן, וואלט דער קעניג זיך גאנץ אנדערש בענומען צו איהר...

עס איז נאך געווען גאנץ פריה בת שבע איז געלעגען אין איהר בעט און געטראכט פון יענע גליקליכע טעג ווען זי איז נאך א מיידעל געווען; ווען זי האט צום ערשטען מאל דוד'ן דערזעהן... ווי העלדיש ער האט פאר איהר געקעמפפט... ווי שעהן זיינע אויגען האבען געלויכטען... גליקליך איז זי געווען, אז דוד, דער זעלבער גבור וועלכער האט גלית'ן געטויטעט האט אויך איהר גערעטעט פון די הענט פון דעם פלשתי...

זי איז ארונטער פון איהר בעט און איז געשטאנען בעפאר דעם שפיגעל אין איהר צימער, זי האט בעטראכט איהר נאקעטען קערפער... זי האט נאך קיינמאל בעפאר נישט בעמערקט די פרעכטיגקייט פון איהר קערפער... זי זעהט ווי געטאקט איז יעדער גליעד אין איהר גראציעזען פיגור... זי איז אפשר נישט אזוי שעהן ווי מיכל אבער קיין פרוי אין גאנץ ישראל בעזיצט נישט אזא וואונדערשעהנעם צארטען קערפער... פלוצלונג איז איהר ארויפגעקומען א געדאנק: זי וועט וואגען!... זי וועט אויסנוצען איהר וואפען... זי ליעבט דוד'ן מיט איהר גאנצען ברען פון איהר נשמה... איהר באנד מיט אוריה'ן איז צוריסען... פארוואס זאל זי זיין אזא נאר און נישט אויסנוצען די געלעגענהייט ווען זי איז נאך יונג און שעהן.. זי וועט שוין מיט אוריה'ן מעהר נישט וואהנען צוזאמען... ווען ער וועט זיך צוריקקעהרען פון מלחמה וועט זי איהם גלייך זאגען אז זי וויים פון

לערייען אויף׳ן חשבון פון אלטען מיניסטער, וועלכער האט געוואגט פארצר־שלאגען דעם קעניג׳ס קרוין אלס מתנה — ער האט פערדיענט דעם טויט!

— ער איז דוד׳ס שפיאן! מען דארף איהם אויף שטיקער צושניידען!

— זיין גאנצע הויז געזינד דארף מען פערברענען! — האבען זיך איינינע געווארפען אויף דעם אלטען מיט זייערע שווערדען.

דער קעניג איז די גאנצע צייט געווען אזוי צוטומעלט און צושראקען אז ער האט גארנישט געקענט ריידען... ווען ער האט זיך עטוואס בערוהיגט, האט ער אלעמען געהייסען צוריקגעהן׳ אויף זייערע פלעצער און ער האט זיך אפגערופען...

— איך בין זעהר ערשיטערט געווארען צו הערען דאס איינער פון מיינע עלטערע מיניסטארען זאל מאכען אזא חוצפה׳דיגען פארשלאג... ער הייסט איבערגעבען מיין קרוין צו דוד׳ן און דאמיט איהם צו צייגען מיין אונטערטעניג־קייט... פארוואס האסטו נישט געמאכט קיין פארשלאג מען זאל דוד׳ן איבער־געבען מיין קאפ! יע, דו פערדיענסט דעם טויט פאר אזוינע רייד... אבער נישט יעצט וועלען מיר דיר טויטען... יעצט וועסטו געהן אין געפענגנים, און ווען דוד׳ס ארמעע וואס קומט אן בעלאגערען אונזער שטאדט, וועט געצוואונגען זיין ווידער אפצוטרעטען מיט ליידיגען, דאן וועל איך בעפעהלען דיין קאפ ארונטער־צוהאקען...

חנון האט געגעבען א בעפעהל און מען האט דעם גרייזגראהען מיניסטער אריינגעווארפען אין געפענגנים.

— יעצט מוזען מיר אלע זיין געגרייט צוריקצושטויסען אונזער פיינד פון אונזער הויפט שטאדט — האט דער קעניג געזאגט — מיר טארען זיך נישט בעגניגענען מיט דעם וואס אונזער שטאדט איז שטארק בעפעסטיגט... מיר ווילען איהם שטארק אויסמאטערען ביז וואנען ער וועט אפטרעטען פון אונזער שטאדט מיט גרויסע פערלוסטען...

יואב און אוריה מיט זייערע מחנות זיינען אריבערגעגאנגען דעם ירדן און האבען זיך דערנעהענטערט צו עמון... זיי האבען אויף׳ן וועג צו דער הויפט־שטאדט ניט באגעגענט קיין ווידערשטאנד. זיי האבען געזעהען די פארברענטע שטעדט און דערפער און האבען דערפון פערשטאנען אז די עמונים זיינען אין טויט שרעק צוליעב זיי.

ווען זיי זיינען געווען נישט ווייט פון רבה, האט חנון ארויסגעשיקט אן ארמעע צו קעמפפען מיט זיי. אבער נאך א שלאכט פון עטליכע שעה, זיינען די עמונים אנטלאפען און האבען זיך בעפעסטיגט אין זייער הויפטשטאדט. דער קעניג האט שוין מעהר נישט געוואגט ארויסצושיקען חיל פון שטאדט און האט זיך בענוגענט מיט דעם וואס זיינע סאלדאטען האבען פון דער פעסטונג נישט דערלאזען יואב׳ן זיך דערנעהענטערען צו רבה.

וואבען זיינען אוועק און יואב און אוריה מיט זייערע העלדישע סאלדאטען האבען בעלאגערט די שטאדט, און די עמונים האבען נישט געקענט ארויסגעהן אדער אריינגעהן פון שטאדט.

יואב פלעגט יעדע וואך שיקען בעריכטען צו דוד׳ן וועגען דער לאגע און דוד פלעגט צושיקען שפייז און קליידער פאר דער ארמעע וואס בעלאגערט די שטאדט.

בת שבע הערט קלאר יעדען ווארט... א ווי זיין תפלה פאסט זיך צו צו איה־רע געדאנקען. נאר דער וואס זאגט אמת, דער וועלכער פערראט נישט זיין פריינד, נאר דער וועלכער פערשאפט נישט זיין פריינד קיין שמערץ, קען וואה־נען אין גאט'ס געצעלט... קען זי דאס דען זאגען אויף אוריה'ן... ער האט געזאגט אנדערש פון דעם וואס ער האט אין זיין הארצען געטראכט... ער האט פערראטען זיין בעסטען פריינד... עהרליכקייט און אונשולד איז גאנץ ווייט פון איהם... דער קעניג: ער איז דער מאן וועלכער קען וואהנען אין גאט'ס געצעלט און קען רוהען אויף זיין הייליגען בארג! א, ווען דער קעניג זאל נאר וויסען וואס עס טוט זיך אין איהר הארצען ווען ער זאל נאר קענען אריינקוקען אין איהרע אויגען, דאן איז זי זיכער, אז ער וואלט איהר פארשטאנען... ווען ער זאל וויסען, אז זי געפינט זיך דא יעצט נישט ווייט פון איהם.

בת שבע האט פלוצלונג אנגעהויבען זיך פליושקען מיט דעם וואסער פון דער וואנע...

דער קלאנג פון דעם פליושקענדען וואסער האט דערגרייכט דוד'ס אויערען... ער האט גלייך אויפגעהערט שפיעלען און זינגען און האט זיך גענומען וואונדערען פון וואנען דער קלאנג קומט... ער איז צוגעגאנגען צום ברעג פון זיין דאך און האט ארונטערגעקוקט און האט דערזעהן א באדענדיגע פרוי... דוד איז געבליבען שטעהן ווי פערגליווערט... ער האט געזעהן איהר ווייסען קערפער ווי אלבאסטער געטאקט... איהר האלדז ווי פון עלפאנטביין געשניצט... און ווען זי האט אומגע־קעהרט איהר פנים צו איהם, האט ער באלד דערקענט בת שבע'ן, די פרוי פון אוריה'ן דעם חתי...

בת שבע האט בעמערקט דוד'ס בליקען... זי האט א געשריי געטהאן אה, מיין קעניג! און האט געזוכט צו פערדעקען איהר נאקעטקייט מיט איהרע הענט...

— בת שבע! האט דוד אויסגערופען — ווי וואונדערשעהן דו ביזט, דיין רייץ בעצויבערט די אויג.

— אה דוד, מיין האר קעניג, ווענד אפ דיין בליק פון מיר! קעהר אפ דיינע אויגען פון מיר אויף א ווייל, אה, איך בעט דיר...

— זאגסטו מיר צו באלד ארויפצוקומען צו מיר? — האט איהר דוד גע־זאגט — איך וויל מיט דיר ריידען פון פערגאנגענע טעג, פון גליקליכע יאהרען וועלכע וועלען זיך שוין קיינמאל נישט אומקערען. וועסטו ארויפקומען?...

— יע, איך קום באלד ארויף צו דיר, מיין האר קעניג — האט בת שבע פערשעהמטערהייט געענטפערט — אבער דערווייל קעהר אפ דיינע אויגען פון מיר, און איך וועל זיך אנטהאן...

— גוט איך וועל יעצט קוקען אויף דעם פראכטפולען זונען־אונטערגאנג באטש עס האט א סך פערלארען אין פראכט און אין גלאנץ אין פערגלייכעניס צו דיין וואונדערשעהנעם געשטאלט...

בת שבע איז שנעל ארויס פון איהר וואנע און האט זיך איינגעהילט אין איהר קלייד... זי האט ארויפגעקוקט אויבען און איהרע בליקען האבען זיך בעגע־געגנט מיט דוד'ס...

זיין גאנצען בעטרוג... וואס דוד וועט צו איהם טאן ווען ער וועט זיך פון אלעם דערוויסען, אארט איהר נישט... צו איהר אבער איז ער א פרעמדער... זעהר א גוטע זאך האט דוד איינגעפיהרט וואס ער האט געמאכט אז יעדער איינער וועל־כער געהט אויף מלחמה מוז געבען א גט זיין פרוי... געוועהנליך דער גט איז נישט גוט אויב ער דער מאן קעהרט זיך אום פון מלחמה... אבער די פרוי פיהלט זיך א סך פרייער אין ווען זי הערט ניט פון איהר מאן פאר א היבשע צייט נאך דער מלחמה איז זי פאררעכענט פאר א גע'גט'ע פון ערשטען טאג ווען דער גט איז איהר ארויסגעגעבען געווארען... יע, דוד איז זעהר קלוג און ער הערשט מיט גערעכטיגקייט איבער ישראל, זיינע געזעצען ברייגנען אלעמען נוצען... זאל איהם גאט געבען לאנגע יאהרען פון גליק.

בת שבע האט זיך איינגעהילט אין א מארגען קלייד און האט געהייסען איהר דיענסט ברייגנען איהר פריהשטיק.

די דיענסט האט איהר געבראכט דעם פריהשטיק און ווען זי האט געענדיגט עסען האט זי איהר געהייסען ברייגנען איינע פון איהרע שעהנסטע קליידער... זי האט זיך אנגעטהאן און לאנג איז זי ביים שפיגעל געשטאנען און זיך געקוויקט מיט איהר אייגענער שעהנקייט... דעם גאנצען טאג איז זי געווען פרעהליך. זי האט געפיהלט אז זי געהט געווינען א גרויסע שלאכט... זי איז זיכער מיט איהר זיעג...

אין אבענד האט בת שבע געהייסען איהרע דיענסטען צוגרייטען א וואנע פאר איהר אויף דעם דאך פון איהר הויז.

ווען די וואנע איז פארטיג געווארען, איז בת שבע ארויף אויף דעם דאך, זי האט זיך אויסגעטהאן און אריין אין וואנע, די דיענסטען האט זי פון זיך אוועקגעשיקט... עס איז נאך געווען גוט ליכטיג, כאטש די זון האט שוין געהאל־טען ביים פארגעהן.

א שטילקייט האט זיך צוגאסען ארום... בת שבעווארט, איהר הארץ האט וויברירט, א ציטער געהט דורך איהר לייב... אט הערט זי דעם קעניג'ס טריט אויף'ן דאך זי קען זעהן ווי ער בעוועגט מיט זיין הארפע אין האנט... באלד וועט ער אנהויבען צו שפיעלען און צו זינגען... זי איז געזעסען אין וואנע שטיל בעוועגלאז און זיך איינגעהארכט... באלד האבען זיך צו איהרע אויערען דער־טראגען ווייכע צארטע טענער פון זיין הארפע און מיט זיין זיסע שטימע זינגט ער:

„דו האסט מיט חכמה געבויט דיין שעהנע וועלט
און האסט איהר בעלויכטען מיט דיין שיין!
ווער, א גאט, קען וואוינען אין דיין געצעלט?
ווער קען אויף דיין הייליגען בארג זיין?....

דער וואס געהט אין אונשולד, אין עהרליבקייט:
ער זאגט וואס ער טראכט אין זיין הארץ!
דער וואס טוט צו יעדען גערעכטיגקייט,
און פערשאפט נישט זיין פריינד קיין שמארץ!"

— עס איז מיר זעהר שווער דאָס צו טהאָן, ווייל נאכאלעמען וועל איך דאַרפען בערײדען מײן אײגענעם מאן און וואָס האָט אויך א שייכות צו דיר, מײן קעניג!

— א שייכות צו מיר! — האָט דוד אויסגערופען, — דו וועסט מיר אלץ מוזען דערצעהלען, ווייל מײן אונגעדולד וואַקסט פון יעדער רגע...

דוד האָט זיך צוגערוקט נעהענטער צו בת שבע׳ן, ער האָט מיט זיינע בליקען טיעף אריינגעדרונגען אין איהר הארץ, וואָס זי האָט יעצט פאַר איהם אויס־געגאָסען...

זי האָט איהם דערצעהלט פון יענע יאהרען אין בית שמש ווען אוריה האָט זיך צו איהם גע׳שרכן׳ט... און זי האָט איהם האלב פארשפּראָכען. דערנאָך איז ער, דוד אנגעקומען אין בית שמש... ווי גליקליך זי האָט זיך אין זיין אנוועזענהייט געפיהלט... יענע געצעהלטע טעג וועלען אויף אימער בלייבען אין איהר זכרון... זי האָט איהם דייטליך איבערגעגעבען די אייפערזיכטיגקייט וואָס אוריה האָט געטראָגען אין הארצען אויף איהם, ווי ער האָט געזוכט פערשיעדענע מיט־לען ווי אזוי ער, דוד זאָל זיין געצוואונגען צו פערלאָזען בית שמש... און ענדליך — ווי אזוי ער האָט איהם פעררעטען צו שאול׳ן דורך די ברידער רכב און בענה און דערצו האָט ער אנגעטהאָן א מאסקע פון גוטסקייט און נאָבעלקייט... און בלויז צוליעב דעם וואָס זי האָט דאָמיט איהם בעטראַכט צו בעזיצען אזא נאָבע־לען כאַראַקטער און אויס דאנקבארקייט וואָס ער האָט איהם, דוד׳ן פון זיכערען טויט גערעטעט — האָט זי צוגעשטימט איהם צו הייראַטען... און יעצט אז זי האָט אויסגעפונען אז ער האָט איהר און אויך איהם, זיין פריינד אפּגענאַרט, וועט זי יעצט קענען וואָהנען מיט איהם צוזאַמען?

דוד האָט זיך די גאַנצע צייט אויפמערקזאַם צוגעהערט צו בת שבע׳ן און ווען ער האָט דערהערט ווי אוריה האָט איהם פעררעטען איז ער עטוואָס אויפ־גערעגט געוואָרען...

— און איך בין איהם אלע מאָל דערפאַר דאנקבאר געווען — האָט ער געזאָגט — ווייל איך האָב געמיינט אז ער האָט ווירקליך מיר פון שאול׳ס הענט גערעטעט... אבער זאָג דאָך מיר, בת שבע ווי אזוי קומט עס דאָס ער זאָל פער־טרויען יואב׳ן א זאַך וואָס פון איהר הענגט אָפּ זיין גאַנצער גליק?

בת שבע האָט א ווײלע געשוויגען, נאָכהער האָט זי זיך אָפּגערופען:

— איך האָב אפילו נישט געוואָלט די צווייטע העלפט פון דער געשיכטע וועגען אוריה׳ן, דיר דערצעהלען, ווייל דאָס האָט נישט קיין שייכות מיט דיר אָדער מיט מיר. כאָטש צוליעב דעם איז ער נאָך מעהר פערהאַסט געוואָרען ביי מיר... אבער יעצט זעה איך אז איך וועל דיר מוזען אויך דאָס איבריגע דער־צעהלען: — אוריה האָט זיך נישט מודה געווען מיט דעם גוטען ווילען, ער איז געווען געצוואונגען דאָס צו טהאָן.

— געצוואונגען?! ווער האָט עס איהם געצוואונגען?

— ווען יואב האָט געפיהרט די ברידער רכב און בענה צו דער תליה פאַר דעם טויט פון איש בושת, האָבען זיי אויף׳ן וועג גענומען שרייען אז אוריה איז אין דעם שולדיג, ווייל ער האָט זיי אנגערעדט דערצו...

— איך וועל אויף דיר ווארטען דא אויף דעם דאך... זאג מיינע לייבוועכטער אז דער קעניג האט דיר איינגעלאדען און זיי וועלען דיר דורכלאזען...

בת שבע איז אריין אין איהר צימער און זי האט אנגעטהאן איינע פון איהרע בעסטע און שעהנסטע קליידער... זי האט פערקאמט איהרע האר, און זיך אויסגעשמירט מיט שמעקעדיגען אויל און מיט א קלאפענדע הארץ איז זי ארויף צו דוד'ן אויף'ן דאך...

ביז גאנץ שפעט האט דוד פערבראכט מיט בת שבע'ן אויף'ן דאך פון זיין פאלאץ... א דינער האט ארויפגעבראכט וויין אוןביידע האבען געטרונקען. דוד'ס אויגען האבען זיך נישט געקענט אנזעטיגען פון דער שעהנקייט פון איהר פנים...

— איך האב אלע מאל געזאגט אז אוריה דארף זיין דער גליקליכסטער מאן אין גאנץ ארץ ישראל, צו בעזיצען אזא שעהנעם אוצר ווי דו ביזט...

א רויטקייט האט זיך בעוויזען אין בת שבע'ס פנים, זי האט מיט דאנקבארע אויגען א קוק געטהאן אויף דעם קעניג און נישט ווילענדיג האט זיך ביי איהר ארויסגעכאפט א זיפץ...

— וואס איז? — האט דוד אויסגערופען — ביזטו דען נישט גליקליך מיט דיין מאן?

בת שבע האט טרויעריג ארונטערגעבויגען איהר קאפ... איהרע שעהנע אויגען זיינען פערלאפען געווארען מיט טרעהרען...

— און איך האב געגלויבט אז דו ביזט העכסט גליקליך מיט דיין מאן — האט דוד צו איהר געזאגט מיט צערטליכקייט, — זאג דאך מיר וואס איז די אורזאכע וואס דו ביזט נישט גליקליך מיט אוריה'ן, בעהאנדעלט ער דיר נישט ריכטיג? איז ער גרויזאם צו דיר?...

— ניט דאס, מיין האר קעניג, אוריה איז זעהר גוט צו מיר, אבער איך האב נישט לאנג אויסגעפונען אז ער האט מיין הארץ געוואונען דורך פאלשקייט און בעטרוג!

— איך פערשטעה דיר נישט — האט דוד איהר אנגעקוקט מיט ער־שטוינונג — איז וואס איז בעשטאנען זיין פאלשקייט? — האט ער זיך דיר אנגענגעבען פאר דאס וואס ער איז נישט? מיר דוכט, אז ער איז בראוו און עהרליך און ווי דו זאגסט בעהאנדעלט ער דיר גוט... וואס נאך קען א פרוי פארלאנגען פון א מאן?...

— אה, מיין קעניג! — האט בת שבע געווישט איהרע טרעהרען — מיר איז שווער צו דערצעהלען וואס איך האב זיך נישט לאנג דערוואוסט וועגען איהם פון יואב'ן...

— יואב? — האט דוד אויסגערופען — ער איז מסתמא אייפערזיכטיג אויף איהם, האט ער אויף איהם אנגערעדט — און דו גלויבסט יואב'ן.

— איך גלויב איהם, ווייל אוריה האט זיך אין גאנצען מודה געווען פאר איהם...

— מודה געווען אין וואס? — האט דוד געפרעגט.

— ער האט זיך מודה געווען אין פערראט און אין בעטרוג!

— קענסטו מיר פיעלייכט דערצעהלען אלעס וואס דו ווייסט, בת שבע — האט ער אנגענומען איהר האנט...

דעם זעלבען טאג האט דוד געשיקט א שליח צו יואב און איהם געבעטען ער זאל איהם שיקען אוריה'ן דעם חתי.

יואב האט פערשטאנען אז עפעס האט דארטען פאסירט... ער איז זיכער אז בת שבע האט דעם קעניג אלעס וועגען אוריה'ן דערצעהלט, און יעצט רופט עס איהם דער קעניג איהם צו בעשטראפען. ער האט געשיקט רופען אוריה'ן און האט איהם איבערגעגעבען דעם קעניג'ס פארלאנג.

— דו געה גלייך אין ירושלים און ביז דו וועסט צוריקקומען וועט דערווייל מיין ברודער, אבישי פערנעהמען דיין פלאץ מיט די מחנות...

אוריה האט זיך פערנייגט, ער האט זיך אוועקגעזעצט אויף זיין עזעל און איז אוועקגעריטען.

— איך גלויב אז אוריה וועט זיך שוין קיינמאל נישט צוריקקעהרען — האט יואב געזאגט מיט א שמייכעל צו זיין ברודער — נישט אומזיסט האט איהם דער קעניג פלוצים געשיקט רופען... ער ווייס שוין פון אלעס... בת שבע האט איהם דערצעהלט... דו וועסט שוין יעצט פערבלייבען קאמאנדיר איבער זיינע מחנות...

— דו ביזט זעהר קלוג מיין ברודער, יעצט זעה איך אז דו פיהרסט אויס אלעס וואס דו נעהמסט זיך אונטער... ביז ווי לאנג אבער דענקסטו וועלען מיר שטעהען ארום דער שטאדט, גלויבסטו נישט אז עס איז שוין צייט אנצו־פאנגען צו שטורמען די שטאדט...

דערנעהענטערען זיך צום שטאדט וועט מיינען א פערלוסט פון פיעלע לעבענס און דערצו מוז איך פריהער קריגען דוד'ס ערלויבנים...

דאס פאלק אבער וועט דאך מיעד ווערען צו זיין אזוי לאנג אין דעם צו־שטאנד פון בעלאגערען די שטאדט, די סאלדאטען רייסען זיך צו מלחמה.

— דאך וועלען מיר ווארטען ביז וואנען איך וועל הערען פון דוד'ן און ביז וואנען איך וועל אויף זיכער וויסען דעם גורל פון אוריה'ן... ווייל טאמער מאך איך א טעות און אוריה וועט קומען צוריק, וועט דיין גאנצער זיעג געהן אויף אוריה'ס נאמען...

— דו ביזט דאך דער הויפט קאמאנדיר, מיין ברודער — האט אבישי גע־זאגט און דעריבער דארף דער זיעג געהן בלויז אויף דיין נאמען, ווי קומט אוריה זיך צו טיילען דיין רוהם...

— איך וועל דעם כבוד אויף זיך אליין אויך נישט נעהמען — האט יואב צו איהם געזאגט — ווי נאר מיר וועט געלינגען איינצונעהמען די פארשטאדט, פון וואנען די עמונים קריגען די וואסער בעזארגונג פאר זייער הויפטשטאדט, דאן וועט שוין דער זיעג זיין א זיכערער און דאן וועל איך שיקען בעטען דעם קעניג ער זאל פערזאמלען די איבעריגע חיל און קומען אונז צו הילף, כדי דער גאנצער זיעג זאל געהן אויף זיין נאמען.

— דער קעניג האט אין דיר זעהר א געטרייען און איבערגעגעבענעם פריינד — האט אבישי זיך אפגערופען.

— דער כבוד און לעבען פון מיין קעניג דוד'ן איז מיר פיעל טייערער ווי מיין אייגען לעבען... איך האב איהם ליעב מיט מיין גאנצען הארצען, כאטש פיעלע מאל בין איך נישט גאנץ צופריעדען פון זיינע האנדלונגען — האט יואב געזאגט מיט שטאלץ — מיין צוגעבונדענקייט צו איהם איז אויף א האר נישט אפגעשוואכט געווארען, זינט דאן ווען ער האט גלית'ן געטויט. ער האט מיט

— וואס? האט זיך דוד א הויב געטהאן פון זיין פלאץ ער האט אויך געהאט א האנט אין דעם מארד פון דעם אומשולדיגען איש בושת׳ן?

— אין דעם האט ער זיך נישט מודה געווען — האט בת שבע פארטגעזעצט — ער האט זאגאר גענומען לייקענען, אבער באלד האבען די ברידער דערצעהלט יואב׳ן ווי אזוי ער האט דיר, מיין האר פעררעטען דורך זיי... ווי ער האט זיי געשיקט אנזאגען שאול׳ן אז דו געפינסט זיך אין בית שמש... איך וויים אז אוריה פלעגט צאהלען די צוויי ברידער געלט זיי זאלען זיין סוד נישט ארויסגעבען... יואב האט פערשטאנען אז דא זאגען די ברידער נישט קיין ליגען און ער האט איהם גענומען אויף׳ן פערהער ביז וואנען ער האט זיך מודה געווען אין די לעצטע בעשולדיגונג פון די ברידער, אבער נישט אין די ערשטע... ווען יואב האט די זאך גוט אויסגעפארשט, איז ער געקומען צום בעשלום און איך בין מיט איהם איינפערשטאנען, אז אוריה האט געהאט א האנט אויך אין דעם מארד פון איש בושת׳ן.

— איז ער א בעטריגער, א פעררעטער און דערצו א מערדער! — האט דוד אויסגערופען מיט כעס — ווי גאט לעבט אז ער האט פערדיענט דעם טויט...

— און איך האב די גאנצע צייט געוואהנט מיט אזא מאן וועלכער האט געטראגען א מאסקע! — האט בת שבע זיך פאנאנדערגעוויינט.

דוד האט איהר גענומען בערוהיגען:

— יעצט פערשטעהע איך דיר גאנץ גוט בת שבע — האט ער איהר געזאגט — איך בין דאן זעהר בלינד געווען... איך האב זיך נישט געקענט פארשטעלען אז דו האסט מיר אזוי ליעב געהאט אז אויס דאנקבארקייט צו איינעם וועלכער האט כלומרש׳ט געזאלט מיין לעבען רעטען, האסטו מיט איהם געהייראט...

דוד האט איהר ארומגענומען און איהר צוגעדריקט צו זיך...

— ווי שעהן און הערליך דו ביזט, בת שבע, ערפרישענד ווי דער מארגען טוי איז דיין ליעבע...

— אה, מיין קעניג! דאס גליק, דער שעהנער טרוים פון מיינע טרוימען, איז געקומען צו מיר!...

— — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — —

פארטאג האט זיך בת שבע אומגעקעהרט צו איהר וואהנונג. זי איז געווען בערוישט פון איהר גליק און פון דעם וויין וואס זי האט געטרונקען... זי האט זיך געלעגט אין איהר בעט און גענומען זיך דערמאהנען וואס מיט איהר איז דא פארגעקומען... יע, דער קעניג האט איהר אויך ליעב... יואב האט איהר נישט גענארט... ער האט איהר די גאנצע צייט ליעב געהאט... איהר הייליגער טרוים ווערט פערווירקליכט... דוד האט איהר פערשפראכען איהר צו נעהמען פאר זיין פרוי... און אוריה, וואס אארט איהר וועגען איהם... זי איז פריי, זי געהערט מעהר נישט צו איהם... איהר הייראט צו איהם איז געווען א טעות... ער איז אוועק אויף מלחמה... זי האט פון איהם א תנאי גט... ער איז א מערדער און א פעררעטער... דוד האט געשווארען אז ער פערדיענט דעם טויט... זי האט איהם קיינמאל נישט געליעבט און יעצט האט זי איהם פיינט, פיינט ווי דעם טויט...

בת שבע האט באלד געשמאק איינגעשלאפען מיט זיסע חלומות און מיט א גליקליכען שמייכעל אויף איהרע ליפען...

זיין פרוי... ער איז זיכער אז בת שבע וועט איהם מעהר נישט וועלען אנקוקען... אין דער זעלבער צייט ווייס ער אז זי וועט איהם פון גארנישט דערצעהלען.

דוד איז געווען צופרידען וואס יואב ווייס פון אוריה'ס שולד... ער וועט איהם שיקען א בריעף און טאקע דורך אוריה'ן און יואב וועט שוין וויסען ווי אויסצופיהרען דעם טויט־שטראף אויף איהם אזוי אז דאס פאלק וועט גארנישט וויסען דאס ער איז געטויטעט געווארען דורך שטראף... עס וועט אויסקומען דאס ער איז געפאלען אין שלאכט מיט די עמונים.

אין יענעם אבענד, ווי אין די פריהערדיגע אבענדען זינט בת שבע איז צום ערשטען מאל ארויפגעקומען צו דוד'ן אויפ'ן דאך פון זיין פאלאץ, האט בת שבע פארבראכט מיט דעם קעניג... זי פלעגט צו איהם ארויפקומען דורך א הינטער טהיר אומבאמערקט פון זיינע דיענער און צוריקגעהן פלעגט זי אויך מיט דער זעלבער טיהר.

בת שבע האט געוואוסט אז אוריה דארף דיזען אבענד אנקומען אין פאלאץ, און דאך איז זי ארויף צו דוד'ן. זי האט געוואלט הערען פון איהם וואס ער וועט טהאן מיט אוריה'ן... זי האט נישט געוואונשען אז אוריה זאל שטארבען, כאטש זי האט געוואוסט אז לויט'ן דין קומט איהם טויט פאר א מארד פון אן אומשולדיגען מענשען... איין זאך האט זי שטארק פערלאנגט, און דאס איז, פריי צו ווערען פון אוריה'ן... איהר קימערט נישט וואס דוד וועט טהאן צו איהם, נאר זי זאל פון איהם באפרייט ווערען.

— היינט דארף אנקומען אוריה! — האט זיך דוד אפגערופען צו בת שבע'ן, — און מיר וועלען דארפען זיין זעהר פארזיכטיג ווי אזוי צו האנדלען. איך האב בעשלאסען גארנישט צו ריידען וועגען דעם אז איך האב זיך פון אלעם דערוואוסט... ווען ער וועט צו דיר קומען זאלסטו איהם אויך גארניט זאגען.

— אה, ניין, מיין האר קעניג, איך וויל איהם נישט אנקוקען. ער קען מעהר צו מיר נישט קומען, איך וועל זיין געצוואונגען צו פארטרייבען איהם פון מיין הויז!...

— ווען ער וועט צו דיר קומען, זאג איהם אז ער איז צו דיר פאררעכענט ווי א פרעמדער, ווייל די מלחמה איז נאך נישט פאראיבער און דער תנאי־גט וואס ער האט דיר געגעבען איז נאך אין פולען קראפט.

— אזוי וועל איך טהאן, מיין קעניג! — האט בת שבע אויסגערופען, זיך אויפהויבענדיג פון איהר פלאץ... — יעצט וועל איך געהן אהיים.

זי איז ארויס דורך דער הינטער טיהר און ארומקוקענדיג זיך צי קיינער בעמערקט איהר נישט, איז זי שנעל אריין אין איהר הויז.

א ווייל שפעטער האט מען געמאלדען דוד'ן אז אוריה איז נאר וואס אנגעקומען. דוד האט איהם גלייך געהייסען צו איהם אריינקומען.

— פריעדען צו מיין האר קעניג! — האט זיך אוריה פערנייגט ווען ער איז אריין צו דוד'ן.

— פריעדען צו דיר, — האט איהם דוד געענטפערט, — וואס הערט זיך אין לאגער... ווי פיהלען זיך אונזערע סאלדאטען?

— אלעס איז אין בעסטען ארדנונג, מיין האר! — האט אוריה געזאגט. — די בעגייסטערונג פון אונזערע מחנות איז אזוי שטארק ווי עס איז געווען דעם ערשטען טאג פון אונזער אנקומען צו דער הויפט־שטאדט פון עמון... איך האב

מיר זעהר פיעל גוטעס געטהאן, און דאס וועל איך איהם נישט פערגעסען כל זמן איך וועל לעבען...

דרייסיגסטער קאפיטעל

נתן דער נביא מוסר'ט דוד'ן

ווען אוריה דער חתי איז אנגעקומען אין ירושלים איז שוין געווען אבענד־צייט. דעם גאנצען וועג וואס ער האט דורכגעמאכט פון עמון ביז ירושלים האט ער געטראכט פון דעם פארוואס דוד האט נאך איהם פלוצלינג געשיקט. א ווייל־עס איז זיין הארץ פול געווארען מיט שרעק... אפשר האט זיך דוד דערוואוסט פון זיין סוד און ער זוכט איהם צו בעשטראפען... באלד אבער האט ער זיך אליין אויסגעלאכט פון זיין אומזיסטער שרעק. דער איינציגער וועלכער ווייס זיין סוד איז יואב, און ער איז דאך די גאנצע צייט מיט איהם אויף מלחמה... און איידער זיי זיינען אוועק האט דאך יואב איהם געווים גארנישט דערצעהלט... מעגליך — איז אוריה מונטערער געווארען — אז דוד וויל זיך מיט איהם בעראטהען וועגען דער מלחמה... ער זעהט דאך אז דער קעניג האט לעצטענס גענומען שטארק האלטען פון איהם. אין אזא קורצער צייט האט ער איהם שוין צוויי מאל דערהויבען... יעצט איז ער די צווייטע האנד פון יואב'ן.

א פרייד האט איהם דורכגענומען ווען ער האט זיך דערנעהנטערט צו דוד'ס פאלאץ... דער קעניג טהוט איהם אן אזא גרויסען כבוד, ער רופט איהם פון דער מלחמה כדי זיך מיט איהם אן עצה צו האלטען... דערווייל וועט ער האבען א געלעגענהייט זיך צו זעהן מיט בת שבע'ן און אויסגעפינען וואס זי מאכט.

* * *

דוד'ס כעס האט געברענט אויף אוריה'ן, זינט ער האט פון בת שבע'ן אויסגעפינען ווי אזוי ער האט איהם פערראטהען. ער האט פארדיענט דעם טויט! ... אין דעם איז קיין צווייפעל ניט... ווען ער זאל איהם אפילו וועלען מוחל זיין פאר דעם בעטרוג וואס ער איז געגען איהם בעגאנגען, טראגט דאך אוריה אויף זיך דעם די גרויסע שולד פון איש בושת'ס טויט... ווי אזוי אבער זאל ער אויספיהרען אויף איהם דעם טויט־שטראף? יעצט, נאכדעם וואס האט פאסירט צווישען איהם און בת שבע'ן... ער האט דאך איהר פערשפראכען צו נעהמען זי פאר זיין פרוי, און ווען ער זאל טויטען אוריה'ן, וואס וועט דאס פאלק זאגען?... און אפילו ווען ער זאל ארויסגעבען אן ערקלעהרונג פאר'ן פאלק אז אוריה האט פארדיענט דעם טויט צוליעב דעם וואס ער האט זיך בעטייליגט אין דעם מארד פון איש בושת'ן, וועט איהם דאס פאלק דען וועלען גלויבען?... אלע וועלען איהם בעשולדיגען דאס ער האט אוריה'ן געטויטעט כדי ער זאל נאכהער קענען חתונה האבען מיט בת שבע'ן... זיינע שונאים וועלען אין דעם געווים נישט שווייגען און וועלען זוכען צו בעשולדיגען איהם אין אוריה'ס טויט און דאמיט בעשמוצען זיין נאמען... ער האט דאריבער בע־שלאסען גארנישט צו זאגען אוריה'ן וועגען אלעם וואס ער האט פון איהם גע־הערט... ער וועט זיך גארנישט מאכען וויסענדיג... ער וועט איהם בלויז פרעגען וועגען דער לאגע פון מלחמה... ער וועט איהם אויך פרובירען שיקען אהיים צו

געבען אז ווען איך וועל צוריקקומען זאל איך דיך געפינען געזונט און אין בעסטען צושטאנד...

אוריה האט איבערגעניכטיגט אין דעם פארערהויז פון דוד'ס פאלאץ, צוזאמען מיט דעם קעניג'ס קנעכט.

אויף מארגען האט דוד אנגעשריבען דעם פאלגענדען בריעף צו יואב'ן זיין הויפט־קאמאנדיר פון אלע ארמייען:

„מיין געטרייער יואב!

„בת שבע האט מיר איבערגעגעבען אלעם וואס דו האסט איהר דערצעהלט וועגען אוריה'ן דעם חתי... לויט אלע באווייזע איז ביי מיר יעצט קיין צווייפעל נישט אז אוריה האט זיך בעטייליגט אין דעם מארד פון איש בושת'ן פארוואס רכב און בענה האבען שוין לאנג מיט זייער לעבען בעצאהלט... אוריה איז די גאנצע צייט ארומגעגאנגען אומבעשטראפט, ווייל איך האב ביז דא נישט לאנג זיך גארנישט געקענט פארשטעלען אז ער זאל זיין פעהיג אויף אזא זאך... מיין כעס אויף איהם האט זיך נאך פערשטארקט ווען איך האב אויסגעפונען אז ער האט זיך פאר דיר מודה געווען דאס ער האט מיך פעררעטהען צו שאול'ן. און האט זיך מיט דיזער פאלשקייט צו מיר בענוצט כדי נושא חן צו זיין אין בת שבע'ס אויגען... יא, אוריה פארדיענט דעם טויט... און ווייל איך האב איהם אזוי דער־הויבען און איהם די גאנצע צייט אנפערטרויעט מיינע גבורים און סודות פון דער מלוכה, וועט זיין זעהר נישט פאסיג ארויסצוקומען דאמיט אין דער עפענטליכ־קייט און באשטראפען איהם פאר די אויגען פון דעם גאנצען פאלק... דאריבער איז מיין עצה, אז דו זאלסט איהם שיקען אנפאנגען אן אטאקע אויף דער פעס־טונג... און ווען ער וועט זיין אין רעכטען פייער זאלסטו צוריקציהען זיין גאנצען גדוד פון גבורים פון הינטער איהם און אזוי וועט ער פאלען אין מלחמה... און פון דער גאנצער זאך וועט זיך קיינער נישט דערוויסען... ער וועט דאמיט בעקומען זיין פארדיענטע טויט־שטראף... און אזוי ווי דו האסט דורכגעפיהרט דעם טויט פון רכב און בענה אזוי זאלסטו אויך דורכפיהרען דעם טויט צו זייער ארויס־העלפער אוריה'ן... ווען דו וועסט האבען דורכגעפיהרט זיין טויט־אורטהייל, זאלסטו מיר גלייך לאזען וויסען דורך א שליח, פארשטעהט זיך, פארשטעל־טערהייד אז דער שליח זאל קיין אהנונג נישט האבען אז דו האסט דורכגעפיהרט א טויט־אורטהייל אויף אוריה'ן".

דיין קעניג און פריינד, ד ו ד.

דער קעניג האט דעם בריעף פארזיגעלט מיט זיין חותם און איהם דערלאנגט צו אוריה'ן:

— נעהם דיזען בריעף, — האט דוד געזאגט, — און זיי זעהר פארזיכטיג איבערצוגעבען איהם אין יואב'ס הענט.

אוריה האט דעם בריעף גענומען, האט זיך פארנייגט פאר'ן קעניג און גע־זאגט:

— דער באפעהל פון קעניג איז ביי מיר הייליג און איך וועל טהאן אלעם וואס דער קעניג האט מיר פארזאגט.

אוריה איז ארויס פון פאלאץ, זיך געזעצט אויף זיין פערד און שנעל ארויס פון שטאדט און אוועקגעריטען צו דער ריכטונג פון עמון...

אז עס וועט שוין לאנג נישט נעהמען און די עמונים וועלען זיך מוזען אונ־טערגעבען.

— און וואס מאכט יואב? — האט דוד איהם געפרעגט.

— פריידען איז צו איהם און צו זיינע אפיצירען, — האט אוריה געענט־פערט, — איך האב געהערט אז ער וויל ווארטען נאך איניגע וואכען, און ווען די איינוואהנער פון שטאדט וועלען זיך נאך דאן נישט אונטערגעבען, דאן וועט ער נעהמען שטורמען די פעסטונג.

— ביזטו איינפערשטאנען מיט יואב'ן אנצופאנגען צו שטורמען די פעסטונג?

— איך וואלט עס שוין לאנג געטהאן ווען איך וואלט נאר האבען די מאכט! — האט אוריה געזאגט, — אונזערע סאלדאטען זיינען אלע גבורים און פול מיט קאמפף־לוסט, און ווען מיר וואלטען אנגעפאנגען צו שטורמען די שטאדט וואלטען מיר זי שוין לאנג איינגענומען.

— איך גלויב אז דו ביזט גערעכט! — האט דוד געזאגט, — איך וועל דורך דיר שיקען א געהיימען פאקעט צו יואב'ן און דאן וועט ער דיר זאגען וואס דו האסט צו טהאן. דערווייל קענסטו געהן אהיים זיך אפרוהען אויף א פאר טעג.

אוריה האט דעם קעניג בעדאנקט און איז גלייך אוועק צו בת שבע'ן... דער געדאנק אז ער וועט ווערען אין גיכען א פאטער, האט איהם זעהר געפרעהט... יואב האט דאך איהם געזאגט אז לויט ווי בת שבע האט איהם בעהאנדעלט, זיינען דאס די סמנים פון אנקומענדע מוטערשאפט.

בת שבע האט איהם קאלט באגריסט. זי האט איהם געפרעגט וואס עס הערט זיך אויף דעם שלאכט־פעלד און וואס דער קעניג האט מיט איהם גע־רעדט. און ווען ער האט איהר געזאגט אז דער קעניג האט איהם געגעבען אורלויב אויף א פאר טעג, האט בת שבע זיך צו איהם אפגערופען:

— דו קענסט אבער די פאר טעג נישט פארברייינגען מיט מיר, ווייל מיר זיינען דאך יעצט פרעמדע...

— וואס מיינסטו? — האט אוריה האסטיג איהר א פרעג געטהאן.

— איך מיין, אז איידער דו ביזט אוועק אויף מלחמה, האסטו מיר געגעבען א גט... די מלחמה האט זיך נאך נישט געענדיגט און דו וועסט זיך נאך דארט צוריקקעהרען, און דיין גט איז דאריבער נאך גילטיג.

— אה, יע! — האט אוריה געענטפערט מיט א שמייכעל, — דו ביזט גערעכט, בת שבע, ביז וואנען די מלחמה וועט זיך נישט ענדיגען און איך וועל זיך בשלום פון דארטען נישט צוריקקעהרען זיינען מאר פאררעכענט פאר פרעמ־דע... עס איז דאך אזוי מאדנע צו טראכטען פון דעם: מיין בת שבע איז א פרעמדע צו מיר! אבער נישט אויף לאנג, מיין טהייערע בת שבע... די מלחמה וועט שוין לאנג ניט דויערען. דער קעניג האט מיט מיר איינגעשטימט, אז אנ־שטאט צו בעלאגערען די שטאדט פאר א לאנגע צייט, ביז וואנען די איינוואהנער וועלען זיין געצוואונגען זיך אונטערצוגעבען צוליעב הונגער און דורשט, איז שוין גלייכער אז מיר זאלען באלד אנפאנגען שטורמען די פעסטונג... און איך בין זיכער אז מיט אונזערע גבורים וועט די פעסטונג אריינפאללען אין אונזערע הענט נאר אין א קורצע צייט... יעצט פריידען צו דיר, בת שבע! זאל גאט

דעם קעניג אז דאס האט אוריה דער חתי אזוי געוואגט און ער אליין איז אויך יעצט טויט...

דער שליח איז אנגעקומען אין ירושלים און האט דוד'ן דערצעהלט וואס האט פאסירט.

"מיר זיינען צוגעקומען נאהענט צום פעסטונג, כדי אנצופאנגען צו שטורע־מען די שטאדט, זיינען ארויס די בויגען־שיסער און מיט דער הילף פון די וועלכע האבען זיך באפעסטיגט אין פעסטונג, האבען זיי אייניגע פון אונזערע סאל־דאטען געטויטעט, און אויך דיין קנעכט אוריה איז געפאלען אין שלאכט...

— געה זאג יואב'ן דאס ער זאל זיין מוטה נישט פארלירען צוליעב דעם, — האט דוד געענטפערט דעם שליח, — אין מלחמה דארף מען אזעלכע צופאלען ערווארטען... זאל ער זיך שטארקען און אנגעהן מיט דער מלחמה ביז וואנען עס וועט איהם געלינגען איינצונעהמען די שטאדט.

אין א קורצע צייט נאך אוריה'ס טויט, האט דוד חתונה געהאט מיט בת שבע'ן וועלכע האט אין גיכען געדארפט ווערען מוטער פון איהם...

* * *

נתן דער נביא וועלכער איז געווען אן אפטער אריינגעהער אין דוד'ס פאלאץ און פלעגט פיעל צייט פארברייננגען מיט דעם קעניג, האט נאכדעם ווי דוד האט חתונה געהאט מיט בת שבע'ן, פארשטאנען אז אוריה'ס טויט איז געווען ניט קיין צופאל... ער האט יעצט דייטליך געזעהן אז דוד איז בעגאנגען זעהר א גרויסע זינד, און עס האט דעם נביא זעהר שטארק פארדראסען אויף איהם. ער האט דוד'ן פיעל געאכטעט און ליעב געהאט און אין איהם געזעהן ניט נאר א קעניג און פיהרער פון דעם גאנצען פאלק ישראל, נאר אויך די פאר־קערפערונג פון גערעכטיגקייט און נאבעלקייט... ער האט ארויסגעוויזען די גרויסקייט פון זיין נשמה אין זיין הספד אויף שאול'ן וועלכער איז געווען זיין ערגסטער שונא... זיין איידעלקייט האט זיך בולט ארויסגעצייגט אין זיין טיעפען און גרויסען צער פון אבנר'ס טויט... אויך ווען ער האט בעשטראפט די מער־דער פון איש בושת'ן, האט ער אלעמען געצייגט אז ער וועט הערשען מיט גערעכטיגקייט און יושר... און יעצט . . . האט ער אליין בעגאנגען אזא גרויזא־מען פארברעכען... ער האט פעראורזאכט דעם טויט פון דעם אונשולדיגען אוריה'ן און נאכהער חתונה געהאט מיט זיין פרוי...

פיעל טעג נייען פאראיבער און נתן דער נביא האט קיין רוה נישט געפונען. זיין ענטטוישונג אין דוד'ן איז געווען זעהר גרויס... אבער דאך האט ער איהם ליעב געהאט... ער איז בעגאנגען זעהר א גרויסע עוולה... דענקט פיעלייכט דוד דאס ער, נתן, ווייסט נישט פון זיין זינד... נעכט האט דער נביא נישט געשלאפען, און די טעג האט ער פארבראכט אין אומעט און אין טרויער... ער האט שוין דוד'ן א היבשע צייט נישט געזעהן... ער וועט איהם יעצט נישט קענען אנקוקען גלייך אין די אויגען... אבער ניין! ער קען מעהר נישט שווייגען! ער טאר מעהר נישט שווייגען! די שטימע פון גאט שרייט אין איהם ער זאל געהן צו דוד'ן און פאנאנדערוויקלען פאר איהם זיין גרויסע זינד וואס ער האט לעצטענס בעגאנגען... זאל ער פיהלען דעם וועהטאג און צער פון זיין שרעקליכען פארברעכען... אפשר וועט ער תשובה טהאן מיט זיין גאנצען הארצען... און זאל איהם נאר גאט מוחל זיין... יא, ער מוז געהן צום

ווען ער איז אנגעקומען אין לאגער, האט ער גלייך איבערגעגעבן יואב׳ן דעם פארזיגעלטען בריעף פון קעניג.

יואב האט דעם בריעף גענומען און איז אריין אין זיין געצעלט. ער האט אויפגעבראכען דעם קעניג׳ס זיגעל, ארויסגענומען דעם בריעף און אנגעפאנגען צו לייענען. ווען ער האט געענדיגט לייענען, האט יואב צו זיך א שמייכעל געטהאן: אזוי ווי ער האט געפלאנט, אקוראט ווי ער וואלט זיך מיט דוד׳ן פון פריהער צונויפגערעדט.

אויפ׳ן צווייטען טאג האט יואב ארויסגעגעבן א באפעהל צו אוריה׳ן אנצופאנגען צו שטורמען די פעסטונג. ער האט איהם אנגעוויזען דעם געפעהרליכסטען פונקט פון וואנען ער זאל זיין אטאקע מאכען.

אוריה איז געווען זעהר צופרידען דערפון. ער האט זיך געטראכט אז דער קעניג האט זיין פארשלאג אנגענומען אויפצוגעבען די באלאגערונג און נעהמען שטורמען די שטאדט.

אוריה האט גענומען זיינע גבורים און רייטענדיג אפריהער אויף זיין פערד, האט ער זיך דערנעהנטערט צו דעם געפעהרליכסטען פלאץ, וואו די באוואפענטע עמונים זיינען געשטאנען און האבען נישט דערלאזען דעם שונא צוצוקומען צום שטאדט.

ווען די עמונים האבען געזעהן די געוואגטקייט פון אוריה׳ן האבען זיי גלייך פון פיעלע פארבארגענע פלעצער א שאט געטהאן סאלדאטען און א פירכטערליכער קאמפף האט זיך צופלאקערט.

אוריה האט געקעמפפט מיט זעלטענער גבורה... אייניגע פון די גבורים זיינען געפאלען טויטע און פערוואונדעטע... יואב איז געשטאנען פון ווייטען און ווען ער האט געזעהן אז דער קאמפף האט זיך צופלאקערט, האט ער די גבורים צוריקגערופען איבערלאזענדיג אוריה׳ן אליין אין קאמפף...

— אוריה איז אליין! — האבען אייניגע גבורים אויסגערופען, — ער האט זיכער נישט געהערט יואב׳ס באפעהל זיך צוריקצוציהען.

— עס איז שוין צו שפעט! — האט יואב אויסגערופען, — ער איז געפאלען אין שלאכט... ער האט אויסגעקליבען זעהר א געפעהרליכען פונקט.

די עמונים זיינען צוריקגעגאנגען צו זייערע פלעצער, ערווארטענדיג אפצושטויסען א צווייטע אטאקע פון יואב׳ס ארמייען. אבער יואב האט באפוילען די גבורים צוריקצוגעהן צו זייערע פריהערדיגע פלעצער ביז וואנען ער וועט בעריכטען דוד׳ן פון דער אונגעלונגענער אטאקע און הערען זיין תשובה וואס ווייטער צו טהאן.

יואב האט צוגערופען איינעם פון זיינע אפיצירען און איהם געהייסען געהן נאך ירושלים און איבערגעבען דעם קעניג וואס דא האט פאסירט.

"און ווען דער קעניג וועט אין כעס ווערען, — האט יואב געזאגט צום שליח, — און וועט אונז נעהמען מאכען פארווירפע פארוואס מיר האבען זיך דערנעהנטערט צו דער שטאדט, האבען מיר דען נישט געהאט די ערפאהרונג פון אבימלך, דעם זוהן פון ירבעל, וועלכער איז נישט זעהר פארזיכטיג געווען און נאהענט צוגעקומען צו דער פעסטונג פון תבץ, און א פרוי האט איהם גאר דער׳הרג׳עט מיט א מיהלשטיין וואס זי האט אויף איהם געווארפען. און פאר וואס זייט איהר צוגעגאנגען אזוי נאהענט צו דער פעסטונג? — זאלסטו זאגען

איך האָב דיר געזאַלבט פאַר קעניג איבער ישראל און איך האָב דיר פון שאול'ס הענט געראַטעוועט, איך האָב דיר זיין גאַנצע קעניגרייך איבערגעגעבן. איך האָב דיר געגעבן שטאַרקייט און קראַפט, דו האָסט אַלע דיינע פיינד באַזיגט, כבוד און רייכטהום האָט דיר אויך נישט געפעהלט, און יעצט האָסטו דיינע הענט איינגעריכטעט אין די אומשולדיגע בלוט פון אוריה'ן דעם חתי... איהם האָסטו געלאָזען גע'הרג'עט ווערען ביי דעם שווערד פון עמון און זיין פרוי האָסטו פאַר זיך גענומען... און יעצט פרעג איך דיר אין נאָמען פון גאָט, גלויבסטו אַז דו האָסט ריכטיג געהאַנדעלט, אַז דו האָסט קיין זינד נישט בע־גאַנגען ? !

דוד האָט זיך שטאַרק פאַנאַנדערגעוויינט, ווען ער האָט געהערט די שאַרפע שטעכענדע ווערטער פון נביא...

דער נביא איז געשטאַנען באַוועגלאָז און האָט זיינע אויגען פון דוד'ן נישט אַרונטערגענומען. ער האָט געזעהן דוד'ס טרעהרען און האָט פאַרשטאַנען ווי טיעף איז זיין חרטה...

— איך ווייס אַז איך האָב געזינדיגט צו גאָט ! — האָט דוד זיך אָפּגע־רופען מיט א וויינענדיגער שטימע, — אָבער נישט קיין אומשולדיגע בלוט האָב איך פאַרגאָסען !

— וואָס מיינסטו ? — האָט נתן איהם געפרעגט, — איז דען אוריה נישט געפאַלען אַן אומשולדיגער קרבן צוליעב דעם וואָס דו האָסט געוואָלט צונעהמען זיין פרוי ?...

— אוריה האָט דעם טויט פאַרדיענט, אויף דאָרויף האָב איך באַווייזע.

— פאַרוואָס גלויבסטו אַז ער האָט פאַרדיענט דעם טויט ? איז דאָס נישט צוליעב דעם ווייל ער האָט געהאַט זעהר א שעהנע פרוי ? ! . . .

— ער האָט פאַרדיענט דעם טויט אַזוי ווי די ברידער רכב און בענה, ווייל ער איז געווען דער וועלכער האָט זיי צוגערעדט צו ערמאָרדען איש בושת'ן.

דער אַלטער נביא האָט איהם אָנגעקוקט מיט ערשטוינונג.

— ווי קומט ער צו זיין פאַרבונדען מיט אַזא שרעקליכען מאָרד ? — האָט נתן געפרעגט דוד'ן.

— אויב דו פערלאַנגסט וועט דיר בת שבע, מיין פרוי, וועגען אַלעם דער־צעהלען, און אויב דאָס איז נישט גענוג, וועט דיר יואב, מיין שר צבא, איבער־געבען אַלע איינצעלהייטען, ווייל אוריה האָט זיך מודה געווען פאַר יואב'ן.

— און פאַרוואָס האָסטו איהם גלייך נישט בעשטראָפט, ווי דו האָסט עס געטהאָן צו רכב און בענה ? — האָט נתן דער נביא איהם געפרעגט.

— ווייל איך האָב זיך ערשט נישט לאַנג דערוואוסט פון אַלעם.

— אָבער ווי קומט עס אַז גראַדע אין דער זעלבער צייט ווי דו האָסט בעגאַנ־גען די זינד מיט בת שבע'ן, האָסטו אוריה'ן געשיקט צום טויט ?

— בת שבע איז צו מיר געקומען און האָט מיר אַלעם דערצעהלט. זי האָט מיר אויך דערצעהלט ווי אומגליקליך זי איז מיט אוריה'ן וועלכער האָט איהר די גאַנצע צייט גענאַרט, און וועלכער האָט מיר אַליין, איינמאַל פעררואַטהען פאַר שאול'ן...

דוד האָט אַריינגערופען בת שבע'ן און איהר געבעטען איבערגעבען דעם נביא אַלעם וואָס זי ווייס פון אוריה'ן.

קעניג... ער קען שוין מעהר נישט שווייגען. די אומשולדיגע פארגאסענע בלוט פון אוריה'ן שרייט צו איהם.

אין א פריהמארגען ווען דוד איז געזעסען רוהיג אויף א שטוהל אין זיין פאלאץ און געשפיעלט אויף זיין הארפע, האט ער פלוצים באמערקט נתן דעם נביא שטעהענדיג נעבען איהם. ער איז געווען אזוי פערטהאן אין זיין שפיעלען דאס ער האט נישט געהערט זיין אריינקומען... דוד האט אוועקגעשטעלט די הארפע און האט פריינדליך באגריסט דעם נביא.

נתן האט זיך א נייג געטהאן פאר דוד'ן, אבער די שטייפקייט פון זיין פנים האט זיך נישט געענדערט.

— מיין קעניג! — האט נתן אויסגערופען, — איך בין געקומען דיר דערצעהלען פון א פאסירונג וואס האט געטראפען אין א דערבייאיגע שטאדט.

— זעץ זיך, נתן, נעבען מיר און דערצעהל מיר, — האט דוד איהם געזאגט.

— ניין, איך וועל דאס דיר דערצעהלען שטעהענדיג.

„צוויי מענשען האבען געוואהנט אין א שטאדט, שכנים זיינען זיי געווען, איינער רייך, דער צווייטער ארים... דער רייכער איז זעהר רייך געווען. ער האט געהאט שאף און רינדער, קנעכט און דינסטען, פעלדער און גערטנער, געלד און זילבער זעהר פיעל. און דער ארימאן איז געווען זעהר ארים, ער האט געוואוינט אין א צובראכענע, האלב איינגעפאלענע חורבה, און זיין גאנצער פארמעגען איז בעשטאנען בלויז פון אן איינציג קליין שעפעלע, וואס ער האט געקויפט און אויפגעהאדעוועט. די שעפעלע איז צוזאמען מיט זיינע קינדער אויסגעוואקסען, פון זיין ברויט האט זי געגעסען, פון זיין בעכער האט זי געטרונקען און אין זיין שוים איז זי געלעגען... אלע האבען די שעפעלע געצערטעלט, אלע האבען איהר ליעב געהאט. צו דעם ארימאן איז זי פאררעכענט געווען ווי א טאכטער.

„מאכט זיך איינמאל אז א גאסט איז געקומען אויף א באזוך צום רייכען מאן, א וויכטיגער גאסט איז דאס געווען, און דער רייכער מאן האט געוואלט מאכען א גרויסארטיגע סעודה פאר'ן גאסט, איז ער אבער זעהר קארג געווען. ער האט געזשאלעוועט צו נעהמען א שעפעלע פון זיין אייגענע סטאדע, האט ער זיך אריינגעריסען אין דעם ארימאן'ס הויז און האט פון איהם אוועקגערויבט זיין איין־איינציגע שעפעלע, איהר געקוילעט און צוגעגרייט א פיינע סעודה פאר זיין גאסט".

— יעצט פרעג איך דיר, מיין האר קעניג, וואס קומט דעם רייכען מאן פאר זיין טהאט?

— דעם טויט האט אזא מאן פארדיענט! — איז דוד אויפגעשפרונגען דריקענדיג זיין פויסט פון כעס. — ווער איז ער דער גרויזאמער שלעכטער מאן? זאל מען איהם צו מיר ברייננען און איך וועל איהם בעשטראפען!

— דו ביזט דער מאן! — האט נתן אויסגערופען מיט א דונערנדע שטימע, — דו האסט דעם שרעקליכען פארברעכען בעגאנגען געגען דיין פריינד אוריה!

דוד איז בלאס געווארען. א קאלטער שוויים איז דורכגעגאנגען זיין קערפער. ער איז צוריקגעפאלען אין זיין שטוהל און האט זיין פנים פארדעקט מיט זיין האנט.

— אזוי האט נאט געזאגט! — האט דער אלטער נביא פארטגעזעצט, —

אויף דעם זיבעטען טאָג איז דאָס קינד געשטאָרבען. און קיינער האָט נישט געוואגט צו ברענגען די טרויעריגע בשורה צום קעניג.

דוד האָט אבער פארשטאנען פון דער באוועגונג און פון דעם שטיל־שוויגען פון זיינע דינער, אז עפּעס איז דאָ פּאָרגעקומען. ער האָט צוגערופען צוויי פון זיינע קנעכט און זיי געפרעגט:

— איז דאָס קינד טויט?

די קנעכט האָבען טרויעריג צוגעשאָקעלט מיט'ן קאָפּ.

ווי דוד האָט דערהערט אז דאָס קינד איז טויט, האָט ער זיך גלייך אויפ־געהויבען פון דער ערד, האָט אומגעביטען זיינע קליידער, זיך ארומגעוואשען, און איז אריין אין גאָט'ס הויז און מתפלל געווען פאר'ן ארון קודש... דערנאָך איז ער צוריק אין פּאלאץ אריין און האָט זיך געהייסען דערלאנגען עסען.

אלע זיינע שרים און יועצים האָבען זיך שטארק געוואונדערט אויף דוד'ן.

— מיין האר קעניג, — האָט זיך אן עלטערער שר אָפּגערופען צו איהם, — פארוואָס, ווען דאָס קינד האָט נאָך געלעבט, האָסטו געפאַסט און געוויינט און געלעגען אויף דער ערד, און יעצט ווי דו־האָסט דערהערט אז דאָס קינד איז געשטאָרבען, האָסטו אויפגעהערט דיין וויינען און פאַסטען?!...

— כל זמן מיין קינד האָט געלעבט, איז נאָך ביי מיר אלץ געווען א שטיקעל האָפנונג אז גאָט וועט זיך מרחם זיין און ער וועט געזונט ווערען... יעצט אבער, אז ער איז שוין טויט, וועל איך איהם דען קענען צוריק לעבעדיג מאכען? ניין, מיין פריינד, איך וועל געהן צו איהם, אבער ער וועט שוין צו מיר צוריק נישט קומען...

איינטונדרייסיגסטער קאפּיטעל

שלמה ווערט געבאָרען

פון דער טיעפּעניש פון זיין הארצען און מיט דעם גאנצען ברען פון זיין פּאטעטישע נשמה האָט דוד תשובה געטהאָן צו גאָט... לאנג נאָך דעם ווי דער נביא נתן, האָט איהם אויסגע'מוסרט, האָט זיין געוויסען איהם געפּייניגט... ער איז די גאנצע צייט ארומגעגאנגען ווי א שאָטען, פערטרויערט און פערקלעמט. זיין שלאָף איז פון איהם פערוואָגעלט געוואָרען, ער האָט דעם אפּעטיט פון עסען פערלאָרען א שלייער פון אבלות אין אומעט האָט זיין בלאָס געוואָרענעם פּנים בעדעקט... שטיל זיינען די קלאנגען פון זיין הארפע געוואָרען... גאנצע טעג פלעגט ער פערברענגען אין איינזאַמקייט... ער פלעגט זיך אָפּגעבען א חשבון הנפש פון זיין גרעסטען זינד וואָס ער איז בעגאנגען דורך זיין לעבען... און ווען ער פלעגט זיך דערמאָהנען די ווערטער פון נביא פלעגט א שוידער דורכגעהן זיין לייב...

"דער רייכער האָט זיך אריינגעריסען אין דעם ארימאנ'ס הויז און האָט פון איהם אוועקגערויבט זיין איין איינציגע שעפעלע".

"דו ביזט דער מאַן! דו האָסט דעם שרעקליכען פערברעכען בעגאנגען גע־גען דיין פריינד אוריה"!

דיזע שוידערליכע ווערטער קלינגען נאָך יעצט אין זיינע אויערען... ער

בת שבע האט דערצעהלט פאר נתן'ן אלע איינצעלהייטען, וועגען איהר שטארקע ליעבע צו דוד'ן זינט ער האט איהר גערעטעט, וועגען אוריה'ס פאלש־קייט און בעטרוג און ווי אזוי ער האט מורא געהאט דאס די ברידער רכב און בענה זאלען נישט ארויסגעבען זיין סוד, האט ער זיי געזוכט אומצובריינגען, איינרייידענדיג זיי צו טויטען איש בושת'ן.

— אויב דוד, מיין האר, האט געזינדיגט, — האט בת שבע אויסגערופען מיט טרעהרען אין איהרע אויגען, — בין איך אין דעם שולדיג. ווייל איך האב מיין האר קעניג ליעב געהאט, מעהר פון אלעם אין דער וועלט. דאד... — האט זי מיט א ציטערנדע שטימע געזאגט, — איידער איך האב זיך פון אלעם דער־וואוסט בין איך געוועזן געטריי אוריה'ן, כאטש איך האב איהם קיינמאל נישט ליעב געהאט... אבער ווען איך האב אויסגעפונען ווי אזוי ער האט מיר די גאנצע צייט גענארט און דערצו אז ער איז נאך א מערדער, האב איך שוין מיט איהם מעהר נישט געקענט וואהנען צוזאמען... דעם גט, וואס ער האט מיר געגעבען איידער ער איז אוועק אויף מלחמה, האב איך אנגענומען פאר א ריכטיגען גט... ווייל איך האב בעשלאסען איהם אויף אייביג צו פארלאזען... יעצט, אויב דער נביא גלויבט אז דאס איז א שרעקליכע זינד, בין איך די שולדיגע און מיר קומט די שטראף, אבער זאל גאט נישט בעשטראפען דעם קעניג...

ווען בת שבע איז פון צימער ארויסגעגאנגען, איז נאך דוד געבליבען זיצען אויף זיין שטוהל מיט אן ארונטערגעבויגענעם קאפ.

— דיין זינד איז יעצט נישט אזוי גרויס אין מיינע אויגען ווי איך האב זיך פריהער פארגעשטעלט... אבער עס איז דאך א זינד! דו האסט נישט גע־דארפט אזוי האנדלען. אויב אוריה האט פארדיענט דעם טויט, האסטו עס געדארפט טהאן אין דער עפענטליכקייט ווי דו האסט געטהאן צו רכב און בענה... אבער אין דיין בעשטראפען אוריה'ן האסטו א גאנץ אנדער כוונה געהאט.

— יא, איך ווייס, אז איך האב געזינדיגט צו גאט! — האט דוד זיך אפגערופען, — וועט גאט מיר מוחל זיין פאר מיין זינד?

— יא, גאט וועט דיר מוחל זיין, — האט דער נביא אויסגערופען, — אבער דאס קינד וואס וועט צו דיר געבארען געווארען פון בת שבע'ן וועט זיין פאר־רעכענט אלס א קינד וואס איז געקומען פון זינד, און ער וועט נישט לעבען.

מיט איינינע טעג שפעטער האט בת שבע געבארען א זוהן צו דוד'ן.

גליקליך איז דוד געוועזן מיט בת שבע'ס קינד, ווייל ער האט איהר זעהר ליעב געהאט, אבער זיין פרייד האט נישט לאנג אנגעהאלטען. אויפ'ן צווייטען טאג איז דאס קינד קראנק געווארען. דוד האט זיך דערמאהנט אן דעם נביא'ס ווערטער און ער האט פארשטאנען אז גאט זוכט איהם צו בעשטראפען... ער האט מתפלל געוועזן צו גאט, האט געוויינט און געפאסט און געבעטען רחמים ביי גאט... די גאנצע צייט ווען דאס קינד איז קראנק געוועזן, איז דוד געלעגען אויף דער ערד. ער האט נישט געגעסען און נישט געטרונקען. זיינע פריינד און די חשוב'ע פון זיין הויז זיינען צו איהם געקומען און פרובירט איהם בעטען ער זאל זיך אויפהויבען פון דער ערד, אבער עס זיי נישט געלונגען... דוד איז געבליבען ליגען אויף דער ערד, און בלויז זיינע ליפען האבען זיך באוועגט. ער האט נישט אויפגעהערט מתפלל צו זיין.

דער מענש איז דאָך זינדיג פון זיין געבורט,
זינט דאן איז ער מיט פיעל זינד אנגעגורט...

דו פערלאַנגסט דעם אמת פון מיין געוויסען,
פערבאָרגען — דיין חכמה לאזטו מיר וויסען.

לייטער מיר מיט אזוב, און מאך מיר ריין,
וואש מיר — און ווייסער פון שנעע וועל איך זיין!

דיין מחילה וועט מיר ברייגנען פרייד און גליק,
מיין שמחה צו מיר וועט קומען צוריק...

פערבאָרג דיין פנים פון מיינע זינד,
בלאָז זיי אלע אוועק מיט דעם ווינט.

מאך מיין הארץ זויבער און ריין,
און מיין גייסט מאך ניי און שעהן.

פערוואַרף מיר נישט, אָ גאָט פון דיר!
דיין הייליג גייסט נישט נעם פון מיר!

קעהר מיר אום צוריק דיין הילף און פרייד,
מיט א גייסט פון גוטסקייט, מיר בעקלייד!

שולדיגע וועל איך דיינע וועגען ערקלערען,
און זינדיגע וועלען זיך צו דיר אומקערען.

פערגיב מיר, גאָט, פאר די פערגאָסען בלוט
כדי איך זאָל דערצעהלען דיין לויב מיט גלוטה.

עפען אויף מיינע ליפען, אָ גאָט,
און זאָל מיין מויל דערצעהלען דיין גנאָד,

נישט קיין זבח פערלאַנגסטו זאָל איך געבען,
נישט דורך א קרבן וועסטו מיינע זינד פערגעבען...

מיין געבראָכען געמיטה וועסטו פאר מיין קרבן נעהמען;
א הארץ פול מיט חרטה, וועסטו זיכער נישט פארשעהמען!...

נאָך דיזער תפלה וואס דוד האָט פערפאסט אויסגיסענדיג זיין הארץ פאר זיין פאטער אין הימעל, איז איהם עטוואס לייכטער געווארען... ער האָט גע־פיהלט אז זיין זינדיגע נשמה איז אויסגעלייטערט געווארען און ער איז געוועזן

סען זיך גארנישט פארשטעלען ווי אזוי ער זאל האבען בעגאנגען אזא פערברעכען... ער, וואס האט פערמאגט אזא צארטע פיהלענדע הארץ, ער, ביי וועמען גערעכטיגקייט און יושר זיינען אלע מאל געווען די הויפט זיילען פון זיין לעבען. ער, וועלכער האט קיינמאל נישט געקענט פארטראגען אומרעכט און פאלשקייט צביעות און בעטריגעריי, זאל זיך אזוי פערליערען און אזא זינד בעגעהן!... און ווען דוד פרובירט זיך זעלבסט פערענטפערען אז ער, אוריה, האט דאך דעם טויט פערדיענט... ווען ער פרובירט זיך אליין איינריידען אז ווען בת שבע וואלט איהם אלעס וועגען אוריה'ן נישט דערצעהלט, וואלט ער מיט אוריה פיעלייכט נישט געזינדיגט... ווייס ער דאך גאנץ גוט אז כאטש עס איז אויסערליך יע א תירוץ, פיהלט ער דאך אז אינערליך האט ער בעגאנגען א פערברעכען... ער שטעלט זיך אליין די פראגע: וואלט ער אזוי געהאנדעלט מיט אוריה'ן ווען נישט די פערמישונג פון בת שבע?... וואלט ער איהם דאן פער'משפט צום טויט, אדער ער וואלט איהם פיעלייכט מוחל געווען אזוי ווי ער האט מוחל געווען יואב'ן פאר זיין ערמארדען אבנר'ן?... אמת, יואב האט עס געטהאן אלס א גואל הדם, ער האט איהם ערמארדעט צוליעב דעם וואס אבנר האט געטויטעט זיין ברודער עשהאל'ן... און אוריה האט זיך בעטהייליגט אין א מארד פון אן אומשולדיגען מענשען... דאך איז דוד ביי זיך אין הארצען נישט זיכער ווי ער וואלט אוריה'ן בעהאנדעלט אונטער אנדערע אומשטענדען... ער פיהלט מיט זיין וועזען אז ער האט פארט א גרויסע זינד בעגאנגען געגען גאט... וועט איהם גאט מוחל זיין?... ער האט שוין גלייך דערפיהלט די האנט פון גאט וואס האט איהם געשטראפט, ווען זיין קינד פון בת שבע'ן איז געשטארבען...

דוד האט נישט אויפגעהערט מתפלל צו זיין און תשובה צו טהאן צו גאט.

דעם דרייסיגסטען טאג זינט זיין קינד איז געשטארבען האט דוד געפאסט און פערבראכט דעם גאנצען טאג אין איינזאמקייט...

ער האט דאן אויסגעגאסען זיין הארץ פאר גאט אין דער פאלגענדער תפלה:

„ערבארם זיך איבער מיר, א גאט!
מיינע זינד מעק אוים מיט דיין גנאד.

וואש מיין אומגערעכטיגקייט אוועק,
מיינע זינד רייניג אוים און מעק.

מיין שולד ווייס איך נאר אליין
און מיין זינד טוט פאר מיר תמיד שטעהן.

כ'האב צו דיר אליין געזינדיגט א גאט,
כ'האב עובר געווען אויף דיין געבאט...

גערעכט איז דיין משפט און דיינע רייד,
דו וועסט מיין זינד מוחל זיין — צו מיין פרייד!

דערוואוסט אז אייער קעניג קליבט זיך מלחמה צו האלטען מיט אונז, האט מען גלייך געזעהן אז מיר האבען קיינע אויסזיכטען ניט צו געווינען די מלחמה. דעריבער האט ער פארגעשלאגען אז חנון זאל מאכען אן אנבאט פון שלום צו דעם קעניג פון ישראל.

און ווען אונזער קעניג האט מיין מאן געפרעגט מיט וואס וועט ער קענען איבערצייגען דוד'ן אז ער מיינט עס ערנסט כדי ער זאל נישט טהאן צו אונזערע שלוחים ווי מיר האבען געטהאן צו זיינע, האט מיין מאן געענטפערט אז ער זאל שיקען זיין קרוין אלס א מתנה צו דוד'ן דעם קעניג פון ישראל... ווען דער קעניג האט עס דערהערט איז ער זעהר אויפגערעגט געווארען און האט געהייסען ארייננווארפען מיין מאן אין געפענגנים זאגענדיג דאביי אז ווען דוד'ס ארמעע וועלען פערטריבען ווערען פון עמון, וועט ער איהם, מיין מאן טויטען... איך און מיינע קינדער האבען די גאנצע צייט געבעטען אונזער גאט אויף דוד'ס זיעג. און יעצט האט גאט צוגעהערט צו אונזער שטימע און איהם איבערגעגעבען אונזער שטאדט צוזאמען מיט דעם קעניג. מיין מאן שמאכטעט נאך יעצט אין געפענגנים און זיין לעבען איז אין גרויס געפאהר ווייל אלע מיניסטארען זיינען אויף איהם אין כעס און זיי וועלען זיכער אויסלאזען זייער כעס אויף איהם. דעריבער בעט איך דיר, מיין הער, האב רחמנות איבער מיין מאן און בעפריי איהם פון געפענגנים...

יואב האט געטהאן דעם פערלאנג פון דער אלטער פרוי און האט בעפרייט איהר מאן...

דוד און יואב האבען אוועקגענומען די גאנצע געלד פון שטאדט און מיט־נעמענדיג די רייב און פיעלע געפאנגענע זיינען מיט א גרויסען טריאומפירענדען נצחון זיך צוריקגעקעהרט אין ירושלים.

א יאהר איז פערלאפען זינט בת שבע'ס ערשט געבארענעם קינד איז געשטארבען... זעהר פיעל האט זי נאך איהם געטרויערט, מיט איהר האבען אויך געטרויערט אלע פריינד פון דוד'ן. בלויז די פרויען פון דוד'ן אחוץ מיכל און אביגיל האבען אין בת שבע'ן געזעהן א נקמה און האבען זיך זעהר שטארק געפרעהט אויף איהר אומגליק...

מיכל וועלכע האט קיין קינדער נישט געהאט, איז געווען פריי פון קנאה וואס די איבעריגע פרויען האבען געהאט, ווייל יעדע איינע פון זיי האט געהאפט און געוואונשען אז נאר איהר זוהן זאל ווערען קעניג נאך דוד'ס טויט און ווען א זוהן איז געבארען געווארען צו בת שבע'ן, האט יעדע געציטערט פיעלייכט וועט דוד מאכען דעם זוהן, פון זיין בעליעבסטע פרוי פאר קעניג... מיכל אבער האט שוין מעהר קיין האפענונג נישט געהאט צו האבען קינדער, איז דעריבער געווען גלייכגילטיג צו בת שבע'ן און נישט נאר האט זי איהר ניט פערהאסט, נאר זי האט נאך מיט איהר סימפאטיזירט און אין דער צייט פון איהר בראך איז מיכל געקומען איהר טרייסטען.

אביגיל וועלכע האט געבארען איין זוהן צו דוד'ן וועמענס נאמען איז געווען כלאב האט געוויס מיטגעפיהלט בת שבע'ס טרויער, ווייל זי האט איהר זוהן כלאב'ן מיט אייניגע יאהר פריהער פערלארען... זי איז דעריבער אויך געווען זעהר

זיכערא ז גאָט האָט זיין תפלה, וואָסא יז געקומען פון דער טיפענים פון זיין הארצען אנגענומען . . .

ביסלעכווייז איז דער אומעט פון איהם פערשוואונדען און זיין טרויער האָט איהם פערלאָזען... נתן דער נביא האָט איהם אויך פערזיכערט אז גאָט האָט אנגענומען זיין חרטה און תשובה. זיין פרעהליכקייט און מונטערקייט האָט זיך צו איהם אומגעקעהרט.

דערווייל איז אנגעקומען א שליח פון יואב'ן, וועלכער האָט נאָך אלץ בע־לאגערט די הויפטשטאדט פון עמון, און אנגעזאגט דוד'ן אין נאמען פון זיין שר צבא, יואב, אז די פארשטאדט פון די פעסטונג רבה, וואס בעזארגט די הויפטשטאדט מיט וואסער איז שוין איינגענומען און אזוי ווי עס איז שוין יעצט א פראגע פון געצעהלטע טעג, בעט יואב דעם קעניג ער זאל צונויפזאמלען די איבעריגע מחנות און קומען איינגעמען די שטאדט כדי דער גרויסער און פאלקאמער זיעג פון עמון זאל נישט פערדעכענט ווערען אויף מיין נאמען...

יואב'ס איבערגעבענהייט און געטרייהייט האָט דוד'ן זעהר געריהרט... אָט האָט יואב געקענט יעצט בעזיעגען גאנץ עמון און אליין פערדעכענט ווערען אלס גרויסער העלד און קריגען אזוי פיעל כבוד און רוהם פון פאלק, דאך וויל ער אז ער, דוד זאל קומען פארענדיגען די מלחמה כדי דער נצחון איבער עמון זאל געהן אויף זיין נאמען...

דוד האָט פארזאמעלט די איבעריגע מחנות און מיט זיי אריבער דעם ירדן און זיך באלד פעראייניגט מיט יואבס חיל. דוד האָט גענומען שטורמען דיא שטאדט, די עמונים וועלכע זיינען שוין געווען אויסגעמאטערט פון דער בעלא־גערונג, האָבען ארויסגעצייגט א שוואכען ווידערשטאנד און אין עטליכע טעג איז די שטאדט געפאלען...

דוד האָט זיך נוקם געווען אין די עמונים פאר די גרויסע בעליידיגונג וואס זיי האָבען בעליידיגט זיינע שלוחים פון שלום. חנון דעם קעניג פון עמון האָט מען געבראכט א לעבעדיגען פאר דודן מיט דער קרוין אויף זיין קאפּ.

דוד האָט פון חנון'ס קאפּ ארונטערגענומען די קרוין און בעטראכטענדיג האָט ער מיט א שמייכעל צו יואב'ן געזאגט:

— אזא שווערע קרוין איז געווען אויף אזא גרינגען קאפּ... די קרוין וועגט באלד א צענטער גאָלד און דער קאסטבארער שטיין איז אויך זעהר שווער... יעצט פערשטעה איך פאר וואס דער קעניג פון עמון האָט פערלארען זיין גלייכגעוויכט ווען איך האָב צו איהם געשיקט מיינע שלוחים פון שלום...

— דאן האָט ער בלויז פערלארען זיין גלייכגעוויכט און יעצט וועט ער פערלירען זיין קרוין צוזאמען מיט זיין קאפּ... — האָט יואב געזאגט ארויסצי־הענדיג זיין שווערד...

ווען יואב איז פארטיג געווארען מיט חנון, האָט ער פּלוצלינג באמערקט אן עלטערע פרוי דערנעהנטערענדיג זיך צו איהם. זי איז געפאלען מיט איהר פנים צו דער ערד און גענומען וויינען...

— וואס פערלאנגסטו, דו עמונית, — האָט יואב זיך צו איהר אפגערופען— שטעה אויף און זאג מיר שנעלער וואס דו ווילסט ?

— מיין מאן איז געווען א מיניסטער צום קעניג, און ווען מיר האָבען זיך

ביי דיזע ווערטער איז אנגעקומען נתן דער נביא און האט גלייך בעמערקט מיט א שמייכעל.

— פאר דיר, מיין האר קעניג, ווייזט אוים איז די מלוכה ווינציג, ווי עס ווייזט אוים ווילסטו פון מיר אוועקנעמען מיין נבואה... איך האב דיר נאר וואס געהערט נביאות זאגן: אז דיין זוהן וואס בת שבע האט דיר געבארען "וועט זיין דער גרעסטער און קלוגסטער קעניג פון דער וועלט"... און אט דיזעלבע נבואה בין איך יעצט געקומען דיר און בת שבע'ן זאגען, אבער דו האסט מיין וועג פערכאפט...

— איז דאס דער ווילען פון גאט? — האט בת שבע אויסגערופען און איהר פנים האט גענומען שטראהלען פון גליק...

— יע — האט נתן געזאגט צו דוד'ן — דיזער זוהן וואס בת שבע האט דיר יעצט געבארען איז אויך בעליעבט ביי גאט, און אלע פעלקער פון דער גאנ־צער וועלט וועלען איהם אפגעבען כבוד... און שלום וועט הערשען צווישען איהם און די איבעריגע פעלקער... ער וועט אויך בויען דעם בית המקדש, וואס דו האסט געזאלט אנפאנגען בויען...

— איך דאנק גאט פאר דעם חסד וואס ער טוט מיט זיין קנעכט... יעצט בין איך זיכער אז ער האט מיר מוחל געווען אלע מיינע זינד... און איך האב שוין געדענקט אז איך בין א פערלארענער אויף עוויג... אבער דער גאט אונזער גאט, איז א גאט פון מחילה, ער וויל קיין שלעכטעם נישט טהאן דעם זינדיגען, ער ווארט בלויז ער זאל תשובה טהאן מיט זיין גאנצען הארצען און דאן איז ער איהם מוחל...

— דו געטליכער מאן, האט בת שבע זיך אפגערופען צו נתן — דוד האט מיר פערשפראכען צי צושווערען אין דיין אנוועזענהייט צו מאכען מיין זוהן שלמה פאר קעניג ווען די צייט וועט קומען...

— א וועסטו איהם ריפען שלמה — האט נתן זיך געווענדעט צו דוד'ן.

— יע, אזוי האב איך בעשלאסען איהם א נאמען צו געבען — האט דוד געענטפערט.

דער נאמען איז זעהר שעהן און פאסט זיך זעהר פאר דעם קעניג וועלכער וועט זיין נאך דיר — האט נתן געזאגט — אבער איך וועל דיזען קינד רופען ידידיה, ווייל ער איז בעליעבט ביי גאט.

אויף'ן אכטען טאג צום ברית האט דוד געמאכט א גרויסארטיגען מאלצייט און האט איינגעלאדען אלע חשוב'ע פון דער שטאדט ירושלים. נתן דער נביא איז געווען דער מוהל און ער האט אריינגעבראכט שלמה אין דעם ברית פון אברהם אבינו.

אויף דער שמחה זיינען אויך אלע אנדערע ווייבער פון דוד'ן געווען. און אפילו מעכה, וועלכע האט שטילערהייט נישט אויפגעהערט צו שילטען בת שבע'ן און איהר זוהן, האט בת שבע'ן אויך געבראכט א מתנה — א זיידענע געשטריק־טע קישען פאר איהר זוהן...

דוד'ס דריי גרעסערע זיהן, אמנון, אבשלום און אדוניהו האבען זיך אומבע־מערקטערהייט ארויסגערוקט פון פאלאץ און זיינען אריין אין גארטען...

— דו האסט געזעהן, אמנון, וואס פאר א גרויסען פאראד אונזער פאטער

מיט איינינגע מאנאטען שפעטער האט בת שבע געבארען א צווייטען זוהן צו דוד'ן. גרויס איז געווען דוד'ס פרייד און קיין גליקליכערע מוטער ווי בת שבע איז אין גאנץ ארץ ישראל נישט געווען... יעצט איז זי זיכער אז גאט האט דוד'ן אין גאנצען פערגעבען... און דעם נביא'ס נבואה איז מקויים געווארען...

מיט א גליקליכען שמייכעל אויף זיין פנים, איז דוד אריינגעקומען אין בת שבע'ס צימער, ער האט זיך איבערגעבויגען איבער איהר און האט איהר געקושט...

— בת שבע, מיין ליעבסטע פון אלע פרויען, איך האב די גאנצע צייט גאט געבעטען ער זאל דיר א צווייטען זוהן שענקען און דער נביא האט מיר אויך געגעבען האפענונג אז דו וועסט געבארען א זוהן... און יעצט האט גאט מיר מיין וואונש געגעבען... איך האב זיך אין מיין הארצען א נדר געטהאן דאס אויב דו וועסט מיר געבארען א זוהן וועט ער זיין מיין טראהנפאלגער...

בת שבע'ס אויגען האבען אויפגעלויכטען:

— ער וועט זיין דער קעניג איבער גאנץ ישראל נאך דיר — האט זי מיט א פרעהליכע אבער שוואכע שטימע געזאגט — זאגסטו עס מיר צו מיין ליעבער דוד...

— יע, בת שבע! — האט דוד געענטפערט — און צו צייגען דיר אז איך וועל האלטען מיין ווארט וועל איך אונזער זוהן א נאמען געבען שלמה, ווייל דער נביא האט מיר געזאגט אז שלום וועט הערשען אין די טעג פון מיין נאכפאלגער.

— שלמה! שלום! — האט בת שבע אויסגערופען מיט פרייד — פריעדען וועט הערשען אין זיין צייט און מיין זוהן וועט זיין קעניג — א גאט איך האב דיין גרויסען חסד נישט פערדיענט!...

— דערווייל בת שבע זאלסטו עס האלטען בסוד, זאלען מיינע אנדערע פרויען דיר נישט האבען וואס מקנא צו זיין — ווען די צייט וועט קומען וועל איך עפענטליך פאר אלעמען ערקלערען אז שלמה וועט קעניגען נאך מיר...

— מעג דער נביא וויסען פון דיין פערשפרעכען? — האט איהם בת שבע געפרעגט.

— דער נביא וועט שוין אליין פערשטעהן — האט דוד געענטפערט מיט א שמייכעל — ווען ער וועט הערען אז איך האב אונזער זוהן א נאמען געגעבען שלמה, ווייל ער האט שוין לאנג נביאות געזאגט אז דורך דער הערשאפט פון מיין זוהן וועט זיין שלום... פונדעסטוועגען אבער וועל איך איהם שיקען רופען און איך וועל שווערען צו דיר אין זיין אנוועזענהייט אז גאט וועט לאזען לעבען און שלמה וועט אויסוואקסען א מאן וועלכער איז ווירדיג צו זיין קעניג, וועט ער ווערען דער מלך איבער ישראל נאך מיר.

דוד האט ארונטערגענומען די דעקע פון דעם קינד וועלכעס איז געלעגען ביי בת שבע'ס זייט און א גליקליכער שמייכעל האט זיך בעוויזען אויף זיינע ליפען.

— געלויבט איז גאט וואס ער האט אונז געשענקט אזא ליעבליך שעהנעס קינד — האט ער געזאגט — און אויב זיין גייסט וועט זיין אזוי שעהן ווי זיין פנים — דאן וועט ער זיין דער גרעסטער און קלוגסטער קעניג פון דער וועלט.

וואלט איך ענטזאגט צו נעמען פאר מיין קנעכט... און דיר חלומט זיך גאר צו ווערען א קעניג...

אמנון האט אויפגעהויבען זיין האנט און געוואלט שלאגען אדוניה'ן פאר די בעליידיגונג, אבער אבשלום האט איהם אפגעהאלטען..

— דו בעסער ווארט מיט דיין שלאגען זיך ביז וואנען דו וועסט טראגען אונזער פאטערס קרוין, דערווייל דארפסטו זיך האלטען רוהיג.. עס וועט זיין זעהר נישט שעהן פאר אונז אלעמען, ווען מיר וועלען דא אנמאכען א טומעל און אונזער פאטער וועט אויסגעפינען צוליעב וואס דאס איז פארגעקומען.

אמנון האט ארונטערגעלאזען זיין האנט און געזאגט: ווארט ווען איך וועל ווערען קעניג וועל איך זיך שוין מיט דיר אפרעכענען...

דערווייל זאלסטו אקארשט זעהן נישט צו באלעסטיגען מיין שוועסטער מיט דיינע נארישע בליקען... זי האט זיך שוין נישט איינמאל בעקלאגט פאר מיר אז דו בעליידיגסט איהר מיט דיינע בליקען...

— א, זי ווייסט גאנץ גוט אז איך מיין קיין שלעכטס נישט — האט אמנון געזאגט — איך האב איהר ליעב ווי א שוועסטער און אזוי ווי זי איז אונזער איינציגע שוועסטער און דערצו נאך א זעלטענע שעהנהייט, איז דען אן עולה אז איך קוק אויף איהר אזוי פיעל... זאג מיר, דעם אמת, אבשלום, האסטו תמר'ן דיין שוועסטער נישט ליעב?

— נו, געוויס, האב איך איהר ליעב. זי איז דאך מיין לייבליכע שוועסטער, פון איין פאטער און איין מוטער, אבער צו דיר איז זי דאך בלויז א האלבע שוועסטער.

— אבער דאך איז זי מיר טייער ווי א גאנצע שוועסטער — האט אמנון געזאגט, און ער איז צוזאמען מיט אבשלום'ן און אדוניה'ן אריין צוריק אין פאלאץ.

צוויי און דרייסיגסטער קאפיטעל

אמנון און תמר

אמנון דוד'ס ערשט געבארענער זוהן, האט זיין האפענונג אויף דער מלוכה נישט אויפגעגעבען, אפילו נאכדעם ווי שלמה איז געבארען געווארען. יעצט, נאך מעהר ווי פריהער, איז ער געווען זיכער, דאס ער וועט ווערען קעניג נאך דוד'ן. ווייל מיט שלמה'ס געבורט איז אבשלום'ס גדולה ארונטער, און ער וועט שוין יעצט נישט דארפען מוראה באען אז דער פאטער ליעבט אבשלום'ן מעהר ווי איהם... שלמה איז נאך שעהנער און קליגער פון אבשלום'ן אבער ער איז דאך נאך גאר א קינד און אפילו ווען היבשע עטליכע יאהר זאל אוועקגעהן ביז וואנען דוד וועט שטארבען, וועט נאך שלמה אלץ זיין צו יונג צו ווערען קעניג און דעריבער איז זעלבסטפערשטענדליך אז דער בכור וועט ירש'נען די מלוכה...

אין דער לעצטער צייט איז אמנון געווען נישט אזוי בעזארגט וועגען דער קרוין, ווי וועגען עפעס אנדערש... תמר, אבשלום'ס שוועסטער האט איהם אזוי בעצויבערט מיט איהר שעהנקייט, אז ער האט פון איהר נישט אויפגעהערט

מאכט פאר זיין נייַ־געבארענעם זוהן ? איך האָב מורא אז דיין גאנצע מלוכה מיט וואס דו האסט זיך אזוי פיעל איבערגענומען געגען אונז, גליטשט זיך אוועק פון דיר... ווייל אויב שלמה זאל ווערען דעם קעניג׳ס ליעבלינג, וועסטו שוין בלייבען אויסען... האט אבשלום זיך גענומען מיט איהם רייצען.

— און וואס וועט זיין מיט דיר ? — האט אמנון צוריק געענטפערט, — ווי איך פערשטעה שטרעבט דיין מוטער אויך צו קריגען די קרוין פאר דיר, און דו אליין וואלסט זיך אויך נישט אפגעזאגט דערפון... הא, וואס וועסטו טאקע טהאן אז שלמה ווערט אונזער פאטער׳ס ליעבלינג ?...

— דערווייילע ווייס איך אז אונזער קעניג האלט מעהר פון דיר ווי פון מיר... אפילו אונזער לעהרער נתן דער נביא, האט מיט מיר מעהר איינזעהעניש ווי מיט דיר... איך געדענק ווען ער האט מיט אונז געלערענט די תורה און דו אנשטאט צו קוקען אין דעם ספר, האסטו דיינע אויגען נישט ארונטערגענומען פון מיין שוועסטער תמר, דו מיינסט געוויס אז איך האב עס נישט בעמערקט... דאן האב איך געהערט ווי דער נביא האט געזאגט אז דו וועסט שוין מסתמא אויסוואקסען א פוסטע כלי... זינט דאן קענסטו שוין מעהר נישט לערנען מיט מיין שוועסטער אין דער זעלבער צייט...

— האב איך דען בעגאנגען א פערברעכען געגען תמר׳ן אז איך האב אויף איהר געקוקט ? — האט זיך אמנון געזוכט צו פערענטפערען — זי איז דאך אויך מיין שוועסטער, אמת, נישט פון איין מוטער אבער פון איין פאטער ! האב איך דען נישט קיין רעכט צו קוקען אויף איהר ?

— ווען דו וואלסט געקוקט ווי א מענש וואלט מיר אויך נישט געארט — האט אבשלום בייז געזאגט — אבער דו קוקסט ווי א ווילדע חיה. ווי דו וואלסט איהר געוואלט אויפעסען מיט דיינע גרויזאמע אויגען... דעריבער זאג איך דיר אז עס וועט זיין א סך בעסער פאר דיר, ווען דו הערסט איהר אויף נאכצופאלגען מיט דיינע אויגען...

— אבער דאס האט דאך גארנישט צו טהאן מיט דעם נייעם זוהן וואס בת שבע האט נאר וואס געבארען — האט אדוניה זיך אפגערופען — וועמען פון אונז עס יואלט בעשערט געווען צו ווערען קעניג, וועט יעצט האבען נאך א קלענערע געלעגענהייט ווי פריהער...

— זעה נאר, קוק נאר איהם אן ! — האט אבשלום אויסגערופען — ער רעכענט זיך אויך אריין אין חשבון — זינט ווען האסטו אנגעהויבען צו טראכטען פון דער מלוכה ?

— דער פאטער האט מיר אזוי ליעב ווי דיר ! — האט אדוניה איהם געענטפערט — און אפשר נאך מעהר — און ווען עס וועט בעשלאסען ווערען אז דער בכור איז נישט דער איינציגער מעגליכער יורש, האב איך די זעלבע געלעגענהייט ווי דו און ווי אמנון...

— א פיינער קעניג וואלסטו געווען מיט דיין פלאטשיגען נאז און ברייטע מויל ! — האט אמנון געלאכט — דו וואלסט דאך דאס גאנצע פאלק פערשלונגען מיט דיין מויל...

— און דיין פערדארמטער אויסגעווייקטער פנים פאסט זיך מעהר צו זיין א קעניג ? — האט איהם אדוניה געענטפערט — א שעהנערען פנים פון דיינעם

יונדב אבער האט בעמערקט א גרויסע ענדערונג אין אמנון און ער האט פערשטאנען אז ער פערבארגט עפעס פון איהם... ער האט געהאפט אז אמנון וועט איהם אליין ענטדעקען אלעס וואס טהוט זיך ביי איהם אין הארצען, אבער ווען עטליכע טעג זיינען פאראיבער און אמנון'ס אומעט און טרויער האט זיך פארשטארקט, האט שוין יונדב בעשלאסען איהם אליין צו פרעגען...

און איין פריהמארגען ווען ער האט מיט אמנון שפאצירט אין דעם קעניג'ס גארטען, האט ער זיך צו איהם אפגערופען:

— איך זעה אויף דיין פנים, מיין געטרייער חבר אז דו פערבארגסט עפעס פון מיר, דו ווייסט דאך ווי איבערגעגעבען איך בין צו דיר און נישט איינמאל האבען דיר מיינע עצות ארויסגעהאלפען... פארוואס ווילסטו מיר נישט ענטדעקען דאס וואס דריקט דיר אויף'ן הארצען... האסטו דען מעהר נישט קיין צוטרוי צו מיר... מיט וואס האב איך געגען דיר געזינדיגט אז דו זאלסט מיר אזוי בעהאנדלען... דארף איך דיר נאך איבערצייגען ווי געטריי איך בין צו דיר... איך בעט דיר אמנון, דערצעהל מיר די אורזאכע פון דיין טרויער, פיעלייכט וועל איך דיר מיט עפעס קענען ארויסהעלפען...

— מיין גוטער חבר יונדב, האט אמנון זיך אפגערופען מיט א טרויעריגע שטימע — איך האב קיינמאל נישט געצווייפעלט אין דיין טריהייט און אויפריכטיגקייט... דו ביזט מיין איינציגער פריינד פאר וועמען איך קען מיט זיכערהייט אלעם דערצעהלען; אבער איך צווייפעל אויב דו וועסט מיר קענען יעצט מיט עטוואס בעהילפיג זיין... מיר דוכט זיך אז צו מיין יעצטיגער לאגע איז קיין עצה נישטא... און ווען איך זאל דיר שוין יע דערצעהלען וועסטו דען קענען לינדערן מיינע שמערצען... ניין, יונדב, אפילו דיינע קלוגע עצות וועלען מיינע יסורים נישט גרינגער מאכען...

— אבער איך פערשטעה דיר נישט, אמנון, — האט זיך יונדב אפגערופען — דיר, דעם קעניג'ס זוהן, זאל זיין שווער צו קריגען דאס וואס דיין הארץ געלוסט... פערגעס נישט אז דו ביזט דאך אויך דער בכור און דיין פערלאנג און וואונש דארף ערפילט ווערען אזוי ווי ד'עם קעניג'ס... זאג מיר וואס דיר פעהלט און איך שווער דיר ביי אונזער פריינדשאפט אז איך וועל עס האלטען בסוד און איך וועל טהאן אלעס אין מיין מעגליכקייט דיר ארויסצוהעלפען אין דיין נויט... איך בין זעהר שטארק בעזארגט וועגען דיין געזונדסצושטאנד. יעדען פריהמארגען ווען איך דערזעה דיין פנים קען איך דערקענען אז דו האסט געהאט א שלאפלאזע נאכט... דו ווערסט מאגערער פון טאג צו טאג, און אויב דו וועסט אזוי לאזען ווייטער געהן, וועסטו נאך אריינפאלען אין א געפעהרליכע קראנקהייט...

— איך בין זעהר אומגליקליך! — האט אמנון געענטפערט — דיר דוכט זיך אז ווייל איך בין דעם קעניג'ס זוהן, איז פאר מיר קיין זאך נישט צו שווער צו קריגען... דא אבער ליגט דיין טעות... הלואי וואלט איך בעסער געוועזען אויף דיין פלאץ, איך וואלט דאן זיכער נישט געהאט אזוי פיעל הארץ קלעמענים און וועהטאג, ווי איך האב יעצט אלס דעם קעניג'ס זוהן...

— איך סען נאך אבער אלץ נישט פערשטעהן! — האט יונדב געקוועטשט מיט די פלייצעס — דיינע ווערטער זיינען צו מיר ווי א רעטענים...

צו טראכטען טאג און נאכט... פריהער האט ער געהאט א געלעגענהייט צו זעהן איהר יעדען טאג, און אפילו מיט איהר ריידען, אבער זינט מען האט אויסגעפונען דאס ער פערפאלגט איהר מיט זיינע בליקען, איז תמר אפגעזונדערט געווארען פון איהם... עס פלעגען אוועקגעהן איינציגע טעג נאכאנאנד און ער האט תמר'ן נישט געזעהן... דאס האט נאך פערשטארקט זיין ליעבע צו איהר... ער האט יעצט געהאט בלויז איין שטארקען וואונש צו זעהן תמר'ן אליין, צו ריידען צו איהר אונגעשטערט, אבער אומזיסט האט ער געהאפט אויף אזא געלעגענהייט... א, ווי שטארק ער האט מקנא געווען אבשלום'ן, וועלכער קען זיך זעהן מיט תמר'ן צו יעדער צייט... ווען ער וואלט אויך געווען איהר לייבליכער ברודער, פון איין פאטער און מוטער, ווי זי איז מיט אבשלום'ן, וואלט זי דאך איהם יעצט נישט אזוי אויסגעמיטען...

טרויעריג און בעטריעבט איז אמנון לעצטענס ארומגעגאנגען, ער האט אפילו נישט געהאט פאר וועמען זיין הארץ אויסצוגיסען... ער פערשטעהט אז אבשלום טאר זיך נישט דערוויסען פון זיינע געדאנקען, און ווען ער זאל אויסגיסען זיין הארץ פאר איינעם פון זיינע איבעריגע ברידער וועט זיך אבשלום דערפון גלייך דערוויסען, און דאס וועט צו ניכטס מאכען אלע זיינע געדאנקען און פלענער...

איין פריינד האט אמנון געהאט און זיין נאמען איז געווען יונדב, דער זוהן פון שמעה, דוד'ס ברודער. ווען זיי זיינען נאך קליינע קינדער געווען, זיינען זיי שוין געווען צוגעבונדען איינער צום צווייטען, און ווען זיי זיינען עלטער געווארען האט זיך זייער פריינדשאפט נאך מעהר פערשטארקט...

יונדב איז געווען זעהר א קלוגער און דורכגעטריבענער יונג, און נישט איינמאל, האט ער מיט זיינע קלוגע עצות, ארויסגעהאלפען אמנון פון שוועריגקייטען... ער האט געוואוסט אמנון'ס אלע סודות וואס האט איהם נאך מעהר צוגעבונדען צו איהם...

יונדב האט אין אמנון'ס שטארקע פריינדשאפט צו איהם געזעהן די פערווירקליכונג פון זיינע שטרעבונגען: ער איז געווען זיכער אז אמנון, אלס דוד'ס בכור, וועט ירשנ'ען די קרוין, דאן וועט ער ווערען זיין הויפט מיניסטער און בעל-יועץ... ער וועט אויך ביי איהם פערנעמען דעם זעלבען פלאץ וואס יואב פערנעמט ביי דוד'ן... ער וועט זיך ערווערבען א נאמען אלס גבור... און עס קען נאך זיין אז מיט דער צייט זאל ער אין גאנצען ווערען דער הערשער איבער ישראל... ווייל נאכאלעמען איז דאך אמנון א שוועכלינג, ער צייכענט זיך נישט אויס מיט קיינע מעלות וואס א קעניג מוז בעזיצען... און ער וועט בלויז זיין קעניג אין נאמען און די מלוכה וועט ער פיהרען... ער וועט זיין צו אמנון אזוי ווי אבנר איז געווען פאר איש בושת'ן...

אמנון האט זיך געפיהלט שוואך און הילפלאז און ער האט נעדארפט האבען אימיצען וועמען ער זאל איהם אונטערהאלטען און דאס האט ער געפונען אין זיין קוזין, יונדב: מיט איהם האט זיך בעראטען איידער ער איז געגאנגען עפעס טאהן. זיינע עצות זיינען איהם אימער געפעלען געווארען... דאך האט ער זיינע געדאנקען און געפיהלען צו תמר'ן נישט דערצעהלט אפילו צו זיין בעסטען און איינציגען חבר...

זאגען אז די עסענס וואס די דינער׳ס גרייטען צו פאר דיר שמעקט דיר ניש־, און אויב עס וואלט נישט געווען וועך פאר דיין שוועסטער תמר׳ן וואלסטו איהר געבעטען זי זאל אליין צוגרייטען פאר דיר עפעס צו עסען...

— יע, דאס איז אויך א גוטער פלאן! — האט אמנון אויסגערופען — נישט לאנג צוריק, ווען איך האב געפייערט מיין געבורטסטאג — האט תמר פאר מיר געבאקען קיכלעך און זיי זיינען געווען אזוי געשמאק, אז נאך יעצט ליגט מיר זייער טעם אין מויל...

— דו קענסט טאקע זאגען דעם קעניג אז דו ווילסט דאס תמר זאל פאר דיר מאכען די זעלבע קיכלעך ווייל זיי האבען דיר שטארק פערשמעקט...

— איך וועל טהאן ווי דו האסט מיר געראטען! האט אמנון געזאגט און איז צוריקגעגאנגען אין פאלאץ.

תמר איז געווען דוד׳ס איינציגע טאכטער, זי איז געווען זעהר שעהן און קלוג... אין איהר איז געווען א פעראייניגונג פון איהר פאטער׳ס גייסטליכע און איהר מוטער׳ס קערפערליכע שעהנקייט... א בעזונדערען חן און רייץ האבען צוגעגעבען איהר צניעות׳דיגקייט און שעהמעוודיגקייט... אין איהרע שעהנע ליכטיגע אויגען האבען זיך אפגעשפיגעלט די זויבערקייט און ריינקייט פון איהר פאעטישע און ראמאנטישע נשמה.

ווען תמר איז נאך גאר יונג געווען פלעגט זי זיך תמיד געפינען אין דער געזעלשאפט פון איהרע ברידער, מיט וועמען זי פלעגט שטיפען לוסטיג און קינדיש... צוזאמען מיט זיי האט זי אויך געלערענט ביי דעם נביא, נתן, די תורה און אלע אידישע מנהגים און זיטען... ווען זי איז אונטערגעוואקסען און איז געווארען א פול ענטוויקעלטע, האט זי באמערקט אז די בליקען פון איהרע האל־בע ברידער זיינען יעצט אין גאנצען אנדערע... זי האט זיך גענומען פיהלען זעהר נישט בעקוועם... איבערהויפט האט זי זיך געפיהלט שטארק בעליידיגט פון אמנון׳ס בליקען... און ווען זי האט שוין מעהר נישט געקענט דערליידען, האט זי דאס פערטרויט איהר ברודער אבשלום׳ן...

נתן אליין האט שוין אויך לאנג בעמערקט ווי אמנון גיעט נישט זיין אויפ־מערקזאמקייט צו זיינע רייד, אנשטאט זיך איינצוהערען צו איהם, פערטראכט ער זיך, ער האט אויך באמערקט אז אמנון ווארפט דורכדרינגענדע בליקען אויף תמר׳ן און האט דעריבער געזעהן אז אמנון זאל מעהר נישט לערנען אין דער־זעלבער צייט מיט תמר׳ן...

דער איינציגער צו וועמען תמר איז געבליבען צוגעבונדען איז געווען אבשלום, איהר ברודער פון איין פאטער און מוטער, איהם פלעגט זי פערטרויען אלע איהרע סודות און מיט איהם פלעגט זי זיך בעראטהען...

אבשלום האט זיין שוועסטער זעהר ליעב געהאט און מיט איהר שטארק שטאלצירט... ער האט געוואוסט אז זי איז אויך זעהר טייער ביי דעם קעניג, און ער האט געהאפט צו ווערען מעהר בעליעבט ביי דעם פאטער דורך זיין שוועסטער, דעם קעניג׳ס בת יחידה... נישט איינמאל האט ער מיט תמר׳ן גערעדט וועגען זיין שטרעבונג צו ווערען קעניג...

— קיינער האט אמנון׳ען נישט ליעב, — האט איהר אבשלום געזאגט ווען זיי האבען ביידע אמאל געשפאצירט צוזאמען — אפילו נתן דער נביא האלט

אמנון האט זיך ארומגעקוקט און נאכהער זיך שטילערהייט אפגערופען:
— איך האב ליעב תמר'ן, אבשלום'ס שוועסטער, איך געה אוים פון ליעבע צו איהר... איך ווייס אבער אז איך טאר דערפון גארנישט טראכטען... און איך ווייס אויך אז קיינער וועט מיר אין דעם נישט קענען ארויסהעלפען... און דאס פערביטערט מיין לעבען און טרייבט מיר צו פערצווייפלונג...
יונדב האט זיך א ווײלע פערטראכט... א לייכטער שמייכעל האט זיך בע־וויזען אויף זיינע ליפען... נאכהער האט ער זיך אפגערופען:
— איך זעה נישט איין פארוואס זאל דיין פערצווייפלונג זיין אזוי גרויס... דיין פערלאנג איז גארנישט אזוי אונערפילבאר ווי דו גלויבסט...
— פערגעס אבער נישט אז תמר איז מיין האלבע שוועסטער, פון איין פא־טער און נישט פון איין מוטער, און ווי אזוי וועל איך גאר קענען קלערען פון אזא זאך — האט אמנון געזאגט מיט יאוש.
— האסטו דען נישט געלערענט אין דער תורה די געשיכטע פון אונזער עלטער זיידען אברהם... ווייסטו דען נישט אז זיין פרוי שרה איז געווען זיין שוועסטער פון איין פאטער אבער נישט פון איין מוטער... און ווען אימיצער וועט דיר ווערלען אויפוואַרפען פארוואס דו ווכסט צונעמען תמר'ן פאר דיין פרוי, וועסטו דאך זיי גלייך קענען אנצייגען אויף אברהם'ן... קיינער וועט דאן נישט האבען וואס דיר צו ענטפערען...
אמנון'ס פנים האט גענומען שטראהלען מיט פרייד, ער האט גענומען דריי־קען יונדב'ס האנט און געזאגט:
— יעצט זעה איך אז צו דיין קלוגשאפט איז קיין גרעניץ ניטא... איך בין געווען זיכער אז עס איז ניטא קיין אויסוועג פאר מיר אין מיין יעצטיגער לאגע... געמיינט האב איך אז אפילו דו מיט דיינע קלוגע עצות וועסט מיר יעצט נישט קענען העלפען... יעצט האסטו מיט דיין חכמה געשטארקט אין מיר מיין האפ־נונג... מיר וואלט עס קיינמאל נישט איינגעפאלען אז אונזער ערשטער מוטער, שרה איז געווען א האלבע שוועסטער פון אברהם...
— יעצט זעהסטו — האט יונדב מיט שטאלץ געזאגט — אז איך וועל אלע מאל געפינען אן אויסוועג צו דיינע שוועריגקייטען און דו האסט נאך געצוויי־פעלט אויב איך וועל דיר קענען ארויסהעלפען אין דיין יעצטיגער לאגע.
— איך דאנק דיר זעהר, יונדב, איך וועל קיינמאל נישט פערגעסען דיינע טובות און די גוטע קלוגע עצות וואס דו גיעסט מיר, דאך אבער ווייס איך נישט ווי אזוי איך וועל קענען אמאל קריגען א געלעגענהייט צו זיין אליין מיט תמר'ן און איהר איבערגעבען מיינע געפיהלען... אבשלום איז שטענדיג מיט איהר און ווען זי איז אליין מיידט זי מיר אויך אוים... פאר די לעצטע עטליכע וואכען האב איך די מעגליכקייט נישט געהאט אויסצוריידען א ווארט צו איהר... און עס איז שוין א היבשע צייט פאריבער און איך האב אפילו איהר פנים נישט אנגעזעהען...
— מיין עצה איז אז דו זאלסט זיך מאכען קראנק — האט יונדב איהם געזאגט — דו זאלסט ליגען אין בעט און אפילו נישט פערזוכען קיין עסען... געוועהנליך וועט מען באלד אנזאגען דעם קעניג, און ווען ער וועט קומען דיר מבקר חולה זיין און וועט דיר פרעגען פארוואס דו עסט נישט, זאלסטו איהם

— אבער דו מיין ברודער, דארפסט אויך זעהן נישט צו זיין צו שטאלץ מיט דיין שעהנעם פנים, דו דארפסט פריהער זעהן צו זיין ווערט די קרוין דורך אנדערע מעלות וואס דו דארפסט בעזיצען אחוץ דיין שעהנעם פנים און דיינע לאנגע פראכטפולע האר... דו דארפסט זעהן פריהער בעליעבט צו ווערען ביי דעם פאלק ווי אונזער פאטער, דוד. ערשט דאן וועסטו קענען טראכטען וועגען דער מלוכה...

— איך וועל זיכער פאלגען דיינע קלוגע רייד, מיין ליעבע שוועסטער האט אבשלום געזאגט צו תמר'ן — פון יעצט אן וועל איך זעהן אויסצובעסערען מיינע מדות און זיטען... איך וועל זעהן צו פערבויגען מיין שטאלץ און זיין פריינדליך צו יעדען איינעם ווען איך וועל באגעגענען...

שטיל אין איהר הארצען האט תמר גענעהרט די האפענונג אז איהר ברודער אבשלום וועט ווערען קעניג נאך דוד'ן. זי האט איהם זעהר ליעב געהאט און איהם געוואלט זעהן אלס הערשער איבער אלע שבטים... זי האט גאנץ גוט געוואוסט אז ווען עס וועט זיך האנדלען צווישען אבשלום'ן און אמנון'ען, וועט אבשלום ארויס דער זיעגער... לעצטענס אבער, האט איהר מוטער מעכה אויס־געדריקט איהר מורא טאמער וועט דוד מאכען שלמה פאר זיין יורש... ער האט בת שבע'ן זעהר ליעב, און אלע זאגען אז שלמה איז זעהר געראטען, ער איז קלוג אונזש עהן... און וואס עלטער ער ווערט אלץ גרעסער ווערט זיין שאנס צו ווערען קעניג... יע, נישט פאר אמנון דארף אבשלום יעצט מורא האבען אבער פאר בת שבע'ס זוהן, פאר שלמה'ן... ווען זי וואלט געקענט פרעגען דעם נביא וועגען דעם... זי וויים אבער אז קיינער טאר דערפון יעצט נישט ריידען... איהר פאטער איז נאך נישט אזוי אלט, און זי ווינשט דאס ער זאל נאך לאנג, זעהר לאנג לעבען... איין זאך אבער קען זי נישט פערטראגען, און דאס איז וואס אמנון בעריהמט זיך פאר יעדען דאס ער וועט ווערען קעניג... ווערט ער אויף אימיצען אין כעס, שרייט ער אויס! "ווארט ווען איך וועל קעניג ווערען וועל איך זיך מיט דיר אפרעכענען"... נישט איין מאל האט ער, זיך ווערלענדיג אויס־פיינען פאר איהר, פערזיכערט אז די מלוכה וועט געהערען צו איהם... זי פלעגט דאן צו איהם א שמייכעל טהאן און זאגען: "איך האף אז דו וועסט זיין נישט קיין ערגערער קעניג פון אונזער פאטער, איך האף אויך אז עס וועט נאך דויערען פיעלע יאהרען, ביז וואנען דו וועסט קענען ארויפשטייגען דעם טראהן"...

גרויס איז געווען תמר'ס ליעבע און גינציגקייט צו איהר פאטער... זי האט ליעב געהאט צו הערען זיין שפיעלען און זינגען... זי האט איהר פאטער בע־טראכט אלס מוסטערמאן אין איהרע ראמאנטישע חלומות האט זי געזעהן איי־נעם וועלכער קען זיך פערגלייכען צו איהר פאטער, וועמען זי האט זעהר שטארק פערעהרליכט און פערגעטערט... איהר גרעסטער פערגעניגען איז געווען אריינצו־קומען צו איהר פאטער אין צימער ווען ער פלעגט שפיעלען אויף זיין הארפע, זינגענדיג דאביי זיינע וואונדערשעהנע פאעטישע מזמורים... תמר האט זיי במעט אלע געקענט אויסענווייניג... ווען זי אליין איז געווען פלעגט זי שטילער־הייט פאר זיך מורמלען די מזמורים... און ווען זי פלעגט זיך בעגעגענען מיט איהרע פריינדינעס, פלעגט זי פאר זיי איבערזינגען דוד'ס מזמורים... זי האט

אויך נישט פון איהם... זיין איינציגער יחוס איז וואס ער איז דער בכור. מיט דעם נעהמט ער זיך איבער, און איז זיכער אז ער וועט זיין דעם פאטערס נאכ־פאלגער... ער פארגעסט אבער אז צו זיין דער בכור אליין איז נאך נישט גענוג צו פיהרען א מלוכה און מלחמה האלטען מיט די שונאים... ער ווייס נישט אז איהם פעהלט די הויפט מעלות וואס א קעניג מוז בעזיצען: דריי הויפט זאכען פעהלט אמנו'ן: פערזענליכקייט, שכל און העלדענמוט...

— איך ווייס, מיין ברודער אז דו ביזט דער איינציגער וועלכער וועט זיין ווערט צו פערנעמען דעם פאטער'ס פלאץ... דאך אבער שרעקט מיר דאס הארץ... מיר דוכט זיך אז דעם פאטער'ס אלע בעאמטע וועלען האלטען מיט אמנון'ען... עס וועט זיך לוינען בעסער פאר זיי ווען דער קעניג וועט זיין נישט אזוי איבערגעשפיצט...

— אבער איך האב אויך א סך פריינד — האט אבשלום געזאגט — און אחיתופל, דוד'ס הויפט מיניסטער און ראטגעבער איז אויך מיין בעסטער פריינד... נישט איינמאהל האט ער מיר אנגעוואונקען אז איך בין מעהר פאסענד פאר דער מלוכה ווי אמנון און איך בין זיכער אז ווען עס וועט האלטען דערביי וועט מיר אחיתופל ארויסהעלפען...

— אבער פערגעס נישט, אבשלום אז אחיתופל איז בת שבע'ס זיידע — האט תמר זיך אפגערופען — און יעצט אז בת שבע האט געבארען א זוהן צו דוד'ן, וועט ער דאך גיכער העלפען בת שבע'ס זוהן צו קריגען די מלוכה...

— וועגען דעם בין איך שוין גאר נישט בעזארגט — האט אבשלום גע־זאגט — אחיתופל איז זעהר אויפגעבראכט אויף דוד'ן און אויף בת שבע'ן צוליעב אוריה'ן, און איך בין זיכער אז נישט נאר וועט ער נישט העלפען בת שבע'ס זוהן צו ווערען קעניג, אבער ער וועט נאך איהם שטערען... מיט מיר אבער איז ער זעהר בעפריינדעט... ער האט מיר זעהר ליעב און לויט ווי מען האט מיר איבערגעגעבען האט אחיתופל נישט איינמאל מיר פערלויבט פאר'ן קעניג...

— איז עס ריכטיג וואס איך האב געהערט — האט תמר געפרעגט אבשלום'ן — אז דער קעניג האט אריינגענומען אליעם, בת שבע'ס פאטער, אין דעם גדוד פון זיינע גבורים?

— עס איז ריכטיג! — האט אבשלום געענטפערט, אבער אחיתופל'ן, אליעמ'ס פאטער, איז עס אויך שטארק נישט געווען צום הארצען.. ער האט געוואלט אריינגעמען זיין זוהן צווישען די מיניסטארען אבער דוד האט זיין פער־לאנג נישט ערפילט און אנשטאט דעם בעשטימט אין זיין גדוד... יא, איז איין זאך בין איך זיכער אז אחיתופל וועט נישט געהן געגען מיר, ווייל ער האט מיר זעהר ליעב, א סך מעהר ווי דעם זוהן פון זיין אייניקעל, בת שבע'ן...

— ווער קען אזא שעהנעם און העלדישען יונג נישט ליעב האבען! — האט תמר געזאגט מיט א צופריעדענעם שמייכעל.

— עס איז טאקע א שעהנע פערגלייכענים צווישען מיר און אמנון — האט אבשלום מיט שטאלץ געזאגט, און גענומען דורכפיהרען זיינע הענט צווישען זיינע לאנגע לאקען — און אמנון האט נאך די חוצפה גאר צו טראכטען וועגען דער קרוין...

האט מיר געזאגט אז די קיכעלעך וואס דו מאכסט האט ער זעהר ליעב און גראדע האט עס איהם יעצט פארשמעקט, געה מיין טאכטער אריין צו אמנון און מאך די קיכעלעך פאר זיינע אויגען, כדי ער זאל צוריקקריגען זיין אפעטיט.

תמר האט געטהאן ווי איהר פאטער האט איהר געהייסען. זי האט געבראכט מעהל און כלים אין אמנון׳ס צימער און האט פערקנאטען די מעהל פאר אמנון׳ס אויגען.

ווען די קיכלעך זיינען פארטיג געווארען האט תמר צוגערופען דעם משרת און איהם געהייסען זיי צוטראגען צו אמנון.

דער משרת האט אמנון דערלאנגט די קיכלעך אבער ער האט נישט געוואלט עסען.

— מיר עקעלט צו עסען פון דיינע הענד! — האט ער זיך אפגערופען צום משרת מיט כעס — איהר געהט אלע ארויס פון מיין צימער, אייער אנוועזענהייט רעגט מיר בלויז אויף... זאל מיר תמר אליין דערלאנגען דאס עסען...

אלע משרתים זיינען צושראקענע ארויס פון זיין צימער און אמנון האט זיך אפגערופען צו תמר׳ן.

— ברייננ מיר, מיין שוועסטער די קיכלעך און איך וועל עסען פון דיינע הענד... איך קען מיינע קנעכט נישט ליידען זייער אנוועזענהייט שטערט מיין רוה...

תמר האט צוגעטראגען די קיכלעך צום בעט און איהם זיי דערלאנגט.

— זעץ זיך דא נעבען מיר, אויף׳ן בעט — האט אמנון געזאגט — מיר איז שווער זיך אויפצוהויבען.

ווען תמר האט זיך גאר אוועקגעזעצט נעבען איהם, אזוי האט זיך אמנון אויפגעהויבען פון זיין בעט, איהר ארומגענומען און איהר גענומען קושען און האלדזען...

— אמנון! אמנון! וואס טהוסטו?! — האט תמר א דערשראקענע זיך אפגערופען.

— א תמר, איך ליעב דיר, איך האב דיר ליעב מעהר פון אלעם אין דער וועלט...

— אבער וואס רעדסטו, אמנון, איך בין דאך דיין שוועסטער טו ווי אזוי קענסטו גאר טראכטען וועגען אזא זאך!

— אבער איך ליעב דיר, תמר ביז אונזין — האט איהר אמנון נאך פעסטער געדריקט צו זיך...

— אבער דו האסט קיין רעכט נישט מיט מיר זיך אזוי צו בעגעהן — האט זי זיך גענומען בעטען ביי איהם און זיך פרובירט ארויסרייסען פון זיינע הענד.

אמנון האט איהר אבער געהאלטען שטארק איינגעקלאמערט אין זיינע ארעמס.

— שרה, אונזער מוטער האט אויך חתונה געהאט מיט אברהם׳ן כאטש זי איז געווען זיין שוועסטער פון איין פאטער אבער נישט פון איין מוטער, פונקט ווי מירביידע? איך האב אויך א רעכט צו פאדערען דיר פאר מיין פרוי... דו ווייסט דאך אז איך וועל זיין קעניג... דו מוזט צושטימען מיין פרוי צו ווערען...

— א איך בעט דיר אמנון לאז מיר אפ! אזעלכע זאכען ווערען נישט גע־

זיך אויך אויסגעלערענט שפּילען אויף דער האַרפע און נישט איינמאָל האָט זי איבערגעשפּילט דוד׳ס שירים.

גלייך נאָכדעם ווי אמנון איז אוועקגעגאַנגען פון זיין חבר יונדב, האָט ער זיך אַוועקגעלעגט אין זיין בעט... די דינער האָבען זיך גלייך דערשראָקען און איהם געפרעגט די אורזאַכע.

— איך בין קראַנק האָט אמנון זיי געענטפערט מיט א שוואַכע שטימע — איך מוז האָבען רוה, און איך בעט אייך קיינעם וועגען דעם נישט דערצעהלען ווייל איך וויל אז קיינער זאָל מיר נישט קומען שטערען...

ווען אמנון איז נישט געקומען צום מאָלצייט, האָט דוד געפרעגט אמנון׳ס דינער די אורזאַכע.

— אמנון איז קראַנק אין בעט! — האָט א דינער געזאָגט צו דוד׳ן.

— פאַרוואָס האָסטו מיר באַלד נישט געזאָגט וועגען דעם? — האָט דוד געפרעגט מיט אויפרעגונג — האָסטו דען געדאַרפט וואַרטען ביז וואַנען איך וועל דיר פרעגען!

— אמנון האָט אונז געבעטען קיינעם וועגען דעם נישט דערצעהלען — האָט דער דינער געזאָגט — וואַהרשיינליך האָט ער נישט געוואָלט אז אונזער האַר קעניג זאָל זיך מצער זיין דערפון.

דוד, וועלכער איז געווען א הייסער און איבערגעבענער פאָטער האָט זיך שטאַרק דערשראָקען, ווען ער האָט דערהערט אז זיין בכור איז קראַנק... פאַר זיינע אויגען האָט נאָך געשוועבט דאָס קרענקליכע פּנים פון זיין נישט לאַנג פערשטאָרבענעם קינד... זאָל עס זיין אז גאָט זוכט מיר ווייטער צו שטראָפען?

— האָט ער זיך א טראַכט געטהאָן און געאיילט צו אמנון׳ס צימער.

— וואָס איז מיט דיר מיין זוהן? — האָט דוד איהם א פרעג געטהאָן — ביזטו דען קראַנק?

— איך פיהל עפּעס נישט אַזוי גוט — האָט אמנון געענטפערט.

— איך וועל גלייך שיקען רופען דעם רופא — האָט דוד געזאָגט און זיך אויפגעהויבען פון זיין פּלאַץ.

— א ניין, פאָטער, עס וועט איבערגעהן, איך פיהל זיך בלויז עטוואָס אָפּגעשוואַכט.

— דו האָסט דעם גאַנצען טאָג נישט געגעסען, אמנון, איך וועל הייסען עפּעס צוגרייטען פאַר דיר...

— די איינציגע זאַך וואָס איך וואָלט יעצט געגעסען — האָט אמנון געזאָגט איז אַפּאַר קיכעלער ווי תמר מאַכט עס... קיין אַנדער זאַך שמעקט מיר יעצט נישט... אויב עס וואָלט נישט געווען צו שווער פאַר תמר׳ן וואָלט איך פאַרלאַנגט אז זי זאָל קומען און צוגרייטען די קיכעלעך פאַר מיינע אויגען און אז זי וועט זיי מיר דערלאַנגען וועל איך זיי עסען...

— דיין שוועסטער וועט זיין זעהר צופריעדען דאָס צו טהאָן פאַר דיר — האָט דוד געזאָגט — איך וועל איהר גלייך שיקען צו דיר.

דוד איז אַרויס פון אמנון׳ס צימער און ער האָט געשיקט רופען תמר׳ן און צו איהר געזאָגט:

— דיין ברודער אמנון איז קראַנק, ער האָט נאָך גאַרנישט געגעסען... ער

אמנון האט דאך געוואגט ארײנצורופן זײן דינער און אונטערוואַרפן איהר עפענטליך צו אזא שאנדע...

— וואס שטעהסטו, דו גולם! — האט אמנון א דונער געטהאן אויף זײן דינער — ווארף איהר ארויס, און וואס שנעלער!

דער דינער איז צוגעגאנגען צו תמר׳ן, זײנע הענט און פיס האבען געציטערט, ער האט איהר לײכט אנגעריהרט...

מיט ארונטערגעבויגענעם קאפּ איז תמר ארויס פון אמנון׳ס צימער. דער דיענער האט גלייך פערשלאָסען די טיהר הינטער איהר...

ווי תמר איז נאר ארויס אין דרויסען — האט זי גענומען שרייען און וויינען, זי האט זיך געריסען די האר פון איהר קאפּ...

באלד האט זיך דער גאנצער פּאלאץ דערפון דערוואוסט... אבשלום איז צוגעלאפען צו זײן שוועסטער א בלאסער און א דערשראָקענער:

— וואס האט פּאסירט, מײן שוועסטער, האט ער איהר פּרובירט בערוהיגען.

— אמנון האט מיר אומגליקליך געמאכט — האט זי געיאמערט... אבשלום האט איהר גלייך ארײנגעפיהרט צו זייער מוטער, מעכה, וועלכע האט אויך אויסגעבראָכען אין א טרויעריגען געווײן איבער דעם אומגליק פון איהר טאכטער.

— נקמה וועל איך פון איהם נעהמען! מיט זײן בלוט וועט ער בעצאָהלען פאר דעם כבוד פון מײן שוועסטער! — האט אבשלום אויפגעהויבען זײן רעכטע האנט — איך שווער ביי גאָט אז נאר מיט אמנון׳ס בלוט וועל איך אפּוואשען דעם פלעק פון מײן שוועסטער.

— מײן זוהן, זײ זעהר פּארזיכטיג — האט איהם מעכה געדריקט צו זיך, דו שטעלסט איין דײן לעבען אין סכנה!

— דאס וועט איהם אבער נישט פערשווינען ווערען, מוטער — האט אבשלום אויסגערופען.

זעהר נידערשלאָגען און בעטריעבט האט זיך דוד געפיהלט ווען ער האט דערהערט וואס עס האט פּאסירט צווישען אמנון און תמר...

— דאס איז א שטראָף פון גאט! — האט ער טרויעריג געטראכט — מײנע זינד האט נאך גאט מיר נישט אין גאנצען מוחל געווען... — איך אליין בין דער שליח געווען... איך האב געזאלט גלייך פערשטעהן דאס וואס אמנון פערלאנגט אז תמר זאל קומען צו איהם און מאכען עסען, איז ער עפּעס אויסען דאמיט... ער האט זיך געמאכט קראנק, מײן אומווירדיגער זוהן, און מיר ארײנגענארט איך זאל איהם צושיקען תמר׳ן... און יעצט וועט ער איהם דען קענען בעשטראָפען פאר זײן זינד! ער וועט דאך איהם אויפוואַרפען אויף זײן אייגענע זינד...

דוד׳ס כעס האט געברענט אויף אמנון, אבער ער האט איהם גארנישט געטהאן... ער האט בלויז אנגעזאגט דאס אמנון זאל זיך מעהר נישט בעוויזען פאר זײנע אויגען.

דאס האט אבשלום׳ן נאך מעהר אויפגערעגט... און ער האט בעשלאָסען אויפצוזוכען א גוטע געלעגענהייט און צו טויטען אמנון... דערווייל אבער, האט ער מיט אמנון גארנישט גערעדט פון דער פּאסירונג. און מיט אייניגע טעג שפּעטער האט ער זאגאר אנגעפאנגען מיט איהם צו ריידען, אזוי ווי גארנישט האט

טהאָן אין ישראל! — האָט זיך תמר געמומען ראַנגלען...

אמנון האָט איהר אבער נישט אפּגעלאָזען; ער האָט איהר נאָך מעהר גענומען בערעקען מיט ליידענשאַפּטליכע קושען.

— אַ אמנון, אַז דו וועסט מיר גלייך נישט אפּלאָזען, וועל איך שרייען הויך און אלע וועלען זיך צונויפלויפען... און דאַן וועלען אלע וויסען ווי נידער־טרעכטיג דו ביזט.

אמנון האָט מיט זיין האַנט איהר מויל פערשטאָפּט זי זאָל נישט קענען שרייען... תמר האָט זיך מיט אלע איהרע כוחות געראַנגעלט — אבער זי איז געווען מאכטלאָז...

— — — — — — — — — — — — — —

ווען תמר איז צו זיך געקומען, האָט אמנון מיט כעס איהר פון זיך א שלײ־דער געטהאָן... ער האָט פּלוצלונג געקראָגען צו איהר אזא גרויסע שנאה, וואָס איז געווען נאָך שטאַרקער און גרעסער פאַר דער ליעבע וואָס ער האָט נאָר וואָס צו איהר געהאַט.

— ארויס פון מיין צימער! — האָט אמנון געשטורעמט — איך קען מעהר אויף דיין פּנים נישט קוקען!

— אמנון, — האָט תמר געיאָמערט — וואוהין וועל איך יעצט געהן מיט מיין שאַנדע...

— געה אוועק פון מיינע אויגען! — האָט אמנון א טופּע געטהאָן מיט די פיס — איך האָס דיר! איך וויל דיר מעהר נישט אנקוקען! געה וואָס שנעלער ארויס פון דאַנען, אויב נישט וועל איך רופען מיינע דינער און זיי וועלען דיר פון דאַנען ארויסשליידערען!...

— א איך בעט דיר אמנון — האָט תמר געוויינט — ווי אזוי וועל איך יעצט קענען ארויסגעהן אין אזא צושטאַנד... מיינע האָר זיינען צעוואָרפען... דיין יעצטיגע גרויזאַמע האַנדלונג צו מיר איז נאָך ערגער און שרעקליכער פון דיין פריהערדיגע! דו האָסט מיר אומגליקליך געמאַכט און יעצט ווילסטו מיר פון זיך פערטרייבען!...

— פאַר דעם לעצטען מאָל זאָג איך דיר דו זאָלסט ארויס פון מיין צימער!

— האָט אמנון אויסגעשריען מיט ביטערנים — דיין אנוועזענהייט עקעלט מיר!

— תמר האָט פערדעקט איהר פּנים מיט די הענט און געוויינט, אבער זי האָט זיך נישט געריהרט פון איהר פּלאַץ.

אמנון'ס כעס איז געוואָרען נאָך שטאַרקער. ער האָט געדריקט מיט זיין פויסט און געקריצט מיט די ציינער, און ווען ער האָט געזעהן אַז תמר פאַלגט איהם נישט, האָט ער אריינגערופען זיין דיענער און אנצייגענדיג מיט דעם פינגער אויף תמר'ן, האָט ער באַפוילען:

— טרייב איהר ארויס פון מיין צימער און פערשליס די טיהר הינטער איהר!

דער דיענער איז געבליבען שטעהן א צוטומעלטער און נישט געוואוסט וואָס צו טהאָן...

תמר'ס יאָמער'ן האָט זיך נאָך מעהר פערשטאַרקט. דער אומפערשעהמטער

װעלען נאך פיהלע יאהרען פאריבער. און ווער וויים צו וועט זיין זינד נישט פערגעבען ווערען ביז יענער צייט, און ער אליין וועט נאך ווערען קעניג... וועל איך זיך דאן קענען מיט איהם אפרעכענען?... ווען איך גיעב בלויז א קוק אויף מיין ליעבע שוועסטער... ווען איך זעה איהר טרויעריגען פנים און די אויסגע־לאשענע ליכט פון איהר אימער שטראהלענדע אויגען, ווען איך הער איהר זיפצען און יאמערען... קען איך דען דאן בעהערשען מיינע געפיהלען פון נקמה צו אמנון'ען?... מיין פרעהליכע לוסטיגע שוועסטער דארף נישט טרויערען און קלא־גען אויף איהר כבוד וואס איז פערשוועכט געווארען אויף אזא ברוטאלישען און נידערטרעכטיגען אופן... ניין, מוטער, איך וועל דאס נישט פערשווייגען! ער האט דערפאר פערדיענט דעם טויט און ער וועט עס אין גיכען קריגען"...

— זיי פארזיכטיג מיין זוהן, זיי זעהר פארזיכטיג! זעה ברייננ נישט אויף זיך קיין גרעסערען אומגליק...

אבשלום האט זיין מוטער'ס ווארנונג נישט געהערט, ער האט זיין פלאן פון נקמה נישט אויפגעגעבען און געזוכט א געלעגענהייט ווי אזוי עס אויס־צופיהרען...

אפגעזונדערט פון אלע ברידער האט זיך אמנון יעצט אויפגעהאלטען. אין א בעזונדערע הויז. נישט ווייט פון פאלאץ האט אמנון געוואהנט צוזאמען מיט זיין מוטער, זיין איינציגער פערבליבענער פריינד...

אחינועם, אמנון'ס מוטער האט פערדעכטיג אז אבשלום וועט זוכען נקמה צו נעהמען פאר זיין שוועסטער און האט דעריבער פערלאנגט פון דעם קעניג ער זאל בעשטימען עטליכע גבורים אלס וואך ארום איהר הויז... די ערשטע צייט האט זיך אמנון זעלטען בעוויזען אין דרויסען, ווען אבער איניגע וואכען זיינען פאריבער איז אמנון שוין דרייסטער געווארען און איז ארוים אין גאס... אבער ווייטער פון זיין הויז איז ער נישט אוועק... דאך האט ער מיט קיינעם נישט גערעדט... ער האט געהאסט יעדען איינעם און אפילו מיט זיין בעסטען פריינד, יונדב האט אמנון נישט גערעדט... ער איז אויף איהם זעהר בייז געווען פאר דער עצה וואס ער האט איהם געגעבען וועגען תמר'ן... ווען נישט יונדב — האט ער זיך געטראכט וואלט עס קיינמאל נישט געקומען צו אזא מיאוס'ן סקאנדאל...

יונדב'ס פריינדשאפט צו אמנון'ען איז אויך אפגעקיהלט געווארען, ער, דער דורכגעטריבענער יונדב האט גלייך געזעהן אז אמנון האט פערלארען זיין חן אין אלעמענס אויגען... ער האט פערשטאנען אז מיט זיין לעצטען שענדליכען טהאט האט אמנון פערשפיעלט די מלוכה... ער איז אויך געווען זיכער אז אבשלום וועט זיין דער יורש פון דוד'ס טראהן... און ער האט געזוכט בעפריינדעט צו ווערען מיט אבשלום'ן, און ווען ער האט איהם איינמאל געטראפען נעבען פאלאץ האט ער זיך פאר איהם פערנויגט און געזאגט:

— איך בין אזוי ערשיטערט און אויפגערעגט פון דעם גרויזאמען טהאט פון אמנון אז איך האב בעשלאסען זיך מעהר נישט צו חבר'ן מיט איהם...

אבשלום האט אויף איהם א קוק געטהאן, ווי ער וואלט וועלען אויספארשען די ריכטיגקייט און ערנסטקייט פון זיינע רייד... דאך האט ער באשלאסען זיך

פאסירט... דאָס האָט אבשלום געטהאָן כדי אמנון זאָל זיך נישט אויסהיטען פון איהם... אבער ווען ער פלעגט זיין עלטערען ברודער דערזעהן, פלעגט זיין בלוט אין איהם אויפזידען... אבער ער פלעגט זיך בעהערשען און ערשיינען פאר אמנון אזוי ווי ער איז גלייכגילטיג צו דער גאנצער זאך...

דריי און דרייסיגסטער קאפיטעל

די נקמה

זינט דער סקאנדאל מיט תמר'ן, האָט אמנון פערלאָרען זיין חן אין אלעמען'ס אויגען. קלאַנגען זיינען ארומגעגאנגען אין פאלאַץ אז דוד האָט יעצט אוועקגענומען די מלוכה רעכט פון אמנו'ן און אבשלום'ן געמאכט פאר זיין יורש... קיינער אבער האָט די קלאַנגען נישט געקענט בעשטעטיגען ווייל דער קעניג האָט וועגען דעם יאָרנישט געוואָלט ריידען.

מעכה די מוטער פון אבשלום'ן און תמר'ן, האָט נאָך מעהר געזוכט צו פארשפרייטען דיזע קלאַנגען... זי האָט געזעהן אז דוד איז שטארק אויפגעבראכט געגען זיין בכור, און האָט איהם ארויסגעשיקט פון פאלאַץ... ער וויל מיט איהם נישט ריידען און אפילו זיין פּנים נישט אנקוקען... יעצט אז איהר זוהן, אבשלום זאָל וויסען ווי אזוי צו האַנדלען, וועט דוד איהם זיכער איבערגעבען די מלוכה... דאָס איז געוועזן איהר איינציגער טרייסט אין דעם גרויסען אומגליק פון איהר טאָכטער... איהר כעס און אויפרעגונג וועגען אמנון'ען איז אבער אויף א האָר נישט געמינערט געוואָרען... און ווען זי פלעגט ריידען מיט אבשלום'ן וועגען דעם האָבען זיך אין איהרע אויגען אנגעצונדען א פייערל פון האס און נקמה... זי האָט נעקריצט מיט די ציינער און געפלוכט דעם קעניג'ס בכור, ביז וואנען אבשלום איז נאָך מעהר אויפגערייצט געוואָרען און האָט נאָך אמאָל געשוואָרען צו טויטען זיין ברודער.

— ניין, מיין זוהן דו דארפסט עס יעצט נישט טהאָן — האָט איהם מעכה געזאָגט — ווען דו זאָלסט יעצט טויטען אמנון'ען, וועסטו ווי גערעכט דו זאָלסט נישט זיין, פערעכענט ווערען פאר א מערדער, און דאָס קען דיר נאָך שאַדען צו דער מלוכה... עס איז ביי מיר קיין צווייפעל נישט אז אמנון האָט יעצט פערלאָרען יעדען שאנס צו ווערען קעניג...

— אבער מוטער, כל זמן איך וועל נישט אויספיהרען מיין נקמה פּלאַן וועט דער כבוד פון מיין שוועסטער נאָך אלץ זיין פערשוועכט — איך האָב געשוואָרען אז אמנון וועט פאר דעם מיט זיין לעבען בעצאָהלען און איך וועל מיין שבועה האַלטען.

— ווען דו וועסט אבער וויסען, מיין זוהן ווי איינצוהאַלטען דיין כעס און זיין פאָרזיכטיג, וועסטו קענען דיין נקמה פּלאַן אלץ איינס אויספיהרען... עס איז דאָך יעצט ביי קיינעם קיין צווייפעל נישט אז דו וועסט ווערען קעניג נאָך דוד'ן, און אלס קעניג וועסטו זיך דאַן קענען אפּרעכענען מיט אמנון'ען און איהם טויטען...

— אַ, מיין ליעבע מוטער! — האָט אבשלום אויסגערופען — ביז דאַן

— מיין הארינטע האט זיך מסתמא צוגעהערט צו פאלשע און בייזע צינגער און דעריבער בעשולדיגט זי מיר אין אזא שענדליכע זאך...

— מיין זוהן׳ס צונג אזי נישט פאלש און נישט בייז! — האט אחינעם געענטפערט מיט כעס — ער האט מיר וועגען דיין פאלשקייט דערצעהלט.

— אבער מיין הארינטע, איך שווער אז איך בין אומשולדיג! איך האב אבשלום׳ען גארנישט געזאגט, איך בין אהער געקומען איבערגעבען מיין פריינד, אמנון די ווערטער וואס איך האב געהערט פון אבשלום׳ן.

— און דו וואגסט נאך צו רופען מיין זוהן, דיין פריינד! — האט אחינעם געזאגט — איך וויל נישט וויסען צוליעב וואס דו ביזט יעצט געקומען, אבער אז דו האסט געקענט צוריידען אמנון צו בעגעהן אזא נארישקייט מיט תמר׳ן, דען ביזטו נישט זיין פריינד...

— האב איך איהם דען דערצו אנגערעדט! — האט יונדב אויסגערופען מיט ערשטוינונג — ער איז געווען אין גרויס פערלעגענהייט און פערצווייפלונג ער איז ארומגעגאנגען טרויעריג און נידערשלאגען און איך האב זיך דערשראקען דאס ער זאל נישט קראנק ווערען, האב איך איהם דאן געפרעגט ער זאל מיר זאגען וואס איז די אורזאכע פון זיין צער... ער האט מיר דערצעהלט אז ער ליעבט תמר׳ן און דאס ער וויים נישט פון קיין אויסוועג... ער האט ביי מיר גע־פרעגט אן עצה... דאן האב איך איהם דערצעהלט וועגען אברהם און שרה, גלויבענדיג אז ער וועט וועלען הייראטען מיט תמר׳ן, האב איך דען געזאלט וויסען אז ער וועט תמר׳ן אזוי שנעל פיינט קריגען דאס ער וועט איהר אפילו נישט וועלען אנקוקען.

— איך האב דיר אבער פון תמיד אן געהאלטען פאר א קלוגען, דו האסט דאך געקענט פאראויסזעהן צו וואס דאס וועט פיהרען, און אויב דו ביזט געוועזן זיין ריכטיגער פריינד, האסטו דאך איהם געדארפט דערפון אפריידען, און אנ־אנשטאט דעם האסטו איהם נאך דערצו געהאלפען מיט דיינע עצות, — האט אחינעם געזאגט.

— ווען איך וואלט איהם דאן פרובירט אפריידען דערפון, וואלט ער מיר זיכער געטויטעט — האט יונדב זיך ענטשולדיגט — איך האב געמיינט אז ער וועט מיט תמר׳ן פריהער זיך דורכריידען און וועט אויך קריגען די צושטימונג פון דעם קעניג... אבער לויט ווי איך האב געהערט פון אבשלום׳ן וועט די זאך שנעל פערגעסען ווערען...

— וואס האט אבשלום מיט דיר גערעדט? — האט אחינעם געפערגט.

— איך האב היינט בעגעגענט אבשלום׳ן און זיך מיט איהם דורכגערעדט... איך האב איהם געגעבען צו פערשטעהן אז אמנון האט קיין שלעכטעס נישט געמיינט, און עס טוט איהם זעהר לייד פאר אלעס וואס האט פאסירט...

— און וואס האט אבשלום דיר געזאגט? — איז אחינעם אומגעדולדיג געווארען.

— דאס וואס איך האב פון אבשלום׳ן געהערט בין איך טאקע געקומען זאגען מיין חבר — האט יונדב געענטפערט — איך בין געוועזן זעהר צופריעדען מיט זיינע רייד און יעצט בין איך איבערצייגט אז עס וועט ווידער הערשען פריעדען צווישען אבשלום און אמנון...

נישט ארויסצייגען פאר יונדב'ן ווי גרויס און שטארק איז זיין שנאה צו אמנון'ען כדי ער זאל איהם נישט חושד זיין דאס ער טראגט זיך ארום מיט א נקמה פלאן...
— אויב אמנון האט געזינדיגט זאל איהם גאט דערפאר בעשטראפען — האט זיך אבשלום געלאסען געזאגט — איך האף אז די צייט וועט אלעס פערהיילען.

יונדב איז געווען איבערראשט צו הערען אזא ענטפער פון אבשלום... זאל עס זיין דאס ער טראגט נישט מעהר קיין שנאה צו זיין ברודער... עס איז נאך גאר מעגליך אז מיט דער צייט וועט אלעס פערגעסען ווערען און דער קעניג וועט אמנון'ען מוחל זיין און איהם צוריק מאכען פאר דעם יורש פון זיין טראהן... יע, ער וועט מוזען אנהאלטען זיין פריינדשאפט צו איהם... ער וועט איהם יעצט איבערגעבען ווי אבשלום פיהלט וועגען איהם און דאס וועט אמנון'ען זיכער ערפרעהען...

ער איז גלייך אוועק צו אמנון'ען. די וועכטער וועלכע האבען געוואכט זיין הויז, האבען איהם נישט געוואלט אריינלאזען.

— געה זאג דיין האר אז זיין פריינד, יונדב וויל זיך זעהן מיט איהם — האט ער זיך אפגערופען צו איינעם פון די וועכטער.

— דער וועכטער איז אריין אין הויז און געמאלדען אמנון'ען וועגען יונדב'ן.

— איך וויל איהם נישט זעהן! — האט אמנון זיך אפגערופען צו זיין מוטער — איך האס איהם, ווייל ער האט מיר אנגערעדט צו האנדלען אזוי נאריש מיט תמר'ן... ער האט מיר נאך פערזיכערט אז עס איז נישט געגען די געזעצען פון אונזער תורה צו טהאן אזא זאך, און אברהם האט אויך געהייראט מיט שרה'ן וועלכע איז געווען זיין האלבע שוועסטער...

— וואס... — האט אחינעם אויסגערופען מיט צארן — ער, דיין בעסטער פריינד האט דיר צוגערעדט צו אזא זאך! איך וועל שוין זעהן אז ער זאל בעקומען א שטראף אנשטאט דיר! איך וועל איהם הייסען אריינקומען און איך וועל זיך מיט איהם דורכריידען!...

— א מוטער, איך בעט דיר רוף איהם נישט אריין אהער איך קען אויף איהם נישט קוקען.

— דו געה אריין אין צווייטען צימער — האט אחינעם געזאגט און איז ארויס אין דרויסען.

— לאזט איהם אריין! — האט זי בעפוילען די וועכטער.

ווען יונדב איז אריין געקומען אין הויז, האט ער איהר גלייך געפרעגט וואו איז אמנון.

— זעץ זיך. — האט איהם אחינעם אנגעוויזען אויף א שטוהל יונדב האט זיך געזעצט און האט א קוק געטהאן אויף אמנון'ס מוטער מיט פערדאכט: עפעס איז איהם נישט געפעלען איהר שטימע...

— איך האב דיר איבערצו געהאלטען פאר מיין זוהן'ס בעסטען פריינד — האט אחינעם זיך אפגערופען און צום סוף האסטו איהם פערראטען.

דאס בלוט האט יונדב'ן א זעץ געטהאן אין פנים; ווי אזוי האט זי זיך אזוי שנעל דערוואוסט אז ער האט גערעדט מיט אבשלום — האט ער זיך גע־וואונדערט, און זיך גלייך אפגערופען:

זיך פון איהם נישט אויסהיטען... דעריבער איז ער זיי ענטקעגען געקומען און מיט א געצוואונגענעם שמייכעל זיך בעגריסט מיט זיין ברודער...

א ווײלע האבען זיי זיך אפגעשטעלט און גערעדט ווי עס וואלט גארנישט געשעהן, זיי האבען גערעדט וועגען זייערע פערד און וועגען אנדערע קלייניגקייטען.

אמנון האט זיך א צופריעדענער צוריקגעקעהרט אהיים, און נאך מעהר צופריעדען איז זיין מוטער געווען ווען זי האט זיך דערוואוסט אז אבשלום האט גערעדט מיט איהר זוהן, און אז זיין כעס האט זיך איינגעשטילט... אין עטליכע וואכען ארום וועט וואהרשיינליך אלעס פערגעסען ווערען — האט זי זיך געטראכט — ווי עס ווייזט אוים וועלען קיין שלעכטע פאלגען נישט זיין צו תמר'ן...

אבשלום אבער איז נאך זיין בעגעגניש מיט אמנון, געווען מעהר אויפגעבראכט און אויפגערעגט... ווי אומפערשעהמט ער האט זיך נאך מיט איהם בעגריסט און גערעדט ווי ער וואלט גארנישט געהאט געטהאן צו זיין שוועסטער... אמנון דענקט אודאי אז ער האט שוין פערגעסען די גרויסע בעליידיגונג פון תמר'ן... זיין כעס האט אין איהם נאך מעהר געברענט און דאס פייער פון נקמה האט זיך אין איהם נאך שטארקער צופלאקערט... יע, ער וועטווארטען ביז א געלעגענהייט און דאן, ווען ער וועט זיך פון איהם מעהר נישט אויסהיטען, וועט ער איהם טויטען...

צוויי יאהר צייט זיינען פערלאפען זינט דאן און אבשלום האט זיך דיא גאנצע צייט געהאלטען אזוי אז אמנון האט שוין געהאט פולען צוטרויען צו איהם...

עס איז געווען פריהלינג צייט און אבשלום האט בעשטימט א יום טוב וואד פון שערען די וואל פון זיינע שאף. ער איז אוועק צו זיין פאטער און זיך פערנייגעגדיג פאר איהם האט ער זיך אפגערופען:

— היינטיגע וואך שערט מען מיינע שאף אין בעל הצור און איך האב בעשטימט די וואך פאר א יום טוב וואך. איך וויל פייערען דיזען יום טוב מיט א גרויסען מאלצייט, דעריבער וואלט איך וועלען אויב עס איז נישט שווער פאר מיין הארר קעניג אנוועזענד צו זיין אויף מיין מאלצייט, ווייל דאס וועט מיין שמחה פערגרעסערען.

— זיי געבענשט מיין ליעבער זוהן און זאל גאט געבען אז דו זאלסט פייערען דיינע שמחות יעדען יאהר, אבער צום בעדויערען וועל איך זיך נישט קענען בעטהייליגען אין דיין יעצטיגען יום טוב, ווייל פאר מיר איז שווער צו פערלאזען דעם פאלאץ צו דער יעצטיגער צייט.

— אויב אזוי זאלען אלע מיינע ברידער זיך קומען בעטהייליגען אין מיין שמחה, און אויך אמנון צווישען זיי...

— די ברידער וועלען מיטפאהרען מיט דיר אבער נישט אמנון...

— צווישען אונז הערשט שוין לאנג שלום! — האט אבשלום זיך אפגערופען — יעצט וועט פאר אונז אלעמען זיין א געלעגענהייט צו פערשטארקען אונזער שלום אויף מיין שמחה...

— גוט, ווארט דו א ווײַלע און איך וועל אַרײַנרופֿען מײַן זוהן און זאָל ער אויך הערען פֿון דײַן מויל די ווערטער פֿון זײַן ברודער... ווײַל, פֿאַרשטעהסטו, אַמנון איז אין שרעק אבשלום זאָל זיך אָן איהם נישט נוקם זײַן פֿאַר זײַן שוועסטער.

אחינעם האָט אַרויסגערופֿען איהר זוהן פֿון צווייטען צימער. אַמנון איז אַרויס מיט אַ צאַרנדען פּנים און האָט אַפילו זײַן פֿרײַנד נישט געוואָלט בעגריסען...

— מײַן זוהן, דײַן פֿרײַנד האָט נאָר וואָס גערעדט מיט אבשלום׳ן און ער גלויבט אַז אַלעס וועט זיך ענדיגען בשלום... הער זיך צו און ער וועט אונז דער־צעהלען וואָס אבשלום האָט מיט איהם גערעדט וועגען דיר...

— מיר אַרט נישט וואָס אבשלום האָט וועגען מיר גערעדט האָט אַמנון אויסגערופֿען מיט כּעס — איך האָב פֿאַר איהם קיין מורא נישט...

— ראָך, מײַן זוהן, וועט זײַן בעסער פֿאַר דיר און פֿאַר אונז אַלעמען ווען די זאַך וועט אויסגעגליכען ווערען מיט שלום... און ווי איך פֿערשטעה ברײַנגט יונדב יעצט צו דיר ווערטער פֿון שלום, ווּעסטו זיך דען צו איהם נישט צוהערען?

אַמנון האָט אויפֿגעהויבען זײַן קאָפּ און האָט געזאָגט:

— נו גוט זאָג מיר וואָס האָט אבשלום מיט דיר גערעדט וועגען מיר?

— אבשלום האָט מיר געזאָגט דאָס ער טראָגט אויף דיר נישט קיין כּעס און דאָס ער האָפֿט אַז די צײַט וועט אַלעס פֿערהיילען.

— אַזוי האָט אבשלום מיט דיר גערעדט?! — האָט אַמנון מיט אַ פֿער־באַרגענע פֿרייד געזאָגט — אויב ער וועט מיט מיר אָנפֿאַנגען ריידען וועל איך וויסען אַז ער האָט עס געמיינט...

— ווי אַזוי קען ער מיט דיר ריידען, ווען דו זיצסט טאָג און נאַכט אין הויז און געהסט נישט אַרויס אין דרויסען! — האָט אחינעם געזאָגט — פּרוביר אַרויסגעהן הײַנט, מיט דײַן פֿרײַנד, וועסטו זיך דאָן קענען איבערצייגען...

אחינעם האָט זעהר שטאַרק געוואָלט אַז שלום זאָל הערשען צווישען איהר זוהן און אבשלום, ערשטענס האָט זי פּשוט מורא געהאַט פֿאַר אבשלום׳ס נקמה, און ווידער האָט זי געוואוסט אַז דוד איז זעהר אויפֿגעבראַכט אויף אַמנון, און צוליעב איהם איז ער אויך אויף איהר אין כּעס, און אויב עס וועט באַלד נישט ווערען קיין שלום וועט זיך די שנאה און האַס מעהר צופֿלאַקערען און פֿון דעם וועט קיין גוטעס נישט אַרויסקומען... אַמנון קען נאָך דאָן פֿערלירען יעדען אויסזיכט צו ירשנ׳ען די קרוין...

יענעם טאָג איז אַמנון אַרויס פֿאַר אַ שפּאַציר מיט יונדב׳ן אין דעם קעניג־ליכען גאָרטען... פֿון ווײַטען האָבען זיי דערזעהן אבשלום׳ען.

— לאָמיר איהם געהן ענטקעגען — האָט זיך יונדב אָפּגערופֿען צו אַמנון

— מיר וועלען איהם בעגריסען און זעהן ווי ער וועט האַנדלען געגען אונז...

ווען אבשלום האָט בעמערקט אַמנון, האָט זײַן בלוט אין איהם אָנגעפֿאַנגען זידען... אַ ווען ער קען איהם יעצט דאָ אויף אָן אָרט צו טויט דערשלאָגען... באַלד אָבער האָט ער זיך בערעכענט אַז עס וועט זײַן פֿאַר איהם אַ סך גרינגער אויסצופֿיהרען זײַן נקמה־פּלאַן, ווען אַמנון וועט איהם נישט חושד זײַן און וועט

צייט איז זי אין ערגיץ נישט געגאנגען, זי האט זיך נישט בעטהייליגט אין קיין שמחה, וועט זי זיכער יעצט אויך נישט געהן נאך בעל חצור...

— דאך וואלט איך דיר ראטען דו זאלסט מיטנעמען מיט דיר דיין פריינד יונדב, ווייל ער איז זעהר קלוג און איהם וועט זיין זעהר גרינג צו פערהיטען א צוזאמענשטויס צווישען דיר און אבשלום׳ן...

— איך האב אויך גערעכענט מיטצונעמען יונדב׳ן — האט אמנון געזאגט

— איך וועל איהם טאקע באלד שיקען רופען און מיר וועלען גלייך פאהרען קיין בעל חצור.

— זאל גאט זיין מיט דיר, מיין זוהן, און דיר אויסהיטען פון אלע אומגליי־קען — האט אחינעם געקושט אמנון.

אבשלום האט מיטגענומען אלע זיינע געטרייע און איבערגעבענע דינער און איז מיט זיי פריהער פון די איבעריגע געסט אוועקגעפאהרען נאך בעל חצור, זעהן איינארדנען די שמחה ווי געהעריג...

ווען ער איז אנגעקומען דארטען, האט ער צונערופען עטליכע פון זיינע טרויענסווערטע דינער און האט זיך צו זיי אפגערופען:

— איך האב אייך צו פערטרויען זעהר א וויכטיגע זאך, גיט מיר אייער שבועה אז איהר וועט טהאן ווי איך וועל אייך הייסען, און אז קיינער פון אייך וועט מיר נישט פערראטען.

— די דינער האבען אויפגעהויבען זייערע רעכטע הענט און געשווארען.

דאן האט אבשלום מיט א נידעריגע שטימע געזאגט:

— איהר ווייסט דאך אלע ווי אזוי אמנון האט בעהאנדעלט מיין שוועס־טער תמר׳ן, ווי ער האט איהר אומגליקליך געמאכט...

איך האב געשווארען אפצוואשען דעם פלעק פון מיין שוועסטער מיט אמנון׳ס בלוט... צוויי יאהר האב איך געטראגען א ביטערען האס און א געפיהל פון נקמה אין מיין הארצען... איך האב אלץ געווארט אויף א ריכטיגע געלעגענ־הייט ווי מיין פלאן דורכצופיהרען... די געלעגענהייט איז יעצט געקומען... אמנון, און מיינע איבעריגע ברידער דארפען באלד אנקומען אהער צו בעטהייליגען זיך אין מיין שמחה... ווען אלע וועלען טרינקען דעם וויין, זעהט אז איהר זאלט נישט פערזוכען קיין וויין, האלט פערבארגען אייערע שווערדען אונטער אייערע מאנטלען און ווען איך וועל אויפהויבען מיין בעכער וויין, וועט עס פאר אייך זיין א צייכען ארויפצופאלען אויף אמנון׳ען און טויטען איהם מיט אייערע שווערדען...

— וועט זיך דער קעניג מיט אונז נישט זוכען אפצורעכענען פאר דעם טויט פון זיין ערשט־געבארענעם זוהן — האט איינער פון די דינער געפרעגט.

— איהר האט דאך בלויז אויסגעפיהרט מיין בעפעהל — האט אבשלום געזאגט — די גאנצע שולד וועל איך דאך טראגען. דער קעניג וועט אייך נארנישט קענען בעשולדיגען... אחוץ דעם איז מיין פאטער אליין שטארק אויפ־געבראכט געגען אמנון פאר זיין פערברעכען מיט מיין שוועסטער... דאך אבער

— גוט ! — האָט דוד געענטפערט איך וועל איהם הייסען אויך מיטפאָהרען מיט דיר.

אבשלום האָט זיך פערנייגט, איהם בעדאנקט און איז א צופריערענער ארויס פון פאלאץ... זיין פלאן ארבייט אויסגעצייכענט... ער האָט בכיון איינגעלאדען אויך זיין פאטער כדי ער זאל איהם אין קיין זאך נישט חושד זיין... און דערווייל איהם צו זאגען צו שיקען אמנון'ען מיט איהם אין בעל חצור... פון דארטען וועט איהם זיין גרינג צו אנטלויפען צו זיין זיידען תלמי דער קעניג פון גשור... און ער וועט דארטען פערבלייבען ביז וואנען דער כעס פון זיין פאטער וועט איינגעשטילט ווערען...

דוד האָט געשיקט רופען אמנו'ן און צו איהם געזאגט:

— דיין ברודער אבשלום פייערט זיין יום טוב פון וואָל שערען אין בעל חצור נעה בעטהייליג זיך אין זיין שמחה ווייל ער האָט דיר איינגעלאדען צוזאמען מיט די איבעריגע ברידער.

אמנון איז געווען גליקליך מיט דעם וואס אבשלום האָט איהם איינגעלאדען... יעצט איז ער זיכער, אז מען דאַט שוין פערגעסען וועגען זיין זינד... אבשלום האָט איהם שוין פון לאנג מוחל געווען און אפילו זיין פאטער האָט צו איהם יעצט זעהר פריינדליך גערעדט...

— מוטער, — האָט ער זיך אפגערופען צו אחינעם — איך האָב א גוטע אורזאכע צו זיין יעצט זעהר צופריעדען... עס וועט שוין לאנג נישט נעמען און מיר וועלען שוין ווידער וואהנען אין פאלאץ ווי אין די פריהערדיגע יאהרען... דער פאטער האָט מיט מיר נאר וואס גערעדט און מיר געזאגט אז אבשלום לאדעט מיר איין צו בעטהייליגען זיך אין זיין שמחה און צו פייערען מיט איהם צוזאמען דאָס שערען פון זיינע שאָף אין בעל חצור...

— מיין זוהן! — האָט אחינעם זיך אפגערופען — האָסטו שוין פערשפּראָכען דיין פאטער צו פאהרען אהין?

— געוויס, מוטער, דו האָסט דאָך מיר אליין געזאגט אז איך דארף זעהן צו לעבען בשלום מיט אלע מיינע ברידער און בפרט מיט אבשלום'ן...

— אבער מיין הארץ שרעקט מיר אזוי, מיין זוהן — האָט אחינעם געזאגט מיט זארג — עס איז אזוי ווייט... דער קעניג וועט דארטען נישט זיין...

— א וועגען דעם דארפסטו נישט זארגען, מוטער — האָט אמנון געלאכט — פארגעס נישט אז צוויי יאהר זיינען פאראיבער זינט יענער געשיכטע און דו האָסט דאָך אליין געזעהן ווי אבשלום האָט זיך די גאנצע צייט רוהיג פערהאלטען צו מיר... מיט זיין יעצטיגען איינלאדען מיר צו זיין שמחה, צייגט ער אז ער רעכענט זיך מיט מיר ווי מיט די איבריגע ברידער...

— איך האָב אבער מורא, אז תמר וועט זיך דארטען אויך געפינען! — האָט אחינעם זיך אפגערופען — און דאן קען זיכער קומען צו א צוזאמענשטויס צווישען דיר און אבשלום'ן; תמר קען זיך פלוצלונג נעמען פאנאנדערוויינען, ווען זי וועט דיר דערזעהן, און דאָס קען נאָך אויפרייצען און אויפרעגען אבשלום'ן געגען דיר, און גאָט ווייס וואָס עס קען דארט פאסירען...

— איך בין זיכער אז תמר וועט אהין נישט געהן... דורך די צוויי יאהר

יובעל געשריי און שאלעז פון די געסט... אויסגעליידיגט זיינעז נאר אמאל די בעכער געווארעז...

פלוצלונג האט זיך אבשלום אויפגעהויבעז פון זיין פלאץ, ער האט אנגעפילט זיין גרויסעז בעכער מיט וויין ער האט מיט זיין רעכטע האנט אויפגעהויבעז דעם בעכער גאנץ הויך און אויסגערופעז:

— איך טרינק פאר מיין... פאר מיין... פאר מיין פעראומגליקטע שוועס־טער תמר!...

גלייך האבעז זיך אבשלום'ס פיער דינער א ווארף געטהאן אויף טויט מיט זייערע שווערדעז...

עס איז געווארעז א טומעל א געשריי... די איבעריגע זיהן פון דוד'ן האבעז גענומען לויפעז און שרייעז... פרזיעז זיינעז אין חלשות געפאלעז..

אבשלום איז צוגעגאנגעז צו אמנון וועלכער איז געלעגעז אויף דער ערד א טויטער אין א טייך בלוט...

— א ווי זיס איז מיין נקמה אז דיר, מיין אומווירדיגער ברודער, מיט דיין בלוט האב איך ריינגעוואשעז דעם כבוד פון מיין שוועסטער.

ער האט גלייך א וואונק געטהאן צו זיינע דינער וועלכע זיינעז געשטאנעז מיט זייערע פון בלוט בעפלעקטע שווערדעז אין די הענט.

די דינער האבען אויפגעבונדעז די אייזלעז און נאכפאלגענדיג אבשלום'ן זייער האר, זיינעז זיי שנעל פערשוואונדעז געווארעז פון בעל חצור...

אלע געסט וועלכע זיינעז געווען אויף אבשלום'ס שמחה, זיינעז זיך צולאפעז געווארעז אין גרויס שרעק. נאכדעם ווי זיי האבעז צוגעזעהן דעם מארד.

יונדב, אמנון'ס פריינד, וועלכער איז געזעסעז נעבען איהם בשעת מען האט איהם ערמארדעט, האט זיך שטארק געשראקעז פאר זיין אייגענעם לעבעז... ער האט זיך שנעל, אומבעמערקבאר ארונטערגעלאזעז אונטער'ן טיש און מיט צו־שראקענע אויגעז נאכגעפאלגט אבישלום'ס יעדע בעוועגונג. ווען ער האט בע־מערקט אז אבשלום און זיינע דינער האבעז זיך געזעצט אויף זייערע אייזלעז און זיך געלאזעז לויפעז אין דער צפון ריכטונג, איז ער גלייך ארויס פון אונטער'ן טיש און גענומעז לויפעז נאך ירושלים...

דערווייל זיינעז איינינע פון די געסט אנגעקומעז אין ירושלים און האבעז מיט גרויס שרעק און אויפרעגונג דערצעהלט דוד'ן אז אבשלום האט אויסגע־הרג'עט אלע זיהן פון קעניג, וועלכע האבעז זיך געפונעז אין בעל חצור.

א טויטע בלאסקייט האט בעדעקט דוד'ס פנים. ווען ער האט דערהערט דיזע שרעקליכע נייעס, ער איז געפאלעז צו דער ערד און גענומעז וויינען און שרייען:

גאט! אלע מיינע זיהן זיינעז טויט! א ווי גרויס איז דיין שטראף צו מיר!...

ער האט צוריסען זיינע קליידער און גענומען קלאגען און יאמערען — אויב איך האב צו דיר געזינדיגט און בעגאנגען א פארברעכען געגען דיר, פארוואס, א, גאט, שטראפסטו מיינע אונשולדיגע זיהן... טויט מיר! אבער מיינע אונשולדיגע קינדער, וואס זיינען זיי שולדיג?

דוד איז געלעגען אויף דער ערד, מיט שטויב אויף זיין קאפ און גישט

וועל איך זיך די ערשטע צייט מוזען אויסבעהאלטען פון דעם צארן פון דעם קעניג... איך וועל אנטלויפען פאר א קורצע צייט צו מיין זיידען, תלמי, דעם קעניג פון גשור, ער איז מיין מוטער'ס פאטער און וועט זיין העכסט צופריעדען מיר אויפצוהאלטען ביז וואנען מיין פאטער'ס כעס וועט פערשווינדען. און אויב איהר ווילט וועט איהר צוזאמען מיט מיר אנטלויפען אויף דערווייל אין גשור און נאכהער וועלען מיר זיך אלע צוריקקעהרען נאך ירושלים.

— מיר וועלען מיטגעהן מיט דיר, — האט די דיענער געזאגט.

— האלט צוגעגרייט די אייזלען און ווי נאר אמנון וועט זיין טויט וועלען מיר זיך אווייעקזעצען אויף די אייזלען און אנטלויפען נאך גשור. געדענקט מיין צייכען וואס איך וועל אייך געבען, ווי נאר איך וועל אויפהויבען מיין בעכער מיט ויין, זאלט איהר זיך גלייך ארויפווארפען אויף איהם און איהם טויטען...

— מיר וועלען טהאן ווי אונזער האר האט אונז פערזאגט — האבען די דינער אויסגערופען.

יעדער פון זיי האט בעהאלטען זיין שווערד הינטער זיין מאנטעל. זיי האד בען אנגעזאטעלט די אייזלען וועלכע זיינען געשטאנען לייכט צוגעבונדען צו די בוימער...

די טישען אונטערן פרייען הימעל זיינען געווען געגרייט פון כל טוב, ארום די טישען זיינען געזעסען אלע געסט פון אבשלום'ן און האבען געטרונקען און געגעסען.

אמנון מיט זיין פריינד יונתן זיינען געזעסען ארום דעם זעלבען טיש וואו אבשלום און די איבריגע ברידער האבען זיך געפונען.

יעדער וויילע איז אנגעקומען א וואגען פול מיט געשארענע וואל און איז בעגריסט געווארען מיט הילכיגע געשרייען און שאלען פון די געסט וועלכע האד בען געטרונקען דעם שטארקען וויין אהן אויפהער... אמנון און יונדב האבען אויך פיעל געטרונקען... אמנון האט זיך געפיהלט זעהר געהויבען אויף דיזער שמחה; ערשטענס זעהט ער דאך אז תמר, וועלכע וואלט איהם אלע ווייל דער־מאהנט אן יענער נארישקייט, איז נישט געקומען... און ווידער זעהט ער דאך אז אבשלום זוכט צו שליסען שלום מיט איהם און ער וועט שוין מעהר נישט דארפען ציטערען פאר איהם... און דאס וואס ער האט איהם געזעצט אויבען אן, איז אויך א סימן אז ער רעכענט זיך מיט איהם און גיט איהם אפ כבוד ווי עס פאסט פאר דעם קעניג'ס יורש... אט די אלע זאכען האבען זעהר ערמונטערט אמנון און ער האט אין זיך געגאסען איין בעכער וויין נאך דעם צווייטען...

אבשלום האט קיין וויין נישט געטרונקען, כאטש ער האט זיך געמאכט טרינקענדיג, ער האט אומבעמערקט געווארפען זיינע בליקען אין די ריכטונג וואו אמנון איז געזעסען... און ווען זייערע בליקען האבען זיך בעגעגענט, האט אבשלום ארויפגעצוואונגען א שמייכעל אויף זיינע בלאסע ליפען... ער איז געווען עטוואס צורודערט און צושראקען... זיינע בעוואפענטע דינער זיינען געשטאנען נישט ווייט פון אמנון'ען און האבען אנגעפילט די ליידיגע בעכער וויין פאר די געסט... אבשלום האט זיי נאכגעפאלגט מיט זיינע אויגען...

נאך א וואגען מיט געשארענע וואל האט זיך דערנעהנטערט. ווידער א

אבשלום׳ס שמחה... — וואו איז ער, אבשלום, דער רוצח, וואו געפינט ער זיך יעצט?

— ער איז אנטלאפען מיט זיינע דינער אין דער צפון ריכטונג — האט יונדב זיך אפגערופען — און מיר דוכט זיך אז איך האב געהערט ווי ער האט געזאגט צו זיינע דינער: לאמיר לויפען נאך גשור...

— נאך גשור איז ער אנטלאפען! — האט דוד אויסגערופען מיט כעס. — צו זיין זיידען תלמי איז ער ענטרונען צו זוכען שוץ, דער אומווירדיגער זוהן.

דוד, זיינע זיהן און דאס גאנצע פאלק האבען זיך שטארק פארנאנדערגע־ווינט... ווען אלע האבען זיך שוין אנגעפאנגען ביסלעכווייז צו בערוהיגען, האט זיך ערשט אויף דאס ניי פאנאנדערגעפלאקערט דער כומעל און געשריי: אחינעם, אמנון׳ס מוטער האט נאר וואס דערהערט פון דעם שווידערליכען טויט פון איהר איינאיינציגען זוהן... מיט די גרעסטע יללות און מיט א שרעקליכער היסטעריק האט זי געשריען... ווי א ווילדע צורייצטע טיגערין איז זי געלאפען... זי האט געריסען איהרע האר פון קאפ און אזוי הויך געליארעמט און געשטורעמט אז כאטש זי איז נאך געוועזען גאנץ וויים, האבען איהרע קולות דערגרייכט צו די אוי־ערען פון דוד׳ן און פון די אלע וועלכע האבען זיך פערזאמעלט ארום איהם...

— מיין אמנון! מיין איינציגע טרייסט! — האט אהינעם געשריען מיט אלע איהרע כחות — דיין אומשולדיגעס בלוט האט ער פערגאסען, דער רוצח, אבשלום!

— אה, מיין האר קעניג! — איז זי געפאלען צו דוד׳ס פיס — נעם נקמה פון דעם מערדער פון מיין אומשולדיגען אמנון! — ער האט איהם פערנארט צו זיך כדי ער זאל קענען פארגיסען דאס בלוט פון מייז איין־איינציגען קינד! א נקמה, מיין קעניג, נעהם נקמה פון דעם מערדער, וועלכער האט אפגעשניטען די יונגע בליהענדע יאהרען פון מיין איין איינציגען קינד!

— אמנון האט פערדיענט דעם טויט! — האט מעכה, אבשלום׳ס מוטער אויסגעשריען — דערנעהנטערענדיג זיך צו דוד׳ן ער האט פעראונגליקט מיין טאכטער, אבשלום׳ס שוועסטער און ער האט זיך מיט איהם דערפאר אפ־גערעכענט.

דוד איז געשטאנען מיט א געבויגענעם קאפ. זיין הארץ איז געוועזען אנגע־ווייטאגט... ער האט אמנונ׳ען ליעב געהאט, אבער אויך אבשלום׳ן האט ער ליעב. וועט ער איהם דען קענען בעשטראפען!... אחינעם׳ס הארצרייסענדע ווערטער שטעכען איהם ווי שפיזען.. איהר איין איינציגען קינד האט אבשלום געטויטעט... ווי גרוים איז זיין צער... אבער שרעקליכער און צוויי מאל גרעסער איז דער צער פון דער אומגליקליכער מוטער... מיט אמנון׳ס טויט האט זי אלעס פער־לארען...

די ווערטער פון מעכה׳ן האבען אויך א קלונג געטהאן מיט טרויער אין זיינע אויערען: ״אמנון האט פערדיענט דעם טויט!״

ביידע פרויען, אהינעם און מעכה האבען זיך נאך העכער צושריען... ביידע זיינען געוועזען פערביטערט און פערצווייפעלט זייערע ווערטער האבען ווי מיט שארפע מעסער׳ס געשטאכען דוד׳ן...

אויפגעהערט צו קלאגען און וויינען אויף זיין גרויסען אומגליק...

— אלע מיינע זיהן זיינען טויט! און איך לעב נאך! א גאט צו וואס טוט מיר דאס לעבען, ווען מיינע ליעבסטע קינדער זיינען טויט!...

די שרעקליכע נייעס האט דוד'ן אזוי צוטומעלט און דערשלאגען אז ער האט אפילו נישט געפרעגט פארוואס און ווי אזוי אבשלום האט עס געטהאן... ער האט נישט אויפגעהערט צו יאמערען: אלע מיינע זיהן זיינען טויט.

יונדב איז דערווייל אנגעקומען אין ירושלים און אהן אן אטעם איז ער געלאפען צו דוד'ס פאלאץ... ער האט דערזעהן ווי דוד ליגט אויף דער ערד און ווי ער רייסט זיינע האר פון קאפ און שרייט: "אלע מיינע זיהן זיינען טויט!"

יונדב האט זיך דורכגעבראכען א וועג און איז צוגעלאפען צו דוד'ן און זיך שנעל אפגערופען:

— זאל דער קעניג נישט זאגען אז אבשלום האט אלע זיהן געטויטעט! נייז, בלויז אמנון האט ער געטויטעט אוים נקמה פאר זיין שוועסטער, תמר, אבער דעם קעניג'ס איבעריגע זיהן לעבען!... איך האב זיי אליין געזעהן ווי זיי זיינען אנטלאפען און זיי וועלען זיכער באלד אנקומען אין ירושלים!

דוד האט זיך לאנגזאם אויפגעהויבען פון דער ערד און האט געקוקט אויף יונדב'ן ווי ער וואלט וועלען דערקענען צו ער זאגט איהם דעם אמת, אדער ער קומט איהם בלויז טרייסטען...

— יע, מיין האר קעניג אלע דיינע זיהן לעבען און זיינען געזונט אחוץ דיין בכור אמנון, וועמען אבשלום האט געטויטעט.

ווי נאר יונדב האט דאס ארויסגערעדט, האט איינער פון המון אויסגערופען: דעם קעניג'ס זיהן קומען אן! רייטענדיג אויף זייערע מויל־עזלען קומען זיי אן!...

— מיינע קינדער קומען אן! — האט דוד אויסגערופען — און גענומען זוכען מיט זיינע אויגען — וואו זיינען זיי.

— אט קומען זיי! אט קומען זיי! — האבען זיך געהערט שטימען פון פאלק — יעדער האט אומגעדרעהט דעם קאפ און באלד האבען זיך באוויזען די צושראקענע קינדער פון דוד'ן. זייערע פנים'ער זיינען געוועזען בלאס. די האר צושויבערט... שרעק און צוטומעלטקייט האט ארויסגעקוקט פון זייערע אויגען... מיעדע, מיט דעמש טויב פון וועג אויף זייערע קליידער, זיינען זיי קוים ארונטער פון זייערע אייזלען... דוד איז זיי אנטקעגען געקומען...

— מיינע קינדער! — האט ער אויסגעבראכען אין א געוויין און זיי אלע־מען ארומגענומען... דעם קעניג'ס זיהן האבען זיך געטוליעט צו זייער פאטער ווי זיי וואלטען נאך אליץ מורא געהאט פאר זייערע לעבענס און ווי זיי וואלטען געזוכט שוץ ביי איהם...

— מיינע קינדער, איהר לעבט! געלויבט איז גאט! אבער אמנון איז טויט! אמנון, מיין בכור, איז געפאלען טויט פון די הענט פון זיין ברודער! א די אבשלום, דו מערדער פון דיין אייגענעם ברודער! ווי אזוי האסטו געקענט אויפהויבען א האנט געגען דיין אייגען פלייש און בלוט! א ווי אזוי איז דאס געשעהן! געמיינט האב איך אז שלום הערשט צווישען מיינע קינדער... איך בין שולדיג אין דיין טויט, אמנון! איך האב איהם צוגערעדט ער זאל זיך געהן בעטהיילינען אין

— אָבער מיין האר — האָט זיך דער דיענער אפגערופען צו אבשלום׳ן — ווען דער קעניג וועט זיך דערוויסען פון יואב׳ן אז איך געפין זיך אין ירושלים וועט ער דען מיר נישט טויטען?

— דו האָסט זיך נישט וואס צו שרעקען! — האָט איהם אבשלום געזאגט — יואב איז געווען מיינער א גוטער פריינד, און ער וועט שוין וויסען ווי אזוי צו ריידען צו דעם קעניג, אזוי אז ער וועט גארנישט חושד זיין דאס איך האָב דיר געשיקט צו איהם.

מיט איינינע טעג שפּעטער אין אבענד, איז אבשלום׳ס דינער געשטאנען ביי דער טיהר פון יואב׳ס הויז. ווען מען האָט איהם געפרעגט ווער ער איז און צוליעב וואס ער דארף אזוי נויטיג זעהן יואב׳ן, האָט ער געענטפערט אז דאס איז א סוד און קיינער אחוץ יואב טאָר דערפון נישט וויסען...

איינינע פון יואב׳ס קנעכט האָבען איהם חושד געווען... זיי האָבען זיך געטראכט פיעלייכט איז ער יואב׳ס א שונא און איז געקומען איהם טויטען. און דעריבער האָבען זיי צו איהם געזאגט:

— אויב דו ווילסט זעהן אונזער האר, דארפסטו זיך פריהער לאָזען אונטערזוכען צו דו טראָגסט ביי זיך קיין געוועהר.

— איך קום פון א וויטע וועג און איך טראָג מיט זיך א שווערד אום זיך צו בעשיצען פון אנפאלען — האָט אבשלום׳ס דינער געזאגט — אבער איך קען מיין שווערד אין אייערע הענט איבערגעבען ביז וואנען איך וועל זיך צוריקקעהרען פון אייער האר.

ער האָט זיי איבערגעגעבען זיין שווערד און די יואב׳ס מענשען האָבען איהם נאך גוט בעזוכט און ווען זיי האָבען געזעהן דאס ער האָט נישט קיין וואפען מיט זיך, האָבען זיי איהם אריינגעלאָזען צו יואב׳ן.

— ווער ביזטו און וואס איז דיין פערלאנג — האָט איהם יואב גלייך א פרעג געטהאָן.

— מיין האר — האָט זיך דער דינער פערנייגט — איך האָב זעהר וויכטיגעס מיט דיר צו ריידען.

יואב האָט א וואונק געטהאָן צו זיינע מענשען און זיי זיינען ארויס פון צימער.

ווען זיי זיינען געבליבען אליין, האָט דער דינער אויסגערופען: — איך בין אבשלום׳ס שליח. מיין האר האָט מיר צו דיר געשיקט און געבעטען אז דו זאָלסט איהם ארויסהעלפען פון דיזער שווערער לאגע, אין וואס ער געפינט זיך...

— אבשלום האָט דיר צו מיר געשיקט! — האָט יואב אויסגערופען מיט איבערראשונג — זאג דאך מיר וואס מאכט ער און וואו געפינט ער זיך יעצט?

— פרידען איז צו איהם און צו זיין פרוי און טאכטער תמר. און ער געפינט זיך נאך אלץ אין גשור ביי זיין זיידען דעם קעניג תלמי...

— ער האָט א פרוי און טאכטער? — האָט יואב זיך אפגערופען — איז שוין לאנג ווי ער האָט חתונה געהאט?

— עס וועט ווערען באלד דריי יאהר... זיין פרוי האָט איהם געבארען א צווילינג, צוויי זיהן דעם ערשטען יאהר און נאכהער נאך א זוהן. און דא נישט לאָזען האָבען זי איהם געבארען א טאכטער וועמען ער האָט א נאמען געגעבען תמר.

ווען אבשלום איז מיט זיינע דינער אנגעקומען אין גשור, האט איהם זיין זיידע, תלמי, דער קעניג פון גשור זעהר פיין אויפגענומען...
גשור איז געווען א קליינע לאנד וואס געפינט זיך צו מזרח־צפון זייט פון ארץ ישראל. אום צו פערשטארקען דעם שלום צווישען איהם און דוד׳ן, האט תלמי דער קעניג פון גשור געגעבען דוד׳ן זיין טאכטער מעכה׳ן פאר א ווייב...
זעתר שטארק האט דר קניג יי,עא ,שלסיןרדאנםגיאתטשזרדאנםעיאתטש
זעהר שטארק האט דער קעניג שמאלצירט מיט דעם וואס דוד האט זיך מיט איהם משדך געווען, ווייל אחוץ דעם וואס דוד איז ביי אלעמען געווען פערדעכענט פאר א גרויסען העלד, האט תלמי יעצט געפיהלט אז ער האט גע־ראטעוועט זיין לאנד, וואס איז נישט איינמאל געדראהט געווארען פון ארם און פון די איבעריגע שכנים׳שע פעלקער, יעצט, ווען די ארומיגע פעלקער האבען זיך דערוואוסט אז דוד האט זיך פארבונדען מיט דעם קעניג פון גשור, האבען זיי מורא געקראגען זיך אנצופאנגען מיט איהם.
אבשלום האט דערצעהלט תלמי׳ן אלעס וואס האט פאסירט, ווי אזוי ער האט געטויטעט זיין ברודער אוים נקמה פאר זיין שוועסטער תמר, און ער איז אהער געקומען מיט זיינע דיענער זיך אויפצוהאלטען ביז וואנען דער כעס פון זיין פאטער וועט איינגעשטילט ווערען...
— מיין לאנד איז פריי פאר דיר, מיין קינד האט אבשלום׳ס זיידע זיך צו איהם אפגערופען — נישט נאר ביזטו ווילקאמען ביי מיר, אבער אויך ביי אלע מיינע שרים און ביי מיין גאנצען פאלק.
אבשלום׳ס שעהנקייט האט אלעמען זעהר בעצויבערט ער איז געווען הויך און שלאנק, זיינע האר זיינען געווען לאנג, געדיכט און געקרייזעלט. דריי יאהר האט ער פערבראכט אין גשור, ער האט דארטען חתונה געהאט מיט א טאכטער פון תלמי׳ס שרים און ער האט מיט איהר געהאט פיער קינדער: דריי זיהן און איין טאכטער, וועלכע ער האט א נאמען געגעבען תמר, ווי זיין שוועסטער האט זיך גערופען. זיינעביידע זיהן זיינען געשטארבען דורך דער צייט וואס ער איז געווען אין גשור. און ער האט נאך זיי פיעל געטרויערט... דאך האט ער געפונען זיין טרייסט אין זיין טאכטער תמר וועלכע איז געווען זעהר שעהן, עהנליך צו זיין שוועסטער, צוליעב וועמען ער האט געטויטעט אמנון...
זעהר שטארק האט אבשלום געבענקט אהיים, נאך ירושלים; ער האט גע־בענקט נאך זיין פאטער און מוטער און שוועסטער און נאך אלע זיינע פריינד... אבער ער האט געוואוסט אז כל זמן דער קעניג וועט נאך איהם נישט שיקען, איז די געפאהר זעהר גרויס פאר איהם זיך אומצוקעהרען נאך ירושלים.
איין מאל האט אבשלום זיך אפגערופען צו איינעם פון זיינע דינער: ———
— נעה נאך ירושלים און ווי נאר עס וועט טונקעל ווערען, זאלסטו אומ־בעמערקטערהייט אריינגעהן אין די הויז פון יואב׳ן, מיין פאטער׳ס שר צבא, און איהם זאגען אז דו ביזט מיין שליח, און אז דיין האר אבשלום געפינט זיך אין גשור, איינזאם און אפגעזונדערט, און דאס זיין הארץ לעכצט זיך צו זעהן מיט דעם קעניג, מיט זיין מוטער און שוועסטער... און דעריבער בעטסטו איהם אין מיין נאמען ער זאל זעהן ווירקען אויף דעם קעניג ער זאל מיר מוחל זיין און צוריקרופען פון גשור... ווייל מיין לעבען איז מיר דארטען נמאס געווארען.

וואלט יעצט געווען פאר מיינע אויגען וואלט איך איהם דען נישט בעשטראפט פאר זיין מארד?...

— אבער דריי יאהר זיינען שוין פאריבער, מיין האר, און אבשלום איז שוין גענוג בעשטראפט געווארען... און יעצט איז שוין געקומען די צייט אז דער קעניג זאל איהם מוחל זיין פאר יענעם פערברעכען וואס ער האט געטהאן אויס נקמה פאר זיין שוועסטער...

— ווען מיין זוהן קען פערגיסען די בלוט פון זיין ברודער האט ער ביי מיר נישט פערדיענט איך זאל איהם מוחל זיין...

יואב האט געזעהן אז ער וועט יעצט ביי דעם קעניג גארנישט פועל'ן און האט דעריבער בעשלאסען צו ווירקען אויף דעם קעניג דורך אן אנדער וועג: די איינציגע וועלכע קען ווירקען אויף דעם קעניג איז א קלוגע פרוי, א מוטער פון קינדער, בלויז אזעלכע וואלט געקענט ערוועקען אין קעניג א געפיהל פון רחמנות פאר זיין פערטריבענעם זוהן... ער האט גענומען טראכטען פון אזא פרוי און ער האט זיך דערמאהנט אז אין דער שטאדט תקוע, וואס איז נישט ווייט פון ירושלים, וואהנט א קלוגע עלטערע פרוי, ביי וועמען ער פלעגט איינשטעהען ווען ער פלעגט זיך אפשטעלען אין תקוע און איהר נאמען איז געווען יוכבד. יואב האט גלייך געשיקט רופען די פרוי און ווען זי איז געקומען צו איהם האט ער איהר קלאר געמאכט די גאנצע לאגע און האט איהר געבעטען גיהן צו דוד'ן און ווירקען אויף איהם ער זאל מוחל זיין אבשלום'ן און איהם צוריקרופען נאך ירושלים.

— איך ווייס אז דו ביזט זעהר א קלוגע פרוי און דו וועסט וויסען ווי אזוי צו ריידען מיט דעם קעניג און צו ערוועקען אין איהם זיינע פאטערליכע געפיהלען פאר זיין פערוואגעלטען זוהן, אבשלום'ן.

— איך בין זעהר צופריעדען דיר צו דינען, מיין האר — האט יוכבד געזאגט — און אויב מיר וועט געלינגען דורכצופיהרען דיין וואונש וועל איך זיך זעהר גליקליך שעצען.

יוכבד האט אנגעטהאן שווארצע טרויער קליידער, ווי די אלמנות פלעגען אנטהאן אין יענער צייט, און זי איז אוועקגעגאנגען צום קעניג.

— איך פערלאנג גערעכטיגקייט פון דעם קעניג, ווייל איך בין אן אומגליקליכע פרוי און איך בין געקומען אויסגיסען מיין ביטער הארץ פאר דעם קעניג וועלכער טוט משפט'ן מיט צדק זיין פאלק — האט יוכבד געזאגט צו דוד'ס לייבוועכטער — איך בעט אייך, זאגט אייער קעניג אז אן אומגליקליכע פרוי פון דער שטאדט תקוע וויל ריידען מיט דעם קעניג.

ווען די לייבוועכטער האבען דוד'ן איבערגעגעבען דעם פערלאנג פון דער אלטער פרוי, האט ער איהר געהייסען אריינקומען.

יוכבד איז אריינגעקומען צו דוד'ן און איז געפאלען מיט איהר פנים צו דער ערד און זיך פאנאנדערגעוויינט.

— וואס איז מיט דיר, דו אומגליקליכע? וואס האט פאסירט וואס האט דיר געמאכט אזוי צו טרויערען און קלאגען? — האט איהר דוד געפרעגט — שטעה אויף און דערצעהל מיר.

— א העלף מיר מיין האר קעניג! העלף דיין אומגליקליכע דיענסט...

— אבער זאג דאך מיר, ווער זוכט דיר עפעס שלעכטס צו טהאן!? — האט

יצחק בן רש"י

אבער דער צארן פון גאט האט זיך אויסגעגאסען אויף מיין האר און זיינע דריי זיהן זיינען געשטארבען. תמר איז ביי איהם זעהר טייער און ער וויל זיך אומ־קעהרען מיט איהר און זיין פרוי נאך ירושלים און האט מיר דעריבער געשיקט צו דיר, מיין האר, אז דו זאלסט זעהן ווירקען אויף דעם קעניג ער זאל איהם מוחל זיין און ער זאל איהם צוריקרופען פון גשור, ווייל זיין הארץ געהט אויס פון בענקשאפט נאך זיין פאטער, מוטער און שוועסטער.

— גוט — האט יואב געזאגט — איך וועל זיך דורכריידען מיט דעם קעניג און זעהן ווירקען אויף איהם ער זאל איהם צוריקרופען פון זיין גלות... די וואַרט דא ביי מיר עטליכע טעג ביז וואנען איך וועל וויסען אויף זיכער ווי דער קעניג פיהלט צו זיין זוהן און דאן וועל איך דיר לאזען וויסען.

— אבער מיין האר — האט זיך אבשלום'ס דינער אפגערופען — ווען דער קעניג זאל זיך דערוויסען אז איך געפין זיך אין ירושלים וועט מיין לעבען זיין אין גרויס געפאהר.

— אויב אזוי — האט יואב געענטפערט — געה בעסער צוריק צו דיין האר אין גשור און זאג איהם אז ווען איך וועל פועל'ן ביי דעם קעניג, וועל איך אליין איהם קומען אפנעמען פון דארטען.

דער דינער האט יואב'ן בעדאנקט און איז גלייך ארויס פון זיין הויז, זיך געזעצט אויף זיין אייזעל און אין דער פינסטערנים פון דער נאכט איז ער פער־שוואונדען געוואָרען...

אין יואב'ס הארץ האט זיך ערוועקט א גרויס רחמנות אויף אבשלום'ן. אין זיינע אויגען איז אבשלום נישט געפאלען פאר דעם טויט פון זיין ברודער... ער ווייס ווי שטארק געקריינקט און בעליידיגט אבשלום האט זיך געמוזט פיהלען ווען אמנון האט אזוי ערניעריגט זיין שוועסטער... ווי א העלישער פייער האט די נקמה ביי איהם געברענט ביז וואנען ער האט זי איינגעלאשען מיט אמנון'ס בלוט... און וואלט אזא זאך פאסירט מיט זיין שוועסטער, וואלט ער זיכער אויך אזוי געהאנדעלט... האט ער דען נישט געטויטעט אבנר'ן אלס נקמה פאר די בלוט פון זיין ברודער, עשהאל... יע, אבשלום פערדיענט ער זאל איהם ארויס־העלפען אין דער צייט פון נויט... און נאך אלעמען, — האט זיך יואב ווידער גע־טראכט — וועט אבשלום זיין דוד'ס יורש... אמנון איז טויט... און אזוי ווי ער איז יעצט דער צווייטער פון אמנו'ן, וועט ער זיכער ירשנ'ען דוד'ס קרוין... און דאן וועט ער זיכער נישט פערגעסען די טובה וואס ער האט מיט איהם געטהאן...

אויף'ן צווייטען טאג איז יואב אוועק צו דוד'ן און האט מיט איהם געפּראוווט ריידען וועגען אבשלום'ן.

— מיין האר קעניג שיינט צו זיין זעהר אומעטיג די לעצטע צייט — האט יואב זיך צו איהם אפגערופען — זאל עס זיין אז די בענקענים נאך דיין זוהן אבשלום, וועלכער געפינט זיך אין גלות האט אויף דיר ארויפגעלעגט א חותם פון טרויער?

— איך בעט דיר יואב, דערמאהן מיר נישט זיין נאמען! — האט דוד געזאגט — די בלוט פון מיין זוהן אמנון שרייט צו מיר פאר נקמה... און ווען ער

מיינע טרעהרען און געבעטען האט ווינציג געהאלפען... זיי האבען נישט נאכגעגעבען פון זייער פאדערונג אויף א האר.

— קומט מארגען אין דער פריה! — האב איך זיי געזאגט און איך וועל איהם איבערגעבען אין אייערע הענט.

ווען די קרובים זיינען אוועק פון מיין הויז, האב איך גלייך גענומען מיין זוהן און אנטלאפען פון שטאדט איך האב איהם ערגיץ בעהאלטען, און אליין בין איך יעצט געקומען בעטען דעם קעניג ער זאל מיר העלפען און נישט דערלאזען מיינע קרובים צו טויטען מיין איינציגען פערבליבענעם זוהן... ווייל כאטש איך וייס אז גרויס איז דער פערברעכען פון מיין זוהן, איז ער דאך פארט מיין אייגען קינד, פלייש פון מיין פלייש און בלוט פון מיין בלוט... און ווען זיי וועלען איהם אויך טויטען דאן וועט מיין איינציגער פונק האפנונג אויסגעלאשען ווערען... וועל איך דאן קענען בלייבען לעבען ווען מיין לעצטער זוהן וועט אויך געטויטעט ווערען? איך בעט דיך, מיין האר קעניג, טו מיר א חסד און העלף מיר אין מיין טרויעריגער לאגע... דערלאז נישט אז מען זאל פון מיר אוועקרויבען מיין לעצטען קינד... ווארום וואס וועט מיר שוין ארויסקומען אז מען וועט דעם קינד אויך טויטען, וועט דען דער ערשטער דערפון לעבעדיג ווערען?

— זיי רוהיג, דו אומגליקליכע פרוי, — האט דוד איהר געענטפערט, — און געה אהיים, איך וועל די זאך גאנץ גוט אויספארשען, און איך וועל שוין זעהן אז קיין בייזעס זאל דיר און דיין זוהן נישט געשעהן.

— אבער, מיין האר קעניג, — האט יוכבד אויסגערופען, נישט זייענדיג צופרידען מיט דעם קעניג'ס ענטפער, — אויב עס איז נישט ריכטיג ווי איך דערצעהל, דאן זאל מיר דער קעניג בעשטראפען... איך האב מורא אז איידער דער קעניג וועט מאכען די אויספארשונג, וועלען די קרובים טויטען מיין זוהן.

— גוט, איך וועל שיקען רופען דיינע קרובים און זיי פארזאגען נישט אנצוריהרען דיין זוהן! — האט דוד געזאגט.

— אבער ס'איז דאך מעגליך, אז זיי וועלען זוכען איבערצוצייגען דעם קעניג אין מיין זוהן'ס שולד, ווייל — קענען זיי דען פיהלען ווי עס פיהלט א מוטער צו איהר קינד?... די סכנה איז זעהר גרויס, און איידער וואס ווען וועלען זיי איהם טויטען.

— ווי גאט לעבט! — האט דוד אויסגערופען, — אז א האר וועט נישט אנגעריהרט ווערען פון דיין זוהן.

יוכבד האט דעם קעניג בעדאנקט מיט טרעהרען אין די אויגען, זי האט זיך פארנויגט און גענומען אפטרעטען אויף צוריק. באלד אבער האט זי זיך אפגעשטעלט און געזאגט:

— וועט מיין האר קעניג מיר ענטשולדיגען ווען איך וועל ריידען בלויז נאך עטליכע ווערטער.

— רייד! — האט דוד געזאגט — איך וועל הערען.

— מיר וואונדערט זעהר אויף מיין האר קעניג — האט זי אויסגערופען — דאס ער האט געקענט גלויבען אז קינדער פון אונזער געטליכען פאלק, זאלען זיין אזוי גרויזאם און וועלען פערניכטען דעם לעצטען מיטגליעד פון א פאמיליע... יעצט, אז דער קעניג זאגט, דאס ער וועט זעהן אז קיין שלעכטס זאל נישט גע־

דוד אויסגערופען — זעץ זיך און דערצעהל מיר אלעס, שרעק זיך נישט, סיוז שלעכטס וועט דיר נישט געטהאן ווערען.

— „ביז נישט לאנג צוריק איז דיין דיענסט זעהר גליקליך געווען — האט יוכבד זיך אפגערופען און געווישט איהרע טרעהרען. מיין מאן האט געלעבט און מפרנס געווען מיר מיט מיינע צוויי זיהן... אבער לעצטען יאהר האט גאט אויסגעגאסען זיין צארן אויף מיר... מיין מאן און דער פאטער פון מיינע צוויי זיהן, איז פלוצלונג קראנק געווארען, און די רופאים האבען איהם גארנישט גע־קענט העלפען... ער איז געשטארבען... איך בין געבליבען אן אלמנה און מיינע קינדער יתומים. די איינציגע ירושה וואס מיין מאן האט איבערגעלאזען איז דאס פעלד, וועלכע מיינע זיהן האבען גענומען בעארבייטען כדי זיך צו דערנעהרען, און מיר זאלען אלע נישט אויסשטארבען פון הונגער.. מיינע צוויי זיהן זיינען מיר געווען טהייערער ווי מיין לעבען, זיי זיינען געווען די איינציג פער־בליבענע טרייסט נאך מיין גרויסען אומגליק... איך האב געדאנקט גאט פאר דעם חסד וואס ער האט מיט מיר געטהאן און מיר געגעבען די צוויי זיהן צו בעלייכטען די פינסטערנים פון מיין לעבען. אבער נישט אויף לאנג האט די פרייד געדויערט... איין פריה מארגען זיינען מיינע בײדע זיהן ארויס אין פעלד ווי זייער שטייגער און צווישען זיי האט אויסגעבראכען א שארפער קריעג... זיי הא־בען זיך גענומען שלאגען ביז איינער האט אויף טויט דערשלאגען זיין ברודער...

„מיין האר קעניג קען זיך פארשטעלען ווי שטארק מיין ערשיטערונג איז געוהען ווען מען האט מיר די טרויעריגע בשורה אנגעזאגט... עס איז געווען זעהר א שרעקליכער קלאפ פון גאט צו דיין פעראומגליקטע דיענסט... און ווי גרוים מיין שמערץ און פיין איז געווען ווען מען האט פאר מיינע אויגען געבראכט דעם טויטען קערפער פון מיין זוהן האט זיך עס נאך מעהר פערשטארקט, ווען מיין אינגערער זוהן איז אריינגעלאפען צו מיר אין הויז און איז מיט גרוים געוויין און מיט א צובראכענע הארץ געפאלען צו מיינע פיס און גענומען בעטען איך זאל איהם מוחל זיין, און דאס איך זאל איהם ראטעווען, ווייל די גאנצע משפחה זיינען געקומען און ווילען איהם טויטען פאר די בלוט וואס ער האט פערגאסען...

„אה, מוטער איך בעט דיר, בעשיץ מיר פון זייערע הענט... אין דער צייט פון כעס האב איך דעם פערברעכען בעגאנגען... איך האב יעצט שטארק חרטה אויף מיין זינד... זעה, מוטער דערלאז נישט אז אונזערע קרובים זאלען מיר טויטען, מיט דעם אויסרייד אז זיי זיינען די גואלי הדם פון מיין ברודער".

און אין מיין טיעפען צער האב איך מיין איינאיינציגען איבערגעבליבענעם זוהן געדריקט צו מיין פארוואונדעטע הארץ, איך האב איהם געקושט און געזאגט:

„מיין זוהן, מיט מיינע לעצטע כוחות וועל איך דיר בעשיצען... דו וועסט נישט שטארבען...

באלד איז די גאנצע משפחה צוגעקומען צו מיין הויז און זיי האבען פון מיר געפאדערט איך זאל זיי ארויסגעבען מיין זוהן:

— גיעב אונז ארויס דיין זוהן, דעם רוצח וועלכער האט ערמארדעט זיין ברודער — האבען זיי געשטורעמט — און מיר ווילען איהם טויטען, און נקמה נעהמען פאר די בלוט וואס ער האט פארגאסען...

מיר מיין פריינד, ווי אזוי האסטו געפועלט ביי מיין פאטער ער זאל מיר ערלוי־
בען צוריקצוקומען נאך ירושלים?

יואב האט איהם אלעס דערצעהלט און אבשלום האט געדריקט זיין האנט
מיט ליעבשאפט:

— איך וועל דיין חסד קיינמאל נישט פערגעסען, יואב, דו ביזט א גוטער
און געטרייער פריינד צו מיין פאטער און איך האף אז צו מיר וועסטו אויך זיין
דערזעלבער פריינד... זאג מיר, איך בעט דיר, ווי האט זיך דאס פאלק פערהאלטען
צו אמנון'ס טויט?

— די ערשטע צייט זיינען אלע געווען פערביטערט געגען דיר, אבער ביס־
לעכווייז האבען זיך אלע ארומגעזעהן אז דו האסט עס געטהאן אויס נקמה פאר
דער פערשוועכונג פון דיין שוועסטער'ס עהרע... און יעדער איינער האט אין זיין
הארצען דיר געגעבען רעכט...

— וואס הערט זיך מיט מיין אינגסטען ברודער, שלמה, בת שבע'ס זוהן?
— האט אבשלום זיך פלוצלונג אפגערופען — ער מוז שוין זיין גאנץ גרוים אויס־
געוואקסען...

— יע, ער איז זעהר געראטען — האט יואב צוגעגעבען — ער איז שעהן
און קלוג.

— און דער פאטער האט איהם וואהרשיינליך יעצט מעהר ליעב ווי דיא
איבעריגע זיהן... יע, גלויבסטו אז ער איז דער איינציגער וועמען דער קעניג
וועט אויסדערוועהלען צו פערנעמען זיין טראהן?... — האט אבשלום מיט גרוים
זארג געזאגט.

— ניין, איך גלויב נישט אז ער זאל ווערען קעניג! — האט יואב געענט־
פערט — עס איז נאך נישט געהערט געוואָרען אז דער אינגסטער זוהן זאל ווערען
קעניג אין דער צייט ווען עס זיינען נאך פאראן עלטערע ברידער... א חוץ דעם
ווייס איך נישט אויב עס וועט נישט זיין געגען דעם ווילען פון פאלק, ארויפצו־
זעצען בת שבע'ס זוהן אויף דוד'ס טראהן...

— זאל דיר גאט דערפרעהען, מיין פריינד, יואב, ווי דו האסט מיר דער־
פרעהט מיט דיינע רייד! — האט אבשלום געזאגט — און ווי איז מיין פאטער,
איז ער נאך אלץ בעליעבט און געעהרט ביים פאלק ווי פריהער.

ווער קען דען נישט ליעב האבען אזא אכטען און וואונדערבארען קעניג
ווי דיין פאטער איז? האט ער דען ווייניג אויפגעטהאן פאר דעם פאלק און
לאנד... אונזער לאנד איז נאך קיין מאל נישט געווען אזוי מעכטיג און זיכער ווי
דורך דער הערשאפט פון דוד'ן... פון מיין טיעפסטען הארצען ווינש איך, און
איך בין זיכער אז דאס איז אויך דער וואונש פון אונזער גאנצען פאלק, אז אונ־
זער קעניג דוד זאל נאך לעבען פיעלע יאהרען און הערשען איבער אלע שבטים
מיט גערעכטיגקייט, ווי ער האט ביז יעצט געטהאן... גליקליך איז דאס פאלק
וואס האט זוכה געווען צו האבען אזא קעניג ווי דיין פאטער דוד איז...

יואב'ס לעצטע ווערטער האבען אבשלום'ן נישט איבעריג גליקליך געמאכט...
ער האט זיך ארומגעטראגען מיט גאנץ אנדערע פלענער. די גאנצע צייט וואס ער
איז געזעסען אין גשור ביי זיין זיידען, האט ער נישט אויפגעהערט צו פלאנעווען
ווי אזוי צו ווערען קעניג גלייך און נישט ווארטען אויף דעם טאג פון זיין פא־

טהאָן ווערען צו מיין זוהן, ווי אזוי וועט ער עס קענען דורכפיהרען אין דער צייט ווי ער אליין האט פון זיך פערטריבען זיין זוהן, און וויל איהם נישט מוחל זיין פאר דעם מאָרד פון זיין ברודער... אזוי ווי מיט דעם זוכען זיך נוקם צו זיין אן דעם לעבידענען ברודער, וואָלט מען געקענט דעם טויטען לעבעדיגען מאכען. יא, מיין קעניג מיר וועלען דאָך אלע שטארבען. און אזוי ווי וואסער וואס ווערט איינגעזאפּט אין דער ערד אזוי וועט אונז די ערד פערדעקען. גאָט אליין וויל נישט טויטען דעם רשע פאר זיינע זינד... ער גיט איהם א געלעגענהייט תשובה צו טהאָן... און מיין האר קעניג דאַרף דעריבער מוחל זיין אבשלום׳ן זיין זוהן און נישט פערשטויסען איהם פון זיך אויף עוויג...

— איז די געשיכטע מיט דיינע צוויי זיהן אן אויסגעטראכטע ? — האט איהר דוד געפרעגט מיט ערשטוינונג.

— יע, מעכטיגער קעניג ! — האט יוכבד זיך פערנויגט — מען האט מיר איינגעשראָקען אז דער קעניג וועט אין כעס ווערען ווען איך זאָל סתם קומען און זיך אריינמישען אין זיינע פאמיליען אנגעלעגענהייטען. אבער יעצט דאַרפסטו טאהן צו דיין זוהן אבשלום ווי דו האסט פערשפּראָכען צו טאהן צו מיין זוהן...

— אה, יעצט פערשטעה איך — האט דוד געזאגט מיט א שמייכעל — זאג מיר, אבער, איך בעט דיר, פערלייקען גאר נישט פון מיר, האט דען יואב נישט א האנט אין דער גאנצער זאַך ?

— ווי מיין האר קעניג לעבט ! — האט יוכבד אויסגערופען אז אזוי ווי דו האסט יעצט געזאגט אזוי האט עס פאסירט ! יואב האט מיר געבעטען איך זאל געהן צו דיר און דאמיט ארויסהעלפען דיין פערוואגעלטען זוהן, אבשלום... און מיין האר איז דאָך אזוי קלוג ווי א מלאך פון הימעל, דאס צו טרעפען און צו וויסען אלעס וואס טוט זיך אין דער וועלט. איך האף, אז מיין האר וועט יעצט ענדערען זיין מיינונג וועגען זיין זוהן און איך וועל זיך פיהלען גליקליך אז איך האב אין דעם געהאט א האנד...

— זאל דיר גאט בעלוינען פאר דיין גוט הארץ — האט איהר דוד געזאגט — איך גלויב אז איך וועל זיך צו הערען צו דיין עצה... געה זאג יואב׳ן אז איך וויל איהם זעהן.

א דאנק דיר, מיין האר קעניג — האט יוכבד א גליקליכע געזאגט — און זי האט פערלאזען דעם פאלאץ.

ווען יואב איז געקומען אין פאלאץ האט צו איהם דוד געזאגט :

— איך זעה אז דו האסט פערשטאנען ווי אזוי צו ווירקען אויף מיר איך זאל שיקען נאך אבשלום׳ן, געה נאך גשור און ברייננ אבשלום׳ן צוריק נאך ירושלים.

— געבענשט זיי צו גאט, מיין האר — האט זיך יואב פערנויגט — איך האב געפונען גנאדע אין דיינע אויגען, און דו טהוסט ווי איך האב געוואונשען.

יואב איז דעמזעלביגען טאג אוועקגעריטען מיט איינינע קנעכט נאך גשור, וואו ער האט זיך געטראָפען מיט אבשלום׳ן.

זעהר גליקליך און צופריעדען איז אבשלום געווען ווען ער האט יואב׳ן דערזעהן.

— וועט דער פאטער מיר מוחל זיין ! — האט ער גלייך געפרעגט — זאג

ווייט פון דעם פאלאץ. זיין מוטער און שוועסטער פלעגן איהם קומען בעזוכען יעדען טאג.

פון זיין מוטער האט זיך אבשלום דערוואוסט אלעס וואס קומט פאר אין פאלאץ... און צו איהר אליין האט ער דערצעהלט זיין סוד.

— ווי איך זעה, — האט אבשלום געזאגט צו זיין מוטער, — איז דער קעניג נאר אלץ אויף מיר אין כעס, ער האט שוין וואהרשיינליך בעשטימט דיא מלוכה, אדער פאר אדוניה חגית'עס זוהן אדער פאר בת שבע'ס זוהן...

— לויט ווי איך האב געהערט — האט מעכה זיך אפגערופען — וועט דיין פאטער איבערגעבען די מלוכה טאקע צו בת שבע'ס זוהן... אזוי רעדט מען אין פאלאץ... און ווען דו וואלסט נאר א קוק געטהאן אויף בת שבע'ס פנים, וואלסטו אויך גלייך פארשטאנען אז זי איז זיכער דאס איהר זוהן שלמה וועט קעניגען נאך דוד'ן... זי איז אזוי שטאלץ מיט זיך, זי האט שוין פערגעסען, ווי אזוי זי האט דעם קעניג נעקראנען... אז זי האט פערראטהען איהר מאן, איהם געשיקט צום טויט.. די אומפערשעהמטע.. זי געהט ארום מיט א גליקליכען שמייכעל אויף איהרע ליפען... איהר זוהן איז שטענדיג נעבען איהר...

— מען דערצעהלט אז שלמה איז זעהר קלוג, איז דאס אמת ? — האט אבשלום איהר געפרעגט.

— איך ווייס ?... אלע לויבען איהם... אבער איז עס דען א וואונדער ? ער געפינט זיך די גאנצע צייט אונטער דעם נביא'ס השגחה... איך קען נישט פער־שטעהן דעם אלטען נביא וואס ער האט אזוינס אין איהם געפונען... ער האט איהם ליעבער מעהר פון דעם קעניג'ס איבעריגע זיהן... און ווי עס ווייזט אוים האט ער דעם קעניג שטארק בעאיינפלוסט אז שלמה איז דער קליגסטער, דער בעסטער און דער שעהנסטער פון אלע זיהן... יע, איך האב מורא אז ער שלמה, וועט טאקע בלייבען דער יורש... ווען דו וואלסט מיר דאן געפאלגט און צוגעווארט מיט דיין נקמה, אויף אמנון'ען, דאן, בין איך זיכער, וואלסטו געווען דער יורש... אמנון האט זיך פערמיאוסט אין די אויגען פון קעניג צוליעב דיין שוועסטער... און דער קעניג האט דיר אלע מאל מעהר ליעב געהאט ווי די איבעריגע זיהן. און ער איז אויך געווען זיכער אז דו ביזט מעהר פאסענד פאר דער מלוכה... אבער דו האסט מיר נישט געפאלגט... דו האסט דיין כעס און נקמה געפיהל נישט בעהערשט... האסטו, האב איך מורא, פערשפיעלט די מלוכה...

— זארג נישט מוטער ! — האט אבשלום אויסגערופען — איך פערזיכער דיר אז דיין זוהן וועט ווערען קעניג...

— ווי אזוי, מיין זוהן ? געהסטו דען נישט אז דער קעניג האט נאך דיר נישט אין גאנצען מוחל געווען ? דו ביזט אין גאנצען אפגעפרעמדט געווארען פון איהם... ער ערלויבט דאך דיר נישט אפילו זיך צו בעווייזען אין פאלאץ...

— מוטער ! — האט אבשלום געזאגט מיט א נידעריגע שטימע — איך וויל דיר עטוואס זאגען, אבער דו דארפסט זעהר פארזיכטיג זיין, און אפילו עס נישט איבערריידען פאר מיין שוועסטער... איך פלאנעווע צו פערכאפען די מלוכה דורך מיין פאטער'ס לעבען... איך האב ועגען דעם גערעדט מיט דיין פאטער אין גשור, ער האט מיר פערשפראכען צו העלפען...

טער׳ס טויט... דיזען סוד האט ער פערטרויט צו זיין זיידען, דעם קעניג פון גשור, און ער האט איהם פערשפּראכען ארויסצוהעלפען אין דעם... ווען ער האט אויסגעדריקט זיין מורא צו תלמי׳ן, אז זיין פאטער דוד וועט, אלס שטראף מאכען אן אנדערען פון זיינע ברידער פאר קעניג אנשטאט איהם, האט ער איהם גע־ראטען שלום צו מאכען מיט זיין פאטער און דערווייל זעהן געווינען די הערצער פון פאלק אויף זיין זייט...

—״דער איינציגער זיכערער וועג פאר דיר צו געווינען די מלוכה, איז אויפ־צושטעהען געגען דיין פאטער... — האט איהם תלמי פּיעלע מאל געזאגט ווען דו וועסט זיין זיכער אז א טייל פון פּאלק האלט מיט דיר, קענסטו זיך אויך פערלאזען אויף מיין הילף... איך וועל שיקען מיינע ארמעען דיר ארויסצוהעל־פען... אבער נאר דאן ווען איך וועל וויסען אז דו וועסט זיין ערפאלגרייך... דו דארפסט עס טהאן מיט אויסגערעכענטקייט... פריהער דארפסטו ווערען זעהר באפריינדעט מיט דיין פאטערס הויכע בעאמטע. זעה צו פערדינען זייער צוטרויען און ווען זיי וועלען זיין מיט דיר, דאן וועסטו זיעגען״...

אבשלום איז דאריבער געווען זעהר צופריעדען וואס יואב איז נאך איהם געקומען... יעצט — האט ער זיך געטראכט — וועט ער האבען א גוטע געלעגענ־הייט אויסצוגיסען זיין הארץ פאר איהם און איהם זיכער געווינען אויף זיין זייט... ער האט געגלויבט אז דאס פאלק האט נאך דוד׳ן נישט פערגעבען פאר די זינד געגען אוריה... און איהם האט זיך אויך געדוכט אז יואב אליין איז פער־ביטערט געגען זיין פאטער צוליעב אוריה׳ן... איהם איז גארנישט איינגעפאלען אז יואב אליין זאל האבען געהאט א האנט אין דער גאנצער געשיכטע מיט אוריה׳ן און בת שבע׳ן...

ער האט דעריבער זיך גלייך גענומען אויסצוגעפינען יואב׳ס בעציהונגען צום קעניג און ווי אזוי ער פיהלט וועגען איהם... אבער צו זיין גרויס ענטוישונג האט ער געהערט אז יואב איז נאך דוד׳ן געטריי ווי אימער, און לויט ווי ער זאגט, האט דאס פאלק נאך אלץ דוד׳ן זעהר ליעב...

לאנג אבער האט אבשלום וועגען דעם נישט געזארגט. ער איז געווען זיכער אז נאכדעם ווי זיין פאטער וועט מיט איהם מאכען שלום וועט ער וויסען ווי צו האנדלען... ער האט זעהר פיעל גוטע פריינד און זיי וועלען איהם זיכער ארויס־העלפען אין זיינע פּלענער...

ווען אבשלום איז אנגעקומען אין ירושלים, האט יואב גלייך געמאלדען דוד׳ן וועגען דעם.

— איך וויל זיין פּנים נישט אנקוקען! — האט דוד געזאגט — ער קען זיין אין ירושלים, איך וועל איהם נישט זוכען צו בעשטראפען, אבער אין גאנצען מוחל זיין וועל איך איהם נישט. ער טאר זיך אין מיין פּאלאץ נישט בעווייזען...

יואב האט פערשטאנען פון דוד׳ס שארפע ווערטער, אז ער וועט זיין בע־שלום נישט ענדערען און האט דעריבער אפילו נישט געפּרואווט בעטען פאר אבשלום׳ן. ער איז גלייך אוועק צו אבשלום׳ן און איהם איבערגעגעבען דוד׳ס רייד.

אבשלום איז געווען שטארק אויפגערעגט און אין כעס אבער ער האט גארנישט ארויסגעוויזען פאר יואב׳ן. ער האט זיך בעזעצט אין ירושלים גאנץ

נעבען די ריכטיגע עצה... איך ווייס אז ער איז זעהר קלוג.. און דוד האלט זעהר פיעל פון זיינע עצות..

— כל זמן איך האב נישט קיין צוטריט אין פאלאץ קען איך גארנישט מאהן... איך מוז זיך ווידער זעהן מיט יואב׳ן איך וועל איהם בעטען ער זאל נאך אמאל פרובירען ריידען מיט מיין פאטער... אפשר וועט ער מיר מוחל זיין און ערלויבען צו וואהנען אין פאלאץ ווי אין די פריהערדיגע יאהרען...

אבשלום האט אריינגערופען איינעם פון זיינע יונגען און האט איהם גע־שיקט רופען יואב׳ן.

דער יונג איז אוועק צו יואב׳ן און געזאגט: — מיין האר אבשלום פער־לאנגט דו זאלסט נאך היינט קומען צו איהם...

יואב האט פערשטאנען אז אבשלום וויל איהם ווידער שיקען צו דוד׳ן צו בעטען ער זאל איהם אין גאנצען מוחל זיין, ער האט אבער געוואוסט, ווי דער קעניג פיהלט זיך צו איהם און ער האט מעהר זיך נישט געוואלט מישען.

— זאג אבשלום׳ן דיין האר אז איך קען נישט קומען — האט יואב אנגע־זאגט דורך אבשלום׳ס יונג.

ווען אבשלום האט דערהערט אז יואב ענטזאגט זיך צו קומען, האט ער געשיקט א צווייטען שליח צו איהם.

יואב אבער האט נאך אלץ נישט געוואלט קומען. דאן האט אבשלום צוזא־מענגערופען זיינע דינער און צו זיי געזאגט:

— געהט אריבער אין יואב׳ס פעלד און צינדט אונטער זיינע גאנצע תבואה... ווען זיין גאנצע פעלד תבואה וועט אפברענען וועט ער מיר שוין קומען זעהן.

די דינער האבען געטהאן ווי אבשלום האט זיי געהייסען:

ביינאכט זיינען זיי אוועקגעגאנגען צו יואב׳ס פעלד און דאס אונטערגעצונ־דען... דאס פייער האט זיך גלייך פערשפרייט דער רויך און די פלאמען האבען זיך געזעהן פון גאנץ ווייט... יואב האט זיך באלד דערוואוסט אז זיין פעלד ברענט און ער איז גלייך געקומען און גענומען אויספארשען ווער עס האט עס געטהאן.

— מיר האבען געזעהן אבשלום׳ס דינער אנטלויפענדיג — האבען אייניגע מענשען געזאגט צו יואב׳ן.

יואב האט שוין יעצט פערשטאנען אז אבשלום האט אן איהם נקמה גענומען פארוואס ער איז צו איהם נישט געקומען לויט זיין פארלאנג. ער איז גלייך אוועק צו אבשלום׳ן און זיך צו איהם אפגערופען מיט כעס!

— האב איך דען אזוי פערדיענט ביי דיר?... פארוואס האבען דיינע קנעכט אונטערגעצונדען מיין פעלד?...

— און האב איך דען ביי דיר פערדיענט דו זאלסט מיר אזוי באהאנדלען?

— האט אבשלום געזאגט. איך האב דיר צוויי מאל געשיקט רופען, און דו האסט צו מיר נישט געוואלט קומען... ווען איך וואלט געקענט געהן צו דיר וואלט איך עס זיכער געטהאן... דו ווייסט דאך אז דער קעניג האט מיר פערבאטען צו קו־מען נאהענט צום פאלאץ, בין איך געוועזען געצוואונגען דאס צו טהאן... און דו זעהסט דאך אליין אז דאס האט יע געהאלפען... יעצט ביזטו שוין געקומען צו מיר... איך וועל דיר דיין שאדען אוסקערען, אבער דו מוזט איינמאל פאר אלע

— אבער מיין זוהן ! — האט מעכה אויסגערופען מיט שרעק — דו וועסט שטעלען דיין לעבען אין גרויס געפאהר.

— איך וועל זיין זעהר פארזיכטיג, מוטער... איך וועל מאכען דעם שריט נור דאן ווען איך וועל זיכער זיין אז איך האב אלעס ריכטיג צוגעגרייט... די ערש־טע זאך מוז איך צוריקקריעגען מיין צוטריט אין פאלאץ... מיין פאטער וועט מיר מוזען עפענטליך מוחל זיין... איך האב גענוג גוטע פריינד, וועלכע וועלען מיר בעהילפיג זיין...

— אבער דו האסט אויסגעקליבען זעהר נישט קיין גינסטיגע צייט דערצו, מיין זוהן, דאס פאלק איז נאך אלץ ברוגז אויף דיר צוליעב אמנון'ס טויט...

— נאך מעהר ברוגז איז אבער דאס פאלק אויף מיין פאטער, קיינער האט נאך נישט פערגעסען די געשיכטע מיט בת שבע'ן... און איך בין זיכער אז איך וועל קריגען זעהר פיעל אנהענגער...

— ווען דו קריעגסט נור יואב'ן אויף דיין זייט — האט מעכה געזאגט — דאן וואלסטו גאר קיין שוועריגקייטען נישט געהאט, ער איז יעצט זעהר פערעהרט ביים פאלק צוליעב די גרויסע נצחנות וואס ער האט אפגעהאלטען איבער אונזערע שונאים...

— איך ווייס נישט אויב איך וועל איהם קענען אריינקריגען אויף מיין זייט, כאטש ער איז זעהר איבערגעגעבען צו מיר, דאך איז ער אבער צו געטריי צו דעם קעניג... איך האב אבער איינעם וועלכער איז מיין בעסטער פריינד און וואס איז כמעט אזוי גוט ווי יואב...

— ווער איז ער ?

— דאס איז אחיתפל פון גלוני, מיין פאטער'ס ראטהגעבער, ער איז אזוי אויפגערעגט אויף דעם קעניג, אז ער וואלט מיר צו יעדער צייט ארויסגעהאלפען...

— אחיתפל איז דאך בת שבע'ס זיידע ! — האט מעכה געזאגט, — וועט ער דאך זיכער זיין פעראינטערעסירט אין דעם דאס בת שבע'ס זוהן, שלמה, זאל זיין קעניג... טו ווי אזוי קענסטו דען האפען אויף זיין ראט און הילף...

— אחיתפל טראגט שוין פון לאנג א שנאה אויף דעם קעניג — האט אבשלום געענטפערט — ער האט עטליכע אורזאכען צו זיין אויף איהם אין כעס, די הויפט שנאה איז, אבער טאקע צוליעב בת שבע'ן... ער האט מיר נישט לאנג געזאגט : "ווען אפילו דאס גאנצע פאלק וואלט דוד'ן מוחל געווען פאר זיין פערברעכען מיט אוריה'ן, וועל איך איהם און בת שבע'ן מיין אייניקעל נישט מוחל זיין ביז ענדע מיין לעבען"... ער האט מיר אויך געזאגט אז ער האט זיין אור־אייניקעל שלמה'ן אויך נישט איבעריג ליעב און ער זוכט איהם אויסצו־מיידען... יע, אחיתפל טרויערט נאך עד היום איבער אוריה'ס טויט... ער האט איהם זעהר ליעב געהאט.. יעצט זעהסטו, מוטער ווי אזוי אחיתפל וועט מיר קענען בעהילפיג זיין..

— פון מיין טיעפסטען הארצען גיעב איך דיר, מיין ברכה, מיין זוהן — האט מעכה געזאגט — אבער איך בעט דיר נאך אמאל טהו נישט קיין איבער־איילטען שריט... אויב אחיתפל איז טאקע דיינער א ריכטיגער איבערגעבענער פריינד, בעראט זיך מיט איהם... זאג איהם אלע דיינע פלענער און ער וועט דיך

פייל אויסעז בויגעז איז ער געלאפעז אנזאגעז אבשלום׳ן די פערהליכע בשורה...
גרויס איז געווען אבשלום׳ס שמחה, ווען ער האט דערהערט אז יואב האט גע׳פועל׳ט ביי דעם קעניג ער זאל איהם אין גאנצען מוחל זיין... יעצט וועט ער פערווירקליכען אלע זיינע פלענער... ער וועט זיין א גאסט אין פאלאץ און וועט זיך נאך מעהר ווי אימער פיהלען פריי צו טהאן אלעס וואס ער וועט וועלען...
— יואב, קיינמאל וועל איך דיין חסד נישט פערגעסען — האט אבשלום צו איהם געזאגט ווען זיי זיינען ביידע געגאנגען צו דוד׳ס פאלאץ — דאס איז דער גליקליכסטער טאג אין מיין לעבען... און דיר דארף איך פאר אלעם דאנקען...
— און איך בין אויך זעהר גליקליך, דאס מיר האט זיך איינגעגעבען צו פועל׳ן ביי דעם קעניג ער זאל דיר אין גאנצען מוחל זיין...

* * *

דוד איז געזעסען אויף זיין טראהן, ווען מען האט איהם געמאלדען דאס אבשלום איז געקומען. זיין הארץ האט גענומען שטארק קלאפען ערוואַרטענדיג זיך צו זעהן מיט זיין זוהן ווען ער האט אזוי שטארק ליעב געהאט... דאך אבער האט ער זיך נישט גערוהרט פון ארט, ווען אבשלום איז אריין אין זיין צימער... ווען אבער אבשלום איז געפאלען צו דער ערד און אויסגעבראכען אין געוויין, און געבעטען ער זאל איהם מוחל זיין, האט זיך שוין דוד מעהר נישט גע־קענט בעהערשען: ער איז ארונטער פון טראהן און צוגעגאנגען צו זיין זוהן, איהם אויפגעהויבען פון דער ערד... ער האט איהם ארומגענומען, געהאלדזט און געקושט און אויך געוויינט פון גרויס שמחה...
— פאטער, דו ביזט מיר מוחל פאר מיין זינד — איז אבשלום געריהרט גע־ווארען פון זיין פאטערס צערטליכקייט.
— יע, מיין זוהן איך בין דיר מוחל מיט מיין גאנצען הארצען.
א היבשע ווייל זיינען ביידע, פאטער און זוהן געשטאנען איינגעפלאכטען איינער אין דעם צווייטען...

פיער און דרייסיגסטער קאפיטעל

אבשלום׳ס אויפשטאנד

זינט אבשלום׳ס צוריקקעהר אין פאלאץ, האט מעכה זיין מוטער, ווידער אויפגעהויבען איהר קאפ... די גאנצע פינף יאהר, איז זי ארומגעגאנגען בעזארגט און טרויעריג... דוד האט איהר אין גאנצען פערנאכלעסיגט... זי פלעגט קוקען מיט אייפערזיכטיגע אויגען, ווי דוד קומט בעזוכען זיינע אנדערע פרויען, זי פלעגט מיט גרויס הארצווייטאג זיך צוהערען ווי דער קעניג זוכט צו טרייסטען אחינעם, אמנון׳ס מוטער, — ווי ער פארברייננגט מיט בת שבע׳ן, מיט מיכל׳ן אדער מיט אביגיל׳ן אבער צו איהר האט ער קיין ווארט נישט אויסגערעדט, אזוי ווי זי וואלט געווען שולדיג אין איהר זוהן׳ס פערברעכען!...
איינזאם און אפגעזונדערט פון דוד׳ס איבעריגע פרויען, האט מעכה דיא גאַנצע צייט ווען אַבשלום איז געווען אין גלות, פערבראכט מיט איהר אומגליק־

מאָל אַן ענדע מאַכען צו מיין אונטערטעניגליכע לאַגע... פאַרוואָס האָסטו מיר גאָר אָפּגענומען פון גשור... דאָרטען איז מיר שוין אַ סך בעסער געווען... דאָרטען בין איך געווען פריי איך האָב געקענט געהן וואוהין איך האָב נאָר געוואָלט און דאָ, אין ירושלים, בין איך אַזוי ווי אין אַ געפענגניס... שוין צוויי יאָהר זינט איך האָב זיך צוריקגעקעהרט פון גשור און איך האָב נאָך מיין פאָטער'ס פּנים נישט געזעהן... מיין האַרץ געהט אויס פון בענקשאַפט... איך וועל עס שוין מעהר נישט קענען אַריבערטראָגען.. אָדער זאָל מיר דער קעניג אין גאַנצען מוחל זיין אַז נישט זאָל ער מיר טויטען.. ווייל פאַר מיר איז שוין בעסער דער טויט איידער אַזוי צו לעבען... יעצט בעט איך דיר, מיין פריינד געה צו דעם קעניג און גיעב איהם איבער מיינע ווערטער... אויב מיין זינד איז נאָך גרויס בין איך ווילינג צו שטאַרבען... איך ווייס אַז דו ביזט זעהר קלוג און דו וועסט וויסען ווי אַזוי צו ריידען צום קעניג...

יואב איז אַוועק צו דוד'ן און זיך אָפּגערופען:

— מיין האַר קעניג, איך קום עס יעצט פון דיין זוהן'ס הויז, אבשלום פיהלט זיך זעהר אומגליקליך. ער האָט פאַר מיר אויסגעגאָסען זיין האַרץ און מיט טרעהרען אין די אויגען האָט ער מיך געבעטען איך זאָל ריידען מיט דעם קעניג, ווייל זיין האַרץ געהט אויס פון בענקשאַפט נאָך זיין פאָטער. עס איז שוין באַלד פינף יאָהר ווי ער האָט דעם פּנים פון זיין פאָטער ניט געזעהן... זיין ערגערניס איז נאָך גרעסער דערפון, וואָס כאָטש עס איז שוין באַלד צוויי יאָהר ווי ער געפינט זיך אין ירושלים, און עס איז איהם נישט ערלויבט צוצוקומען צום פּאַלאַץ און זיך זעהן מיט זיין פאָטער... יע, ער זאָגט אַז עס איז פאַר איהם בעסער געווען, ווען ער איז געווען אין גלות, דאָרטען האָט ער זיך געקענט פריי באַוועגען, און דאָ איז ער פערלעכענט ווי אַ געפאַנגענער...

דוד'ס אויגען זיינען אָנגעפיהלט געוואָרען מיט טרעהרען... איהם אַליין האָט זיך שוין אויך שטאַרק געלוסט צו זעהן זיין זוהן, אָבער ער האָט נאָך נישט געוואָלט אַרויסווייזען פאַר יואב'ן אַז ער גיט זיך אַזוי שנעל אונטער...

— איך קען אָבער נאָך אַלץ ניט באַשליסען ביי זיך איהם מוחל צו זיין פאַר זיין גרויזאַמען פערברעכען נעגען זיין ברודער... פאַר מיינע אויגען שטעהט תמיד מיין ערשט געבאָרענער זוהן... זיין בלוט שרייט צו מיר פון דער ערד... און זיין מוטער, אחינעם, אַה, ווי גרויס איז איהר אומגליק און בראָך! איהר קוואַל טרעהרען איז שוין אויסגעטריקענט געוואָרען... זי האָט שוין מעהר קיין כח נישט צו וויינען... זי וויל זיך אָבער נישט טרייסטען...

— אָבער אבשלום האָט שוין אויך גענוג געליטען דורך די פינף יאָהר... ער האָט מיר געזאָגט, אויב דער קעניג וועט איהם אין גאַנצען נישט מוחל זיין, איז שוין פאַר איהם גלייכער דער טויט...

דוד האָט אַ ווייל'ע געשוויגען... ער האָט זיך פערטראַכט וויאַ ער וואָלט וועלען בעשליסען וואָס צו טהאָן... נאָכהער האָט ער זיך אָפּגערופען:

— גוט, אויב איך ביזש וין איהם אין גאַנצען מוחל, געה אַריבער צו איהם און ברייננ איהם צו מיר. ווייל'ע איך אַליין בייננק אויך זעהר שטאַרק נאָך איהם.

— איך דאַנק דיר, מיין האַר קעניג — האָט זיך יואב פערנויגט און ווי

לאז... ער האט מיר נעזאגט דאס ער האט זעהר שטארק געבענקט נאך מיר און דאס ער איז גליקליך ווידער צו קריגען די געלעגענהייט מיט מיר צו פער־ברינגען, נאכהער האט ער מיר געגעבען אנצוהערען אז דער קעניג האט זעהר שטארק ליעב בת שבע׳ס זוהן, און נישט איינמאל האבען זיך פערשפרייט פלאנ־גען אז שלמה וועט ווערען קעניג נאך דוד׳ן. ״אבער ניין, דאס טאר קיינמאל נישט דערלאזען ווערען״! — האט ער אויסגערופען מיט כעס. ״דו ביזט דער איינציגער וועלכער די ביזט בערעכטיגט צום טראהן און איך וועל קעמפפען פאר דעם מיט אלע מיינע כוחות״.

ווען איך האב דערהערט אזעלכע ווערטער פון דעם קעניג׳ס בעל יועץ, האב איך געקראגען מוטה און איהם געפרעגט וואס גלויבט ער, דארף איך טהאן אום צו פערזיכערען אז די מלוכה וועט איבערגעהן צו מיר.

אחיתופל האט זיך פערטראכט אויף א ווייל, נאכהער האט ער זיך אפ־גערופען צו מיר: ״די ערשטע זאך וואס דו דארפסט טאהן איז צו געווינען דעם פאלק אויף דיין זייט... דו דארפסט זעהן בעליעבט צו ווערען ביי יעדען איינעם... דו זאלסט זוכען טהאן טובות צו יעדען וועלכער וועט זיך צו דיר ווענדען... אביערהויפט צייג ארויס א פריינדשאפט צום פשוט׳ן המון, בעגרים זיי ווען דו בעגעגענסט זיי, פארברייננג מיט זיי, טרייסט זיי און פארשפרעך דיין הילף ווען זיי קומען אויסגיסען דאס הארץ פאר דיר״...

— א אחיתופל איז דאך קלוג ווי א מלאך! — האט מעכה אויסגערופען מיט שמחה — זיינע קלוגע עצות זיינען גאר נישט אפצושאצען... יעצט בין איך זיכער אז אחיתופל איז דיין פריינד און האבענדיג אזא וויכטיגען מאן פאר א פריינד, איז דיין ערפאלג געזיכערט...

— דאס האב איך אויך גלייך פאראויסגעזעהן, מוטער און דעריבער האב איך אויף א רגע נישט געצווייפעלט און איהם גלייך איבערגעגעבען מיינע פלע־נער.

— און וואס האט ער דערצו געזאגט? — איז מעכה אומגעדולדיג געווארען.

— ער האט מיר געזאגט אויב איך וועל טהאן ווי ער האט מיר געראטהען, דאן וועט דער פלאן ארבייטען אויסגעצייכענט און דו מיין ליעבע מוטער, איך בעט דיר רייד זיך פאר קיינעם נישט ארויס אז אחיתופל איז ביי מיר געווען...

— דו וועסט דאך מיר ערלויבען צו דערצעהלען דיין אומגליקליכע שוועס־טער תמר, וועגען אלעס... זי איז אזוי איינזאם און פערטרויערט און איך בין זיכער אז זי וועט זיך זעהר פרעהען פון דעם...

— אבער דעם פאטער, האט זי איהם דען נישט ליעב? און פיעלייכט וועט זי נישט איינשטימען מיט מיר, ווען זי וועט וויסען וואס איך געה טהאן צום פאטער.

— תמר האט אויפגעהערט ליעב צו האבען דעם פאטער זינט אמנון האט איהר בעליידיגט און דער קעניג האט איהם נישט בעשטראפט... זי קומט זעלטען אריין צו איהם... זי זיצט שטענדיג אין איהר צימער און טרויערט...

— זי וועט שוין לאנג נישט דארפען טרויערען! — האט אבשלום גע־ענטפערט, ווי נאר איך וועל ווערען קעניג, וועל איך טהאן א שדוך מיט איהר מיט א זוהן פון אונזערע שכנים׳שע מלכים... איך וועל נישט דערלאזען אז זי זאל

ליבע טאכטער, תמר... ווען איהר זוהן איז צוריקגערופען געווארען נאך ירושלים, האט זי נעפונען א טרייסט צו איהר טרויעריגען געמיטה, אבער אין איהר הארצען האט געברענט א כעס אויף דוד'ן, פאר זיין גרינגשעצען איהר... טיעף בעליידיגט האט זי זיך נעפיהלט אווס דוד האט אויפגעהערט איהר צו בעזוכען... זי האט געוואוסט אז דאס איז אלעס צוליעב אבשלום'ן אבער דאך אין איהר הארצען האט זי געפיהלט, אז מעהר פון אלעס איז בת שבע שולדיג אין דוד'ס קאלטקייט צו איהר... זינט זי האט איהם געבארען שלמה האט זיך שוין דוד געענדערט צו איהר. א ווי זי וואלט זיך ווען נוקם זיין אן בת שבע מיט איהר זוהן...

ווען אבשלום האט איהר ענטדעקט זיינע פלענער צו פערכאפען די מלוכה ביי דער ערשטער געלעגענהייט, האט זי זיך אפילו בעת מעשה געשראקען פאר דער סכנה וואס עס שטעקט אין דעם... באלד אבער האט זי גענומען טראכטען ווי אזוי זי וועט זיך נוקם זיין אן בת שבע'ן... און ווי גליקליך זי וועט זיך פיה־לען ווען איהר אבשלום וועט זיצען אויף'ן טראהן... יעצט אז דוד האט שלום גע־מאכט מיט איהר זוהן און ער געפינט זיך אין פאלאץ, איז צו איהר גליק קיין גרע־ניץ נישט געווען... זי האט שטארק געשטאלצירט מיט אבשלום'ן און ווען זיא פלעגט זיך בעגעגענען מיט בת שבע'ן און אחינעם, האט זי אויף זיי געקוקט מיט שפאט און פעראכטונג... אין איהר הארצען האט זי זיך געטראכט: "ווארט ביז מיין זוהן וועט ווערען קעניג, דאן וועט איהר אלע פאלען צו מיינע פיס...

יעדען אבענד פלעגט זי קומען בעזוכען איהר זוהן און זיך מיט איהם דורכ־גערעדט, און אויסגעפונען וואו עס האלט מיט זיינע פלענער.

— איך האב שוין גערעדט מיט אחיתפל'ן וועגען מיינע פלענער — האט אבשלום געזאגט צו זיין מוטער ווען זי איז צו איהם אריינגעקומען אין אבענד.

— און דו האסט איהם אלעס ענטדעקט? — האט זי אויסגערופען מיט שרעק, — האסטו גארנישט מורא געהאט פיעלייכט וועט ער נישט איינ־שטימען און דערנאך דיר פערראטהען צו דיין פאטער?

— דו דארפסט נישט פארגעסען מוטער אז דיין זוהן איז נישט קיין נאר און אז ער ווייס ווי אזוי און ווען צו זיין פארזיכטיג... זעהסטו דען נישט אז דערי־ווייל געהען מיינע פלענער ווי איך האב געוואונשען... דער פאטער ווייזט צו מיר ארויס מעהר צערטליכקייט און ליעבשאפט ווי ווען עס איז בעפאר און איהם וועט אפילו נישט איינפאלען מיר חושד צו זיין אז איך טראג זיך ארום מיט פלענער צו פערכאפען זיין קרוין... איך האב זיך פריהער איבערצייגט אז אחיתפל טראגט נאך אלץ זיין אלטע שנאה אויף מיין פאטער, נאכהער, האב איך ביסלעכווייז פארגעלעגט פאר איהם מיינע פלענער...

— און וואס איז זיין מיינונג? — האט מעכה געפרעגט.

— ער איז געווען זעהר שטארק בעגייסטערט פון מיין פלאן און האט מיר א סך ערמוטיגט... ער האט מיר פערשפראכען ארויסצוהעלפען אין דעם...

— זאג מיר, מיין זוהן, — האט מעכה געקושט אבשלום'ן, פון וואנען ביזטו איבערצייגט אז אחיתופל טראגט נאך אין זיין הארץ די אלטע שנאה אויף דוד'ן?

— ווען אחיתופל איז מיר געקומען בעזוכען האט ער גלייך אויסגעדריקט זיין גרויס צופריעדענהייט וואס מיר האט דער קעניג צוריקגעקעהרט אין פא־

אבשלום האט תמר'ן דערצעהלט אלע זיינע פלענער און איהר אנגעזאגט צו היטען זיך נישט ארויסצורעדען קיין ווארט פאר קיינעם...

תמר איז געווארען שטארק ערשיטערט פון איהר ברודער'ס פלאן... זי האט געזעהן אז אבשלום געהט אויף זעהר א געפעהרליכען וועג אבער זי האט פערשטאנען, אז איהר ביידען וועט יעצט גארנישט אויפטהאן... זי איז דאריבער גלייך אוועק צו איהר מוטער און פרובירט ווירקען אויף איהר זי זאל אפהאלטען אבשלום'ן פון אזא געפעהרליכען שריט.

— מוטער — האט זיך תמר צו איהר אפגערופען — האסטו געגעבען דיין ערלויבנים צו אבשלום'ן צו צוגרייטען אן אויפשטאנד געגען פאטער ?

יע, מיין טאכטער, דאס איז דער איינציגער וועג ווי אזוי דיין ברודער וועט קענען קריעגען די מלוכה און נישט בת שבע'ס זוהן... איך האב די גאנצע צייט זינט אבשלום איז געווען אין גלות, געגנוג געליטען... מיין שנאה צו בת שבע'ן האט אין מיר געברענט... און דא האבען זיך פערשפרייט קלאנגען אז שלמה בת שבע'ס זוהן וועט ווערען קעניג... יעצט אבער ווייס אבשלום וואס ער האט צו טאהן, דערצו האט ער געקראגען אויף זיין זייט דעם קעניג'ס ראטגעבער, דעם קלוגען אחיתופל און ער וועט פיהרען און געבען עצות ביז וואנען איהם וועט געלינגען צו געווינען די הערצער פון אלע איינוואוהנער פון אונזער לאנד... פער־געס נישט אז דאס פאלק האט נאך דיין פאטער אין גאנצען נישט מוחל געווען פאר זיין פארברעכען געגען אוריה'ן דעם חתי און אין דער זעלבער צייט האט אבשלום געקראגען פיעלע פריינד און אנהענגער... ווארום ווער קען נישט ליעב האבען אזא שעהנעם העלדישען און קלוגען מאן ווי דיין ברודער איז... יעדער איינער האט איהם געגעבען רעכט ווען ער האט געטויטעט זיין ברודער אמנון, און יעצט ווען ער וועט פערכאפען די קרוין, ווער וועט איהם געבען אומגע־רעכט ?...

— אבער מוטער וועט אבשלום דען טהאן א גערעכטע זאך צו גאט און צו זיין אייגענעם פאטער ? דער פאטער האט איהם מוחל געווען און צייגט איהם ארויס אזוי פיעל ליעבע און צוטרוי... וועט ער דען זיין גערעכט אין פערראטען זיין פאטער ?...

— ווען ער זאל דורכפאלען, מיין טאכטער, דאן וואלט ער געווען אומגע־רעכט, אבער מיט זיין ערפאלג וועט ער אויך קריגען דאס רעכט... און אויב דו האסט דיין ברודער ליעב, דארפסטו גאט בעטען פאר זיין ערפאלג...

— איך האב אבער אויך ליעב מיין פאטער — האט תמר געזאגט מיט טרעהרען אין די אויגען...

— דו האסט ליעב דיין פאטער ? האט ער עפעס געטהאן צו פארגרינגערען דיינע שמערצען ?... האט ער דען בעשטראפט אמנון וועלכער האט דיר אזוי אומגליקליך געמאכט ? האט ער דען איינגעשטעלט זיין לעבען אין סכנה ריינצו־וואשען דיין כבוד, ווי דיין ברודער האט עס געטהאן ? נײן, תמר, דיין הארץ דארף זיין בלויז מיט דיין ברודער וועלכער האט דיר ליעב מעהר ווי זיין אייגענע לעבען.. און ווען ער וועט קעניג ווערען וועט ער זעהן אז דו זאלסט נישט דאר־פען זיצען און טרויערען דיין גאנצען לעבען... דו ביזט נאך יונג און שעהן און

אפפינסטערען איהר גאנצען לעבען... אויב זי איז נעפאלען אין די אויגען פון אונזער פאלק, איז זי נאך זעהר בעצויבערנד שעהן און איך בין זיכער אז פיעלע מלכים און שרים וועלען זוכען איהר האנט... אבער דאך, איידער דו דערצעהלסט איהר שיק איהר צו מיר איך וויל מיט איהר עפּעס ריידען.

מעכה האט געשיקט תמר'ן צו אבשלום. און ווען זי איז געקומען האט אבשלום זיך צו איהר אפּגערופען:

— מיין שוועסטער, געגוג האסטו געטרויערט און געוויינט... דיין שאנדע איז אפּגעווישט געווארען מיט דיין בעטריגער'ס טויט... עס איז שוין צייט אז דו זאלסט מונטער ווערען...

— ווי אזוי קען איך אויפהערען טרויערן ווען אלע ווייסען אז מיין כבוד איז פערשוועכט געווארען — האט תמר זיך פאנאנדערגעוויינט — ווער וועט זיך וועלען אויף מיר אומקוקען יעצט ?...

— מיין שוועסטער, עס איז דאך אבער א גרויסער אונטערשיעד צווישען איינער וועלכע האט פארשוועכט איהר כבוד מיט איהר גוטען ווילען, און צווי־שען איינער וועלכע איז פערזאומגליקט געווארען... אבער זארג נישט מיין שוועס־טער איך וועל אין גיכען ווערען קעניג און דאן וועסטו שוין נישט דארפען פער־זעסען ווערען ביז די ענדע פון דיין לעבען...

— תמר האט איהם אנגעקוקט פערוואונדערט... זי האט נישט פערשטאנען וואס ער ציעלט מיט זיינע רייד...

— איך זעה, תמר, אז דיר וואונדערט צו הערען פון מיר אזעלכע רייד, אבער דו, מיין געטרייע שוועסטער, מעגסט אלעם וויסען: איך האב בעשלאסען צו ווערען קעניג נאך איידער דער פאטער וועט שטארבען ?...

— אבער דער פאטער ? ! — האט תמר אנגעקוקט איהר ברודער מיט צו־שראקענע אויגען...

— יע, מיין שוועסטער, אויב ער וועט זיך שטארק געגענשטעלען וועט ער געהן צו אמנו'ן... — האט אבשלום שטייף געזאגט. איך ווייס תמר אז דיר איז שווער צו פערשטעהן אזא זאך... אבער איך בין געצוואונגען דאס צו טהאן... איך האב אויסגעפונען אז אונזער פאטער האלט זעהר שטארק פון בת שבע'ס זוהן... און קלאנגען האבען זיך פערשפרייט אז דער קעניג קלייבט זיך איהם צו בע־שטימען פאר דעם יורש פון זיין קרוין... אויב איך זאל יעצט שווייגען, וועט נאכהער זיין צו שפעט, שלמה וועט ווערען קעניג, און איך וועל מוזען ווערען זיין קנעכט... דאריבער האב איך בעשלאסען צו פערכאפּען די מלוכה איבער־געוואלט...

— אבער אבשלום, בעגרייפסטו דען נישט די גרויסע סכנה וואס שטעקט אין דעם... ווען דער פאטער זאל אויסגעפינען וואס דו ווילסט טהאן, וועט ער דיר זיכער טויטען.

— ווען דער קעניג וועט אויסגעפינען וועט שוין זיין צו שפעט פאר איהם מיר צו טויטען, מיין שוועסטער... איך וועל שוין דאן האבען דעם גאנצען פאלק אויף מיין זייט... דאן וועט ער שוין זיין אין מיינע הענט... דו דארפסט גאר נישט מורא האבען, תמר, איך ווייס ווי צו האנדלען און ווי פארזיכטיג צו זיין. פערגעסט נישט אז אחיתופל איז מיין בעל יועץ, אויף איהם קען איך זיך פערלאזען.

וועז דער בעל דין האט געענדיגט רײדען האט זיך אבשלום אפגערופען:

— דײנע ווערטער זײנען ריכטיגע און גערעכטע אבער צום בעדויערען וועסטו אויך קײן גערעכטיגקײט נישט קריגען אין דעם טויער פון קעניג'ס פאַלאַץ... אַ ווען איך זאָל נאָר האָבען די מאַכט פון אַ שופט וואָלסטו זיכער ארויס אַ גערעכטער...

דער מאַן האט איהם בעדאַנקט פאר זײנע ווײכע און ערמוטיגענדע ווערטער, ער האט זיך פארנײגט פאר איהם און געזאָגט:

— איך בין גליקליך אז דעם קעניג'ס זוהן רעדט צו מיר אַזוינע פרײנדליכע ווערטער.

— ווען איך וועל האָבען די מאַכט, מײן פרײנד, פערגעס נישט צו קומען מיר זעהן, איך וועל דיר זעהר פײן אויפנעהמען — האט אבשלום געזאָגט און אויסגעשטרעקט זײן האַנט צו איהם.

דער מאַן האט אַנגענומען אבשלום'ס האַנט און זי אַ קוש געטהאָן.

גליקליך איז יענער אוועק צו זיך אהײם און האט דערצעהלט פאר אַלע זײנע גוטע פרײנד די גוטסקײט און צערטליכקײט פון דעם קעניג'ס זוהן, אבשלום...

אַזוי האט אבשלום גענומען זיך אויפפיהרען די לעצטע צײט, יעדען אײנעם פון פאָלק וועלכען ער האט בעגעגענט, האט ער איהם צוגעצויגען מיט זײן ווײכקײט און צערטליכקײט, מיט זײן חניפה און אײנפאַכקײט און דערמיט האט ער געוואונען די הערצער פון פיעלע מענשען.

אחיתופל האט אבשלום'ן אויך אין דעם זעהר פיעל ארויסגעהאָלפען, ער האט איהם פערלויבט פאר יעדען אײנעם, ער האט אַלעמען איבערצײגט, וואָס פאר אַ גוטע הארץ אבשלום בעזיצט אין ווי בראַוו און פעהיג ער איז. אַזוי האט אחיתופל געהאָלפען פארזעען די קערענדלעך פון אויפשטאַנד צווישען דעם פשוט'ן המון...

נאָכדעם ווי דוד האט שלום געמאַכט מיט זײן זוהן אבשלום'ן, האט ער זיך ווידער גענומען פיהלען גליקליך. די שטורמישע צײטען פון בת שבע'ן מיט די אומאַנגענעהמע נאָכפאָלגונגען זײנען שוין כמעט אין גאַנצען פערגעסען געוואָרען: שלום און רוהיגקײט האט געהערשט אין פאַלאַץ און אפילו די אומטרײסט־באַרע אחינעם, אמנון'ס מוטער, האט זיך שוין אויך געהאַט בערוהיגט... דוד האט איהר בעוויזען בעזונדערע אויפמערקזאַמקײט און דאָס איז געווען ווי אַ באַלזאַם צו איהרע וואונדען. איהרע בעגעגנישען מיט מעכה'ן אבשלום'ס מוטער האָבען אויפגעהערט צו זײן קריגעריש... זי האט זיך צוגעוואוהנט צו דעם געדאַנק אַז אבשלום געפינט זיך אין פאַלאַץ און אַז דוד האט איהם מוחל געווען... איהר אײנציגע טרײסט איז געווען דוד'ס פערזיכערונג אַז אבשלום וועט נישט ירשנ'ען די מלוכה... דאָס איז געווען אַ בעפרידיגונג צו איהר נקמה געפיהל... זי האט זעהר שטאַרק מורא געהאַט אַז אבשלום וועט ווערען קעניג, און ווען זי האט געהערט אַז דוד האַלט זיך בײם איבערבעטען מיט אבשלום'ן האט עס איהר שטאַרק אויפגערעגט... די מעגליכקײט אַז אבשלום קען נאָך ווערען קעניג האט איהר נאָר מעהר פערביטערט איהר לעבען... נישט נאָר זײנען איהרע חלומות צו

אבשלום וועט שוין קריגען א מאן פאר דיר פון די מלכים מיט וועמען ער וועט זיך פערבינדען...

תמר האט זיך שטארק פאנאנדערגעוויינט, זי האט זעהר ליעב געהאט אבשלום'ן און נישט שוואכער איז איהר ליעבע צו איהר פאטער, און ווער עס זאל נישט לײדען איז אבשלום'ס געפלאנטען אויפשטאנד, וועט איהר וועה טאהן דאס הארץ... זי זעהט אבער אז נישט אבשלום און נישט איהר מוטער פיהלען דאס זעלבע ווי זי... זי זעהט אז זי איז הילפלאז און אלע איהרע טענות זיינען אומזיסטע... זי האט זיך דעריבער צוריקגעצויגען אין איהר צימער נאך מעהר טרויעריג ווי פריהער און שטילערהייט מתפלל געווען צו גאט ער זאל עפענען איהר ברודער'ס אויגען און זאל ער זעהן זיין אומרעכט איידער עס וועט צו שפעט זיין...

ווען אבשלום האט בעמערקט אז זיין פאטער'ס ליעבשאפט האט זיך צו איהם אין גאנצען אומגעקעהרט, האט ער ביסלעכווייז גענומען אויפפיהרען זיך ווי עס פאסט פאר א קעניג'ס זוהן, וועלכער איז בעשטימט צו ווערען דער יורש פון די מלוכה. ער האט זיך פערשאפט א גרויסארטיגע קארעטע און פיעלע רייטער אויף פערד וועלכע רייטען פון הינטען און פופציג גבורים וואס פלעגען לויפען בעפאר איהם. ער פלעגט ארומפאהרען איבער דער גאנצער שטאדט ירושלים און ליעב־ ליך בעגריסען יעדען איינעם וועמען ער פלעגט בעגעגנען...

גאנץ פריה פלעגט אבשלום אויפשטעהן זיך שטעלען אין דעם טויער פון שטאדט... דארטען פלעגען קומען אידען פון פערשיעדענע שטעדט און דער־ פער צו קריגען גערעכטיגקייט... די שופטים פלעגען זיצען און משפט'ן. די העכערע געריכטען זיינען געווען אין דעם טויער פון קעניג'ס פאלאץ, און אויב איינער האט געהאט עפעס אויסצוזעצען געגען די ריכטער פון טויער פון שטאדט, פלעגט דער בעל דין פארברייננגען זיינע טענות פאר'ן העכערען געריכט, וואו דעם קעניג'ס מיניסטארען זיינען געזעסען און זעהר אפט דער קעניג אליין.

אבשלום פלעגט יעדען פריהמארגען קומען אין טויער פון שטאדט און בעאבאכטען די פערשיעדענע משפטים וואס דארטען קומען פאר און ווען ער פלעגט באמערקען ווי איינער געהט אוועק אומצופריעדען, פלעגט ער יענעם צו־ רופען צו זיך און איהם פרעגען:

— פון וואס פאר א שבט און פון וועלכער שטאדט ביזטו, מיין פריינד?

און ווען יענער האט איהם געזאגט דעם שבט און די שטאדט, האט אבשלום מיט א שמייכעל געזאגט, פון אזא שבט ווי דו שטאמסט און פון אזא שטאדט פון וואנען דו קומסט, דארפסטו זיכער נישט ארויסקומען קיין אומגערעכטער אין דיין משפט... דער דערשלאגענער בעל דין האט געקראגען מעהר מוט ווען ער האט דערזעהן אז דעם קעניג'ס זוהן רעדט צו איהם אזעלכע ווערטער.

— וואס וועסטו יעצט טהאן, מיין פריינד? — האט אבשלום איהם ווידער געפרעגט...

— איך וועל מיין משפט פארברייננגען פאר'ן העכערען געריכט. — האט איהם יענער געענטפערט.

— זאג מיר דיינע טענות און לאמיר הערען — האט אבשלום געזאגט.

— דו גלויבסט אזוי ? — האט חגית׳עס פנים אויפגעלויכטען און זי האט איהר פריינדליך ארומגענומען... איך האב אימערצו געוואוסט אז דו ביזט מיר א גוטע פריינדין... איך קען מעכה׳ן נישט אנקוקען איבערהויפט לעצטענס ווען זי האט ווידער גענומען ארויסווייזען איהר חוצפה׳דיגען פנים... זי דיינקט אז ווי־באלד דער קעניג האט אבשלום מוחל געווען וועט ער איהם מסתמא אויך בע־שטימען אלס זיין יורש...

— אה, ניין דאס וועט קיינמאל נישט געשעהן ! — האט אחינעם געזאגט מיט בעשלאסענהייט — דער קעניג האט מיר צוויי מאל פערזיכערט אז אבשלום האט קיין שאנס נישט...

— מיר ווילט זיך שטארק אז מעכה זאל דערפון וויסען ! — האט חגית אויסגערופען — דאס וואלט איין גאנצען אפגעהאקט איהרע פליגלען... דו האסט געדארפט הערען מיט וואס פאר א שטאלץ און בעגייסטערונג זי רעדט וועגען אבשלום׳ן, אזוי ווי ער וואלט גאר קיינמאל נישט בעגאנגען קיין מארד... ״אין גאנץ ארץ ישראל — האב איך איהר געהערט איינמאל זאגענדיג איז ניטא אזא שעהנער העלדישער יונג ווי מיין אבשלום״... האסטו געהערט ? א העלדישער יונג !... אזוי ווי מיט בעפאלען אונגעריכטערהייט א שוצלאזען ברודער און איהם ערמארדען און דערנאך אנטלויפען קיין גשור, איז א גרויסע העלדענ־טהאט ? !...

אחינעם האט גענומען ווישען איהרע אויגען און חגית האט פארטגעזעצט:

— אביגיל און מיכל האבען מיר דערצעהלט אז מעכה האט זיך פאר זיי דא נישט לאנג בעריהמט דאס איהר אבשלום וועט ווערען קעניג און אז דוד האט איהם נאך יעצט מעהר ליעב ווי פריהער.

— יע, ער וועט ווערען קעניג אזוי ווי מיין אמנון וועט ווערען קעניג... — האט אחינעם געזאגט — דוד וועט מיר נישט אפנארען... זאל זי דערווייליע האפען און גלויבען דערנאך וועט איהר ענטטוישונג שטארקער זיין...

— אבער דערווייליע פיהרט ער זיך אויף טאקע ווי א קרוינפרינץ — האט חגית געזאגט — האסטו געזעהן זיין קארעטע און די פופציג רייטער וואס ער האט. ער פאהרט יעדען טאג דורך די שטאדט און די רייטער לויפען פאר איהם. מיר וואונדערט זעהר וואס דער קעניג דערלאזט איהם טהאן אזא זאך. עס סען נאך פיהרען, גאט וויים וואוהין...

זעהסטו דאס שרעקט מיר גראדע נישט, אזוי לאנג ווי איך האב דוד׳ס ווארט אז אבשלום וועט נישט זיין דער יורש פון דער מלוכה.

— פונדעסטוועגען גלויב איך — האט זיך חגית אפגערופען — אז דו האסט געדארפט אויפמערקזאם מאכען דעם קעניג דאס אבשלום פיהרט זיך אויף ווי א קרוינפרינץ... איך בין זיכער אז ווען דו וועסט איהם דאס זאגען, וועט ער פער־באטען אבשלום׳ן דאס צו טהאן.

— איך וויל דעם קעניג נישט פאלען צופיעל צו לאסט. — איך האב מיט איהם נאר וואס גערעדט וועגען אבשלום׳ן — און איך קען נישט ווידער צו איהם קומען. צו רעדען וועגען דער זעלבער זאך.

— איך מוז זיך מודה זיין, אחינעם אז ווען איך דערזעה אבשלום׳ן ארומ־פאהרענדיג אין א קארעטע איבערן שטאדט און ווארפען צו יעדען דורכגעהער א

זעהן איהר זוהן קעניג איבער גאנץ ישראל צורונען געווארען מיט אמנון׳ס טויט, אבער עס קען נאך מעגליך זיין אז דער מערדער פון איהר זוהן זאל זיצען אויף׳ן טראהן...

זי איז דעריבער איינמאל, ווען זי איז געקומען בעזוכען דוד׳ן, געפאלען צו זיינע פיס און זיך פאנאנדערגעוויינט...

— אחינעם! — האט זיך דוד צו איהר אפגערופען איך האב שוין געגלויבט אז דו האסט זיך בערוהיגט... דו ביזט דאך א קלוגע, פערנינפטיגע פרוי... ווייסטו דען נישט אז אמנון וועט שוין צוריק לעבעדיג נישט ווערען... עס איז שוין צייט אז דו זאלסט אויפהערען צו טרויערן און זיך צו פייניגען...

— א ניין, מיין האר — האט זי וויינענדיג געזאגט — ביז דעם לעצטען טאג פון מיין לעבען וועל איך נישט אויפהערען צו טרויערן איבער מיין זוהן... אבער נאך שטארקער און פיינליכער איז מיין וואונד, ווען איך שטעל זיך פאר אז דער מערדער פון מיין זוהן וועט נאך מעגליך ווערען קעניג... ווען דאס זאל געשעהן, וועל איך דאס זיכער נישט אריבערטראגען... איך וועל שוין גלייכער געהן צו מיין זוהן איידער דאס צו צוזעהן...

— וועגען דעם מעגסטו רוהיג זיין, אחינעם — האט דוד געזאגט — אויב אבשלום האט ווען עס איז געהאט אן אויסזיכט אויף דער מלוכה, האט ער דאס פערלארען דורך זיין פערברעכען וואס ער איז בעגאנגען... אבער זאג מיר וואס מאכט דיר צו טראכטען גאר וועגען דעם, און ווער האט דיר געזאגט אז אבשלום וועט ווערען קעניג?

— קיינער האט מיר נישט געזאגט — האט אחינעם געענטפערט, אבער איך בעמערק אין מעכה׳ס האלטונג... זי האט ווידער אויפגעהויבען איהר קאפ און פון איהר פנים דערקען איך דאס איהר האפענונג אז אבשלום וועט קעניגען האט זיך פערשטארקט, גלייך ווי מיין האר האט איהם מוחל געווען...

— איך פערזיכער דיר נאך אמאל, אחינעם אז איך האב שוין בעשטימט מיין יורש און טראהנפאלגער און אבשלום איז נישט דער יעניגער וועמען איך האב בעשטימט...

— איך דאנק דיר, מיין האר קעניג! — האט אחינעם לייכטער אפגעאטעמט... איך ווייס אז דו טהוסט גערעכטיגקייט און דו וועסט דיין דיענסט נישט וועלען פערשאפען נאך מעהר שמערצען צו איהרע אונהיילבארע וואונדען.

אחינעם איז אוועק פון דוד׳ן מיט א גרינגערען געמיטה, און דעם זעלבען טאג האט זי פערטרויט חגית׳ן דוד׳ס אנדערע פרוי, און די מוטער פון אדוניה׳ן וועגען דעם.

— און ווער וועט זיין דעם קעניג׳ס יורש? — האט איהר חגית געפרעגט — זאג מיר איך בעט דיר, אחינעם?

— דאס האט דער קעניג מיר נישט געזאגט — ער האט מיר בלויז פערזיכערט אז אבשלום איז עס געווים נישט...

— האט ער מיט דיר גערעדט וועגען אדוניה׳ן, מיין זוהן?

— ער האט מיר קיין נאמען נישט דערמאהנט — האט אחינעם זיך אפגערופען — אבער עס פערשטעהט זיך אז אויב נישט אבשלום, וועט עס זיכער זיין דיין זוהן אדוניה...

צו טהאָן מיט דעם... איין זאַך איז קלאָר אַז יונדב וועט אונז שטאַרק צונוץ קומען...

— גלויבסטו אַז איך זאָל יונדב'ן בעשטימען פאַר דעם הויפּט איבער אונזער אַרמעע? — האָט איהם אבשלום געזאָגט.

— ניין, דאָס נישט, ער איז נישט בעהיג צו פיהרען אַן אַרמעע, אָבער ער קען זיין אַ הילף אין אַנדערע זאַכען. איך האָב אין זינען אימיצען וועלכער זאָל זיך פּאַסען צו זיין דער הויפּט קאָמאַנדיר איבער אונזערע אַרמעען און דאָס איז עמשא, דער זוהן פון יתר... איך ווייס אַז אויך ער איז שטאַרק אומצופרידען פאַר וואָס דוד האָט יהם ניט איבערגעגעבען אוריה דעם חתי'ס מיליטערישען אַמט.

— אַה, יע ווער פערנעמט יעצט אוריה'ס פּלאַץ? — האָט אבשלום אַ פרעג געטהאָן.

— גלייך נאָך דעם ווי ער האָט געלאָזט טויטען אוריה'ן האָט דוד בעשטימט מיין זוהן אליעם אויף זיין פּלאַץ. און כאָטש אוריה איז מיין זוהן, איז ער אָבער דער פאָטער פון בת שבע'ן וועמען איך האָס און וועל קיינמאָל נישט מוחל זיין... יעדער איינער ווייס אַז אליעב האָט נישט אַ צעהנט חלק פון עמשא'ס פעהיגקייטען...

— און איך האָב געגלויבט אַז אבישי, יואב'ס ברודער וועט פערנעמען אוריה'ס פּלאַץ...

— אבישי האָט זיך אויך נישט גענאַרט — ער איז יעצט אויך דער הויפּט פון אַ גרויסער אַרמעע... אָבער יעצט, אַז אליעם איז קראַנק געוואָרען, האָט דוד נאָך אַלין אויסגעלאָזען עמשא דעם זוהן פון יתר און גאָר בעשטימט אתי דעם גתי... איך קען זיך פאָרשטעלען ווי שטאַרק עמשא פיהלט זיך געקריוודעט און ווען איך זאָל זיך מיט איהם דורכריידען וועל איך איהם אָהן שוועריגקייטען צוציהען אויף אונזער זייט... און דאַן וועסטו זיין בעזאָרגט מיט אַ גוטען גענעראַל וועלכער קען זיך פאַרמעסטען אין כוחות אפילו מיט יואב'ן...

עמשא, דער זוהן פון יתר, איז געווען אויך דער זוהן פון אביגיל, דוד'ס צווייטע שוועסטער... ער האָט זיך אויסגעצייכענט אין פיעלע מלחמות און איז געווען איינער פון דוד'ס גבורים... צרויה, יואב'ס מוטער, האָט געהאַט אַן אַלטע שנאה אויף איהר שוועסטער אביגיל און די שנאה איז אויך איבערגעטראָגען געוואָרען צו די קינדער, אַזוי אַז יואב האָט עמשא'ן זעהר געהאַסט, און ער האָט געזעהן אַז דער קעניג זאָל עמשא'ן נישט דערהויבען צו קיין מיליטערישען אַמט... יואב האָט געהאַט זעהר אַ גרויסען איינפלוס אויף דוד'ן און דעריבער האָט ער טאַקע אויסגעפיהרט: דוד האָט זיך "פערגעסען" אַן עמשא'ן, ער האָט "פערזעהן" זיינע גרויסע פעהיגקייטען און עמשא איז פערבליבען אַ איינפאַכער סאָלדאַט פון דוד'ס גדוד פון גבורים.

נאָך אוריה'ס טויט... האָט זיך עמשא אין גאַנצען צוריקגעצויגען פון דעם גדוד און ער איז פערבליבען אין דער היים... אחיתופל האָט פון אַלעם געוואוסט, און יעצט, ווען ער האָט געפּלאַנעוועט אַן אויפשטאַנד מיט אבשלום'ן געגען דוד'ן, האָט ער בעשלאָסען אויסצונוצען עמשא'ס כעס און איהם אַריינציהען אין דעם אויפשטאַנד.

פאַלשען שמייכען און חנפ׳ען יעדען איינעם וועלכער קומט צו צו איהם, דאַן הויבט מיין הארץ אַן צו ציטערען... און איך פרעג זיך זעלבסט, איז דאָס נישט דער אָנפאַנג פון אבשלום׳ס הערשען... איך האָב מורא דאָס ער זאָל נישט געווינען די הערצער פון פאָלק און דאַן וועט שוין זיין צו שפּעט, און דער קעניג אַליין וועט נישט קענען העלפען...

— קיינמאָל נישט וועט אבשלום האָבען די מעגליכקייט צוריקצוקריגען די ליעבשאַפט פון פאָלק. דאָס פאָלק האַט פיינט א מערדער און בפרט דעם מערדער פון אַן איינענעם ברודער.

אחיתופל, דוד׳ס ראַטגעבער און מיניסטער האָט זיך יעדען אָבענד בעגעגענט מיט אבשלום׳ן אין גאָרטען, וואו ביידע האָבען בעטראַכט פערשיעדענע פּלענער ווי אַזוי צוצוגרייטען דעם אויפשטאַנד.

— איך האָב בעמערקט די לעצטע טעגליכע וואַכען — האָט ער זיך אָפּגערופען צו אבשלום׳ן — דאָס פיעלע מענשען זיינען דיר איבערגעגעבען מיט׳ן לייב און לעבען און ווען דו זאָלסט נאָר א וואונק טהאָן, וועלען זיי קומען און טהאָן דיין ווילען...

— האָסטו פּרובירט אויסגעפינען וואו עס האַלט מיט יואב׳ן ?—האָט איהם אבשלום געפרעגט.

— מיר טאָרען קיינע האָפנונגען נישט לייגען אויף יואב׳ן — האָט אחיתופל געענטפערט — יואב וועט זיין קעניג קיינמאָל נישט פעררעטען — און ער טאָר אונז גאָרנישט חושד זיין אַז מיר טראַגען זיך אַרום מיט אַזעלכע פּלענער... אָבער איך האָב אריינגעקראָגען איינעם וועלכער וועט אויך זיין זעהר וויכטיג פאַר אונזער צוועק...

— ווער איז דאָס ?

— דיין פאַטער׳ס פּלימעניק, יונדב דער זוהן פון שמעה.

— אָבער ער איז דאָך געווען אמנון׳ס בעסטער פריינד ! טו ווי אַזוי וועלען מיר איהם קענען אונזער סוד אנפערטרויען ווען ער דען מיר נישט פעררעטען ? — האָט אבשלום געזאָגט.

— דו קענסט זיך אויף מיר פערלאָזען, איך בין זעהר פאָרזיכטיג, און ווען איך האָב אריינגענומען יונדב׳ן אין אונזער סוד, בין איך פעסט איבערצייגט אַז יונדב וועט אונז בלייבען געטריי...

— איך בין זעהר נייגעריג צו וויסען פאַרוואָס יונדב האָט פאַרדיענט דו זאָלסט איהם ארויסצייגען אַזוי פיעל צוטרויען...

— איך ווייס אַז ער איז זעהר אויפגעבראַכט אויף דוד׳ן צוליעב דעם וואָס ער האָט איהם קיין אמט ניט געגעבען. ער האָט אַלץ געהאָפט אַז דוד וועט איהם מאַכען פאַר א מיניסטער, ווייל דו ווייסט דאָך דאָס ער האָלט זיך פאַר זעהר א קלוגען, אָבער דוד האָט איהם נישט נאָר געמאַכט פאַר א מיניסטער, ער האָט איהם נאָך אין גאַנצען ערוויטערט פון פּאַלאַץ...

— אָבער איך האָב יונדב׳ן אויך נישט איבריג ליעב, — האָט אבשלום געזאָגט — איך האָב אויסגעפונען אַז ער האָט געגעבען אמנו׳ן די עצה ווי אַזוי אריינצונאַרען מיין שוועסטער אין זיין צימער...

— וועגען דעם דאַרפסטו יעצט אין גאַנצען פערגעסען... דאָס האָט גאָרנישט

עמשא'ן אויף אבשלום'ס זייט. די שטארקע ענטטוישונג, פערצווייפלונג און כעס וואס עמשא'ס פנים האט אויסגעדריקט, האט אחיתופל'ן איבערצייגט אז ער וועט גארנישט ריזיקירען ווען ער וועט ארויסקומען מיט זיין פארשלאג גלייך אהן קיין צערעמאניעס.

— זיי נישט פערצווייפעלט עמשא און פערגעס נישט אז איך בין דיין בעסטער איבערגעבענער פריינד.

עמשא האט איהם אנגעקוקט מיט דאנקבארע אויגען.

— איך בין נישט ווערט דיין גנעדיגקייט מיין האר, איך האב נישט קיין ווערטער דיר אפצודאנקען פאר דיין גוטסקייט צו מיר.

— נישט קיין ווערטער זיינען יעצט נויטיג, מיין פריינד, נאר טהאטען — האט אחיתופל אויסגערופען.

— טהאטען? ! וואס מיינסטו, אחיתפל? — האט עמשא איהם אנגעקוקט מיט ערשטוינונג.

— ווען דוד טהוט נישט קיין גערעכטיגקייט, האט ער נישט פארדיענט צו פארבלייבען קעניג! — האט אחיתפל אויסגערופען, —דוד האט די מלוכה גע־וואונען דורך גערעכטיגקייט און וועט זי פארלירען דורך אומגערעכטיגקייט!

— איך פארשטעה ניט... וואס באדייטען דיינע ווערטער? — האט עמשא נאך אלץ נישט באגריפען וואס אחיתפל מיינט.

— עמשא, איך בין צו דיר געקומען וועגען זעהר א וויכטיגע זאך, — האט אחיתפל געזאגט מיט א שטילער שטימע, — איך וויים אז איך קען דיר אנפער־טרויען זעהר א וויכטיגען סוד... גלויבסטו אז דו וועסט האבען דיין פולען צו־טרויען צו מיר און געהן מיט מיר האנד אין האנד?

— דיין פריינדשאפט וואס דו צייגסט צו מיר ארויס, איז גענוג איך זאל דיר דיענען מיט מיין גאנצען לייב און נשמה, — האט עמשא געזאגט.

— דו האסט מסתמא באמערקט לעצטענס אז אבשלום, דוד'ס זוהן האט שטארק אויסגענומען ביים פאלק... א חוץ זיין שעהנע און ערהאבענע פערזענליכ־קייט איז ער מיט זיינע גוטע מידות, מיט זיין בעשיידענקייט און מיט זיין גוט־הערציגקייט בעליעבט געווארען ביי יעדען איינעם פון פאלק... דוד אבער, ווי דו אליין ווייסט צוגעבען, האט שוין פון לאנג פארלארען דעם חן ביים פאלק... זיין העלדענטהאט וואס ער האט ארויסגעצייגט אין קאמפף מיט גלית דעם פלשתי איז שוין לאנג פארגעסען געווארען, אבער זיין זינד געגען אוריה'ן איז נאך פריש און קיינער האט איהם נישט מוחל געווען... דערצו האבען זיך לעצטענס פאר־שפרייט קלאנגען אז דוד זוכט צו בעשטימען בת שבע'ס זוהן אלס זיין נאכפאל־גער... און דאס אבער וועל איך נישט דערלאזען... כאטש בת שבע איז מיין איי־ניקעל, דאך קען איך איהר קיינמאל נישט פארגעבען פאר וואס זי האט אזוי פערראטהען אוריה'ן, ווערמען איך האב זעהר ליעב געהאט. יעצט, מיין פריינד, קענסטו זעהן ווי נויטיג עס איז אז אבשלום זאל יעצט ווערען קעניג, איידער דוד וועט שטארבען, ווייל שפעטער וועט שוין צו שפעט זיין... אבשלום גרייט צו אן אויפשטאנד געגען זיין פאטער... איך העלף איהם דערצו און יעצט איז דער וואונש פון אבשלום'ן און מיר, דאס דו זאלסט זיך אויך אנשליסען מיט אונז... דאס פאלק האט ליעב אבשלום'ן... די ארמעען זיינען געגרייט, און יעצט דארפען מיר האבען א גענעראל, א הויפט קאמאנדיר איבער די ארמייען, און קיין מעהר

אחיתופל איז פארנאכט אוועק צו עמשא׳ן און איהם געזאגט אז ער האט זעהר וויכטיגעס מיט איהם צו ריידען.

עמשא האט זיך שטארק דערפרעהט מיט אחיתופל׳ס בעזוך, ער האט גע־מיינט אז ענדליך האט זיך דוד אן איהם דערמאנט און ער וועט איהם דער־הויבען צו דעם אמט צו וועלכען ער האט אזוי פיעל יאהרען געשטרעבט.

— איך וויים אז דו ברייננסט מיר א פרעהליכע בשורה, אחיתופל, — האט עמשא איהם הארציג בעגריסט — דער קעניג האט זיך ארומגעזעהן אז ער איז בעגאנגען אן עולה געגען מיר און דיר יעצט געשיקט עס צו פערריכטען...

— יע, מיין פריינד, נישט איינמאל האב איך מיט דעם קעניג גערעדט וועגען דיר, איך האב איהם אנגעוויזען וואס פאר א גרויסע פעהיגקייטען דו בעזיצסט און איהם גערעטען ער זאל זעהן אויסצונוצען דיינע מיליטערישע אייגענשאפ־טען פאר דעם נוץ פון אונזער לאנד... דוד אבער האט זיך צו מיר נישט צו־געהערט... איך האב גענומען אויספארשען די אורזאכע, און איך האב אויסגע־פונען אז יואב דערלאזט נישט... איך האב זיך שטארק געוואונדערט, ווייל איז יואב נישט דיין קוזין? איז ער נישט דיין אייגענע פלייש און בלוט... קענסטו מיר, עמשא פיעלייכט ערקלערען די אורזאכע פון יואב׳ס שנאה צו דיר?

— די שנאה איז אן אלטע, אן איינגעווארצעלטע נאך פון צרויה, יואב׳ס מוטער... זי האט מיין מוטער, איהר שוועסטער אימער צו פיינט געהאט... איך אליין וויים אויך נישט די הויפט אורזאכע, נור איך גלויב אז דאס איז צוליעב אייפערזיכטיגקייט... מיין מוטער איז אלע מאל געווען שעהנער פאר צרויה׳ן און דערצו האט זי זיך געלעבט א סך גליקליכער פאר איהר מיט מיין פאטער, יתר... צרויה׳ס מאן איז געשטארבען זעהר יונג... אבער דאך פערשטעה איך נישט פארוואס יואב זאל אויף מיר נאך אלץ טראגען אזא שנאה... איך האב איהם קיינמאל נישט בעליידיגט, און קיינמאל קיין שלעכטס נישט געטהאן...

— מיין מיינונג איז אז יואב האט פשוט מורא דאס אויב דוד וועט דיר געבען א געלעגענהייט ארויסצוצייגען דיינע פעהיגקייטען אלס א גענעראל, וועסטו איהם אריבערשטייגען און דאן קענסטו נאך פערנעמען זיין פלאץ... אבער, איך מוז דיר זאגען מיין פריינד אז איך האב צו דעם קעניג אויסגעדריקט מיין אומצופריעדענהייט, פאר וואס ער פאלגט נישט מיין עצה און בעשטימט דיר פאר א הויפט פון זיין ארמעע.

— אבער ענדליך האט דער קעניג אנגענומען דיין עצה! — האט עמשא אויסגערופען מיט פרייד — און דו ביזט מיר געקומען אנזאגען די שמחה, פון די טיפענים פון מיין הארצען דאנק איך דיר אחיתופל...

— צום בעדויערען מיין פריינד איז עס נישט אזוי. דוד האט זיך איינגע־עקשנ׳ט און האט מיין עצה נישט אנגענומען... „איך וויל פון עמשא׳ן נישט וויסען" — האט ער צו מיר אויסגערופען מיט כעס — כל זמן איך בין קעניג, וועל איך איהם פאר קיין אמט נישט בעשטימען!

— איך האב דוד׳ן פערלאזען מיט גרוים כעס... ווייל פערשטעהסטו, איך קען נישט ליידען קיין אומגערעכטיגקייט...

עמשא האט ארונטערגעלאזען זיין קאפ מיט טרויער.

אחיתופל האט געזעהן אז יעצט איז געקומען זיין געלעגענהייט צו געווינען

זיין אזוי גרויזאם צו איהם און אנהאלטען אזוי לאנג זיין כעס, נישט וועלענדיג איהם זעהן גלייך ווי ער איז געקומען אין ירושלים.

— נו, מיין זוהן, יעצט האָף איך אז דו ביזט גליקליך און צופרידען, — האָט דוד צו איהם געזאגט מיט א פאטערליכער צערטליכקייט — איך האָב דיר פאַרגעבען דיין זינד, און דאָס פאלק, גלויב איך, האָט דיר שוין אויך לאנג מוחל געווען... יעצט לאָמיר האָפען אז גאָט וועט דיר מוחל זיין און וועט דיר מעהר נישט שטראָפען... יא, דו ביזט שוין זיכער אָפּגעקומען דיין שטראָף. ווען גאָט האָט פון דיר אוועקגענומען דיינע דריי זיהן ווען זיי זיינען נאָך גאָר יונג געווען... זאָל דיין איינציגע טאָכטער, תמר, וועלכע טראָגט דיין שוועסטער'ס נאָמען, און וועלכע איז אויך עהנליך צו איהר אין שעהנקייט, זיין דיין טרייסט און זאָל זי וואקסען און בליהען ווי א שעהנע צערטליכע בלום.

— איך דאנק דיר, ליעבער פאטער, — האָט אבשלום זיך אויפגעהויבען און נאָך אמאָל א קוש געטהאָן דוד'ן אין באק — דיין גנאָדע צו מיר איז גרויס. איך האָף אויך אז גאָט וועט מיר אויך פאַרגעבען מיינע זינד... און טאָקע צוליעב דעם בין איך צו דיר געקומען.

— וואָס איז דיין פערלאנג, מיין זוהן?

— ווען איך בין פארוואָגעלט געווארען אין גשור, אין א פרעמדע לאנד, צווישען פרעמדע מענשען, האָב איך נישט אויפגעהערט מתפלל צו זיין צו גאָט, ער זאָל זיך איבער מיר מרחם זיין און ארויסנעהמען מיר פון גלות. און דאַן האָב איך זיך א נדר געטהאָן דאָס אויב גאָט וועט מיר העלפען און מיר בשלום צוריקקעהרען קיין ירושלים, איך זאָל ווידער האָבען די מעגליכקייט אנצוקוקען דיין פנים, און ווען דו וועסט מיר מוחל זיין, דאַן וועל איך מאַכען א גרויסען יום טוב און זיך פרעהען מיט אלע מיינע גוטע פריינד... איך וועל מקריב זיין קרבנות און דאנקען און לויבען דעם באשעפער פון דער וועלט פאר אל־דאָס־גוטס וואָס ער האָט מיט מיר געטהאָן ביז יעצט... איך וויל, אז דו וועסט מיר ערלויבען, פייערען דעם יום טוב אין חברון.

— פאר וואָס זאָלסטו עס ניט טהאָן אין ירושלים? — האָט איהם דוד געפרעגט, — דאָ געפינט זיך דער ארון פון גאָט און פיעלע ברייינגען זיינע קרבנות אין ירושלים.

אבשלום האָט ארונטערגעלאָזען זיין קאָפּ. ער האָט געמאַכט אַ אומעטיגען פנים און א זיפץ געטהאָן.

— אַה, איך פארשטעה דיר מיין זוהן, — איז דוד גערירט געווארען ביז טרעהרען, — דו ווילסט נישט פייערען דיין יום טוב אין ירושלים... צוליעב... יא, דו האָסט רעכט. אחינעם וועט זיך דאָס שטארק נעהמען צום הארצען... עס וועט טאָקע זיין גלייכער דאָס צו טהאָן אין א צווייטער שטאָדט... דו ביזט זעהר קלוג און אויסגערעכענט, מיין זוהן, איך בין צופרידען דיר עס צו ערלויבען.

א גליקליכער שמייכעל האָט זיך באוויזען אויף אבשלום'ס ליפען. זיין פאטער האָט איהם נאָר וואָס געשטעלט אין אזא גרויסע פארלעגענהייט און ער אליין האָט איהם דערפון ארויסגענומען... איהם וואָלט עס גאָר נישט איינגעפאלען אנצוגעבען אזא תירוץ פאר וואָס ער וויל נישט מקיים זיין דעם נדר, וואָס ער האָט געגעבען אין ירושלים, נאָר אין חברון.

ווי אבשלום האָט געקראָגען דוד'ס ערלויבנים צו געהן נאָך חברון איז ער

פאסיגען מאן ווי דו ביזט האבען מיר נישט געקענט געפינען... דאריבער בעט איך דיר אין נאמען פון אבשלום, דעם צוקונפטיגען קעניג פון ישראל, דו זאלסט אנ־נעהמען די פיהרערשאפט פון זיינע ארמייען, וועלכע דו וועסט פיהרען אין קאמפף געגען די ארמייען פון דוד'ן און יואב'ן...

— אבער ווי אזוי וועלען מיר קענען געהן געגען דעם געזאלבטען פון גאט?

— האט עמשא זיך אפגערופען, — גאט האט דוד'ן געזאלבט פאר א קעניג דורך זיין נביא שמואל, וועלען מיר דען נישט זינדיגען געגען גאט, ווען מיר וועלען מאכען א פארזוך צו שטירצען דוד'ס מלוכה?

— האט דען דערזעלבער נביא נישט געזאלבט אויך שאול'ן פאר קעניג... און אין דער צייט ווען שאול האט נאך געלעבט, האט שמואל דאן געזאלבט דוד'ן פאר קעניג, ווייל שאול האט געזינדיגט געגען גאט... און יעצט אז דוד האט אויך געזינדיגט, האט ער שוין במילא פארשווערכט די זאלבונג פון גאט... און פארגעס נישט, אז אבשלום איז נישט קיין פרעמדער, איז דוד'ס אייגענער זוהן, וועלכער פארדיענט די מלוכה ביי די רעכט פון זיין געבורט...

— איך בין מיט אבשלום'ן און מיט דיר! — האט עמשא אויסגערופען, — איך וועל זיין געגרייט צו יעדער צייט ווען דו וועסט מיך רופען.

— איך האב געוואוסט אז איך קען זיך אויף דיר פארלאזען, מיין פריינד, — האט אחיתפל געדריקט זיין האנד.

עמשא האט געבראכט וויין און ביידע האבען געטרונקען פאר דעם געזונט פון זייער נייעם צוקינפטיגען קעניג אבשלום . . .

* * *

די גאנצע צייט האט אבשלום געזוכט צו קריגען וואס מעהר גוטע פריינד... זיין גוטסקייט און פריינדליכקייט צום פאלק האט יעדען בעצויבערט... זיין נאמען איז געווארען בעליעבט ביי אלעמען.

ווען אחיתפל האט געזעהן אז אבשלום האט צו זיך צוגעצויגען די הערצער פון פאלק, האט ער צו איהם געזאגט:

— יעצט, אבשלום, איז געקומען די צייט אנצופאנגען דעם אויפשטאנד. מארגען ווערט פיער יאהר זינט דו האסט זיך צוריקגעקעהרט פון גשור, געה אריבער צו דיין פאטער און זאג איהם, אז זייענדיג אין גלות אין דעם לאנד גשור ביי דיין זיידען האסטו געטהאן א נדר צו גאט, אז ווען גאט וועט דיר צוריקקעה־רען אין ירושלים, וועסטו מקריב זיין קרבנות פאר גאט... און אזוי ווי עס ווערט פיער יאהר און דו האסט נאך קיין געלעגענהייט געהאט מקיים צו זיין דיין נדר, ווילסטו עס יעצט טהאן מיט גרוים פאראד... און ווען ער וועט איינשטימען, וועסטו פרעגען אויב ער האט נישט דאגעגען ווען דו וועסט דיינע קרבנות פאר גאט מקריב זיין אויף דער בימה אין חברון...

אבשלום האט געפאלגט אחיתפל'ן און איז אוועק אויף מארגען צו דוד'ן. ער האט זיך פאר איהם פארנייגט און נאכהער איז ער צוגעגאנגען און געקושט זיין פאטער'ס הענט.

דוד האט איהם געגלעט איבער'ן קאפ און נאכהער א קוש געטהאן אין שטערען. ער האט געפיהלט אזוי פיעל ליעבשאפט און צוגעבונדענקייט צו זיין שעהנעם זוהן אבשלום, אז ער האט זיך יעצט געוואונדערט ווי ער האט געקענט

האבען די רייטער אויף די פערד אויסגערופען צו יעדען פערזאמעלטען המון.

הונדערטע מענשען פון שטעדט און דערפער האבען גענומען שטראמען נאך חברון. ווען א גרויסער און מעכטיגען עולם האט זיך פערזאמעלט ארום דער בימה האט זיך אחיתפל אויפגעשטעלט און האט פאר די פערזאמעלטע געהאל־טען א רעדע.

— ווער פון אייך פיהלט נישט קיין צוגעבונדענקייט צו אבשלום'ן, דוד'ס זוהן! — האט ער אויסגערופען, — זיין גוטסקייט און פריינדשאפט צום פאלק איז בעוואוסט איבער'ן גאנצען לאנד. ער איז דער איינציגער יורש פון דער מלוכה וועלכע האט פערדיענט צו קעניגען איבער אונזער מעכטיג פאלק ישראל. אבשלום הייסט ער, און אין זיינע צייטען וועט הערשען שלום אין אונזער לאנד, ווייל אונזערע שונאים וועלען ציטערען פאר זיין מאכט און וועלען נישט וואגען צו בעאומרוהיגען אונזערע שטעדט... דוד איז שוין נישט מעהר דאס וואס ער איז געווען פריהער... ער האט געגען גאט געזינדיגט און אזוי ווי אונזער ערשטער קעניג שאול, האט ער צוליעב זיינע זינד פארלארען די מלוכה... גאט האט אויסער־וועהלט אן אנדער קעניג אנשטאט דוד'ן און דאס איז זיין זוהן אבשלום!...

— לאנג לעבען זאל דער קעניג אבשלום! — האבען טויזענדער שטימען פון המון געדונערט.

— ווער פון אייך, וועלכער וויל זיך פרייוויליג אנשליסען אין דער ארמיי פון אבשלום, — האט אחיתפל אויסגערופען, — וועט זיך קענען מעלדען אין מחנה. עמשא, דער זוהן פון יתר, איז דער הויפט־קאמאנדיר איבער די ארמייען.

באלד האט זיך דער המון א לאז געטהאן צום מחנה און טויזענדער פון זיי האבען זיך אנגעשלאסען אין אבשלום'ס ארמייען.

פינף און דרייסיגסטער קאפיטעל

דוד אין גלות

דוד איז געזעסען אין זיין פאלאץ אין ירושלים, רוהיג, נישט האבענדיג קיין אהנונג וועגען דער שווארצער כמארע וואס האט זיך אזוי פלוצלינג א רוק געטהאן אויף זיינע לויטערע הימלען. איהם האט גאר קיינמאל נישט געקענט איינפאלען אז זיין אייגענער זוהן, אבשלום, וועמען ער האט אין גאנצען מוחל געווען זיין גרויזאמען פארברעכען און צו וועמען ער האט ארויסגעוויזען אזוי פיעל צערט־ליכקייט און ליעבשאפט אין דער לעצטער צייט, זאל מאכען אן אויפשטאנד גע־גען איהם און זוכען מיט געוואלד אוועקצונעהמען די מלוכה פון איהם... ער האט אבשלום'ן ווידער ליעב בעקומען און מיט זיינע זיסע ווערטער האט ער נאך מעהר זיין הארץ געוואונען. איהם איז געפעלען געווארען דאס וואס אבשלום האט זיך צוריקגעקעהרט צו גאט און וויל איהם ברייננגען קרבנות... און דאס וואס אבשלום וויל נישט פייערען זיין יום טוב אין ירושלים, האט ער אנגענומען פאר א סימן פון אבשלום'ס גוטסקייט און איידעלקייט. ער וויל נישט פארשאפען אומזיסטע עגמת נפש צו דער מוטער וועמענס זוהן ער האט געטויטעט... ער וויל נישט אויפרייצען איהרע וואונדען.

לאנג נאכדעם ווי אבשלום איז אוועק מיט אחיתפל'ן נאך חברון, האט דוד געטראכט פון איהם. ער האט געפיהלט אז מיט יעדען טאג געווינט אבשלום מעהר

גלייך אוועק צו אחיתפל'ן און מיט פרייד איהם איבערגעגעבן אלעם וואס דוד האט צו איהם גערעדט.

— יעצט בין איך איבערצייגט נאך מעהר ווי פריהער, אז דיין פאטער וועט דיר גארנישט חושד זיין, — האט אחיתפל אויסגערופען, — דער וועג איז פאר דיר פריי און אפען. צוויי הונדערט מענשען פון ירושלים וועלען מיט אונז מיטגעהן... זיי דארפען דערווייל גארנישט וויסען פון דיינע פלענער... איך וועל דערווייל ארויסשיקען לייטע וועלכע מען קען אנפערטרויען דעם סוד, צו זיין געגרייט מיט דעם שופר אין האנד. זיי וועלען שטעהן אויף די בערג און ווארטען, און ווען אונזערע שלוחים וועלען זיי געבען דעם סיגנאל, דאן וועלען זיי אנפאנגען בלאזען מיט די שופרות און אויסשרייען אז אבשלום איז געקרוינט אין חברון... דאס פאלק וועט דאן נעהמען שטראמען נאך חברון, און עמשא וועט אויסקלייבען די העלדען פון פאלק און צוזאמענשטעלען אן ארמיי, דאן וועסטו באפעסטיגען דיין מלוכה און דיין ערפאלג וועט זיין געזיכערט...

* * *

אבשלום האט מיטגענומען שאף און רינדער וואס האבען געזאלט זיין פאר די קרבנות. ער האט זיך ארייננגעזעצט אין זיין קארעטע, געשפאנט צו אכט פערד, און פופציג פון זיינע געטרייע קנעכט האבען געריטען פאראוים. צוזאמען מיט איהם זיינען געזעסען אחיתפל, און עמשא דער זוהן פון יתר. הינטער זיי זיינען געגאנגען צוויי הונדערט באוואפענטע מענשען וועלכע האבען נאך דערווייל גאר קיין אהנונג נישט געהאט וועגען אבשלום'ס פלענער.

ווען זיי זיינען געווען אויפ'ן וועג נאך חברון, האבען די מענשען וועלכע האבען בעגלייט אבשלום'ן געשפיעלט און געטרומייטערט צוציהענדיג פיעלע מענשען פון פערשידענע שטעדט, און ווען זיי זיינען אנגעקומען אין חברון איז שוין אויף דעם פלאץ וואו די בימה איז געשטאנען געווען פארזאמעלט א גרויסער המון.

אבשלום איז ארויפגעגאנגען אויף דער בימה, נאך איהם זיינען ארויף אחיתפל, עמשא און נאך עטליכע פריינד פון אבשלום.

אחיתפל האט פון אונטער זיין מאנטעל ארויסגענומען א קריגעלע בוימאייל און עס געגומען גיסען אויף אבשלום'ס קאפ.

— גאט און דאס פאלק זאלבט דיר פאר א קעניג אנשטאט דיין פאטער דוד! — האט אחיתפל אויסגערופען.

— לאנג לעבען זאל אבשלום דער קעניג!

— לאנג לעבען זאל אונזער נייער קעניג אבשלום! — האבען זיך געהערט דונערנדע שטימען פון פאלק.

גלייך האבען זיך אבשלום'ס שלוחים געזעצט אויף פערד, און פייל אויסען בויגען זיינען זיי געפלויגען אין פערשידענע ריכטונגען אפגעבענדיג דעם אפגע־מאכטען סיגנאל.

די מענשען וועלכע זיינען געשטאנען אויף די בערג האבען גענומען בלאזען מיט זייערע שופרות און אויסשרייען אין דער הויך:

— אבשלום איז געקרוינט געווארען פאר קעניג!

— א נייער קעניג איז געזאלבט געווארען אין חברון!

— קומט אין חברון און לאמיר זיך פרעהען מיט אונזער נייעם קעניג! —

— מיין קעניג! — האט זיך יואב אפגערופען צו דוד׳ן, — יעצט איז נישט די צייט פון קלאגען און טרויערען. דיין זוהן האט דיר פעררראטהען, און ווען ער וועט נאר קענען וועט ער דיר טויטען ווי ער האט געטויטעט זיין ברודער... לאמיר פארזאמלען אונזערע גבורים און די אלע וועלכע זיינען פארבליבען טריי צום קעניג דוד און מלחמה האלטען געגען דיין זוהן און בעשטראפען אלע בונטאוושטשיקעס...

— ניין, יואב! — האט דוד מיט טרעהרען געזאגט, — מיר דארפען זעהן אויסמיידען יעדע בלוט־פארגיסונג. און א חוץ דעם, וועלען אבשלום׳ס מחנות זיין פיעל גרעסער פון אונזערע... מיר מוזען גלייך אנטלויפען פון ירושלים, איידער אבשלום וועט אנקומען אהער מיט זיינע מחנות... יא, אויב אחיתפל איז זיין בעל יועץ דאן איז די געפאהר זעהר גרויס און מיר טארען קיין צייט נישט פארלירען.

יואב האט פארשטאנען פון דוד׳ס ווערטער אז ער וועט זיין בעשלוס נישט ענדערען. ער האט זיך דאריבער געווענדעט צו די פערזאמעלטע:

— מיר וועלען אונזער בעליעבטען קעניג נישט פארלאזען; מיר וועלען מיט איהם מיטגעהן וואוהין ער וועט געהן! ווער עס איז געטריי דעם קעניג און קען זיך בענוצען מיט געוועהר, זאל מיטנעהמען זיין געוועהר און אונז נאכפאלגען.

א טרויער איז געפאלען אויפ׳ן פאלק... קיינער האט נישט ארונטערגענומען די אויגען פון דעם אונגליקליכען קעניג.

— מיר שווערען צו בלייבען געטריי אונזער בעליעבטען קעניג דוד! — האט איינער פון המון אויסגעשריען, אויפהויבענדיג זיין שווערד.

— מיר שווערען! מיר שווערען! — האבען אלע אויפגעהויבען זייערע רעכטע הענט.

— יעדער וועלכער האט געוועהר זאל גלייך ברייננגען, ווייל מיר מוזען שנעל פארלאזען די שטאדט! — האט יואב אויסגערופען.

דער טומעל און יללה האט אויך דערגרייכט צו דוד׳ס פרויען, און מיכל, אביגיל, אחינעם, חגית און בת שבע זיינען גלייך צוגעקומען צו דוד׳ן.

— מיינע טייערע פרויען, — האט דוד צו זיי געזאגט, — גאט האט מיר געשטראפט. מיין אייגענער זוהן, אבשלום, האט זיך געגען מיר געשטעלט, און יעצט בין איך געצוואונגען צו געהן אין גלות... קען איך דען פערלאנגען איהר זאלט מיט מיר מיטגעהן? פארבלייבט אין שטאדט, איך בין זיכער, אז אבשלום וועט אייך קיין בייז נישט טהאן, און אויב עס איז דער ווילען פון גאט אז אבשלום זאל קעניגען אנשטאט מיר, דאן פארוואס זאלט איהר פארוואגעלט ווערען אין גלות ווי איך...

— ניין, מיר ווילען מיטגעהן מיט דיר, — האט בת שבע אויסגערופען, — מיר וועלען דיר נישט פארלאזען אין דער צייט פון דיין נויט.

— דו האסט מיט אונז געטיילט דיין גרויסקייט און דיין מלוכה, מיר האבען גענאסען פון דיין גדולה און יעצט וועלען מיר זיך מיט דיר טהיילען דיין פיין און צער, — האט אביגיל געזאגט.

— מיר וועלען דיר נישט פארלאזען! מיר וועלען מיטגעהן מיט דיר, — האבען מיכל, אחינעם און חגית אויסגערופען.

דוד איז זעהר שטארק געריהרט געווארען פון דער טרייהייט און איבער־

ליעבשאפט אין זיין הארץ... טרעהרען האבען זיך באוויזען אין זיינע אויגען ווען ער האט זיך דערמאהנט פון אבשלום'ס ליידען, וואס ער האט דורכגעמאכט אין די עטליכע יאהר וואס ער איז געווען אין גלות.

פלוצלינג האט צו דוד'ס אויערען דערגרייכט א טומעל און א געשריי וואס איז געקומען פון גאס. ער האט גלייך געעפענט זיין פענסטער און ער האט פאר־שטאנען אז עפעס איז געשעהן. ער איז גלייך ארויס אין הרויסען. פון ווייטען האט ער געזעהן ווי צוויי מענשען לויפען צום פאלאץ... אלע וועלכע זיינען גע־שטאנען ארום פאלאץ און געטומעלט זיינען פלוצלינג שטיל געווארען.

די צוויי מענשען זיינען צוגעלאפען צום פאלאץ און האבען אויסגעשריען אהן אן אטהעם:

— אן אויפשטאנד! א בונד! אבשלום איז געזאלבט געווארען קעניג אין חברון!...

— עס איז אמת וואס מיר האבען געהערט. די קלאנגען ווערען בעשטעטיגט אז אבשלום האט געמאכט אן אויפשטאנד געגען זיין פאטער, אונזער בעליעבטער קעניג! — האבען די פערזאמעלטע ארום פאלאץ געיאמערט.

דוד איז געבליבען שטעהן טוים בלאס... עפעס האט ער בעת מעשה ניט בעגריפען וואס דא האט פאסירט.

— וואס איז געשעהן? — האט ער געפרעגט גלייך ווי ער איז צו זיך גע־קומען.

— מיר קומען יעצט פון חברון! — האט זיך איינער פון די צוויי מענשען אפגערופען, און זיך פארנייגט פאר דוד'ן, — זעהר א שרעקליכע זאך האט פאסירט. ווען אבשלום האט אונז מיטגענומען קיין חברון, האבען מיר זיך נישט געקענט פארשטעלען אז אזא זאך וועט פאסירען.

— אבער זאג מיר שוין וואס איז דארטען פארגעקומען אין חברון? — איז דוד אומגעדולדיג געווארען.

—ווען מיר זיינען אנגעקומען אין חברון, האבען מיר גלייך באמערקט א גרויסען פערזאמעלטע עולם. מיר האבען געמיינט אז דאס זיינען זיי אויך געקומען העלפען פייערען אבשלום'ן זיין יום טוב. אבער ווי איבערראשט זיינען מיר גע־ווארען ווען מיר האבען דערזעהען ווי אחיתפל האט געזאלבט אבשלום'ן פאר קעניג... ער האט געהייסען אלעמען ווידערשפעניגען אין אונזער האר קעניג דוד. און דאס גאנצע פאלק האט געשטורעמט און געשאלט: "לאנג לעבען זאל דער נייער קעניג אבשלום". מיר ביידע זיינען אבער אנטלאפען פון חברון און געקומען אנזאגען אונזער האר וועגען דעם גרויסען געפאהר וואס דראהט איבער אונזער קעניג'ס קאפ. ווייל אבשלום האט מיט זיך זעהר א מעכטיגע און גרויסע ארמיי און ער וועט זיכער גלייך געהן אויף ירושלים... און אונזער קעניג'ס לעבען איז אין גרויס געפאהר.

— מיין זוהן אבשלום זאל צו מיר אזוי טהאן! — האט דוד אויסגערופען מיט געוויין, — אה, גאט, ווי שטארק איז דיין שטראף צו מיר. מיין זוהן זוכט מיין קרוין און מיין לעבען. דער וועמען איך האב אזוי פיעל געצערטעלט, און וועמען איך האב געטרויט האט מיר בעטראגען און פערראטהען... און אחיתפל מיין בעל יועץ איז מיט איהם! ער האט איהם געהאלפען פלאנעווען דעם גאנ־צען מרד!...

מעהר אויפטהאן פאר מיר ווען ער וועט פארבלייבען אין שטאדט, און מיר לאזען וויסען פון יעדער וויכטיגער פאסירונג.

— מיר וועלען בלייבען געטריי דעם קעניג ביז די ענדע פון אונזערע טעג, — האבען אחימעץ און יהונתן אויסגערופען פארנייגענדיג זיך פאר׳ן קעניג. — מיר וועלען פארבלייבען אין שטאדט און ארויסצייגען געטרייהייט צו אבשלום׳ן און מיר וועלען האבען א בעסערע געלעגענהייט צו צושטערען זיינע פלענער.

צדוק, אביתר און זייערע זיהן אחימעץ און יהונתן, צוזאמען מיט די איבריגע לויים האבען זיך אומגעקעהרט נאך ירושלים און צוריקגעשטעלט דעם ארון אויף זיין פלאץ.

דוד מיט זיינע מענשען איז ארויף אויף דעם בארג זיתים... מיט א געבויגען קאפ און מיט טרעהרען אין די אויגען איז ער לאנגזאם ארויף דעם בארג. דארטען איז ער געבליבען שטעהען א ווײלע. דערנאך האט ער אויפגעהויבען זיינע אויגען און בעטראכט די שטאדט ירושלים, זיין הויפט שטאדט, וואס ער האט איינגענומען מיט גבורה... ער האט אויך געזעהן זיין פאלאץ וואס איז געשטאנען אין מיטן איז בעציערט די שטאדט...

— זעה איך דו וואונדער־שעהנע און פראכטפולע שטאדט, ירושלים, צום לעצטן...... האט דוד געזאגט מיט טרויער — א, ווי ליעב און זיס ביזטו מיר געוועזען דו הייליגע ירושלים... איז דאס אלעס בלויז א חלום געוועזן?...

א טרויעריגע שטילקייט האט געהערשט. יואב און די איבעריגע מענשען האבען קוים איינגעהאלטען זייער געוויין... דעם קעניג׳ס בלאסע פנים האט אויסגעדריקט אזוי פיעל פיין און לײדען, אזוי פיעל יאוש, מוטהלאזיגקייט און נידערשלאגענהייט, אז קיינער האט אפילו נישט געוואגט איהם א טרייסטווארט צו זאגען...

— א היבשע ווײלע איז דוד געשטאנען בעוועגלאז... דעריבנאך האט ער אויפגעהויבען זיינע אויגען צום הימעל און אויסגעשפרייט זיינע הענט און האט דעם פאלגענדען מזמור פערפאסט:

„אָה, גאָט, זעהר פיעל זיינען מיינע פיינט;
מיינע געגנער — געוועזענע פריינט!

פיעל שונאים זאָגען אויף מיר מיט שפּאָט:
„ער האָט קיין הילף פון דעם אייביגען גאָט!

אבער דו, גאָט, ביזט מיין בעשיצער,
דו ביזט מיין דערהויבער, מיין אונטערשטיצער!

פון דיין הייליגען בארג, גאָט, ענטפער מיר,
הער צו מיין שטימע, וואָס רופט צו דיר.

כ׳לעג זיך, כ׳שלאָף איין, ס׳דוכט זיך מיר ס׳איז דער סוף...
איך דערוואַך, ווייל דו גאָט הויבסט מיר ארויף!

געבענהייט פון זיינע פרויען. ער האט באלד באמערקט אז מעכה, אבשלום׳ס מוטער, איז צו איהם נישט געקומען.

— וואו איז מעכה? — האט ער א פרעג געטהאן.

— מעכה איז נישט בעסער פאר איהר זוהן! — האט חגית אויסגערופען מיט צארען, זי און איהר טאכטער זיינען צוזאמען אוועק מיט אבשלום׳ן נאך חברון. יא, די מרשעת האט אבשלום׳ן געהאלפען צו פארכאפען די מלוכה.

— אה, גאט, שיק דיין שטראף צו איהר, די פאלשע בעטריגעריז, — האט אחינעם געזאגט מיט גאל.

דוד האט געשוויגען. די טרעהרען האבען איהם געשטיקט. בת שבע און די איבריגע פרויען האבען מיטגענומען זייערע קינדער און עטוואס שפייז, און גע־ווארט ביז וואנען דער מארש וועט זיך אנפאנגען.

דוד האט איבערגעלאזען אין זיין פאלאץ די צעהן פלגשים וועלכע האבען גע־זאלט אכטונג געבען אויף דעם פאלאץ, און ער האט מיט זיין פאמיליע און זיינע זעקס הונדערט גבורים וועלכע זיינען נאך מיט איהם געווען אין דער צייט ווען ער איז אנטלאפען פון שאול׳ן, און נאך פיעלע פון פאלק וואס האבען זיך אנגע־שלאסען צו יואב׳ן, האבען גענומען פארלאזען די שטאדט ירושלים.

די כהנים צדוק און אביתר מיט די לויים האבען מיטגענומען דעם הייליגען ארון און געגאנגען הינטער דוד׳ן און דעם פאלק.

אין זיין גרויסען טרויער און צוטומעלטקייט, האט דוד בעת מעשה נישט באמערקט אז די כהנים און די לויים געהען איהם נאך מיט דעם ארון, און ער האט זיך אפגעשטעלט נעבען הר הזיתים און געזעהן די כהנים מיט דעם ארון איז ער צו זיי צוגעגאנגען און געזאגט:

— מיינע טרייע פריינד, איך וויל נישט אוועקנעהמען דעם ארון פון גאט פון זיין הייליגען פלאץ אין ירושלים. אויב איך האב געגען גאט געזינדיגט און דאס איז זיין וואונש אז איך זאל אויף מיינע עלטערע יאהרען פארוואגעלט ווע־רען אין דער פרעמד, און ווערען גע׳רודפ׳ט און פארפאלגט פון מיין אייגען פלייש און בלוט, דאן וועט דאס מיטנעהמען דעם ארון, מיר זיכער נישט העלפען... אבער ווען איך וועל געפינען גנאדע אין גאט׳ס אויגען און ער וועט רחמנות הא־בען אויף מיר און מיר צוריקקעהרען בשלום אין ירושלים, וועל איך דאן דעם ארון זעהן אויף זיין פלאץ, און דארטען וועל איך קענען אויסגיסען מיין הארץ אין תפלה צום אלמעכטיגען... יא, מיינע פריינד, קעהרט זיך אום אין שטאדט און זייט מתפלל צו גאט ער זאל עפענען די אויגען פון מיין זוהן, ער זאל זעהן דעם גרויסען טעות וואס ער מאכט, און ער זאל חרטה האבען אויף זיין טהאט...

— קליינע האפנונגען זיינען פאראן אז אבשלום זאל זיך אומקעהרען פון זיין שלעכטען וועג — האט איהם צדוק געענטפערט — כל זמן אחיתפל איז מיט איהם וועט אבשלום נישט אויפגעבען זיין מרידה געגען מיין האר קעניג... און דאריבער וואלט געווען גלייכער פאר אונז מיטצוגעהן מיט דיר און מיט יואב׳ן.

— ווען דו און אביתר וועלען זיך געפינען אין שטאדט, וועט איהר מיר קע־נען ברענגען מעהר נוצען, — האט דוד געזאגט צו צדוק׳ן, — דיין זוהן אחימעץ וועט מיר קענען איבערגעבען בסוד אלע אויסקינפטע וועגען אחיתפל׳ס פלענער, אזוי אויך אביתר׳ס זוהן יהונתן, וועלכער איז זעהר פלינק און געשיקט וועט א סך

איז מיין אייגענער זוהן, מיין אייגען פלייש און בלוט, און וואו מען זאל נישט שניידען, וועט מיר וועה טהאן!...

— דיינע פריינד און דיינע גבורים זיינען מיט דיר, און איך גלויב אז זיי זיינען גענוג שטארק זיך ווידערצושטעלען דיין זוהן'ס אנגריף אויף ירושלים — האט חושי געזאגט — מיין עצה איז מיר זאלען זיך אומקעהרען אין ירושלים און זיך בעפעסטיגען און ווען אבשלום וועט אנקומען מיט זיינע מחנות וועלען מיר זיי צוריקשטויסען מיט גרויסע פערלוסטען.

— כל זמן עס וועט פאר מיר מעגליך זיין צו פערמיידען בלוט פערגיסונג וועל איך דאס טהאן! — האט דוד געזאגט צו חושי'ן, ניין, איך וועל זיך אין ירושלים נישט אומקעהרען... אבער דו חושי, קעהר זיך אום אין שטאדט, דו ביזט שוין אלט און שוואך צו וואס זאלסטו מיט מיר מיטגעהן?...

— אה ניין, מיין קעניג! — האט חושי געענטפערט — איך וועל געהן מיט דיר וואוהין דו וועסט געהן... איך וועל דיר אין דער צייט פון דיין אומגליק נישט פערלאזען...

— מיט דיין מיטגעהן וועסטו מיר ווינציג וואס העלפען! — האט דוד געזאגט — אבער ווען דו וועסט בלייבען אין ירושלים, וועסטו קענען א סך אויפטהאן פאר מיר... דו וועסט זיך אנגעבען צו אבשלום'ן אלס זיין פריינד און דערווייל אויסגעפינען אלע זיינע סודות און פלענער, דו וועסט הערען אחיתופל'ס עצות, און אפשר וועסטו זיי קענען צושטערען... ווייל מעהר פון אלעם קימערט מיר אחיתופל'ס עצות, דו ווייסט דאך ווי קלוג ער איז און ווען אבשלום זאל זיך צו איהם צוהערען און טהאן אלעס וואס ער וועט איהם ראטען, דאן זיינען מיר זיכער פערלארענע... אין ירושלים זיינען אויך פערבליבען צדוק און אביתר די כהנים, מיינע געטרייע פריינד, און ווען דו וועסט האבען עפעס וויכטיגעס מיר צו מעלדען, זאלסטו עס זאגען צו צדוק'ן און אביתר'ן און זיי וועלען מיר דאס לאזען וויסען דורך זייערע קינדער אחימעץ און יהונתן.

— דו ביזט גערעכט מיין קעניג! — האט חושי געזאגט — איך גלויב אויך אז זייענדיג אין ירושלים וועל איך דיר קענען בריינגען מעהר נוצען... געה בשלום און זאל גאט זיין מיט דיר... און דיר צוריקקעהרען בשלום אין ירושלים!

חושי האט זיך צוקושט מיט דוד'ן און איז ארויף געגאנגען דעם הר הזיתים און אריין אין שטאדט.

מיט א גרויסע ארמעע אונטער דער פיהרונג פון זיין שר צבא עמשא, איז אבשלום אנגעקומען אין ירושלים, אויף דעם גאנצען וועג האט ער נישט בעגעגנט קיין ווידערשטאנד און ער האט דעריבער ארייגעמארשירט אין ירושלים מיט גרויס פאראד און שמחה.

פיעלע פון די איינוואהנער פון ירושלים זיינען איהם ארויס ענטקעגען און האבען גענומען שאלען:

— לאנג לעבען זאל אבשלום, אונזער נייער קעניג... די גאנצע שטאדט האט געיובעלט און געשטורעמט פון פרייד יעדער איינער איז געגאנגען אנקוקען דעם יונגען קעניג אבשלום, דעם זוהן פון דוד'ן.

אבשלום איז געזעסען אין א קארעטע מיט א קרוין אויף זיין קאפ, נעבען זיין

טויזענדע פון פאָלק רינגלען מיר אַרום,
כ׳שרעק זיך נישט, ווייל דו שטיצסט מיר אומעטום!

מיינע פיינד האָסטו אימער געשלאָגען,
און אַלע רשעים טוסטו פּלאָגען...

שטעה אויף, אָ, גאָט, מיט דיין חסד העלף מיר,
ווייל די הילף און די ברכה קומט פון דיר״.

דוד האָט געענדיגט זיין תפלה און האָט א וואונק געטהאָן צו יואב׳ן דאָס ער איז געגרייט ווייטער צו געהן...

ווען זיי האָבען אַראָפּגענידערט פון בארג, איז צו דוד׳ן ענטקעגנען געקומען זיין בעסטער פריינד חושי דער ארכי: זיינע קליידער זיינען געווען צוריסען און שטויב איז געווען אויף זיין קאָפּ...

חושי איז געווען איינער פון דוד׳ס יועצים: ער איז געווען דוד׳ס געטרייעסטער און איבערגעבענסטער פריינד. ער איז שוין גאַנץ אַלט געווען, דאָך איז ער געווען אימער מיט דוד׳ן, צו זיינע עצות האָט זיך דוד שטענדיג צוגעהערט.

די לעצטע פּאָר טעג איז חושי נישט געווען אין ירושלים... ער איז אוועקגעפאָהרען אויף א בעזוך אין זיין געבורטסשטאדט, און ווען ער האָט דערהערט פון אבשלום׳ס מרידה, האָט ער זיך געאיילט צוריקצוקומען אין ירושלים. אבער דאָ האָט ער דוד׳ן בעגעגענט. ווען ער האָט אַראָפּגענידערט פון דעם הר הזיתים.

חושי איז געפאלען צו דוד׳ס פיס און מיט א וויינענדיגע שטימע האָט ער אויסגערופען:

— מיין האר, קעניג! איך בין ערשיטערט פון דיין גרויסען אומגליק... ביזטו דען נאך נישט גענוג געשטראפט געווארען!

— מיין פריינד! — האָט דוד איהם געדריקט די האנט — דו ביזט מיר אַלעמאל געווען זעהר ליעב און טייער און אויך יעצט אין מיין נידערלאגע פערלאָזטו מיר נישט... יע, מיין פריינד, א שרעקליכען קלאָפּ — האָט מיר גאָט יעצט געגעבען... מיין אייגענער זוהן, האָט זיך אויפגעשטעלט געגען מיר, און זוכט מיר צו טויטען און פערנעמען מיין מלוכה, מיין זוהן, צו וועמען איך בין אזוי בארמהערציג געווען... איך האָב איהם אַלעס מוחל געווען... און ער איז מיר ווידער געווארען אזוי איינגעבאקען אין מיין הארצען... איך האָב צו איהם אזוי פיעל צוטרויען געהאט, איז ער יעצט געווארען מיין ערגסטער שונא!... און אחיתופל, מיין בעל יועץ, מיט וועמען איך פלעג זיך בעראטען אין אַלע מלוכה אנגעלעגענהייטען וועמען איך האָב אנפערטרויט אַלע מיינע סודות, האָט מיר אזוי פערראטען:... ער העלפט אבשלום׳ן אין זיין אויפשטאנד געגען מיר... יע, גרויס איז מיין אומגליק און עס איז ניטא קיין טרייסט צו מיין בראָך...

— אבער מיין קעניג! — האָט חושי זיך אָפּגערופען — גאָט האָט דיר ביז יעצט ארויסגעהאָלפען פון דיינע שונאים און ער וועט דיר אויף ווייטער נישט פערלאָזען...

— מיין יעצטיגע לאגע איז פיעל ערגער און שווערער... — ווי עס זאָל איך נישט אויסלאָזען, וועל איך זיין דער ליידענדער! ווייל מיין יעצטיגער שונא

אבשלום האָט איהם אנגעקוקט פערוואונדערט, און זיך צו איהם אפּגערו־פען מיט א שמייכעל:

— ווי אזוי קומט עס, אז דו, דער בעסטער פריינד פון מיין פאָטער, וועל־כער איז געווען אזוי נאָהענט און ענג בעפריינדעט מיט איהם, זאָלסט איהם, יעצט פערראַטען? דו ביזט דאָך אימער געווען געטריי צו איהם, און יעצט האָסטו איהם פערלאָזען און געקומען צו מיר? אָט אזוי בעצאָהלסטו עס דיין פריינד.

— מיין האר קעניג! — האָט חושי זיך אָפּגערופען — דיר האָט גאָט און דאָס פאָלק אויסגעקליבען פאַר קעניג אנשטאָדט דיין פאָטער... און דער וועלכער האָט געפונען חן און גנאָדע אין די אויגען פון גאָט און זיין פאָלק, דער האָט אויך געפונען גנאָדע אין מיינע אויגען. דו ביזט געזאַלבט געוואָרען קעניג, און יעצט וועל איך דיר דינען און זיין געטריי אזוי ווי איך בין געווען געטריי צו דיין פאָטער... און א חוץ דעם, צו וועמען דען דאַרף די קעניגרייך אנקומען אויב נישט צו דיר, דער בערעכטיגטער זוהן... די מלוכה געהט דאָך נישט אריבער אין פרעמדע הענט; זי בלייבט דאָך אין די זעלבע משפחה, און מיין פריינדשאַפט ווערט דאָך אויך נישט איבערגעטראָגען צו א פרעמדען... דע־ריבער זאג איך נאָך אמאָל מיט מיין לייב און זעעלע: "לאנג לעבען זאָל דער נייער קעניג אבשלום!

אבשלום איז געווען זעהר געריהרט פון חושי'ס ווערטער ער האָט אויסגע־שטרעקט זיין האַנט צו איהם, און ווען חושי האָט איהר גענומען, האָט אבשלום צו איהם געזאָגט:

— איך צווייפעל נישט אין דיין עהרליכקייט און איך בין זיכער אז דו וועסט זיין צו מיר נאָך טייערער ווי דו ביזט געווען ביי מיין פאָטער... ווייל איך בין נאָך יונג און נאָר וואָס געזאַלבט געוואָרען קעניג, און איך נויטיג זיך אין קלוגע מענשען ווי דו ביזט... דעריבער וועל איך דיר אויך מאַכען פאַר מיין בעל יועץ.

אחיתפל האָט די גאַנצע צייט וואָס חושי האָט גערעדט האָט ער פון איהם די אויגען נישט אראָפּגענומען... און כאָטש ער האָט אויך נישט געצווייפעלט אין די ערנסטקייט פון חושי'ס ווערטער, איז ער דאָך נישט געווען צופריעדען וואָס אבשלום האָט אויך חושי'ן געמאַכט פאַר זיין ראַטגעבער, ער האָט אבער גאָרנישט געזאָגט צו אבשלום'ן...

ווען חושי איז אוועקגעגאַנגען האָט זיך אחיתפל צו איהם אפּגערופען:

דיין מלוכה איז בעפעסטיגט, און דאָס פאָלק איז מיט דיר. אבער פיעלע פון פאָלק קענען זיך נישט בעשליסען צו נאָכפאָלגען דיר אָדער נישט; זיי גלויבען אז דו וועסט נאָך שלום מאַכען מיט דיין פאָטער, און דאַן, ווען דוד וועט זיך דערוויסען אז זיי זיינען צוגעשטאַנען צו דיר, וועט ער זיי מעגליך בעשטראַ־פען, דעריבער האַלטען זיי זיך אָפּ פון ארויסצוזייגען זייער עפענטליכע פיינט־שאַפט צו דוד'ן און זיי שטעהען נישט צו צו דיר...

— וואָס זאָל איך טהאָן? — האָט איהם אבשלום געפרעגט — ווי אזוי קען איך איבערצייגען דעם גאַנצען פאָלק אז איך וועל מיט מיין פאָטער קיינמאָל נישט שלום מאַכען...

— מיין עצה דעריבער איז, אזוי ווי דיין פאָטער האָט איבערגעלאָזען אין

רעכטער האנט איז געזעסן זיין פרוי און טאכטער און ביי זיין לינקער האנט — זיין מוטער מעכה, און זייז שוועסטער תמר... מעכה'ס פנים האט געשטראהלט פון גליק... זי האט בעטראכט דעם גרויסען המון און יעדע ווײלע האט זי איהרע בליקען געווארפען אויף איהר זוהן און א זיסע פרייד האט איהר דורכגענומען; זי האט זיך גענומען פארשטעלען ווי דוד'ס איבעריגע ווייבער וועלען איהר אויפ־נעהמען... וואס פאר א נקמה זי וועט זעהן אן בת שבע'ן און אן חגית'ן... זי וועט זיי פערטרייבען פון פאלאץ... ניין, זי וועט זיי פאר איהרע דיענסטען מאכען... זי וועט איבער זיי הערשען און זיי לאזען פיהלען איהר מאכט...

די איינציגע וועלכע איז געווען שטארק בעזארגט און אומעטיג איז געווען תמר, אבשלום'ס שוועסטער... איהר לאגע איז געווען זעהר אן אונאנגענעהמע... זי האט זעהר ליעב געהאט איהר ברודער, אבשלום, וועלכער האט ריזיקירט מיט זיין לעבען פאר איהר עהרע... זי איז געווען שטארק צוגעבונדען צו איהר מוטער און איהר ליעב געהאט... אבער אויך טייער און ליעב איז צו איהר געווען איהר פאטער... און זיינע ליידען האבען איהר שווער געמאכט אויף'ן הארצען... וואס נעהענטער זיי זיינען צוגעקומען צום פאלאץ אלץ טרויעריגער און שווערער איז געווען איהר געמיטה... און אין איהר הארצען האט תמר די גאנצע צייט מתפלל געווען, גאט זאל בעשיצען פון אל דאס בייז און שלעכטס איהר פאטער און איהר ברודער...

ווען זיי זיינען אנגעקומען אין פאלאץ, האט אבשלום געזעהן אז דוד'ס אלע ווייבער זיינען ניטא... ער האט דארטען בלויז געטראפען די צעהן קעבס־ווייבער וועמען דוד האט איבערגעלאזען צו היטען דעם פאלאץ...

— וואו זיינען די ווייבער פון דעם פריהערדיגען קעניג — האט מעכה גע־פרעגט די קעבסווייבער...

— זיי זיינען מיטגעגאנגען מיט דעם קעניג! — האט איינע פון זיי איהר געענטפערט...

— מיט דעם קעניג!! — האט מעכה אויסגערופען מיט כעס — דוד איז שוין מעהר נישט קעניג, מיין זוהן, ער איז יעצט דער קעניג פון גאנץ ארץ ישראל!...

זעהר שטארק איז געווען מעכה'ס ענטטוישונג ווען זי האט נישט געטרא־פען דוד'ס ווייבער אין פאלאץ איבערהויפט בת שבע'ן און חגית'ן... יעצט וועט זי נישט האבען אן ועמען זיך נוקם צו זיין... און א ווי שטארק איז געווען איהר פערלאנג דאס זיי זאלען זעהן מיט זייערע אויגען ווי איהר זוהן זיצט אויף'ן טראהן...

מיט גרויס פערנעמען, פראכט און גלאנץ האט זיך אבשלום געזעצט אויף דוד'ס טראהן... אחיתפל האט איהם פון די גאנצע צייט נישט אפגעטראטען... ער האט איהם געראטען ווי ער זאל זיך בעגעהן און וואס ער זאל ווייטער טהאן...

דערווײלע האט מען מודיע געווען אבשלום'ן אז חושי דער ארכי, דוד'ס בעס־טער פריינד איז געקומען איז פאלאץ.

אבשלום האט איהם געהייסען אריינקומען; און ווען חושי איז צוגעקומען צו אבשלום'ן האט ער זיך פערנייגט און אויסגערופען:

— לאנג לעבען זאל אבשלום, דער זוהן פון דוד'ן און זאל דיין קעניגרייך דויערען אויף עוויג!

עפעס אפצודיענע מיין קעניג פאר זיין גרויס גענאדע וואס ער האט געטהאן מיט זיין קנעכט...

— מיר קען זיך אבער נאך אלץ נישט גלויבען. — האט דוד געקוועטשט מיט די פלייצעס אז מפיבושת זאל מיר אזוי בעצאהלען פאר אלע טובות וואס איך האב מיט איהם געטהאן.

— אז דיין אייגענער זוהן האט צו דיר געקענט אזוי טהאן, פארוואס זאל נישט מעגליך זיין אז דער זיהן פון דיין ברוינד זאל דיר נישט טהאן דאסזעלבע?

— האט זיך יואב אפגערופען.

— דו ביזט גערעכט, יואב! — האט דוד טרויעריג געזאגט, — אויב מיין אייגען פלייש און בלוט זוכט יעצט מיין לעבען און מיין קרוין, קען מען דאך זיכער גלויבען אויף א פרעמדען...

דוד'ס קנעכט האבען אויסגעלאדען די עזלען און דוד האט זיך אפגערופען צו ציבא'ן.

— דערפאר, ווייל דו ביזט מיר געבליבען געטריי, גיעב איך דיר אוועק מפיבושת'עס גאנצען פערמעגען, וואס איך האב איהם געהאט געגעבען מיט א צייט צוריק.

— איך דאנק דיר זעהר, מיין האר קעניג — האט זיך ציבא פערנייגט און ער האט זיך אומגעקעהרט מיט די צוויי אויסגעלאדענע עזלען נאך ירושלים.

די נאכט איז אנגעפאלען. און דוד מיט זיין מחנה האבען זיך דערנעהענטערט צו דער שטאדט בחורים.

— מיר וועלען פערבלייבען די נאכט דא הינטערן שטאדט — האט דוד געזאגט — דא גרעניצט זיך דער שבט יהודה מיט דעם שבט בנימין, און איך צווייפעל צו מיר וועלען געפינען א סך פריינד אין דער שטאדט בחורים, וואס געהערט צום שבט בנימין... יוען מיין אייגענער שבט איז נעגען מיר, וואס האב איך דען צו ערווארטען פון די מענשען פון דעם שבט בנימין... זיי זיינען קיינמאל נישט געווען צו פריינדליך מיט מיר... און דעריבער קענען מיר נישט ערווארטען צו בעקומען א פריינדליכע אויפנאהמע ביי זיי, און עס וועט זיין א סך גלייכער פאר אונז, ווען מיר וועלען איבערקומען די נאכט, דא אויף די פעלדער, הינטערן שטאדט... און מארגען, גאנץ פריה וועלען מיר דורכגעהן די שטאדט בחורים אויף אונזער וועג צו יריחו...

דוד'ס קנעכט האבען צוזאמענגעשטעלט א געצעלט פאר דוד'ן און זיין פאמיליע און יואב האט איינגעטהיילט זיין ארמעע אין דריי טייל; איין טהייל האט געדארפט זיין וואך די ערשטע דריטעל נאכט און היטען דאס מען זאל אויף זיי נישט מאכען קיין איבערפאל, נאכהער וועלען זיי געהן שלאפען און די אנדערע טיילען וועלען זיין וואך.

די גאנצע צייט וואס דוד'ס פרויען זיינען מיטגעגאנגען האבען זיי געשוויגען... דער טרויער האט יעדען איינעם געדריקט, אבער זיי האבען עס נישט געוואלט ארויסצייגען פאר דוד'ן כדי נישט גרעסער צו מאכען זיין צער. אבער ווען זיי האבען זיך אלע געלעגט אפרוהען אויף דעם פייכטען גראז האט זיך נישט ווילענדיג ביי איינער פון זיי ארויסגעכאפט א זיפץ, באלד האט א צווייטע געענטפערט מיט א זיפץ און פלוצלונג האט זיך איבער'ן גאנצען געצעלט צוטראגען

פאַלאַץ זיינע צעהן קעבס־ווייבער, זאָלסטו פאַר די אויגען פון פאָלק זיי צונעמען פאַר זיך, דאַן וועלען זיך אַלע איבערצייגען אַז עס איז מעהר קיין מעגליכקייט נישטאַ, דאַס די וועסט שלום מאַכען מיט דיין פאַטער, און זיי וועלען נישט מורא האָבען פאַר דוד'ס שטראָף, דאַן וועט דאָס גאַנצע פאָלק ווי איין מענש צושטעהן צו דיר און וועט קעמפפען העלדיש געגען דיין פאַטער ביז וואַנען מיר וועלען איהם און זיינע געצעהלטע גבורים פערניכטען... און דו וועסט רעגירען מיט זיכערהייט...

אבשלום האָט בעפוילען זיינע קנעכט און זיי האָבען צוזאַמענגעשטעלט אַ גרויסען געצעלט אויף דעם דאַך פון פאַלאַץ, דאָרטען, פאַר די אויגען פון גאַנצען פאָלק, האָט אבשלום פערבראַכט מיט זיין פאַטער'ס צעהן פלגשים...

ווען דוד מיט זיינע מענשען האָבען זיך עטוואָס דערווייטערט פון דעם הר הזיתים, איז זיי ענטקעגען געקומען ציבא, מפיבושת'ס קנעכט, מ־ט צוויי עזלען אויף וועמען עס זיינען געווען אָנגעלאָדען צוויי הונדערט לאַבען ברויט, הונדערט בינטלעך ראָזינקעס, הונדערט בינטלעך פערטריקענטע פייגען און אַ לאָגעל וויין.

ציבא האָט זיך דערנעהענטערט צו דוד'ן און זיך פערנייגט ביז דער ערד:

— פרידען צו מיין האַר קעניג און פרידען צו זיינע מענשען — האָט ער אויסגערופען — איך האָב געבראַכט עפּעס פאַר דעם קעניג'ס מענשען צו עסען.

— און וואו איז דיין האַר מפיבושת, דער זוהן פון מיין בעסטען פריינד, יונתן? — האָט איהם דוד געפרעגט — ווי אַזוי האָסטו איהם איבערגעלאָזען אַליין? ער הינקט דאָך אויף ביידע פיס און איהם וועט זיין זעהר שווער אויס־צוקומען אָהן דיר.

— איך האָב איהם גערופען, ער זאָל מיט מיר מיטגעהן — האָט ציבא געענטפערט — אָבער ער האָט פון דעם נישט געוואָלט הערען... "יעצט האָב איך אַ גוטע געלעגענהייט צו ווערען קעניג — האָט ער געזאָגט — יעצט איז דעם גרויסען טומעל און שטרייט צווישען דוד'ן און זיין זוהן, וועט זיך דאָס פאָלק דערמאָהנען אַז מיין זיידען שאול און מיין פאַטער יונתן, און די פיעלע גוטעס וואָס זיי האָבען אויפגעטהאָן פאַר'ן פאָלק, און זיי וועלען אומקעהרען די מלוכה צו מיר"...

— אַזוי האָט גערעדט מפיבושת?! האָט דוד אויסגערופען מיט כעס — מפיבושת מיט וועמען איך האָב אַזוי פיעל טובות געטהאָן, איך האָב איהם אָפּ־געגעבען אַלעס וואָס האָט אַמאָל בעלאַנגט צו שאול'ן, איך האָב איהם בע־האַנדעלט ווי אַן אייגענעם קינד, ער האָט ביי מיין טיש געגעסען... און דיר האָב איך בעשטימט דו זאָלסט מיט דיינע זיהן בעאַרבייטען זיינע פעלדער און איהם אָפּ־געבען דאָס געלט פון דער תבואה... און יעצט, אין דער צייט פון מיין אומגליק, איז ער אויך געגען מיר!...

— איך האָב דאָס איהם אַלעס געזאָגט, מיין האַר קעניג — האָט ציבא זיך אָפּגערופען — אָבער ער האָט מיר נישט געוואָלט הערען... "היינט וועט דאָס פאָלק מיר אומקעהרען די מלוכה. דאָס זיינען געווען זיינע ווערטער... און ווען איך האָב געזעהן אַז ער וויל מיט מיר נישט מיטגעהן האָב איך גענומען די צוויי עזלען און זיי אָנגעלאָדען מיט עסענוואַרג און איך בין אַליין אַרויס בעגעגענען דעם קעניג... און איך דאַנק גאָט אַז ער האָט מיר די געלעגענהייט געגעבען מיט

— אין מלחמה טאָר מען זיך נישט רעכענען מיט אזעלכע געפיהלען, מיין קעניג, אויב דו וועסט נישט טוידטען דיין שונא וועט ער דיר בעפאַלען און טוידטען...

— איך גלויב אבער, אז אין גאנצען איז אבשלום אין דעם נישט שולדיג... ער איז דאָך אזוי יונג און אחיתפל האָט איהם דערצו איינגערעדט... עס וועט נישט לאנג נעהמען און ער וועט זיך ארומזעהן אז ער האָט זיך בענאַרישט, דאַן וועט ער קומען און בעטען ביי מיר מחילה...

— און דו וועסט איהם מוחל זיין, ווי דו האָסט געטהאָן פריהער ? ! — האָט יואב מיט אויפרעגונג געזאגט.

— יע, יואב, איך וואלט איהם זיכער מוחל געווען... ער איז מיין קינד און אפילו ווען ער האָט זיך בענאַרישט איז ער דאָך אַלץ מיינער...

— אבער ווי אזוי קענסטו מוחל זיין איינעם וועלכער זוכט דיין לעבען: און וועלכער האָט געגען דיר אזוי געזינדיגט ?

— מיר זיינען אלע זינדיגע מענשען און דאָך איז אונז גאָט מוחל... אויב מיר קענען זיך נוקם זיין אין אונזערע שונאים, דאַרפען מיר אבער זיי אויך קענען מוחל זיין, ווען זיי האָבען חרטה אויף זייערע שלעכטע מעשים... מחילה איז א געטליכע אייגענשאַפט און מיר דאַרפען ווערט זיין אום צו קענען זיך ערווערבען אזא אייגענשאַפט...

— אבשלום וועט אבער קיין מאָל נישט חרטה האָבען אויף זיינע שרעק־ליכע מעשים, און כל זמן דאָס שווערד וועט נישט ליגען אויף זיין האַלדז, וועט ער זיך נישט אונטערגעבען...

— איך האָף צו גאָט אז ער וועט איהם צוריקקעהרען אויף'ן ריכטיגען וועג... אבער אזוי לאנג ווי עס איז מעגליך וועל איך זעהן צו פערמיידען בלוטפערגיסונג...

עס איז געוואָרען גרויסער טאָג, די זון האָט זיך פון מזרח א רוק געטהאָן און דוד מיט זיינע מענשען האָבען גענומען ווייטער געהן. זיי זיינען ארונטער פון באַרג און זיך גענומען דערנעהענטער'ען צום שטאָדט בחורים. פלוצלונג האָט זיך צו דוד'ן דערטראָגען א שטימע פון באַרג: "געה, געה, דו בלוט־דורשטיגער מאַן... דו אומווירדיגער רשע !

דוד האָט אויפגעהויבען זיינע אויגען און האָט א קוק געטהאָן אויף דער ריכטונג פון וואַנען די שטימע האָט זיך דערטראָגען, און גלייך האָט ער איהם דערקענט: דאָס איז געווען שמעי דער זוהן פון גרה, פון שאול'ס משפחה...

— דו דערקענסט מיר שוין, יע ? — האָט שמעי אויסגערופען — א ווי שטאַרק מיין האַרץ פרעהט זיך צו זעהן דיין מפּלה ! יעצט וועט גאָט אומקעהרען אויף דיר אַלעס וואָס דו האָסט געטהאָן צו די הויז פון שאול, דו האָסט זייער בלוט פערגאָסען דו האָסט געטויטעט שאול'ס זוהן, און נאָכהער האָסטו אויך געטויטעט אבנר'ן... דו האָסט געוואָלט אויסראָטען שאול'ס גאַנצע משפחה... יעצט רעכענט זיך גאָט אָפּ מיט דיר... ער האָט אוועקגענומען די מלוכה פון דיר און זי אָפּגעגעבען צו דיין זוהן, וועלכער איז א סך בעסער פון דיר. און אַט איז אויף דיר געקומען שלעכטעס פון א פלאַץ וואָס דו האָסט זיך נישט געקענט ריכטען... דו האָסט ביי מיר צוגענומען מיכל'ן, וועלכע וואָלט זיכער מיין כלה

א כליפּען און געוויין... יעדע פון זיי האָט געזוכט מיט אַלע מעגליכקייט איינ־צוהאַלטען דעם געוויין, אָבער דאָס איז געווען אוממעגליך... די טרעהרען האָבען נישט ווילענדיג געפאַלען און די זיפצען האָבען זיך געריסען נישט ווילענדיג פון הארצען...

דוד האָט זיך אפילו נישט געפּרואווט צו לייגען, ער איז געזעסען און די גאַנצע צייט מתפּלל געווען, אויסגיסענדיג זיין ביטער הארץ פאַר גאָט, און ווען דאָס וויינען פון זיינע פרויען האָבען דערגרייכט זיינע אויערען, האָט ער זיך אויך מעהר נישט געקענט בעהערשען און האָט מיטגעוויינט...

א טויטע שטילקייט האָט געהערשט ארום דוד׳ס געצעלט, ווען דאָס געוויין האָט פּלוצלונג אויסגעבראָכען, דאָס האָט אויף אַלעמען ארויפגעיאָגט א טרויעריגע מרה שחורה... די פינסטערנים פון דער נאַכט, דאָס וואַנדערען און די אומ־זיכערקייט ארום, האָט קיינעם נישט געלאָזט רוהען... יענע נאַכט, די ערשטע נאַכט פון דוד׳ס גלות, האָט קיינער פון זיינע מענשען נישט צוגעמאַכט מיט אן אויג...

אויך דער בראַוועד יואב האָט זיך געפיהלט נידערשלאָגען. איהם האָט שטאַרק פערדראָסען פאַר וואָס מען האָט זיך אין דעם קעניג׳ס געצעלט נישט געקענט בעהערשען... ער האָט געזוכט מיט אַלע מעגליכקייט צו ערמוטהיגען זיין ארמיי און דאָ הערען זיי אַזעלכע פאַרצווייפעלטע געוויינען פון קעניג׳ס געצעלט.

אויף מאָרגען, ווען דוד איז ארויס פון געצעלט האָט איהם יואב אויסגערעדט:

— איך טהו אַלעס מעגליכעס צו ערמוטהיגען און צו שטאַרקען די הענט פון מיינע מענשען און יעצט ווען זיי הערען די געוויינען פון דעם קעניגליכען גע־צעלט וועלען זיי דען נישט ענטמוטהיגט ווערען...

— איך ווייס אז דו ביזט גערעכט, יואב — האָט דוד צוגעגעבען אָבער וואָס האָב איך געקענט טהאָן? די ביטערנים און קוועלונג האָט זיך אנגעקליבען אין אונזערע הערצער און מיר האָבען עס געמוזט ארויסברייגען דורך אונזערע טרעהרען... די פרויען קענסטו דאָך זיכער נישט בעשולדיגען. זיי האָבען זיך די גאַנצע צייט געהאַלטען בראַוו, אָבער ווען עס איז געקומען די נאַכט און זיי האָ־בען זיך געלעגט אפּרוהען אויף׳ן פייכטען גראָז, דאַן האָבען זיי ערשט דערפיהלט זייער שרעקליכע לאַגע און זיי האָבען אויסגעבראָכען אין א געוויין...

— אָבער דאָך מיין האר קעניג, דאַרפען מיר קיינער נישט זיין פערצווייפעלט... מיר דאַרפען נישט פערגעסען אז דאָס איז נישט דאָס ערשטע מאָל וואָס מיר ווערען געיאָגט... דער קעניג שאול האָט דיר אויך גערודפט און דאַן האָבען מיר נישט געהאַט אַזוי פיעל איבערגעגעבענע און געטרייע גבורים ווי יעצט... ווען דו וואָלסט נאָר אונז דערלאָזען וואָלט מיר אין איין טאָג, נישט איבערגעלאָזען פון אבשלום׳ן און זיינע מהנות א שריד ופליט... דו האָסט איינזעהעניש מיט דיין זוהן, אָבער רעכענט ער זיך מיט דיר און דיין פאַמיליע?... ווי גאָט לעבט, ווען דו וואָלסט יעצט אריינגעפאַלען אין זיינע הענט, וואָלט ער דיר געטויטעט און וואָלט פון דיין גאַנצע פאַמיליע נישט איבערגעלאָזט איינעם א לעבעדיגען...

— איך ווייס דאָס — האָט דוד געענטפערט מיט טרויער — אָבער ער איז דאָך פאָרט מיין פלייש און בלוט, איך האָב דאָך איהם אַזוי ליעב געהאַט, און ווי אַזוי קען איך דאָס נאָר דערלאָזען צו מיין געדאַנק אז אבשלום זאָל געטויטעט ווערען.

— איך בעט דיר מיין האר קעניג, — האט אבישי ווידער געצויגען זיין שווערד, — לאז מיר, און איך וועל טהאן צו איהם ווי ער האט פערדיענט! איך וועל איבערלאזען זיין קערפער פאר די פויגלען פון הימעל און פאר די חיות פון פעלד!...

— אז מיין זוהן, וועלכער קומט ארויס פון מיר, וועלכער איז פלייש פון מיין פלייש, און בלוט פון מיין בלוט, זוכט צו רויבען מיין לעבען, און וועט זיך פאר קיין זאך נישט אפשטעלען מיר צו ערנידריגען און פארשעהמען, טא וואס קען איך ערווארטען פון שמעי'ן, וועלכער איז א זוהן פון שבט בנימין... ער האט דאך געוויס א סיבה מיר פיינט צו האבען... ניין, ריהרט איהם נישט אן, לאזט איהם, זאל ער שילטען... פיעלייכט וועט גאט צוזעהן מיין גרויס פיין און שמערצען, ער וועט זעהן אז איך קום אפ פאר מיינע זינד, וועט ער איבער מיר זיך ערבארעמען און מיר שיקען זיין ברכה אנשטאט שמעי'ס קללה...

שמעי האט די גאנצע צייט נישט אויפגעהערט צו שילטען און פלוכען. און ווען ער האט דערזעהן אז דוד דערלאזט נישט אז אבישי זאל זיך געהן מיט איהם אפרעכענען, האט ער דאס אנגענומען פאר א סימן אז דוד האט פאר איהם שטארק מורא... ער האט דאריבער נאך העכער געהויבען זיין שטימע און אויסגערופען דוד'ן די נידריגסטע נעמען. ווען אבער ער האט געזעהן אז דוד מיט זיינע מענשען געהן ווייטער און גיבען מעהר נישט קיין אויפמערקזאמקייט, האט דאס איהם נאך מעהר צורייצט... ער האט גענומען ווארפען שטיינער און בלאטע אין דוד'ס לאגער...

— דא האט זיך שוין אבישי מעהר ניט געקענט באהערשען. ער האט ווידער געצויגען זיין שווערד און שנעל גענומען לויפען צו שמעי'ן אויפ'ן זייט פון בארג.

ווען שמעי האט דערזעהן אז אבישי יאגט זיך נאך איהם, האט ער זיך שטארק דערשראקען און גענומען לויפען זעהר שנעל. ער האט זיך פארטשע־פעט אין די הויכע גראזען און איז אנידערגעפאלען. זיין שרעק איז נאך גרע־סער געווארען. ער האט מורא געהאט טאמער וועט ער איהם יעצט דעריאגען. ער האט זיך באלד אויפגעשטעלט און גענומען לויפען מיט מעהר האסט... ער האט אפילו נישט געוואגט א קוק צו טהאן אויב אבישי יאגט איהם ווירקליך נאך.

ווען אבישי האט דערזעהן אז שמעי לויפט אוועק, האט ער זיך אומגעקעהרט צוריק אין לאגער מיט א שמייכעל...

— דו האסט מיך נישט געפאלגט און פארט געגאנגען, — האט דוד פאר־געווארפען אבישי'ן.

— ער האט דאך געקענט אימיצען פון אונז פארוואונדען מיט זיין ווארפען די שטיינער, — האט אבישי זיך אפגערופען, — און א חוץ דעם האב איך גע־וואוסט אז איך וועל נישט זיין געצוואונגען צו פארגיסען זיין אומריינע בלוט, ווייל ווי נאר דער שרעקעדיגער האז, וועט באמערקען אז איך מאך א פארזוך איהם צו כאפען, וועט ער אנטלויפען אזוי שנעל ווי ער קען.

— ער לויפט נאך אלץ! — האט יואב אויסגערופען לאכענדיג, — ער לופט אזוי שנעל און איהם דוכט זיך מסתמא אז אבישי יאגט איהם נאך אלץ נאך... אט איז ער אנידערגעפאלען... ער הויבט זיך אויף און לויפט ווייטער.

דוד, זיינע פרויען און די איבריגע האבען נאכגעקוקט ווי שמעי לויפט.

געווארען ווען דו וואלסט דאן נישט אנגעקומען אין פאלאץ... א ווי זיס איז מיין נקמה אן דיר, דו בלוט־זויגער און פאלשער מאן! יעצט זאל זיך מיכל מיט דיר פרעהען זאל זי וואנדערען מיט דיר... און פיהלען דעם טעם פון ביטערקייט, ווי איך האב געפיהלט ווען זי האט מיט דיר חתונה געהאט אנשטאדט מיר... פער־שאלטען אזלסטו זיין, דו זוהן פון ישי, און זאלען אלע מיינע קללות אויף דיר מקויים ווערען...

אין דוד׳ס לאגער האט געהערשט אן אנגעצויגענע שטילקייט... שמעי׳ס ווערטער האבען זיך דייטליך געהערט און ווי דערנער האבען זיי געשטאכען אלעמען וועלכע האבען זי געהערט...

פלוצלונג איז אבישי, יואב׳ס ברודער אויפגעשפרונגען פון זיין פלאץ, ער האט ארויסגעצויגען זיין שווערד און אויסגערופען:

— פארוואס זאל דארטען דער גע׳פגר׳טער הונט בילען און שילטען, אונ־זער האר קעניג! אט וועל איך צוגעהן און ארונטערהאקען זיין קאפ מיט מיין שווערד און פערשטומען זיין מויל אויף עוויג...

— ניין! — האט דוד צוריקגעהאלטען אבישי׳ן — זאל ער שילטען, עס איז מסתמא אזוי דער ווילען פון גאט... זאל ער שילטען וויפיעל ער וויל...

— אבער מיר טארען נישט דערלאזען, דאס דער אומווירדיגער שמעי זאל אזוי פארשוועכען דעם כבוד פון אונזער קעניג פאר די אויגען פון אונזער ארמיי, און איהם דערפאר נישט בעשטראפען?!

— וואס האט איהר צו מיר, איהר זיהן פון צרויה! — האט דוד זיך אפ־גערופען צו יואב׳ן און צו אבישי׳ן — גאט האט איהם געזאגט: "שילט דוד׳ן", נו, ווער קען געהן געגען דעם ווילען פון גאט, זאל ער שילטען וויפיעל זיין הארץ גלוסט!

— אבער אויב מיר וועלען איהם נישט בעשטראפען, וועט שמעי עס אנ־נעהמען פאר א סימן פון שוואכקייט פון אונזער זייט, דאס וועט איהם ערמוטיגען צו טהאן נאך ערגערע זאכען געגען מיין האר. — האט אבישי אויסגערופען.

מיכל, דוד׳ס ערשטע פרוי, איז די גאנצע צייט געשטאנען נעבען קעניג... איהר בלוט האט אין איהר געקאכט... פון איהרע אויגען האבען פונקען פייער געשפריצט, איהר האס און ביטערנים געגען שמעי׳ן האט געוואקסען פון יעדער רגע... און ווען זי האט געזעהן אז דוד דערלאזט נישט אבישי׳ן צו געהן בעד שטראפען שמעי׳ן, האט זי זיך שוין מעהר נישט געקענט באהערשען און האט אויסגערופען מיט צארן און ענטריסטונג:

— די חוצפה פון דיזער אומפארשעהמטער און נידעריגער באשעפעניש איז שוין אריבער אלע גרעניצען. ער האט פערדיענט דעם טויט! זיין בלוט וועט פאלען אויף זיין אייגענעם קאפ, און דער קעניג און זיינע מענשען וועלען זיין ריין און אומשולדיג אין דעם...

— געוויס, ער טאר נישט אוועקגעהן אומבעשטראפט! — האט בת שבע זיך אויך אריינגעמישט, — אזוי צו באליידיגען דעם קעניג!

— ווער איז ער דאס, דער שמעי! — האט אביגיל זיך אפגערופען, — ער איז דאך נישט ווערטה די שטויב וואס איז אונטער די פיס פון מיין האר׳ס קנעכט... ווי אזוי וואגט ער גאר אזוי צו עפענען זיין אומריינע מויל געגען דעם געזאלבטען פון גאט...

פארניכטעו דוד'ן מיט זיין שר צבא יואב'ן... דאן וועל איך הערשען איבער אלע שבטים.

— אבער, שמעי, דו וועסט דאך אויך דארפען קעמפפען מיט אבשלום'ן, ווייל אלע ווייסען אז אבשלום איז געוואָרען קעניג אין ירושלים, — האט שמעי'ס פרוי צו איהם געזאגט.

— ווען איך זאל נאר פארטיג ווערען מיט דוד'ן, דאן האב איך פאר קיינעם נישט וואס מורא צו האבען, דאס פאלק וועט זיך ארומזעהן ווער עס איז דער ריכטיגער העלד... זיי וועלען זיך אלע דערמאהנען וואס שאול האט פאר זיי אויפגעטהאן און וועלען זיך אומקעהרען צו מיר...

שמעי האט פאררופען אלע זיינע פריינד און בעקאנטע און האט זיך צו זיי אפגערופען:

— די צייט איז געקומען דאס אונזער שבט זאל צוריקקריגען די מלוכה! גבעה, און נישט ירושלים דארף זיין די הויפטשטאדט! ווער פון אייך וועט צושטעהן צו מיר, וועל איך איהם נאכהער פיעל באלוינען, און ווען איך וועל האבען באפעסטיגט די מלוכה, וועל איך יעדען פון אייך מאכען פאר א הויפט... איך וועל יעדען פון אייך רייך מאכען און יעדער וועט זיין ביי מיין טיש.

עטליכע פון שמעי'ס פריינד און קרובים זיינען באלד צוגעשטאנען צו איהם... און אין עטליכע טעג ארום האט ער שוין געהאט ארום זיך טויזענד מענשען.

— לאמיר זיך נאכיאגען נאך דוד'ן און מאכען פון איהם און פון זיין מחנה א תל, — האט זיך איינער פון שמעי'ס מענשען אפגערופען, — וויבאלד אז דו איינער האסט אויף זיי אנגעוואָרפען אזא שרעק, בפרט ווען טויזענד פון אונז וועלען זיי באפאלען, וועלען זיי דאך פאלען טויטע בלויז פון שרעק.

— ניין! — האט שמעי געזאגט, — די צייט איז נאך נישט געקומען מיר זאלען דוד'ן באפאלען... עס וועט זיין בעסער פאר אונז, ווען אבשלום וועט דארפען קעמפפען געגען זיין פאטער... זאלען זיי ביידע ליידען גרויסע פערלוס־טען... און דאן, אין גרוים טומעל, וועט פאר מיר זיין נישט שווער צו פערכאפען די מלוכה...

אזוי איז שמעי פארבליבען מיט זיינע טויזענד מענשען אין בחורים און געוואָרט אז א שלאכט זאל אויסברעכען צווישען אבשלום'ן און דוד'ן.

אין דער צייט וואס שמעי האט צוזאמענגעשטעלט זיין מחנה פון טויזענד, האבען זיך דוד און זיינע מענשען גוט אויסגערוהט אין בחורים. זיי האבען אנ־געשעפט געגוג וואסער פון די ברונימער פון שטאדט און אנגעקויפט פיעל שפייז פאר דער ארמיי, און זיינען אוועקגעגאנגען נאך יריחו. זייער לאגער האבען זיי געמאכט אויף דעם לאנד וואס געפינט זיך צווישען דער שטאדט יריחו און דעם טייך ירדן.

פאלט, הויבט זיך אויף און לויפט ווייטער... און כאטש זייערע הערצער זיינען געווען פארביטערט, האבען זיי זיך דאך נישט געקענט איינהאלטען פון לאכען.
ווען די זון איז שוין געווען אין מיטען הימעל, איז דוד מיט זיין גאנצע מחנה אנגעקומען אין בחורים, און זיי האבען זיך דארט אפגעשטעלט זיך אויס־רוהען.

* * *

א היבשע ווײַלע איז שמעי בן גרא געלאפען אהין און אטהעם, ביז ער איז אזוי אריינגעלאפען אין בחורים.
— וואוהין לויפסטו אזוי, שמעי? ! — האבען איהם איינינע פון זיינע בעקאנטע געפרעגט מיט פערוואונדערונג.
ערשט דאן האט זיך שמעי אפגעשטעלט, אומגעדרעהט זיין קאפ, און ווען ער האט דערזעהן אז קיינער לויפט איהם נישט נאך, האט ער זיך אפגערופען:
— איך... איך האב יעצט באגעגענט דוד'ן מיט זיין קליינע ארמיי... ער אנטלויפט עס פון זיין זוהן אבשלום'ן. און ווען דוד און זיינע מענשען האבען נור דערהערט מיין שטימע, האבען זיי זיך אזוי דערשראקען, אז זיי האבען גע־נומען לויפען אין גרויס אונארדנונג...
— דערווייל שיינט עס, אז דו ביזט געלאפען אין גרויס אונארדנונג!... — האט זיך איינער, וועלכער האט גוט געקענט שמעי'ן, אפגערופען מיט א שמייכעל, — דו קענסט דאך קוים אפכאפען דיין אטהעם, דו קוקסט אויס אזוי צו־שראקען און ערשיטערט, ווי אזוי האסטו געקענט אנווארפען א מורא אויף דוד'ן און זיינע מענשען? !...
— המ... איין שטיין האב איך אויף זיי געווארפען און א טויט־שרעק איז זיי אלעמען בעפאלען, — האט שמעי זיך אפגערופען, און ווידער א דרעה גע־טהאן זיין קאפ אויף הינטען צו זעהן אויב קיינער יאגט איהם נישט נאך, — יא, זיי האבען זיך גוט דערשראקען, און ווען איך האב געזעהן ווי זיי ציטערען פאר מיר, בין איך האסטיג געלאפען אין שטאדט אנצוזאגען וועגען דעם מיינע פריינדע און בעקאנטע אז יעצט איז געקומען די צייט אומצוקעהרען די מלוכה צו איינעם פון שאול'ס משפחה...
— און ווער איז דער נעהנסטער פון שאול'ס משפחה אויב נישט דו! — האט זיך אימיצער אפגערופען.
— דער איינציגער וועלכער איז נעהענטער פון מיר, איז מפיבושת, יונתן'ס זוהן, אבער ער איז דאך א קאליקע, א בעל מום און איז דאך געוויס נישט פעהיג צו דער מלוכה.
— בלייבט טאקע אז דו ביזט דער איינציגער פון שאול'ס משפחה, וועלכער פאסט זיך פאר דער מלוכה אנשטאט דוד'ן... — האט דערזעלבער געזאגט מיט סארקאזם.
— געוויס בין איך דער איינציגער! — האט איהם שמעי גענומען ערנסט,
— ווען נישט דוד, וואלט איך דאך געווען שאול'ס איידעם און וואלט זיכער גע'ירשנ'ט זיין טראהן.
שמעי איז גלייך אוועק צו זיין הויז און האט זיך אויף פאר זיי באריהמט וואס פאר א פחד ער האט אנגעווארפען אויף דוד'ן און זיין מחנה.
— איך וועל אויפשטעלען אן ארמיי פון אונזער שבט און איך וועל געהן

פאמיליע. נאך אבשלום'ן איז געפאהרען אחיתפל, און נאך אחיתפל'ן חושי דער ארכי.

דער המון איז מיט יעדער רגע גרעסער געווארען. די געשרייען און שאלען האבען זיך געהערט פאר מיילען ווייט...

אבשלום'ס פנים איז געווען באדעקט מיט א רויטקייט, זיינע אויגען האבען געשיינט און געגלאנצט פון שמחה און גליק. דאס פאלק איז מיט איהם! זיין מלוכה איז באפעסטיגט!

פארנאכט האט אבשלום געמאכט א מאלצייט אין פאלאץ, און האט איינגעלאדען אלע זיינע שרים און הויפטען.

צווישען די געהויבענע געסט אויבען־אן זיינען געזעסען אבשלום'ס צוויי מיניסטארען, אחיתפל און חושי.

אחיתפל האט זיך געזעצט נעבען אבשלום'ס רעכטע האנט... ער איז געווען אביסעל בערוישט פון דעם וויין וואס ער האט געטרונקען... ער האט זיך איבערגעצויגען צו אבשלום'ן און איהם שטילערהייט אריינגערוימט אין אויער:

— נו, אבשלום, ווען האסטו צו דאנקען פאר דער מלוכה און פאר דיין גרויסען גליק וואס איז צו דיר געקומען אונערווארטעט?...

— נו, געוויס דיר! — האט אבשלום איהם געענטפערט מיט א שמייכעל, אבער אין הארצען האט איהם שטארק פארדראסען פארוואס אחיתפל דערמאנט איהם דאס יעצט ביי דעם מאלצייט.

— יעצט זעהסטו אז דו דארפסט זיך צוהערען בלויז צו מיינע עצות... קיינער פון דיינע יועצים וועט דיר אזעלכע גוטע עצות, ווי איך, נישט געבען.

אבשלום האט געווארפען זיינע בליקען אויף דער זייט וואו חושי איז געזעסען.

— אפילו נישט ער! — האט אחיתפל שטילערהייט געזאגט, ווען ער האט באמערקט דאס אבשלום האט א קוק געטהאן אויף חושי'ן, — דו טהו אלעס וואס איך וועל דיר הייסען און דו וועסט זיין ערפאלגרייך וואוהין דו וועסט זיך קעהרען.

נאך דעם מאלצייט האט זיך אבשלום צוגעלייגט אפרוהען... זיין גליק האט דערגרייכט די העכסטע שטופע.... אז דאס פאלק זאל איהם ווייזען אזא ליעבשאפט און געטרייהייט, פון דעם האט ער אפילו נישט גע'חלום'ט... דאס איבערצייגט איהם, אז זיין שעהנע ערהאבענע פערזענליכקייט און זיינע קלוגע ווערטער האבען בעצויבערט דאס גאנצע פאלק... ער איז געלעגען אויף זיין בעט מיט זיינע אויגען האלב פערמאכט און אין זיינע געדאנקען זיינען פארבייגעגאנגען די פאסירונגען און די ענטוויקלונגען פון די לעצטע עטליכע טעג... אין זיינע אויערען האבען נאך יעצט געקלונגען די געשרייען און שאלען פון פאלק: "לאנג לעבען זאל אבשלום אונזער נייער קעניג!" די שטורמישע און ווארימע אויפנאהמע וואס ער האט געקראגען אין יעדער שטאדט וואו ער איז דורכגעפאהרען... דאס יובלען און די פרעהליכע שטימונג פון פאלק מאכט זיין מלוכה פעסט און זיכער... יא, ער האט געוואונען די הערצער פון אלע אידען, און נישט דורך זיין העלדישקייט אויפ'ן שלאכטפעלד, נאר דורך זיין קלוגשאפט און זיין פערזענליכקייט... דא האט זיך אבשלום דערמאנט וואס אחיתפל האט איהם געזאגט ביים מאלצייט, דאס ער האט איהם, אחיתפל'ן, צו פערדאנקען

זעקס-און-דרייסיגסטער קאפּיטעל

אחיתפל באַגעהט זעלבסטמאָרד

אין ירושלים איז געווען זעהר לעבעדיג און פרעהליך. אבשלום האט ארויס־געשיקט זיינע סאָלדאטען איבער די גאסען פון שטאדט, וועלכע האבען געזונגען לידער פאר דעם נייעם קעניג. מוזיקער האבען געשפּיעלט אויף טרומייטען, הארפען און צימבאלען. פיעלע פרויען זיינען זיי נאכגעגאנגען, און האבען גע־טאנצט און מיטגעהאָלפען זינגען. פון די ארומיגע שטעדטלעך און דערפער, האָ־בען די אכרים געבראכט מתנות פאר דעם נייעם קעניג. אלע, יונג און אלט, קליין און גרוים האבען זיך משמח געווען און געיובעלט... און אפילו די, וועלכע האבען דוד'ן זעהר ליעב געהאט און האבען זיך פריהער שטארק געטומען צום הארצען, ווען זיי האבען געזעהן אז זייער קעניג דוד איז געצוואונגען צו אנט־לויפען פון ירושלים, זיינען יעצט אויך מיטגעצויגען געווארען מיט דעם פער־שכור'טען המון... זייערע פים האבען זיך אויך געהויבען צום טאנצען, די לידער און געזאנגען האבען זיך געריסען פון זייערע העלזער.

— זאָלען די כהנים צוקומען צו מיר, — האט אבשלום באפוילען, — ווען ער האט זיך אריינגעזעצט אין זיין קארעטע, מיט זיין משפחה, צו בעטיי־ליגען זיך אין פאראַד.

צדוק און אביתר, די כהנים זיינען גלייך צוגעקומען צו אבשלום'ן און זיך פאר איהם פארנייגט.

— איך וויל דאָס איהר זאָלט נעהמען דעם הייליגען ארון און טראגען איהם פאראוים! — האט אבשלום צו זיי געזאגט.

— אבער מיין האר, קעניג! — האט צדוק זיך אפּגערופען און זיין פנים איז בלאס געווארען.

— איך וויל פון קיין זאך נישט וויסען, אזוי איז מיין באפעהל! — האט אבשלום אויסגערופען.

חושי דער ארכי, וועלכער איז געווען אין א צווייטער קארעטע, האט א וואונק געטהאן צו צדוק'ן אז ער זאָל טהאן ווי אבשלום הייסט איהם.

— דיין פערלאנג וועט גלייך געטהאן ווערען, — האבען זיך צדוק און אביתר אפּגערופען, — און זיך ווידער פארנייגט פאר'ן קעניג.

דאָס מארשירען האט זיך אפּגעשטעלט. אלע האבען געווארט ביז וואנען די כהנים וועלען צוקומען מיט דעם הייליגען ארון.

די מוזיקער אבער האבען נישט אויפגעהערט צו שפּיעלען און די פרויען־טענצערינס האבען יעצט ארומגערינגעלט אבשלום'ן און זיי האבען אין א צירקעל געטאנצט און געזונגען.

ווי נאָר די כהנים האבען זיך באוויזען מיט דעם ארון אזוי האט אויסגע־בראכען א שטורמישער געשריי און שאלען:

— לאנג לעבען זאָל אונזער קעניג אבשלום!...

צדוק, אביתר און די איבעריגע כהנים וועלכע האבען געטראגען דעם היי־ליגען ארון ביי די שטאנגען, זיינען געגאנגען פאראוים... גלייך נאך זיי איז לאנגזאם געפאהרען אבשלום אין זיין קארעטע אין בעגלייטונג פון זיין גאנצע

אבשלום׳ן איז בעת מעשה זעהר געפעלען געווארען אחיתפל׳ס עצה, און ווען ער האט עס איבערדערצעהלט פאר זיינע פריינד, די זקנים, איז זיי אויך דאס געפעלען געווארען.

אבער א ווייל שפעטער ווען אבשלום האט נאך אמאל איבערטראכט אחיתפל׳ס עצה, האט ער אנגעהויבען צו זוכען חסרונות... איהם איז נישט געפעלען געווארען דאס וואס אחיתפל וויל פיהרען די ארמיי צוזאמען מיט עמשא, און ער, דער נייער קעניג, וועט בלייבען זיצען אין ירושלים... דאס צייגט אז אחיתפל טראכט טאקע פון מאכט און הערשאפט... ניין, איידער ער וועט אננעהמען זיין עצה, וועט ער זיך פריהער אויך בעראטהען מיט חושי׳ן... זאל אחיתפל נישט מיינען אז ער איז דער איינציגער און זיינע עצות זיינען די בעסטע...

גלייך ווי אחיתפל איז אוועקגעגאנגען, האט אבשלום געשיקט רופען חושי׳ן דעם ארכי און ער האט איהם דערצעהלט אחיתפל׳ס עצה.

— וואס איז דיין מיינונג, — האט אבשלום איהם געפרעגט, — זאל איך פאלגען אחיתפל׳ן אדער ניט?

— עס איז ביי מיר קיין צווייפעל נישט אז אחיתפל איז קלוג און זיינע עצות זיינען גוטע און לאגישע, אבער דיזען מאל געפעלט מיר גארנישט זיין עצה, — האט חושי זיך אפגערופען, — פארגעס נישט אז דיין פאטער איז גוט געאיבט אין מלחמה. זיינע מענשען זיינען אויך אויסערגעוויינליכע גבורים... בפרט נאך יעצט, ווען זיי זיינען אזוי פארביטערט, אזוי ווי א בער וועמענס קינדער מען האט אויסגע׳הרג׳עט, וואס דאן צוליעב פארביטערטקייט און אויפרעגונג ווערט נאך זיין כח פיעל מאל פארגרעסערט, אזוי איז איצט דיין פאטער מיט זיינע מענשען. זיי וועלען קעמפפען מיט דער גרעסטער פארצווייפלונג... אחיתפל מיינט, אז ער וועט מאכען אן איבערפאל ביינאכט און וועט איבערשרעקען דוד׳ס מענשען און זיי וועלען זיך צולויפען. ער פארגעסט, מסתמא אז דוד און זיין שר צבא יואב האבען דורכגעמאכט פיעלע מלחמות, און זייערע ערפאהרונג וואס זיי האבען געהאט, ווען שאול האט געזוכט צו טויטען דוד׳ן. ער האט צונישט געמאכט אלע זיינע פלענער און כאטש שאול פלעגט קומען מיט גרויסע ארמייען, האט ער איהם גארנישט געקענט טהאן... דוד וועט נישט נעכטיגען מיט׳ן פאלק אין פעלד, ער וועט זיין געווים ערגעץ־וואו בעהאלטען. זיינע מענשען וועלען איהם שטארק היטען און ווען זיי וועלען באמערקען דיין ארמיי וועלען זיי זיין גרייט ארויסצוקומען אין אפענעם קאמפף... און ווען דוד׳ס גבורים וועלען, אין אנפאנג פון מלחמה, האבען א קליינעם זיעג און טויטען איינגע פון דיינע מענשען, וועט עס אפשרעקען דיינע מענשען און זיי וועלען נאך פארשפרייטען קלאנגען אז דיין ארמיי איז צושלאגען געווארען פון דוד׳ס גבורים... דאס וועט אלעמען ענטמוטיגען און אנשטאט צו קריגען מעהר מענשען צו פערשטארקען דיין ארמיי וועלען דיינע סאלדאטען גופא ווערען אפגעשוואכט און מוטהלאז... און דאס קען נאך צושטערען אלע דיינע פלענער, און אויף דיר, מיין קעניג, קען עס ברייגגען א גרויס געפאהר.

— און וואס איז דיין עצה? — האט אבשלום געפרעגט צושראקען.

— מיין עצה איז, אז מיין האר קעניג זאל זיך נישט צואיילען אנצופאנגען א שלאכט מיט דוד׳ן, ביז וואנען דו וועסט צוזאמענשטעלען א גרויסע ארמיי

פאר זיין גרויסען ערפאלג... דער אלטער אחיתפל גלויבט אז אהן איהם וואלט ער זיך נישט געקענט באנעהן... אמת, ער האט איהם א סך געהאלפען... אבער ווען דאס פאלק וואלט איהם נישט ליעב געהאט, וואלט אחיתפל גארנישט געקענט אויפטהאן.

אין זיין הארצען איז אבשלום אין כעס געווארען אויף אחיתפל'ן פאר וואס ער האט צו איהם אזוי גערעדט ביים מאלצייט. ער פארשטעהט אז דער אלטער וועט וועלען האבען א גרויסען חלק אין זיין מלוכה... ער וועט הערשען איבער'ן גאנצען פאלק און ער, אבשלום, וועט בלויז זיין קעניג אין נאמען... אבער ניין, דאס וועט ער קיינמאל נישט דערלאזען... זאל אחיתפל נישט דענקען אז אהן איהם קען ער נישט אויסקומען... חושי דער ארכי, וועלכער האט פארלאזען זיין פאטער און געקומען צו איהם, איז אויך קלוג און זיינע עצות זיינען לאגיש... און אפילו זיין פאטער האט זיך פיעל מאל גערעכענט מעהר מיט חושי'ס עצות, ווי מיט אחיתפל'ס... ער מוז איהם ציינען אז איהם קומט נישט אזא גרויסען דאנק פאר זיין ערפאלג, און אז נישט אלע זיינע עצות געפעלען איהם.

אויף מארגען האט אבשלום צו זיך גערופען אחיתפל'ן און זיך צו איהם אפגערופען:

— יעצט וואלט איך וועלען הערען פון דיר וואס מיר האבען ווייטער צו טהאן. וואס פאר א שריט זאל איך נעהמען געגען מיין פאטער.

— כל זמן דיין פאטער לעבט, — האט אחיתפל געזאגט, — איז דיין קעניגרייך נישט באפעסטיגט... דו מוזט איינמאל פאר אלע מאל מאכען אן ענדע צו דיין פאטער...

— נו, איז וואס איז דיין עצה? — האט אבשלום מיט אומגעדולד איהם געפרעגט.

— מיין עצה איז — האט אחיתפל געענטפערט מיט פעסטקייט — דאס דיין שר צבא עמשא און איך זאלען גלייך אויסקלייבען צוועלף טויזענד מאן און זיך נעהמען נאכיאגען היינט ביינאכט נאך דוד'ן און זיינע מענשען... פון די עטליכע טעג וואס ער האט ארומגעוואנדערט איז דוד זעהר מיעד און מוטלאז, זיינע מענשען זיינען אויך אפגעשוואכט געווארען און ווען זיי וועלען דערזעהן אונזער גרויסע מחנה, וועלען זיי זיך צולויפען און איבערלאזען דוד'ן... דאן וועל איך טויטען דוד'ן אליין.

— פאר וואס נישט טויטען אויך זיינע געטרייע קנעכט? — האט איהם אבשלום געפרעגט.

— ווייל אויב מיר זאלען דאס טהאן וועלען די קרובים פון די געטויטעטע זיין פארביטערט און אין כעס אויף דיר, און וועלען זוכען דיר צו פערארורזאכען פיעל צרות. אבער ווען דוד אליין וועט געטויטעט ווערען, דאן וועלען זיך אויך אלע זיינע מענשען אומקעהרען צו דיר... זיי וועלען זיך דאך איבערצייגען אז דו וועסט שוין פארבלייבען קעניג... דערצו וועסטו ארויסלאזען אן אויסרוף אז יעדער איינער פון דוד'ס מענשען וועלכער וועט זיך אומקעהרען צו דיר, וועסטו מוחל זיין און איהם נאך דערצו געבען צוריק דעם זעלביגען אמט וואס ער האט פארנומען אונטער דוד'ן... און ווען דו וועסט אזוי טהאן, איז ביי מיר קיין צווייפעל נישט, אז אלע גבורים פון דוד'ן וועלען אויך צושטעהן צו דיר... און דאן איז דיין ערפאלג געזיכערט.

אחיתפל׳ס פּלאַן. ער האָט גאַנץ גוט געוואוסט, אַז דוד און זיינע מענטשן זיינען יעצט צוטומלט און צושראָקן, אָהן מוטה און אָהן שפּייז. און ווען אבשלום וואָלט געפאָלגט אחיתפל׳ן, וואָלט ער און עמשא מיט זייערע צוועלף טויזענד סאָלדאַטען זעהר גרינג געקענט בייקומען דוד׳ן מיט זיינע מיעדע און אָפּגעשוואַכטע מענשען... יעצט אָבער אַז אבשלום נעהמט אָן זיין עצה, וועט ער ערשטענס דערווייל געווינען צייט, ער וועט אויך האָבען אַ מעגליכקייט צו זיין אין פאַרבינדונג מיט דוד׳ן און איהם איבערגעבען אַלע אבשלום׳ס פּלענער, כדי ער זאָל זיך קענען אויסהיטען פון די געפאַהרען... יאָ, — האָט ער בעשלאָסען, — דוד איז געראַטעוועט... אבשלום זאָל נאָר נישט קיין חרטה האָבען און צוריקגעהן צו אחיתפל׳ן און אָננעהמען זיין עצה.

חושי האָט זיך גלייך געזעהן מיט צדוק און אביתר׳ן, די כהנים און זיי איבערגעגעבען וואס אחיתופל האָט געראַטען אבשלום׳ן און זיין אייגענע עצה...

— ווי עס ווייזט אויס געפעלט אבשלום׳ן מיין עצה בעסער ווי אחיתופל׳ס... יע, ווען ער זאָל זיך האַלטען מיט מיין עצה, דראָהט דוד׳ן נישט קיין באַלדיגע געפאַהר... אָבער ווער ווייס, דער לייכטזיניגער אבשלום קען נאָך ענדערען זיין מיינונג הונדערט מאָל... און זאָל ער פאָלגען אחיתופל׳ן דאַן איז דוד אַ פערלאָרענער... אחיתופל׳ס קאָפּ איז נישט אויסגעדאַרט... ער ווייס אַז דוד מיט זיין קליינע אַרמעע וועט יעצט נישט זיין בכח זיך געגענשטעלען די צוועלף טויזענד מאַן, און ער וועט מוזען אַריינפאַלען אין זייערע הענט. איך זעה אַז גאָט פיהרט מיר אויף דעם ריכטיגען וועג און איך וועל האָבען אַ מעגליכקייט צו ראַטעווען דעם לעבען פון אונזער בעליעבטען קעניג דוד... און פּיעלייכט צוריקקעהרען איהם אויף דעם טראָהן... אבשלום האָט דערווייל פּיעל צוטרויען אין מיר, ער האָט מיר געמאַכט פאַר זיין הויפּט בעל־יועץ אנשטאָט אחיתפל׳ן... אָבער איך ווייס אַז אחיתופל וועט אין דעם נישט שווייגען... און מעגליך עס וועט איהם נאָך געלינגען איבערצורעדען אבשלום׳ן ער זאָל אָננעהמען זיין עצה, דעריבער מוז מען זעהן וואָרנען דוד׳ן זעהר פאָרזיכטיג צו זיין.

— וואס זאָלען מיר יעצט טהאָן ? — האָט צדוק דער כהן געפרעגט חושי׳ן.

— אחיתופל האָט אויף אונז אַ שטיקעל חשד — האָט אביתר דער כהן געזאָגט — און מיר מוזען זעהר פאָרזיכטיג זיין, ווי צו האַנדלען.

— אייערע קינדער אחימעץ און יהונתן, מוזען דערגרייכען דוד׳ן און איהם איבערגעבען די גאַנצע לאַגע.

— אונזערע זיהן זיינען יעצט בעהאַלטען אַרום עין רוגל, נעבען דעם קוואַל וואס איז פון דרום צו ירושלים — האָט צדוק געענטפערט — מיין דינסט וועט כלומרש׳ט געהן אָנשעפּען וואסער ביי יענעם קוואַל און דערווייל וועט זי זיי איבערגעבען די שליחות.

— קען מען אָנפערטרויען אַזאַ וויכטיגען סוד צו דיין דינסט ? — האָט איהם חושי געפרעגט...

— זיכער ! — האָט צדוק געזאָגט — זי וועט אונז נישט פעררעטען אפילו ווען מען זאָל איהר אָנטהאָן די שרעקליכסטע יסורים... זי שטאַמט פון זעהר אַ פיינע משפחה אין בהורים, און זי איז שוין דאָרטען געווען און אָפּגעמאַכט מיט איהרע עלטערען זיי זאָלען אַרויסהעלפען אחימעץ און יהונתן אויב זיי וועלען זיין געצוואונגען זיך אָפּצושטעלען אין בחורים...

פון אלע שבטים, פון דן ביז באר שבע. די סאָלדאַטען מוזען זיין זעהר פיעל, אזוי ווי די זאמד ביים ברעג ים... דערצו דאַרפסטו אליין אויך מיטגעהן אין מלחמה,) דאַס וועט געבען דיינע מחנות מעהר מוטה און קאַמפּף־לוסט... דאַן וועלען מיר קענען ארויסגעהן אין אָן אָפענעם קאַמפּף מיט דוד'ן און זיינע גבורים... און אפילו ווען מיר וועלען צום ערשטען פאַרלירען אביסעל, וועט דער מוטה פון אונזערע מענשען דאַמיט אויך ניט אָפּגעשוואַכט ווערען, ווייל מיר וועלען האָבען די גרעסטע ארמיי... מיר וועלען באַלאַגערען דוד'ן מיט אלע זיינע גבורים און מיר וועלען פון זיי נישט איבערלאָזען קיין געדעכנים.

— אָבער, לויט ווי אחיתפל'ס מיינונג, ווען מיר זאָלען אוים'הרג'ענען דוד'ס מענשען וועט דאָס ארויסרופען פאַרביטערונג געגען מיר מצד די קרובים פון די טויטע! — האָט אבשלום געזאָגט.

— דער זיעגער האָט גאַרנישט וואָס מורא צו האָבען. די עטליכע קרובים פון דוד'ס טויטע מענשען וועלען מורא האָבען אפילו צו זאָגען אז זיי זיינען קרובים פון יענע בעזיעגטע און אפילו ווען זיי זאָלען יאָ זיין פאַרביטערט, איז דאָך אַלץ בעסער צו טויטען אלע דיינע שונאים... ווארום אויב דו וועסט בלויז טויטען דוד'ן, און זיינע גבורים לאָזען לעבען, וועלען זיי דיר פעראורזאַכען צרות ביי יעדער געלעגענהייט. יאָ, אזוי איז מיין עצה. אלע אידען פון גאַנצען לאַנד מוזען קומען קעמפּפען פאַר זייער נייעם קעניג, און דאַן איז אונזער זיעג א געזיכערטער, ווייל אפילו דוד און זיינע גבורים זאָלען זיך באַפעסטיגען אין א שטאָדט מיט א שטאַרקע פעסטונג, וועלען אונזערע סאָלדאַטען ארויפוואַרפען אויף דער שטאָדט דיקע שטריק מיט קרוקעס און וועלען אוועקשלעפּען די שטאָדט מיט אלעס וואָס דאָרטען געפינט זיך, צום טייך און קיין שפּענדעל נישט איבערלאָזען.

— דיין עצה געפעלט מיר א סך בעסער ווי אחיתפל'ס — האָט אבשלום אויסגערופען מיט שמחה. — איך וועל טהאָן אזוי ווי דו הייסט מיר.

אבשלום האָט נאָך אמאָל צוזאַמענגערופען זיינע פריינד, די זקנים, און זיי איבערדערצעהלט חושי'ס עצה.

— גלויבט איהר נישט, אז חושי'ס עצה איז א בעסערע פון אחיתפל'ס... ער וויל גאָר אז איך זאָל פאַרבלייבען אין ירושלים און עמשא מיט איהם וועלען געהן קעמפּפען געגען מיין פאָטער און געגען יואב'ן.

— געוויס געפעלט אונז דיזען מאָל חושי'ס עצה מעהר ווי אחיתפל'ס, — האָבען די זקנים געענטפערט, — ער זעהט א סך ווייטער פון אחיתפל און איז מעהר פאַרזיכטיג ווי ער.

— איך וועל דאַריבער טאַקע מאַכען חושי'ן פאַר מיין הויפּט בעל יועץ.

— האָט אבשלום געזאָגט, — אחיתפל מיינט אז איך וועל אלע מאָל זיך מוזען צוהערען צו זיינע עצות... איך זעה אז חושי איז קליגער און געזעצטער פון איהם.

אבשלום האָט זיך אומגעקעהרט צו חושי'ן און איהם געזאָגט.

— דיין עצה געפעלט אויך מיינע פריינד בעסער ווי אחיתפל'ס... איך וועל זיך צוהערען צו דיר און טהאָן ווי דו הייסט מיר... איך האָב אויך בעשלאָסען צו מאַכען דיר פאַר מיין הויפּט מיניסטער, אנשטאָט אחיתפל'ן...

חושי איז געווען זעהר צופרידען וואָס איהם איז געלונגען צוצושטערען

זאגט — מיין עצה איז מיר זאָלען זיך אפּשטעלען אין בחורים און זיך אויסבע־האַלטען אין הויז פון די עלטערען פון מיין פאטער'ס דינסט, ביז וואנען מיר וועלען זיכער זיין אז די קנעכט פון אבשלום'ן האבען זיך צוריקגעקעהרט.

אחימעץ און יהונתן זיינען אנגעקומען אין בחורים, און גלייך אוועק צו די הויז פון די עלטערען פון צדוק'ס דינסט.

— שנעלער בעהאלט אונז ! — האט אחימעץ אויסגערופען — אבשלום'ס קנעכט יאגען זיך נאָך אונז און ווען מיר זאָלען געכאפּט ווערען, וועט דאס ברייננגען א גרויסען אומגליק אויף דוד'ן און זיינע מענשען.

— אין מיין הויף געפינט זיך א ברייטע גרוב, וואו עס טריקענט זיך די גערשטען. דארטען וועל איך אייך בעהאלטען... קיינעם וועט נישט איינפאלען אייך דארטען צו זוכען.

דער מאן איז מיט זיי אריין אין הויף און אחימעץ און יהונתן זיינען ארונ־טער אין גרוב. די מוטער פון דער דינסט האט זיי פערדעקט מיט א ליילעך און אויף'ן ליילעך האט זי פערשפרייט די גערשטען צו טריקענען.

— איהר מוזט דא זעהר רוהיג ליגען — האט זי זיי אנגעזאגט — ווייל ווען איהר וועט נור געבען איין קליינע בעוועגונג, וועט דאס אייך פערראטען...

אין א ווייל ארום זיינען אין בחורים אנגעקומען צו רייטען אויף פערד אבשלום'ס קנעכט... און ווען זיי האבען זיך גענומען גוט נאכפרעגען, אויב אימיצער האט געזעהן צוויי יונגען, האט איינער זיי אנגעוויזען אויף דעם הויז פון די עלטערען פון צדוק'ס דינסט.

— איך האב בעמערקט ווי צוויי יונגען זיינען האסטיג געלאפען — האט ער זיך אפּגערופען — איך האב זיי נאכגעקוקט און בעמערקט אז זיי זיינען פער־לאפען אין יענע הויז.

אבשלום'ס קנעכט זיינען באלד דארטען צוגעקומען און געפרעגט:

— וואו זיינען דאס, אחימעץ און יהונתן ? מען האט אונז איבערגעגעבען אז זיי געפינען זיך אין אייער הויז.

— מיר ווייסען נישט ! — האט דער מאן געענטפערט.

— איך האב יע געזעהן צוויי יונגען פערביילויפענדיג אונזער הויז, אבער זיי האבען זיך נישט אפּגעשטעלט ביי אונז — האט די פרוי געזאגט — איך האב בעמערקט ווי זיי זיינען אריבערגעגאנגען דעם טייכעל און זיי האבען זיך פערנו־מען צו צפון זייט.

— ניין, מיר גלויבען דיר נישט ! האט זיך דער עלטסטער פון די קנעכט אפּגערופען — דו האסט זיי זיכער געמוזט בעהאלטען אין דיין הויז... זיי וויסען אז זיי זיינען שפּיאָנען און ווען דו וועסט זיי נישט ארויסגעבען, וועסטו אויך ווערען בעשולדיגט אין פערראט צו אונזער נייעם קעניג, אבשלום...

— איך ווייס אז מיר זיינען אומשולדיג — האט די פרוי געזאגט מיט פעסטקייט — און אויב איהר גלויבט מיר נישט קענט איהר זוכען אין מיין הויז.

אבשלום'ס קנעכט זיינען אריין אין הויז און האבען געזוכט און געשטערט אין יעדען ווינקעל און גארנישט געפונען. דערנאך זיינען ארום אין הויף און האבען דארטען אויך געזוכט.

— איך גלויב אז דאס איז דער איינציגער וועג — האט אביתר צוגעגעבן — אונזערע זיהן טארען אין ירושלים נישט זיין, ווייל מען וועט זיי בעמערקען ארויסגעהענדיג און קומענדיג צוריק נאך ירושלים... דאן וואלט מען זיי גלייך פערדעכטיגט אז זיי שפיאנירען פאר דוד'ן — איך ווייס אז צדוק'ס דינסט איז זעהר עהרליך... זי האט פיעל טרעהרען פערגאסען ווען זי האט דערהערט וואס אבשלום וויל טהאן צו דוד'ן — יע, מען קען זיך אויף איהר פערלאזען...

— אויב אזוי — האט חושי געזאגט דארף מען איהר גלייך שיקען אין עין רוגל צו דיינע זיהן, מען טאר קיין רגע נישט פערליערען.

צדוק איז געקומען אהיים און האט צוגערופען זיין דינסט און איהר איבערגעגעבן אלעם וואס חושי האט געזאגט...

— געבענשט זאל זיין חושי! — האט זי אויסגערופען מיט צופריעדענהייט. יעצט אז ער איז אבשלום'ס הויפט ראטגעבער, איז דא א האפנונג אז אונזער ליעבער קעניג וועט געראטעוועט ווערען פון די הענט פון זיין אונווירדיגען זוהן...

די דינסט האט גלייך גענומען א קרוג אויף איהר שולטער און איז ארויס הינטערן שטאדט צו שעפען וואסער. ווען זי איז צוגעקומען צו דעם קוואל עין רוגל, האט זי בעמערקט אחימעץ און יהונתן, זי האט צו זיי א וואונק געטהאן און זיי האבען זיך פערבארגען צווישען די בוימער. ווען די דינסט האט זיך ארומגעקוקט און געזעהן אז קיינער איז נישטא, איז זי צו זיי צוגעגאנגען און געזאגט:

איהר מוזט שנעל לויפען צו דוד'ן, ער געפינט זיך נעבען דער שטאדט יריחו נישט ווייט פון ירדן, און גיעט איהם איבער די גאנצע לאגע, און זאגט איהם אז חושי דער ארכי, האט געראטען אז דער קעניג מיט זיינע מענשען זאלען גלייך אריבער דעם ירדן... ווייל אויב ער וועט פאלגען אחיתפל'ס עצה וועט די סכנה זיין גרויס...

די דינסט האט אנגעפילט איהר קרוג מיט וואסער און זי האט זיך צוריקגעקעהרט אין ירושלים.

אחימעץ און יהונתן האבען זיך געלאזט שנעל לויפען אין דער ריכטונג פון בחורים... גלייך האבען זיי בעמערקט אז איינער פון אבשלום'ס יונגען קוקט זיי נאך... זיי האבען אויך געזעהן אז דער זעלבער יונג האט זיך פערקערעוועט נאך ירושלים...

— דער יונג האט אונז בעמערקט, און דאס לויפט ער אנזאגען אבשלום'ן אויף אונז — האט אחימעץ געזאגט צו יהונתן.

— לאמיר לויפען וואס שנעלער! — האט יהונתן זיך אפגערופען ווייל זיי וועלען נאך אונז דעריאגען — דאן האבען מיר אונזערע לעבענס פערשפיעלט.

— נישט פאר אונזערע לעבענס בין איך בעקימערט! — האט איהם אחימעץ געענטפערט — נאר ווען זיי כאפען אונז, דאן וועלען די לעבענס פון דוד'ן און זיינע מענשען זיין אין גרעסטען געפאהר...

— אויב אזוי לאמיר לויפען שנעל מיט אלע אונזערע כוחות צו דעם לאגער פון דוד'ן און איהם אנזאגען וועגען דעם דראהענדען געפאהר — האט יהונתן געזאגט.

— אבשלום'ס קנעכט וועלען אונז זיכער דעריאגען! — האט אחימעץ גע־

דאס האט ער ארויסגעשיקט זיינע שפיאנען אויסצוגעפינען וואו מיר זיינען, כדי נאכהער אונז צו בעפאלען!

זייט געגרייט! — האט יואב אויסגערופען און אלע מענשען האבען זיך שנעל א הויב געטהאן און צושראקענע זיך ארומגעקוקט און געווארט אויף א ווייטערען בעפעהל.

עטליכע בעוואפענטע וועכטער זיינען ענטקעגען געלאפען די צוויי יונגע לייט און זיי געכאפט...

— ברייננגט אונז שנעלער צום קעניג! האבען אחימעץ און יהונתן אויס־גערופען.

— מיר וועלען אייך שוין ברענגען! — האט איינער פון די וועכטער גע־זאגט — איהר וועט זיך שוין פון אונזערע הענט נישט אויסדרעהען.

די וועכטער האבען אהימעץ'ן און יהונתן גלייך געבונדען די הענט און פיס מיט זייערע גארטלען און זיי גענומען שלעפען אין לאגער...

— מיר האבען זיי געכאפט! — האט א וועכטער אויסגערופען צו יואב'ן אבשלום'ס שפיאנען האבען מיר געפאנגען...

— בריינגט אונז צום קעניג! ברענגט אונז צום קעניג וואס שנעלער! — האבען די צוויי געבונדענע נישט אויפגעהערט צו שרייען...

דוד איז גלייך צוגעקומען צום פלאץ און ער האט אויסגערופען: "וואס האט פאסירט!"

— אבשלום האט געשיקט אהער צוויי שפיאנען! — האט זיך דער וועכ־טער פערנייגט — און מיר האבען זיי געכאפט און געבראכט פאר'ן קעניג...

דוד איז צוגעגאנגען צו זיי נעהענטער און פאר דער שיין פון דער לבנה האט ער זיי דערקענט:

— מאכט זיי פריי!! — האט דוד בעפוילען — זיי זיינען דאך אחימעץ און יהונתן, די זיהן פון צדוק און אביתר די כהנים!

די וועכטער האבען זיי גלייך אפגעבונדען און פערשעהמטערהייט ארונטער־געלאזען די קעפ...

— אונזער האר קעניג! — האבען זיך אחימעץ און יהונתן אפגערופען — חושי דער ארכי האט אונז צו דיר געשיקט!

— חושי מיין פריינד! — האט דוד א פרעהליכער אויסגערופען — דער־צעהלט מיר שנעלער וואס ער מאכט און וואס הערט זיך אין ירושלים.

אחימעץ האט איבערגעגעבען דוד'ן אלעס וואס חושי האט אנגעזאגט...

— געלויבט איז גאט! — האט דוד אויסגערופען מיט פרייד — יעצט אז חושי איז געווארען מיין זוהן'ס הויפט ראטגעבער, איז א סימן אז גאט וועט אונז נישט פערלאזען...

— דאך — האט יהונתן זיך אפגערופען — האט חושי אונז געהייסען ווארענען דעם קעניג דא נישט צו פארבלייבען אן איבריגע רגע, ווייל טאמער וועט אבשלום חרטה האבען און זיך פארט צוהערען צו אחיתופל'ן...

דוד האט גלייך געהייסען זיין געגרייט אריבערצוגעהן דעם ירדן...

— מיר וועלען מוזען מיט אייך מיטגעהן — האט אחימעץ געזאגט צו דוד'ן און צו יואב'ן — ווייל אבשלום האט זיך דערוואוסט אז מיר זיינען גע־

— וואס איז פאראן אין יענער גרוב — האט איינער פון די קנעכט א פרעג געטהאן די פרוי.

— דארטען טריקענט זיך די גערשטען — האט די פרוי געלאסען געענטפערט.

דער קנעכט איז צוגעגאנגען צום גרוב און האט זיך איינגעבויגען און אנ־גענומען א הויפען גערשטען... א היבשע ווײלע האבען זיי געזוכט אין הויף און ווען זיי האבען דארטען אויך נישט געפונען, האבען זיי ווידער אמאל געבעטען די פרוי זאל זיי אנווייזען אין וועלכער ריכטונג די צוויי יונגען זיינען אוועק.

די פרוי האט זיי אנגעוויזען און אבשלום׳ס קנעכט, זיינען אריבער דעם טייכעל מיט זייערע פערד און געזוכט אין דעם גאנצען געגענד און נישט געפונען. דער מאן און זיין פרוי האבען דורך׳ן פענסטער געקוקט און געווארט ביז וואנען אבשלום׳ס מענשען וועלען זיך אומקעהרען.

פארנאכט האבען זיי בעמערקט ווי זיי קעהרען זיך צוריק מיט ליידיגען. די פרוי האט אפגעווארט א קליינע ווײלע און ווען זיי האבען זיך ערוויטערט פון שטאדט, איז זי צוגעקומען צום גרוב און אוועקגענומען די גערשטען, אויפ־געהויבען דעם ליילעך און זיך צו זיי אפגערופען!

— געלויבט איז גאט, איהר זייט געראטעט! די סכנה איז פאריבער, יעצט איז טונקעל קיינער וועט אייך נישט בעמערקען, לויפט שנעל אריבער צו דוד׳ן.

זי האט מיטגענומען עטוואס שפייז, און אחימעץ און יהונתן האבען זיך שנעל געלאזט צו דער ריכטונג פון יריחו.

שפעט אין דער נאכט זיינען זיי אנגעקומען אין דעם לאגער פון דוד׳ן.

מיט גרויס אומגעדולד האבען דוד און יואב געווארט צו הערען עפעס נייעס פון ירושלים... איינינגע טעג זיינען אריבער, נאכדעם ווי שמעי דער זוהן פון גרה, האט דוד׳ן אזוי שטארק בעליידיגט און געזידעלט... דוד האט זיך געפיהלט נאך מעהר דערשלאגען און מוטהלאז, ער ווייס אז וואס א טאג ווייטער, ווערט אבשלום׳ס ארמעע שטארקער און זיין מלוכה פעסטער... ער אבער און זיינע מענ־שען ווערען וואס ווייטער אויסגעמאטערט און אפגעשוואכט, פון נישט דערעסען און נישט דערשלאפען... אלעמענס נערוועז זיינען אנגעשטרענגט... אלע ווייסען אז אבשלום קלייבט זיך זיי צו אטאקירען און דאס ער האט צונויפגעזאמעלט א גרויסע ארמיי... ביינאכט ווערט נאך די לאגע מעהר פארשארפט... כאטש די וועכטער שטעהען אויפ׳ן וואך און קוקען ארום מיט אפענע אויגען פון אלע זייט־טען, קען דאך קיינער ניט רוהיג שלאפען... מען האט מורא צוצומאכען אן אויג.

אין זיין צונויפגעשטעלטען געצעלט זיצט דוד אויף א קלאץ און איז מתפלל צו גאט... אין א צווייטען געצעלט געפינען זיך זיינע פרויען און קינדער... זיי שושקען זיך... שטילע זיפצען דערטראגען זיך צו זיינע אויערען.. עס איז שוין אין מיטען נאכט... אלעם ארום ווערט איינגעשטילט... צייטענווייז דערהערט זיך א הוסט אדער א נאס און באלד ווערט ווייטער שטיל...

פלוצלונג ווערט א טומעל און א גערודער. דער גאנצער לאגער שטעלט זיך אויף... מען כאפט זיך צו די געוועהר...

— צוויי פרעמדע מענשען לויפען אין דער ריכטונג פון אונזער לאגער... — האט איין וועכטער אויסגערופען — אבשלום׳ס ארמעע מוז זעהר נאהענט זיין...

זאלען קומען און איבערגעבען דוד'ן און זיינע מענשען אלעס וואס עס פאסירט אין ירושלים, וועט דאס זיי נאך מעהר אנשרעקען און אפשוואכען און ענטמוטיגען זיי... דו האסט געוואונען דעם צוטרויען פון גאנצען פאלק דורך דיין גוטהערציגקייט און דורך דיין ליעבע פאר גערעכטיגקייט, און ביז וואנען אלע דיינע שונאים וועלען פערניכטעט ווערען, דארפסטו אנהאלטען דיין גוטען נאמען... דו דארפסט אויך וויסען זיין אז די צוויי כהנים זיינען שטארק בעליעבט און געאכטעט ביים פאלק, און אז דו האסט זיי יעצט פערשפארט אין געפענגניס איידער דו האסט געקענט פעסטשטעלען זייער שולד, וועט זיך דאס דען נישט אפרופען שלעכט אויף דיין נאמען?... דעריבער איז מיין עצה דו זאלסט זיי גלייך בעפרייען פון געפענגניס, איידער די נייעס פון זייער ארעסט וועט זיך פערשפרייטען צווישען פאלק... זאלען אלע זעהן אז דו ביזט א קעניג פון גערעכטיגקייט און דו טהוסט חסד מיט יעדען איינעם...

— דו ביזט גערעכט, חושי! — האט אבשלום איהם געענטפערט, — איך זעה יעצט איין; דאס איך האב געטהאן אז איבערגעאיילטען שריט — אבער געלויבט איז גאט — אז ער האט מיר איינגעגעבען א געדאנק צו מאכען דיר פאר מיין הויפט ראטגעבער... דו ביזט צו מיר ווי א פאטער... דו זוכסט נור מיין טובה... איך וויים אז מיט דיר ביי מיין זייט, וועל איך געהן אויף'ן ריכטיגען וועג... איך האב בעת מעשה נישט געקלערט וועגען דעם אז עס קען מיר שאדען, אבער דו מיט דיין קלוגשאפט קענסטו זעהן א סך ווייטער פון מיר... אויב די כהנים זיינען שולדיג אין פערראט וועלען זיי זיך שוין פון מיינע הענט נישט ארויסדרעהען... יע, איך וועל דיר פאלגען און איך וועל זיי הייסען גלייך בעפרייען.

אין א ווייל'ע ארום זיינען צדוק און אביתר בעפרייט געווארען פון געפענגניס און זיי זיינען געגאנגען אהיים מיט פרעהליכע געמיטהער און מיט גרויסע האפענונג אז זייער בעליעבטער קעניג, דוד, וועט נאך צוריק קריגען זיין טראהן און הערשען איבער גאנץ ישראל ווי פריהער...

ווען אחיתפל האט זיך דערוואוסט אז אבשלום האט צוריקגעווארפען זיין עצה און אנגענומען די עצה פון חושי דעם ארכי, איז ער געווארען אויפגערעגט פון כעס... זיין בלוט האט אין איהם געקאכט: אט אזוי בעצאהלט איהם אבשלום פאר אלעס וואס ער האט פאר איהם געטהאן... ער איז גלייך אוועק צו אבשלום'ן און קוים איינהאלטענדיג זיין כעס האט ער זיך צו איהם אפגערופען:

— אזוי טוסטו צו דעם וועלכער האט מעגליך געמאכט פאר דיר צו ווערען קעניג אנשטאט דיין פאטער!...

— אבער איך זעה דאך אז חושי'ס ראטה איז פארט א בעסערער פון דיינעם — האט אבשלום אויסגערופען — נישט נאר געפעלט מיר זיין עצה בעסער ווי דיינע, אבער אויך אלע מיינע פריינד און די זקנים גלויבען אז איך זאל אננעהמען חושי'ס עצה אנשטאט דיינע.

— און פארוואס זיינען מיינע עצות געווען גוט פאר דיר, איידער חושי איז צו דיר געקומען?! — האט אחיתפל געזאגט צו איהם מיט ביטערקייט — דו ווייסט גאנץ גוט אז נאר מיר האסטו צו פערדאנקען פאר די קרוין וואס דו

לאפּן צו אייך אין לאגער, און ער האט געשיקט מענשען אונז נאכצויאגנען.
דוד און דאס גאנצע פאלק האבען זיך אוועקגעלאזען געהן צום ירדן און פארטאג, ווי נאר עס האט גענומען ליכטיג ווערען זיינען שוין אלע אריבערגע־גאנגען דעם ירדן...
מיט די ווייטיגע נייעס וואס אחימעץ און יהונתן האבען זיי געבראכט, האט זיך ביי אלעמען פערשטארקט די האפענונג אז גאט פיהרט זיי אויף'ן ריכ־טיגען וועג...
— אַ, גאט, צושטער די עצה פון אחיתפל'ן! — האט דוד נאך אמאל מתפלל געווען — און שטארק די הענט פון מיין פריינד חושי!...

אבשלום'ס שלוחים האבען זיך צוריקגעקעהרט אין ירושלים מיט ליידיגע, און ווען זיי זיינען געקומען און דערצעהלט אבשלום'ן אז אחימעץ און יהונתן זיינען פערשוואונדען געווארען און זיי האבען נישט איבערגעלאזען פון זיך קיין שפור, האט אבשלום גלייך געשיקט רופען ביידע כהנים, צדוק און אביתר און זיי גענומען אויספרעגען, וואוהין זיינען דאס זייערע זיהן געלאפען.
— מיין האר קעניג! — האט צדוק זיך פערנייגט שוין אייניגע טעג ווי מיין זוהן איז אוועק פון מיין הויז און איך האב פון איהם נישט געהערט... און יעצט אז איך האב זיך דערוואוסט דאס ער איז געזעהן געווארען מיט אביתר'ס זוהן האב איך זיך בערוהיגט.
— דו האסט זיך בערוהיגט! — האט אבשלום אויסגערופען אבער איך בין בעאומרוהיגט געווארען... וואס האבען זיי געהאט צו לויפען אין דער ריכ־טונג וואו מיין פאטער איז מיט זיין מחנה... זיי זיינען איהם זיכער געגאנגען אנזאגען וועגען מיין לאגע... איך וועל אייך ביידע פערהאלטען אין געפענגנים ביז וואנען אייערע זיהן וועלען זיך צוריקקעהרען!...
אבשלום האט גלייך בעפוילען און זיינע לייבוועכטער האבען אוועקגעפיהרט צדוק'ן און אביתר'ן אין געפענגנים וואס איז געווען אין דעם הויף פון פאלאץ.
די גאנצע צייט ווען אבשלום האט גענומען די צוויי כהנים אויפ'ן פארהער וועגען זייערע זיהן איז חושי געזעסען ביי דער רעכטער האנט פון קעניג און האט געשוויגען... ווען זיינע בליקען האבען זיך בעגעגענט מיט די בליקען פון צדוק'ן און אביתר'ן האט ער צו זיי א וואונק געטהאן אז זיי האבען זיך נישט וואס צו שרעקען.
ווי נאר מען האט זיי ביידען אוועקגעפיהרט אין געפענגנים האט חושי זיך אפּגערופען צו אבשלום'ן:
— מיין האר קעניג, דיין מלוכה ווערט שטארקער און פעסטער פון טאג צו טאג... דאס פאלק ליעבט און עהרט דיך... און דו מוזט זעהן ביי יעצטיגער צייט צו געווינען וואס מעהר ליעבשאפט און צוטרויען פון פאלק. דאריבער גלויב איך אז דו האסט געהאנדעלט צו האסטיג געגען די צוויי כהנים... איך, פערזענליך גלויב נישט דאס אחימעץ און יהונתן זיינען אוועק צו דוד'ן... זיי זיינען יונגע קינדער, און מסתמא האט זיך זיי פארוואלט צו טרייבען עטוואס שפאס... און אפילו מיר זאלען אננעהמען דאס זיי זיינען אוועק צו דוד'ן... וואס קען דאס אונז שאדען?... אונזער ארמעע ווערט גרעסער מיט יעדען טאג און ווען זיי

געטהאן — חושי איז געווארען מיין הויפט ראטהגעבער אנשטאט דיר, און דו דארפסט איהם עהרען!...

אחיתפל'ן האט גלייך אנגעהויבען צו שווינדלען אין די אויגען ווען ער האט דערהערט אבשלום'ס לעצטע ווערטער... יעצט זעהט ער איז שוין אלעס פער־פאלען... א טרויעריגער יאוש האט איהם ארומגענומען און איז מיט וואקלענדע פיס נעגאנגען צו זיך אהיים...

אחיתפל האט גלייך געשיקט רופען זיין זוהן אליעם, בת שבע'ס פאטער, וועלכער איז געווען זעהר צובראכען און דערשלאגען פון דעם דאס זיין אייגענער פאטער האט געבראכט אזא גרויסען אומגליק אויף זיין טאכטער...

אליעם האט נישט געוואלט געהן צו אחיתופל'ן, ווייל כאטש ער איז געווען זיין פאטער, האט ער איהם נישט געקענט מוחל זיין פאר די צרות וואס ער האט איהם פערשאפט... צוליעב איהם דארף יעצט בת שבע און זיין אייניקעל שלמה זיין פערוואגעלט... און דער טויט דראהט זיי יעדער רגע...

ווען אחיתפל האט געזעהן אז זיין זוהן אליעם וויל צו איהם נישט קומען, האט ער אנגעזאטעלט זיין אייזעל און מיט זיינע לעצטע כוחות אוועקגעריטען צו איהם אין הויז...

— מיין זוהן — האט זיך אחיתפל אפגערופען צו אליעם'ן — זיי מיר מוחל, איך האב שטארק געזינדיגט נעגען דיר און געגען מיין אייניקעל בת שבע... איך האב א גרויסען טעות געמאכט... איך האב יעצט שטארק חרטה אויף דעם, אבער דו דארפסט נישט מורא האבען: קיין שלעכטס ועט נישט געטהאן ווערען נישט צו בת שבע'ן און נישט צום קעניג דוד'ן... אבשלום וועט דורכפאלען, און דוד וועט ווידער רעגירען ווי פריהער... אבער דאן וועל איך שוין מעהר נישט זיין צווישען די לעבעדיגע... דו מיין זוהן גיעב איבער מיינע לעצטע ווערטער צו דוד'ן און זאג איהם ווי שטארק מיין חרטה איז געווען... איך לאז איבער מיין גאנצען פערמעגען, מיינע פעלדער, גאלד און זילבער און מיינע קנעכט און דיענסטען דו זאלסט עס צוטהיילען אויף גלייכע חלקים פאר דיר און מיינע איבעריגע קינדער.

— פאטער! וואס רעדסטו? — איז אליעם אויפגעשפרונגען פון זיין פלאץ, — דו פיהלסט נישט גוט... אט וועל איך גלייך געהן ברייננגען א רופא.

— ניין, מיין זוהן, דער קבר וועט זיין מיין איינציגע רפואה...

— אה, פאטער, דו ביזט נישט געזונט, איך בעט דיר בערוהיג דיך ביז איך וועל ברייננגען דעם רופא.

אליעם איז שנעל ארויס פון הויז און געגאנגען רופען א רופא פאר זיין פאטער.

ווי נאר אליעם איז אוועק, האט זיך אחיתפל געזעצט אויף זיין אייזעל און אוועקגעריטען צו זיך אהיים...

אין א קורצער ווײלע שפעטער ווען אליעם איז אנגעקומען מיט'ן רופא האט ער שוין זיין פאטער נישט געטראפען אין הויז. ער האט שנעל אנגע־זאטעלט זיינע אייזלען און מיט דעם רופא אוועקגעריטען צו די הויז פון אחיתפל'ן.

ווען זיי האבען געעפענט די טיהר האבען זיי געפונען אחיתפל'ן הענגענדיג

טראָגסט יעצט אויף דיין קאָפּ... און יעצט ווען דו וועסט זיך צו מיר נישט צו־הערן וועסטו נישט נאָר פאַרלירען דיין קרוין, אָבער אויך דיין קאָפּ!
אחיתופל׳ס לעצטע ווערטער האָבען אבשלום׳ן אויפגערעגט.
— דו גלויבסט אַז איך האָב געקראַגען די מלוכה נאָר צוליעב דיינע קלוגע עצות — האָט אבשלום אויסגערופען מיט פאַרביטערונג — ניין, דו מאַכסט אַ טעות... דאָס פאָלק האָט מיר ליעב... איך ווייס ווי זיך צו בעגעהן מיט זיי... אַלע ליעבען און אַכטען מיין פּערזענליכקייט. און דו דיינקסט אַז איך האָב דיר אַלעם צו פאַרדאַנקען!..
— איך ווייס אָבער איין זאַך! — האָט אחיתופל אויסגערופען ווען דו וועסט נישט אַננעמען מיין עצה וועסטו נאָכהער חרטה האָבען...
— אָבער איך וועל קיינמאָל נישט חרטה האָבען ווען איך וועל זיך צוהערען צו חושי׳ס ראָטה! — האָט איהם אבשלום געענטפערט — דו אַליין ווייסט אויך אַז חושי׳ס עצה איז אַ בעסערע פאַר דיינע, אָבער דו ווילסט עס נישט צוגעבען... דאָס צייגט מיר אַז דו ביזט אויסען בלויז דיין אייגענעם כבוד, און דיר קימערט נישט, וואָס איך וועל דערפון ליידען...
— דו זאָלסט אַזוי ריידען צו מיר! — האָט אחיתפל אויסגעשריען מיט פאַרביטערונג — ווער האָט דיר געזאָלבט פאַר אַ קעניג איבער נישט איך? האָב איך דען מיין לעבען פאַר דיר נישט אין סכנה געשטעלט?... ווען דיין אויפ־שטאַנד וואָלט געוועזען אַ דורכפאַל, וואָלט איך דען מיין לעבען נישט פאַרלאָרען? און יעצט בעצאָהלסטו מיר אַזוי פאַר אַלע מיינע טובות וואָס איך האָב מיט דיר געטהאָן!
— דו האָסט מיר קיינע טובות נישט געטהאָן! — האָט אבשלום אויסגערו־פען — אָהן דיר וואָלט איך אויך אַלעם דערגרייכט... איך חיים אַז דו האָסט גע־זוכט אַרויפצוווינגען אויף מיר דיין מאַכט... דו ווילסט ווערען דער הערשער אי־בער אַלע שבטים, און איך זאָל זיין קעניג בלויז אין נאָמען... דו ווילסט זיין צו מיר ווי אבנר איז געוועזען צו איש בושת׳ן... אָבער ניין, איך בין נישט אַזאַ שוואַכלינג ווי איש בושת...
— אָבער מיין האַר — איז אחיתפל געוואָרען עטוואָס דערשראָקען — ווער האָט עס דיר אַזוי אַנגערעדט אויף מיר? געוויס איז עס דער אַלטער פוקס, חושי!
— ניין נישט ער האָט מיר וועגען דעם געזאָגט — אָבער איך האָב עס אַליין געדרונגען פון דיין לעצטער עצה וואָס דו האָסט מיר געגעבען... דו ראַטסט מיר, דאָס אַז דו און מיין שר צבא עמשא זאָלען אויסקלייבען צוועלף טויזענד מאַן און איהר וועט געהן מלחמה האַלטען מיט דוד׳ן... און איך זאָל בלייבען זיצען אין ירושלים... נו, איז דאָס נישט זעלבסטפאַרשטענדליך וואָס דיינע כוונות זיינען... דו וועסט ווערען דער העלד, און איך וועל בלויז טראָגען די קרוין!...
— אָה, ווי פאַלש דו האָסט מיר פאַרשטאַנען! — האָט אחיתפל געזאָגט — איך האָב געמיינט אַז עס איז גלייכער פאַר דיר צו פאַרבלייבען אין ירושלים, ווייל דאַן וואָלסטו צוגעצויגען וואָס מעהר סאָלדאַטען פאַר דיינע אַרמעען... ניין, דו קענסט מיר נישט פאַרלייקענען, ־ער פאַלשער חושי, דער בעטריגער האָט עס דיר איינגערעדט!
— דו טאַרסט אַזוי נישט ריידען וועגען חושי׳ן! — האָט אבשלום אַ געשריי

מספרי

אין איינציגע טעג ארום האט דוד׳ס ארמעע דערגרייכט די צאהל פון צעהן טויזענד מאן.

דוד האט איינגעטיילט זיינע מענשען אין דריי טייל: איין דריטעל האט ער איבערגעגעבען אין יואב׳ס הענט. און איין דריטעל אין די הענט פון אבישי, יואב׳ס ברודער און איין דריטעל — צו אתי דעם גתי.

אבשלום האט פערזאמעלט א גרויסע ארמעע און ער, צוזאמען מיט עמשא דעם זוהן פון יתר, האט אנגעפיהרט די מחנות נעגען דוד׳ן. זיי זיינען אריבער דעם ירדן און האבען געלאגערט אין דעם ״וואלד פון אפרים״ וואס איז געווען נישט ווייט פון מחנים.

אבשלום האט איבערגעלאזען חושי דעם ארכי אין ירושלים, ער זאל אכטונג געבען אויף דער מלוכה, און זאל זעהן צו שיקען פערשטארקונג צום שלאכטפעלד, ווען עס וועט נויטיג זיין...

אבשלום אליין האט געריטען אויף א מויל־אייזעל, מיט זיין בלויזען שווערד אין האנט צו ערמוטהיגען זיינע סאלדאטען צום קאמף.

— צעהן טויזענד שטיקער זילבער וועל איך געבען צו יענעם וועלכער וועט מיר ברייננען דעם קאפ פון מיין פאטער!... האט אבשלום אויסגערופען — יענער וועט אויך קריגען מיין שוועסטער תמר פאר א פרוי!...

דער קאמפף האט זיך אנגעפאנגען מיט א הילכיגען געשריי און שאלען: ״לאנג לעבען זאל אונזער קעניג אבשלום״ — האבען זיך זיינע סאלדאטען גע־ווארפען אין קאמף.

דוד האט אנגעזאגט זיינע מחנות איידער זיי זיינען ארויס אין קאמף צו זיין זעהר פארזיכטיג מיט אבשלום׳ן.

— אויב גאט וועט איהם איבערגעבען אין אייערע הענט, זאלט איהר איהם נישט טויטען. איך בעט אייך נאך אמאל איהר זאלט אויף איהם רחמנות האבען און נישט טויטען. זיין דורכפאל, דאס אליין וועט זיין די גרעסטע שטראף פאר איהם...

יואב און זיין אפטהיילונג, זיינען געווען די ערשטע צו בעגעגענען די מחנות פון אבשלום... א שרעקליכער קאמף האט זיך צופלאקערט. דער העלדישער יואב מיט זיינע גבורים האבען געקעמפפט מיט פערביטערונג געגען די מחנות פון אבשלום. און אין דעם ערשטען טאג פון קאמפף האבען זיי פארניכטעט די ערש־טע אפטהיילונג פון עמשא׳ס ארמעע. אויף מארגען האט זיך דער קאמפף בע־נייט, און גלייך אין אנפאנג פון שלאכט, האבען פיעלע סאלדאטען פון אבשלום׳ס לאגער, זעהענדיג דעם גרויסען פערלוסט וואס זיי האבען ערליטען, פערלארען זייער מוטה און גענומען אנטלויפען טיעפער אין וואלד...

אין וואלד זיינען געווען גרויסע זומפען און פיעלע פון זיי זיינען אריינגע־פאלען אין די זומפען, אנדערע זיינען צוריסען געווארען פון די ווילדע חיות פון וואלד, דאס האט נאך די מהומה פערגרעסערט צווישען אבשלום׳ס מענשען, און אויף דעם צווייטען טאג איז זייער מפלה געווען נאך א גרעסערע... די סאל־

פון באלקען פון הויז מיט א שטריק אויף זיין האלז. זיין פּנים איז געווען ווייס און זיין קערפּער קאלט.

אבשלום׳ס טויט

זיעבען אונדרייסיגטער קאפּיטעל

נאכדעם ווי דוד און זיין ארמעע זיינען אריבערגעגאנגען דעם ירדן, זיינען זיי אנגעקומען אין מחנים און דארטען האבען זיי געלאגערט.

באלד זיינען צו דוד׳ן געקומען פיעלע מענשען פון די ארומיגע שטעדט, און האבען מיטגעבראכט עסענווארג און נויטיגע זאכען פאר זייער בעליעבטען קעניג און זיינע מענשען. צווישען זיי איז געווען דוד׳ס בעסטער פריינד ברזילי פון גלעד פון אביגיל׳ס משפחה. זעהר רייך איז ברזילי יעצט געווען, ער האט פערמאגט פיעלע פעלדער אין גלעד, און אהן א צאהל זיינען געווען זיינע שאף און רינדער.

גלייך ווי ער האט דערהערט אז דוד איז אריבער דעם ירדן אנטלויפענדיג פון זיין זוהן אבשלום. האט ער בעפוילען זיינע קנעכט אנצולאדען זיינע אייזלען און קעמלען מיט תבואה און מיטנעהמען הונדערטע בהמות און אלעם אוועקפיהרען צו דוד׳ן אין מחנים...

דוד האט זיך שטארק דערפרעהט מיט ברזילי׳ן און האט איהם הערצליך געדאנקט פאר זיין גרויסע מתנה; וואס וועט איהם יעצט זעהר צוניץ קומען...

— מיין זוהן, כמהם, וועט באלד אנקומען מיט עטליכע הונדערט מענשען פון אונזער שטאדט רוגלים — האט איהם ברזילי געזאגט — דאס פאלק פון דעם לאנד גלעד איז געבליבען געטריי צו דיר, מיין האר קעניג, און איך בין זיכער אז אין א קורצע צייט וועט דיין ארמעע זיין פערגרעסערט צעהן מאל...

— ווי אזוי קען איך דיר דאנקען פאר דיין חסד, מיין געטרייער פריינד — איז דוד געריהרט געווארען ביז טרעהרען — אמת׳ע פריינדשאפט ציינט זיך אממעהרסטען ארוים אין א צייט פון נויט...

— גאט וועט מיין קעניג בעשיצען פון אן אומגליק. — האט ברזילי געזאגט — דאס פאלק וועט זיך בעזינען און אלע וועלען זיך צוריקקעהרען צו דיר.

— גרויס געווען איז דער אומגליק, אז דער אויפשטאנד געגען מיר קומט פון מיין אייגענעם זוהן — האט דוד געזאגט — און אפילו ווען אלעס זאל צוריק ווערען ווי פריהער וועט זיך דען מיין וואונד אזוי שנעל פערהיילען? וועט מיר מיין הארץ נישט בלוטיגען ווען עפּעס זאל מיט איהם פּאסירען?...

— ניין, מיין האר, אבשלום איז נישט ווערטה אז דער קעניג זאל וועגען איהם זארגען — האט ברזילי זיך אפגערופען — און ווי גרויס זיין שטראף זאל נישט זיין, וועט זי נאך אלץ צו קליין זיין פאר איהם!.

— זאג דאס נישט מיין פריינד — האט דוד א זיפץ געטהאן — איך האב איינינע פון מיינע קינדער פערלארען און מיט דעם טויט פון יעדען פון זיי איז א שטיק לעבען פון מיר אפגעשטארבען...

כמהם ברזילי׳ס זוהן איז דערווייל אנגעקימען און מיט איהם עטליכע הונדערט מאן פון רוגלים און פון אנדערע שטעדט פון דעם לאנד גלעד...

שפיזן... נאכהער האבן זיי איהם ארייננעווארפען אין א גרוב און האבן אוועקגעשטעלט איבער איהם א קופע שטיינער.

יואב האט גלייך גענומען בלאזען מיט'ן שופר, און האט געגעבען א צייכען אפצושטעלען די מלחמה.

אבישי און אתי האבען גלייך אבגעהאלטען דאס פאלק פון נאכצויאגען די אנטלויפענדע ארמעען פון אבשלום'ן.

דוד'ס גבורים האבען זיך גענומען פערזאמלען ארום יואב'ן צו הערען די נייעס וועגען אבשלום'ס טויט.

— איך וועל לויפען אנזאגען דעם קעניג די פרעהליכע בשורה! — האט זיך אחימעץ, דער זוהן פון צדוק, אפגערופען צו יואב'ן — איך וועל איהם זאגען אז גאט האט זיך שוין אפגערעכענט מיט זיינע שונאים.

— נישט דו, מיין קינד, ביזט דער מענש אנצוזאגען דעם קעניג אזא בשורה, — האט זיך יואב צו איהם אפגערופען, — א גוטער מענש ווי דו דארף בלויז אנזאגען גוטע און פרעהליכע בשורות... ווען דו וועסט האבען א בעסערע בשורה וועסטו אנזאגען דעם קעניג, אבער נישט די בשורה אז זיין זוהן איז געשטארבען.

— דו געה און זאג אן דעם קעניג וואס דו האסט געזעהן, — האט זיך יואב געווענדעט צום כושי (ניגער) וועלכער איז נעבען איהם געשטאנען.

— איך געה, מיין האר! — האט זיך דער כושי פארנייגט, און איז געלאפען אנזאגען דוד'ן.

— דאך וועל איך אויך לויפען אנזאגען דעם קעניג, — האט אחימעץ זיך אפגערופען נאך אמאל צו יואב'ן.

— איך וועל דיר נישט ראטהען דאס צו טהאן, אחימעץ, פאר אזא בשורה קענסטו נישט ערווארטען קיין דאנק פון דעם קעניג.

— זאל זיין וואס עס איז, איך מוז לויפען!

— אויב דו ביזט אזוי איינגעשפארט, — האט יואב צו איהם געזאגט, — מו לויף.

ווי פייל אויסען בויגען איז אחימעץ געלאפען, און האט מיט זיין פלינקייט אריבערגעיאגט דעם כושי...

* * *

דוד איז געזעסען אין טויער פון דער שטאדט מחנים. ער האט ריזען מאל נישט געוואלט נעהמען קיין אנטייל אין דער מלחמה... ער האט נישט געוואלט קעמפפען געגען זיין אייגענעם זוהן... ער איז דאריבער געבליבען מיט עטליכע פון זיינע דיענער אין טויער פון שטאדט און געווארט אויף נייעס.

איבער'ן טויער איז געווען א טורעם, און א וועכטער איז דארטען געשטאנען און נאכגעקוקט אויב אימיצער קומט אן פון ווייטען.

דוד האט יעדער רגע ארויפגעקוקט צום וועכטער אויסצוגעפינען אויב אימיצער קומט אן.

— מיין האר קעניג! — האט דער וועכטער ארונטערגעשריען פון טורעם — איך זעה א מאן לויפענדיג אהער!

דאטען האבען ביסלעכווייז גענומען פארלירען זייער קאמפף־לוסט, און האבען גענומען צוריקטרעטען. יואב, אבישי און אתי האבען זיי גענומען נאכיאגען... מיט אלע זיינע קרעפטען האט אבשלום געזוכט צו בערוהיגען זיינע צושראקענע סאלדאטען, ער האט אויך בעפעהלען די ארמעע וואס איז געווען פון הינטען צו קומען צו זייער הילף, און ער אליין איז געגאנגען פאראוים צו געבען מעהר מוטה זיינע סאלדאטען... אבער אויפ'ן דריטען טאג איז זייער נידערלאגע געווען ענדגילטיג. — די מחנות זיינען צולאפען אין אומארדנונג...

אבשלום אליין דערזעהענדיג ווי זיינע ארמעען צופאלען, האט גענומען שנעל טרייבען זיין מויל אייזעל דורך דעם געדיכטען וואלד... מיט גרוים אימפעט און שרעק האט דער מויל עזעל גענומען לויפען און שפרינגען... און ווען ער איז פארבייגעפלויגען א בוים מיט געדיכטע צווייגען, האבען זיך די לאנגע געקרייזעלטע האר פון אבשלום'ן איינגעפלאכטען צווישען די צווייגען און ער איז געבליבען הענגען אויף זיינע האר אין דער לופטען... און דער מויל אייזעל וואס איז געווען אונטער איהם איז אנטלאפען...

איינער פון יואב'ס גבורים האט פון ווייטען דערזעהן ווי אבשלום הענגט אויף דעם בוים... ער איז שנעל געלאפען אנזאגען יואב'ן וועגען דעם.

— מיין האר! — האט ער אויסגערופען — איך האב געזעהן אבשלום הענגענדיג אויף א בוים, איינגעפלאכטען צווישען די צווייגען מיט זיינע געדיכטע האר...

— איז ער געווען נאך לעבעדיג? — האט איהם יואב געפרעגט.

— יא, מיין האר! איך האב געזעהן ווי ער האט זיך געזוכט צו בעפרייען פון די צווייגען.

— און אז דו האסט איהם געזעהען הענגענדיג א לעבעדיגען פאר וואס האסטו איהם נישט געטויטעט? איך וואלט דאך דיר דערפאר בעלוינט מיט צעהן שטיקער זילבער און א גארטעל פון אויסצייכנונג...

— און ווען דו וואלסט מיר געגעבען טויזענד שטיקער זילבער וואלט איך דאס אויך נישט געטהאן, ווייל איך האב אליין געהערט ווי דער קעניג האט פארזאגט צו זיין זעהר פארזיכטיג מיט אבשלום'ן.

— דער קעניג וועט קיינמאל נישט וויסען ווער עס האט איהם געטויטעט... געה און טויט איהם!

— אפילו ווען איך זאל יעצט פארלייקענען פאר'ן קעניג, וועט ער סוף כל סוף זיך דערוויסען ווער עס האט זיין זוהן געטויטעט... ניין, איך וועל מיין האנט נישט אויפהויבען אויף דעם קעניג'ס זוהן.

— איך וועל זיך ביי דיר לאנג נישט בעטען, — האט יואב אויסגערופען, — צייג מיר בלויז דעם פלאץ וואו אבשלום געפינט זיך.

דער מאן האט איהם געצייגט דעם פלאץ, און יואב האט מיט זיך מיטגענומען דריי קליינע שפיזען. ער איז צוגעגאנגען נאהענט צום בוים און האט דערזעהן אבשלום'ן הענגענדיג.

יואב האט די שפיזען ארייננגעשטאכען אין אבשלום'ס הארץ. באלד זיינען געקומען צולויפען יואב'ס צעהן יונגען, זיינע נושא כלים, און האבען ארונטערגעשלעפט אבשלום'ן פון בוים. ער איז געווען שטערבליך פערוואונדעט, אבער ער האט נאך געלעבט. און די יונגען האבען איהם געטויטעט מיט זייערע

געבליבען און געשטאנען מיט געבויגענע קעפ, פארשעהמטע און טרויעריגע אריינגעמארשירט אין שטאדט.

דוד האט פארדעקט זיין פנים און נישט אויפגעהערט צו וויינען און קלא־גען איבער זיין זוהן אבשלום.

יואב איז יעצט געבליבען אליין מיט דוד'ן... ער איז צו איהם צוגעגאנגען נאהענט און מיט אן איינגעהאלטענעם כעס זיך אפגערופען:

— דו האסט יעצט פארשעהמט און בעליידיגט דיינע מענשען וועלכע זיי־נען געגאנגען אפגעבען זייערע לעבענס פאר דיר... די, וועלכע האבען געראטע־וועט דיין לעבען און דעם לעבען פון דיינע פרויען און קינדער. ווילסטו פון זיך פארשטויסען... וואו וואלטען מיר יעצט אלע געווען ווען אבשלום וואלט גע־לעבט און ער וואלט זיין דער זיעגער?... ער וואלט דאך אונז אלעמען געטויטעט. ווי עס ווייזט אויס, מיין קעניג, וואלט דאס דיר מעהר צופרידענגעשטעלט, אז דו האסט ליעב דיינע שונאים און צו דיינע גוטע פריינד ווייזטו ארויס דיין פיינדשאפט... יעצט מיין האר, געה ארויס און רייד צום פאלק, אויב נישט, שווער איך ביי גאט, אז קיינער פון פאלק וועט מיט דיר נישט איבערבלייבען דיזע נאכט... און דאס וועט נאך זיין א גרעסערער אומגליק ווי אלעס וואס האט פאסירט מיט דיר זינט דיין יוגענד ביז היינטיגען טאג. געה, מיין קעניג, און דאנק דעם פאלק פאר זייער גלענצענדען זיעג איבער דיינע שונאים און טאר זיי נישט פיהלען ווי מענשען וועלכע האבען בעגאנגען א פארברעכען.

דוד האט זיך ארומגעזעהן אז יואב האט רעכט. דאס פאלק איז דאך געווים נישט שולדיג.

— גוט, איך קום באלד ארויס צום פאלק — האט ער זיך אפגערופען צו יואב'ן. און ער איז אריין אין הויז זיך ארומוואשען.

יואב האט צוזאמענגערופען זיינע מענשען און דוד איז ארויסגעקומען און ארויפצווינגענדיג א שמייכעל אויף זיין טרויעריגען פנים, האט ער אויסגערופען:

— איך וויל אייך בעדאנקען מיינע בראווע גבורים פאר אייער געטרייחייט און העלדישקייט וואס איהר האט ארויסגעוויזען אלע מאל און איבערהויפט יעצט, אין דער צייט פון מיין גרעסטען אומגליק. זאל גאט שטארקען אייערע הענט!

א הילכיגער געשריי און שאלען האט אויסגעבראכען אין לאגער:

— לאנג לעבען זאל אונזער בעליעבטער קעניג דוד!

מיט יעדער רגע האט זיך די פרייד ביים פאלק פארגרעסערט... די סאל־דאטען האבען גענומען טאנצען און זינגען פון פרייד.

ווען דאס פאלק האט זיך ביסלעכוויז איינגעשטילט און יעדער איז געגאנ־גען צו זיין לאגער, האט דוד געשיקט רופען אחימעץ'ן און יהונתן, און צו זיי געזאגט:

— געהט נאך ירושלים און זאגט צו צדוק'ן און אביתר'ן, אייערע פאטער'ס, און צו די איבריגע זקנים, אז דער קעניג דוד איז אלעמען מוחל... ער טראגט אויף קיינעם נישט קיין שנאה... און אויך צו עמשא, דעם זוהן פון יתר זאלט איהר איבערגעבען אין מיין נאמען: "ער איז דאך פון מיין משפחה, אויב איך האב איהם געהאט פארזעהן פריהער, איז דאס ווייל איך האב נישט געוואוסט אז ער בעזיצט מיליטערישע פעהיגקייטען צו פיהרען אן ארמעע, נישט נאר ביז

— אויב ער לויפט אליין איז א סימן אז ער קומט אונז אנזאגען א פרעה־ליכע בשורה, א בשורה פון זיעג... ווען מיינע ארמעען וואלטען געהאט א נידער־לאגע וואלטען מעהרערע געקומען צולויפען אהער...

— נאך זיין לויפען דערקען איך, אז דאס איז אחימעץ, דער זוהן פון צדוק, — האט דער וועכטער אויסגעשריען.

— יעצט בין איך זיכער, אז ער קומט מיט א גוטער בשורה... ווייל אזא גוטער מאן ווי ער וועט אויך ברייגגען א גוטע בשורה...

באלד איז אנגעקומען אחימעץ און האט זיך פארנייגט פאר'ן קעניג.

— געלויבט איז גאט וואס ער האט איבערגעגעבען דיינע שונאים אין דיינע הענט.

— איז פריעדען צו אבשלום'ן ? ! — האט דוד איהם געפרעגט מיט שרעק אין זיין פנים... — קיין שלעכטס איז צו איהם נישט געטהאן געווארען ? זאג מיר שנעלער, וואס מאכט אבשלום ?

— איך וויים נישט ! — האט אחימעץ געענטפערט, זעהענדיג ווי צו־שראקען און בעזארגט דער קעניג איז פאר זיין זוהן, — איך האב געזעהן די שמחה אין לאגער, און אלע מענשען האבען געשאלט און געיובעלט... און יואב האט געשיקט מיר און דעם כושי אנזאגען דעם האר קעניג פון דעם גרויסען נצחון.

— אט קומט דער כושי ! — האט דוד אויסגערופען, — אפשר וויים ער וואס האט פאסירט ?

דער כושי האט זיך פאר דעם קעניג פארנייגט און אויסגערופען :

— זאל דער האר קעניג אננעהמען מיין גוטע בשורה. גאט האט נקמה גענעהמען פון דעם קעניג'ס שונאים.

— איז פריעדען צו מיין קינד אבשלום ? ! — האט דוד איהם מיט גרויס אומגעדולד געפרעגט.

— אזא סוף זאלען האבען אלע דיינע שונאים, מיין האר קעניג...

— האט עפעס פאסירט מיט מיין זוהן אבשלום ? — האט איהם דוד גע־פרעגט מיט שרעק.

— ער איז טויט ! ! מיין האר יואב האט איהם דערשטאכען ! יא, ער האט זיין שטראף באקומען !

— מיין זוהן אבשלום איז טויט ! ! — האט דוד אויסגעשריען, ער האט געריסען קריעה און גענומען וויינען הויך אויפ'ן קול.

— אה, מיין ליעבער זוהן, אבשלום ! הלואי וואלט איך בעסער געווען טויט אנשטאט דיר, מיין זוהן אבשלום.

מיכל, בת שבע, חגית און אביגיל, דוד'ס פרויען, זיינען באלד צו איהם צוגעלאפען און געוואלט איהם טרייסטען. אבער ער האט זיך נישט געוואלט טרייסטען.

— מיין זוהן אבשלום איז טויט ! — האט ער ביטער געיאמערט, — אה, גאט, ווי שטארק דו שטראפסט מיר ! מיין זוהן אבשלום איז מעהר ניטא...

יואב, אבישי און אתי, און זייערע מחנות האבען זיך אומגעקעהרט מיט שאלען און מיט געשרייען פון פרייד... אבער באלד איז זייער שמחה פערוואנ־דעלט געווארען אין טרויער, ווען זיי האבען געהערט דעם יאמערליכען געוויין פון זייער קעניג, קלאגענדיג אויף דעם טויט פון אבשלום'ן... אלע זיינען שטיל

— מיר האבען גארנישט צו פארלירען! — האט שמעי זיך אפגערופען, און האט זיך געטרייסעלט און געציטערט פאר שרעק... — אויב מיר וועלען יעצט געהן און וויינען פאר איהם, וועט ער פיעלייכט רחמנות האבען אויף אונז און וועט אונז לאזען לעבען... אבער, אויב מיר וועלען נישט געהן יעצט, זיינען מיר אלע פארלארען...

— ווען מיר וואלטען דעם קעניג געבראכט דיין פוסטען און נארישען קאפ, וואלט ער אונז אפשר דאן מוחל געווען, — האט זיך איינער פון המון גע־ווארפען אויף שמעי'ן מיט זיינע פויסטען.

שמעי איז געשטאנען טויט בלאס און האט געציטערט ווי א בלאט...

— לאמיר מיטענהמען אונזערע קליינע קינדער! — האט שמעי קוים ארויסגערעדט, — פיעלייכט ווען דער קעניג וועט דערזעהען אונזערע אומ־שולדיגע קינדער, וועט ער צוליעב זיי אויך אויף אונז רחמנות האבען.

מיט געבויגענע קעפ, פול מיט חרטה און שרעק איז שמעי מיט זיינע טויזענט מענשען געגאנגען בעגעגנען דעם קעניג דוד. פיעלע פון זיי האבען מיט זיך גענומען זייערע קליינע קינדער, כדי צו ערוועקען רחמנות ביי דעם קעניג. זיי זיינען אריבער דעם ירדן און שמעי איז שנעל צוגעגאנגען צום קעניג און איז געפאלען צו זיינע פיס...

— מיין האר קעניג! — האט ער אויסגערופען מיט א געוויין — פערגיב מיר, איך האב געגען דיר געזינדיגט, איך ווייס אז איך בין נישט ווערטה די שטויב וואס איז אונטער דיינע פיס... פערעכען דאס מיר נישט פאר א זינד... איך האב דאן נישט געוואוסט וואס איך רייד...

— שטעה אויף שמעי! — האט דוד צו איהם געזאגט. איך וועל דיר קיין שלעכטעס נישט טהאן!

— זאל שמעי צוליעב זיינע פאלשע רייד נישט בעשטראפט ווערען מיט'ן טויט?! — האט אבישי, דער זוהן פון צרויה יואב'ס ברודער, אויסגערופען — ער האט געשאלטען דעם געזאלבטען פון גאט און ער האט דערפאר פערדיענט דעם טויט!

— מיין האר קעניג האב רחמנות אויף מיר און אויף מיין משפחה! — האט שמעי גענומען יאמערען, ווען ער האט דערהערט וואס אבישי האט געזאגט.

— וואס ווילט איהר האבען פון מיר, איהר קינדער פון צרויה! — האט דוד זיך אפגערופען צו אבישי'ן — גאט האט מיר דיזען טאג געהאלפען און איך בין צוריק קעניג איבער ישראל, זאל איך דעם טאג פון מיין שמחה פערשוועכען מיט בלוט פערגיסונג! ניין, שמעי, דו וועסט נישט שטארבען!

— אבער, גנעדיגער קעניג!... — האט שמעי געזאגט און האט א קוק געטהאן אויף אבישי'ן.

— דו האסט פאר קיינעם נישט מורא צו האבען, איך שווער דיר אז כל זמן איך לעב וועט דיר קיינער קיין שלעכטעס נישט טהאן...

— געבענשט זיי צו גאט, דו גוטער קעניג! — האט שמעי אויסגערופען מיט א לייכטען געמיטה... איך דאנק דיר, איך דאנק דיר.

שמעי מיט זיינע מענשען האבען אפגעטראטען אויף צוריק און מיט יעדען טריט וואס זיי האבען געטהאן, האבען זיי זיך פערנייגט...

איך איהם מוחל, נאר עס וועט נאך קומען א צייט אז איך וועל איהם מאכען פאר דעם הויפט פון מיינע ארמעען. זאל גאט אזוי טהאן צו מיר גוטעס"...

אחימעץ און יהונתן זיינען אנגעקומען אין ירושלים און האבען איבערגעגע־בען די ווערטער פון דוד'ן צו צדוק'ן און אביתר די כהנים.

באלד האבען זיי געלאזט וויסען חושי'ן דעם ארכי און ער האט צוזאמענגע־רופען אלע זקנים און עמשא'ן און איבערגעגעבען אלעס וואס דער קעניג האט געזאגט.

ווען די זקנים האבען דאס דערהערט, האבען זיי אלע געוויינט פאר שמחה. זיי האבען זיך אלע געשראקען, אז יעצט נאכדעם ווי דוד'ס ארמעען האבען בעזיעגט אבשלום'ן, וועט דער קעניג זיך יעצט קומען אפרעכענען מיט זיי פאר זייער צושטעהען צו אבשלום'ן.

עמשא איז צוגעגאנגען צו די כהנים. און האט זיי איבערגעגעבען זיין שווערד און ער האט אויסגערופען: איך וויים, אז איך בין בעגאנגען א זינד געגען מיין מוטער'ס ברודער, אבער דאס איז געווען אחיתפל'ס שולד; ער האט פאר מיר זעהר פיעל אנגערעדט אויפ'ן קעניג און מיר געמאכט צו פיהלען אז דער קעניג האסט מיר, יעצט וועל איך דיענען מיין קעניג דוד'ן מיט מיין גאנצען הארצען.

— יעצט לאמיר שיקען רופען דעם קעניג ער זאל זיך אומקעהרען אין ירושלים — האט חושי געזאגט, — ער איז דאך אונזער בעליעבטער קעניג פון אלע יאהרען, ער איז גוטהערציג און וועט אונז פארגעבען ווי א פאטער פער־צייהעט זיינע קינדער.

צדוק און אביתר די כהנים מיט די זקנים פון ירושלים זיינען אוועק צו דוד'ן איהם בעטען ער זאל זיך אומקעהרען אין ירושלים.

* * *

ווען שמעי, דער זוהן פון גרא, פון דער שטאדט בחורים, האט דערהערט פון דוד'ס זיעג, איז איהם איינגעפאלען דאס הארץ פון שרעק.

ער האט געהאט ארום זיך טויזענד מענשען, זיינע נאכפאלגער, ווען ער האט איינגערעדט, אז ער וועט מאכען יעדען פאר הויכע בעאמטע, זאל די מלוכה זיך אומקעהרען צוריק צו די משפחה פון שאול.

— מיר זיינען פארלארען! מיר זיינען פארלארען! — האט שמעי גע־נומען יאמערען פאר זיינע מענשען. — יעצט וועט זיך דוד מיט אונז אלעמען אפרעכענען!

— דו האסט אונז פארפיהרט! דו אומווירדיגער שמעי, מיין דיין גלא־טען צונג האסטו אונז איינגערעדט אז דוד וועט קיינמאל נישט צוריקקריגען די מלוכה, און יעצט זיינען מיר אלע פארלארען מיט אונזערע פרויען און קינ־דער — האבען זיינע מענשען געשטורעמט.

— וואס וועט העלפען יעצט דאס שרייען און ליארמען, — האט שמעי זיך צו זיי אפגערופען, — פאר אונז איז יעצט געבליבען איין וועג, און דאס איז צו געהן צו דוד'ן און פאלען צו זיינע פיס אזוי בעטען איהם ער זאל אונז מוחל זיין.

— ווי אזוי וועט דיר דער קעניג מוחל זיין, נאכדעם ווי דו האסט איהם אזוי בעליידיגט און געשאלטען, ווען ער האט זיך דערנעהנטערט צו אונזער שטאדט, — האבען איניגע מענשען געזאגט צו שמעי'ן.

— אויב דיר וועט זיך איינגעבען צו בעשטראפען בלויז שבע בן בכרי, און קיין איבעריג בלוט וועסטו נישט פערגיסען, איז מעגליך אז איך וועל דיר מאכען פאר א שר צבא אנשטאדט יואב'ן — האט איהם דוד געזאגט — אין דריי טעג אבער מוזטו האבען צוגעגרייט די ארמעע.

א גליקליכער און צופריעדענער איז עמשא געגאנגען צוגרייטען די ארמעע, אבער ער האט בעגעגענט פיעלע שוועריגקייטען אויף זיין וועג, פיעלע סאלדאטען האבען צו איהם קיין צוטרויען נישט געהאט... זיי האבען געוואוסט אז נישט לאנג צוריק איז ער געווען דער שונא פון זייער בעליעבטען קעניג. עס האט איהם דעריבער געדויערט א סך לענגער ווי די בעשטימטע צייט וואס דער קעניג האט איהם געגעבען...

דערווייל האט דוד דערהאלטען ידיעות אז דער מרד פערשפרייט זיך. ער האט זיך דעריבער גלייך געווענדעט צו אבישי'ן דעם ברודער פון יואב:

— דו נעהם, דיין ברודער'ס גבורים און יאג זיך נאך שבע'ן בן בכרי, ווייל ער קען נאך אונז מעהר שלעכטס טאהן ווי אבשלום.

אבישי האט גלייך דערצעהלט יואב'ן וואס דער קעניג האט בעפוילען און יואב האט גלייך גענומען פערזאמלען זיינע גבורים, ווען ער האט זיך דערוואוסט, אז דער קעניג האט עמשא'ן איבערגעגעבען זיין שפיעז, איז ער זעהר אויפגע־בראכט געווארען געגען עמשא'ן.

עמשא האט פערדיענט דעם טויט!... איך וועל זיך מיט איהם אפרעכענען. ארויסנעהענדיג פון ירושלים מיט זיינע גבורים, האט יואב בעגעגענט עמשא'ן...

— שלום צו דיר מיין פריינד! — האט יואב איהם דערלאנגט די האנט — איך האב א וויכטיגע זאך דיר איבערצוגעבען פון קעניג.

עמשא איז געווען גערירט פון יואב'ס ווארימע בעגריסונג, אז ער האט איהם גארנישט געקענט חושד זיין דאס ער האט א שלעכטע כונה.

— איך האב א בריעף פון דעם קעניג צו דיר — האט יואב זיך געמאכט זוכענדיג... דערווייל איז יוי ביי א צופאל ארויסגעפאלען יואב'ס שווערדעל פון דער שייד.

יואב האט זיך איינגעבויגען און אויפגעהויבען זיין שווערדעל פון דער ערד, און איידער עמשא האט זיך צייט געהאט ארומצוקוקען, האט יואב איהם אריינגעשטאכען מיט זיין שווערד אין בויך. און עמשא איז גלייך געפאלען אין א טייך בלוט...

איבערלאזענדיג עמשא'ן וועלכער האט נאך א ווייל'ע געלעבט... איז יואב און אבישי מיט זייערע גבורים געלאפען נאכיאגען שבע'ן, וועלכער איז דורכ־געגאנגען פיעלע שטעדט צו ערוועקען די מענשען צו א נייעם אויפשטאנד געגען דוד'ן.

יואב האט זיך דערוואוסט אז שבע געפינט זיך אין דער שטאדט אבל, וואס איז נישט ווייט פון ים כנרת, ער איז גלייך אהין צוגעקומען און ארומגערינגעלט די שטאדט.

אכט-און-דרייסיגסטער קאפיטעל

שבע בן בכרי

ווען דוד האט זיך צוריקגעקעהרט אין ירושלים, זיינען איהם ארויס מקבל פנים זיין די פארשטעהער פון שבט יהודה. זיי האבען איהם מיט גרויס פאראד בעגלייט צום פאלאץ. די כהנים, די זקנים און דוד'ס פרויען און קינדער האבען געוויינט פון גרויס שמחה.

עמשא, דער זוהן פון יתר, דוד'ס פלימעניק, איז געווען דער ערשטער צו קומען אין קעניג'ס פאלאץ און בעטען דוד זאל איהם מוחל זיין.

— איך וויים — האט דוד איהם געזאגט — אז דו ביזט נישט שולדיג אין דעם אויפשטאנד, אבער דאס האט מיר איבערגעצייגט אז דו ביזט א פעהיגער ארמעע פיהרער... און ביי די ערשטע געלעגענהייט וועל איך דיר פאר א שר צבא מאכען.

מיט טרעהרען אין די אויגען האט עמשא בעדאנקט דוד'ן, און האט זיך צוריקגעצויגען פון פאלאץ.

דערווייל זיינען אנגעקומען אין ירושלים פיעלע מענשען פון די איבעריגע שבטים און האבען זיך גענומען קריגען מיט די פארשטעהער פון שבט יהודה.

— פארוואס האט איהר אונז נישט געלאזט וויסען אז איהר געהט מקבל פנים זיין אונזער קעניג. מיר וואלטען זיך דאך אויך בעטהייליגט אין דער גרויסער שמחה. נאך אלעמען זיינען מיר דאך פארט די מעהרהייט...

— אבער דער קעניג איז דאך פון אונזער שבט! — האבען די פארשטעהער פון יהודה גענטפערט — מיר זיינען געווען די ערשטע צו קרוינען איהם פאר קעניג אין חברון איבער אונזער שבט, און יעצט זיינען מיר די ערשטע איהם צוריקצופיהרען אין ירושלים...

— אויב אזוי — האט אויסגערופען שבע דער זוהן פון בכרי פון שבט בנימין — האבען מיר קיין חלק נישט אין דוד'ן, און מיר דארפען גארנישט האבען צו טהאן מיט דעם זוהן פון ישי'ן, יעדער זאל געהן צו זיין געצעלט...

פיעלע וועלכע זיינען געווען אויפגערעגט פון דעם ענטפער וואס די פארשטעהער פון יהודה האבען זיי געגעבען — האבען גענומען נאכפאלגען שבע דעם זוהן בכרי.

באלד איז עמשא געקומען אנזאגען דוד'ן דאס שבע בן בכרי האט פאר־אורזאכט א נייעם אויפשטאנד... און אז דאס פאלק וואס פאלגט איהם נאך, פערמעהרט זיך.

— נא דיר מיין שפיעז! — האט דער קעניג געזאגט צו עמשא'ן, דאס וועט אלעמען איבערצייגען אז איך האב דיר בעפאלמעכטיגט צו פערזאמלען אן ארמעע. איך וויל זיך צו יואב'ן יעצט נישט ווענדען, ווייל זינט ער האט מיין זוהן אבשלום'ען געטויטעט, האט ער ביי מיר פערלארען זיין חן... איך וויים דאס ער האט געהאט די מעגליכקייט, צו ברייננגען אבשלום'ן א לעבעדיגען... ער האט אבער נישט אויסגעפאלגט מיין פערזאג און איהם געטויטעט.

— איך דאנק דיר, מיין קעניג! — האט זיך עמשא פערנייגט און גענומען דעם שפיעז — איך וועל טהאן דיין בעפעהל.

אן עלטערע קלוגע פרוי פון שטאדט איז ארויסגעקומען צו יואב'ן און זיך צו איהם אפגערופען:

— איידער דו געהסט שלעכטס טאהן צו די איינוואהנער פון דער שטאדט אבל, טו הער זיך צו צו די ווערטער פון דיין דיענסט. די איינוואהנער פון אונזער שטאדט זיינען פרידליכע בירגער און מיר האבען נישט בדעה ווידערצושפעניגען אין קעניג... שבע בן בכרי איז אהער געקומען ביי א צופאל אבער קיינער הערט זיך צו איהם ניט צו... פארוואס זאלען מיר אלע ליידען צוליעב איהם.

— חלילה! — האט יואב געענטפערט — מיר ווילען קיינעם קיין שלעכטס נישט טהאן — מיר זיינען נאר געקומען צו קריגען שבע'ן און ווי נאר מיר וועלען איהם קריגען אין אונזערע הענט אזוי וועלען מיר אפטרעטען פון דער שטאדט...

די אלטע פרוי האט זיך אומגעקעהרט אין שטאדט און איבערגעגעבען צו די בעאמטע וואס זי האט גערעדט מיט יואב'ן. און אווייל שפעטער האט מען ארונטערגעווארפען שבע בן בכרי'ס קאפ פון דעם מויער...

דער אויפשטאנד איז גלייך איינגעשטילט געווארען. שבע'ס נאכפאלגער זיינען זיך צולאפען אין גרוים שרעק.

יואב האט זיך צוריקגעקעהרט אין ירושלים מיט שבע'ס קאפ, און כאטש דוד איז נאך אויף יואב'ן געווען נאך מעהר אין כעס, און זיין שנאה צו איהם האט זיך פארגרעסערט פאר דעם מארד פון עמשא'ן, האט ער איהם אבער גאר־נישט געזאגט... יואב איז געבליבען שר צבא איבער דוד'ס מחנה.

רוהיג און שטיל איז געווארען אין לאנד. דוד האט זיך שוין בערוהיגט... זיין מלוכה איז געווען בעפעסטיגט.

אין זיין פאלאץ פלעגען זיך ווידער פערזאמלען אלע זיינע גוטע פריינט: נתן דער נביא, חושי דער ארכי און די כהנים. זיי האבען געזוכט צו פערטרייבען דעם קעניג'ס אומעטיגע געדאנקען וועגען דער פערגאנגענהייט... אבער נישט אלע מאל האט זיי דאס געלונגען.

דעם איינציגען טרייסט צו זיין טרויעריגען געמיטה, האט דוד געפונען אין זיין הארפע. וואס איז אזוי לאנג געשטאנען שטום...

ביינאכט, ווען אלע אין פאלאץ זיינען געווען פערזונקען אין טיפען שלאף, פלעגט דוד נעמען זיין הארפע און אויסגיסענדיג זיין הארץ פאר גאט, פלעגען זיינע פינגער אנריהרען די סטרונעס... אין וואונדער־שעהנע קלאנגען פון דער הארפע, האבען זיך צוטראגען אין דער שטילקייט פון דער נאכט...

ענדע

מספר

מספרי
טאראנטא
יצחק בן רש"י לאון

מספרי
טאראנטא
יצחק בן רש"י לאון